Ağabeyine Çiçek Taşıyan Kız

NATSUKI IKEZAWA

Japoncadan Çeviren: Devrim Çetin Güven

AYRINTI

NATSUKI IKEZAWA

(Gerçek adı Natsuki Fukunaga) 1945'te Japonya'nın kuzeyindeki Hokkaido Adası'nda dünyaya geldi. Babası ünlü romancı, şair, çevirmen, Fransız edebiyatı araştırmacısı Takehiko Fukunaga; annesi ise şair Akiko Harajō'dur. Anne ve babasının boşanmalarından sonra, annesiyle 1950'de Tokyo'ya yerleşti. Çocuk yaşta bu "göç"le başlayan "göçmen" yaşam tarzı Yunanistan, Fransa, Okinawa Adası gibi farklı yerlerdeki ikametleri ve dünyanın çeşitli yerlerine seyahatleriyle sürdü; yazarın hiçbir zaman yerleşik, sabit bir hayatı olmadı.

Natsuki 1968'de üniversitedeki fizik eğitimini yarıda bırakarak çevirmenliğe yöneldi. Kurt Vonnegut, Jack Kerouac, Gerald Durrell, Richard Brautigan, James Herriot, John Updike, Antoine de Saint-Exupéry ve E. M. Forster gibi yazarların birçok eserini Japoncaya çevirdi. Çeviriyle başladığı yazı hayatını öykü ve roman yazarlığıyla kaynaştırarak sürdürdü. İlk öykü kitabı olan *Stiiru Raifu*'da (『スティル・ライフ』, *Durgun Hayatlar*, 1987) kimlik meselesini işledi. Güney Pasifik Denizi'ndeki küçük bir ada ülkesinde, II. Dünya Savaşı'nda ölen silah arkadaşlarını anmaya gelen Japonları taşıyan otobüsün kayıplara karışmasıyla, ülkenin Cumhurbaşkanı Matías Guili'nin başına gelenleri anlatan *Matías Guili no Shikkyaku* (『マシアス・ギリの失脚』, *Matías Guili'nin Düşüşü*, 1993) adlı romanı postkolonyal, büyülü gerçekçi roman türünün Japonya'daki başarılı bir örneği.

Eserleri İngilizce, Almanca, Fransızca, İtalyanca, Portekizce gibi birçok dile çevrilen Natsuki günümüz Japon edebiyatının en revaçta, en çok ödül alan ve de en aykırı yazarlarından biridir.

Ayrıntı: *1042*
Edebiyat Dizisi: *229*

Ağabeyine Çiçek Taşıyan Kız
Natsuki Ikezawa

Kitabın Özgün Adı
Hana wo Hakobu İmōto
『花を運ぶ妹』

Japoncadan Çeviren
Devrim Çetin Güven

Son Okuma
Zeynep Atayman

© Natsuki Ikezawa, 2000
© Ayrıntı Yayınları 2016 for the Turkish edition.
Turkish translation rights arranged with Natsuki Ikezawa,
through le Bureau des Copyrights Français, Tokyo

Bu kitabın çevirisi JLPP'nin katkılarıyla hazırlanmıştır.

Bu kitabın Türkçe yayım hakları
Ayrıntı Yayınları'na aittir.

Kapak Fotoğrafı
Mashuk / Getty Images Turkey

Kapak Tasarımı
Arslan Kahraman

Dizgi
Hediye Gümen

Baskı ve Cilt
Kayhan Matbaacılık San. ve Tic. Ltd. Şti
Merkez Efendi Mah. Fazılpaşa Cad. No: 8/2 Topkapı/İstanbul
Tel.: (0212) 612 31 85 - 576 00 66
Sertifika No: 12156

Birinci Basım: *Mart 2017*

Baskı Adedi *2000*

ISBN 978-605-314-146-4
Sertifika No: 10704

AYRINTI YAYINLARI
Basım Dağıtım San. ve Tic. A.Ş.
Hobyar Mah. Cemal Nadir Sok. No: 3 Cağaloğlu – İstanbul
Tel.: (0212) 512 15 00 Fax: (0212) 512 15 11
www.ayrintiyayinlari.com.tr & info@ayrintiyayinlari.com.tr

t itter.com/ayrintiyayinevi facebook.com/ayrintiyayinevi instagram.com/ayrintiyayinlari

Natsuki Ikezawa

Ağabeyine Çiçek Taşıyan Kız

EDEBİYAT DİZİSİ SON ÇIKAN KİTAPLAR

BİR SON DUYGUSU / *Julian Barnes*
HAYAT DÜZEYLERİ / *Julian Barnes*
MUTSUZLUK ZAMANLARINDA MUTLULUK / *Wilhelm Genazino*
KIRIK KÖŞELİ İLKBAHAR / *Mario Benedetti*
GECELERİ DAİRELER ÇİZEREK YÜRÜRÜZ / *Daniel Alarcon*
BİR BUĞDAY TANESİ / *Ngũgĩ wa Thiong'o*
İSTİSNA / *Christian Jungersen*
ORBITOR / *Mircea Cărtărescu*
GÜVERCİNLER HAVALANIRKEN / *Melinda Nadj Abonji*
KAYBOLUYORSUN / *Christian Jungersen*
İÇERDEKİLER / *Victor Serge*
TİBET ŞEFTALİ TURTASI / *Tom Robbins*
BAHAR / *Sabine Adatepe*
CHE'NİN BİRLİĞİ / *Carlos Gamerro*
EFENDİNİN GÜZELİ / *Albert Cohen*
FRANSIZ SAVAŞ SANATI / *Alexis Jenni*
ARADAKİ NEHİR / *Ngũgĩ wa Thiong'o*
BEDENİN GÜNCESİ / *Daniel Pennac*
ZAMANIN GÜRÜLTÜSÜ / *Julian Barnes*
ORBİTOR Göz Kamaştırıcı / *Mircea Cărtărescu*
KIRAÇ GÖKYÜZÜ / *E. E. Sule*
DENİZ DENİZ / *Iris Murdoch*
BAŞLAMA YERİ / *Ursula K. Le Guin*
SİLAHI SEÇMEK / *Judith Kuckart*
KARANLIK GÜZERGÂHLAR / *John Ralston Saul*

Önsöz

Elinizde tuttuğunuz *Ağabeyine Çiçek Taşıyan Kız* (*Hana wo Hakobu İmōto*, 『花を運ぶ妹』, 2000) romanının yazarı Natsuki Ikezawa (池澤夏樹) günümüz Japon kültür dünyasının en renkli simalarından biridir. Romancı olarak yazı tarzı, hem dünya postmodern edebiyatının revaçta yazarı Haruki Murakami'nin hafif, uçarı metinlerinin hem de Nobel ödüllü Kenzaburō Ōe'nin edebi yoğunluğu yüksek, *avangard* tarzının özelliklerini taşır. Dolayısıyla, ürettiği metinler sürükleyici ve okunaklı olmanın yanında edebi derinliğe de sahiptir.

Yazarın edebi, düşünsel derinlik ile sürükleyiciliği aynı potada eriten eserlerine güzel bir örnek olan *Ağabeyine Çiçek Taşıyan Kız*, 1980'lerin başında, Paris'te çevirmen ve koordinatör olarak çalışan Kaoru adlı genç kızın, Endonezya'daki Bali Adası'nda, uydurma suçlamalarla uyuşturucu kaçakçılığından tutuklanan ve idamla yargılanan ressam ağabeyi Tetsurō'yu

kurtarma çabalarını anlatır. Roman Dostoyevski'nin *Suç ve Ceza* (1866), Franz Kafka'nın *Dava* (1925) ve Albert Camus'nün *Yabancı* (1942) eserlerinde olduğu gibi içsel ve dışsal mahkemelerin iç içe geçtiği çok katmanlı bir kurguya dayanır. Tetsurō'nun yargılandığı mahkeme sürecine koşut olarak ilerleyen diğer iki "içsel mahkeme"de Tetsurō ve Kaoru kendi geçmişleri, sanat anlayışları ve dünya görüşleriyle keskin bir hesaplaşmaya girişirler. Güneydoğu Asya'da içine düştüğü eroin bağımlılığından ötürü kişiliği paramparça olmuş Tetsurō'nun anlatısında iptilanın yol açtığı yıkımdan kurtulup benliğini yeniden bir araya getirme çabalarını okuruz. Tetsurō'nun iç konuşmalarındaki söylemi, Le Clézio'nun *Tutanak* (1963) romanındaki Adam Pollo'nunkini çağrıştırır.

Ikezawa, 1945'te Japonya'nın kuzeyindeki Hokkaido Adası'nda dünyaya geldi. Anne-babasının boşanması sonucu annesiyle Tokyo'ya yerleşti. 1968'de üniversitedeki fizik eğitimini yarıda bırakarak çevirmenliğe yöneldi. Kurt Vonnegut, Jack Kerouac, Gerald Durrell, Richard Brautigan, James Herriot, John Updike, Antoine de Saint-Exupéry ve E. M. Forster gibi dünya edebiyatı yazarlarının birçok eserini Japoncaya kazandırdı. *Ağabeyine Çiçek Taşıyan Kız*'da da Ernest Hemingway'in *Kadınsız Erkekler* (1927), André Malraux'nun *La Voie Royale* (*Kral Yolu*, 1930), Goethe'nin *Faust* (1808, 1832), L. Frank Baum'un *Oz Büyücüsü* (1900), Kenzaburō Ōe'nin *Dōjidai Geemu* (『同時代ゲーム』, *Eşzamanlı Oyunlar*, 1979), Hint destanı *Mahabharata* gibi farklı kültür ve türden eserlere açık ya da kapalı göndermelerde bulunması, yazarın sadece okuma yoluyla değil, çeviri yoluyla da temas ettiği dünya edebiyatının bir ürünüdür.

Diğer yandan, Ikezawa'nın kendi eserleri de çeviri yoluyla dünya edebiyatına mal olmuştur. Örneğin, kimlik meselesinin ortak tema olarak işlendiği ödüllü öykülerinden oluşan *Stiiru Raifu* (『スティル・ライフ』, *Durgun Hayatlar*, 1987) Fransızca, İngilizce ve İtalyancaya, postkolonyal, büyülü gerçekçi roman türünün yaratıcı ve sürükleyici bir örneği olan *Matías Guili no Shikkyaku* (『マシアス・ギリの失脚』, *Matías Guili'nin Düşüşü*, 1993) ise İngilizce ve Almancaya tercüme edilmiştir. Keza,

Ağabeyine Çiçek Taşıyan Kız da, halihazırda İngilizce, Fransızca, Almanca ve Portekizce olarak okunabilmektedir.

Ikezawa'nın eserlerini canlandıran öğelerden biri, yazarın gezginliği ve "gönüllü göçmenliği" (*exile*) bir yaşam tarzına dönüştürmüş olmasıdır. Eserlerini çevirdiği İngiliz yazar Gerard Durrell'den esinlenerek 1975'te Yunanistan'a gitmiş, orada üç yılını geçirmiştir. Ayrıca, 1994-2004 yılları arasında Japonya'nın güneyindeki Okinawa Adası'nda ve 2005-2009 yılları arasında Paris'in güneydoğusundaki Fontainebleau'da yaşamıştır. Japonya'ya döndükten sonra ise memleketi Hokkaido'ya yerleşir.

Yazarın ziyaret ettiği ülkelerden biri de Mezopotamya medeniyetinin tüm zenginliklerini taşıyan, fakat son yıllarda bu özelliklerinden çok jeopolitik bağlamda gündeme gelen Irak oldu. *İraku no Chiisa na Hashi wo Watatte* (『イラクの小さな橋を渡って』, *Irak'ın Küçük Köprüsünü Geçerken*, 2003) 11 Eylül 2001 Terör Saldırıları sonrasında düzenlenen ABD önderliğindeki çok uluslu askeri operasyonla enkaz yerine dönen Irak'ı ve Iraklıları savaş ve emperyalizm karşıtı, postkolonyal perspektiften anlatan bir deneme kitabıdır.

Nitekim *Ağabeyine Çiçek Taşıyan Kız*'da da yazar, "gönüllü göçmenlik" deneyimleriyle perçinlenmiş postkolonyal perspektifini dışavurur. Örneğin, birçok Batı dilini bilen, ağabeyinin aksine Doğu ülkelerini, "Üçüncü Dünya"yı sevmeyen, ne var ki, özellikle mesleğinden ötürü, Filistin gibi dünya siyasetinin odağındaki "Doğu" ülkelerine sık sık gitmek zorunda kalan Kaoru "Batıcı" bir karakter olarak kurgulanmıştır. Diğer yandan, Batı ülkelerini sevmeyen, her yılın altı ayını resim yapmak için gittiği, çoğu eski Japon sömürgesi Güneydoğu Asya ülkelerinde geçiren Tetsurō ise "Şarkiyatçı" (*orientalist*) bir karakterdir. Ikezawa bu iki anlatıcının içsel ve birbirleriyle olan diyalogları aracılığıyla "emperyal siyaset", "medeniyet", "modernite" ve "ulusal kimlik" gibi kategorileri sorgular.

Gerek yaşam tarzı gerekse eserleriyle son yılların en özgün ve en üretken yazarlarından olan Natsuki Ikezawa *Ağabeyine Çiçek Taşıyan Kız*'da felsefi dinamizmle sürükleyiciliği başarıy-

la kaynaştırıyor. Yazar, Doğu'yla Batı'nın bakış açılarındaki farklılıkları, uyuşmazlıkları, çatışmaları ve örtüşmeleri fevkalade kozmopolit bir atmosfer içinde, her bir karaktere kendi mizaçlarına özgü "ses"ler atfederek metne zenginlik ve derinlik katıyor. Eğlenceli olduğu kadar düşünmeye davet edici nitelikleriyle Ikezawa'nın bu romanı, Türk okurunu 21. yüzyıl Japon edebiyatının cazibelerini deneyimlemeye davet ediyor.

Devrim Çetin Güven
1 Ocak 2017, İzmir, Buca

Natsuki Ikezawa

Ağabeyine Çiçek Taşıyan Kız

1. Kaoru

1980 yılıydı. Fransa'da yaşıyordum.

Sorbonne Üniversitesi'nde öğrenciydim ve bir Hıristiyan kuruluşuna ait bir misafirhanede kalıyordum. Misafirhane Saint-Louis Adası'ndaydı. Saint-Louis Adası ile Cité Adası Seine Nehri'nin sularında birbirinin peşi sıra seyreden iki gemiyi andırırdı. Nehrin kaynak tarafında olan Saint-Louis Adası, ağabeyi Cité Adası'nın arkasına takılıp giden küçük bir oğlan gibiydi. Sanki şöyle diyordu: *Bir gün ağbim cesaretini toplayıp nehirden denize doğru inecek, Büyük Okyanus'a açılacak, dalgaları aşarak Karayip Denizi ve Orinoco Nehri'ne, oradan da Cava Adası'na kadar gidecek. O gün ben de ağbimle birlikte gideyim. Ben de katılayım o macera dolu yolculuğa!* Kardeşi böyle hayallere dalıp bekliyordu, ama ağabeyi bir türlü yola çıkma kararını veremiyordu. Kardeşinin *O şahane devr-i âlemi daha ne kadar bekleyeceğim ben?* diye sabırsızlanıp durması işte tam da bu yüzdendi.

Quartier Latin'den nehir kıyısına çıktığımda solumda kalan Cité Adası'nı ve Saint-Louis Adası'nı seyrederek Tournelle Köprüsü'ne doğru yürürken böyle bir ruh hali içinde ağabeyinin arkasından bakan o küçük oğlanı düşlemişimdir sık sık.

1980 yılının başlarında her şey o kadar kötü değildi. Amerika Vietnam Savaşı'nı beş yıl önce bitirmiş, Sovyetler Birliği bir yıl önce Afganistan'a girmiş, İngiltere'de Thatcher başbakan olmuştu. Fransa'da Cumhurbaşkanı Giscard d'Estaing'in görev süresinin dolmasına bir yıldan fazla zaman vardı. Uzunçalarlarla ve ortası delik Amerikan *doughnut* çöreğini andıran EP plakları ve kasetlerle müzik dinlerdik... Hiçbir dükkân ya da mağazada barkodlu ürün diye bir şey yoktu. Bir Frank elli Japon Yeni'ydi. Diyeceğim o ki, benim gibi Uzakdoğu diyarından gelen bir yabancı öğrenci için Paris rahatlıkla yaşanabilecek bir kentti.

Misafirhane özellikle yurtdışından gelen kız öğrencilere yönelikti. Nitekim, birçok farklı ülkeden öğrenciler kalıyordu orada. Bir zamanlar Fransa'nın sömürgesi olan Mali, Senegal, Fildişi Sahilleri gibi Afrika ülkelerinden, Arap ülkelerinden, Hindiçin'den, Hindistan'dan, Hong Kong'dan, Madagaskar'dan ve Fransa'nın taşra kentlerinden öğrenciler vardı. Japon öğrenciler ben dahil üç kişiydik. Bunlardan biri Paris'te olmanın sevincinden içi içine sığmayan hafif mizaçlı, uçarı bir kız, diğeriyse radikal bir solcuydu.

Misafirhane binası eski bir manastırın yeniden inşa edilmiş haliydi, giriş kapısı dökme demirdendi. Geceleri kapalı olurdu. Kapının yanındaki kulübede bir *sister** oturur ve kötü kimselerin içeri girip girmediğini gözlerdi. Kızlar misafirhaneye dönünce o *sister*'a uğrayıp kendileri yokken bir erkeğin gelip mektup, çiçek ya da çikolata bırakıp bırakmadığını sorarlardı.

O sıralar Fransa yurtdışından gelen öğrencilere karşı hoşgörülüydü; tabii bazı can sıkıcı şartlar öne sürmüyor değildi, ama yine de yabancı öğrencilere haftada yirmi saate kadar çalışma izni veriyordu mesela. Ülkeye sığınan mülteciler, yasal ve yasadışı göçmenler artmakta, bir toplumsal soruna dönüşmekteydi. İşsizlik oranı da boyuna yükselmekteydi. Tüm bunlara rağmen

* Japoncaya İngilizceden giren bu sözcük Katolik manastırlardaki rahibelere verilen addır. Birinci anlamı kız kardeştir. (ç.n.)

o sıralar bizlere karşı esnek davranmaya olanak veren bir refah düzeyi vardı Fransa'da. Misafirhanede kalanların çoğu yarı zamanlı işlerde çalışarak geçimlerini sağlıyorlardı. Ben de ailemden para isteyecek durumda olmadığım için iş bulmuş, çalışıyordum. Quartier Latin'in köşesinde, Saint Michel Caddesi'ndeki küçük bir seyahat acentesi, daha doğrusu ucuz bilet satış acentesiydi çalıştığım yer.

Misafirhaneden üniversiteye yayan en fazla on beş dakikada gidebiliyordum. İş yerimse oraya beş dakika uzaklıktaydı. Her iki yolda da ilginç şeyler görürdünüz hep. Bu yüzden de o yolları salına salına yürümek fevkalade zevkliydi. Üniversiteden çıkıp Saint Michel Caddesi'nin ucundaki dar sokakta sıralanan Yunan lokantalarının zeytinyağı kokularından sıyrılıp biraz yürüdünüz mü, seyahat acentem işte oradaydı. Acenteye türlü türlü müşteri gelirdi. Bunların çoğu Kuzey Afrika ve Ortadoğu'ya gidip orada aylaklık etmek niyetindeki genç ve yoksul gezginlerdi.

Çok bilet satardık. Aylarca müşterilerin seyahat siparişlerini ala ala genç yolcuların seyahat yönelimlerini anlamaya başladım. Yarısı göçmen kuşlar misali mevsime göre güney-kuzey hattında yolculuk yapanlardı. Bunların büyük kısmı yaza doğru İskandinavya'ya doğru yönlerini değiştirir, havalar soğuyunca da Akdeniz kıyılarına, Kahire, Tunus ve Fas'a giderlerdi.

Geri kalanlarsa geçici yolculardı. Doğuya giderlerdi. Avrupa'dan yola çıkıp, mümkün olduğunca uçağa binmekten kaçınır, karayolu ya da deniz araçlarını kullanmak suretiyle maliyeti ucuza getirerek Yakındoğu'ya, Ortadoğu'ya ve Uzak Asya'ya giderlerdi. Zaman harcamaktan kaçınmayarak ucuz maliyetli yolculuk yapmak isteyen bu gezginler acentemize gelmelerine karşın uçak bileti almaz, otobüs seyahatleriyle ilgili bilgi isterlerdi. Paris'ten, önce Roma ve Atina'ya yönelirler, oradan da Asya kıtasına geçerlerdi.

Önceden Güney-Kuzey güzergâhını kullanan gezginlerin Batı-Doğu güzergâhına geçmeleri de az rastlanan bir durum değildi.

Seyahatlerine İstanbul'dan başlamak isteyen müşterilere sık sık "THY"nin biletlerini ayarlardım. Bunu yapmamın nedeni bu havayolu şirketinin öyle "Şark"vari havası falan değil, her

şeyden önce biletlerinin çok ucuz olmasıydı. Daha uzaklara uçacak müşteriler için tabii, yine çok ucuz olmaları sebebiyle Aeroflot, Kore Havayolları, bir de Pakistan Havayolları ve Mısır Havayollarının biletlerini ayarlardım.

Bizim acenteye gelen müşteriler içinde Japonlar yüzde birden bile azdı. (İstanbul'a uçan bu Japon yolcuların hemen hepsi ağız birliği etmişçesine "THY 'トても {*T*otemo}, ヒどく {*H*idoku}, ユれる{*Y*ureru}'nun* kısaltmasıymış, değil mi?" derlerdi. Muzip bir Japon'un uydurduğu bir şaka olmalıydı bu. Ben de bu bana her söylendiğinde ayıp olmasın diye gülerdim.) Avrupalı ve Amerikalı, Kanadalı ve Avustralyalı gibi beyaz yolcuların çoğu kadın erkek çiftler halinde seyahat ederlerdi. Buna karşın Japonların neredeyse tamamı ya hemcinsleriyle iki kişilik gruplar halinde ya da tek başınaydılar. Bir ara, acentede yanımdaki bankoda oturan Yvonne adlı meslektaşım bana "Japonlar arasında eşcinsellik oranı biz Batılılardan bile daha mı yüksek acaba?" diye ciddi bir çehreyle soruvermişti. Ben de aynı şekilde ciddi bir çehreyle onu "Kesinlikle öyle bir şey yok!" diyerek yanıtlamıştım. İkimizin de öyle ciddi bir ifade takınmış olması son derece acayipti; sonradan bu halimize epey gülmüştüm.

Doğuya yönelen beyaz gezginlerin son durağı Hindistan'dı. Türkiye'den Suriye'ye geçer, oradan o zamanlar henüz genç olan Saddam Hüseyin'in Irak'ına gider, Irak'tan da sürgündeki Humeyni'nin yeni dönmüş olduğu İran'a geçerlerdi. Akabinde Afganistan'dan Baykal Geçidi'ni aşıp Pakistan'a giriş yapar, oradan da nihayet Hindistan'a varırlardı. O yer yer rüya gibi güzel, yer yerse kâbus gibi bunaltıcı olan Büyük Asya Kıtası'nda vecd içinde ve aylak aylak zaman geçirirlerdi. 1979 yılının sonunda Sovyetler Birliği Afganistan'a girdiği ve bu nedenle Baykal Geçidi yolu kapatıldığı için o yıldan itibaren genç gezginlerin tümü daha güneyden geçerek doğrudan Pakistan'a girmeye başlamışlardı. O günlerden bugüne bu güzergâhtaki ülkelerde birçok olay oldu, birçok şey değişti, ama gezginleri hüzünlendiren Hindistan'daki o muazzam yoksulluk hali o zamanlardan beri hiç değişmedi.

* Japonca "Çok Fena Sallanır" anlamında. (ç.n.)

Japonlar için de *doğu* doğru hareket yönüydü. Güneşin hareket yönünün aksine yeryüzündeki insan sürülerinin hepsi batıdan doğuya yöneliyorlardı. Japonlar memleketlerinden yola çıkıp usulca Batı'ya yönelmeyip, ne olursa olsun ilk önce Avrupa'ya gelir, daha sonra zamanlarını cömertçe kullanarak memleketlerine dönerlerdi. Sırtlarında turist çantaları, üstü başı kir pas içinde onlarca genç Japon'dan Trans-Sibirya Demiryoluyla nasıl Avrupa'ya kadar doğrudan geldiklerinin öyküsünü dinlemişimdir. Ancak Japonya'da mümkün olabilecek, şu tuhaf "Süresiz, Birinci Sınıf Pasaport"larıyla vatanlarından yola çıkıp, dur durak bilmeden yola devam edip, birçok ülkeye giriş yaparak, pasaportlarının sayfalarını mühürlete mühürlete aylar boyunca ülkelerine dönmemiş olmaktan gurur duyan insanlardı bunlar. Bu tuhaf Japon gezginler Japonya'ya dönerlerse büyük bir yenilgiye uğrayacaklarını ve hayatlarının sonunun geleceğini düşünüyorlardı adeta. Birçok farklı sebepten dolayı Paris'i bırakıp, Paris'ten vazgeçip dosdoğru vatanlarına dönen kişiler de gelirdi acentemize. Bitkin bir çehreyle uzaklara, Oakland'a, Seattle'a, Taypey'e, Buenos Aires'e, Osaka'ya doğrudan uçuş için en ucuz biletleri talep eden bu insanları "Paris'ten vazgeçenler" olarak yorumlardım ben.

Böylelikle bu acentede çeşit çeşit insanlara, çeşit çeşit biletler sattım. Müşterilerin ardı arkası kesilmez, çoğalarak, akın edercesine gelirlerdi. Bense her bilet satışımdan sonra demiryolunun makas bölgesinde trenleri gidecekleri yöne göre ayıran makasçı misali, yola çıkan insanların ardından bakakalırdım. Gidenler bir daha uğramazdı bize genelde.

Bir gün, acentemize pek uymayan, iyi giyimli bir müşteri geldi. Fiyakalı bir gri takım elbise giymiş, kravat da takmıştı. Japon olduğu hiç şüphe götürmüyordu.

Ne şişman ne zayıf, ne uzun ne kısaydı. Yaşıysa otuz civarı olmalıydı. Siyah çerçeveli bir gözlük takmıştı, yine siyah renkli ince deriden bir çantası vardı.

"Ne yapıp edip öbür gün Japonya'da olmam lazım. Bana bir bilet ayarlayın lütfen. Fiyatı yüksek de olsa fark etmez."

Olasılıkla her gün kullandığı için akıcılaşmış Fransızcasıyla böyle söyledikten sonra gözlerini dikip yüzüme baktı.

"Japon musunuz? Yoksa Vietnamlı mı? Koreli ya da Tayvanlı değilsiniz. Tayland kadar güneyden de olamazsınız. Nerelisiniz?"

"Japon'um ben" diye Japonca yanıt verirken bir yandan da acaba gerçekten Vietnamlı'ya benziyor muyum diye düşünmüştüm. (Vietnamlı olup olmadığımı biri daha sormuştu bana da ondan... Fakat Vietnamlı arkadaşlarımdan hiçbiri Vietnamlı'ya benzediğimi söylememişti bana.)

"Belirttiğiniz koşullarda bilet ayarlamak biraz zor. Nereden bakarsanız önümüz Paskalya Bayramı."

Evet, o sıralar tam da Paskalya Bayramı'nın hemen öncesiydi.

"Anlıyorum."

"Biraz bekleyin bari; bir bakayım ben" diyerek iki üç yere telefon ettim. Tahmin ettiğim gibi bilet yoktu.

"Maalesef yok efendim."

"Evet, evet biliyorum."

Adam gür bir ses tonuyla onayladı beni. "Buraya gelene kadar birçok acenteye uğradım, hiçbirinde bulamadım."

Her nedense birden bu adam için var gücümle uğraşıp bilet bulma şevki belirdi içimde. Şimdi düşündüğümde böyle bir şevke kapılmam için özel bir neden bulamıyorum; ona karşı duyduğum bir tür yakınlıktan kaynaklanmıştı sanırım bu. Neyse o güne dönelim: Bir saat boyunca onlarca yere telefon ettim; karmaşık uçak bileti satış âleminin boşluklarını sezgilerimle bulmaya çalışarak, usanmadan bekleyerek, peşini bırakmayarak, bir acenteden diğerine geçerek, gerektiğinde yalvararak, fiyat kırarak, sizin anlayacağınız yarım yamalak Fransızcamı en etkili biçimde kullanarak, nihayet bir adet Japonya'ya gidiş bileti bulmayı başardım. Bu başarımın verdiği kıvanç duygusuyla bileti hazırladım ve müşteriye teslim ettim. Birilerinin işine yaramış olmanın verdiği huzur hissi her yanımı sardı.

Adam sevinçli bir çehreyle teşekkür etti, bizim acentenin standart ücret miktarını oldukça aşan bir fiyatı nakit olarak ödedikten sonra hızlı adımlarla oradan ayrıldı. Müşteriyi memnun edip bundan huzur duymak; bu bizim işletmede sık sık deneyimlediğimiz bir durumdu. Ne eksik ne de fazla; pek sıradan bir şeydi anlayacağınız.

Bu olayın üzerinden günler geçti. Ben her gün Sorbonne'daki Fransız dili ve kültürü kurslarına devam ediyor, işe gidip çalışıyor, boş zamanlarımda da ya arkadaşlarımla sinemaya gidiyor ya da bir yerlerde oturup çene çalıyor, zaman zaman da Japonya'daki yakınlarıma mektup yazıyordum. Misafirhanede kalma ücretine kahvaltı ve akşam yemeği dahildi. Kahvaltı dedimse de sadece sütlü kahve ve ince uzun baget ekmeği veriyorlardı. (Her ikisinden de istediğiniz kadar alabiliyordunuz.) Tereyağı ve marmelat ise ücretliydi. "Sade ve sıkı Fransız kahvaltısı" dedikleri şey yani.

O sıralar oda arkadaşım Provence'lı bir kızdı. Paskalya Bayramı vesilesiyle memleketine gitmiş ve dönerken de bal getirmişti.

"Bak güzelim, böyle lezzetli balı Paris'te bulamazsın! Var ya, bu baldan yiyince sanki ilkbaharda kırlara uzanmışsın da, balarıları yüzünün etrafında vızır vızır uçuşuyorlarmış gibi hoş bir hisse kapılacaksın!"

Bu söylediklerini duyunca yüzümün etrafında arılar uçuşsa sokarlar diye korkudan ödümün patlayacağını düşündüm. Ama arkadaşım, benim aksime, böyle hayaller kurarak kendisini çok sevdiği memleketindeymiş gibi huzurlu hissediyor olmalıydı. Ve gerçekten de söylediği gibi balın tatlılığı tam kıvamındaydı, kendine has bir rayihası vardı. Anlayacağınız pek lezizdi. Ücrete tabi tereyağından baget dilimlerine sürüp, tereyağı katmanının üstüne de bolca bal çalıp yemeye başladık. Balın lezzetinden adeta kendimizden geçmiştik. Önümüzdeki baget dilimlerini göz açıp kapayıncaya kadar bitirdik ve yemekhanenin köşesinde bulunan masadaki ekmek sepetinden ilave baget

dilimleri alıp yerimize döndük ve yine kendimizden geçerek tereyağlı, ballı ekmeklerimize yumulduk. Bitirdikçe yeniden ekmek almaya gidiyorduk. Sonradan fark ettik ki o gün her birimiz tamı tamına birer koca bageti bitirmişiz! Evet çok lezizdi, ama hem o Provence'lı kızı hem de beni bir güzel şişmanlatma gücüne sahip tehlikeli bir lezzetti bu!

Böylece günler geçti, Paris'te havalar ısınır gibi oldu. Hemen ardından soğuk yeniden geldi. Geri dönen soğuklar "Mart kapıdan baktırır, kazma kürek yaktırır" misali, yaz havasına girenleri şaşırttı. Aceleci mizaçtaki seyahat meraklıları çoktan yaz tatili planlarından bahsetmeye başlamışlardı. İşte böyle bir dönemde, özverili çabalarım sayesinde vaktinde Japonya'ya gidebilmiş olan o adam yazıhanemize yeniden geldi. Adını unutmuştum, bu vesileyle yeniden anımsadım: Mösyö Makino.

Bu kez Fransızca konuşmadan doğrudan Japonca olarak "Geçenki yardımlarınız için çok sağ olun! Gerçekten çok makbule geçti. Minnetimi bir akşam yemeği ısmarlayarak ödemek isterim, ne dersiniz?" diye sordu bana.

Eh, ne diyeyim? Mütevazı bir öğrenci hayatı sürmekte olan benim gibi yoksul biri için böyle bir teklifi geri çevirmek suç işlemekten farksız olurdu. Üniversitemin öğrenci yemekhanesi beş Frank gibi cüzi bir ücrete ziyafet sunan bir yerdi desem abartı olmaz: Ordövr, başlangıç yemeği, ana yemek, üstüne tatlı ya da peynir. Bu sadece Fransa'da bulabileceğiniz türden bir cömertlikti. Ama yine de insanın canı arada bir elli Franklık güzel bir akşam yemeği de çekmiyor değildi. Üstelik yemeğe götürecek kişi bugün de gayet şıktı ve en azından ilk bakışta şaibeli bir şahıs izlenimi vermemişti. Kaldı ki, aklında kötü bir niyet varsa bile, buna karşı alacağım önlemi, o niyeti eyleme geçirmeye yeltendiği zaman düşünürdüm. Ne de olsa böyle güzel bir yemek yeme fırsatı insanın karşısına bir kez çıkardı. Böylece, nezaket gereği biraz nazlandıktan sonra, iki gün sonra akşam buluşmak üzere anlaştık.

Buluşma yeri Café de Flore'du. Öğrencilerin giremeyeceğine ilişkin bir kural falan yoktu, ama kendi başıma gitmeye çekineceğim birtakım züppe entellerin uğrak yeriydi bu kafe. Paris, insanları tasnif eden ayrımcı bir kentti; hangi ırk ve uyruktan

olduklarına, sohbet konularına, malvarlıklarına göre her kişinin yiyip içecekleri mekânlar, giyecekleri giysiler belliydi. Hazırlanırken, Café de Flore gibi lüks bir yerde buluştuktan sonra beni hangi lokantaya götürürse götürsün fark etmez diye düşündüm. Giysi dolabımdaki en resmi elbiseyi giydim, özenli bir şekilde makyajımı yaptım, buluşma saatine tam on dakika gecikerek mekâna vardım. Makino Bey, teras kısmının en önlerinde, bulunması kolay bir masada oturmuştu, beni görünce elini kaldırarak işaret etti.

"İyi akşamlar" dedikten sonra sandalyeme oturdum.

Mekânın genel havası ve garsonların çalımlı tavırları beni biraz germiş, çekingenleştirmişti. Ama bana eşlik eden Makino Bey tutukluğumu gidermek için güler yüzlü bir şekilde bir şeyler anlatıp konuşma şevkimi uyandırmayı ve akabinde beni güzel bir akşam yemeği öncesindeki coşkulu ruh haline getirmeyi başardı. Sonra Makino Bey dinleyen konumuna geçti ve ben öğrencilik hayatımdan, seyahat acentesine gelen müşterilerden söz etmeye başladım. Böyle konuşurken gitgide açıldım, başlardaki gerginliğim tamamen uçtu gitti.

Yarım saat kadar sohbet ettikten sonra Makino Bey'in teklifi üzerine Café de Flore'dan çıktık. Yol kenarına park edilmiş arabasının yanına gittik; epey lüks bir Citroën'di bu. Bakış açınıza göre bir köpekbalığı ya da üzerine basılmış bir terlik gibi görünüyordu. "Eğlence düşkünü mü yoksa bu adam?" diye düşünmeden edemedim. Seyahat acentesine ilk geldiği zamanki giyim ve konuşma tarzına bakıldığında, insanın ilk aklına gelen şey bir büyük ticaret şirketinin yurtdışı temsilcisi olduğuydu. Bir Japon şirket grubunun yurtdışında kurduğu şirkette falan da çalışıyor olabilirdi. Fakat o tür şirketlerin elemanları, bireysel seyahatleri için bile bizimki gibi ucuz seyahat acentelerine tenezzül etmez, büyük acentelere giderlerdi.

Citroën'le gittiğimiz yer meşhur La Coupole'du! Café de Flore gibi bir mekânda buluştuktan sonra böyle görkemli bir yere gitmemizin şaşılası bir yanı yoktu. Aslında burası sadece üst sınıftan sosyetik insanların gittiği aşırı lüks bir yer değildi. Üstelik lokanta değil, birahaneydi. Ama, bu La Coupole da, Café de Flore gibi öyle sıradan kişilerin girebileceği türden bir

yer değildi. Buraya girebilmek için belli tarz giysileriniz, belli sohbet konularınız ve belli bir düzeyde malvarlığınız olması gerekirdi. Güzel işler yaparak meşhur olmuş serbest meslek sahibi kişilerin, kendilerinin ve birbirlerinin değerlerini ölçmek, teyit etmek için buluştukları bir yerdi bu lokanta, anlayacağınız... Şık, züppe, kıvrak garsonlar da, oranın müdavimleri de, oraya gelen yeni yüzlere dikkatlice bakıp onları tartıp değerlendiriyor ve buna göre bir tutum takınıyorlardı. Bu lokantaya takılmak bir tür kendini ifade şekliydi. Hal böyleyken, Makino Bey'in gerçek yüzünün ne olduğu konusunda aklım iyice karışmıştı.

Kaldı ki, buraya sık sık gelen, burada çok bilinen bir yüz olduğuna şüphe yoktu. Bizi masamıza götüren garsonla rahat bir havada lafladı, birçok müşteriye el sallayıp selam verdi.

Her neyse... Yemek pek keyifli geçti. Tutukluğumu tamamen yenmiş bir halde rahatlıkla anlatıp durdum, Makino Bey'in muhabbeti de baldan tatlıydı. İyi bir dinleyiciydi de; arkadaşımla Provence balını oburlukla yeme anımı anlatınca kahkahalarla gülmüştü.

Yemeği bitirip kahvelerimizi içtiğimiz sırada, "Sizce ben ne iş yapıyorum?" diye soruverdi Makino Bey.

"Bilemiyorum. Başlarda bir ticaret şirketi mensubu olduğunuzu düşünmüştüm, ama tamamen yanılıyorum değil mi? Eminim, öğretim üyesi de değilsiniz, ressam, tasarımcı, besteci, müzisyen tiplerine de uymuyorsunuz (ressam deyince bir anlığına ağabeyimi anımsadım)... Tiyatrocu da olamazsınız... Gazeteci olduğunuzu da sanmıyorum. Bilemedim, teslim oluyorum!"

Makino Bey neşeli bir şekilde güldü ve hiç beklemediğim bir şekilde cevapladı kendi sorduğu soruyu: "Rahibim ben."

La Coupole'da Makino Bey kendi geçmişine dair şunları anlattı:

Annemle babam birer dini bütün Hıristiyan'dı. Bittabi ben de buna uygun bir ortamda yetiştirildim, bebekken vaftiz edildim.

Pazar günleri kiliseye ve Pazar okullarına gittim, ilkokulum normal devlet okuluydu ama ortaokulu özel bir Hıristiyan okulunda okudum. O okulun lise kısmı da vardı ve liseye formalite icabı bir sınavla geçilebiliyordu. İnancımdan hiçbir kuşkum yoktuysa da, din tüm hayatımı yönlendiren bir şey de değildi. En azından din adamı olmak aklımın ucundan bile geçmezdi.

Ortaokul çok sıkıcıydı. Derslerimde pek başarılı değildim, ne beyzbol oynamayı, ne atletizm yapmayı becerebiliyordum, arkadaşlarımla sohbet etme konusunda da pek kötüydüm. Benim de becerebileceğim bir şeyler olması gerektiğine inanıyordum. Ve bunlar okul ve kilisenin dışında bir yerlerde olmalıydı. Böyle bir ruh hali içinde, kendimi pek derslerime veremeyerek, iki arada bir derede bocalayarak geçiriyordum günlerimi. İşte tam böyle bir zamanda bovling çıktı karşıma.

Kendimi fena kaptırdım. Hakikaten pek yetenekliydim. Göz açıp kapayasıya usta bir oyuncu oldum ve bovlinge her gittiğimde çevremdekiler beni pek sevdi. Beni övgülere boğuyor, oyunun inceliklerini öğretmemi istiyorlardı benden. Hayat ilginçleşmişti. Annemle babam genelde beni kendi halime bırakırlar, hatta notlarım kötü de olsa bir şey demezlerdi. Cep harçlığını da cömertçe verdikleri için okul biter bitmez bovling salonuna gider saatlerce oynardım. Hafta sonu da çıkmazdım bovling salonundan. Zaman içinde bovling turnuvalarında para ödülleri alarak, bovling salonunun talebi üzerine dersler vererek, bu uğraştan para kazanmaya da başladım. Tüm bunlar tüm Japonya'nın yeni yeni bovling denen oyunu keşfettiği, her yere bovling kulvarlarının inşa edildiği, bovling ayakkabısı ve toplarının yok sattığı bir devirde oluyordu. Üstelik o sıralar ortaokul öğrencileri için gazete dağıtıcılığından başka yarı zamanlı iş de yoktu.

Nihayet liseye başlama zamanım geldiğinde şöyle düşündüm... Sallayıp yuvarladığım toplar oldukça büyük bir isabetlilik oranıyla hedefi vuruyordu. Fakat sınavlarda verdiğim kâğıtlar hedefi vurmakta o kadar da başarılı değildi. Bu eğilim bundan sonra da hiç değişmeyecekti. Hal böyleyken liseye gitmektense profesyonel bovlingci olmak daha makul bir seçim olmaz mıydı? Böylesi bir seçim, hem maddi kazanç bakımından, hem de toplumsal konum bakımından daha anlamlı ve ilginç bir hayatı

seçmek olmayacak mıydı? Bu hükmüm ne kadar da basit ve safça bir şeymiş, değil mi?

Böyle düşünmemin bir nedeni daha vardı: Aslında bir formaliteden ibaret olan liseye geçiş sınavını kazanma konusunda kendime hiç güvenmiyordum. Bunun üzerine, aklım erdiğince düşündüm, taşındım ve liseye gitmek yerine profesyonel bovling oyuncusu olma yönündeki niyetimi annemle babama aktardım. Fevkalade ciddiydim bu konuda. Annemle babam normalde bana pek karışmasalar da, bu onlar için biraz fazlaydı. Hadi üniversiteye gitmeme konusu sonradan düşünülebilirdi. Ama en azından liseyi bitirmeliydim. Benim gerekçemi destekleyen ana unsur olan bovlingdeki ustalığım ne kadar aşikârsa (birçok turnuvaya annemle babamı çağırmış ve en yüksek puanı alarak şampiyonluk kupasını kazanışımı görmelerini sağlamıştım), okuldaki notlarımın da felaket olduğu o kadar aşikârdı. Annemle babam ne yapacaklarını şaşırmışlardı.

Sonunda, gerçeklere uygun bir yol haritası belirleme konusunda uzlaştık. Yani liseye geçiş sınavına girecek, kazanırsam liseye gidecek, kazanamazsam, profesyonel bovling oyunculuğu yolunu seçecektim. Fakat bana tanıdıkları bu tercih özgürlüğü karşılığında ben de sınavda elimden gelenin en iyisini yapacaktım.

Ne var ki beklediğimin aksine sınavı yüksek bir puanla kazandım. Bunun üzerine yine derin düşüncelere daldım. Eğer annemle babama verdiğim sözü tutarsam liseye gitmek durumundaydım. Fakat hâlâ profesyonel bovling oyunculuğunu seçmenin daha uygun olacağı fikrinden bir türlü vazgeçemiyordum. Önceki sözümden cayarak annemle babama yeniden direnmeye başladım.

Onların da kafaları karıştı ve bir üçüncü kişinin görüşüne başvurmaya karar verdiler. Yürekten güvendikleri bir rahibe gittik, durumu anlattılar. Bu beyefendi, yeni olmasına karşın Hıristiyanlığın kökenlerine dönme fikrini savunan ve bu noktada epey eski gibi görünen bir mezhebin önderiydi. Burada bu beyefendiye Rahip K. diyelim. Babam ve annemle birlikte Rahip K.'yi ziyaret ederek durumumu kendisine açıkladım. Bir ortaokul öğrencisinin aklının erdiği ölçüde gerekçeleri sıralayarak kararımın ne kadar doğru olduğunu ispatlamaya çalıştım. Annemle babam da bunun ancak bir ortaokul öğrencisinin alabileceği

çocukça bir karar olduğunu söylediler. Rahip K. her iki tarafın da görüşlerini dinledikten sonra şöyle buyurdu:

"Üçüncü bir yol öneреceğim. Liseye devam etmek sana hitap etmiyor oğlum. Mamafih, bovling denen oyun üzerine bir hayat temellendirme fikri de bana göre cazip değil. Geçenlerde genç bir tanıdığım bir şirket kurdu. Japonya için yeni bir iş alanı. Kendisiyle çalışacak birini aramamı rica etti. Onunla çalışmanın senin için en uygun tercih olacağı kanaatindeyim. Sende böyle bir potansiyel var. Hiç düşünmeden git ona."

Şirket Avrupa'dan giysi ithal edip Japonya'daki mağazalarda, Batı tarzı giysi butiklerinde ve benzerlerinde satıyordu. Ortaokuldan yeni mezun olmuştum ve doğal olarak yetişkin kadınların giydikleri giysiler konusunda hiçbir bilgim yoktu. Tek parça elbise ile bluz arasındaki farktan bile habersiz bir çocuktum henüz. Fakat annemle babam Rahip K.'ye derin bir güven duyuyorlardı ve bu güven duygusu inançlarını aşarak onların günlük yaşamlarını etkiliyordu. Sonunda ben de Rahip K.'nin tavsiyesine uymaya karar verdim. O denli sevdiğim bovlingi bırakıp her gün işe gittim. Şirketi kuran kişinin adı Gotō Keiichi'ydi. O sırada yirmi beş yaşındaydı. Şimdi geriye dönüp bakınca bir girişimci için fazlasıyla genç olduğunu düşünmeden edemiyorum. Ama o sıralar on altı yaşında olduğum için, bana tecrübesiyle, cesaretiyle, yetenekleri ve geniş çevresiyle adeta bir tanrı gibi görünüyordu. Onun ithal ettiği numuneleri yüklenip her gün bir dükkândan diğerine koşuşturarak pazarlama sorumlularına gösteriyor, sipariş alıyordum. On altı yaşında sürücü ehliyeti alamadığım için başlarda kocaman bir çantayı iki elimle zorlukla taşıyarak tren ve otobüslere binip dükkânları dolaşıyordum. Gece geç saatlerde şirkete döndüğümde çok yorgun oluyordum. Ama bunun tatlı bir yorgunluk olduğunu hissedecek kadar enerjiye sahiptim. Bu yorgunluğu sürükleyerek dil okuluna devam ettim ve yarı uyuklayarak da olsa, bir şekilde Fransızcayı öğrendim. Biraz da bendeki bu gelişmelere bakarak Gotō beni satın alma işleri için yurtdışına göndermeyi düşünmeye, bu konuda istişarelerde bulunmaya başladı. Yani Paris'e gitme şansı kapımı çalabilirdi. Ortaokulda öğrendiğim yarım yamalak Fransızcanın gerçek ticaret işlerinde bana pek faydasının olmayacağı açıktı. Genç ol-

mam, yani bedensel ve zihinsel enerjiyle dolu olmam sayesinde, derdimi anlatabilecek kadar bir Fransızcayı göz açıp kapayasıya öğrendim. Gece gündüz demeden tüm gücümle çalışıyordum. Bu tempo hiç tatil yapmadan birkaç yıl sürdü. Bu aşırı çalışma döneminde çok şey öğrendim. İnsanın hayatında böyle yoğun dönemler olur.

İthal ettiğimiz mallar iyi sattı. Bu işi başlatmadaki zamanlamamız çok iyiydi. Gerek Gotō'nun gerekse benim satın aldığımız mallar konusundaki sezgilerimiz ve malları sattığımız yerler konusundaki tercihlerimiz çok iyiydi. Şirketimiz gitgide büyüyordu. Her günümüz çok yoğun geçiyor, bu da bizi oldukça eğlendiriyordu. Japonya'nın dört bir yanından varlıklı kadınlar suratlarının dümdüzlüğünü ve bedenlerinin biçimsizliğini unutarak Avrupa malı giysileri kapışmak için birbirleriyle yarışıyorlardı. Bizim giysilerimiz diğer yollardan Japonya'ya gelen giysilere göre biraz daha iyi seçilmiş olduğundan satışlarımız diğer şirketlere onlarca kat fark atıyordu. Bir Gotō, bir ben sırayla Avrupa'ya mal almaya gidiyorduk. Ticari görüşmeler sayesinde Fransızcam epey ilerlemişti. Diğer ülkelerin dillerini de az biraz öğrendim. Avrupa'nın bir başkentinden diğerine seyahat ediyordum. Kaliteli mallar üreten işletmelere gidiyor, giysilerin her birini inceledikten sonra onlarca parça satın alıyor, Japonya'ya gönderme işlemlerini tamamladıktan sonra diğer başkente geçiyordum. Japonya'ya döndükten sonra nihayet gemi yoluyla gelen kargoları açıyor, numuneleri özel anlaşmalı butiklere götürüp gösteriyor, sipariş alıyor, bazen de Avrupa'ya ek siparişler veriyorduk. İngilizce "apparel" kelimesinin Japonca telaffuzuyla "apareru" olarak, artık kelime dağarcığımıza yerleştiği bir dönemde, şirketimiz en hızlı büyüyen firmalardan biriydi.*

Para, kelimenin tam anlamıyla oluk gibi akıyordu. O sıralar yirmi iki, yirmi üç yaşlarındaydım, imparatorluk sarayını çevreleyen Chitori-ga-fuchi hendeğinin yakınlarında oturuyordum. Avrupa'dan ithal büyük bir arabam vardı. Sürücü ehliyeti alacak yaşa gelince hemen ehliyet edinmiş, bu arabayı almıştım. Üç ay

* Giyim, kuşam. (ç.n.)

sonra satıp başka bir ithal araba aldım. Artık kullanmaktan bıkmaya başladığımda, arabayı satışa çıkarıyor, bir alıcı çıkıp da arabamı sattığımda, almak istediğim yeni arabanın fiyatını soruyordum. Aradaki farka denk gelen nakit parayı satıştan elde ettiğim paraya ekleyip araba mağazasına gidiyor, yeni arabama atlayıp eve dönüyordum. Böyle şeylerin son derece olağan olduğu günlerdi. 'Ekonomik büyüme'nin çok güzel bir söz olduğunu düşünüyordum. Rahip K.'nin tavsiyesini dinlemekle iyi ettiğim kanısındaydım.

Sonunda, şirketimiz gitgide daha da büyüdü, istihdam ettiğimiz işçi sayısı arttı, genel müdür Gotō satın alma, mal gönderme, para havale işlemleri gibi işler için her seferinde kendisinin ve benim Avrupa'ya gitmemizin verimliliği düşürdüğünü düşünerek Paris'te bir yazıhane açmaya karar verdi. Bu yazıhanenin sorumlu müdürü de ben olacaktım. Böylece Paris'e geldim, bir yazıhane kiraladım, personeli topladım, mobilya ve diğer gerekli eşyayı temin ettim, telefon bağlattım. Böylece Paris'teki yazıhanemiz hizmete açılmış oldu. Her şey yolundaydı.

Bundan bir yıl sonra, küçük bir kutlama yapmayı kararlaştırdık. Paris yazıhanemizin hizmete girişinin birinci, şirketimizin ise onuncu yıldönümüydü. Japonya'dan hiç ayrılmadan şirketi idare eden Gotō da bu kutlama için Paris'e geldi. Kutlama etkinliğinin yeri olarak La Coupole'u seçtik. Evet, işte bu lokantayı! Zaten daha önceleri geçici olarak Paris'e geldiğim zamanlarda bu lokantaya gelirdim, yazıhanemizi açtıktan sonra da haftada iki kez buraya takılmayı âdet edinmiştim.

Bu kutlamaya Rahip K.'yi de davet etmek istedim. Liseye devam etmeyip profesyonel bovlingcilik yolunu da seçmeyerek giyim işine girmem ve bu denli başarılı olmam, bunların hepsi onun sayesinde olmuştu. Tüm bunlara yönelik minnetimi onu Paris'e davet ederek göstermek niyetindeydim. Bir mektup yazıp zarfın içine uçak biletini de koyarak ona gönderdim. Rahip K. de beni kırmayıp geldi.

Kutlamamız çok başarılı geçti. Herkes çok neşeliydi ve şirketin daha da gelişeceği konusunda inançlıydı. Benim geleceğim de parlak görünüyordu. Rahip K.'nin yüzünden de gülücükler eksik

olmuyordu. Parti bitince Rahip K.'yi oteline bıraktım. Otel lobisinin koltuklarına oturduğumuzda şükranımı bir daha ifade ettim ona:

"Efendim, buralara kadar sayenizde geldim. O zaman bana bu yolu işaret ettiğiniz için size ne kadar müteşekkirim bilemezsiniz. Ben sizin o zamanki sözlerinize uyarak, sayenizde kendi yolumu bulabildim."

Bunun üzerine Rahip K. şunları söyledi:

"Buna sevindim oğlum. Kendi yolunu bulman pek güzel, ancak, artık bu yolda daha fazla ilerleyemezsin. Sen Gotō'nun şirketine fazlasıyla katkıda bulundun zaten. Epey bir para da kazandın. Artık bu işi bırakıp rahip ol. Bu senin bundan sonraki işin olacak. Ben Gotō'yla konuşurum."

Afallamıştım. Sanki beni bir çarşafla sarmalamışlardı, her yanımı bembeyaz olmuş gibi görüyordum. On yıl boyunca, Rahip K.'nin sözlerine uymuş, deyim yerindeyse, Rahip K.'nin çizdiği planlar dahilinde hareket etmiş, şimdiye kadarki faaliyetlerimin tümünü buna uydurmuştum. Fakat bu plan bir anda değişiyordu. Her şeye sıfırdan başlamak zorunda kalacaktım. Ne yapacağımı bilemeden öncelikle oradan ayrılmanın uygun olacağına hükmettim. Ürkek ve çok da dengeli olmayan beden hareketleriyle doğruldum, Rahip K.'yle vedalaştım. Kafamda düşünceler girdaplar oluştururken arabama atlayıp evime döndüm.

Rahip K. Japonya'ya döndükten sonra uzun uzadıya düşündüm. Bu işe yatkın olduğum şüphe götürmezdi. Tam gücümün doruğundayken şirketten elimi eteğimi çekmek de çok yazık olacaktı. Üstelik inançlı bir insan olduğum da söylenemezdi. Normal koşullarda, tereddüt etmeden elimin tersiyle itebileceğim bir teklifti bu. Ne var ki ortaokuldan mezun olduğumda nasıl hiç sorgulamadan Rahip K.'nin sözlerine uyduysam, bu kez de aynı şekilde Rahip K.'nin söylediğini yapmak yönünde güçlü bir dürtü doğuvermişti içimde. Ne kadar derinlemesine düşünsem o kadar kafam karıştı. Aradan bir hafta geçti ve ben, kendi irademle Rahip K.'nin sözlerini dinleme kararı alarak değil, kafa karışıklığından epey yorulduğum için yeniden kaderimi Rahip K.'nin tayin etmesine izin vermeyi seçtim. Japonya'ya döndüm, şirkete istifamı verdim

(Gotō da buna razı olmuştu) ve ruhban okuluna girdim. Okulu bitirdiğimde, sarsılmaz bir inanç edinmiştim. Bunun neticesinde, bu kez rahip olarak Paris'te görev yapmaya başladım. O zaman yaptığım bu seçimden dolayı şu an çok memnunum.

Makino Bey'in, geçmişine dair anlattıklarını sonuna kadar dinledikten sonra iç çektim. Böylesi bir hayat nasıl mümkün olmuştu? Bu adam, kendisine verilen tuvaldeki resmin üzerini kat kat boyar gibi çizmişti kendi hayatını. Tuvalde bulunan önceki resmi boyalarla örterek bunun üzerine yeni bir resim yapmaktan korkmuyordu. Özgüveni sağlam mı desem, ne desem bilmiyorum, ama her halükârda ilginç biriydi bu adam. Ayrıca, başkalarının geleceğini okuyabilen şu Rahip K. denen bey de müthiş bir tipti doğrusu! Dalgın dalgın bunları düşünürken Makino Bey kahvesini bitirdi, garsonu çağırıp hesabı ödedi ve ayağa kalktı.

"Eğer uygun görürseniz bu gece size çok güzel bir şey göstermek istiyorum. Bana azıcık daha eşlik etmenizi rica edebilir miyim acaba?"

Bunları duyunca biraz işkillendim. İlk defa tanıştığınız birisiyle akşam yemeğinden sonra bir yere daha davet edildiğinizde dikkatli olmanız gerekir. Kaldı ki bu adamın şimdiye kadar anlattıkları doğru muydu acaba? Söylediği gibi gerçekten de bir rahip miydi? Akşam yemeğinden sonra nereye olduğunu söylemeden beni bir yerlere götürmek istemesinde eğer bir art niyet vardıysa bu pek kaba ve yoz bir icra tarzıydı. Teklifini reddedip misafirhaneye dönmeliydim. Ne var ki "çok güzel bir şey" sözleri beni cezp etmişti. Bu saatten sonra görülecek "çok güzel bir şey" ne olabilirdi ki acaba? Davetine uymaya karar verdim. (O sıralar güvenliğim konusunda pek bir duyarsızdım, sanırım. Aslını isterseniz, bu yönüm şimdi de pek değişmiş sayılmaz.)

Makino Bey, yine beni o, terliği andıran Citroën'ine bindirip çevre yoluna girdi ve gecenin karanlığına bürünmüş yolda hızla ilerlemeye başladı. Yoldayken ikimiz de tek kelime etmedik. Konuşulacak şeylerin hepsini tüketmiş gibiydik. Karnım

doymuştu, hafif sarhoştum, bunlardan ötürü de keyfim yerindeydi. Makino Bey ise arada nazal bir sesle şarkı mırıldanıyordu. Paris'te arabam olmadığı, dolayısıyla da otoyolları bilmediğim için, arabanın nereye yöneldiği konusunda en ufak bir fikrim yoktu. Şehir merkezinden epey uzaklaşmakta olduğumuzu düşünerek biraz huzursuzlandım, ama artık yapacak bir şey yoktu. Üstelik neresi olduğunu bilmediğim bu ücra yerde "Beni burada indir!" de diyemezdim ki.

Camdan baktığımda, gökte yarım ayı gördüm; ay sanki doğmakta gecikmiş gibiydi. Arabaya binip yola çıktığımızda ilk olarak, o "çok güzel bir şey"in bir kilisenin vitraylı camlarından içeri düşen mehtabın görüntüsü olabileceğini düşünmüştüm. Bundan yarım saat geçtiğinde "O türden romantik bir şeyse, zaten sorun yok" diyordum kendi kendime. Otoyoldan çıkmış, normal yola girmiştik ama etrafta hiç ev yoktu, ışık falan da görünmüyordu. Bir koruluğun ortasından, tarlaları andıran geniş arsaların yanından geçiyor, meçhul bir yere doğru ilerliyorduk. Başka bir koruluğa girdik. Karanlık yolda, sadece arabanın farlarının ışığının arabanın hareketlerine uygun olarak sallandığını görebiliyordum. Artık bu adama güvenmekten başka çarem yok diyerek, sesimi çıkarmıyordum.

Sonunda durduk. Burası koruluğun ortasında küçük bir arsaydı; etraf zifiri karanlıktı, ama Makino Bey'in yanındaki camdan görünen manzaraya gözlerimi odaklayıp bakınca, buranın büyük bir ırmağın kıyısı olduğunu gördüm. Kulak kesilince akan suyun sesi geldi kulağıma. Fakat her yer çok karanlıktı.

Makino Bey "Geldik" dedi. Ben susuyordum. Kaskatı kesilmiştim, "Bu herif şimdi bana saldıracak" diye düşünüyordum.

"Burada sizi vaftiz edeceğim" dedi Makino Bey. Sesi sakindi.

"Ne yapacaksınız, anlamadım?"

"Vaftiz. Rahip olduğum için sizi doğduğunuz günden bugüne kadarki günahlarınızdan arındırıp Tanrı'nın önüne başı dik çıkabilecek hale getireceğim."

İrkildim. Bu muydu yani herifin niyeti?

"Tamam da, ben şimdi, burada vaftiz olmak falan istemiyorum ki!"

"Sizin ne istediğiniz önemli değil kızım!"

"Çok saçma bu" dedim. "İnançlı biri değilim ki ben!"

"İşte ben de diyorum ki, vaftiz sayesinde inançlı biri olacaksınız" diye karşılık verdi Makino Bey.

"Bakın, ben çocukluğumdan beri Hıristiyanlık üzerine epey kafa yordum, fakat ne kadar uğraşsam da bir türlü tam olarak inanamadım bu dine. Yani dua edebiliyordum ama dua etmekle kiliseye gitmenin farklı şeyler olduğunu düşündüğümden vaftiz olmadım bugüne kadar. Burada sırf siz söylediniz diye de niyetimi değiştirecek değilim, anlaşıldı mı?"

"Bu niyetinizle ilgili bir mesele de değil. Kendi ruhunuzu istediğiniz gibi kullanma hakkına sahip değilsiniz! Vaftiz olunca yeni bir hayata başlar insan."

"Şimdiki hayatımdan memnunum ben!"

Kapkaranlık korulukta, karanlık ırmağın kıyısında park etmiş arabanın içinde Makino Bey'le uzun ve zorlu bir münakaşaya giriştim. Ne var ki neticede, münakaşayı çok kesin bir şekilde kaybettim. Bu adam illa da beni vaftiz etmek istiyorsa, bırakayım etsin. Şimdilik burada, bu adam ne yapmak istiyorsa yapsın, hem ben zaten ruhumun ne olacağı meselesi üzerine sonradan tek başıma uzun uzadıya düşünebilirdim. Böyle zifiri karanlık bir yerde saatlerce tartışmaktansa, dışarı çıkıp bir şeyler yapmak daha iç açıcı görünüyordu bana (masa başına çakılı halde tartışmak, fikirler ortaya koymaktansa, eylem daha çok uyuyordu mizacıma). Ve içinde bulunduğum şu durumda "eylem" ne arabadan dışarı çıkıp tüm gücümle kaçmak, ne de adamı bir güzel dövüp arabadan attıktan sonra gaza basıp oradan uzaklaşmaktı (zaten araba sürmeyi de bilmiyordum ki!). Burada "eylem" adamın söylediği gibi yapmaktı.

Razı oldum. Hem neydi ki yani, Makino Bey benim başımı ırmağın suyuyla biraz ıslatmak istiyorduysa, uzatırdım başımı, olur biterdi.

Başlayabileceğimizi söyleyince Makino Bey arabadan indi ve bagajı açıp beyaz, yumuşacık pofuduk kumaşlara benzeyen bir şey çıkardı. Sanırım bir nevi kıyafetti bu.

"Üstünüzdekilerin hepsini çıkarın ve bunları giyin. Ben dışarıdayım. Camları dışarıdan görünmeyecek şekilde ayarlayacağım, merak etmeyin."

Böyle dedikten sonra, arabanın ön tarafına giderek kaputu açtı. Bagaj kapağı da açık olduğu için, içerisi önden ve arkadan görülemez durumdaydı. Sonra, bagajdan kara bir örtü çıkarıp arabanın üstüne örttü. Böylelikle yan kapıların camları da dışarıdan görünmeyecek bir hale geldi. "Bu *açık hava vaftiz aracı* falan mı?" diye düşünmeden edemedim.

Citroën'in içinde ellerim, aynen bir robot gibi kendiliğinden devinerek üzerimdeki giysileri tek tek çıkardılar ve sonra, Antik Yunan Uygarlığı devri insanlarının giydikleri dikişsiz giysileri andıran kıyafeti başımdan geçiriverdiler. Arabanın içi dar olduğu için ve bu beyaz kıyafetin neresi baş, neresi kol anlayamadığımdan bu giyinme faslının bayağı uzun sürdüğünü anımsıyorum. Üzerimi değiştirirken Makino Bey'in göstereceği "çok güzel bir şey"in nereye gittiğini düşündüm. Arabanın üstüne örtülmüş kara örtünün altından geçerek dışarı çıktım.

Haziran ayındaydık ama gece vakti ırmak kıyısında olduğumuz için hava epey serindi. İşin ilginç yanı rüzgâr esmemesine karşın üzerimdeki tek parça beyaz giysi dalgalanıp duruyordu. Çok üşüdüğümü anımsıyorum. Koruluk tüm karanlığıyla adeta arabayı kuşatıp üzerine abanıyormuş gibiydi. Irmağın eni on beş-yirmi metre kadardı. Hafif bir şırıltıyla sessizce akıyordu su. "Makino Bey nereye kayboldu?" diye şöyle bir etrafıma bakındım, ama göremedim. Nereye gitmiş olabilirdi ki bu adam? Etrafa dikkatlice bakarak gözlerimle nerede olduğunu bulmaya çalıştım.

İşte tam o sırada, "Buraya buyrun!" diye uzaklardan boğuk boğuk gelen bir ses duydum. Sesin geldiği yöne baktığımda, Makino Bey'in ırmağın ortasında durduğunu gördüm. Onun da beyaz bir kıyafete bürünmüş olduğunu ay ışığı sayesinde seçebiliyordum. Bu adamın yaptığı vaftiz, ırmağın kıyısında değil de, ırmağın ortasında yapılan türden bir şey miydi? Oraya kadar gitmek istemiyordum.

"Buraya buyrun!" diye bir kez daha seslendikten sonra Makino Bey, üçüncü kez aynı sözlerle yineledi davetini:

"Buraya buyrun!"

Tereddüt hislerimi bastırdım. Bu aşamaya kadar geldikten sonra, onun dediğini yapmayı sürdürmeye karar verdim. "Artık

ne olacaksa olsun!" durumundaydım anlayacağınız. Ayakkabılarımı çıkarıp arabanın dibinde bıraktım, sert toprağa ve buz gibi otlara yalın ayak basarak suyun başladığı noktaya vardım, usulca ayaklarımı suya soktum. Su buz gibiydi. İnsanı ferahlatan bir koku yayıyor, beni gıdıklayıp, bana muzipçe takılırmışçasına minik girdaplar oluşturarak akıyordu. Ayak bileklerimden baldırlarıma kadar suyun içindeydim. Kıyafetin eteklerinin ıslanıp bacaklarıma yapışmakta olduğunu hissediyordum. Bir adım daha attım. Suyun boyu dizimi aşıyordu artık. Makino Bey'in bulunduğu yer epey ilerideydi. Irmağın tam orta yerinde dikiliyordu. Adımlarımı hızlandırdım. Suyun beni "Ha gayret, bir adım daha, bir adım daha!" diye dürtüklediği hissine kapıldım.

"Buraya buyrun!"

Makino Bey gür fakat nazik bir ses tonuyla çağırıyordu beni.

Biraz daha ilerledim, suyun akışının ummadığım kadar güçlü olduğunu hissediyordum. Artık oyluklarıma varan yükseklikteki suyun gücüne direnerek ve her adımda ırmağın dibine ayaklarımla daha sıkı basarak ilerliyordum. Su akıntısı beyaz kıyafetimin eteklerini öylesine kuvvetli bir basınçla itiyor, bundan ötürü yürümem öylesine zorlaşıyordu ki, eteklerimi ellerimle kaldırmak zorunda kaldım. Asla akıntıya kapılmamalıydım. Ayaklarım yerden kesilmemeliydi. Artık buraya kadar geldiğime göre Makino Bey'in olduğu yere kadar ulaşmalıydım mutlaka. Eteklerimi iki elimle tutup büyük bir çaba sarf ederek yürüyordum. Su artık belimin hizasına kadar gelmişti.

Suyun akışına direne direne Makino Bey'in yanına kadar gitmeyi başardım. Tam yanına vardım diyordum ki, Makino Bey kollarını uzatıp başımı kavradı ve aniden beni suyun içine batırdı. Direnmeye fırsatım olmamış, birden suyun içine batırılmış bulmuştum kendimi; çırpınıyordum, telaşlanmıştım. Neyleyim ki Makino Bey'in eli saçımı sıkı sıkıya kavramıştı.

Soluk alamıyordum.... Bir anda şunları düşündüm: *Tam da şüphelendiğim gibi bu herif manyak! Ruh hastası! Beni buraya kadar sürükledi, doğduğum yerden çok uzaklarda, Paris'in banliyösünde adını bile bilmediğim bir ırmakta öleceğim işte! Öldürmese bile, epey bir su yutmuş yarı ölü durumda beni kıyıya çıkaracak ve çok fena şeyler yapacak bana.*

Suyun soğukluğu... Akıntının karşı konulmaz gücü...Yukarıdan beni suyun içine bastıran Makino Bey'in ellerinin korkunç kuvveti. Acılar içindeydim. Öyle hevesle bu herifin Café de Flore davetine kanmakla ne büyük hata etmiştim! La Coupole Lokantasındaki yemek son yemeğim mi olacaktı? Bu sapık herifin, bu dinle kafayı bozmuş ruh hastasının sözlerine kanmayacaktım! Bir anda birçok farklı şey, müthiş bir hızla geçiyordu kafamdan. Artık dayanamıyordum. Su yutacaktım.

O sırada, kulaklarımı boğan akıntı seslerinin arasından, Makino Bey'in sesini duydum. Bana değil, kendinden daha yukarıda bulunan birilerine sesleniyor gibiydi. Makino Bey'in ne yapmakta olduğunu anlayınca içinde bulunduğum duruma ilişkin algım da değişiverdi. Birden rahatladım, tüm bedenimi gevşettim. O anda, Makino Bey'in yapmakta olduğu şeyi gerçekten kabullenmekte karar kıldım. Tüm korkularım ve tüm direnme hırsım silindi gitti. Bu bir dini inancı kabul etmek değildi. Bundan böyle bir Hıristiyan olarak yaşamaya karar vermek falan da değildi. Bu kabullenme, bu adamın ruhumu nehrin sularıyla yıkayıp arındırma isteğini kabullenmekti. Evet. Irmağın suyu ve gecenin karanlığıyla arınmayı kabul etmekti bu...

Böyle düşününce, yani burada, böylece öleceğimi anlayınca, müthiş bir yaşama sevinci doldurdu içimi. Adamın yapmakta olduğu şey bir ilahi lütuftu sanki. O zaman, suyun içinde kalışım bana çok uzun gibi geldiyse de, aslında tüm bunlar bir an içinde olup bitivermişti. Makino Bey saçlarımı kavradığı elini yukarı doğru kaldırınca yüzümü sudan çıkarabildim. Makino Bey diğer elini göğe doğru uzatmış, bir şeyler söylemekteydi. Benim suyun içindeyken kesik kesik duyduğum kelimelerdi bunlar.

Defalarca nefes alıp verirken, bir anda suyun yüzeyinden görünen güzel manzara yansıyıverdi gözlerime. Ay ışıyordu. Sonra, ayın bulutların arasında bulunduğunu gördüm. Sonra yeni güzellikler keşfetmeye başladım: Mehtapta parıldayan ırmağın yüzeyi, her bir dalganın üzerinde beliren ayın aksi, belli belirsiz bir karaltıya dönüşmüş gibi görünen kıyıdaki ağaçlar, bunların üzerindeki engin gökyüzü, mehtapla beyazlaşmış bulutlar... Manzaranın ne kadar güzel olduğunu fark ettim. Ay

güzel. Onun şavkıyla yıkandığı için pırıl pırıl parıldayan dalgaların her biri güzel. Dalgaların usulca devinişleri sonra... Hava koyu karanlık olduğu için siyah gibi görünen, fakat aslında mavi olduğunu görebildiğim gökyüzü.... Çekingen çekingen göz kırpan yıldızlar... Bu doğa ne de güzelmiş böyle! Böylesine güzel bir şeyi daha önce hiç görmemiştim. Belki de ben tüm bunları görmek için oraya gitmiştim. Bize gelip kapımızı çalan şeyleri kabul edersek, onları içimize alırsak dünya böylesine güzel oluyordu işte. Makino Bey'in niyeti ve beklentilerine pek de uymayan bir şekilde, o geceki deneyimi ben böyle algılamıştım, sözün kısası.

Böylece, öyle bir niyetim olmamasına karşın ruhum yunup arındırılmış oldu. Bu deneyimi, "masumiyete dönmek" ya da "çocukluğumdan beri koruduğum masumiyetimi bir süre daha korumak için bir yetkilinin tasdikini almak" olarak yorumlayabilirim.

Kıyıya dönünce Makino Bey, büyük ve kalın bir banyo havlusunu arabasının bagajından çıkarıp bana verdi. Arabanın içindeki dar mekânda, elimden geldiğince koltukları ıslatmamaya gayret ederek bedenimi kuruladım ve soyunuş sıramın aksi bir sırayla giysilerimi tek tek giydim. Dişlerimin takır takır birbirine vurduğunu, bütün bedenimin tiril tiril titrediğini o sırada fark ettim. Epey üşümüş olmalıydım. Tüm giysilerimi giydikten sonra da bedenimin olağan ısısı henüz geri gelmemişti. Titremem de kesilmiyordu. İki kolumla kendi kendimi kucaklamış, büzüşmüş, küçücük olmuştum.

"Ee, giyindiniz mi kızım?" diye çekingen bir ses geldi uzaktan.

Arabanın kapısını açarak "Evet" diye yanıtladım onu.

Makino Bey de üzerini giydi, ayakkabılarımı verdi, yan camları örttüğü kara örtüyü, kendisinin giydiği uzun beyaz kıyafetle banyo havlularını bir naylon torbaya koyup bagaja yerleştirdi, arabanın kaputunu kapayıp şoför koltuğuna oturdu.

"Vaftiziniz tarafımdan gerçekleştirilmiştir!"

Makino Bey sadece bunları söyleyip arabayı çalıştırdı. Bense susuyordum.

Isıtıcı sonuna kadar açıktı, ama bir türlü ısınamıyordum ve titremem kesilmiyordu. Paris'e doğru gitmekteydik. Konuşmadan, ön camdan görünen karanlık yolu seyrediyordum. Makino Bey yorgun muydu, yoksa memnuniyetinden miydi, bilmiyorum ama, tek kelime etmeden arabayı sürüyordu.

Nihayet biraz ısınınca, içim geçmiş, Makino Bey "Sizi nereye bırakayım?" diye sorunca uyandım. Nerede olduğumu ve o gece başımdan neler geçtiğini anımsadım. Arabanın dijital saatine baktım, on ikiyi on geçiyordu. Kaldığım misafirhane için son dönüş saati on ikiydi ve o saati kaçıran "Külkedileri" katiyen içeri alınmazlardı. "Çok kötü! Ne yapsam ki?" diye düşündüm.

"Efendim, kaldığım misafirhaneye son giriş saatini geçirmişim, sizin bildiğiniz, kalabileceğim bir yer var mı acaba?" diye sordum ürkekçe.

Makino Bey, "Sahibini tanıdığım bir otel var. Oraya götüreyim sizi" diye yanıtladı beni.

On beş dakika sonra, otele vardık, Makino Bey önceden inip odamı tuttu ve arabaya tekrar beni almaya geldi. Beni kalacağım odaya kadar götürdü ve kapıda bana odanın anahtarını teslim ettikten sonra: "Yarın kaçta alayım sizi?" diye sordu.

"Yaa, size çok zahmet olacak ama... O halde, yedi buçukta gelmenizi rica edebilir miyim?"

"Tamam, yarın yedi buçukta görüşmek üzere. İyi geceler."

Sadece bunları söyledi Makino Bey, sonra da, odanın eşiğinden adımını bile atmadan, oradan ayrıldı. Ben de yatağın içine gömülüp derin, deliksiz bir uykuya daldım. Bir tane bile rüya görmediğimi anımsıyorum o gece.

O zamanların Paris'i hakkında sizlere söyleyeceklerim bu kadar.

Ah şunu söylemeyi unuttum! O acayip vaftiz töreninden sonra, Makino Bey'in kilisesine, sadece bir kez, ayine katılmak

üzere gittim. Kilise dediğime bakmayın, bildiğiniz apartman dairesiydi. Katılanlar ise otuz kişiden ibaretti. Çoğunluğu Japon'du, ama aralarında Fransızlar ve Ortadoğu kökenli birkaç kişi de vardı. Ayinin yapılış tarzı da, normal kilisedekilerden epey farklıydı. En baştan en sona kadar, rahip ve diğer inananlar ezgili bir şekilde "*Halleluyah, halleluyah!*" sözlerini söylüyor ve gitgide kendilerinden geçerek seslerini yükseltiyor, bağırmaya başlıyorlardı. Her ne kadar Rahip Makino Bey beni vaftiz etme nezaketinde bulunmuş da olsa, bu tür bir inanç pratiğinin bana göre olmadığı açıktı. Bu, oraya ilk ve son gidişim oldu. Makino Bey'le de bir daha görüşmedik.

Yani vaftiz olmuş biri olmamın, deyim yerindeyse, Tanrımla özel bir sözleşme yapmış olmanın etkisini pek fiiliyata geçiremedim. Ya da kim bilir belki de, tüm düşüncelerimin dibinde bir yerlere, azıcık da olsa dualar karışmıştı ve bir şekilde beni etkilemekteydiler. Böyle söylersem gerçeği saptırmış olmam sanırım.

Önemli olan, artık kaçınılması mümkün olmayan bir noktaya geldiğimizde o durumu olduğu gibi kabul etmektir. Direnmeyi bırakıp, bedenimizi gevşetip, olayların akışına kendimizi bırakmaktır. Böyle yaptığımızda, bu sürecin sonunda dünyanın kapıları bize açılır. Eğer Tanrımız gerçekten varsa, oralarda bir yerlerde bizi bekliyor olacaktır. O yaşadığım vaftiz deneyimini ve bunun bir sonucu olan inancı, yarı unutmuş olsam da, aslında, kalbimin derinliklerine saklamış, muhafaza ediyordum. Evet, ileride ihtiyacım olduğunda çıkarıp kullanmak üzere saklıyordum onu.

O vaftiz deneyiminden birkaç gün sonra, her zamanki gibi Cité Adası'nı soluma alıp Montebello Rıhtımı'nda yürürken Cité Adası'nın ağabey olmasında bir yanlışlık olmasa da, Saint-Louis Adası'nın onun *erkek* değil, *kız kardeşi* olduğu fikri uyandı içimde. Bir gün her ikisi, ırmaktan aşağı inip okyanusa çıkacak ve birbirinden ayrı güzergâhlardan kendi devr-i âlemlerine yelken açacaklardı. Ve belki de, bu ağabey ve kız kardeş, uzaklarda bir yerlerde, ya Karayip Denizi'nde ya Orinoco Nehri'nin ağzında ya da Cava Adası civarında birbirlerine yeniden kavuşacaklardı, kim bilir?

2. Tetsurō

Uyanıyorum.

Uyanmaya karşı isteksizlik hissi muazzam bir güçle tüm bedenimin üzerine abanıyor... Uyku alanının dışına çıkmamayı ne kadar güçlü arzulasam da, uyku bir duman olup kesik kesik göğe yükseliyor, uyanış rüzgârının akımına kapılarak silinip gidiyor.

Lanet olsun, uyandım işte! Şu an neredeyim? Başıma ne geldi? Bugün nasıl bir gün? Dün nasıl bir gündü? Gerçek, gözüme sokarcasına dayatıyor kendini. Şu döşeme kadar sert ve pis olan gerçek!

Sabahları gece uykusundan ya da öğle vaktinin hafif uykularından her uyanışında derin bir umutsuzluk hissi biniyordu üzerine. Umutsuzluk, bir toprak kayması esnasında insanların üzerine yığılan büyük toprak kütleleri misali, üzerine yağarak yere yuvarlıyordu seni, yüzünü gözünü kaplıyor, ağzına burnuna giriyordu. Nefes alamıyordun.

Bugün de öyle olmuştu. Artık uykuya dönmen mümkün değildi.

Buraya hapsedilmiş olmak, buradan çıkamamak, buradaki diğer heriflerle birlikte kalma mecburiyeti, bugüne dair endişeler, yarına yönelik korkular. Tüm bunların arasında oturup duran benliğin. Çevrendeki çeşit çeşit iğrençlikler.

Uyku her zaman sığ. Dengesiz, huzursuz. Çevreden türlü türlü tehditlere maruz kalan "tavşan uykusu" Yine de geçici bir sığınak. O yüzden uyku sevinç kaynağıdır burada! Ama uzun sürmez. Huzur dolu o bilinçsizlik hali zorbaca alınıverir elimden.

Uyanıyorum.

İçinde bulunduğum *anın gerçekliğine uyanıyorum.*

Bedenim, verebileceği bütün acıları yığıyor üzerime. Yanımdaki herife değmemek için zorlama bir şekilde kıvrılarak yattığımdan tüm eklem yerlerim sızım sızım sızlıyor. Kafamda keskin bir ağrı. Bedenimin hiçbir yerinde derman kalmamış. Sırtım duvara dayalı ve bedenimin konumunu değiştirecek enerjim bile yok. Hal böyleyken yapılacak en iyi şey gün boyunca uyumak. Ama lanet olası kafa uyanıyor işte!

Yine sabah oldu. Anlamsız bir sabah. Dışarısı hâlâ karanlık gibi. Köşede yatan heriflerden biri kalkıp kısa koridorun ucundaki kapısız kenefe gidip uzun uzun işiyor. İşeme sesi diğerlerinde de işeme dürtüsü uyandırıyor. İşemeye gitmek için birer birer ayaklanıyorlar. Keskin bir sidik kokusu yayılıyor geniş nezarethanenin tamamına. İşte böyle başlıyor sabah.

Uyanmasaydım keşke! Uyurken, tamamen bilinçsiz bir haldeyken ölseydim. Dalgınlıkla bunları düşündün.

Bu bedende bulunan yaşamı sürdürme sisteminin düğmesi usulca kapatılsa ve o andan itibaren bu beden ağır ağır çürüyen bir kütleye dönüşse ne makbul olurdu! Birtakım herifler gelip, hâlâ sıcak olan cesedi taşıyıp bir yerlere götürüp atsalar, o da pek iyi olurdu. Ah keşke bu şekilde bitiverseydi her şey! diye devam ettin düşünmeye. *Bir taş yığınından farkı olmayan cansız bir kütle. Kemik yığını. Öyle olsa bile şikâyet etmezdim.* Tüm bu düşünceleri iğrenç buluyordun kafanın bir yerlerinde. Yine de,

şu anki sancılardan, ölmek suretiyle kaçma arzusuna direnecek gücün yoktu. Bedeninin hiçbir yerinden güç gelmiyordu yardıma.

En nahoş olanıysa korkuydu... Bundan sonra olacakları düşününce, büyük bir elin tüm iç organlarını birer birer kavrayıp sıktığını hissettin. Karnına dışarıdan bir şey gelip yerleşiyor, tüm bedenindeki sinirler elektrik saçıyordu. Derinde küçük küçük kanamalar meydana geliyordu. O yüzden pek bir şey düşünmemeye gayret ettin. Öylece kımıldamadan oturdun, şu ana, içinde bulunduğun saate kafanı yoğunlaştırmaya uğraştın. *Ne zaman gidip işesem acaba? Sonra giderim, daha erken. Herkes işedikten sonra, kimse kalmayınca.* Sadece bunu düşünüp kımıldamadan öylece oturdun. Bulantın geçmişti. Gözlerin sulanmıyor, burnun akmıyordu. *Bir süre rahatım; daha ne? Geçen günkü gibi bir şey olmaz, endişeye gerek yok. Arada her şeyin iyi gittiği de oluyor işte!*

Yine de, aptallığına duyduğun öfke zaman zaman her yanını sarıyordu. Yatıştıramıyordun bunu. Öfke, başına buyruk biçimde fışkırıveriyordu. Bir buldozerin kepçesinin parçaladığı borudan su fışkırması gibi. (*Böyle bir manzarayı nerede görmüştüm? Böyle bir şeyin resmini yaptığımı anımsamıyorum. Sadece görsel bir imge olarak belleğimde o manzara.)* Neden o aşağılık herife inandın? Artık bitmişti yahu, neden son bir sebat edemedin? Neredeyse kazanmıştın be! Neden kendine karşı böyle bir zaaf gösterdin? Harcadığın onca çabaya yazık değil mi ya? Yine yenildin işte, yine. Evet, sonuçta yenildin. Kendine hâkim olamayıp yeniden başlaman bir kez değil de, iki kez olduğuna göre bırakamamışsın demekti işte. Tadını çıkarmışsındır. Tipik bir bağımlılık. İptila. Sonunda düştüğün durum ortadaydı. Endişelerin seni ezdiğini hissettiğinde, o illetin tüm endişelerini bir anda yok edeceğini sanıyordun. Ne kadar yakınsan da, pişman olsan da işe yaramayacak bir aptallıktı yaptığın. Aptal herif! Kaç defa düşünürsen düşün, bu kısırdöngüsel pişmanlık yolu, seni döndürüp dolaştırıp aynı yere getiriyordu.

Şimdilik en öncelikli sıkıntı açlıktı. Fakat iştahın eşlik etmediği bir açlık hissiydi bu. Miden o kadar boştu ki, bir damlacık

bile güç bulamıyordun kendinde. Artık bedenin bir şey yeme, o gıdayı güce dönüştürme ve gücü tüm bedenine yayma işlemlerini yerine getiremiyordu. Günde üç defa dağıtılan ve sadece adı "yemek" olan, aşırı sulu pirinç lapası. Leş gibi kokan kızarmış pirinç. Yeterince pişirilmemiş, hâlâ hamur kıvamında olan uzun eriştеleriyle o lağım kokulu çorba. Bunları ağzına götürecek enerjiyi bulamıyordun kendinde. Lapanın içinde yüzen sebzelerin yarı çürük tadı. Yemesen de birileri yerdi. Başkasına bırakıp da sonradan pişman olmamak için bir iki kez yediğin olmuştu, ama sonra kusmuştun. Bu kusuş gerçek, saf iştahın, tatsız yemeklere karşı isyanının sonucuydu. Ama yine de, yanında oturan herif, anlamadığın bir dil, fakat anlayabildiğin beden hareketleriyle "Madem kusacaksın yeme yahu, bırak da biz nasiplenelim!" gibilerinden bir şeyler söyleyince hak vermiştin.

O zamanlar o iğrenç şeyleri yiyebiliyordun. Yemek yiyebilecek kadar bir zindeliğin vardı çünkü. En başlarda iki-üç günlük, esaslı bunalım günlerinden sonra epey toparlamıştın. Düzenli nefes alabiliyordun. Rahatlamıştın. Bununla birlikte ruhunun bir yerlerinde sakladığın özel bir güç çıkıvermişti ortaya. Bir süre sonra bu güç de yanıp kül olan bir yakıt gibi tamamen kendini tüketti, geriye dümdüz ve kapkaranlık bir umutsuzluk kaldı. Şimdiyse, daha da derin bir umutsuzluk var. Bundan daha kötüsü olamaz. Öyle bir umutsuzluk. Ve korku... Ve hissizlik...

Derin bir kuyuya düşmüş gibiydin. Öncelikle, düşmenin bedensel şoku, tüm bedeninde kemik kırılmaları, doku zedelenmeleri, iç kanamalar ve yarılmalar. Sonra, kuyunun dibinde olmak, dışarı çıkamayacağının bilincinde olmak. Buna yönelik tepki. Pişmanlık ve güçsüzlük. Bu korkunç derecede rutubetli, su birikintileriyle dolu, karanlık yere yönelik köklü nefret duygusu. Bu deliğe birlikte tıkıldığın onlarca herife duyduğun tiksinti. Mide bulandırıcı düşünceler. Heriflerin konuştukları dilin tınısına duyduğun tiksinti. *Bir halt anlamıyorum bu dilden.* Buna karşın zaman zaman hissettiğin dayanışma duygusu. Dış dünyaya yönelik, *içeride* olmanın yarattığı bilinç. Dış dünyaya, yani bu adaya, adanın ait olduğu ülkeye yönelik tiksinti. Kendini iyi

hissettiğin zamanlarda, bu şehrin denizin dibine gömülmesi için ettiğin beddualar; duvarların gofret gibi yumuşadığı ve onları parçalayıp buradan çıkıp gittiğine dair sanrılar...

Asla güvenemeyeceğim birinden o illeti satın aldığım için duyduğum şiddetli pişmanlık hissi... Burası Tayland'dan çok farklıymış. Burası tehlikeli. Nils'in satın almak için o kadar zahmete katlanıp Tayland'a kadar gitmiş olması da bu yüzdendi herhalde. "*Bırakmadan önceki son vuruş*" diye kendine söylediğin yalan. Fazla desteksiz, fazla ince olduğu için, başka kat kat bahanelerle desteklediğin, buna rağmen, eski püskü, paralanmış, zavallı yalan. Bu yalanla kendini kandırdın ve o şaibeli herife sipariş verdin. Keza, Bandō denen herifi muhatap alman ne büyük hataydı. Bu vesileyle içindeki baştan çıkarılmaya yönelik meyil daha da güçlenmişti. Suçu başkasına atamazsın. Vesile ne olursa olsun fark etmezdi; sen niyeti bozmuştun. Bağımlılıkta, iptilada "son" diye bir şey yoktur. Olan sadece "ara verme"dir. Uzun ara verme dönemini ömrünün sonuna kadar sürdürebilseydin kazanan sen olacaktın. Ama sen bu adada yenik düştün bağımlılığa. Artık, bu delikten çıktıktan sonra da durum değişmeyecek. Ömür boyu değişmeyecek hem de. Ya kazanarak öleceksin ya da yenilerek. Tek fark bu olacak.

O sıralar zayıftın. Üstelik, bu zayıflığın dışarıdan çok belli oluyordu. Bundan Agūs güzelce yararlandı. *Herif polise çalışıyor. Hem yabancılara mal satıyor, hem de satın alan yabancıları suçüstü yakalattırıp polisin medyada başarılı görünmesini sağlıyor. İşlevi bu.* Ta en başından beri niyeti buydu. Seni tongaya düşürmek için elinden geleni yaptı. Söylediği her şey yalan, yaptığı her şey tiyatroydu. Sana tuzak kurdu, sen de sersem gibi düştün o tuzağa!

Döşemeye ellerimi koyuyorum, destek alıp doğruluyorum. Ellerim yapış yapış oluyor. Taş döşemedeki tozlar, topraklar, türlü kirler, su birikintilerini emerek ince bir çamur tabakasına

dönüşmüş. Başlarda ellerine bulaşan kiri siliyordun ama zamanla bunun hiçbir anlamı olmadığını fark ettin. Bedeninin her yanına döşemenin, duvarların ve burada kalan diğer tutukluların kirleri, pislikleri yapışmıştı.

Geçen gün banyo günüydü. Gardiyanlar tutukluları gruplar halinde avluya götürdü, giysilerini çıkarmalarını söylediler ve hortumla yıkadılar onları. Pis pis kahkahalar atarak, ısrarla "o"nun beyaz bedenine sıktılar suyu. Beyazlığına güldüklerini anlayınca, rezilce bir aşağılık duygusuna kapıldı. Çıplaklık utanç vericiydi. Nitekim cılızlıktan kaburga kemikleri görünen çıplak bedeni başka insanlara gösterilecek nitelikte değildi. Göstermek isteyeceği bir tek yeri bile yoktu. Gardiyanlardan biri, kasten makatına sıkıyordu suyu; müstehcen dürtüler içinde olduğuna şüphe yoktu. Güya meşru bir gerekçesi vardı, orasının bedenin en kirli yeri olduğunu söylüyor (daha doğrusu sen gardiyanın söylediklerini bu şekilde yorumlamıştın) *ve sıkıyordu suyu! Tazyikli suyun o dayanılmaz gücü. İnsanın canını biraz acıtıyordu, ama zevkli de bir şeydi. Hatta burada kaldığı süre içinde en çok zevk aldığı şey buydu. İnsanın yıkanması hoş bir şeydi. Daha sonra, ıslak bedenlere o kir pas içindeki giysilerin yeniden giyilmesi, üstüne bir de yapış yapış çamur tabakalarıyla kaplı koğuşa dönüş...*

Dışarısı biraz aydınlandı ve yoldan geçen insanlar ve zaman zaman geçen arabalar görünmeye başladı. Kuşların ötüşleri duyuluyordu. *Hep bu şafak vaktinde ötmeye başlayan o kuş... "Çipuyiii, Çipuyiii, Çipuyiii, Çipuyiii....Tuup, Tuup, Tuup" diye ö*tüyor. Kuşların ötüşlerinin insanın içini neşeyle doldurduğunu şimdiye kadar hiç bilmezdin sen. *Sabah olunca kuşlar ötmeye başlar. Kulak kesilip bütün dikkatimi vererek kuşların ötüşüne odaklanıyorum. Pek de yüksek olmayan duvarları aşıp demir parmaklıları geçerek gelen o müzik. Tutukluların dinlemesine izin verilen yegâne müzik. Bir canlı performans bu!* Kendini, şu anki halini unutup yoğunlaşabileceğin tek şeydi...

Gündüz, ağaçların bir dalından diğerine uçup dururken gördüğüm kuş mu acaba şu anda ötmekte olan. Uçarkenki haliyle şu anki ötüşü arasında bir kopukluk var sanki. Başka türlü öten kuşlar da var: "Pı, Rı, Rı, Rı, Rı, Puuyi, Puuyi" diye öten bir başkası. Bunun dışında, "Çi, Çi, Çi, Çi, Çi, Çi, Çi" diye basit bir ezgiyle öteni de var. "Ruuppo, Ruuppo" diye pes sesle öten güvercin olsa gerek. Fakat senin en sevdiğin bunlardan ziyade sabahın erken saatlerinden itibaren "Çipuyiii, Çipuyiii, Çipuyiii, Çipuyiii....Tuup, Tuup, Tuup" diye öteniydi. Çipuyiii Kuşu adını vermiştin o kuşa.

Sabahın ilerleyen saatlerinde nezarethanenin önünden insanların geçmeye başlamasıyla, sessizlik yerini gürültüye bırakıyor. Senin kaldığın koğuş şehrin en işlek caddesine bakıyordu. Koğuşun ön cephesi yerden tavana kadar demir parmaklıklarla örülü, dış duvarlar da epeyce alçak olduğu için dışarıdan burası tamamen görülebiliyordu. Geçenlerin bir kısmı burada duraklıyor, içeriye bakıyor, parmaklarıyla tutukluları işaret ediyor ve küstahlık dolu bir şeyler söylüyorlardı. Sanki hayvanat bahçesi! Bunun dışında tutukluların aileleri de geliyor ve içerideki yakınlarıyla bağıra çağıra konuşuyorlardı. *Bir kadın çocuğuyla birlikte gelmiş. Kucağındaki çocuk yüksek sesle bir şeyler söyleyince içeridekiler ve dışarıdakiler hep birlikte gülüyor. "Baba eve çabuk dön, e mi?" falan demiştir herhalde.*

Mümkün olduğunca içerilere saklanmana karşın, yabancıydın ve dikkat çekiyordun. Parmaklarıyla seni gösterip hararetli bir şekilde bir şeyler tartışan kimseler vardı orada. İçerideki diğer tutuklular dışarıdakilerin bakışlarını üzerine çekiyor, bu da senin daha fazla göze batmana yol açıyordu. *Soytarı muamelesi görüyorum. Sinirleniyorum. King Kong gibi demir parmaklıkları büküp açmak, göğsümü gere gere buradan çıkmak, şunları bir güzel dövmek istiyorum. Böyle şeyler düşünürken ve bu düşünceler sayesinde, aniden, tuhaf bir şekilde kendimi iyi hissettiğimin farkına varıyorum. Bu ülkenin devleti neden böylesine alçakça ve haksız bir tutuklama eylemine izin veriyor ki? Hiddet güçtür! Kızınca kendini iyi hissediyor insan. Fakat şu dışarıdaki tiplere kızmanın bir âlemi yok. Öfkemin asıl muhatabı başkaları.*

Demir parmaklıkların yanına gidip dışarıdaki manzarayı iyice görmek istedin. Göğün rengini, ağaçların yapraklarının renklerini. (*Acaba bir çiçek göremez miyim ki?*) Binaların renklerini. İnsanların yüzlerini. Giysilerini. Ve her şeyden ziyade gökyüzünün renk ahengini. Elinde bir karakalem, önünde kâğıt ve resim malzemelerin olsa çizerdin. Böyle düşündüğünün farkına varınca, derin bir nefes aldın. Eğer resim çizebilseydin, kendine gelirdin.

Tutuklandıktan hemen sonra, polis merkezine götürülmüş ve orada sorguya alınmıştın. Polis merkezinin bir odasında, savcıyla karşı karşıya oturuyordun. Yan tarafta çevirmen oturuyordu. Onun arkasındaysa kâtip vardı. Çevirmenin Japoncası rezaletti; kelimeleri doğru dürüst telaffuz edemiyor, ağzında geveleyip duruyordu.

Ad-soyad, uyruk, yaş, Japonya'daki adres, Japonya'dan çıktıktan sonraki güzergâh, buradaki adres, ülkeye giriş tarihi, ülkeye gelme amacı, üzerinde bulunan paranın miktarı; bunun gibi şeyleri art arda soruyorlardı sana. Bunları tek tek yanıtlarken, bu tür bilgileri pasaport ve göçmen kartına bakarak da edinebilecekken sana sorup durmaları seni öfkelendirmiş, "Orada yazmıyor mu bunlar?" diye sertçe çıkışmıştın.

"Yazıyor. Ama senin ağzından ifade almamız gerekiyor" diye sakince yanıtlamıştı savcı. Şekilcilikten başka bir şey değildi tüm bu lüzumsuz sorular.

"Mesleğin?"

"Ressam."

Şaşılası şey, çevirmen bu kelimeyi bilmiyormuş. Sen İngilizce olarak açıklama yapmadan yerinden kalkıp kâtibin yanına gitmiş, adamın kurşunkalemini ve bir kâğıdını gasp edip o kâğıda savcının resmini çizmiştin. Fazla karikatürize etmeden, dalkavukluk edip herifi yakışıklı da göstermeden olduğu gibi çizmiştin. Sen bunu yaparken savcı sesini çıkarmadan izlemekle yetinmişti. Karakalem çizimini iki dakikada bitirmiş, adamın önüne koymuştun.

"İşte böyle bir iş!" demiştin. Bu resmin şu sokak ressamlarının para karşılığı çizdiği yüz resimlerinin tıpkısı olduğunu düşünerek sandalyene dönmüştün. Savcı, biraz neşelenmiş ve resmi kâtip ile çevirmene göstermişti. Fakat adamın çehresinin yumuşaması sadece bir anlığınaymış. Yine önceki sert çehresini takınmıştı. Belli ki, başarılı bir bürokrattı bu adam.

Asıl sorgu o zaman başlamıştı.

"Pandora Cottage Oteli'nde kaldığın odada eroin bulundu. Sana mı ait?"

Bu soruyu nasıl yanıtlaman gerektiğini düşünmüştün. Agūs'a para verip ondan satın aldığına ve bir kez kullandığına göre sana ait olduğu açıktı. *Bununla ilgili gerekli delilleri zaten elde etmişlerdir, bunu yalanlamam*ın bir anlamı *yok*. Böyle düşünmüştün. Bugüne kadar hep dürüst bir insan olarak yaşamış olmaktan gelen bir alışkanlık sonucu doğruyu söylemekte karar kılmıştın.

"Evet, bana ait."

Kendi sesini, başkasının sesiymiş gibi duyarken, şöyle düşünmüştün: *Miktar biliniyor. Tutuklanma ilk kez. Bir ihtar alıp mahkemeye çıkarılmadan salıverilme, mahkemeye çıkarılma durumundaysa şartlı tahliye olur. Bundan kötüsü olamaz. Her şey yolunda. Hiçbir sorun yok.* Böyle düşünmene sorguda bu kadar sert bir tutum takınmana neden olan ve sana temelsiz bir cesaret veren şey bedeninden hâlâ atılmamış olan eroindi. Endişe edilecek bir şey yoktu. Her şey yolunda gidecekti. Sen özel biriydin, çevrendeki herkesin senin önünde el pençe divan durması doğaldı. İşte böyle coşkulu bir ruh hali içindeydin. Durumun kendi denetimin altında olduğunu sanıyordun. Hem sen bir Japon'dun; bu önemsiz ülkenin polisi de neymiş; vız gelirdi sana.

"Malı nereden edindin, onu söyle bakalım hele?"

"Agūs adlı satıcıdan aldım."

"Nerede?"

"O odada işte. Az önce polis orayı bastığında Agūs hâlâ odadaydı. Eroin çekmeye hazırlanıyordu. Ama beni polisler sürükleyerek odadan çıkardıklarında bir daha görmedim onu. Niçin benimle birlikte onu da tutuklamadınız?"

"Ben şimdi sana onu mu soruyorum ulan! Ona sonra bakarız. Bu Agüs denen adamla nerede tanıştınız, onu söyle."

"Kuta semtinin bir yerlerinde gezerken yolda. 'Eroin al!' diye başıma musallat oldu. Birçok defa reddettim."

"Ee, sonra?"

"Son bir kez, iki gram almaya karar verdim."

Savcı, Agüs hakkında başka bir şey sormamış, bunun yerine sana öteden beri eroin kullanıcısı olup olmadığına dair bir soru yöneltmişti. Sen de ona, daha önce birkaç kez kullandığını söylemekle yetinmiştin. Ayrıca, tutuklanana kadar Bali'de sadece bir kez kullandığını, odada bulunan eroini Tayland'dan getirmediğini, Agüs'tan aldığını, her halükârda Agüs'un kimin nesi olduğunu araştırıp tutuklamalarını istediğini, bu şekilde her şeyin açıklığa kavuşacağını eklemiştin sözlerine.

Konuşma bittiğinde, seni yan odaya almışlardı. Odadaki masanın üzerinde birçok şey vardı. Bunlar senin Pandora Cottage Oteli'ndeki kişisel eşyalarındı. Bunların her biri hakkında savcı "Senin mi?" diye soruyordu. Büyük boy sırt çantası, giysiler, birçok küçük ıvır zıvır, pasaport, nakit para, yolcu çekleri, kalem ve suluboya malzemelerinin bulunduğu bir kutu, çizim tahtası, onun içinde birkaç resim kâğıdı, ayrıca küçük bir torbanın içine konmuş selofana sarılı eroin, şırınga, çakmak ve kaşık. Polis bunların her birini tek tek göstermiş, sen de başınla onaylamıştın. Şırınga, çakmak ve kaşığı Agüs getirdiği için onları da satın almış oluyor musun emin olamamış, tereddüt etmiştin, ama üşenip başını yukarıdan aşağıya sallayıvermiştin. Coşkulu halin henüz geçmemişti. Kaşığın yanında yarı yarıya ezilmiş bir büyük Marlboro karton kutusu vardı.

"Ya bu?"

"Agüs eroini buna koyup getirmişti. İçindekileri çıkardıktan sonra kutuyu odanın bir köşesine atmıştı. Boş değil mi o?"

Savcı beyaz eldiven giymişti. Marlboro kutusunu eline almış ve içine bakmıştı. İçinde çok sayıda selofandan yapılmış torbacıklar vardı. Bunların her birini çıkarıp masanın üzerine dizmişti. İçlerinde eroin vardı. Ellerinin devinimi bir sihirbazın hünerli ellerini andırıyordu.

Bunu gördüğünde avaz avaz bağırmıştın:

"Heyy! Ağır ol bakalım! Bana ait değil onlar! Agüs getirdi onları! Odaya bırakmış olmalı. Kasıtlı yaptı biliyorum, alçak herif! Bunlar için tek kuruş para da vermedim ben ya! Katiyen kabul etmiyorum, anlaşıldı mı? Hey, sana söylüyorum!"

Masaya uzanıp oradaki torbacıklardan birkaçını yere savurman üzerine odanın köşesinde bulunan iki polis memuru üzerine çullanmış, iki kolunu da sıkıca kavramıştı, kımıldamak mümkün değildi.

"Savcı Bey bak bir daha söylüyorum! Benim bunlarla bir alakam yok! Bendeki sadece iki gramlık bir torbaydı. Ona göre!"

"Peki" diye yanıtladı savcı.

Bunun üzerine sakinleşmiştin ve seni önceki odaya götürmüşlerdi.

"Şimdi tabii sen tutuklandın, perişan haldesin, yanılıyor muyum?" diye savcı o zamana kadarkinden biraz farklı, babacan bir üslupla sormuştu. "İlk tutuklanışın mı?"

"Evet."

"Maalesef öyle zararlı maddeleri bulundurmak bu ülkenin kanunlarına aykırı. Biz de vazifemizi yapıyoruz. O yüzden yakaladık seni. Anlatabiliyor muyum?"

Onu biliyoruz.

"Derhal mahkemen yapılsın, cezanı çek. Özgürlüğüne kavuşman için en kestirme yol bu. Bizimle işbirliği yaparsan, biz de sana yardımcı oluruz."

Savcı bunları söyledikten sonra gözlerini ayırmadan yüzüne bakmıştı. Sesini çıkarmamıştın. Özgürlük kelimesi kafanın içinde çınlıyordu çünkü. Sanki biri koca bir tokmakla büyük bir çanı çalmıştı kulağının dibinde.

Özgürlük! Özgürlük!

"Bugünlük bu kadar."

Ayağa kalkman söylenmişti sana sonra. İki polis memuru kollarından tutup ağır adımlarla nezarethaneye geri götürmüştü. Nezarethanenin kilidini ve sonra da kapılarını açarak seni bir sürü adamın arasına bırakmışlardı. Sonra tekrar kapanmıştı kapılar.

Tüm bunlara rağmen, o zamanlar meselenin bir şekilde çözüleceğinden emindin. Sınır dışı edilme ya da şartlı salıverilme olur diye tahmin ediyordun. En kötü ihtimalle bile altı ay hapis olurdu cezan. Önünde sonunda bir Japon'dun sen! Senin gibi bir Japon'un böyle bir "muz cumhuriyeti"nin kodesinde yıllarca hapsedilmesi... İmkânsızdı bu! *Bırakmadan önceki son vuruş*'un coşturucu etkisi o zaman da devam etmekteydi... Endişeye yer yoktu. Söylemen gereken her şeyi savcıya söylemiştin. Muhatabın da anlamıştı söylediklerini. Sana zeval gelmeyecekti, derhal çıkabilecektin buradan. Zaten adli mercilerde senin salıvermenle ilgili işlemler harıl harıl yürütülmekteydi. *Bir halt yedim, bir daha yapmam* diye yemin etmen yeterli olacaktı. Evet, yapman gereken sadece buydu.

Ertesi gün konsolos gelmişti.

Sorgunun yapıldığı odada teke tek görüşmüştünüz.

Kahverengi, açık yakalı batik gömlek giymiş ufak tefek bir adam masada oturuyordu. Saçlarının yarısı ağarmıştı. Gözlerinin feri sönmüş, yaşarken ölmüş gibi bir hali vardı. Bir Japon'un yüzü. Bir Japon'un yüz ifadesi. Yurtdışına çıktıklarında bile Japonluklarından vazgeçmeyen, Japon tavırlarını sürekli muhafaza eden insanların görünüşü. O sefil itibarının tümünü sergilemekteydi. Havasına diyecek yoktu hani! Aklınca, kasım kasım kasılıyor, içeri giren vatandaşına dik dik bakıyordu.

Adamı görünce, *Bu da kim? Bugün sorgu yapmayacaklar mı?* diye düşünerek adamın karşısına oturmuştun. Nezarethaneden buraya, koridorun duvarlarından destek alarak zorlukla yürüyerek gelmiştin; bir zombi gibi. Dünkü gücünün zerresi bile kalmamıştı. *Sorgu odasına gitmek istemiyorum. İçeride olmaktan bıktım. Dışarı çıkmak istiyorum. Sokaklarda yürümek istiyorum.* Kafandan geçen bu düşüncelerle birlikte, Özgürlük kelimesi, kafanın içinde çınlamaya devam ediyordu. İki polis memuru tarafından kollarından sımsıkı kavranmış halde, zorlukla attığın her adımla koridorda ağır ağır ilerlemiş, buraya kadar gelebil-

miştin. Fakat bugün sorgu odasında o savcı değil, bu Japon vardı.

"Ben bu bölgenin Japon konsolosu Satō Gisaburō."

Şimdi anlaşıldı, diye düşünmüş, ama yanıt vermemiştin. Sana yardımcı olmak için gelmişti.

"Senin adın, ıı" diyerek önündeki evrakı karıştırmaya başlamış ve "Nishijima Tetsurō, değil mi?" diye sormuştu.

Başınla onaylamakla yetinmiştin. Dünkü sorgudan çok farklı bir durumdaydın. Feci derecede halsizdin. Bir şey söylemek istemiyordun. Dalgın dalgın muhatabının göğsünün hizasına bakıyordun.

"Dün Kuta'daki Pandora Cottage adlı oteldeki odanda uyuşturucuyla yakalanmışsın suçüstü ve bu yasadışı eylemin yüzünden tutuklanmışsın. Yanlışım varsa söyle?"

"Ya o değil de, buradan bir an önce çıkaramaz mısınız beni?"

Sesinin boğuk çıktığını fark etmiştin. Ağzının için kupkuruydu.

"Ne saçmalıyorsun lan sen!"

Konsolos birden bağırmaya başlamıştı.

"Çıkman söz konusu bile olamaz. Sen bu ülkenin kanunlarını ihlal ettin be! Burada narkotik suç işleme şüphesiyle tutuklandın. Ağır suç! Yurtdışına çıkıp böyle haltlar yiyen Japonlar yüzünden kabak bizim başımıza patlıyor, bir ton iş çıkıyor hiç yoktan! Bu durumda, senin yapacağın suçu kabullenmek ve mümkün olduğunca müsamahalı bir ceza almayı yetkili mercilerden rica etmek. Başka da yapacak bir şey yok."

"Ya avukat?"

"Onun için henüz erken. Bunu öyle uluorta söyleyemem, ama bu ülkenin hukuk sistemi Japonya'nınkinden epey farklı. Sorgulama esnasında avukatın bulunma zorunluluğu yok mesela. Genelde senin gibi suç işleyen yabancılardan nefret eder yerli halk. Kaldı ki, bu 'uyuşturucu'nun doğrudan belli bir mağduru yok. Yani, tabiri caizse mağdur devlet. O yüzden burada devlet senin gibi yabancı suçlulara karşı lüzumundan fazla sert bir tavır takınma gereği duyuyor. Hukuk, adalet, bunlar tabii ki devlete bağlı kurumlar. Yani senin anlayacağın, hemen hemen

her zaman bu tür durumlarda mağdur olan mağdur edeni yargılıyor gibi bir durum ortaya çıkıyor. Öncelikle başını eğmek, suçunu kabullenmek, tüm kalbinle özür dilemek ve devletin yüce gönüllülüğünden medet ummak. Yapılacaklar bunlar, anlatabiliyor muyum?"

Dünkü savcının söyledikleriyle aynı şeyleri söylüyordu.

"Bana mal satan kişi yakalanmadı. Polis o adamı yakalamak için bir şeyler yapıyor mu acaba?"

"Bu konuda bilgim yok. O şahıs da Japon mu?"

Bandō'yu hiç karıştırmayayım diye düşünmüştün. O bir şey yapmamıştı ki zaten. Asıl sorumlu Agūs'tu.

"Hayır, Cavalı."

Bunu duyunca rahatlamıştı. Cavalılar Japonya Konsolosluğu'nun sorumluluk alanının dışında kalıyor olmalıydı.

"O şahıs ne oldu şimdi?"

"Tutuklanmadı ve kayıplara karıştı."

"Bu işle ne alakası var o adamın, onu soruyorum. Adam dedim de, erkek herhalde, değil mi?"

"Evet, erkek. Bana malı satan kişi. Çok ısrarcı, yüzsüz bir tipti; zorla sattı bana, sonra kendisi getirdi, odama bıraktı. Sonra polisler baskın yaptı, durduk yere havaya ateş açtılar, sonra da beni tutukladılar. Fakat Agūs kayıplara karıştı."

"O satıcı benim vazife sahamın dışında kalıyor. Sorguda söylersin, olur biter."

"Söyledim efendim."

"Eh iyi. Öyleyse mesele yok."

Evet, mesele yoktur herhalde, diye düşünmüştün sen de. Pek anlamamıştın ama, avukat yoktu, bunun gibi Japon bürokratlar, avukat işlevini yerini getiriyor olmalıydılar bu diyarda. Bunun gibi hiçbir şeyden haberi olmayan, pusulasını şaşırmış adamlar...

"Peki efendim. İyice düşüneceğim. O tamam da, biraz daha iyi bir nezarethaneye geçişimi sağlamanız mümkün müdür acaba?"

"Yahu kardeşim, sen hâlâ durumu kavrayamadın herhalde! Buranın kendine göre bir kanunu, bir nizamı, o kanunların bir icra ediliş usulü var. Ben gidip yetkililerle konuşunca işlerin

yoluna gireceğini falan sanıyorsan, çok yanılıyorsun demektir. Üstelik benim duyduğuma göre senin üzerinde yakalanan malın miktarı epey bir fazlaymış!"

"Bu kesinlikle doğru değil! Bende bulunan mal sadece iki gramdı, onun dışındakileri Agūs denen şerefsiz koydu oraya! Onlar bana ait değil, bunu sorguda da açık seçik söyledim."

"Tüm bunlar, bundan sonraki süreçte değerlendirilecektir. Hem zaten mahkemenin amacı da bu değil mi? Şimdi, şu aşamada yapılması gereken en önemli şey, idam ya da müebbet gibi bir hüküm giymemen için savcıyla işbirliği yapmak ve müsamahalı bir yargılamayı sağlamasını yargıçtan rica etmek."

İdam? Müebbet? Bu ihtimaller aklının ucundan bile geçmemişti!

Bu iki kelime, iki ağır taş gibi çarpmıştı kafana. Gözlerini yumduğunda kıvılcımlar uçuşuyordu gözkapaklarının ekranında. Kafan zonkluyor, hiçbir şey düşünemiyordun. Türlü türlü eziyetler geliyordu aklına: *Dövecek, tekmeleyecek, bununla yetinmeyip daha vahşice şeyler yapacaklar... Tırnaklarımı birer birer sökecekler. Parmaklarımı koparacak, kollarımı, bacaklarımı kesecekler.* İdam? Müebbet? Ama neden bu kadar sert cezalar? Polis şu konsolosa ne söylemişti?

Ayağa fırlayıp çığlık atmak istemiştin. *Böyle aptalca bir şey olamaz* diye düşünmüştün. Biraz kendin için, çok az da başkasının kullanabileceği miktarda uyuşturucu için insan *idam* edilir miydi, böyle aptalca bir şey olamazdı! Bir yandan bunları düşünürken, diğer yandan korku bedeninin içini doldurmuş, dışarı taşmaya başlamıştı; ayağa kalkacak kadar bile gücün yoktu. Durumu daha iyi anlamak için konsolosa soru bile soramayacak haldeydin. Yüzünden kan çekiliyordu. Kafandan da... Kumsalda, fasulye büyüklüğündeki yengeçlerin oluşturduğu sürünün koşarak deliklerine kaçışı ve ortada bir tanesinin bile kalmayışı misali. Kan böyle çekiliyordu. Şimdi yengeç de nereden çıktı yahu?

Bu halde sandalyeden yere düşmüştün, kımıldayamıyordun. Bilincinin yavaş yavaş uzaklaştığını anlıyordun. Konsolos ayağa kalkmış, sana elini bile sürmeden, gidip kapıyı açmış, dışa-

rıdaki polis memurlarını çağırmıştı. İki polis içeri girmiş, seni kollarından kavrayıp doğrultmuş, sürükleyerek nezarethaneye geri götürmüştü. Demir kapıyı açıp seni içeri sokmuş, nezarethanedeki diğer tutukluların arasından geçerek seni ortalarda bir yere kadar götürmüş, duvara dayayıp oturtmuşlardı. Bundan sonrasını anımsamıyordun zaten.

O gece nöbet belirtileri ortaya çıkmıştı. Akşamüstünden bu yana bedenin bir "vuruş" isteğiyle homurdanıp duruyordu. Ama gece olup da o vuruşu elde edemeyeceğini anlayınca tamamen kontrolden çıkmıştın. Endişe hisleri birikip iç içe geçiyor, seni uyutmuyor, tedhiş edici düşüncelerle dolduruyordu zihnini. Bedeninden rahatsızlık fışkırmaya başlamıştı. Önce bir üşüme hissetmiş, soğuk terler dökmüştün, burnunun akması durmak bilmemişti. Gözlerin durmadan sulanmıştı. *Geldi işte lanet olası*, diye düşünmüştün. Başın zonklamaya başlamıştı. Bunun tetiklemesiyle bedeninin bütün eklem yerleri ağrır olmuş, miden feci bir şekilde kasılmış, bağırsakların düğümlenmişti. Hücrelerinin her biri *Dayanamıyorum ulan!* diye inliyordu. Bedeninin her yanı, her köşesi ağrıyordu. Feci bir mide bulantısı hissi vardı. Büzüşerek, mide kaslarının havale sonucu kasılmasına direnmeye çalışıyordun. Bedenin kendiliğinden devinmekteydi. Bu yüzden, keskin sancılar ve halsizlik el ve ayak parmaklarının uçlarına kadar bedeninin her yanına nüfuz ediyordu.

İshal olacağını hissetmiş, yalpalayarak ayağa kalkmış ve duvara dayanarak kenefe gitmiştin. Sümüğümsü bir sıvıdan başka bir şey çıkmamıştı. Bir şey yemediğin içindi bu. O vaziyette keneften çıktıktan sonra koridora yığılıp kalmıştın. Leş gibi bir koku salan döşeme çok rahat bir yatak gibi gelmişti sana o anda. Bu nöbetin o kadar şiddetli olmadığını hissediyordun, oradaydın, bilincin tamamen kapalı değildi. Tamam geçmiş, bitmişti işte. Bir hafif "artçı" nöbet gelmişti sonra. Büyük bir deprem afetinin sonrasında vuku bulan artçı sarsıntı misali. Üç gün süren o büyük ıstırabın, zayıflamış bir halde tüten ateşi misali. Bedenin o büyük sancıyı anımsıyordu sadece. Genzin, boğazın kusma anlarından kalma mide sıvısının tortularıyla yanıyordu. Gayri ihtiyari inliyordun. Diğer tutuklular uyuyordu.

Sakin olmalıyım, artık geçti sayılır, diyordun. Bu kadarlık bir nöbeti kimse fark etmezdi bile.

Nihayet, mide bulantın geçmeye başlarken, geçmişte yaşadığın en şiddetli nöbeti anımsamıştın. O nöbeti, o büyük afeti direncinle aşıp bağımlılıktan kendini neredeyse kurtarabilmiş olmaktan dolayı tuhaf bir gurur duydun. Fakat o kadar büyük acılarla kesmeyi başarmana rağmen, o ciğeri beş para etmez herifin dolduruşuna gelip eroine yeniden başladığını anımsayınca gururun pişmanlığa dönüşüverdi.

O sancılı deneyimi anımsamakta yarar var. Bunu anımsamak senin aslında ne kadar dirayetli bir insan olduğunun kanıtı olacak çünkü:

Her zaman bulantıyla başlar. O uğursuz şeyi ilk kez deneyenlerin hepsi kusar. Defalarca kusarlar. O illet de zaten bu kusma sınavını geçtikten sonra etkisini göstermeye başlar.

Sen de ilk kullanışında önce kusmuştun. İçinde kusacak bir şey olmasa da, miden şiddetli kasılmalara maruz kalmıştı. Elinden sadece inlemek gelmişti. O gün de bütün gücünle bedenini kasmış, döşemeyi yumruklaya yumruklaya inlemiştin. Saçlarını yolmuş, döşemeyi yumruklamış, hıçkıra hıçkıra ağlamıştın. Çok acı çekmiştin. Dehşet verici bir acı.

Kımıldayamıyordun. Bedeninin hiçbir yerinde takat kalmamıştı, sadece rahatsızlık hissi kötü bir koku gibi sinmişti üstüne. Dev gibi bir hayvan koca diliyle yalıyordu seni. Hayvanın iğrenç kokan nefesi, yapış yapış salyaları, pis dişleri. Büyük ayaklarıyla üzerine basıyor, tekmeliyor, ezmeye uğraşıyordu. Pençelerini etine geçiriyordu. İnleye inleye ağlıyordun. Yok hayır, inleyecek kadar bile sesin çıkmıyordu. Böylesine feci bir şey nasıl mümkün olabilirdi? Korku her yerini kuşatmıştı.

Muazzam büyüklükteki hayvan bu kez milyonlarca küçük hayvana bölünüyor ve bunların tekmili birden bedeninin içine dalıyor, kanını emiyor, etini kemiriyor, kirişlerini kesiyor, kemiklerini oyuyor, iç organlarının zarlarını birer birer yüzüyor, sinirlerini yoluyor, kan damarlarına acı bir zehir akıtıyor, zafer çığlıkları atarak koşuşturuyorlardı.

Zorlukla nefes alıp veriyordun, omuzların inip kalkıyordu. Tüm gücünle havayı içine çektiğin halde, odadaki hava yetmi-

yordu. Hava tükenmişti, o yüzden çığlıkların sese dönüşemiyordu. Etraftakiler tüm havayı solumuş sana bir şey bırakmamışlardı. Havadan mahrum bırakarak seni öldürmek istiyorlardı bunların hepsi.

Hiç gücün kalmamıştı. Enerjiden eser yoktu. Bedenin içindeki tüm sıvılar dışarı akıyordu. Salyaların durmuyordu. İshal olacağını sezsen de, kenefe gidecek gücü bulamıyordun kendinde. Altına kaçırdığını biraz gecikerek fark etmiştin. Bundan sonra sanrılar başlamıştı. Bunlardan birinde, canlı olduğun halde çürüyüp gidiyordun. Bedeninin dokuları kendi kendilerini parçalıyordu, hücre sıvıları dışarı sızıyor, biçimleri bozuluyordu. Kötü bir koku salarak teninde açılan deliklerden dışarı irinler sızıyordu. Göz yuvarındaki *vitreus* denen saydam madde erimiş, yere damlıyordu. Bu damlaların çıkardığı "tıp, tıp" sesleri geliyordu kulağına. Kulak demişken, kulak memelerinin şekli bozuluyor, yaşlı bir boksörün karnabaharı andıran kulaklarına dönüşüyordu. Bedenin gitgide daha feci bir şekilde parçalanıyordu. Yıllardır bedeninde yaşamış yüz milyarlarca mikrop, kaynaşan arılar gibi dışarı kaçıyordu. Ayak seslerini duyuyordun. Onların o *yalancı ayakların, psödopodların* sesini... Bedeninde kalan mikroplarsa, sindirimi kolaylaştırıcı bir sıvı salgılayarak kendi etraflarındaki dokuları kemiriyorlardı. "Katır kutur" kemirme seslerini duyuyordun.

Dayanamıyorum ulan! Artık, yeter! diye inliyordun.

Yukarıdan ağır bir taş düşüyordu yavaşça. Taş sana isabet ediyor ve gitgide daha çok üzerine gelmeye başlıyordu. Ellerin kendiliğinden deviniyor ve taşı üzerinden savuşturmaya çalışıyorlardı, ama öyle ağırdı ki, mümkün değildi bu! Yavaş fakat etkili biçimde üzerine abanmaya devam ediyordu. İlk önce, iki-üç kaburga kemiğin "çatır çutur" kırılıyor, göğüs kafesin eziliyordu, nefes alamamaya başlıyordun. Sonra leğen kemiğin boğuk boğuk çatırdamalarla hafif yamuluyor ve akabinde, o da paramparça oluyordu. Kırılan kemiklerinin uçları kaslarını yırtarak dışarı çıkıyordu. Alnındaki sancı çok şiddetliydi, kafanı taştan kurtarmak için yana doğru eğmeye yeltenmiş, ama taşın üzerine abanmasını durduramamıştın. Kafanın yan kı-

sımlarında fevkalade şiddetli bir basınç hissediyordun, kafanın içinde kızıl bir ışık yanmıştı; bu göz kamaştırıcı ışık göz yuvarlarının arkasını aydınlatıyordu. Kafatasın baskıya dayanamadı, azar azar ezildi, kafatasının eklemleri yerlerinden çıktı, beyninin omurilik sıvısı fışkırmaya başladı. Taşın gücünün etkisiyle *serebrum*un* yamuldu, parçalandı ve kafatasındaki kırıkların etkisiyle ezildi. Çığlık atmak istedin ama sesin çıkmadı. Bedeninin her yerinden çeşit çeşit sıvılar fışkırıyordu. Organların parçalanıyor, içindekiler dışarı akıyordu. Artık bunlar eski hallerine döndürülemezdi. Tüm bunları ağlayarak seyrediyordun.

Bu halin iki gün boyunca sürmüştü. Orada da bir "vuruş" yapabileceğini nafile hayal ederek döşemede kımıldamadan yatmıştın. İğne ucunun etine batmasının zevk veren acısı, şırınga pistonunu itişinle bedeninin içine yayılan sevinç... Sadece bunu yapmakla tüm ıstıraplarının silinip gideceğini, bitkinlik hissi veren bir hazzın bütün bedenini dolduracağını düşlüyordun. Bedenindeki tüm hücrelerinin bunu isteyerek yaygarayı kopardıklarını duyuyordun. "Bize söz vermiştin ulan!" diye böğürüyorlardı. "Vuruş"un tatlı hayali seni bir kukla gibi oynatıyordu. Ve sen şurada *"vuruş"* için bir kullanımlık olsaydı ne iyi olurdu... diye düşünerek yatmaya devam ediyordun yerde. İşte böyle, uzun, çok uzun ıstıraplardan sonra yoksunluk krizin nihayet bitmişti.

Evet, Tayland'da olmuştu bunlar. O tapınakta, olağanüstü bir mücadelenin sonunda başarmıştın hem de. Japonya'ya dönüp eroinden uzak, yeni bir hayata başlayabileceğini düşünmüştün. Bağımlılık sorunun aylar boyunca aklına bile gelmemişti. Fakat sonra öylesine çıktığın bir seyahatte Nils'e rastlaman; ah ah, ne büyük bir talihsizlikti o karşılaşma! Ingeborg'dan beri, *Küçük Hüzün Meleği*'nden beri, talihsizlikler peşini hiç bırakmadı ki...

Böylece kendini tutamayıp yeniden başlamıştın. Fakat sonunda oradan kaçarak Bali'ye gelmiş ve bu kez kendi gücünle başarmıştın bağımlılığı yenmeyi. Pandora Cottage Oteli'nde çok sancılar, çok ıstıraplar çekmiş, ama bu kez kendi kendine

* Beynin en üstünde bulunan merkezi sinir sistemi bölümü. (ç.n.)

bırakabilmiştin. Sancı ve ıstırap denen bedeli ödeyerek başardın kendini kurtarmayı.

Tüm bu acılara, bu bedellere rağmen niçin yeniden yedin bu haltı? Bedenin kurtulduğu halde, zihnin mi ihanet etti sana? Hayır, bedenin arzulamış, zihnin de ona uymuştu; bu kadar basit. *Azıcık kullansam, sonra hemen bırakabilirim nasıl olsa*; böylesi tuhaf ve temelsiz bir özgüven. Bırakmayı başarmış olmanın mağrurluğu her şeyi tersine çeviriyordu. Yeterince güçlü olduğun yönünde anlamsız bir inanca kapılmıştın. Böylelikle dipsiz bir çukurun içine düşmüştün. Oradan çıkma şansın yoktu.

Küçük Hüzün Meleği gözlerini ayırmadan, sessizce sana bakıyordu.

3. Kaoru

Paris'teki o tuhaf vaftizden sonra beş yılımı Avrupa ile Japonya arasında mekik dokuyarak geçirdim. Üniversiteyi ne Fransa'da tamamlayabildim ne de Japonya'da. Yine de, belli seviyede bir dil becerisi edinmiş ve Fransa'nın toplumsal, kültürel yapısını genel hatlarıyla kavramıştım. Bu birikime göre bir iş bulmam mümkündü. Önce yarı zamanlı işlerden başladım ve gitgide kendimi geliştirdim. Özellikle Japon işadamlarının ve tüccarların Fransa'daki faaliyetlerinde çevirmen ve koordinatör olarak çalışmaya başladım.

O yılın kışında, yılbaşından hemen sonra Japonya'ya döndüm. Kasım sonunda bir Japon televizyon kanalının Fransa'daki Noel yani *Christmas* bayramıyla ilgili hazırladığı programın çekim ve röportajları için Fransa'ya gitmiş, iş bittikten sonra da kendi başıma gezmek maksadıyla İspanya'ya geçmiştim. O yüzden Tokyo'ya döndüğümde yılbaşı çoktan geçmiş, Ocak'ın on beşi olmuştu. Zaten son zamanlarda yılbaşını ailemle geçirmek gibi

bir alışkanlığım kalmamıştı. Ağabeyim kadar olmasa da, ailesinin evine fazla uğramayan bir evlattım ben.

"Biz neden böyle olduk?" diye hayıflanırdı annem zaman zaman. Onun şaşırdığı şey üniversiteyi bitirip bir otomobil satış şirketine girmiş ve orada dişini tırnağına takıp ailesi için yıllarca çalışmış babamla, çocuklarının bakım ve yetiştirilmesi görevini üstlenerek ona destek olmuş kendisinden, nasıl bizim gibi tamamıyla farklı iki çocuk çıktığıydı. Annem ailemize bu açıdan bakıyordu. Babamın bakış açısı da onunkinin aşağı yukarı aynısı olmalıydı. Hem iyi hem de kötü anlamda pek çok ortak noktası olan bir çifttiler.

Ağabeyim, çocukluğundan itibaren eline bir kâğıt ve kalem aldı mı saatlerce sesini çıkarmadan bir şeyler çiziktirip eğlenirdi. Ortaokuldan itibaren şurada burada illüstrasyon ve güzel sanatlar ödülleri alıp durmuş, sergi yarışmalarını kazanmış, çeşitli dergilerden siparişler alır olmuştu. Liseyi bitirir bitirmez evden ayrıldı ve tek başına yaşamaya başladı. Evden ayrılmasının asli sebebi babamla çatışmaları olmuştu. Babam, Teççi'nin (yani ağabeyimin) hayat tarzını ve ilkelerini hiçbir zaman anlayamamıştı. Ona göre insanlar, çevrelerindeki kişilerle mesafelerini korumalı, uyum ve işbirliğini temel alan bir iletişim ağı içinde kendi güçlerini harekete geçirerek o iletişim ağının tüm üyeleriyle birlikte başarılı işler yapmalıydılar. Babam bu konuda başarılı sayılabilirdi. Kendi iş ortamında önderliği üstlenemese de, diğerlerinden çok geride de kalmazdı. Sohbeti pek sıkıcıydı. Ama bunu kendisine söyleseniz hiç oralı olmazdı sanırım. Babama destek olarak yaşamını sürdürmüş olan annem de kendisinden ve kendi hayat tarzından en ufak bir şüphe duymazdı. İşte böyle insanlar olan annemle babam ağabeyimi sanki dışarıdan ailenin içine sızmış bir çocuk gibi görüyorlardı; evet, son zamanlarda böyle düşünüyorum ben. Hatta bana bakışları da pek farklı değildi, herhalde.

Az önce, babamla ağabeyimin çatıştığını söyledim, ama bu durumu "çatışma" olarak tanımlamak ne kadar uygun olur emin değilim açıkçası. Çünkü ikisinin yaşam yolları çatışamayacak kadar birbirinden ayrıydı... Babama sorsanız, ağabeyimin öyle birdenbire çekip gitmesinin nedenini anlayamadığını söylerdi

örneğin. Ağabeyim Teççi ise, yetilerini geliştirmesine karşı çıkmasına bir türlü anlam veremediği için babamın sözlerine kulak asmayıp onun iktidar alanından çıkmak amacıyla evi terk ettiğini öne sürerdi. Ağabeyimin kendi geçimini sağlayabilmesi, kendi ayakları üzerinde durabilmesi elbette ailesini terk etmesinde önemli bir etmen olmuştu. Ağabeyimin evi terk edişini büyük bir şaşkınlıkla izlediğimi anımsıyorum. *HER ÇOCUĞUN YUVASINI TERK EDECEĞİ GÜN, BİR GÜN GELİR,* diye kalbimin derinliklerindeki deftere büyük harflerle not düştüğüm de bugün gibi hatırımda.

Evi terk ettikten hemen sonra ağabeyimle Tokyo'nun merkezindeki bir hamburgercide buluşup konuşmuştuk. (Ağabeyim on sekiz, bense on üç yaşındaydım. Etrafımızdaki masalarda oturanlar simalarımızın ne kadar benzer olduğunu görünce epey şaşırmıştır herhalde.) Bu buluşma size olağan görünebilir, ama bizim için çok sıra dışı bir durumdu. Biraz da aralarındaki yaş farkından ötürü, evde birbiriyle çok az konuşan, apayrı âlemlerde yaşayan iki kardeş, dışarıda buluşup ciddi ciddi tartışıyorlardı çünkü.

Ağabeyim hafiften mağrur bir edayla, bundan böyle bizden ayrı yaşayacağını söylemişti. Bu bana yönelik bir beyanat değildi. Öyle bir beyanatı zaten çoktan annemle babama hitaben yapmıştı. Bunun şöyle bir anlamı vardı: Ağabeyim evi terk edeli iki ay olmuştu ve tek başına yaşama, kendi ayakları üzerinde durma konusunda özgüveninin az çok pekiştiği bir dönemdeydi. Anlayacağınız, onun niyeti bu özgüvenini ve eve dönmeme konusundaki kararlılığını benim aracılığımla annebabamıza iletmekti.

"Üniversiteye gitmek bana göre değil. Üniversitede aylaklık edip duran tiplerden çok daha büyük bir şevkle yapıyorum işimi. Hem şimdi, gideceksin Güzel Sanatlar Üniversitesi'nde bir hocanın peşine takılacaksın... Bırak ya! Bunlarla mı uğraşacağım ben..."

Tamam da, ben ne yapabilirim ki? diye düşünmeden edememiştim. Bir kere babamın zihninde "resim" diye bir kelime, bir kavram yoktu. Babama göre, eğer ağabeyim bütün gayretiyle bu yolda ilerleyecekse, "Güzel Sanatlar Üniversitesi"nde yapmalıy-

dı bunu; işte resim deyince, babamın aklına belli bir itibarı ve otoritesi olan bir akademik kurumdan başkası gelmiyordu. Adam ne yapsın? Bunları söylediğime bakmayın. Ben de Teççi ile babam ve annem arasında uzlaştırıcı gibi bir konumda falan değildim. On üç yaşındaki bir kızın aklının erdiği kadarıyla anne-babamız ile ağabeyimi tarafsız bir konumdan gözlemlemekle yetiniyordum. Ayrıca, *Ben olsam ne yapardım?* gibi bir açıdan yaklaşıyordum meseleye.

"Kavga etmeden gidemez miydin?" diye sordum.

İkisinin vahşice bağırışlarını, yüzü kıpkırmızı olmuş babamla, ağlamaklı olmuş ağabeyimi ve tüm bunları gözleri dolu dolu izleyen annemin halini anımsayarak böyle sormuştum.

"Söylediklerimi dinlemiyor ki adam, ben ne yapayım!"

Sinirlerine hâkim olamayıp bağırarak karşılık vermişti soruma ağabeyim. Ama hemen ardından kendisinden beş yaş küçük kız kardeşine karşı böyle bir tavır takındığı için biraz mahcup olmuş gibiydi. Tamam, babamın kendisine söylenenleri anlamaya gayret etmediği konusunda hemfikirdim. Fakat ben hâlâ o evde yaşıyordum. Yaşamımla ilgili önemli bir karar aldığımda, buna kulak asmayacak bir anne ve babayla aynı çatı altındaydım. Teççi'nin yaptığı haksızlıktı, kendi başına çıkıp gitmiş, beni yalnız bırakmıştı.

"Adam 'en azından bir üniversite tahsil etseydin' falan diyor, üniversiteyle resim çizmenin en ufak bir alakası yok. Anlatabiliyor muyum?"

"Seni o büyüttü. Bunları söylemeye hakkı yok mu?"

Son söylediğim sadece babamla annemin sözlerini aynen ağabeyime satmak olmuştu.

"Çocuk bakımı bir görevdir. Çocuğun ebeveynine vefa borcu olarak görülemez."

Ağabeyim toplumun çalışan bir üyesinin mantığıyla annemle babamın düşüncelerini ona satma girişimimi bir çırpıda bertaraf edivermişti.

"Tamam beni büyüttüler, yetiştirdiler ama onları da kendi ana babaları yetiştirmedi mi? Onların ana babaları da kendi ana babaları tarafından büyütülmemişler miydi? Eh biz de üzeri-

mize düşeni yapar, kendi çocuklarımızı yetiştiririz olur biter. Haksız mıyım?"

Ah, "çocuk yetiştirmek" ha? Benim çocuk yetiştireceğim günler de bir gün gelecekti! Bunları düşününce, kafamın içini beyaz bir hararet basmış, nutkum tutulmuş, tek kelime edememiştim. Nereden bakarsanız, henüz on üç yaşındaydım. Yetişkinlerin dünyası ilerde bir yerlerde beni bekliyordu. Ağabeyim ise çoktan o dünyaya gitmiş, orada yaşamaktaydı.

"Ya baksana Teççi, ağbi (sıklıkla bu iki hitabı arka arkaya sıralayarak seslenirdim ağabeyime), biz niye anne babamızla geçinemiyoruz?" diye sordum.

"Kimi ülkeye yağmur yağar, kimisine yağmaz. Nasıl çocuklarıyla arası iyi olan ana babalar varsa öyle olmayan ana babalar da vardır. Yapacak bir şey yok."

"Hımm..."

"Her halükârda, ben gayet moralli bir şekilde işimi yapıyorum. Aldığım para iyi, yemeğimi de kendim pişiriyorum. Okumak için Tokyo'ya gelen taşralı öğrencilerin yaptığı her şeyi yapıyorum yani. Böyle söylersin onlara."

Annemle babama iletmem gereken mesajı gayet iyi almıştım. Diğer yandan Teççi'nin beş yaş küçük kız kardeşine vermek istediği mesajı da çok iyi anlamıştım. Ve bundan yıllar sonra, üniversiteye girip oranın boğucu havasına dayanamayarak Paris'e kaçtım. Böylelikle, aynen Teççi gibi, ailemden uzaklaşmış oldum.

O kış, Fransa'da, kiliselere gidip, tanımadığım Fransızların evlerini ziyaret ederek Noel Bayramı'yla ilgili çekimler ve röportajlar yaparken eskiden ailecek kutladığımız Noel'leri anımsamadan edemedim. Benim ilkokulun sonlarında, ağabeyimin lisede olduğu yıllar, ağabeyimle babamın en sert biçimde çatıştıkları dönemdi. Resim çizmekten başka bir şey yapmayan ağabeyime babam ders çalışmasını söyleyip duruyordu. Herhangi bir babanın, çocuğuna söyleyeceği türden bir şeydi bu. Ama, Teççi sıradan bir çocuk değildi. Aralarındaki münakaşalar bit-

mek bilmiyordu. Tüm bunlara rağmen o yıllardaki Noel kutlamalarımız çok güzeldi.

Hıristiyan değildik, ama Noel ruhunu almıştık Hıristiyanlık'tan. Genelde işten eve döndüğünde hiç konuşmayan babam bile Noel günü etrafa gülücükler saçar, ağabeyim de her zaman yaptığı gibi odasına kapanmaz ve ailecek sofraya otururduk. Zaten yemek konusunda çok hünerli olan annem o akşam için daha bir lezzetli, şatafatlı yemekler hazırlardı. Babam, içine onlarca çeşit şey tıkıştırılıp fırında saatlerce nar gibi kızartılmış kocaman tavuğu masaya getirip keser ve herkese dağıtırdı, herkes de afiyetle yerdi. Ayrıca, annemin bir ay kadar önceden pişirip kıvamına gelmesi için beklettiği erikli keki de yine babam dilimler ve hepimize dağıtırdı, biz de afiyetle yerdik. Yemeğin ortasında babamla ağabeyimin ağız dalaşına başlayıp bütün yemeği zehir etmesi gibi bir durum Noel akşamlarında asla yaşanmazdı.

Yemekten sonra bir ay boyunca tüm şehri dolaşıp satın aldığımız hediyeleri verirdik birbirimize. Ağabeyim de kendi çizdiği resimleri falan hediye etmezdi. Normalde resimden başka bir şey düşünememesine karşın Noel'de gidip hediye alırdı. O hediyelerle birlikte her birimiz için küçük birer resim çizdiği olurdu. Dördümüzün arasında toplam on iki adet hediye alınıp verilir, her birimizin kendi hediye paketini açmasının diğer üç kişi tarafından izlenmesi on iki kez yinelenir, her biri övülür, geçen yılın ve ondan önceki yılların hediyeleriyle kıyaslanır (herkes nasıl da iyi anımsardı o eski hediyeleri), giysiler giyilerek denenir, cihazlar düğmesine basılarak çalıştırılırdı. Ertesi günden itibaren günlerimizi süsleyecek bu hediyeleri sevinçle kucaklar, okşardık.

Sonraki birkaç gün boyunca, *Keşke her günümüz Noel olsa*, diye düşünürdüm ben.

Teççi bizi terk ettikten sonra bir daha hiç Noel kutlaması yapmadık. Evde kalan üçümüz sonraki yılın Noel'ini sıradan bir gün gibi geçirdik. Sadece ben "Teççi'ye hediye göndersek mi acaba?" diye sormuştum anneme, o da "Sen istersen gönder..." diye yanıtlamıştı beni.

Ağabeyimle aramızda hediye alıp vermeye bir süre devam ettik, ama buna annemle babam hiç katılmadı. Ben durumu

olduğu gibi kabullendim ve artık ebeveynsiz bir hayat sürmeyi ciddi ciddi düşünmeye başladım. Resim yaparak geçimimi sağlamak gibi bir durumum yoktu, o yüzden üniversiteye girdim, üniversitenin Tokyo'da olmasına (yani evden de rahatlıkla gidebilecek olmama rağmen) yaygarayı koparıp okuluma yakın bir apartman dairesi kiralamakta direttim ve sonunda yaptım da bunu. Tabii eve çıktıktan sonra geçimimi sağlamak oldukça zorlaştı. Fakat durumum o kadar kötü de değildi. Yarı zamanlı çalıştım, burs aldım ve üniversiteden ayrılarak Avrupa dilleri ve kültürü konusunda eğitim gördüm. Nihayet, Fransa'ya giderek Paris'te ekmek paramı kazanarak yaşamayı başardım.

Teççi ise dediği gibi gerçekten de resimle geçimini gayet güzel sağlıyordu. Başlarda, ödül törenlerinde tanıştığı yayıncılardan bazı küçük işler koparmaya başlamıştı. Suluboya ve akrilikle kendi çevresindeki nesneleri konu alan şeyler çiziyordu o sıralar. Resimleri dergilerde yayımlanmaya başlamıştı. Hatta annem hastası olduğu kadın dergilerinde ağabeyimin resimlerine rastlamıştı. Daha sonra dergiler için portreler çizdi. Hemen akabinde de kitap kapağı siparişleri gelmeye başladı ve siparişler giderek arttı. Ünlü yazarlarla birlikte resimli kitaplar yayımladı. Resimlerinin taslak çizimleri pürüzsüzdü. Genel olarak durgun, dingindiler; ağabeyimin kuru fakat lirik bir üslubu vardı.

Yo hayır, yanlış anlaşılmasın, ağabeyimin resimleri hakkında konuşmak elbette ki bana düşmez. Fakat o kadar ilgi gördüklerine göre, epey iyi olmalıydılar. Örneğin, sıradan bir çilek tanesi bile çizse, o resmin Nishijima Tetsurō'nun elinden çıkmış olduğu bir bakışta anlaşılıyordu. Ben o resimleri, ağabeyim değil de başka biri çizse yine hayran olurdum onlara. O kadar güzeldiler yani! İşin garip tarafı, ağabeyimin kendisi üslubundan hiç memnun değildi, hatta bu üslubu yıkma çabası içindeydi.

Zaman zaman, hem atölye hem de ev olarak kullandığı tek odalı dairesine gidip onu ziyaret ederdim. Bunlardan birinde, Teççi, işlerinin çok iyi gittiğini söyleyerek birçok eserinin aslını göstermişti bana. Sanırım eve döndüğümde bu başarılarını

annemle babama duyurmamı istiyordu. Ben de anneme gördüklerimi biraz böbürlenerek iletmiştim. Bundan iki yıl sonra ağabeyim yaptığı bir resim kitabıyla "Çocuk Edebiyatı Resim Ödülü" adlı bir ödül kazandı. Şu ana kadar bu ödülü alanlar arasında en genciydi üstelik... Törene annemle ben gittik, babam gelmedi. Babam, hâlâ, nasıl anlatsam, ağabeyimin yaşam tarzına güvenmiyordu mu desem, yoksa bunu anlamıyordu mu desem, yaşamın öyle kolay olmadığını vurgulamak istiyordu mu desem... Yani böyle bir ruh hali içindeydi işte.

Ağabeyimin seyahatleri de işte o zaman başladı. Resim çizme konusunda bir tıkanma yaşadığı dönemde falan değildi. Kanımca o sıralar birçok sipariş alıyordu. Teççi o kadar revaçtaydı ki, odamın duvarına her yıl onun hediye ettiği, kendi resimlerinden oluşan takvimleri asıyordum. Genç ve revaçta bir illüstrasyon ressamı olarak birçok dergiye röportajlar veriyordu. Fakat onu tatmin etmeyen bir şeyler vardı. Böyle sipariş resimleri yapmayı sürdürürse kendini geliştirmesinin ve ustalıkta bir üst basamağa çıkmasının asla mümkün olmayacağını düşünüyordu. Sonunda resmedecek bir konu bulamayacak, kendisi de katılaşacaktı. İllüstrasyon, yani dergi ve kitapları resimleme işi geçimini sağlamak içindi, fakat o kendi istediği şeyleri çizerek geçimini sağlamak istiyordu. Bunun için de, şu anda bulunduğu yerdeki benliğini aşarak öte tarafa geçmesi gerekiyordu. Ondan böyle sözler duyduğumu anımsıyorum. O zamanlar ne demek istediğini tam anlayamamıştım. Kendim de Japonya'daki üniversite eğitimimi yarıda kesip Paris'e gitmeyi arzulamaya başladığımda, nihayet ağabeyimin seyahate çıkma nedenini anladığımı düşünmüştüm.

Bu, deyim yerindeyse, "kabuk değiştirme" diye tanımlayabileceğim bir şeydi. İnsanların ruhlarının çevresinde, tehlikeli cisimlerin girmesini önlemek için kalın bir kabuk vardı. Fakat insanlar, bu kabuğun kısıtlayıcılığından ötürü, ancak kabuğun hacmi kadar gelişebiliyor, daha öteye geçemiyorlardı. Bu yüzden de o kabuğu kırıp zarar görmeye açık bir hassaslık içinde çırılçıplak tüm risklere direnmeleri, böylelikle yeni ve daha büyük bir kabuğun çevrelerine örülmesini beklemeleri gerekiyordu. Teççi'nin seyahate çıkmasının ana nedeni de bence buydu.

Başlarda kısa seyahatler yaptı. Serbest zamanın bol olduğu turlarla Avrupa'ya gitti. Fakat orada aradığını bulamadı. Turda başka insanlarla birlikteyken resim yapamıyordu, üstelik Avrupa'nın kendisine uygun bir yer olmadığını anlamıştı. Ondan sonra gittiği yer, Büyük Okyanus'taki adalardan biriydi, anımsadığım kadarıyla. Oradan dönünce görüştüğümüzde, güneş ışınları fazla kuvvetli olduğu için doğru dürüst resim çizemediğini söylemişti. O adada çizdiği resimleri gösterdiğinde, resim konusunda sadece bir amatör olmama karşın, bu resimlerde manzarayla başa çıkamadığını, manzaraya yenildiğini görebiliyordum. Amerika'dan da hoşlanmadı. Akabinde, tek başına Asya'ya gitmeye başladı. Oraları sevmiş gibiydi, seyahatleri gitgide uzadı. Herhalde orası resim çizmek namına verimli olmuştu. Fazla para harcamadan fevkalade seyahatler yaptığını hafiften böbürlenerek söylemişti bana bir seferinde. Teççi'nin bu seyahatleri beni de heyecanlandırdı ve ben de "dışarı"ya ilgi duymaya başladım. Ağabeyim birkaç aylık uzun vadeli siparişler alınca yurtdışına çıkamadığı için, tek parça işleri tercih ediyor, böylelikle dört ay çalışıp iki ay seyahat edebiliyordu. Bunu iki defa tekrarlayınca bir yıl tamamlanmış oluyordu. Böylece, ağabeyim yılın dört ayını Japonya dışında geçirmeyi alışkanlık edindi.

Seyahat ettiği Asya ülkelerinde özellikle suluboya resimleri çiziyordu. Asya'nın farklı yerlerinin taze, canlı ışıltılarla bezeli manzaralarını tuvaline yansıttığı resimlerini göstermişti bana. Bu resimleri nerede ve nasıl değerlendireceği, bunları ticari amaçlarla mı, yoksa kendisi için mi yaptığı gibi konularda bir şey sormadım. Sonuçta, her zamanki gibi kendisine yetip de artacak kadar sipariş alıyordu. O sıralar o kadar yoğundu ki, iletişim kurmak istediğimde kendisine bazen ulaşamıyordum.

Dilerseniz, şimdi, yılbaşını İspanya'da geçirdikten az sonra Japonya'ya geldiğimde yaşadıklarımı anlatmaya kaldığım yerden devam edeyim.

"Merhaba, döndüm ben" dedim anneme telefonda. "Hiç sorma, İspanya müthiş soğuktu!" diye ekledim sonra.

"Öyle mi?" demekle yetindi annem. Normalde, böyle sessiz kalmaz, anlatacaklarıma pek kulak asmaz, ben yurtdışındayken kendi başına gelen olayları ballandıra ballandıra anlatırdı.

"Bir şey mi oldu yahu?"

"Sana acilen, çok önemli bir mesele hakkında danışmam gerekiyor. Bize gelebilir misin?"

"Yoksa babamla ilgili bir şey mi?"

İçimden "Yok canım, olamaz öyle bir şey..." diye kendimi teskin etmeye çalışarak sormuştum bu soruyu, fakat annem somut tek bir kelime bile etmedi.

Eli yüzü düzgün bir evi, çok iyi anlaştığını söyleyemesem de hiç kavga etmediği bir kocası olan annemin durup dururken bana ihtiyaç duyması epey tuhaf gelmişti. Ertesi gün derhal oraya gitmeye karar verdim. Avrupa'yla Japonya arasındaki saat farkı içimi gıdıklamayı sürdürüyordu, ama bir şekilde öğleden az önce uyanmayı başardım. *JR* yani Japon Devlet Demiryolları hattının trenine binip yarı yoldaki bir istasyonda özel tren hattına geçerek gidilen annemlerin mahallesine ulaştım.

Eve varıp oturma odasındaki masanın önünde sandalyeye oturduktan sonra "Bir şey mi oldu?" diye telefonda sorduğum soruyu yineledim. Babam evde yoktu. Annem başını önüne eğmiş, uygun kelimeleri arar gibiydi; bir süre sürdü bu hali. Gidip çay demleyecekmiş gibi gelmişti bana. Nihayet başını kaldırdı ve:

"Tetsurō tutuklanmış" dedi.

"Ne?"

"Evvelki gün Dışişleri Bakanlığı'ndan biri aradı. 'Nishijima Bey'in annesi misiniz?' diye sordu. Zaten pek hayra alamet değilmiş gibi geldi bana. Sonra Tetsurō'nun Endonezya'da, Bali diye bir yerde kanundışı şekilde uyuşturucu bulundurmaktan tutuklandığına dair bir haber aldıklarını söyledi. En kötü durumda idama mahkûm edilme ihtimali varmış."

"Yok artık! Nasıl olur ya!"

"Ama o adam öyle dedi işte... Nerede bu Bali?"

"Şeyde, ee, Endonezya'da... Ada olması lazım. Turistik bir yer diye biliyorum."

"Öyle mi?" diye sordu annem ama aklı burada değildi.

"Biraz daha ayrıntılı anlatsana şunu!"

"Başka hiçbir şey bilmiyorum. Her halükârda bakanlığa gelin diyorlar. 'Telefonda konuşamayız' gibilerinden...."

"Demek öyle..."

"Bunları, öyle birden duyunca aklım başımdan gitti, kendimi toplayıp adamın adını sorabildiğime dua et sen."

"Babam ne diyor?"

"Kara kara düşünüyor, ne yapsın... Ama Dışişleri Bakanlığı'na senin gitmeni istiyor."

"Tamam, giderim."

Ertesi gün Dışişleri Bakanlığı'na gittim.

Orada görüştüğüm bürokrat "Nishijima Bey'le ilgili meseleydi değil mi, bir saniye, ee...." diyerek korkunç bir dağınıklık içinde olan masasının üzerinde, bir süre arandıktan sonra nihayet kara kaplı bir kitapçık buldu, ilgili sayfayı açtı.

"Bu ayın sekizinde bir telgraf geldi. Endonezya'daki Surabaya Japonya Konsolosluğu Denpasar Şubesi'nde görevli Konsolos Satō Gisaburō tarafından gönderilmiş. İçeriği şöyle:

Nishijima Tetsurō, yirmi dokuz yaşında... Gayri kanuni bir şekilde uyuşturucu bulundurma şüphesiyle Endonezya adli mercileri tarafından tutuklanmıştır... En ağır cezaya çarptırılma ihtimali mevcuttur... Adı geçen şahıs Japon pasaportu sahibidir... Suçlamaları büyük ölçüde kabul etmiştir... Japonya'daki irtibat adresi olarak ebeveynlerinin ad ve adresini bildirmiştir...

Bir kabul ya da danışma masası bile olmayan bakanlık binasının labirent gibi koridorlarını dolanıp, "İcra Dairesi" yazılı kapıdan çekingenlikle seslenip, ilgili kişiyi bulup, nihayet konuyu öğrenmek istediğimi söyledikten sonra aldığım cevap bundan ibaretti.

Annem "Yanlışlıkla tutuklanmış olmasın?" demişti. Fakat durumun Dışişleri Bakanlığı'na bildirilmesi yanlışlık ihtimalini azaltıyordu. Ama hiçbir ihtimal yok da denemezdi. Örneğin biri ağabeyimin pasaportunu çalmış olamaz mıydı? Ya da şu Bali denen yerin polisindeki bir yanlış anlama sonucu tutuklanmış da olabilirdi. Tabii bir de, birine yardım etmek amacıyla emanet aldığı çantadan uyuşturucu çıkmış olma ihtimali de yok değildi.

"Peki ne yapmalıyız bundan sonra?"

"Her halükârda, oraya bir gitmelisiniz. Konsolosla görüşün. Zaten buradan biz hiçbir şey yapamayız."

"Anlamadım. Nasıl yani 'hiçbir şey yapamayız'?"

"Son zamanlarda bu tür vakalar çok arttı, ama sonuçta bu tür durumlarda son sözü o ülkenin adli mercileri söyler."

"Ee?"

"Bakın hanımefendi, suçluları kurtarmak Dışişleri Bakanlığı bürokratlarının asli vazifesi değildir!"

Bir an tepem attı, ama hemen öfkemi denetim altına alabildim. Bir yabancı olarak Fransa'da yaşadığım zamanlarda buna benzer durumlarla karşılaşıp öfkelendiğim çok olmuştu. Buradaysa sinirlenip bağırıp çağırmanın bir yararı olmaz. Bu adam bir an önce benden kurtulmak istiyordu. Evet şu aşamada, Endonezya'ya gitmekten başka yapılabilecek bir şey yoktu. Adam Dışişleri Bakanlığı çalışanlarının bilgilerinin kayıtlı olduğu defterden Bali'deki konsolosluk şubesiyle ilgili sayfayı açıp gösterdi. Oradaki irtibat bilgilerini not aldım. "Emniyet şubesi" gibi bir yeri çağrıştıran "şube" kelimesi tuhaf geldi bana.

"Öncelikle konsolosa bir telefon edin."

Bürokratın bu son telkininden sonra ben yine karanlık koridorları kederli ve ağır adımlarla yürüyerek bakanlık binasından dışarı çıktım.

Teççi yakalanmıştı. Endonezya'da demir parmaklıklı bir zindana kapatılmıştı. Kederden kafam bomboş bir hale geldi, ayaklarım sanki boşlukta kendiliğinden deviniyor gibiydiler. Trene kendiliğinden bindiler, istasyonuma vardığımda kendiliğinden inip evime götürdüler beni. Sahi neredeydi şu Endonezya?

Eve dönüp kafamı toparladıktan sonra annemi aradım. Aslında, Dışişleri Bakanlığı'na giderek annemin telefonda konuştuğu şeyleri teyit etmekten başka bir şey yapmamıştım. Böylece, basit bir yanlış anlaşılmanın söz konusu olmadığı kesinleşmişti. Teççi demir parmaklıkların ardındaydı. Birinin oraya gitmesi gerekiyordu.

"Sen git. Yabancı ülke orası" dedi annem.

"Evet öyle olacak galiba. Gerçi hiç Asya'ya gitmedim ama..."

"Ne olacak, Fransa gibi bir yerdir işte Endonezya da."

Annemin bu benzetmesinin fazla kabaca olduğunu düşündüysem de, diretmedim, gereksizdi. Anne-babamın benimle gelmeye pek niyetleri yoktu anlaşılan. Zaten annem bir kez bile yurtdışına çıkmış değildi. Şimdiye kadar pasaport dahi çıkartmamıştı. Dünyadaki herhangi bir yabancı ülkeye gitmek onun için sadece nafile zahmetti. Annemin kendine göre türlü türlü önyargıları vardı anlayacağınız.

"Ya babam ne diyor?"

"O da senin gitmeni istiyor."

"Peki."

Sonra annem öfkeyle "Şu bizim oğlanın yediği halta bak, uyuşturucu kullanmak da neymiş! Sersem çocuk!" dedi.

Annemin bu son sözlerini duyduktan sonra ağabeyimin de *annemin çocuğu* olduğunu fark ettim. Şunu demek istiyorum: Önceleri, annemin ağabeyimi (ve de beni) kendi çocuğu gibi görmediğini düşünürdüm. Bir zamanlar aile üyeleri birbirlerinden kopmuş, aile dağılmıştı. Artık o dönem bitti. Uzun zaman önce çözülen bağların yeniden kurulmaya başladığını hissediyordum. Böyle şeylere alışık değildim üstelik!

Öte yandan, annemi dinlerken, sırf uyuşturucu kullandı diye bir insanın idama mahkûm edilmesinin aşırı ağır bir ceza olduğunu söyleyecektim az daha. Fakat idam kelimesi, telaffuz edildiğinde bende itici çağrışımlara yol açtığı için o kelimeyi annemin önünde kullanamadım. Ağabeyim öldürülecekti. Bedenine en ağır şiddet uygulanacaktı. Hayatı fazlasıyla erken alınacaktı elinden. Hayır, hayır, mutlaka bir yanlışlık vardı! Mutlaka bir suç tasnii, yani uydurma suç söz konusuydu. Üstelik, hiçbir devlet sırf uyuşturucu bulundurdu diye bir insanı

idam etmezdi. Hem ağabeyim o ülkede bir yabancı turist olarak bulunduğu için en fazla sınır dışı edilir, mesele böylece çözülürdü.

Cakarta uçağında epey iyimserdim. Endonezya'ya gitme kararını hemen eyleme dökmüş olmaktan dolayı kendimden memnundum. Oraya gidersem bir şeyler yapabilirdim; oradaki yetkililerle konuşursam bana kulak verirlerdi. Ne mi konuşacaktım? Tabii ki, öncelikle, Endonezya polisinde ağabeyimle ilgili yanlış anlamadan kaynaklanan düğümü çözecektim. Mutlaka ağabeyimi kurtaracaktım. Sorun yoktu! Düğümün yerini bulup iplerden birini çekmem yeterliydi. Ağabeyimin Endonezya'da hapse girmesi, hele hele idam edilmesi... Mümkün değildi bu! *Suç*, *polis*, *mahkeme* bunlar bana çok uzak kelimelerdi. Paris'te bir kez çantam çalınmıştı. O kapkaç olayı, suç denen şeyle ilk temasım olmuştu. Sanırım deneyimsizliğimden ötürü, düşüncelerim gerçeklikten yoksundu, nelerle karşılaşabileceğimi tam hayal edemiyordum ve fazlasıyla iyimserdim. Belki de bu yüzden Endonezya'ya giden uçakta ikram edilen yemekler çok lezzetli gelmişti bana. Asya'ya ilk gidişimdi ve Asya'nın baharatlı yemeklerini de ilk kez tadıyordum.

Cakarta'da aktarma yaparak Bali uçağına bindim. O noktadan sonra da iyimserliğim sönmeye başladı. Çünkü bir zamanlar deneyimlemiş olduğum yabancılarla iletişim kuramamanın verdiği huzursuzluk hissini anımsamıştım. Endonezya dilini bilmememden kaynaklanan huzursuzluk anlamında söylemiyorum. Bu dili bilmemem zaten doğaldı. Üstelik, bence uluslararası alanda faaliyette bulunan kişilerin İngilizce ya da Fransızca bilmemesi, o insanların kabahatiydi. Nasıl ben büyük zorluklara katlanarak yabancı dil öğrendiysem, başkaları da pekâlâ becerebilirdi bunu. Benim meseleye bakışım hep böyle olmuştu.

Bununla birlikte, muhatabınızın konuştuğu dilin sizin tarafınızdan, sizin söylediklerinizin de muhatabınız tarafından anlaşılamadığı zamanlarda duyulan şiddetli huzursuzluğu gayet

iyi biliyordum. Şimdi, burada ağabeyimin başına gelenler de böyle bir iletişimsizlik sorunuyla doğrudan bağlantılı değil miydi? Bir zamanlar, kendimi kurtaracak kadar bir Fransızcayı Japonya'da öğrenip Paris'e gittiğimde, *ya söylediklerim anlaşılmazsa* diye kaygılanmamış değildim. Fakat o zamanlar, bir yandan Fransızcamın anlaşılmamasının çok doğal olacağını da düşünüyordum. O riski kabullenmiştim zaten. Kendimi tam ifade edebilecek düzeyde bir Fransızcayı edinene kadar çalışmak yönünde kırılmaz bir azme sahiptim üstelik.

Gerçekten zor durumda kaldığım olay, Sorbonne Üniversitesi'ne gitmeye başladıktan epey bir süre sonra, yarı zamanlı çevirmen olarak çalıştığım sıralarda Calvados adlı içkiyi ithal etmek isteyen küçük bir Japon ticaret şirketi mensuplarını Fransa'nın Kuzey Batı'sındaki Brötanya yöresine götürdüğüm zaman başıma gelmişti. Muhatabım olan Fransız söylediklerimi anlıyordu. Ne var ki muhatabımın keskin Bröton şivesinden ötürü ben onun söylediklerini doğru dürüst anlayamıyordum. Bu koşullarda iş yapmak mümkün değildi. Şoke olmuştum. Sonuçta, ilk gün genel konulardan bahsettiğimiz için durumu idare ettim. Somut olarak fiyat ve adet gibi konuların konuşulduğu ikinci günse, rakamlar söz konusu olduğu için bunları bir kâğıda yazdırdım. Görüşmelerin en önemli aşaması olan üçüncü günse artık muhatabımın söylediklerini tamamen anlamaya başlamıştım. (İkinci gün kâğıda yazılı rakamları nasıl telaffuz ettiklerini dikkatle dinleyince kulaklarım bu yörenin insanlarının telaffuzuna alışmıştı.)

Bali uçağında o çeviri işinin birinci günündeki allak bullak oluşumu anımsayınca, yoğun sis içinde yönünü bulamamaya benzeyen huzursuzluk hissi içimi yeniden kaplamaya başlamıştı. O durumla yine karşı karşıyaydım. Kâbus gibiydi. Bir şeyler yapmam gerekiyordu, ama o bir şeylerin ne olduğunu bilmiyordum. Üstelik, bu ağabeyimin hayatıyla doğrudan ilintiliydi. *Yok, hayır, ağabeyimi gerçekten idama mahkûm edemezler, yapamazlar bunu. Ama, yine de.... Ya söylediklerim anlaşılmazsa....*

Bali havaalanı tam bir keşmekeşti. Pasaport kontrolü kuyruğu çok uzundu. Hiçbir düzen yoktu, herkes kafasına göre hareket ediyordu, insan nereye gidip ne yapması gerektiğini

anlayamıyordu. Normalde, uçaktan inilir, bavullar alınır, dışarı çıkılırdı. Ama burada insanı nedensiz yere bekletiyorlardı. Lobiye çıktım. Orası da çok dar olmasına karşın tıklım tıklımdı. Bir de o kötü koku! Tamam her havaalanının kendine has bir kokusu vardır. Fakat burada o koku fazla güçlüydü. Bu havaalanındaki koku, Paris Charles de Gaulle Havalimanı'nın toz kokusundan da, Moskova Sheremetyevo Havalimanı'nın insana ürperti veren o buz kokusundan da epey farklıydı. Sanki az önce, Cakarta uçağında yediğim yemeklerin kokusu yüz kat artırılıp sıcak ve nemli havanın içinde eritilerek havaalanı binasının pencerelerinden usulca içeriye veriliyordu. O kadar keskindi koku. Cakarta uçağında ikram edilen yemeklerin kokusu hoşuma gitmişti, ama sürekli o kokuyu solumam gerekirse nefes darlığı çekebilirdim. Üstelik alnım terden sırılsıklam olmaya başlamıştı.

Beni almaya gelmesi gereken araba da henüz ortada yoktu. Japonya'dan telefonla görüştüğüm konsolos, sesinden pek genç olmadığı anlaşılan, sevimsiz, ağzından cımbızla laf alınan, konuştuğunda da pek ipe sapa gelir şeyler söylemeyen biri izlenimini vermişti. Ama tüm bunlara karşın konsolosluğa yakın bir otelin adını vermişti bana. Oteli arayıp oda ayırttığım zaman, telefondaki kişi beni karşılamak üzere bir araç göndereceklerini söylemişti. Ne var ki para bozdurma işlemlerini bitirdikten sonra, epey kalabalık olan lobide ne kadar bakındıysam da, adımın yazılı olduğu bir büyük kâğıtla beni bekleyen bir şoföre rastlamadım. Bunun üzerine, taksi tutmaya karar verdim, ağır bavullarımı sürükleye sürükleye dışarı çıktım.

Dışarı çıkar çıkmaz birkaç adam etrafımı sardı.

"*Taksi, taksi, veri veri çiip!*" diye hep bir ağızdan bağrışmaya başladılar. Tıpkı Tunus ya da Fas'taki taksiciler gibiydiler. Pazarlık yapmaya çalıştım ama hiçbiri kulak asmadı.

"*No problem, veri çiip!*"

Çaresiz, içlerinden birine işaret ettim. Seçilmiş olmanın sevinciyle coşan kısa boylu, cılız, benzi karaya çalan adam bavullarımı aldı ve aracına doğru yürümeye başladık. Epey bir uzağa park ettiği taksiye binince, taksimetre olmadığını gördüm. Kaçak taksiymiş yani. *Böyle bir yer burası demek*, diye düşündüm.

İçimde bir huzursuzluk hissinin yayıldığını hissediyordum. Fakat iyi bir otelde kalacağım için *oranın girişinde, komiler bekliyordur, o kadar da kötü değildir*, diye kendimi teskin etmeye çalıştım.

Eski püskü, kir pas içinde ve müthiş gürültü çıkaran arabayı muazzam bir hızla sürüyordu şoför. Arabanın gösterge panosuna bambu yaprağı gibi bir şeylerden örülmüş bir sepet asılıydı, sepetin içine çiçekler konmuştu. Yol mu bozuktu neydi, güçlü sarsıntıları koltuğumda hissediyordum. Şoför, önümüzdeki kamyonu tehlikeli bir biçimde geçti. Fransız taksi şoförleri de rezaletti, ama bu çok farklıydı. Karşıdan araç gelmesine aldırmadan yana çıkıyor, öndeki aracı geçiyor, karşıdan gelen araçla çarpışmadan ucu ucuna kurtaracak bir şekilde kendi şeridine giriyordu. Tanımadığım yerlere gidip oranın havasına alışmak işimin bir parçasıydı. Fakat burası bir başkaydı. Bilmediğim bir dünyaydı burası. Arka koltukta oturduğum halde, önümdeki koltuğa sıkı sıkı tutunarak, bunları düşünüyordum. Solumda, seyrek ağaçlardan oluşan bir orman vardı, ormanın içinde tek tük evler görülüyordu. Sağ tarafımda pis bir çayırlık vardı ve zaman zaman bunun ötesinde bir su yüzeyi görünmekteydi. Deniz olmalıydı o görünen. Çamur renginde bir deniz. Burasının epey tenha bir yer olduğu izlenimine kapılmıştım o takside giderken. Neden Teççi böyle bir yere gelmişti? Neden onca yer varken böyle bir yere gelip burada tutuklanmıştı?

Yirmi dakikada otele vardık. Büyük ağaçlardan oluşan ağaçlı yolda bir süre ilerleyip sağa döndüğümüzde oteli gördüm. Tam da bir konsolosun tavsiye edeceği türden lüks bir yerdi burası. Avrupa'da eğer masraflarım beni tutan şirket tarafından karşılanmıyorsa kalamayacağım cinsten! Bu ada turistik bir yermiş, onu anladım. Şoför otelin girişinin önündeki arabaların durduğu yere girdi. Arabayı durdurdu ve arkaya dolaşarak bavullarımı indirdi. Fakat komi falan görünmüyordu ortalıkta. Şoför yüzüme dik dik bakarak sırıttı ve "*Tenti tavdan*"* dedi.

Ne yapsam acaba! diye telaşlandım. Az önce havalimanındaki döviz bürosunda para bozdurduğum zaman kura dikkat

* Endonezya şivesiyle İngilizce *twenty thousand* (yirmi bin). (ç.n.)

etmemiştim. "*Tenti tavdan*"ın kaç Japon Yeni ettiğini bilmiyordum. Bozuntuya vermeden şoförün şivesini taklit ederek "*Ten tavdan*"* diye fiyat kırmaya çalıştım ve para cüzdanımdan, üzerinde bin rakamı yazılı, alışkın olmadığım banknotlardan on adet çıkarıp yavaşça saydıktan sonra şoföre verdim. Fakat şoförün uzattığı eli hâlâ havadaydı.

"*Tenti tavdan!*"

Hoşnutsuz bir çehre takınmıştı. Yapacak bir şey yoktu. İki binlik banknot daha uzattım, elini indirmiyordu. İki adet banknot daha verdim. Bu kez ben bakışlarımı keskinleştirerek dik dik şoförün gözlerinin içine baktım. Kafasını hafif yana eğdi, "Tamamdır!" gibilerinden başını salladıktan sonra arabasına döndü.

Komi hâlâ gelmemişti. Bir yandan taksi ücretinde ne kadar kazıklandığımı düşünerek, diğer yandan bavullarımı çekerek yürüdüm, otelin kapısını iterek açtım. Lobi oldukça genişti. Etrafa göz gezdirirken, bir de ne göreyim! Komiler lobinin bir köşesinde toplanmış çene çalıyorlardı. Sinirlerim tepeme çıktı. Bilmediğiniz bir ülkeye daha ayak basar basmaz ilk yapacağınız iş sinirlenmek olmamalı, ama burası bana pek bir itici gelmişti.

Resepsiyon girişe epey uzaktı. Oraya gidip kayıt işlemlerini bitirdikten sonra, havaalanına beni karşılamak için gelmesi gereken aracın gelmediğini söyleyince, resepsiyon görevlisi üstünkörü bir özür diledi. Taksi masrafımın oda ücretinden kesilmesini talep ettim, ama görevli bunu yapamayacaklarını söyledi. Sadece otelden çıkışını yapan yolcuları havaalanına götüren araç olduğu zamanlarda karşılama hizmeti de veriyorlarmış ve bugün otelden ayrılan kimse olmamış. Telefondaki açıklamalarının yetersiz olduğunu kabul ediyormuş. Beni karşılayacak aracın olmaması da üzücüymüş...

"Havaalanından buraya standart ücret ne kadar?"

"Duruma göre değişir."

Böyle bir cevap var mıydı ya?

"Mesela, on dört bin nasıl?"

"Fena sayılmaz. Sağlam bir pazarlıkla altı bine de gelebilirsiniz, ama havaalanında satılan resmi onaylı taksi biletleri on

* Endonezya şivesiyle İngilizce *ten thousand* (on bin). (ç.n.)

iki bin Rupiah'tır, o yüzden fena değil yani. Ama mesela vakit gecedir, çok sırada bekleyen vardır, üstüne bir de kasırga gelmiştir o zaman yirmi bin Rupiah ödeyen müşteri bile çıkar."

Anlayacağınız burası böyle bir yerdi işte. Taksiye binmek için bile her seferinde pazarlık yapmayı göze almanız gerekiyordu. Hatta, sadece taksi değil, ne yaparsanız yapın pazarlıksız o yaptığınız şeyin bedeli belirlenmezdi. Belki de, burada her şey için pazarlık yapılabilirdi. Ağabeyimin ceza süresi de buna dahil olmak üzere... Kim bilir?

Odama gittim ve konsolosluğu aradım. Telefona sekreter olduğunu tahmin ettiğim bir kadın çıktı ve güzel bir İngilizceyle konsolosun evine döndüğünü söyledi. Saate baktım, dörttü. Aslında bu normal sayılırdı. Nitekim, Paris başta olmak üzere diğer birçok ülkedeki büyükelçilik ve konsolosluklarda çeşitli işlemler için ziyaretçi kabulü öğleden sonra üçe kadardı. Hatta bazı Arap ülkelerinin elçiliklerindeki konsoloslar sadece öğleden sonra bir-iki arası makamlarında olurlardı. Hele hele, burası gibi sıcak tropik ülkeye gönderilmiş bir konsolosun o kadar da hevesle çalışması beklenemezdi.

Havaalanındaki döviz bürosundan verdikleri faturaya baktım, bir boş kâğıt üzerinde hesap yaparak Rupiah denen bu para biriminin kaç Japon Yeni'ne denk geldiğini tespit ettim. Aşağı yukarı altı Rupiah bir Yen'di. On iki bin Rupiah'lık taksi bedeli iki bin Yen ediyordu. *Hımm, o kadarcık mıymış?* diye düşündüm.

Bavullarımı açıp eşyalarımı yerleştirmeye başladım; giysilerimin altında her seyahate çıkışımda mutlaka yanıma aldığım ortaokul coğrafya derslerinde kullanılan haritalardan vardı. Şu an neredeydim acaba? Endonezya'nın Güneydoğu Asya'da küçük bir ülke olduğunu sanırdım, batıdan doğuya doğru dizilen adalarıyla, gayet büyük bir ülke olduğunu gördüm haritaya bakınca. Üstelik Ekvator'un güneyindeydi. Ben ömrümde ilk kez güney yarımküreye geliyordum. Uzun ince Cava Adası'nın hemen doğusundaki ada Bali Adası'ydı. Adalar dizi halinde uzanıyordu, dosdoğru doğuya giderseniz Papua Yeni Gine'ye ulaşıyordunuz. Ayrıca yukarıda (yani kuzeyde) çok sayıda ada

vardı. O küçük adaların çizili olduğu haritanın bu kısmı karmakarışıktı. Fakat Endonezya'nın güneyi açık denizdi ve bunun ilerisinde de Avustralya vardı.

İşte böyle bir yerdeydim ben.

Ertesi sabah saat dokuzu beş geçe, otelin önünde bekleyen taksiye bu kez baştan pazarlık yaparak bindim ve konsolosluğa gittim. Konsolosluk aynı Sanur bölgesinde olmasına rağmen, adresin yazılı olduğu kâğıdı şoföre gösterince anlamadı ve bir arkadaşının yanına gidip sorup öğrendikten sonra yola çıktık. Konsolosluğa hemen vardık.

Konsolos Satō şıktı. İnce kahverengi, açık yakalı batik bir gömlek giymişti, masasında ciddi bir edayla oturuyordu. Odasına girdim, beni görünce, bir an, çoğu orta yaşlı erkeğin genç bir kız gördüklerinde yaptıkları gibi bana şöyle bir alıcı gözüyle baktı, fakat hemen sonra bu ifadesini silip yaşlı ve yorgun bürokrat çehresine geri döndü.

"Nishijima Kaoru Hanım, değil mi..." diye adımı doğruladıktan sonra Nishijima Tetsurō adlı şahsın yasadışı bir şekilde eroin bulundurmak suçundan tutuklandığını, şu an eyalet başkenti Denpasar'daki bir polis nezarethanesinde tutulduğunu, polis tarafından sorgulanmakta olduğunu ve mahkemenin başlamasını beklediğini, robot gibi mekanik bir şekilde açıkladı. Korkunç derecede duygusuz bir çehre takınmıştı.

"Ağabeyim iyi mi?"

"Ne yalan söyleyeyim, ben görüştüğümde oldukça perişan bir hali vardı. Zaten, genelde öyle olurlar. Yabancı bir ülkede tutuklanmak tabii insanı afallatıyor, bir de, söylediğine göre bu ilk tutuklanışıymış, üstüne üstlük buraların polisinin muamelesi öyle pek iyi değildir. Geçen gün görüşmeye gittiğimde iyi görünmüyordu anlayacağınız."

"Kendisiyle konuştunuz mu?"

"Eh vazifemiz icabı konuştuk tabii. Bir an önce çıkmak istediğini falan söylüyordu, ama, o biraz zor. Nereden bakarsanız, bir şüpheli sonuçta."

Şüpheli.... Alışmadığım bu iğrenç kelime kulaklarımı tırmalıyordu.

"Konsolosluğunuz bir girişimde bulunamaz mı acaba?"

Gözümün önündeki adamdan, dile getirdiği o katı gerçeği silip sıfırlayacak kelimeleri telaffuz etmesini talep ederek böyle sormuştum.

"Yapamayız" dedi hiç bekletmeden. *Biz girişimde bulunuruz ama etkili olur mu bilemem* değil, *Elimizden geleni yaparız* değil, *Biraz zor* değil, "Yapamayız" olmuştu konsolosun yanıtı.

İçimdeki umut tomurcuklarını kesin olarak yolmak ister gibi bir vurguyla söylemişti bunu üstelik.

"Ağabeyiniz bu ülkede yakalandı ve bu ülkenin adli mercilerince yargılanacak. Diplomasi dediğimiz şey evvela diğer ülkenin istek ve iradesine saygı duymakla başlar. Binaenaleyh, bizler bu adli sürece müdahale edemeyiz."

Bunlar geçen gün Dışişleri Bakanlığı'nda duyduklarımın tıpatıp aynısıydı.

"Fakat pasaportlarımızda aynen şöyle yazar, yanlış anımsamıyorsam: *İlgili tüm devlet görevlileri, işbu pasaportun hamili olan Japon vatandaşının yabancı ülkelere giriş çıkışlarında herhangi bir aksilikle karşılaşmadan seyahat etmesini sağlamak ve bu amaç doğrultusunda gerekli koruma ve destek hizmetlerini vermekle yükümlüdür.* Yanılıyor muyum acaba?"

Paris'teyken yapacak bir şeyim olmadığı zamanlarda pasaportuma sık sık göz atardım, yukarıdaki ifadeyi de o zamanlar not etmiştim aklımın bir köşesine.

Konsolos Satō biraz canı sıkılmış gibi bir ifade takındı. Bu tür bir karşı sava alışkın değildi herhalde. *Acaba hata mı ettim böyle söylemekle*, diye düşündüm bir an. Oysaki, Avrupa'da genç kızlar fikirlerini mantıklı bir şekilde ortaya koyduklarında muhataplarını, görüşlerinin doğruluğuna ve uzlaşmaya rahatlıkla ikna edebiliyorlardı; böyle durumlara sık sık tanık olmuştum.

"Evet, hakikaten de pasaportlarda öyle yazar. Fakat suç işleyenler bu uygulamaya tabi değildir. Bu ülkede cinayet işleyen bir Japon'un 'herhangi bir aksilik olmaksızın seyahat etmesini' sağlamak için, yetkililere *bu adamın ülkeden ayrılmasına müsaade edin* diyemeyiz ki efendim, değil mi?"

"Kim cinayet işlemiş beyefendi, ne diyorsunuz?"

"Uyuşturucu *en az* cinayet kadar ağır bir suçtur."

"Ağabeyimi kaderine mi terk edeceksiniz yani?"

Hakkımda pek de hayırlı olmayacağını sezinlediğim halde, zıvanadan çıkmış gibi böyle üsteledim.

"Hanımefendi, ne alakası var?" diyen konsolos yüzünü öte yana çevirdi. "Pek tabii, ben maaşımı Japon vatandaşlarının ödedikleri vergilerden alıyorum ama, sırf böyle diye, Bali'ye gelen her Japon'un sorunlarıyla tek tek ilgilenmekle yükümlü değilim. On tane bedenim olsa yetişemem."

"Mahkemeye bir protesto mektubu yazamaz mısınız?"

"Mümkünatı yok efendim. Bırakın bizi, hiçbir ülke yapamaz öyle bir şey."

"Demek yapamaz..."

"Bakın, ağabeyinizin ülkemiz adına bir utanç kaynağı olduğunu iyi düşünün. Benim yapabileceğim şey sizi bir avukatla tanıştırmak olabilir sadece. Bu ülkenin yargı sistemi ve günümüzde burada uyuşturucu vakalarının yargılanış usulleri gibi konularda kendisiyle müşaverede bulunabilirsiniz."

"Peki, lütfen."

Bu koşullarda böyle söylemekten başka elimden bir şey gelmeyeceğini düşünmüştüm. Her halükârda, şu noktada olası bir kavgadan kaçınabilmiş olmak benim için büyük başarıydı. Avrupa'da "tartışma" olarak görülen şey, Japonya'da "ağız dalaşı" oluveriyordu. Artık böyle şeyleri kavramaya başladığım bir dönemdi.

"Fakat mahkeme aşamasına gelindiğinde aynı avukatla devam edip etmemek konusunda karar sizin olacak. Sözleşmeyi bireysel olarak yaparsınız."

"Peki."

"Bir de" (bunu söyledikten sonra konsolosun çatılmış, katı çehresi biraz yumuşamıştı) "size bir tavsiyede bulunmama müsaade ederseniz... Ulaşımlarınızda, her seferinde taksi ya da *bemo* dolmuşlarını kullanmak çok zahmetli olur. Eh, malum, bundan sonraki süreçte otelinizle emniyet müdürlüğü ve mahkeme arasında mekik dokuyacaksınız. Bir araba kiralamanız hem çok daha ucuza gelir, hem siz de rahat edersiniz. Bize burada yardımcı olan bir şoför var adı Vayang. Onu tutabilirsiniz. Dürüst çocuktur. Güvence verebilirim size."

Tereddütsüz kabul ettim. Konsolosun elinden gelen en iyi şey bir şoför önermektiyse, benim de onun bu iyi niyetini minnetle kabul etmem uygun düşerdi. Teççi için de, burada asık bir suratla didişip durmamın hiçbir faydası olmayacaktı. Önümüzde uzun bir süreç vardı.

"Bir de, ağabeyimle görüşebilir miyim?"

"Görüşebilirsiniz. Hemen şimdi mi gitmek istersiniz?"

Böylece, konsolosun hemen oracıkta beni tanıştırdığı Vayang adlı adamın kullandığı büyük ve hantal arabayla eyalet başkenti Denpasar'a doğru yola çıktım.

Vayang oldukça esmer, kısa boylu, gözleri parıldayan orta yaşlı bir adamdı. İşimi görecek kadar bir İngilizcesi de vardı. Onunla, mesafe ve bekleme süresine bağlı olmamak kaydıyla saati altı bin Rupiah'a anlaştık ve bir sözleşme yaptık. *Umarım konsolosun dediği gibi güvenilir ve işe yarar biridir*, diye geçirdim aklımdan. Dünyada ne üçkâğıtçı şoförler vardı, ama nereden baksanız, konsolosluğa yıllar boyunca hizmet veren biriyse beni kandırmaya falan kalkışmazdı herhalde.

Konsolosluktan çıkıp biraz ilerleyince şehir merkezine geldik. Araba, sıkışık trafikte ağır ağır ilerliyordu. Yolun iki yanına binalar dizilmişti, arabaların sayıları da çoğalmış, en çok da yayaların sayısı artmıştı. Çocuklar gayet rahat bir şekilde, hareket halindeki arabaların önünden koşarak geçiyorlardı. Binalar iki-üç katlıydı, zemin katlar dükkân, üst katlarsa ev olarak kullanılmaktaydı. Arabanın camına alnımı dayamış bir halde dışarıyı seyrediyordum. Dünyanın bu köşesine ilk gelişim olduğu için böyle kötü bir zamanda bile her şey çok ilgimi çekiyordu. Her şeyden önemlisi burayı tanımazsam, burada savaşamazdım!

Yaya kaldırımında tahtadan ya da kartondan yapılmış gibi görünen küçük kutular vardı. Biraz daha dikkatli baktığımda bu kutuların bir bitkinin yaprağından yapılmış olduğunu ve bunların içinde çeşit çeşit çiçekler olduğunu gördüm. Tüm dükkânların önünde vardı bunlardan. Japonya'da lokantaların

önüne açılmadan önce tuz konması gibi buradaki dükkânlar da çiçeklerle bezenmişti. Sonra birden arabanın gösterge panosunda da bu çiçek kutularının küçüğünden bir tane takılı olduğunu fark ettim. Cep kitabı büyüklüğündeydi ve çiçeklerin altında başka bir şeyler varmış gibi görünüyordu.

"Vayang, o ne?"

"Çanan."

"Ne için kullanıyorsunuz onu?"

"Tanrı için."

Acaba nasıl bir tanrıydı? Tanrıya çiçek sunma göreneği bizim Japonya'da evlerdeki Budist sunak göreneğini andırıyordu. Ama yine de o tanrıyla ilgili şeyleri bu arabanın içinde sormayı istemedim. Tanrıyla ilgili şeyler her yerde ve her zaman karmaşık konulardı, içine girdiniz mi çıkamıyordunuz. Bu konuyu Vayang'a ileride bir başka gün sormaya karar vererek gözlerimi *çanan*'dan uzaklaştırdım.

Arabanın camları içeri rüzgâr girsin diye hafif aralıktı. İçeri giren hava oldukça nemliydi ve keskin bir kokusu vardı. Dün havaalanında aldığım o koku, daha da güçlenmiş bir şekilde havaya karışmıştı. Bu kokuyu sevmediğimi düşündüm. Önümde bir koku duvarı oluşmuş, geçmeme izin vermiyordu, nefes almakta güçlük çekiyordum.

Şehir içinde olmamıza karşın her yer yemyeşildi. Yol kenarlarına dikili sıra sıra ağaçların boyu epey yüksekti. Bunun dışında binaların çatlaklarında da yeşil bitkiler bitmiş, zorla dallarını, sarmaşıklarını ve yapraklarını yaymaya çalışıyorlardı. Kızılımsı, tozlu toprak da buna destek oluyordu. Havadaki nem ve şehrin gürültüsü de buna alkış tutuyordu. Toprağın üzerine kirli bir su akıyordu. Koyu esmer çocuklar oraya buraya koşuşturuyorlardı. Tüm bunlar benim için çok fazlaydı. Adeta, yumuşamış, nemli ve göze görünmeyen bir ağla kaplanmıştım. Üstelik, bu ağ iğrenç kokuyordu.

Yolun kenarındaki binalar gitgide yükselmeye başlayınca artık şehir merkezine yaklaştığımızı anladım. Büyük bir markete benzeyen binayı geçtikten sonra bir park, bir de stadyum vardı. Emniyet müdürlüğü bu stadyumu geçip köşeyi dönünceydi. Vayang, arabayı arka taraftaki parka çekip geldiğimizi

işaret etti. Bu adamın çok nazik bir yüz ifadesi olduğunu düşündüm bir an, fakat birazdan Teççi'yle görüşeceğim aklıma gelince unutuverdim bunu. Emniyet müdürlüğünün giriş kapısına yöneldik. Kalbim heyecandan küt küt atıyordu.

Vayang'ı izliyordum. Müdürlüğün ön tarafındaki sokaktan yürüyorduk. Birden durakaldım. Görüş odasında, Teççi'yle görüşürken neler söyleyeceğimi, kendimi kaybedip ağlamamam gerektiği gibi şeyler düşünüp kendimi motive etmeye çalışırken, birden o demir parmaklıklı yeri görüvermiştim. Yol kenarında, insanın göğüs seviyesinde beton bir duvar vardı, duvardan sonra bir bahçe başlıyordu, bahçenin ötesindeyse bir bina vardı. Binanın bir kısmı nezarethaneydi ve bu nezarethanenin ön tarafı tamamen demir parmaklıklarla kaplıydı. İçeridekiler sokaktan geçenler tarafından çok aşikâr biçimde görülebiliyordu. Bunlar polisin yakaladığı insanlardı. Ve bu haldeydiler. Hayvanat bahçesindeki bir kafeste gibi!

Vayang'ın beni müdürlüğe götürürken özellikle buradan geçmesinin nedeni o demir parmaklıklı kısmın içinde oturan, uzanan, ağır ağır volta atan adamların arasında ağabeyimin de olduğunu göstermek miydi? Artık hiçbir şey düşünemiyordum, zihnim bir anda boşalmıştı, orada öylece kalakalmış içeriye bakıyordum. Görmemem gereken bir şeyleri görmek için bakıyormuş gibi, görmeden bu işin içinden sıyrılmak istiyormuş gibi hisler içindeydim. Korkuyordum. Fakat ben o demir parmaklıkların içinde değil önündeydim.

Bir süre öylece dikildim, sesimi çıkarmadan içeri baktım. İçerdeki adamların bakışlarının üzerimde toplanmaya başladığını hissediyordum. Giysileri, saçları, yüzü, gözleri ve burnunun yapısı, beden yapısı farklı olan kadına bakıyorlardı. Yabancı bir kadının geldiğini içlerinden biri fark etmiş olmalıydı. Bunu sözlerle ifade etmese de, merak ve heyecan duygularını çevreye yayarak diğerlerinin de yabancı kadına dikkatlerini çekmişti. Bakışlar üzerimde yoğunlaşıyordu. Herkesin bezgin ve sıkılmış bir halde olduğu nezarethanedekiler için yeni bir merak nesnesi olmuştum anlaşılan. Birbirlerini dürtmeye, kısık sesle bir şeyler mırıldanmaya, çeneleriyle işaret etmeye başlamışlardı ve bakışları daha da büyüyüp koca bir demet olarak üzerimde

toplanıyordu gitgide. Bu bakış demetine direnerek dikiliyordum. Bakışlardan oluşan büyük bir el bedenimi okşuyordu sanki.

Nezarethanenin en diplerinden bir çift gözün bana baktığını fark ettim. Eski görünümüne kıyasla ten rengi çok daha kararmıştı, üstü başı kir pas içindeydi, sakalları uzamış, avurtları çökmüştü, sanki o değil, bir başkasıydı. Fakat burada tutulan insanlardan çok farklı bir siması vardı. Ayaktaydı, ama sanki yanlara doğru sallanıyordu. Onun ağabeyim olduğundan emindim artık. Başkasıyla karıştırmıyordum. Dalgın dalgın bana bakıyordu. Bomboş, baksa da göremeyen gözler. Orada öylece dikilip epey uzun bir süre boyunca Teççi'ye bakmayı sürdürdüm. Nezarethanenin karanlığının içine gömülmüştü, gözlerinden başka bir şey göremiyordum. Gözleri, birer delik gibi bomboştu. Teççi oradaydı işte. O sefil halde...

Böylece, dakikalar boyunca Teççi'yle birbirimize bakakaldık. Bakışlarımızla birbirimize kördüğümle düğümlenmiş gibi yerimizden kımıldayamıyorduk. Sonunda gücümü toplayabildim ve bakışlarımı başka yana çevirdim. Düğümlenme durumunun bitmesiyle nezarethanedeki diğer tutukluların rahatlayıp derin bir "Oh!" çektiklerini hissettim. Bedenimden bütün güç çekilmişti sanki. Dizlerimin bağı çözüldü, oracığa çöküvermek istedim. Beton duvara ellerimi dayayıp önüme baktım. Yanımda bekleyen Vayang usulca seslendi: "İyi olmak, siz?"

Şükürler olsun ki, bu adam burada. O iyi bir insan. Böyle rahatlatıcı düşünceler kaynaştı birden içimde.

"İyiyim. Ağabeyimin öyle bir yerde olduğunu görünce birden..."

"Evet. Üzgün olmak ben..."

"Baksana, içeride ağabeyimle diğer tutuklular olmadan görüşebileceğimiz bir oda falan var mıdır ki?"

"Evet. Ayarlamak ben..."

Emniyet müdürlüğünün ana giriş kapısından içeri girdik; Vayang kabul masasındaki görevli polise konsolosluktan aldığım görüşme başvuru formunu ve kimlik belgemi verdi. Ben de pasaportumu gösterdim. Bir polis memuru beni dar bir odaya götürdü. Derme çatma ahşap bir masa ve iki sandalye vardı odada. Ayrıca duvarın dibinde bir sandalye daha vardı. Sadece

bu odada değil, binanın genelinde ucuz duvar boyası başka iğrenç kokan bir şeyle karıştırılmış gibi acayip bir koku vardı. Bununla kıyaslandığında, bana itici gelen nemli, bir nevi bitki gibi kokan hava, buna yeğ tutulacak bir şeymiş gibi geldi. O odada, on beş dakika beklettiler beni. Vayang dışarıda bekliyordu.

Sonunda kapı açıldı, Teççi girdi içeri. Ağır ve ürkek adımlarla yaklaşıp masanın diğer ucuna oturdu. Çok zayıflamış, sağlıksız bir hali vardı, hatta çene kemiğinin hatları aşikâr biçimde görünüyordu. Sakalları uzamıştı. Saçları keçe gibi olmuş, birbirine girmişti. Gözleri bana bakıyor ama beni görmüyordu, az önceki gibi. Aynı gözlerdi bunlar. Onu getiren polis memuru duvar dibindeki sandalyeye oturdu.

"Teççi! Ağbi!"

Cılız bir sesle böyle seslendim ona. Değil yanıt, tepki bile vermedi. Kalbine kilit vurmuştu sanki.

"Teççi, sana yardıma geldim" dedim. Aslında böyle bir şey söylemeye niyetim yoktu, ama bundan başka söyleyecek bir şey yokmuş gibi gelmişti bana. "Endişelenecek bir şey yok, her şey yoluna girecek!" Bunları söyledikten sonra, kendimi tutamayıp ağlamaya başladım. *Hem yardıma geldiğini söylüyor hem de ağlıyorsun*, diye kendime kızmama rağmen, sessizce fakat hıçkıra hıçkıra ağlamama engel olamıyordum. "Endişelenecek bir şey yok..." kelimeleri döküldü titreyen dudaklarımdan.

Ağabeyim suskun ve dalgındı. Benimle konuşmaktan korkuyor gibiydi. Sanki bir tek kelime etse dünya başımıza yıkılacaktı. Tutuklanmasını, hapsedilmesini, üstelik benim uzaklardan onun yanına gelmemi gurur meselesi yapıyor, kendisini kıstırılmış gibi hissediyordu sanırım. Oysaki ben ona yardım etmek için gelmiştim. Bunları düşünürken, yeniden gözyaşlarım akmaya başladı. Engel olamıyordum buna. Masanın ucunu iki elimle sıkı sıkı kavramış bir şekilde Teççi'nin yüzüne bakarken elimden ağlamaktan başka bir şey gelmiyordu.

Hıçkıra hıçkıra ağlarken, hep aynı sözleri tekrarlıyordum: "Endişelenecek bir şey yok... Buradan mutlaka çıkacaksın..."

Sonuçta, o gün, on beş dakika boyunca, ağabeyim ağzını açıp tek kelime etmedi. Bense durmadan ağladım, sürekli boğazım düğümlendi, nefes almakta güçlük çektim, çok kötü oldum.

Giderken ağabeyime: "Yarın yine geleceğim, her gün geleceğim! Beraber strateji belirleyeceğiz seninle, tamam mı? Mutlaka her şey yoluna girecek! Başaracağız. Bir şekilde seni kurtaracağım. Teççi! Ağbi! Bir şey söyle, ne olur ya!"

Fakat hiçbir şey söylemedi. Katılaşmış çehresiyle kımıldamadan duruyordu. Ben de durumu kabullenip "Yine geleceğim!" diyerek sandalyemden kalktım.

Kâbuslarla delik deşik bir gecenin ardından, konsolosla birlikte, avukatla görüşmeye gittik.

Adı Darsana olan avukatın yazıhanesi de Denpasar'daydı. Japonya'daki köy muhtarlıklarındaki konuk ağırlama odalarına benzeyen daracık bir yerde, hafif kilolu, koyu esmer derili avukat Darsana ile Konsolos Satō yan yana, beni karşılarına alacak şekilde oturdular. Yüzünden hiç gülümseme eksik olmayan Darsana Bey iyi niyetli birine benziyordu.

"Görüşebildiniz mi?"

"Evet dün görüştüm. Rezalet bir yerde kalıyor."

"Polisteki ifadesi alınıp dosyası hazırlanıncaya kadar orada kalmak zorunda, ama evrak savcıya gönderilince emniyet müdürlüğüne ait tek kişilik hücreye aktarılır."

"Ondan sonra ne olacak?"

"Mahkeme başlayınca, başka bir yerdeki bir nezarethaneye gönderilecek."

"Kefaletle serbest kalamaz mı?"

"Mümkün değil."

"Peki, mahkemeden ne sonuç çıkar?"

"Ne desem ki şimdi?" diyerek Darsana konsolosa baktı.

"*Ret-su nat to bii tsuu o-pu-çi-mi-şi-to*"* diye, konsolos sanki *katakana* alfabesiyle** yazılmış kötü telaffuzlu bir İngilizceyle bana öyle fazla iyimser olmamam gerektiğini söyledi.

---

* "Let's not be too optimistic" ifadesinin Japonca telaffuzu. (ç.n.)

** Japoncada kullanılan üç alfabe sisteminden biri. *Kanji* (漢字) adlı Çin ideogramlarından türetilmiş bir hece alfabesi olan *katakana* (カタカナ) özellikle yabancı kökenli kelimeleri ifade etmek için kullanılır. (ç.n.)

Sinirlerim tepeme çıktı ve "Efendim, anlamadım! Neden 'fazla iyimser' oluyormuşum ben?" diye bağırdım. Bunlar Teççi'den sanki döviz kuru oranıymış gibi bahsediyorlardı. "Şimdiki halinden daha kötü bir duruma düşmemesi için neler yapılabileceğini araştırmak, 'fazla iyimserlik' mi oluyormuş bakalım?"

Darsana, "Merak etmeyin" dedi. "Yargıç için de idam kararı vermek, fevkalade nahoş bir şeydir."

Nutkum tutuldu. Bu sözleri, böylesine pervasızca nasıl söyleyebiliyordu bu herif! Bunlar ya gerçekten çok hissiz, izansız kimselerdi ya da durum gerçekten de fenaydı. Ben, daha doğrusu ben ve Teççi, bildiğimizden çok farklı bir âleme fırlatılıp atılmıştık. Mahkemenin makul bir şey, avukatların da mantıklarını kullanarak olaylar üzerine düşünen kişiler olduğu yönündeki sağduyumuz bu âleme atılmamızla birlikte gözlerimizin önünden silinip gidivermişti. Takatim kesiliyor, dizlerimin bağı çözülüyordu. İşte böyle hissediyordum kendimi.

Şaşkınlıktan küçük dilimi yutmuş bir haldeyken konsolos avukatın söylediklerini durmadan başını emme basma tulumba gibi sallayarak onaylıyordu.

"Bu davayı bana verirseniz, müebbet ya da altı bir cezayla kurtarırım ağabeyinizi" diye sözlerini sürdürdü avukat Darsana. "Yani onu idamdan kurtarır, müebbet almasını sağlayabilirim. Şansımız yaver gider de, yirmi yıl ağır hapse kadar indirebilirsek ne âlâ! Yirmi yıldan aşağısı zaten hayal."

"Hey, bir dakika, bir dakika! Ağbim gerçekten uyuşturucu taşıyor muydu?"

"Kendisi tutuklandığına ve halihazırda poliste sorgulandığına göre uyuşturucu bulunduruyor demektir" diye yanıtladı beni avukat Darsana her zamanki gibi sırıtarak.

"Beyefendi, bu akıl yürütmede bir terslik yok mu? Tam aksi yönde yapılması gerekmiyor mu?"

"Nasıl yani 'aksi yönde'?"

"Normalde dava sürecine müvekkilinizin uyuşturucu bulundurmadığını ispat etme yönünde bir savunma yapmakla başlamanız gerekmez mi? En azından savunma tarafının stratejisi açısından işin doğası bunu gerektirmiyor mu?"

"Fakat uyuşturucuyla yakalandığına göre o şekilde bir savunma yapmanın bir anlamı olmaz ki..."

"Sahte delil gibi bir şey söz konusu olamaz mı yani? Bu olayın tamamı bir tertip, bir komplodur belki de, nasıl bu kadar emin olabiliyorsunuz?"

Bunun üzerine konsolos "Hanımefendi, aileler hep böyle komplo teorileri üretip yakınlarına toz kondurmazlar" diyerek araya girdi. "Hiçbir ülkenin polisi böylesine zahmetli bir işi tertiplemeye yeltenmez! Kaldı ki, ne gibi bir çıkarları olabilir bu tür bir tertipten?"

"Pekâlâ, miktar konusunda ne diyeceksiniz? Farz edelim adamın üzerinde bir miligram kadar bir uyuşturucu bulundu. Bunun cezası da idam mı bu ülkede?"

"Aldığım bilgiye göre ağabeyiniz oldukça yüksek bir miktar uyuşturucuyla yakalanmış hanımefendi" dedi avukat. "Bireysel kullanma dozunu oldukça aşıyormuş yani. İdam cezası ihtimalinin ortaya çıkması da işte bundan ötürüdür."

Bu doğru olabilir miydi? Teççi sadece uyuşturucu kullanmakla kalmayıp insanlara uyuşturucu satarak para da kazanıyor olabilir miydi? Bunun mümkün olmadığını, çünkü zaten paraya ihtiyacı olmadığını düşünmek istiyordum, ama bu sadece bir dilek olmaktan öteye gitmiyordu. Uyuşturucunun insanları nasıl değiştirdiği hakkında Paris'te ve Yakındoğu'da çok şeyler duymuştum. Ağabeyimin başına da Asya'nın bir yerlerinde böyle bir şey gelmiş olabilir miydi? Öyle bir insana dönüşmüş olabilir miydi? Bunun mümkün olmadığını söyleyip kendimi teskin etmek istiyordum. Fakat bu bir dilekti ve dileklerle gerçekler örtüşen şeyler değildi.

Yine de bunların yalan olduğuna inanıyordum ben. Gerçi çok küçük bir ihtimaldi ama, ya bu iddialar gerçekse ne yapmalıydım? Ya ağabeyim gerçekten uyuşturucu satıcılığı yapıyorduysa? Hal böyle de olsa, idam edilmesine razı olmam söz konusu değildi elbette! Hiçbir şey düşünemiyordum. Teççi ne yapmış olursa olsun benim ağabeyimdi. Ne yapıp edip Teççi'yi o ilkel koşullardaki nezarethaneden kurtarmalıydım.

"Diyelim ki sizden bu davayı üstlenmenizi rica ettim. Nasıl bir savunma yapardınız?"

"Az önce de söylediğim gibi yargıcın yüce gönüllülüğünden medet uman mahiyette bir savunma yaparak idam cezası kararının çıkmasını engelleyebileceğimi düşünüyorum. Bundan fazlasını kimse yapamaz zaten."

"Bu ülkenin mahkemelerinde davalar böyle ilkel koşullarda mı yapılır hep?"

"Öyle saygısızca konuşmayı bırak da hakikatlerle yüzleş artık!" diye konsolos her nedense Japonca tepki gösterdi bana. Bu adamla avukat birbirlerini tamamlayan bir ikili gibiydiler. "Unutma ki ağabeyin bu ülkede tutuklu!"

"Her halükârda, ben mahkemeye çıkıp elimden gelen en iyi savunmayı yaparım, hiç merak etmeyin. Tüm evrak dosyalarını bizzat hazırlar, diğer tüm formalitelerle ilgilenirim. Mahkemeden üç celsede karar çıkacağını varsayarsak, toplam iki milyon Rupiah'lık bir vekâlet ücreti talep ederim sizden."

Onu daha sormadım sana avukat efendi! Teççi'nin hayatına, Teççi'nin özgürlüğüne kavuşmasına bir bedel biçmeni istemedim henüz senden!

İşte böyle düşünerek, Teççi'yle görüştükten sonrakinden çok daha umutsuz ve kasvetli bir ruh hali içinde otele döndüm.

4. Tetsurō

Sert, soğuk taş döşemede yatıyordun. Yanındaki herife dokunmamak için ayaklarını karnına çekmiş, büzüşmüştün. Uykusuzluktan mahmurdun. Etrafında kısık sesle konuşan herifler, az önce getirilen ve durmadan hıçkıra hıçkıra ağlayan ödlek tip, yatanlar, nezarethanenin önüne gelen yakınlarıyla bağıra çağıra konuşanlar ve daha bir sürü benzeri şey. Onların konuştuğu hiçbir kelimeyi anlamıyordun sen. Birtakım büyük kuşların ötüşleri, şakıyışları gibi geliyordu kulağına konuşmaları. *Endonezya dili olsa gerek.* Ama bir de Bali dili varmış. Tek kelime bile anlamıyordun. Bu adaya geldiğinden beri bu dili öğrenmeye vaktin olmamıştı. Bali'yi eğer iyice bir gezerek resmedilecek güzel manzaralar bulup burada uzun yıllar yaşamaya karar verirsen, buranın dilini öğrenmek iyi olurdu. Ya da cezaevine nakledildiğinde istemesen de öğrenmek zorunda kalabilirdin bu dili. Bir zamanlar, her *içeri* girdiğinde, yeni bir dil öğrenen bir düşünce suçlusunun hikâyesini duymuştun. Eğer idam hükmü

verilmezse, burada kitaplardan değil, kulaktan öğrenebilirdin. Bu heriflerle arkadaş olursan. Bu adayı sevebilirsen eğer...

Konsolosun ziyaretinden iki gün sonra, yine sorgu odasına çağrıldın. Önüne bir tomar daktilo edilmiş kâğıt koydular. İfaden olduğunu söylediler. Savcı metni her paragrafta duraklayarak okuyor, çevirmen de okunandan çok daha uzun paragraflarla ve rezalet bir Japoncayla tercüme ediyordu. Ses etmeden sonuna kadar dinledin ve içeriğinin söylediklerinle örtüştüğünü düşündün. Fakat dikkatli olmalıydın. Dikkatli olacak kadar gücün vardı hâlâ.

"Söylediklerin harfiyen yazılı burada. Haydi imzala."

"Avukatım da okusun, öyle imzalarım."

Bir süre düşündükten sonra böyle bir önlem bulmuştun.

"Buna müsaade edilmez. İmzalarsan çabuk çıkarsın hem."

Yine kafan karıştı. Çok bitkindin. Elllerin ayakların takatten kesilmişti. Oturmayı bile zorlukla becerebiliyordun.

"Çabuk çıkarsın" sözünün cazibesine kapılınca, üstüne üstlük konsolosun sözlerini de anımsayınca elini kaleme uzattın. Yumuşak başlı olmanın en iyi yol olduğunu söylemişti konsolos. Konsolosun bu tavsiyesi şu tutukluluk durumunda senin anlayabildiğin tek ifadeydi. O yüzden buna uydun. Tutukluluk durumunun ve yoksunluk sendromunun büyük azap verdiği ruhunun ve bedeninin derinliklerinde çok az da olsa bir yaşama tutunma, ayakta kalma isteği kalmıştı. Ve sen bu bitkinlik içinde eğer sana söylenenleri yerine getirirsen ayakta kalabileceğine dair sözlere uzattın elini. Nitekim, imzalaman söylendiği zaman da elin neredeyse kendiliğinden devinerek kaleme uzanmış ve atmıştı imzayı. Kaldı ki, çevirmenin ağzından dinlediğin yazılı ifadenin Japoncası da söylediklerine uyuyormuş gibi gelmişti sana.

"Şu nüshaya da bir imza alalım."

Onu da söylendiği gibi imzalayıverdin.

Sen hâlâ *idam* kelimesinin yarattığı şokun etkisinden kurtulamamıştın. Adeta zihnin felç olmuştu. *Suç sayılabilecek bir suç bile işlemediğim halde, idama mahkûm edilmem* mümkün *değil*, diye kendine defalarca telkin etmiştin, ama senin bu söz-

lerinin hiçbir anlamı yoktu. Hükmü verecek sen değildin. İdam kelimesi kafanın içinde ışıldıyordu. Gözlerini kamaştırdığı için doğrudan bakmak mümkün değildi, fakat yüzünü öte yana çevirsen bile bu uğursuz kelimenin çok güçlü bir ışık saçmakta olduğunu anlıyordun. O güçlü ışık göklerdeki parça parça bulutlar gibi, kafanın içindeki birbirinden kopuk tüm düşüncelerden yansıyarak gözlerine giriyordu. İdam kelimesi güneşti. Kaçış yoktu ondan. Zaman zaman cesaretini toplayıp düşüncelerini ona yöneltmeyi deniyordun. Dehşet içinde öldükten sonraki halini hayal etmeye çalışıyordun. Cesedin çok sefil, güçsüz, çamur içinde kalmış bir keten çuval falan gibi görünüyordu. Hani o düşen uçağın enkazı vardı ya. *Fantom* adlı. Yerde cansız yatıyordu hani. İşte sendin o!

Ölmek istemiyorum!

Evvelki gün iki Amerikalı getirdiler. Nasıl da neşeli, nasıl da iyimserdiler! Senin yerlilerden olmadığını fark edince hemen teklifsizce laf attılar. Uzayacağını tahmin ettiğin bu sıkıcı geyik muhabbetine dahil olmayı pek istemesen de konuşma dili İngilizce olduğu için ve belki biraz da birileriyle konuşmak dürtüsüyle yanıt verdin onlara. Senin sarf ettiğinin iki katı kelimeyi yağmur gibi yağdırıyorlardı. Buranın rezalet bir yer olduğu konusu uzlaştığınız noktaydı. Eh, kimse aksini iddia edemezdi ki zaten.

"Ulan bir tutam *beyaz* yüzünden nasıl enselendik ya, hayret bi şey! HA HA HA!"

Bu türden ifadeleri öylesine büyük bir genişlik ve rahatlıkla kullanabiliyorlardı ki, sen hayretle bakıyordun suratlarına. Eroinden yakalanmışlardı anlaşılan.

"Birader sen de mi uyuşturucudan enselendin?"

Yanıtlamadın.

"Her halükârda biz de sen de yabancıyız. Yani hallolur her şey, sıkma canını."

"Nasıl yani, 'hallolur'?"

"Amerika Babamız, bir şeyler ayarlar, anladın mı, HE HE HE! Bizim büyük ülkemiz Amerika yapar bir şeyler. Mistır Suharto'nun* Amerika'yla arası iyidir!"

Kaç gündür buraya hapsedilmiş olmanın etkisiyle, Amerikalıların söyledikleri sana başta pek inandırıcı gelmemişti. Fakat diğer yandan, belki de haklı olduklarını, senin ülkenin yetkililerinin de onlarınkiler gibi bütün güçlerini kullanarak, müdahil olacağını düşünmeye başladın. *Konsolos, her ne kadar idam gibi, müebbet gibi ciddi ihtimallerden bahsettiyse de, bunlar sadece lafın gelişiydi belki ve aslında söylemese de azat edilmem için çeşitli teşebbüslerde bulunuyor, ayarlamalar yapıyordu ve ben göz açıp kapayasıya serbest kalacağım belki, kim bilir?* Böylesi, muğlak bir umudun içinde kaynaşmasına engel olamıyordun. Sana söylendiği gibi, ifadene imzayı basmıştın. Diğer yandansa, *Yok mümkün değil, böylesine erken bir sevince kapılmamalıyım,* diye düşünüyordun. Fakat bir süre sonra, salıverilme umuduyla yine heyecanlanmaya başladın. Kalbin şuradan buradan dürtülüyordu; inciniyor, ağlamaklı oluyordun.

Ve gerçekten de iki Amerikalı ertesi gün çıkıp gitti! Nöbetçi polis çağırdı, gittiler ve bir daha da dönmediler. Kurşuna dizilmemişlerdir. Salıverilmişlerdir. Ne miktarda eroinle yakalanmışlardı, hangi koşullarda tutuklanmışlardı, ayrıntılı bir şey sorma fırsatın bile olmamıştı. Ve onlar çıkıp gittiler.

Seni kimse çağırmadı. *Mistır Suharto*'yla Japonya'nın arası o kadar iyi değildi demek ki. Bu pis, yapış yapış çamurlarla kaplı hayvanat bahçesi gibi kafesten çıkabileceğini söylemedi hiçbir ses. Ve zaman geçtikçe *idam* kelimesi daha da göz kamaştırıcı ışıklar saçar oldu. O şiddetli ışıkların ısısıyla tüm bedenin yanmaya başladı. *Olamaz, böyle aptalca bir şey olamaz!*

* Suharto (1921-2008): Endonezya'nın 2. cumhurbaşkanı. Japonya'nın ülkeyi işgal ettiği ve geçici olarak Hollanda'nın kolonyal tahakkümüne son verdiği 1942-45 yılları arasında Japon işgal güçlerinin kurduğu polis teşkilatında görev yaptı. II. Dünya Savaşı'nın bitiminden sonra, ülkeyi yeniden sömürgeleştirmek isteyen Hollanda'ya karşı gerçekleştirilen Kurtuluş Savaşı'nda (1945-49) Endonezya ordusuna katılarak tümgeneralliğe kadar yükseldi. 1965'te düzenlediği askeri darbeyle ülkenin kurtarıcısı ve kurucu lideri Sukarno'yu devirdi. Sukarno'nun aksine, katı bir anti-komünist olan Suharto iktidarda olduğu 1967-98 yılları boyunca Batı yanlısı bir politika izleyerek başta ABD olmak üzere Batı'nın ekonomik ve askeri desteğini arkasına aldı ve ülkeyi militarist-otoriter bir anlayışla yönetti. (ç.n.)

Sen bu kodesten çıkamayacaktın! Şu anda neyi beklediğini de bilmiyordun. Örneğin, bir seyahat esnasında bindiğin aracın hareket saatini ya da vize gibi çeşitli işlemlerin tamamlanmasını beklemeye alışıktın, ama bilmediğin bir şeyi beklemek hiç başına gelmemişti. Kendini bir bavul ya da pasaport gibi başka birine hiç emanet etmemiştin. Mümkün olduğunca can sıkıntısı yaratmamaya çalışarak beklediğin o boş zaman süresince o pis sanrılar, ne kadar bastırmaya çalışsan da, yine de art arda depreşiyorlardı gözlerinin önünde.

Nezarethanede dalgın dalgın otururken etrafındakilerin dikkatini dışarıdaki bir şeyin çekmekte olduğunu fark ettin. Herkes bir şeye odaklanmıştı. Oraya bakınca birden, nezarethanenin bahçesinin demir parmaklıklarının öte tarafındaki yaya kaldırımında tanıdık bir yüz gördün. Fazlasıyla samimi bir yüz, endişeyle senden yana bakıyordu. Gözlerini fal taşı gibi açmış, ciddi bir çehre takınmıştı. Gördüğünün ağabeyi olduğunu doğrulamak için gözlerini ayırmadan bakıyordu. Kız kardeşinin yüzünü görünce sanki otomatik bir savunma düzeneği kendiliğinden devreye girdi ve kalbin "güm" diye bir ses çıkararak kepenklerini kapattı ve kilitleniverdi. Kendi isteğinle yapmadın bunu. Kaoru'yu görünce kalbin bir camın kırılışı gibi paramparça oldu. İçinde hiçbir arzunun, isteğin oluşamayacağı bir duruma geçiverdin böylelikle.

Tutuklanışından beri hiçbir tanıdığınla karşılaşmamıştın. Kendi başına bu diyara gelmiş, kendi zaafından ötürü tuzağa düşüp tutuklanmış, yoksunluk sendromu nöbetlerinden ötürü ıstırap çekmiş, o Japonya konsolosu olduğunu söyleyen ahmakla görüşmüştün. Bunların tümü kötü bir yanılsama gibiydi. Eroinin etkili olduğu süre boyunca her şey eğlenceli gibi gelmişti sana, ama aslında bu da bir yanılsamaydı.

Ingeborg'la tanışmandan bu yana, o *kaza*'dan bu yana, sanki kötü bir kâbus görüyordun. Fakat kız kardeşin gerçekti. O *var*'dı. Kâbustaki bir hayali varlık değildi. Öteden beri, yaşamının ilk yıllarından bu yana, kız kardeşin vardı. İşte o kız karde-

şinin kalkıp buralara kadar gelmesiyle, o geçmişinle bir bağ kurulmuş oldu ve bu bağ seni yanılsamalardan arındırarak gerçeğe döndürüverdi. Şu anki halin ile geçmişten beri sürüp gelen gerçek benliğin kalın zincir halkalarıyla birbirine bağlanmış oldu. Bu hiçbir anlamda, kesinlikle bir yanılsama falan değildi. Bunu yanılsama olarak algılamaya artık izin yoktu. Kız kardeşinin sahne İçimi sarmak pek doğal gelmedi. Peki, neden geldin Bali'ye? Neden başka bir yeri değil de bu adayı seçtin? Hem neden Japonya'ya dönmedin ki? Bangkok'ta kendini tutamayıp yeniden başladıktan sonra bırakmaya kararlı değil miydin? Haydi bunu bir kenara bırak, o, güya *bırakmadan önceki son vuruş*'un ardından uçağa atlayıp Japonya'ya dönemez miydin? Bal gibi de dönerdin! Nitekim, ilk bırakma girişiminde Tayland'daki o tapınakta şiddetli yoksunluk sendromuna direnerek bırakmayı başardıktan sonra dosdoğru Japonya'ya dönmüştün. Aşırı derecede zayıflamıştın, sağlık durumun da pek iyi sayılmazdı, ama yine de Japonya'da eroin denen illetin cazibesine kapılmak gibi bir durum söz konusu olamazdı. Edinme yolunu bilmiyordun bir kere. *Küçük Hüzün Meleği* seninle Japonya'ya kadar gelmişti, ama elinden tutup seni eroinin pençesine atmak gibi bir teşebbüste bulunmamıştı. Ve altı ay sonunda sağlığına kavuşmuştun. *Melek*'le de işini bitirmiştin.

İkinci seferinde de bırakmayı başardıktan sonra Japonya'ya gelsen güvende olacaktın. Peki neydi yurduna dönmeni engelleyen?

Eroini hafife almaya başlamıştın belki de! Bir kez bağımlılık belasına düşmüş, fakat bundan kendini kurtarmıştın. Bu beceriyi Tayland'daki o tapınakta edinmiştin. *Yeniden o tuzağa düşsem, kendimi zehirlemeye başlasam ve bir süreliğine bağımlılık durumu devam etse bile istediğim zaman yoksunluk sendromu nöbetlerine direnerek bırakabilirim nasıl olsa!* Böyle düşünmemiş miydin, zihninin bir köşesinde? Daha önce bırakabilmiş olmak sana aşırı bir özgüven vermemiş miydi? Bir kez bağımlı olup sonradan bağımlılığına son veren biri, eroine hiç başlamamış birinden daha güçlüdür. Çünkü, hiç başlamamış olan kişi eroinin nasıl bir illet olduğundan habersizdir. Böyle çarpık ve sa-

pıkça bir gurur yok muydu sende? Nils vesilesiyle yeniden bağımlılık tuzağına düşmek üzereyken o korku dolu düşüncelerinin diplerinde, *yine bırakabilirim nasıl olsa*, gibilerinden küstahça bir kibir yok muydu?

Başka türden bir bağımlılıktı bu: "Uyuşturucuya başlayıp sonra yeniden bırakma döngüsüne kapılma" bağımlılığı!

Tayland'daki o *bırakmadan önceki son vuruş*'un etkisinde iyi bir ruh hali içinde geldin Bali'ye. Havaalanında pasaport kontrolünün uzun kuyruğunda bekleyip orayı geçtikten sonra, bavullarını beklerken belirmişti yoksunluk sendromu ve kendini kötü hissetmeye başlamıştın. Aslında bir anlamda, bunun kaçınılmaz olduğunu biliyordun ama nöbet bu kez biraz erken gelmişti. Sonunda gümrükten geçip dışarı çıktın, taksiye bindin. Nils'ten duyduğun Kuta'daki Pandora Cottage Oteli'ne gitmek istediğini söyledin şoföre. Manzaraya bakıp otel seçecek mecalin yoktu. *Hem nasıl olsa turistik yer değil mi, her yeri aynı olsa gerek*, diye düşünmüştün huzursuzluk hissi tüm bedenini istila ederken. Henüz ayak bastığın yeni yeri gezip görecek gücün yoktu. Gürültüye, yaygaraya alıştığın için, otel neresi olsa fark etmezdi. Zaten otantik, sahih bir şeyler arasaydın, hakiki taşraya giderdin olur biterdi. Böyle bezgince şeyler düşünmüştün otele giderken.

Otele vardığında, girişin araçların yolcu indirmek için park etmesine uygun genişlikte olmadığını gördün. Şoför, doğru gidersen otele ulaşabileceğini söyleyince, sırt çantanı yüklenip dar yolu yürümeye başladın. Rahatsızlık hissi gitgide kötüleşmişti. Bunu bastırmaya çalışarak geçen insanların yüzlerine bakıyordun. Hemen hiç Japon yoktu aralarında, Amerikalı da. Avustralyalı ve Kuzey Avrupalı gibi görünen insanlar görüyordun sadece. Şaşırtıcı olan, sık sık sörfçü gibi giyinmiş tiplere rastlamandı. *Burada sörf mü yapılıyor?*

Otele vardığında, sağlık durumun artık rezaletti. Pasaportunu verip, kayıt işlemlerini bitirip, ön ödeme istenmesi üzerine çek defterine miktarı yazıp imzanı attığın an fenalaştın ve oracıkta yere çömelip kustun. Aslında kusacak pek bir şey de yoktu midende. İştahın olmadığı için hiçbir şey yememiştin ki son günlerde. Buna rağmen bulantı durmak bilmiyordu. Otonom

sinir sistemi bir fırtına gibi şiddetli bir şekilde devreye giriyordu. Miden sarsılıyor, çalkalanıyordu. Yerde öylece kalakalmıştın, hareket edemiyordun. Birileri yardımına geldi. Ortalığı pisleterek insanlara zahmet verdiğin için özür dilemeye yeltendiysen de kelimeleri telaffuz edemiyordun. Sesin çıkmıyordu. Yüzünün ve kafa derinin ısısı aniden düşmüştü ve terden sırılsıklamdılar. Bedeninin tamamı el ve ayak parmaklarının ucuna kadar buz kesmişti. El ve ayak parmaklarının her biri donmuştu adeta. Ve o donmuş parmakların iliklerine kadar sızım sızım sızlıyordu.

Otel görevlileri çok nazikti. Hasta olduğun için otelde kalmanı reddetmediler, resepsiyonda görevli delikanlı koluna girip seni odana kadar götürdü. Diğer görevli ise sırt çantanı getirdi. Sanki bu tür müşterilere alışmış gibiydiler. Odaya girer girmez döşemeye uzanıverdin. Döşemenin serinliği iyi gelmişti. Delikanlı bir kova getirip başucuna koydu. Odada tuvalet olmadığından kusarak etrafı kirletmeni önlemede bu kovanın çok yararı oldu.

Ertesi güne kadar döşemede yattın ve zaman zaman kusarak ıstırap dolu bir gece geçirdin. İki ay boyunca tadını çıkardığın hazzın bedeliydi bu başına musallat olan şiddetli mide bulantıları. Bunun üstüne, tüm bedenindeki ağrılar, sancılar. Daha kötüsü: *Bir daha öyle bir şey yapar mıyım? Yine kendi bedenimi kesip yarar mıyım*, şeklindeki büyük endişeyi hissediyordun, ama bıçak çantanın dibinde olduğu ve onu oradan çıkaracak gücün olmadığı için sorun yoktu. *Bedenimde en ufak bir takat kalıntısı yok. Kafamın bir köşesinde böyle güçsüz oluşuma seviniyorum.* Istıraplar çekerek bütün gece orada öylece yatmıştın. *Bu kez de bırakmayı başarabilirsem, o tapınaktaki iyileşmemden bile* çok daha iyi olurum.

Fakat ertesi gün yerinden kımıldayamadın. Resepsiyondaki delikanlı meraklanmış, odana uğradı. Daha sonra yanında orta yaşlı bir adamla geldi. İkisi seni sürükleyerek bir arabaya bindirdiler ve doktora götürdüler. Seni öylece odanda bıraksalar durumunun daha da fenalaşacağına hükmetmiş olmalıydılar.

Doktor seni bir muayene edip otel görevlilerine hastalık belirtileri hakkında bazı sorular sorduktan sonra, "Eroin kullanmışsın sen, yanılıyor muyum?" dedi.

"Doğrudur, kullandım" diye kısık bir sesle ve burnunu çekerek yanıtladın onu. Buradaki doktorların böyle durumlarda kullanıcıyı polise ihbar etmek gibi bir kanuni mecburiyetleri var mıydı bilmiyordun. Ama uyuşturucuyu Bali'ye gelmeden önce kullandığın, yani bu ülkede kullanma suçu işlemediğin için tutuklanma gibi bir durumun söz konusu olmayacağından emindin. En fazla ifadeni alıp bırakırlardı.

"Sancılı gibisin..."

"Evet."

"Uyuşturucu bulunduruyor musun?"

"Hayır, Tayland'da bıraktım, öyle geldim."

"Evet, evet, hep öyle derler! Neyse, benim için hava hoş. Metadon tedavisi uygulayayım mı sana?"

"Vallahi çok makbule geçer doktor bey."

Uyuşturucu tedavisinde kullanılan suni uyuşturucu tesirine sahip bu ilaç hakkında çok şey duymuştun. Bu tedavi sayesinde çok rahatlayacağını tahmin edebiliyordun. Fakat bu suni uyuşturucuyu kullanınca, bedenin gerçek uyuşturucu kullandığın zamanki haz duygusunu biraz anımsayacaktı, bu da senin gerçek uyuşturucuyu arzulamanı tetikleyebilirdi. Sancılar içinde bunları düşündün. Fakat uyuşturucu bulundurmadığın için yeniden başlamak gibi bir risk yoktu. Azar azar metadonun dozunu düşürmek yeterliydi.

"Çok fazla veremem. Sadece iki hap. Yarın fenalaşırsan yine gelirsin. Bu ilaçtan sadece bir günlük kullanım miktarı vermeye yetkimiz var. Tedaviyi her gün aşama aşama dozajı düşürerek uygularsak iyileşirsin."

"Anlıyorum."

Metadon oldukça pahalıydı, ama tesir etti. Her şeyden sevindirici olan, mide bulantının epey azalması ve uyuyabilmen oldu. Fakat ertesi gün uyandığında yine yürüyecek mecalin yoktu. Yine o delikanlı götürdü seni doktora.

Üç gün boyunca doktora gidip metadon aldın. Bunun dışında, zamanını hep odanda uyuyarak geçirdin. Üçüncü gün kusma tamamen kesildi. Az da olsa bir şeyler yiyebilir hale geldin. Dördüncü gün doktor metadon vermedi. Onun yerine daha hafif ilaçlar verdi. Kabız olmuşsundur diye müshil ilacı ve lavman

verdi. Bunlar sayesinde bir saat tuvalette sicim gibi yağlı terler dökerek oturduktan sonra bağırsaklarını boşaltarak rahatladın.

Ertesi gün başkasının yardımı olmadan kendi kendine doktora gittin. Bağımlılığı azaltma amaçlı ilaç ve müshil verdi doktor. Dönüşte bir büyük otele uğrayıp lobideki tuvaleti kullandın. Pandora Cottage'de sadece iki tane tuvalet vardı ve bunların birini uzun süre boyunca işgal etmenin pek de uygun olmayacağını düşünmüştün çünkü.

Bundan sonra iştahın da açıldı, yavaş yavaş yemek yemeye ve gücünü toparlamaya başladın. Bağımlılıktan yine kendini kurtarabildiğinden emindin. Büyük bir iş başarmış olmaktan ötürü kendinle gurur duyuyordun. Tüm manzaralar göz kamaştırıcı görünüyordu artık.

Kuta'nın mahallelerini dolaşmaya başlaman da bu şekilde oldu. Sokaklar, caddeler, Tayland'ınkilere benziyordu, Tayland'dan daha şatafatlıydılar. Arabaların karşılıklı ancak geçebilecekleri dar sokaklar, iki taraflarında epey yüksek kaldırımlar vardı. Bu kaldırımlara bir büyük yaprağın örülmesiyle yapılmış, içleri rengârenk çiçeklerle süslenmiş küçük boyda düz kutular konmuştu. Bunları sabahları oraya koyuyor akşamları da atıyorlarmış. Her gün yeni, taze çiçeklerle süslüyorlarmış. Bunun güzel bir âdet olduğunu düşündün. Ufak bir alışveriş için girdiğin bir dükkânda, *haydi girmişken bunların ne olduğunu bir sorayım* dedin.

"Onlar çanan. Tanrılarımıza sunduğumuz çiçekler" diye cevap verdi esnaf. "Bali'de, tanrılar, ölülerimizin ruhları ve ecinniler çoktur. Yıl boyunca onlara çiçek sunmamız, onlar için şenlikler yapmamız gerekir. O yüzden biz Balililerin bütün yıl işimiz başımızdan aşkındır."

Demek öyle, demek burası tanrıların ve ecinnilerin diyarı! Hele biraz daha iyileşeyim, şu çanan'*ların karakalem çizimlerine başlarım. Evet, iyi fikir!*

Bu şehirde müthiş bir yoğunluk vardı. Belki turistik bir yer olmasındandır, kim bilir... Küçük dükkânlar müthiş bir sıklıkla yan yana dizilmişti; yollar daracık ve her yer insan doluydu. Yiyecekler de, (şöyle bir şeyler yiyecek kadar sağlığına kavuşup tatlarına baktığında deneyimlemiştin) fevkalade lezizdiler. Hem

Tayland yemekleri gibi fazla acılı değildiler, hem de uzun erişte-lere şeker koymuyorlardı. Üstelik Hint yemekleri gibi keskin baharat kokusu da yoktu bunlarda. Seyyar *noodle*, yani erişte çorbası satıcılarının yemeklerinin de, küçük lokantalardaki *nasi goreng*, *nasi çampur* gibi yemeklerin de tadına doyum olmuyordu. *Soto ayam* denilen tavuk suyu çorbası da enfesti. Herhalde turistik bir yer olduğundan olsa gerek, İtalyan lokantası bile vardı burada. Yemekleri fena sayılmazdı ama tek kusurları biraz fazla pahalı olmalarıydı. Bir de Japon lokantasına rastlamıştın, fakat oraya gitmek hiç içinden gelmedi. Güneydoğu Asya şehirlerindeki bütün Japon lokantaları aşırı pahalıdır, üstelik yemekleri pek lezzetli değildir. Japon yemeklerini özlememiştin zaten. Bir de, lokantanın Japonlarla dolu olduğunu düşünmek bile sana yeterince itici geliyordu.

Hazır yurtdışına gelmişim, burada da Japonlarla takılmaya niyetim yok!

Sokaklarda birçok seyyar satıcı vardı. Büyük düz kutuları önlerinde taşıyarak turistlere yaklaşanlar kol saati satıcılarıydı örneğin. *Parlak altın sarısı Omegalar, Longinesler ve Seikolar'ın tanesi otuz bin Rupiah'mış. Beş bin Japon Yeni yani. Bu fiyata özgün olmaları imkânsız tabii. Ertesi gün duruyorlardır kesin! Yok, biraz abarttım. Son zamanlarda tüm saatler quartz kristal ile işlediklerine göre durma gibi aksaklıklar olmaz. Fakat bu adamlar, böylesi "çakma" olduğu kabak gibi ortada olan malları satmaktan nasıl da utanmıyorlar? Bu çakma malların nerede, ne tür herifler tarafından yapılıp buraya kadar hangi yolla getirildiklerini merak ediyorum. Ama nasıl olsa söylemezler diye cayıyorum sormaktan. Satıcılar şebekenin en son ucu nihayetinde. Kendilerinden önceki aşamaları bilmezler.*

Otelden on dakika yürüyünce denize varılıyordu. Batıya bakan sahil epey genişti ve kuzeye doğru göz alabildiğine uzanıyordu. *Kumların üzerinde kendimi bırakıp hiçbir şey düşünmeden öylece oturuyorum. Güneş ışınlarının tenime değmesi hoşuma gidiyor. Artık resim malzemelerini çıkarıp işe koyulsam mı? Akşam güneşin batışı güzel olur burada. Tam suluboyalık bir manzara. Üstelik denizin renkleriyle güneşin renklerinin ahengi pek güzel uyar suluboyaya... Hem uzun zamandır deniz çizmi-*

yordum. Deniz ve batan güneş manzarası sadece renktir, biçim yoktur orada. Uzun zamandan sonra resim çizmek için iyi bir ısınma alıştırması olur. Deniz olduğu için, yani tatlı su değil de, tuzlu su olduğu için renklerin ahengi çok hoş olacaktır tuvalde, eminim bundan. Artık gerçekten de resme dönmem lazım. Tam böyle bir dönemdeyim.

Böyle, yerkürenin alçak enlemlerinde bulunan bölgelerde güneşin battığı sıralarda, eğer ufukta bulut yoksa, "yeşil parıltı"nın göründüğünü duymuştun. Batan güneşin son ışıltıları yeşil renkte parıldarmış. Hiç tanık olmadığın bir fenomendi bu, ama güzel olduğunu duymuştun. Nerede, kimden duymuştun acaba? *Bu akşam "yeşil parıltı" olur mu? Gelip baksam mı?*

"*Sen Pandora Cottage, değil mi?*"

Biri bozuk bir Japoncayla sana seslenmişti. *Kaldığın oteli biliyorum* demek istiyordu. Oturduğun yerden başını kaldırıp baktığında koyu esmer, ufak tefek bir adamın yanında dikilmiş, pis pis sırıtarak sana baktığını gördün. Sarı ve kahverengi karışımı açık yakalı gömleği, siyah pantolonu ve sahil terlikleriyle oldukça çapaçul bir görünümü vardı. Benzi soluk, sağlıksız görünüyordu. Gözleri fırıl fırıldı. Bakışlarını bir noktaya odaklayamıyordu.

Sahtekârın teki olduğuna hükmetmiş, sesini çıkarmadan yüzüne bakıyordun herifin.

"*Ben Agūs. Sen ad ne?*" dedi, yine o zayıf Japoncasıyla.

"Geçen gün gördüm seni!" diye bu kez İngilizce konuşmaya başladı.

"Ne gördün?"

"Seni hastaneye götürüyorlardı!"

Biliyor.

"Beyazcısın sen. Eğer ihtiyacın olursa söyle bana. Hemen ayarlarım. Okey?"

Şimdi anlaşıldı, *"pusher"*mış bu herif. Demek Bali'de de bulunuyor o illet. Olabilir, turistik yer olduğuna göre. Peki Nils niye Bangkok'ta yapıyordu vuruşlarını? Ama Bali'de yok dememişti ki.* Oteldeki tiplere alışmıştın, doktor da metadon hazır-

* (İng.) Pusher: "Torbacı". (ç.n.)

lamış seni bekliyordu. Fakat birçok farklı düşünce geçti kafandan. Ve bunların sonuncusu burada da uyuşturucu temin edilebildiğiydi.

"İstemez!"

"Başta hep öyle dersiniz. Ha ha ha! Ama hemen değişirsiniz. Sen değiştiğin zaman Agüs'a söyle, e mi? Hem ucuz, hem kaliteli, hem de güvenli."

"İstemez!"

"Okey, birader. *No problem*. Beklerim ben."

"Yürü git lan!"

"Görüşürüz!"

Böyle diyerek oradan ayrılmıştı sonunda. Ve sen öfkeyle yerden kum avuçlayıp arkasından savurmuştun. Elbette ki ulaşmamıştı. O kumlar rüzgârla savrulmuş, dağılmış, kumsala düşmüş, diğer kumlara karışmış, kumsalınkilerden bir farkları kalmamıştı.

Bangkok'un varoşlarındaki o tapınağa bundan beş ay önce gitmiştin. Tapınak Buda'ya hizmet etmek için bağımlıların sağaltımına yardımcı olan bir yer olarak biliniyordu. Tayland eroin üreticisi bir ülkeydi. Ülkenin kuzeyinde "Altın Üçgen" denen bölgede üretilen mallar Bangkok'a gönderiliyor, oradan da bütün dünyaya dağıtılıyordu. Tabii ülke içinde de yaygındı; özellikle, fuhuş çeteleri ve mafya aracılığıyla satılıyor, bu da çok sayıda insanın bağımlı olmasına yol açıyordu. Bağımlıların sayılarının aşırı derecede artması ülkenin toplumsal istikrarını bozuyordu. Bunun üzerine, sivil toplum kuruluşu olan Budist vakıflar bu meseleyi çözüp insanları kurtarma hizmetine soyunmuşlar. Belli tapınaklarda, rahipler ve keşişler, kendi kendilerine yoksunluk sendromu nöbetleriyle başa çıkamayan bağımlıların uyuşturucuyu bırakmalarına yardımcı oluyorlardı.

O zamanlar ürküyordun sen. Öncelikle, bir seferlik kullanım dozunu epey artırmıştın. Hayatta kalman mucizeydi neredeyse. Aldığın zamanlarda kendini çok iyi hissediyordun, ama tesiri

geçtiğinde sefalete düşüyordun. Kullandığın zamanlarla, kestiğin zamanlar arasındaki fark gitgide açılmaya başlamıştı. Bu durumda resim çizmeyi düşünemiyordun.

Başlarda yardım almak gibi bir niyetin yoktu. Kendi iradenle durumu denetimin altına alabileceğine, bırakmak istediğinde bırakabileceğine inanıyordun. O kadar zor değildi bu. Ingeborg'dan öğrendiğin gibi düşük dozu azar azar artırıp, iki hafta boyunca her gün bir kez alıp, bunun dışında hiçbir şey yapmadan vakit geçirip, ondan sonraki bir hafta boyunca da dozu azaltarak normal yaşama dönebilirdin. Böyle yapınca yoksunluk sendromu falan yaşamayacaktın. Bir de geçici kullanım için eroini sadece Chiang May iline bağlı o köyden satın alma şartını kendine koştun muydu, tamamdı. Zaten bir daha ta oraya gidene dek eroinle bağını kesmiş olacaktın.

Gerçekten, Ingeborg'un tekrar tekrar sana açıkladığı bu döngüyü uygulamayı başarabilmiştin. Dozu azaltma konusunda da bir sorun çıkmamıştı. Uyuşturucuyu kestikten sonra, böyle bir yöntemi öğrenmiş olmanın iyi olduğunu düşünerek resme dönecek, seyahatini sürdürebilecektin. İşte planın buydu. Fakat planın tamamlanmasına üç gün kala o kaza meydana gelmişti. Eroinin anlamı tamamen değişmişti senin için. O günden itibaren, *Küçük Hüzün Meleği* sana musallat olmaya başlamıştı. Suçluluk duyguları seni yönlendirmeye, bir an olsun peşini bırakmamaya başlamıştı. Hiçbir şeyi umursamıyordun ve kendini adamakıllı dağıtmıştın. Buna koşut olarak aldığın doz sınırsızca artmıştı. Uyuşturucunun dışında yaşayamayacağını, uyuşturucunun senin için bir cennet olduğunu ve bu cennette bulunduğun sürece sahici, hakiki olabildiğini hissediyordun. Böyle zamanlarda, kımıldamadan oturup soluk alıp vererek büyük bir mutluluk duygusunun tadını çıkarıyordun. *Sıkıntı* kelimesini unutuyordun. Sadece ayakkabılarına bakarak saatler geçirebiliyordun.

Ne diye o kadar zahmete katlanıp resim çizeyim ki? diye düşünüyordun. Nihayetinde resim de başka birçok etkinliğin de eroine götürmüyor muydu seni? Artık bu kısırdöngüden çıkmak imkânsız değil miydi? Bırakmaya çalışmak saçmalıktı. Üstelik *Küçük Hüzün Meleği* eski haline, el üstünde tutulan ressam

kimliğine dönmene izin vermezdi ki. Cezanı sonsuza kadar çekecektin. Sana huzur veren o haz cezasını.

Buna karşın büyük korkuya kapıldığın zamanlar oluyordu. Yeni başlayanlar için uygun doz beş ila on miligram arasındaydı. Genelde birçok kişi bunu kırk, elli miligrama çıkarırdı. Eğer dozu bu seviyede tutup aşırıya kaçmazlarsa, bir süre bırakıp tekrar başlayarak kullanmayı sürdürebilirlerdi. Fakat o kazadan sonra kontrolsüzce dozu artırmıştın. Artık azaltıp bırakma gibi bir durum söz konusu olamazdı. Örneğin, yeni başlamış biri, aniden yüz miligramı toplardamarına şırınga ederse ölüm tehlikesi bile vardı. Üç yüz miligram ila beş yüz miligram arası şüphesiz ölümcül dozlardı. Tüm bunlara karşın senin kullanım dozun bir defada bir grama varmıştı. *Bir Gram Kulübü'ne hoş geldin!* Bu kadar yüksek bir miktarı satın almayı sürdürmek, her ne kadar ucuz bir piyasa olan Chiang May varoşlarını tercih etsen bile sana epey pahalıya patlamıştı. Paran yetmeyince Japonya'daki banka hesabından havale yaptırmıştın. Bankada henüz paran vardı. Bunun tükendiğini hayal etmek bile, bütün bedenini iliklerine kadar donduruyor, dişlerini takırdatacak denli şiddetli bir dehşet hissine yol açıyordu. Olur da meteliksiz kalırsan, uyuşturucu kuryeliği yaparak eroin parasını temin etmeyi düşünecek denli sefil haldeydin.

Yoksunluk sendromları belirdiğinde nöbet geçirmeye başlayıp muazzam bir sancının hücumuna uğrayınca, adeta feleğini şaşırıyordun. Bazen hafızanı kaybediyordun. Etrafındaki herkes düşman gibi görünüyordu gözüne. Bir defasında, nihayet kendine geldiğinde, sol kolunu kan revan içinde bulmuştun. O sırada yakınlarında bulduğun bıçağı koluna sapladığını anlamıştın. Hayal meyal anımsıyordun her şeyi: İliklerine işleyen şiddetli bir acı vardı, dayanamıyordun, bu acıyı kökünden kurutmak için bıçağı almıştın eline. Dehşet verici, muğlak bir anıydı. Talihliymişsin ki atardamarın kesilmemişti! Fakat bir dahaki sefere bu türden dehşetli hezeyanlara kapıldığında ne yapacağın belli olmazdı!

İşte böyle bir yaşam sürüyordun! Bedenin bile ihanet ediyordu sana: Sadece eroin kullanımına elverişli metabolik yolak-

ların güçlenmişti; bunlar yararlı vitamin ve mineralleri acımasızca eliyor ve seni o zehre yönlendiriyorlardı. Besin maddesi takviye etmek, bakterileri önlemek, hücreleri yenilemek gibi işlevlerinin hepsini ertelemişlerdi. Yine de ölmemiştin. Bedenin asgari işlevlerini muhafaza etmişti.

Bırakmayı denediğin zamanlar oldu. Aslında bu bırakma girişimleri, uyuşturucu temin edemeyeceğin yerlere gitmeye cesaret edemediğin için bir sonraki "vuruş"u önlemekten ibaretti sadece. Uyuşturucu stokun bittiğinde önce bir huzursuzluğa kapılıyordun. Günün yarısı bitince sancılar başlıyordu. Ve bundan sonraki aşamada, içinde temelsiz bir beklenti uyanıyordu (ki bu tuzağın en etkili noktasıydı): *vuruş, huzursuzluğumu ve sancımı kökünden silecek!* Evet, uyuşturucunun tesiri kesilip de huzursuzluk seni sardığında, eğer damarlarına eroin şırınga edersen, yoğun yağmurdan sonra ırmak sularının rıhtımın en üst noktasına doğru yükselişi gibi karnının en dip noktasından yükselmekte olan huzursuzluk hissinin silineceğine, bedeninin içinde yüzlerce, binlerce böceğin taşıdıkları jiletlerle her tarafını keserek aşağı yukarı koşuşturuşunu andıran sancıların yok olacağına, bütün dünya senin denetimine girmiş gibi bir özgüven ve huzur duyacağına inanıyordun.

O yüzden *mal*ı edinip şırıngalamaktan başka bir şey düşünemez oluyordun. Huzursuzluğunun ve sancılarının nedeni eroindi; buna rağmen, onları silip seni rahatlatan da yine eroindi. Tüm sorunlarını, tüm endişelerini alıyor, bir ferahlık hissi veriyordu sana. Haz deryasının ılık sularında sırtüstü uzanmış gibi. Uykuyla uyanma arasında, sahile vurup geri dönen dalgalar misali gidip geliyordu bedenin. Hiçbir şey yapmamak, eylemsizlik son derece hoştu. Varoluşun kendisinin en büyük mutluluk olduğu fikrinin somutlaşmış görünümü... Şarka özgü bir haz cennetinin gerçekleşmesi... Canlıyken ölmek... Nereden bakılsa cennet gibi görünen cehennem... İşte böyle ince kurnazlıklarla dolu bir tuzaktır afyonun yarattığı etki. Canlıyken ölmek, bitkiye, kayaya dönüşmek, yüz bin yıl yaşamak, Ingeborg'un ülküsü.

Her günkü düzenli vuruşları bırakıp haz cennetinden çıkınca hemen huzursuzluk hissi nüksediyordu. Sancı, bölünüp parçalanarak zerrelere dönüşüyor ve haşır huşur seslerle

kemiklerinin içine nüfuz ediyor, damarlarını yoluyor, etlerini eritiyordu. Birkaç saat sonra yerinde duramamaya başlıyordun. Kıstırılmışlık hisleri içinde bir sonraki vuruşa koşuyordun. Önceki miktara artık duyarsızlaştığın için azar azar artırıyordun dozu. Bu illetin, düzeneği buydu: İlerleyebilirsin ama geri çekilemezsin. Tuzak işte! Aslında, girişte biraz takılıp sonra çıkmak istesen çıkabilmen gerekirdi. Ne var ki *Küçük Hüzün Meleği* tuzağa düşürmüştü seni.

Altı ay boyunca bu tuzağın en derinliklerine kadar gittikten sonra, ruhunun köklerinde kalan sağduyu tortuları ya da daha ziyade yaşama güdüsüne dayanan içindeki bir ses, bağımlılığına üstün gelmişti. Elinde kalan son beyaz tozu tuvalete dökmüş, şırıngayı kaldırıma savurup ayaklarının altında ezmiş ve yoksunluk sendromları belirene kadar Bangkok'a uçarak, nihayet kendini o tapınağa atabilmiştin.

Aşırı zayıflamıştın, ayakta zorlukla durabiliyordun. Bu halde seni muhatap alan, seninle ilgilenen, aydın bir rahip olmuştu. Üstelik İngilizce de konuşabiliyordu. Bu adamın kıyafetindeki sarı renk sana güzel görünmüştü.

"Buraya kadar gelmeniz, uyuşturucuyu bırakma arzusuna sahip olduğunuzu gösteriyor kardeşim. Size yardım edeceğim, ama siz de bu arzunuzu sonuna kadar götürün, e mi? Valizinizde ya da üzerinizde uyuşturucu madde yok, değil mi?"

Hayır anlamında kafanı sallayarak temiz olduğunu ifade etmiştin. Rahibin çırağı gibi görünen daha genç bir keşiş seni geniş ve iyi rüzgâr alan büyük salona götürdü. Birçok erkek yerde uzanmıştı. Her bir keşişin yanında bir porselen küp vardı. Hiçbiri kımıldamıyordu. Bir afyon tekkesi gibiydi burası; tek farkı loş değil, aydınlık oluşuydu. Tuhaf bir manzaraydı.

Sen de orada bir yere çöküp oturdun. Bir başka genç keşiş sana bir küp ve çanak getirdi. Çanağın içinde bir sıvı vardı.

"Bunu içmek sen! Hepsi içmek!" dedi bozuk bir İngilizceyle.

Mayalanmış bir şeye benziyordu. Acayip bir kokusu vardı, tadı feci derecede acıydı. Normalde bu saatler vuruş zamanıydı. Tabii burada öyle bir ihtimal söz konusu bile olamazdı. Artık bırakıyordun. *Çok ıstıraplı bir sürece giriyorum, ha gayret yılmak yok!* diye düşünerek kararlılıkla beklemeye koyulmuştun.

Ve gerçekten de bundan sonraki üç gün boyunca, o mayalanmış ilaçla bol miktarda su içerek yanındaki porselen küpe kusmuştun. Bundan başka bir şey yapmamıştın. Mide ve bağırsak zarların kayalıklarla kaplı bir çorak arazi gibi olmuştu. Fakat dayandın. Güçlü bir bünyen olduğu için bu kadar ağır bir doz alabilmen mümkün olmuştu. Eğer zayıf bünyeli olsaydın, ya ölürdün ya da çok daha önceden paniğe kapılıp bırakırdın.

Tapınağın salonunda yerde uzanarak geçirdiğin üç gün boyunca keşişler arada yanına gelip sana bakmışlardı. Tabii bu bakım sadece ilaç getirmek, küpü boşaltıp yıkamak, su getirmek gibi rutin işlerden ibaretti. Katiyen konuşmamışlardı örneğin. Cesaretlendirmek için sırtını sıvazlamaya da yeltenmemişlerdi. Geniş salonun orasında burasında, uyuşturucu bağımlıları kıvrılmış yatıyor, ıstırap çekiyorlardı. Gelenler ve ayrılanlar oluyordu. Dayanamayıp yarı yolda kaçanların da olduğu kuvvetle muhtemeldi. Bunların çoğu Taylandlıydı, birbirleriyle konuşacak mecalleri olmadığı için hep suskundular.

Dördüncü gün başka bir binaya götürüp aşırı sulu bir lapa içirdiler sana. Şöyle tadına vararak *yemek yiyeli ne kadar zaman oldu*, diye düşünmüştün. O tatsız lapa bile mideni tatmin etmişti. Sorun yok! Artık yemek yiyebiliyorum. Bundan bir hafta sonra normal yiyecekleri de yiyebilecek ve yürüyebilecek hale gelmiştin. Uzun süreden beri ilk kez ilacın aracılığı olmadan doğrudan temas ettiğin dünya tuhaf bir şekilde lütuf ve iyiliklerle doluydu. Artık iyileştiğini, oradan ayrılabileceğini söylemişlerdi.

Sen şükranlarını sunup cömertçe bağışta bulundun, tapınağı arkanda bırakarak oradan ayrıldın.

Ve Japonya'ya döndün.

Eroinle tüm bağlarını kestiğin için huzurluydun, fakat henüz bedenin eski gücüne dönememişti. Aşırı zayıfladığın için tanıdıkların seni bu halde görse ürkerlerdi. Hasta olup olmadığını sorarlardı kesin. Üstelik Tokyo'daki yaşama dayanabileceğinden emin değildin. Eski görünümüne kavuşamamıştın hâlâ. Bir

şeylerden utanıyordun, mahcuptun. O yüzden Tokyo'da kalacak, insan içine çıkacak cesaretin yoktu. *Zaten iyileşme dönemindeyim, yollara düşeyim, kafama göre gezeyim*, diye telkin ettin kendine. Tokyo'ya dönmeyip taşra şehirlerini dolaştın.

Otellerde kaldın, bol bol yürüdün, yemek yedin, uyudun ve böylece eski zindeliğine dönebildin. Eroini unutmuştun. Kendini çok rahat ve huzurlu hissediyordun. Nitekim, o sıralar insanın bedenen ve ruhen zayıf düştüğü durumlarda en çok rahat edebileceği yerin vatanı olduğunu düşünmüştün. Resmi de ihmal etmedin. Hafif karakalem çizimlerinden başladın işe. Eski teknik performansını yeniden yakalayabilmek için ısınma ya da idman niteliğindeydi bu çizimler. Bu eski performansını geri kazanma çabası, sende taze bir izlenim bırakan hoş bir deneyim olmuştu.

Bir süre sonra, formunu epey yakaladığın hükmüne varınca, Vietnam'dayken çizdiğin taslak çizimleri, o sırada kalmakta olduğun adrese gönderttin. Bunları görünce, için maziye özlem duygularıyla doldu.

An ve Tayn'ın yüzleri... Vietnamlı köylüler... Ne güzel günlerdi... Hey gidi hey!

Suluboya çizimlerinden yola çıkarak birkaç resmi yağlıboyayla yapmaya çalıştın ama yapamadın. Bir şeyler eksikti. Bir şeyler aşırıydı. Suluboya halleri daha iyiydi sanki. Yağlıboyada An'ın sırtı bambaşka bir şeye dönüşüyordu. Biraz kurcaladıktan sonra vazgeçtin. Şimdilik bu kadar çalışma yeterliydi. Bir gün yeniden kaldığın yerden mücadeleye devam edeceğin zaman gelecekti mutlaka!

Küçük Hüzün Meleği Japonya'da da peşini bırakmıyordu. Her zaman nefesini ensende hissediyordun. Onun hep yakınlarında bir yerlerde olduğunu biliyordun. Omzunun üzerinden tüm hareketlerini gözlüyordu. Eskisi gibi, keskin ve kınayan gözlerini yüzüne dikmiyordu belki, ama yine de izliyordu. "Bir şey olur da, yüreğindeki suçluluk duyguları zayıflamaz mı acaba?" diye sessizce bakıyordu.

Suçluluk duygularının azalmayacağından emindin. O anlardaki manzarayı, o manzara karşısında kımıldayamayan ruhunun ve bedeninin o kesin çürümüşlüğünü unutman mümkün de-

ğildi ki! Düşüncelerin seni ne zaman o anlara götürse pişmanlık hisleri keskin dişleriyle kalbini parçalıyordu. Taze kan delirmişçesine akıyordu damarlarında. Sancının ince sicimleri kalbini sımsıkı bağlayıp sıkıyor sıkıyor, en sonunda parçalara ayırıyordu. *Küçük Hüzün Meleği*'nin çehresi artık gergin değildi. Ama yine de bakıyordu sana.

Çocukluğundan beri, uçarı bir şekilde, aklına estiği gibi bir yaşam sürmüş olmana karşın, o olay yüzünden ağır bir yükü sırtlanmak zorunda kaldın. "Ömrün boyunca bunu taşıyarak yaşayacaksın!" diye bir emir almış gibi oldun adeta. Ve o yükü kafana göre sırtından savurup atman mümkün değildi. Meleğin gözleri üzerindeydi çünkü. Bu yük sana dayatılmış sayılmazdı. Meleği de, yükü de sen davet etmiştin aslında.

Bir yerlerde, sanırım Şikoku Adası'nda bir misafirhanedeyken, "Bu yüke fırçamla bir biçim versem mi ki, ne dersin?" diye korka korka önermiştin meleğe.

"O gece hilal vardı."

"Evet."

"Gökte yıldızların ışıklarından başka bir şey yoktu. Kimse sabaha kadar aramaya çıkmamıştı."

"Çıkmamışlardı, evet."

"Titreyerek pencereden köyün karanlık yoluna bakıyordum."

"Biliyorum."

"Öbür gün ayın hilal safhası olacak. Son zamanlarda hep geceleri gökyüzünü seyrettiğimden biliyorum. Gazetede ayın safhalarına dair bilgilere de baktım."

"Ee?"

"Yarın bütün gün yemek yemesem mi acaba diyorum."

Melek bir şey demedi. Onun bu sessizliği, "Neden olmasın!" diye bir cesaretlendirme de olabilirdi, "Öyle şeyler yaparak yükünü hafifletmeye çalışma!" gibilerinden bir ikaz da.

Ayın hilal safhasında olduğu akşamın ertesi günü yirmi dört saat bir şey yememeye karar verdin. Bu gönüllü oruç sadece hafif bir tensel acı verecekti sana. Fakat bu yüzden, her zaman ayın safhalarını takip ederek yaşamak zorunda kaldın. Gece ay inceldikçe orada bir nehir kenarında oturacağın zamanın yaklaşmakta olduğunun bilincine varıyordun. İstemesen de belleğin

seni o güne geri götürüyordu. O gece şafağın sökmesini açlığa direnerek bekledin. Elinden gelen sadece buydu; ama en azından böyle bir eylemde bulunmanın bir başarı olduğunu söylüyordun kendi kendine.

"Ben unutmadım."

Uzaklardan peşine takılıp gelen meleğe böyle söyledin. Melek bir şey demedi.

Japon taşrasındaki seyahatlerine bir süre devam ettin. Şikoku Adası'ndan Kyūşū Adası'na gittin, oradan Gotō Takımadaları'na geçtin, sonra Kyūşū Adası'na dönerek, gemiyle Tsuşima Adası'na gittin, oradan dönüp İki ve Oki Adaları'na geçtin. Sonra Japon Denizi sahil şeridi boyunca kuzeye doğru her istasyonda duran bölgesel trene binip her şehirde bir gece geçirdin ve sonunda Tokyo'ya döndün. Hem eski sağlığına kavuşmuş, hem de artık çalışabileceğine dair özgüven edinmiştin bu seyahat sayesinde. Eroin için harcadığın parayı telafi etmek üzere robot gibi mekanik bir şekilde çalıştın. Bu arada bir süre yeni eserler üretmeye devam ettin ve tam normale döndüğünü düşünmeye başladığında, bir kez daha güzel manzaralar izleyip resimler çizmek niyetiyle yurtdışı seyahatine çıktın.

Önce Bangkok'a gittin. Kopan bir ipin iki ucunu bulup birbirine bağlamak ister gibi yapıcı bir ruh hali içindeydin. Chiang May varoşları aklına bile gelmiyordu. Öncelikle Bangkok'u kendine bir tür merkez yapıp buradan batıya yönelmek niyetindeydin. Uzun süre sonra kavuştuğun Bangkok'ta olmak harikaydı. İştahına diyecek yoktu, büyük bir oburlukla yedin. Üç gün boyunca, ucuz bir pansiyonda takıldın. Üç saatte bir dışarı çıkıp seyyar lokantalarda, Tayland usulü erişte çorbası, yani *noodle* ve kızarmış pirinç yiyordun. (Tayland yemeklerinin porsiyonu azdı, çünkü Taylandlıların günde dört-beş öğün yemek yeme alışkanlıkları vardı; sen de buna uydurmuştun kendini.)

Buradan sonra nereye gitsem acaba? Burma'ya rahatlıkla vize alabilirim mesela.

Odanda böyle düşüncelere dalmışken, kapı çalındı. Pansiyondaki görevlilerden biriydi.

"Odaya bir müşteri yerleştireceğim, sakıncası yok, değil mi?"

Müşteriler artmış olmalıydı.

"Peki."

Görevli adam arkasına dönüp kafasını yana eğerek birine işaret etti. Uzun boylu Avrupalı genç adam hızla odaya daldı. Ağzı kahverengi bir sakalın içine gömülmüştü.

"Selam!" deyip sırıtınca beyaz dişleri göründü.

"Selam!" diye yanıtladın.

"Ben Nils. Hollandalıyım."

"Ben de Teççi. Japonya'dan. Bak, yatak bir tane. Ben bu odanın *yerli halkı* olduğum için onu ben alırım. Sen de o tarafta bir yerlerde kıvrılırsın. Sınırları da çekelim, bak şuradan şurası benim, kalanı senin. *Okey*?" diyerek döşemenin üzerine hayali bir çizgi çektin.

"Tamamdır."

"Nereden geldin sen? Avrupa'dan doğrudan gelmedin herhalde" diye, yatağa uzanmış sıcaktan bunalan bedeninle baş etmeye çalışarak sordun.

"Yok, Avrupa'dan değil, Bali'den geldim buraya. İki ay takılmıştım orada. Matrak bir yer."

"Nasıl matrak? Anlatsana."

"Küçük bir ada. Kalabalık. Tarlalar var. Yeşili güzel. Binalar hoş. Taştan tapınaklar, tapınakların büyük kapıları... Harbiden güzel şeyler."

"Hadi ya? Ben de gitsem mi acaba?"

Heyecanlanıyorum, kalbimin vuruşları hızlanıyor.

"Üstelik insanları da bir acayip! Her köyde şenlikti, müzikti, oyma işiydi, mutlaka kendilerini bir şeylere kaptırmış haldeler. Bunlarla zaten kafayı buldukları için o köylerde bir tane bile ayyaş bulamazsın. Kuta diye bir şehir var. Sıradan bir turistik yer, ama taşrası güzel, görülesi yer. İnsanları çok nazik. Yemekler enfes. Seyahat rehberine bir göz atmak ister misin?"

Nils sana İngilizce rehberi verdi ve biraz alışveriş yapması gerektiğini söyleyerek dışarı çıktı. Rehberin bir Avrupalının elinden çıktığı hemen anlaşılıyordu. Her şeyi akıl ve mantık temeline oturtan, özenle yazılmış, iyi bir kitaptı. Bu kitaba önce şöyle bir göz attın, sonra da dikkatlice okumaya koyuldun. Bali kentle taşra ayrımının olmadığı, kentinkinden de taşranınkinden de farklı bir kültürle dolup taşan bir yermiş. Binaların

mimarisi güzelmiş. *Gamlan* adlı kendine özgü geleneksel müzik varmış. Çeşit çeşit halk oyunları da cabasıymış. Turistik bir yer olmasına rağmen turistlerden ziyade yörenin yerlileri daha canlıymış. Yerliler yoğun bir yaşam enerjisine sahiplermiş, turistlerin enerjisi bunun yanına bile yaklaşamazmış. Bu gizemli enerji dağın tepesinden inerek yerlilerin içine dolar, sonra denize doğru yönelirmiş. Tüm bunlar sana oldukça ilginç gelmişti. *O dağı* görmek ister*im. Ve o denizi. Taştan duvarları ve taştan kapıları... Simetrik ve karmaşık bir heykeli ortasından ikiye bölmüşler gibi bir şekle sahip olan* Split Gate *adlı o büyük kapıyı çizmek isterim. Gideyim be şu Bali'ye!*

Akşam olunca çıkıp bir şeyler atıştırıp odaya döndün. Bir süre sonra Nils geldi.

"Bali'ye gitmeyi düşünüyorum" dedin.

"İyi fikir! Başlarda Kuta'daki Pandora Cottage'de kalabilirsin. Orada çevreyle ilgili bilgi topladıktan sonra, mümkün olduğunca çabuk taşraya geçmeni tavsiye ederim sana. El sanatları, resim görmek istersen Ubud derim, ama başka bir sürü yer de var."

Ona ressam olduğunu söylememene rağmen, Nils'in ağzından resme dair bu sözler dökülmüştü. Seyahat rehberinde de, orada resim çizenlerin çok olduğu yazılıydı. Yeni yer taze güç verirdi insana. Hiç bilmediğin Bali'ye dair hayaller kuruyor, oradaki dağdan enerji aldığını hissediyordun. Yeni resminin imgesi kafanda canlanmaya başlamıştı bile. Hoş bir ruh hali içindeydin.

Derken Nils cebinden küçük bir plastik poşet çıkardı.

"Az önce aldım. İster misin?" diye sordu. Eroindi! Bir an yüreğin kalktı, fakat hemen soğukkanlılığın geri geldi. O kadar acılar içinde bırakmayı başardığın şey bir anda yeniden önüne çıkmıştı. Fakat mesele yoktu. Bırakalı altı aydan fazla olmuştu.

"Yok. Yeni bıraktım."

"Anladım. Kusura kalma. Benim almamda bir sakınca var mı?"

"Yok yok, buyur." Bu yanıt gayri ihtiyari çıkıvermişti ağzından. "Bırak o lanet şeyi!" diyememiştin. El adamıydı sonuçta kendini zehirleyen.

"Biraz çıkıp hava alayım."

"Sağ ol."

Uyuşturucunun aklını çelmesi gibi bir durum olmamıştı aslında. Olamazdı da. Sadece bir zamanlar kendi düştüğün o ruh halini başka birinde görmekten korkmuştun. Nils kafayı bulursa bulsundu, bunu görmeye niyetin yoktu.

Dışarı çıktın ve Bangkok gecesinin karanlığına gömülmüş sokakları sallana sallana dolaştın. Neredeyse gece yarısıydı ama çocuklar hâlâ dışarıdaydı, çığrışarak, koşuşturarak oynuyorlardı. İnsanlar kafalarına estiğinde yemek yedikleri, kafalarına estiğinde yattıkları için, bu kentte huzur içinde uyumak diye bir şeyden söz edilemezdi. Bir yandan çocukları seyrederken diğer yandan eroin meselesine kafan takıldı. Katiyen bir şey olmazdı. Artık bitmişti. Kafası güzel bir halde uykuya dalmış olan Nils'in yanına döndüğünde de sen o illetin cazibesine kapılmayacaktın. Sorun yoktu. Böyle düşünerek cıvıl cıvıl canlılıkla dolu kentte yürümeyi sürdürdün. Üç kez fahişeler seslendi sana. Üç defasında da reddettin. *Fahişelerle işim olmaz.*

Neredeyse gece yarısı olmuştu odana döndüğünde. Nils döşemenin üzerine serdiği uyku tulumuna uzanmış dalgın dalgın tavanı seyrediyordu. Kendinden geçmiş gibi bir çehreye bürünmüştü. Başucunda bir kutu vardı. Kutunun içinde şırınga, çakmak, kaşık, küçük pet su şişesi tertipli bir şekilde yerleştirilmişlerdi.

Bunu görünce birden moralin bozuldu. O ana kadar tamamen unutmuş olmana karşın, *bir defadan bir şey çıkmaz* diye bir ses kafanda çınlamaya başladı. *Küçük Hüzün Meleği* seni çağırıyordu. Vuruştan sonraki o hazzı çok somut bir şekilde anımsıyordun. Düşüncelerin raydan çıkmıştı: Şimdi alırsa*m az dozda alır*ım, çünkü Nils'te az miktarda var. Üstelik, dozu az tuttuğum için bu vuruş *alışkanlığa dönüşmez.* Böyle düşüncelerin kafanda belirmesiyle ellerinin kutuya uzanması bir oldu. Daha doğrusu, düşünceler ellerini büyük bir aceleyle oraya doğru itmişti.

"Bir defalık, on beş miligram kadar alabilir miyim senden? Yarın iade ederim."

"Keyfine bak!" diye yanıtladı seni Nils donuk bakışlarıyla.

Artık hiçbir şey düşünmüyordun. *Bir defadan bir şey çıkmaz* ibaresi kafanın içinde dönüp duruyordu. Bavulundan Coleman

marka küçük piknik tüpünü çıkarıp biraz su kaynattın. Sabırsızlıktan, suyun kaynamasına kadar olan süre sana yıllar gibi geliyordu. Nils'in kullandığı şırınga iğnesini sıcak suda dezenfekte ettin. Her zaman yanında taşıdığın yemek çubuklarıyla iğneyi sudan çıkardın ve şırıngaya taktın. Terazi olmadığı için katlayarak sivrilttiğin bir kâğıt parçasının ucuyla, aşağı yukarı on beş miligrama denk gelecek dozda eroini kaşığa koydun, üzerine pet şişeden su ilave ettin, çakmağın ateşiyle kaynattın. Şırıngaya çektin ve yukarı doğrultup havasını aldın. Derin bir nefes aldıktan sonra sol koluna vurdun.

Bu bir anlığına kendini tutamama yüzünden bağımlılığa geri dönmüş olmuştun. Tipik bir yeniden başlama durumuydu. Bundan sonraki bir hafta boyunca Nils'le birlikte eroin almayı sürdürdün. Nils, belli bir dozda kaldı, ama sen bir anda dozajı yüz miligrama kadar artırdın. Yemeği tamamen kestin ve zaman zaman kustun.

Sekizinci gün, eldeki stok tükendiğinde huzursuzluk ve ıstırap içinde, bir zamanlar kendine kesikler atıp kan revan içinde bıraktığın halini anımsadın ve bu kez kesinlikle bırakmaya karar verdin. Kendini tutamayıp bağımlılığa geri dönmeden az önceki düşüncelerini birer birer acıyla hatırladın. *Bu ülkeden çıkıp gideyim. Adam gibi resim çizmeye başlayayım.* Bunun için bir yerlere gitmeyi düşünürken belleğinde geçenlerde seyahat rehberinde gördüğün Bali Adası kafanda beliriverdi. *Evet ya! Bali'ye gideyim ben.*

Nils'e de bu kararını bildirdin, bir şekilde bavulunu hazırladın, *bırakmadan önceki son vuruş*'la enerjini topladın ve otelin önünden bir taksiye atlayıp havaalanının yolunu tuttun. Üzerinde ya da bavullarında eroin yoktu. O durumda başka bir ülkeye giriş yapmak tehlikeliydi, kaldı ki bırakmaya karar vermiştin. Bunun dışında yapılması gereken şey Bali'nin seni sağaltmasını beklemekti. Oraya vardığında yoksunluk sendromları belirecekti, ama buna da üç gün sabrettin mi tamamdı. Bir kez bırakmayı başarmıştın ya! Yine başarabilirdin. Artık, bu kez eroin denen illetle olan tüm bağlarını kesecektin.

Doktordaki seansları bırakıp etrafı yürüyerek gezmeye başladığında Bali'nin havasını almaya başladın. Gücün de geri gelmişti. Bu sefer kesin başarmıştın bırakmayı. Bedeninin orasında burasında açılan delikleri sıvamak için bol bol yemek yiyordun. Bunun sana güç verdiğini bizzat kendin de hissediyordun. Resim çizmeye henüz başlayamamıştın, ama yeni manzaralar keşfetmek, taşra yörelerini görmek için epey bir yol teptin. Dar sokakların birini aşıp ötekine geçiyor, bir şey almaya niyetin olmadığı halde dükkânlara girip malların her birini dikkatle inceliyordun. Sahilin yumuşak kumlarını zorlukla adımlaya adımlaya Kuta'dan ta Legian'ın öbür ucuna kadar gittin. Sahile bakan bir lokantada Avustralya usulü sığır bifteği yedin, dönerken yorulduğun için bir taksiye atladın. *Birkaç gün içinde resim çizmeye yeniden başlayayım. Yeterli kâğıdım yok. Buralarda da resim malzemesi satan bir dükkân bulunmaz ki...* Otelin lobisindeki aynaya baktığında yüzünün güneşten yandığı için kızarmış olduğunu gördün. Birkaç gün önce hasta bir adamınkini andıran benzinin solukluğu geçmişti, bambaşka biri gibi görünüyordun.

Pandora Cottage'a çıkan dar sokaktan yürümek niyetiyle taksiden indiğinde geçenlerde sana musallat olan herifi karşında dikilmiş buldun. O uyuşturucu satıcısı, namı diğer *pusher* seni görünce sallana sallana yanına yaklaştı. Konuşmak istemediğin bir tip olduğunu düşünerek yüzünü öte yana çevirdin.

"Selam, nasıl, eğleniyor musun Bali'de?" diye İngilizce seslendi sana.

Vay be, herifteki misafirperverliğe bak!

Defol der gibilerinden elini salladın ve yürüdün. Ama herif peşini bırakmadı. Birkaç adım sonra aynı hizada yürümeye başladınız.

"Bak senin ihtiyacın var, ben anlarım!"

Duymamış gibi yaptın.

"Mal iyi. Süt şekeri falan içermez. Yüzde yüz saf. Okey?"

Hiç oralı olmadın.

"Cennete uçurur seni. Ne dersin ha?"

Ne yüzsüz bir herif bu!

"Hadi görüşürüz!"

Sonunda vazgeçti gibi.

"Bak, istediğin zaman söyle, en kralını ayarlarız!"

Sadece bunları söyledikten sonra hızla uzaklaştı. *Ahmak herif! Benim senin gibi bir pislikle ne işim olur?* diye içinden söylenerek yoluna devam ettin. On adım gittikten sonra durdun ve düşündün. *Neydi bu herifin adı ya? Hah, Agūs.* Unutmuş olman gereken bu uğursuzun adını niye unutmamıştın?

Bandō Şunmey'in sana seslenmesi de bundan bir gün sonra olmuştu. İki gündür sık sık bir Japon'la karşılaşıyordun. İrikıyım, şişman, yuvarlak suratlı. Üzerinde iğreti duran bir sörfçü kıyafeti giyiyordu. Her karşılaşmanızda adam seni dikkatle süzüyordu. Bakışları fazla ısrarcı olduğu için yüzünü öte yana çeviriyordun.

Ertesi sabah, kahvaltı etmek için otele yakın bir kafeye gitmek üzere lobiden geçerken biri arkandan seslendi.

"Bakar mısınız, siz Nishijima Hocasınız, değil mi?"

Dönüp baktığında seslenenin o şişman olduğunu gördün. Bir yerlerden gözün ısırıyordu ama çıkaramadın.

"Ben *Bandō. Bandō Shunmei.* Taiseidō Yayınevi yazı işleri müdürlüğünden. İki yıl önce Oscar Wilde'ın *Balıkçı ve Ruhu*'nun tasarımı ve resimlemesini sizden rica etmiştik."

Anı belleğinde somutlaştı. Güzel bir öyküydü: Genç bir balıkçı denizkızının gönlünü kazanmak için gölgesini kesip atar. Gölgeler aslında insanların ruhlarıymış. Gölgesi yani ruhu, sonradan umarsızca balıkçının yanına dönmeye çabalar. Dünyayı dolaşır. Nihayet bunu başarınca, devr-i âlemi esnasında gördüklerini balıkçıya anlatır. Kapak resmini çizmiştin. Giriş sayfasının resmini de. İç sayfalarının illüstrasyonunu da yapmıştın. Çocuk kitabı olmasına rağmen yetişkinlere hitap eden bir tarzda resimlemiştin kitabı. Çok ilgi, takdir görmüştü. İşte o projenin sorumlusuydu bu adam.

Evet, ya, **坂東俊明**!*

"Efendim, başta tanıyamadım sizi, başkasına mı benzettim acaba diye düşündüm. Japonya'da görüştüğümüz zamankinden

* Tetsurō, Bandō Shunmei'le nasıl tanışmış olduğunu anımsamasıyla birlikte Bandō Shunmei'in adının hangi Kanji harfleriyle yazıldığını da anımsıyor. (ç.n.)

çok farklı görünüyorsunuz da. O yüzden daha önce seslenemedim size. Ama ne şahane bir tesadüf değil mi? Ne kadar sevindim bilemezsiniz hocam."

Dalkavuk bir tip olduğunu düşünerek belli belirsiz kafanı salladın.

"Hocam, her yıl altı ay boyunca seyahat ettiğinizi duymuştum, demek doğruymuş."

Bunu kim söylemiş acaba?

"Seni hangi rüzgâr attı buralara?"

"Efendim, şey... Ben 'pazar sörfçüsü'yüm. Her hafta sonu sörf yaparım. Ama hep Shōnan sahiline gitmekten de bıkıyor insan... Dalgaları da zayıf zaten oranın... Bali'nin iyi olduğunu duydum, atladım geldim, evvelki gün."

"Ee, nasıl dalgalar?"

"Dün gittim, baktım, hiç fena değil. Hocam siz de sörf yapıyor musunuz?"

"Yok canım, nerde..." diye yanıtladın acı bir tebessümle.

"Öyle mi, çok yazık. Her halükârda dalgalar çok iyi. Dün Doğu Sahili'nde Nusa Dua diye bir yere gittim. Dalgaların kırılma noktası kıyıdan epey uzakta olduğu için oraya kadar bir kanoyla götürüyorlar. Jukung diye bir yer. Aslında bu mevsimde dalgalar pek iyi olmuyormuş. Yazın gelmek lazımmış. O zaman batı tarafındaki kırılma noktasına süper dalgalar geliyormuş. Geçen senenin neredeyse son gününe kadar çok yoğundum. Ancak yılbaşından hemen sonrası için toplu izin alabildim. Öyle geldim buraya. Yani iznimi dalgaların iyi olduğu döneme denk getirmek gibi bir lüksüm de yok aslında. Bugün de gideceğim Jukung'a. Tek başıma gitsem sıkılır mıyım diye tereddüt ediyordum ama gidince gördüm ki sörf dükkânındaki çocuklar epey kafa dengi tiplermiş. Endişeye gerek yokmuş."

Amma konuşuyor bu herif ya! Gevezeliği karşısında ağzın açık kalmıştı.

"Kahvaltıya mı çıkıyordunuz? Size eşlik etmemde sakınca var mı hocam?"

Mecburen her gün kahvaltı için gittiğin kafeye bu yaygaracı herifle gitmek zorunda kaldın. Yerlilerin *Juffle* dedikleri bir tür

sıcak sandviç ile sütlü kahve söyledin ve adamın aynı sandviçten iki adet ısmarlamasını hayretle seyrettin. Böyle bir durumda ne konuşulurdu bilemediğin için bocalamıştın. Bu adam iyi ki daha erken gelmemişti. Senin o sefil ve çirkin halini bir Japon'un görmesini istemezdin.

"Az önce lafın gelişi olarak söylemiştim de emin olmak istedim: Gerçekten de yılın yarısını seyahat ederek mi geçiriyorsunuz?"

"Yani, aşağı yukarı öyle diyebilirsin."

"Yeni manzaralar çizerek kendinizi geliştirmek için herhalde, değil mi?"

Bir köpeğin insanlara bakışı gibi, aşağıdan yukarı doğru bakıyordu sana. Bu bakışlarla herhalde saygı duyduğunu falan göstermeye çalışıyordu.

"Öyle kendini geliştirmek filan gibi ciddi bir şey değil. Bildiğin eğlence amaçlı seyahat. Gezentiyiz işte ne yapalım."

"Ne kadar şık! Süper yani. İmreniyorum size. O kadar revaçta olmanıza, işlerinizin yoğun olmasına rağmen..."

Amma da yağcı herif bu ya! Her şeyi nasıl da şişiriyor.

Bandō Shunmei daha sonra, bir yandan tek başına kafamı şişirmeyi sürdürürken diğer yandan iki kişilik kahvaltısını silip süpürdü.

"Bakın ne diyeceğim: Ben şimdi sörfe gideceğim, ama bu gece akşam yemeğini beraber yiyelim mi, ne dersiniz?"

"Olur."

Gevezeliğinden sıtkın sıyrılmasına rağmen ne diye kabul etmiştin herifin teklifini? Sağlığına kavuşmuş olduğunu bir yabancıya göstermeyi ve özgüvenini tazelemeyi arzuladığın için olabilir mi, örneğin? Ya da uzun bir aradan sonra biriyle yemek yemek istemiştin belki de? Hem de, normalde birlikte olmaktan en çok kaçınacağın, Japonya'dan tanıdığın biriyle... Her neyse, böylece Bandō'ya akşam yemeği için söz verdikten sonra oradan ayrıldın. O gün Kuta'dan yola çıkıp Legian civarını yayan dolaştın. Burada yaşayan insanların yüzlerini dikkatlice gözlemleyerek yürüdün. Sen bakarken kafanın içindeki bir karakalem bunların portrelerini çiziyordu. Nihayet seyahatlerdeki normal haline döndüğünü hissediyordun.

Gece bir Endonezya lokantasına gittiniz. Turistler içindi burası, fiyat olarak orta düzeydeydi. Hepsi tepeleme olmak üzere *sate*, *gado gado*, *achar*, *ikan asam manis*, *nasi goreng* gibi yemekleri ve Bintang adlı birayı birbiri ardına mideye indirirken gevezelik etmeyi de sürdüren Bandō'nun halini şaşkınlık içinde izliyordun. *Bu herif üç gün Japonca konuşmayınca onca kelime bedeninin bir yerlerinde birikip dışarı mı fışkırıyor, nedir?*

"Hocam sizin birayla aranız yok galiba?" diye soruyor, sen buzlu çayını yudumlarken.

"Yok."

"Peki ya daha sert içkilerle?"

"Hiç içmem. İçkiyi ağzıma sürmem ben. Bünyem kaldırmıyor."

"Sigara da içmiyorsunuz... Başka ne olabilir ki?"

"Seyahat yetiyor bana."

Yine "süper", "harika" falan diye dalkavukluk edeceğini sanıyordun ki seni şöyle yanıtladı.

"Peki ya hani şu *ilaç* türünden şeylerle aranız nasıl? Yurtdışında temin etmek kolaymış o türden şeyleri."

"Anlamam ben öyle şeylerden."

Birden yüreğin hoplamıştı. Bu heyecan Bandō denen boşboğaz herife yalan söylediğinden ötürü değil, onun söylediklerinin seni afallatmasındandı...

"Merakım var öyle bir deneyime. Sörfçü olduğum için marihuanayı bilirim. Ama mesela kokain, eroin, LSD tarzı şeyleri hiç denemedim. Bir kez olsun denemek istiyorum..."

"O işler öyle kolay değildir" diye geçiştirmeye çalışırken, sadece kendi yüreğinde saklı olduğunu sandığın bir kızın adının bir yabancı tarafından özensiz bir şekilde telaffuz edilişini duymuş bir âşık gibi irkilmiştin. Kimselere sezdirmeden bağlanmışsınız birbirinize, iyi kötü birçok şey yaşamışsınız, gitgide ıstırap vermeye başlamış ve sen ölmekle ayrılmak arasındaki iki seçenekten, zorlukla da olsa ikincisini seçmişsin ve ayrılmışsınız. Ve sonunda o kızın adı, kızı hiç tanımayan bir üçüncü kişinin ağzından aniden dökülüveriyor. İşte bunları hissetmiştin. *Bu kara cahil yaralarımı deşmeye devam edecek gibi görünüyor!*

"Siz bu konuda bir şeyler biliyor musunuz?"

Az önceki gibi bir yanıt vermemeliydim, diye hayıflandın ama artık çok geçti. Konuyu değiştirmek niyetindeydin, fakat herifin gözleri parıldıyordu.

"Sağlığını mahveder. Toplumdan koparır insanı."

"Bir defadan bir şey çıkmaz be hocam!"

"Herkes öyle der ama öyle değil işte..."

"Hocam siz neler yaşadınız? Hiç bırakamadığınız oldu mu?"

"Olmadı."

Niyetin ne senin geniş herif?

İyiden iyiye öfkelenmiştin.

Demek bir defadan bir şey çıkmaz ha! Hadi sana bir ucundan koklatayım da ne oluyor, gör! Bak nasıl durmadan kusuyorsun, nasıl için dışına çıkıyor. Bir güzel öğreteyim sana! Mutluluğa varabilmek için ne kadar çok basamağı, ne çok çileyle tırmanman gerekiyor. Bunları yaşatayım sana ha! Ben ancak üçüncü denememde gidebilmiştim cennete. Bu dünyaya geri dönmeyi de hiç istememiştim. Ama o aşamaya ancak her tarafımı yırtıp parçalayan dikenlerle dolu bir yoldan varmıştım. Hiç kimse ilk seferindeki o berbat deneyimden muaf olamazdı. Bir parça satın alıp da şu herife bir ders versem mi acaba? Kendisi kaşınıyor. Kendi sorumluluğu.

Elbette ki Bandō'ya denettirmek falan bahaneydi. Eroin söz konusuysa, sorumluluk falan gibi fiyakalı sözlerin bir anlamı kalmıyordu. Bunun çok da iyi farkındaydın, istesen de istemesen de. Sorumluluk fikri, bir defa o illeti aldığında kafandan silinip gider. Öyle katı kelimelerin hiçbirinden eser kalmaz, tek düşündüğün şey bir sonraki vuruş olur. Tüm bunları gayet iyi biliyordun!

Evet, sonradan düşündüğünde anladın ki, nihayetinde sen kendine esaslı, fakat aynı zamanda bariz ve aleni bir yalan söylemek suretiyle yine o illeti temin etmenin bir yolunu, bir bahanesini bulma derdindeydin. Sağlığına kavuştuğundan beri *bırakmadan önceki son vuruş* ibaresi kafanın içinde yanıp sönmekteydi. Bunu söndürememiş, kafandan silip atamamıştın. Evet, bu sefer de tam bırakamamıştın işte! Bu yanıp sönen ışıkları görmezden gelmeye çalışmıştın, ama, o Bandō denen münasebetsiz herif basmaması gereken bir düğmeye basmıştı.

Biraz temin edip herife denettirmek gibi hiçbir inandırıcılığı olmayan bir fikrin kafanda gitgide şişerek genişlemeye başladığını hissediyordun. Fakat bunu zor da olsa denetim altına alabildin ve adama hiçbir şey söylemedin. İçtiği biralardan kafayı bulup kaba saba ifadelerle konuşmaya başlamış olan Bandō'yu kendi haline bıraktın; kafanın denizinde artık bir türlü batmayan bir imge yüzmekteydi: *Bırakmadan önceki son vuruş*! Ve sen, bir kadının açık bırakılmış omuzlarını okşar gibi okşuyordun o imgeyi.

Tuzak hep iki aşamadan oluşur: Önce yemle seni kendine çeker, sonra kapan kapanır. Düzeneği böyledir. Ertesi gün öğlen kumsaldan dönerken yolda Agūs denen *pusher*'a rastlaman işte bu yüzdendi. Adeta orada seni mahsus bekliyormuş gibi. (Belki de, gerçekten de mahsus bekliyordu orada.)

Ve bu kez sen onun yanına gittin. Gerçek malı edinip şu Bandō denen budalaya gösterme düşüncesi vardı kafanda. Gerçek eroini ve şıringayı önüne koyacak, vuruş hazırlıklarını yapacaktın. Sonra bunu aldığında neler olduğunu, bedenin ilk tepkisinin nasıl olacağını, beden maddeye alıştıktan sonra gelen hazzı ve bundan sonra kaçınılmaz olarak gideceği cehennemi, tüm bunları bir bir anlatacaktın herife. Bu illetin onun gibi birisinin bulaşmaması gereken bir şey olduğu konusunda aydınlatacaktın onu. Ve en sonunda elini bile sürmediğin beyaz tozu hiddetle alıp herifin gözlerinin önünde tuvalete boşaltacak, şıringayı ayaklarının altında ezip parçalayacak, *Bir daha böyle boktan şeylere heveslenme, tamam mı?* diye ona sertçe tembih edecektin. Bu anlar gözlerinin önünde canlanıyordu. İşte böyle bir plan kotarıvermiştin kafanda. Ya da içindeki öteki sen eroini temin etmek için meşru bir zemin hazırlamak maksadıyla, bağımlılıktan kendini kurtarmış ve rahat bir hayat sürmeye başlamış olan *sen*'i kandırıp oyuna getirecek bir senaryo yazmıştı. Elbette ki o senaryoda yazılı olan şeyleri uygulamaya niyetin yoktu.

"Biraz versene."

"He he he, güzel biraderim benim!"

"İki gram yeterli."

"Daha çok vereyim istersen."

"İki gram dedik ya, o kadar ver yeter" diye tekrar ettin. *Herif iki gram almanın hiç almamakla aynı şey olduğunu falan mı düşünüyor, ne?*

"Birazdan, odana getiririm ben."

"Haydaa! Dışarıda alamıyor muyuz yani?"

"Olmaz birader. Görürler falan. Başımıza iş almayalım."

Eh, ne yapalım, hadi dediği gibi olsun.

"Peki. 2-A'dayım. Şırınga var mı şırınga?"

"Var. İki saat sonra oradayım."

"Eğer geldiğinde odada olmazsam işi iptal oldu bil!"

Bu son sözleri sana söyleten, herhalde bu belaya bulaşmanı istemeyen ve sana bir kaçış alanı bırakmaya çalışan ö*teki sen*'di. *Hey! Teyakkuz durumuna geç ve derhal bir kaçış düzeneği kur* diyordu bu *öteki sen*'in sesi. Bireyin sağduyulu bir *öteki benliğe* sahip olduğu şeklindeki bayağı tahayyülün ete kemiğe bürünmesi, ancak senin gibi *keş*'lerin âleminde mümkündür. Ama genelde bu ses pek cılız olduğu için duyamazsınız onu. Duysanız bile, duymazdan gelirsiniz. Çünkü senin gibi *keş*'lere göre, azınlığın sesidir o, çoğunluk için en ufak bir önemi olmayan bir görüşü ifade eder. Buna karşın sen, bu *öteki sen*'in telkinlerinin etkisinde, iki saat boyunca çetin bir iç çatışmaya girdin:

Bu haltı yersem, geri dönme şansım olacak mı? Haz aşaması iyi güzel de, ya sonrası? Yine o rezil günleri mi yaşayacağım? Yine resimden uzaklaşmak zorunda mı kalacağım? Bir defayla sınırlandırabileceğime gerçekten inanıyor muyum? Sadece birkaç gün önceki ıstırapları, sancıları somut bir şekilde anımsamalıyım, nasıl unuturum onları ben? Agūs'a siparişi verdim, tamam. Ama odaya dönmem, olur biter. Beş saat dışarıda dolaşırım hallolur. Ondan sonra dönüp otelden çıkış işlemlerini yapar, başka bir otele geçerim. Eğer burada, Kuta'da kalırsam, Agūs'la gene karşılaşırım ve peşimi bırakmaz, musallat olur bana belki. O yüzden Ubud'a falan gitsem iyi olur. Ya da Bali'den hepten ayrılsam...

Japonya'ya dönersem, eroin alabileceğim bir bağlantım yok. Şibuya sokaklarında birilerinin eroin satıyor olma ihtimalini düşünmek bile abesle iştigal. Bu illetle tüm bağlarımı kesip gerçek işime dönmeliyim. Güzel resimler çizerim. Seyahatlerde yaptığım karakalem çizimleri eserlere dönüştürsem ne harika olur!

Eğer yeni bir seyahate çıkarsam da, bu kez eroinle alakası olmayan bir yer seçmeli. Böyle bir çözüm yolu da var. Fakat ben bir kez bırakmış biriyim. Yani istediğim zaman bırakabilecek kudret bende fazlasıyla var. Bu konuda kendime güvenmemem için hiçbir neden yok! Sağduyulu düşüncelerin aksine bu tür yoldan çıkarıcı düşünceler de bir müzik parçasında yinelenen bas melodileri gibi düzenli aralıklarla ve mükerrer bir şekilde tınlamaktaydı kafanda. Fakat bunlara karşılık olarak da: *Böyle düşünceler, bir kez bırakmayı başarmış bir bağımlının kendini tutamayıp yeniden başlamasını temellendirmek için kullandığı osuruktan bir mantık! Bırak ya!* gibi sesler de çınlıyordu kafanın içinde. Bu şekilde bir saat boyunca kumsalda dolandın durdun ve akabinde, sakin sakin oturup bir karara varmak niyetiyle odana döndün. *Yarım saat sonra odadan çıkarım olur biter.*

Fakat odaya döndüğünde bu işten cayma fikri çoktan kafandan silinmişti. Sakin sakin oturup bir karara varacağın da, yarım saat sonra odadan çıkacağın da külliyen yalandı. Sen yine kendini kandırmıştın. *Bırakmadan önceki son vuruş* da artık açıkta bırakılmış kadın omzu falan değildi. Daha somut bir şekilde hayal ediyordun:

Şırıngayı vuruyorum ve ayaklarım yerden kesiliyor, bedenim havalanıyor. Bulanıklaşmış havanın içinden usulca, ses çıkarmadan göğe doğru yükseliyor. Büyük kentin gürültüsü kulaklarımdan uzaklaşıyor. Tüm huzursuzluklarım, ağrılarım, ıstıraplarım, rüzgârın savurduğu bir sis gibi siliniyor. Bedenim yükseliyor, daha da yükseliyor ve bulutları delerek, ferahlatıcı bir rüzgârın efil efil estiği stratosfere ulaşıyorum. Orada mavi, güzel gökyüzünü görüyorum ve duman gibi tüterek uçmaya devam ediyorum. Derken bedenim gitgide şişiyor ve tüm gökyüzünü kaplıyor. Gökyüzüyle birleşiyor, tek vücut oluyoruz. Göğün biz insanlar gibi dertleri, sıkıntıları yok. Böylesi bir haz hemen şuracıkta işte. Biraz beklesem, yeterli.

Böylece sen, odadan çıkma meselesini unutmuş, hazzın ziyaretini beklemeye koyulmuştun. Kapı çaldı. Çekingen bir çalıştı. İki kere vurdu sadece. Japonların kapı çalışına benzettin bunu ve kalkıp açmaya gittin. *Henüz kararımı vermedim* diyor-

dun hâlâ kendi kendine. Fakat diğer yandan direnemeyeceğini de pek iyi biliyordun. Çift kişiliklilik rahatsızlığından mustarip bir ruh hastası gibiydin. Nereye varacağını bildiğin birkaç adımla kapıya yöneldin.

Kapıyı açtığında Agüs'u gördün. Sersemlemiş gözlerindeki bulutları silmek ister gibi gözlerini sana odaklamaya çalışıyordu. Şöyle bir arkasına baktıktan sonra seni iterek içeri daldı. Yere çöküp bağdaş kurduktan sonra hafif kirli gömleğinin ön cebinden üç adet tek kullanımlık şırınga paketi çıkardı. Tuhaftı, çünkü bunların bir tanesi de pekâlâ birçok defa kullanılabilirdi. Eğer suda kaynatıp dezenfekte etmeye üşensen bile, şöyle bir yıkaman bile yeterli olurdu. Böylece birkaç defa kullanılabilirdi. Çok iyi biliyordun bunu.

Sonra bir çay kaşığı, ucuz bir çakmak, Evian marka memba suyu içeren küçük pet şişe ve en sonunda bir Marlboro kutusu çıkardı. Bunları döşemenin üzerine dizdi. Marlboro kutusunu açıp içinden selofandan yapılmış iki küçük eroin torbası çıkardı. Sonra kutuyu odanın bir köşesine fırlattı. Atarken de yüzüne bakıp sırıtmıştı.

"İki gram iki yüz dolar. Çok ucuz!"

Artık al bunları da git falan diyemezdin. Otomatik bir şekilde tepki verdin ve cebinden iki adet yüz dolarlık banknot çıkarıp ödemeyi yaptın. Her şeyi hazırlayıp vuruşa hazır hale getirmenin, Bandō'ya ibretlik ders vermek için bu miktarın uygun olduğu düşüncesi kafanda parlayıp söndü.

Eroinden bir süre uzak kaldığın ve iki bırakma deneyimin olduğu için, az bir dozla başlayıp bedenini alıştırman gerekiyordu. Yani aklında vuruş anına dair düşünceler vardı. Uyuşturucunun fenalıkları üzerine buna özenen birine ders verme, ibret olma şeklindeki niyetine zarar veriyordu bu düşünceler. Örneğin şöyle diyordun kendine:

Bandō'nun önünde malın sadece küçük bir kısmını atarım *tuvalete.*

Ardındansa: *Bandō angutunun canı cehenneme. Her halükârda iki gram mal var elimde. Ve bundan sonra da dilediğimce temin edebilirim!* diye bir düşünce beliriyordu zihninde. Böylece dü-

şüncelerinin merkezindeki mantık gitgide canavarsı bir hal alıyordu.

"Bir dene, birader! İyi mal! Sonra beğenmedim falan demeyesin!"

Doğru ya! Denemeden alışveriş olur mu? Adam ticarette dürüst birine benziyor. Önünde malı gördün mü, direnç gücünden eser kalmamıştı. Alışkın olduğun törene başladın sonra: *Şırınganın ambalajını yırtıyorum. Sonra selofanı açıyor, kaşıkla içindeki tozun üçte birini alıyorum. Kaşığı usulca döşemenin üzerine koyuyorum. Evian marka küçük su şişesinin kapağını açıp üzerine biraz su ekliyorum. Çakmağın alevine tutup kaynayıncaya kadar bekliyorum. Dikkatlice bunu sağ elimden sol elime geçiriyorum. Şırıngayı ambalajından çıkarıp eroini şırıngaya çekiyorum. Sonra şırıngayı yukarı doğrultup pistonu itiyor, havasını alıyorum. Alışkın olduğum şeyler bunlar.*

Hâlâ bırakabilirim, diye bir düşünce bir an kafanın bir köşesinde belirdi, ama çok uzaklardaki bir dağın üzerindeki gök gürültüsü misali yanına bile yaklaşamadı. Sol kolunun yenini omzuna kadar sıvadın, önceki iğne izlerinden kaçınarak toplardamarını aradın ve usulca batırdın iğneyi. Tuhaf bir nostalji duyuyordun, iğnenin batışının neden olduğu sızıya:

*Az kaldı. Az. Pistonu ağırca bastırıyorum. Zifiri karanlık bir gecede bir evin her bir odasında art arda lambaların yakılması gibi, bedenimin her bir köşesinde haz ateşleri yanmaya başlıyor. Bedenimin ağırlığı siliniyor, yumuşak bir tüy gibi havada yüzmeye ba*şlıyorum. *Ingeborg'un dediği kaya olmanın hazzı bu.* İşte bu! *Niye daha önce yapmadım ki?*

"Kaliteli mal!"

"Dememiş miydim birader! Ben de alacağım biraz, müsaadenle."

Agüs'un bu sözleri, cennetteki şarkı sesleri gibi geliyordu kulağına.

Selofan torbacığını Agüs'a verdin. Adam pencerenin önüne gidip kendini oradaki sandalyeye bırakıverdi, sonra cebinden bir parça kâğıt çıkarıp üzerine az miktarda eroin koydu, başka bir kâğıt parçasını silindir şeklinde yuvarladı ve bunu kullana-

rak burnuyla çekti eroini. Bu tuhaf gösteri karşısında, *henüz burundan çekme aşamasında mı yahu bu herif?* diye düşündün. Ayrıca, neden gidip de pencerenin önüne oturmuştu ki? Dışarıdan görebilirlerdi onu.

Bunun hemen ardından dışarıdan *muazzam bir gürültü geliyor, aniden kapı açılıyor, üniformalı polisler içeri dalıyor.* Hayretler içinde kalmıştın. Sen daha durumu anlamaya çalışırken bir polis silahını çekip havaya üç el ateş etti: "BAM, BAM, BAM!" Müthiş bir sesti bu! Odayı barut kokusu kapladı. Patlama seslerinden paniğe kapılıp yere yatmış, büzüşmüştün. Böyle zamanlarda hiç kımıldamaman gerektiğini biliyordun. O kadarlık bilgin vardı. İki polis arkandan gelip üzerine abandı, seni etkisiz hale getirdiler, iki kolunu büküp bileklerine kelepçe taktılar. Bu halde seni kaldırdılar ve döşemede oturur konuma getirdiler. Böylesine olağanüstü bir durum olmasına rağmen sen bedeninin içine yayılan uyuşturucu sayesinde son derece sakindin. Dış dünyadan kopmuş gibi bir dinginlik durumu. *Ne var ki? Katiyen kaygılanacak bir şey yok ortada,* diyen sesi bariz bir şekilde duyuyordun.

İki polis memuru omuzlarını ve kollarını arkadan kıskıvrak kavramışlardı. Başka bir memur, yere saçılmış olan şırınga, selofan torbacık, çakmak, kaşık gibi şeyleri eldivenli elleriyle yerden toplayıp naylon torbalara koymaktaydı. Her birini farklı bir torbaya yerleştiriyordu. Sen de dalgın dalgın seyrediyordun onu. Diğer ikisi duvar kenarında dikiliyordu. Delil toplamakla görevli polis memuru odanın öbür köşesine gidip Marlboro kutusunu özenle yerden kaldırıp eline aldı, içine baktı, sonra onu da bir torbaya yerleştirdi. Sen o Marlboro kutusunun Agüs'un getirdiği ve kamuflaj amaçlı bir kap olduğunu ve şu anda içinde hiçbir şey olmadığını düşündün kafanın bir köşesinde. Memur bu delilleri sağlam bir tahta kutuya koydu. Duvarın önünde dikilen polisler giysilerini ve çantan gibi diğer özel eşyalarını getirdikleri mukavva kutuya tıktılar. Mukavva kutunun üzerinde Hong Kong malı bir hazır erişte çorbasının etiketini gördün. Kutunun yanına içinde giysilerinin bulunduğu sırt çantanı koydular.

Önemli bir tutsak olduğun için seni önden götürürlerken delil niteliği taşıyan eşyaları arkadan getiriyorlardı. Bu şekilde odadan ayrıldınız. Otel görevlileri ve tesadüfen lobide bulunan müşteriler sessizce seyrediyorlardı sizi. Fakat Agūs görünürde yoktu. Polisler odada onu ne kelepçelemiş, ne de beraberlerinde getirmişlerdi. Sıra halinde odadan çıkıp otelin lobisine doğru yürürken, Agūs kayıplara karışmış olmalıydı. Tam da eroinin seni toz pembe bir sise bürüdüğü o sıralarda, Agūs'un neden pencere kenarına oturduğunu, dışarıdan görülebilecek şekilde tozu burnuna çektiğini ve hemen akabinde "mükemmel bir zamanlamayla" polisin odayı bastığını anladın.

Seni oyuna getirmişlerdi!

5. Kaoru

O avukatta iş yoktu. Aslında bu bir avukatla ilk karşılaşmamdı, ama onun işe yaramazın teki olduğunu gayet iyi anlamıştım. Onu tutarsam ağabeyimin idam fermanını bizzat imzalamış olacaktım. Haydi, adam en iyi performansını sergiledi diyelim, o takdirde bile müebbet olurdu mahkemenin kararı ve ağabeyim insanların bakışlarına daima açık, pislik içindeki o kafesten ömür boyu çıkamazdı. Aslında bu tek seçenek değildi, ama o beş para etmez avukatın bundan daha iyi bir sonuç almaya zerre kadar niyeti yoktu. Hem beceriksiz hem de lakayttı. Bundan ötürü başka bir avukat bulmalıydım. Daha güçlü, mahkemede elinden gelenin en iyisini yapacak bir avukat! Bunun için de, daha iyi bir "bağlantı"ya ulaşmam gerekiyordu.

O konsolostan da bir iş çıkmazdı. Tek derdi görev dönemini sorunsuzca bitirmek olan bürokrat tipiydi bu adam. Göze batmamaya, *gereksiz* şeyler yapmamaya gayret ederek emekli olduktan sonra da, bir uluslararası ilişkiler kuruluşunun yönetim kurulu üyesi olarak yaşamının son demlerini geçirmekten

başka bir şey düşünmüyormuş gibi bir hali vardı. Ne kadar yalvarsam da başka bir avukat ayarlama konusunda bana yardımcı olmayacağından emindim. Kaldı ki, başka bir avukat ayarlayacak bir çevresi bile olmadığına bahse girebilirdim bu adamın. Ayrıca, mensubu olduğu bakanlıkla istişarede bulunup bakanlığın Endonezya hükümetine baskı yapması için kılını kıpırdatmayacağına kalıbımı basardım. Teççi'ye yardım ederek eline hiçbir şey geçmeyeceğini düşünüyordu çünkü.

Ne olursa olsun, bana gerçekten yardımcı olacak birini mutlaka bulacaktım! Fakat, Endonezya'da bunu gerçekleştirmeye imkân yoktu. Burada kimseyi tanımıyordum ki! (Tabii o işe yaramaz konsolosu saymazsanız.) Böylece burada kalmak sadece zaman kaybı olacaktı. Tekrar buraya gelmek üzere, vatana dönüp bir çözüm yolu bulmaya çalışmalıydım. Tokyo'da Endonezya'yı iyi bilen birilerini bulmalıydım. Tokyo'da tanıdığım bir sürü insan vardı. Onlara sora sora mutlaka aradığım nitelikte birini bulabilirdim!

O gece vardığım sonuç buydu. Bir an önce dönmeliydim. Ertesi günkü uçakta yer ayırtıp vakit kaybetmeden Tokyo'ya dönmeliydim. Fakat ondan önce Teççi'yle bir kez daha görüşsem iyi olacaktı. Tamam, geçici bir süreliğine dönecektim, ama ağabeyime yine geleceğimi söylemem, bundan sonrası için planlarımı aktarmam ve onun söyleyeceklerini dinlemem gerekirdi. Ne olduğunu, neden böyle olduğunu ona sormalıydım. Böyle kendini dağıtmasının iyi olmadığını, bir an önce kendini toparlaması gerektiğini tembihlemeliydim. Tüm gücüyle savaşıp özgürlüğünü kazanması gerektiğini... Öyle, moralsiz, solgun bir yüzle bütün gün somurtarak olmazdı. Evet, bunları ona söylemeden vatana dönemezdim.

Ben de ağabeyimin önünde bir daha öyle zırlamamalı, soğukkanlılıkla enine boyuna konuşmalıydım.

Geçen gün aldığım kartviziti çıkarıp oradaki telefon numarasından Vayang'ı aradım. Telefona bir kadın çıktı. İngilizce anlar mı acaba diye düşünerek, "Mistır Vayang lütfen" diye kısaca rica ettim, ama endişemin aksine telefondaki kadın güzel bir İngilizceyle adımı sordu ve "Bir saniye lütfen" dedi.

Sonunda Vayang telefona gelince, ona ertesi gün emniyet müdürlüğüne gitmek istediğimi söyledim.

"Az önce telefonu açan karın mıydı?"

"Evet. Karım."

"İngilizcesi ne kadar güzel!"

"Karım otelde çalışmak. O yüzden."

Vayang'ın karısı çalışan bir kadındı demek.

Ertesi gün Vayang otele beni almaya geldi; konsolosluktan görüşme başvuru formu da getirmişti.

"Günaydın!" diye selamladıktan sonra, "Bu sabahki gazete... Ağabeyinle ilgili bir haber olmak..." diyerek gazeteyi bana verdi. Vayang'ın parmağıyla işaret ettiği yere baktım, hiç bilmediğim Endonezya dilinde yazılmış oldukça uzun bir haber ve emniyet müdürlüğünden birisinin bir masada oturmuş konuyla ilgili açıklama yaparken çekilmiş fotoğrafından başka bir şey anlamadım. Masanın üzerine bir Marlboro karton kutusu konmuştu. Ama, bu ne anlama geliyordu acaba?

"Ne diyor haberde?"

"Emniyet müdürü gazetecilere konuşmak... Bir Japon adam uyuşturucudan yakalanmak... Öyle yazmak gazetede.."

Aslında ayrıntılı olarak öğrenmek istiyordum, ama Vayang'ın "Tarzancadan hallice" İngilizcesinden bunu gerçekleştirmeye çabalamaktansa, Japonya'da bu dili bilen birisine okutmanın daha makul olacağına hükmederek çantama koydum gazeteyi. Konsoloslukta da çevirtebilirdim, ama bunun için yeterli zaman yoktu. Aslında bundan ziyade o sünepe konsolosa gidip ricada bulunmak bana itici geliyordu.

Emniyet müdürlüğüne vardığımızda, bu kez o sokaktan geçenler tarafından neredeyse tamamı görülebilen nezarethaneden gözlerimi kaçırarak hızlı adımlarla girdim içeri. O kafesin içinde, ağabeyimin sefil halini görmek istemiyordum. Görüşme işlemlerini yaparken görevli polis memuru Vayang'a bir şey söyledi. Bunun üzerine Vayang bana bakarak gülümsedi:

"O artık o *kafes*'te olmamak... İçeride başka odaya geçmek..." diye izah etti durumu Vayang. "Tek kişilik..." diye ekledi sonra.

Demek artık o iğrenç kafesten kurtulmuştu. Durumu biraz düzelmiş olmalıydı o halde. Acaba konsolos bazı teşebbüslerde mi bulunmuştu?

Bir polis memuru beni görüşme odasına götürdü, orada oturup bekledim. Daracık, rutubetli ve küf kokan bir odaydı. Ortasında ahşap bir masa vardı. Bundan önceki odaya benziyordu. Ama bu kez, görüşme için çok daha rahat koşullar sağlanmıştı. Benimle Teççi'nin oturacağı sandalye arasında parmaklık yoktu. Bizi gözeten bir polis memuru da hazır ve nazır değildi bu sefer. İstesem ona bir eğe verip, "Bununla parmaklıkları törpüleyip kır ve firar et!" diyebilirdim. Hatta Teççi'yi küçültüp el çantama koyup kaçırmak gibi çocukça bir hayal kurmadan edemedim.

Nihayet ağabeyimi getirdiler. Bomboş, ifadesiz gözlerle kapıdan içeri girdi, halsiz adımlarla yürüdü, bakışlarını yere indirmiş, gözlerime bakmaktan kaçınır bir halde, masanın karşı tarafındaki sandalyeye çöktü. Yine mi konuşamayacaktık? Yine mi ağzını bıçak açmayacaktı.

"Oradan çıktığını duydum?" diye sordum.

Ağabeyim başını kaldırdı. *Hey gidi Teççi hey!* diye düşündüm. Zayıflamış, çökmüş, benzi solmuştu. Sakalları uzamıştı. Yüzü rezalet bir haldeydi. Gözleri donuklaşmış, parıltısını yitirmişti. Geçen sefer inadından susmakta diretiyormuş gibi bir havası vardı, ama bu kez konuşacak takati bile yok gibiydi. Hatta bu yüzden kendi bedenimden de enerji çekildiğini hissediyordum. Teççi bir şekilde sorumu yanıtlamayı başardı.

"Hı hı."

Aradan uzun bir süre geçmişti, ama ağzından bir ses çıkmıştı! Bu beni o kadar sevindirdi ki gözlerim buğulandı. Gözyaşlarım yanaklarımın her iki yanından akmaya başlayınca elimin tersiyle sildim. Eskiden de gözyaşlarımı bu şekilde sildiğim için annem bu hareketimin oğlanlara benzediğini söyleyip takılırdı bana. Kōşien Liselararası Beyzbol Şampiyonası'nda* yenildik-

* Her yıl Japon Lise Beyzbol Federasyonu ve *Asahi* gazetesi tarafından düzenlenen ulusal gençler amatör beyzbol turnuvası. Her yaş grubundan beyzbol me-

leri için ağlayan oyuncular gibi siliyormuşum gözyaşlarımı. Bir yandan bunu anımsarken, diğer yandan çantamdan mendilimi çıkardım, gözlerimi silip aceleyle tekrar çantama tıktım. Mendili sürekli elimde tutmak istemiyordum.

"Şimdi tek kişilik odada mı kalıyorsun? Dışarıdan görünmüyor değil mi?"

Bunu sorarken sesimin titrediğini fark ettim.

"Evet, tek kişilik. Dosyam savcılığa gönderildiği için, hücreye aldılar beni. Mevzuat böyleymiş burada."

Ağabeyimin sesi de titriyordu. Uzun mesafe telefon görüşmelerinde zorlukla duyulan cılız ses gibiydi. Hücre meselesi sevindiriciydi, ama ona söylemem gereken daha önemli şeyler vardı.

"Ben, bugün ya da yarın, tekrar dönmek üzere Tokyo'ya gideceğim."

Gözlerini dikerek bana baktı. İlk kez yüzüme bakmıştı. Endişeli ya da öfkeli bir bakış değildi bu. Daha ziyade, yüzümde daha önce fark etmediği bir şeyleri keşfetmişçesine bir bakıştı.

"Bundan sonra mahkeme olacak, değil mi?"

Teççi sesini çıkarmadan başıyla onayladı.

"Dün buranın Japonya konsolosunun tanıştırdığı avukatla görüştüm. Ama yaramaz. Sünepenin teki. Burada başka bir avukat bulmak gibi bir imkânım da yok. O yüzden Tokyo'ya dönüp buraları iyi bilen birilerini bulup daha işinin ehli ve etkili bir avukat ayarlamasını rica etmek niyetindeyim. O yüzden geçici olarak gidiyorum vatana. Tekrar geleceğim."

"Ya, boşversene... Bir şey yapma. Beni kendi halime bırak!"

"Öyle aptalca konuşma ya! Seni kendi haline bırakmam ne demek biliyor musun? İdam! Anlıyor musun beni?"

Bunları söyledikten sonra ben bir kez daha idam kelimesinin korkunçluğuyla ürperdim.

"Ne yapalım, boş ver" diyor ağabeyim her şeyi boşlamış gibi bir çehreyle.

"Saçmalama! Ne diye derhal koşa koşa buraya geldim sanıyorsun?"

---

raklılarının ilgisini çeken bu turnuva Hyōgo ilindeki Kōshien adlı stadyumda yapıldığı için kısaca Kōshien olarak da anılır. (ç.n.)

"Kimse istemedi buraya gelmeni. Kendi işine bak sen. Bana karışma."

"Ne biçim sözler bunlar öyle!"

Tepem atmıştı ama şu aşamada ağabeyime ne söylesem tesiri olmayacağını anlamıştım. Tutuklanma ve hapse atılmanın şokuyla tüm enerjisini yitirmiş olmalıydı. Yaşama tutunup buradan çıkarak özgür bir hayat sürmeye dair tüm arzusunu yitirmişti. Ve o bu arzusunu geri kazanana kadar ona destek olmak benim işimdi artık.

"Sen ne dersen de, ben elimden geleni yapacağım. Senin için değil. Sen idama mahkûm olmayı çok istiyorsan, o kendi bileceğin iş. Fakat ben kimseye 'öz ağabeyinin idamına seyirci kaldı' dedirtmem, anladın mı? İstersen bunu benim bencilliğim olarak düşün. Seninle bir ilgisi yok."

Mantığında bir tuhaflık olduğunu düşünerek sarf etmiştim bu sözleri. Ağabeyim susuyordu. Daha fazla tartışmak istemiyor gibi bir hali vardı.

"Sadece şunu söyle bana: Eroin bulundurduğun doğru mu?"

Ağabeyim bir süre sessiz kaldıktan sonra ağzını açtı.

"Evet, doğru. Tayland'dan buraya geldikten sonra Kuta Kumsalı'nda tanıştığım bir şerefsizden iki gram almıştım. Burada ilk alışımdı. Onun hemen ardından da polis odamı bastı zaten. Muhtemelen o *pusher* polisin adamıydı!"

"*Pusher* da ne demek?"

"Uyuşturucu satıcısı."

"Neden polisin adamı olsun ki?"

"Tertiplenmiş bir baskındı. Yabancı birine satıyor. Polis gelip hemen yakalıyor. Polisler yasadışı uyuşturucu faaliyetlerini önlemede ne kadar başarılı olduklarını göstermiş oluyorlar. Güzel bir reklam fırsatı yani! Diğer yandan yakalanan bir yabancı suçlu olduğu için kamuoyu seviniyor. Sanırım böyle bir düzenek kurulmuş."

"Madem bunları biliyordun, neden yakalandın?"

"Nefsime yenildim."

Bunu sorarken, sanki onu değil de kendimi sıkıştırıyormuşum gibi hissetmiştim.

"Yani sen bir uyuşturucu bağımlısı mısın?"

"Evet."

"Nasıl olur ya? Neden?"

Ağabeyim yine suskunlaştı.

"Ama yani sadece bağımlı diye bir insanı idama mahkûm etmek son derece mantıksız değil mi?"

"Bilemiyorum" dedi ağabeyim. Sanki söz konusu olan kendisi değil de bir başkasıydı. "Japonya'da uyuşturucuyla elbette ki hiçbir alakam yoktu. Ama Japonya'da uyuşturucu suçunun ilk kez işlenmesi durumunda suçlunun şartlı salıverildiğine dair bir gazete haberi okumuştum. Ceza alsa bile en fazla altı ay verirlermiş. Yabancıysa sınır dışı edilir normalde. Tabii ki, bu bulundurma durumunda. Ülkeye dışarıdan uyuşturucu sokup bunu pazarlamaya çalışınca ceza katlanır."

"Sen sadece bulunduruyordun, değil mi?"

"Evet. Sadece bulundurma. İşte ben de bu yüzden bu idam meselesinin nereden çıktığına bir türlü akıl erdiremiyorum."

"O halde bir yanlış anlaşılma olmalı" dedim.

Ağabeyim yine o dalgın çehresine geri dönmüştü. "Boş umutlara kapılma!" der gibiydi.

"Her halükârda bize mutlaka çok iyi bir avukat gerektiği için ben bir Tokyo'ya döneceğim."

"Ya bıraksana! Boş ver!"

"Neden yahu? Kurtulmak istemiyor musun?"

"Nafile çaba. Buradaki avukat yeterli."

"Öyle bırakma kendini."

"Kendini bırakmak falan değil."

Ağabeyim böyle dedi, ama sözlerine açıklık getirmedi. Konuşacak enerjisinin olmamasına yordum bunu.

"Mutlaka yapacağım dediğimi. İyi bir avukat ayarlayıp seni buradan çıkaracağım. Böyle bir yerde hapsedilmiş olmana seyirci kalamam!"

"Neden?"

Biraz düşündüm. Sahi neden Teççi'ye yardım ediyordum ben? Sonra şöyle yanıtladım sorusunu:

"Çünkü, ben senin kız kardeşinim!"

Ağabeyim bunun üzerine başka bir şey demedi. Çünkü, ben senin kız kardeşinim! ifadesi fazla sıradan, fazla şekilsel bir gerekçeymiş gibi geldi bana. Ve samimi olmak gerekirse biraz utandım. Bunları düşünürken yine gözlerim buğulandı. Yeniden mendilimi çıkarıp gözlerimi sildim. Bir süre ikimiz de suskun kaldık. Birbirimizin yüzüne bakamadık.

"Bir şeye ihtiyacın var mı?"

"Ee, o halde, giysi al bana" dedi bir süre tereddüt ettikten sonra. "Kot pantolon, tişört ve iç çamaşırı. Şort da olursa çok makbule geçer. Bunları bana vermende bir sakınca olup olmadığını idareye sor, öyle gönder, e mi?"

"Tamam, buradan çıkınca hemen alışverişe giderim merak etme. Öğleye kadar eline ulaşmış olur. Eğer günde iki kez görüşmeye izin yoksa, biriyle gönderirim sana."

Teççi sessizce başını sallayarak onayladı söylediklerimi.

"O halde müsaadenle ben kaçayım. Mektup gönderme hakkın varsa, bana mutlaka yaz, olmaz mı? Ah, doğru ya, kâğıt ve tükenmezkalem de alayım sana. Resim malzemesi ister misin?"

"İstemem."

Ağabeyimi içeride bırakarak odadan çıktım.

Emniyet müdürlüğü binasından çıkıp Vayang'ın arabasına yönelmişken durakladım, düşündüm: Teççi'nin söylediğine göre, uyuşturucu bulunduruyordu, fakat idamı meşru kılacak denli yüksek miktarda değildi. Japonya ve Endonezya yasaları ne kadar farklı olursa olsun, şartlı salıvermeyle sonuçlanması gereken bir suçun idamla cezalandırılması gibi bir durum söz konusu olamazdı. Kim sarf etmişti bu "idam" kelimesini? Teççi sorguda idamdan bahsedilmediğini, "idam" kelimesinin ilk defa konsolosun ağzından çıktığını söylemişti. Ben de konsolostan ve o uyuz avukattan duymuştum bu uğursuz kelimeyi. Peki ya konsolosun kulağına nereden gitmişti bu idam meselesi? Polis mi söylemişti? Her şeyden önce, iki gram uyuşturucu bulundurmak neden idamla cezalandırılıyordu ki? Bunun bir tertip olduğu doğru muydu?

Bu şekilde Tokyo'ya dönemezdim. Polisin görüşünü alıp durumu teyit etmeden bir sonraki adımı planlamak mümkün değildi. Ağabeyimin, Teççi'nin idama mahkûm olması... Böyle aptalca bir şey olamazdı! Emniyet müdürlüğü binasının yan tarafına park edilmiş arabaya binmek üzere kapıya elimi dayamış bunları düşünürken tepem adamakıllı attı. Neydi bütün bunların anlamı?

"Vayang, baksana, buranın emniyet müdürüyle görüşemez miyim?"

Vayang afallamış gibiydi. Ama sert bakışlarım karşısında razı oldu.

"Ben konuşmak... Ayarlamaya çalışmak..."

Bunun üzerine müdürlüğün girişine gittik. Vayang kabul masasındaki polis memuruna durumu anlattı. Memur bizi iç tarafta bir odaya bırakıp ayrıldı. Aynı memur tekrar gelerek el hareketleriyle orada beklememizi işaret etti.

Beklemeye başladık.

Bir saat geçince Vayang'dan gidip bir bakmasını rica ettim.

" 'Biraz daha bekle', demek onlar..."

" 'Biraz daha ne kadar ola ki?"

"Bilmemek ben..."

Endişeli bir şekilde ve sessizce beklemeyi sürdürdük. O arada ben Marsilya'daki Tunus Konsolosluğu'nun beni nasıl vize için bir hafta beklettiğini anımsadım. Her gün gidiyordum. Sabahtan öğleye kadar beklettikten sonra, ertesi gün gelmemi söylüyorlardı. Evet, demek böyleydi. Bu tür ülkelerin memurları insanları sınırsızca bekletiyorlardı. Ben de kafamı boşaltıp sinirlenmemeye çalışarak beklemeyi sürdürdüm.

Bir saat daha geçti, az evvelki polis memuru geldi ve bizi müdürün odasına götürdü.

Büyükçe eski bir masanın arkasında, kısa kollu üniforma giymiş irikıyım bir adam oturuyordu. İçeri girdiğimde yüzüme tek söz etmeden dik dik baktı. Sanki değer biçmeye çalışır gibi huzursuz edici bakışlarla süzüyordu beni.

"İngilizce biliyor musunuz?" diye sordum ben.

Muhatabım başını "Evet" anlamında salladı.

"Ben Nishijima Tetsurō'nun kız kardeşiyim. Ağbimi siz mi tutukladınız?"

"Operasyonu ben yönettim."

"Tutuklanmasına gerek teşkil eden şüphe neydi?"

"Gayri kanuni olarak yüksek miktarda uyuşturucu bulundurmak."

"Yüksek miktar diyorsunuz da ağbim elindeki uyuşturucunun iki gramdan ibaret olduğunu söylüyor."

"Bunlar mahkemede açıklığa kavuşacak."

"Basın toplantısında nasıl bir demeç verdiniz?"

"Gazeteyi okuyun, anlarsınız."

Lütfedip benimle görüşüyordu ama kale almıyordu, anlayacağınız. Yanımdaki sandalyede oturan Vayang'ın korkudan kaskatı kesildiğini sezinledim. Bu emniyet müdürü o kadar korkunç bir adam mıydı acaba?

"Japonya konsolosu ağbiminin idam edilebileceğini söyledi. Böyle bir ihtimal var mı gerçekten?"

"Ona yargıç karar verir. Cezayı da savcı talep eder. Benim vazifem şüphelileri yakalamak, delilleri toplayıp muhafaza etmek, şüpheliyle ilgili tutanak ve diğer evrakları hazırlamaktan ibarettir."

"Öyle bir ihtimal var mı?"

"Ülkemizin adil yargı mercileri karar verecek buna."

Benimle dalga geçer gibi bir tavır içindeydi. Bunun üzerine taktik değiştirdim.

"Ağabeyim tutuklanmasının bir tertip olduğunu söylüyor. Doğru mu bu?"

"Biz öyle şey yapmayız."

"Peki ya Agūs denen adam?"

"O da kim? Haberin var mı bilmem, ama küçük hanımefendi, bu ülkede milyonlarca 'Agūs' adında vatandaş yaşar."

Susuyordum.

"Şüpheli şahıs hakkında iyi niyetli bir vatandaş ihbarda bulunmuş. Biz de gittik araştırdık. Baktık uyuşturucu bulunduruyor, yakaladık" dedi emniyet müdürü.

"Kimmiş 'şu iyi niyetli vatandaş' dediğiniz?"

"Şu aşamada sana bu konuda malumat vermeyi gerekli görmüyorum. Aslında bu şekilde seninle görüşmem de çok gerekli değildi. Ben gerekli görürsem sadece suçlularla görüşürüm. Sen *henüz* o kategoriye girmiyorsun."

Bunu söyledikten sonra emniyet müdürü pis pis sırıttı.

"Ne demek oluyor şimdi bu?"

"Demem o ki, bu ülkede herhangi bir suç işlemek ya da suç işlemiş gibi bir yanlış anlaşılmaya mahal vermemek için çok, ama çok dikkatli ol!"

"Bu bir tehdit mi?"

Ben gözlerimi müdürün gözlerin içine dikip sertçe baktım.

"Ne münasebet. Dikkatli olman yönünde bir ikaz sadece. Suç olarak görülecek bir şey yapmamalı, ülkemizin iyi niyetli vatandaşlarını tahrik edecek ya da yoldan çıkaracak davranış ve eylemlerde bulunmamalısın. Yabancılar genelde sorun çıkarmaya meyillidir. Hele hele kadınlar."

Müdür böyle söyledikten sonra müstehcen ve arsız gözlerle yüzümü, bedenimi süzdü ve yine sırıttı. Bu herif herhangi bir gerekçeyle beni tutuklatabilirdi. Ya da bir psikopat serseriyi üstüme salabilirdi. Nasıl da soğukkanlı bir şekilde söyleyebiliyordu tüm bunları.

Adamın suratına bakarken hem tepem attı, hem de ne kadar güçsüz olduğumu idrak ettim. Artık bu herife ne söylesem boştu. Burada yapılacak her şeyi tüketmiştim. Bu emniyet müdürü ağabeyimin davasıyla ilgili mutlak bir özgüvene sahipti. Sahip olduğu yetki ve gücü kötüye kullanarak ağabeyimi idam ettirmek istiyor olmalıydı. O yüzden benimle alay eder gibi konuşuyordu. Akılcı bir şekilde ikna etmeye çalışsam da, Japon olmama güvenerek hırçınlaşsam da, gözyaşları içinde ayaklarına kapansam da zerre kadar değişiklik olmayacaktı. Bu tür yöntemlerin işleyeceği tipte biri değildi bu müdür.

Yanımdaki sandalyede Vayang tiril tiril titriyordu.

"Anladım. Ülkenizin adil yargı sistemine güvenmeye karar verdim."

Böyle diyerek ayağa kalktım.

Bir şeyler yapacağım. Davayı kazanacağım, göreceksin sen! Senin o morarmış suratını görmek istiyorum. Emniyet müdürlüğü binasından çıkarken bunları düşünüyordum.

Tokyo'ya dönmeye karar verdiğimde aklımda bize yardımcı olabileceğini düşündüğüm biri vardı. Ona danışırsam mutlaka bir şeyler yapardı. Dönünce hemen irtibat kurdum. Çekim için yurtdışındadır diye endişelenmiştim, ama neyse ki Japonya'daymış.

Sözünü ettiğim kişi Takami Keiichirō'ydu. Televizyon programı yapımcısıydı. Herhangi bir televizyon istasyonuna bağlı değildi, kendi yazıhanesi vardı. Uluslararası ilişkilerle ilgili programlar yapıyordu. Bilhassa Arap ülkeleri ve Güney Amerika konusunda uzmandı ve sık sık oldukça özgün haber programları hazırlayarak büyük ilgi topluyordu. Böyle bir ünü vardı. Kendisine sözlü çevirmen ve koordinatör olarak iki üç kez eşlik etmiştim. Talihli olduğu zamanlarda, talihinin sunduğu imkânlardan sonuna kadar yararlanıp işin peşini bırakmayarak nasıl fevkalade çekimler ve röportajlar yaptığına tanık olmuştum. O zaman bu adamın işinde bu kadar başarılı olmasının ana nedeninin insanlar tarafından sevilmesi olduğunu anlamıştım. Muhatabına ne dalkavukluk eder, ne de nabza göre şerbet verirdi. İnandığı ve içinden gelen şeyleri her yerde dobra dobra söylerdi. İşte onun bu tavrında bir cazibe vardı. Dolayısıyla, bir röportaj ikinci, üçüncü fırsatları doğururdu. Böylelikle hem çevresi, yani iletişim ağı genişliyordu, hem de bu bağlantılarını uzun süre muhafaza edebiliyordu. Röportajda muhatabınız insan olduğu için karşınızdaki tarafından sevilmeniz çok önemlidir.

Ne var ki Takami Bey'in başarısız olduğu zamanlar da oldu. Bir örnek vereyim. Bir ülkenin rejim karşıtı gerilla örgütü liderlerinden biriyle görüşmek için bin dereden su getirmiş ve sonunda görüşmeyi ayarlamıştı. Buna rağmen, Takami Bey görüşme öncesi gerginliğini gidermek için bir iki yudum viski

içmeye karar vermiş, fakat "sinirlerimi gevşeteyim" derken alkolün dozunu fazla kaçırmıştı. Aslında gergin olması doğaldı. Röportaj yapacağı kişi, o örgütün beyin takımından olduğu için, görüşme yerinde koruma amacıyla birçok fedai hazır bulunuyordu, bu fedailerin otomatik silahlarının çıkardığı şakırtılar bizi tedirgin ediyor, ürkütüyordu. Üstelik oraya gelirken yolda bizi bayağı bir dolaştırmışlardı. Harabeyi andıran metruk bir binada silahlı militanlarla çevrili bir halde beklemek zorunda kalmıştık. Bu gergin bekleyiş esnasında, Takami Bey, viskisinden gitgide daha büyük yudumlar almaya başlamıştı. Nihayet röportajı yapacağımız kişi geldiğinde Takami Bey körkütük sarhoştu!

Vakit geçirmeden röportaja başladık. Takami Bey ilk soruyu sordu, ben de çevirdim. Fakat ben çevirir çevirmez, gerilla lideri coşkulu bir nutuk çekmeye koyuldu. Soluk almadan konuşmasını sürdüren muhatabımın söylediklerini yarım saat boyunca notlar alarak dinledim, derhal çevireyim diye Takami Bey'e döndüğümde bir de ne göreyim: Tecrübeli yapımcı sızmış ve hafiften horlayarak uyukluyordu. Olacak şey değildi bu! Neyse ki, gerilla lideri de kendi konuşmasından sarhoş olduğu için durumu fark etmemişti. Ayrıca bir başka talihimiz de konuşmayı kameraya kaydetmemiz olmuştu. Ne var ki Takami Bey orada uyuyakalarak adama can alıcı soruları yöneltme ve örgütlerinin gerçek niyetini öğrenebilme fırsatını kaçırmıştı. Bunun röportaj olarak hiçbir değeri yoktu. Takami Bey bu hatasından ötürü çok mahcup oldu ve sonradan özür diledi benden.

Bir anlamda Takami Bey'in kendini bana karşı borçlu hissetmesine yol açmıştı bu olay. Diğer yandan, deneyimlediğimiz başka bir olay da onun bu hissini ikiye katlayacaktı:

Japonya Kızıl Ordusu* örgütünün lideriyle röportaj yapmak amacıyla Filistin'e gitmiştik. Filistin Halk Kurtuluş Cephesi örgütünün yönetici kadrosundan bir kişi bize rehber-koruma-gözetici-irtibatçı olarak eşlik etmekteydi. Adı Halil'di. Halil bir

* Japonya Kızıl Ordusu (*Nihon Sekigun*, 日本赤軍): 1970'lerden 1990'lara dek Filistin'de faal olan Shigenobu Fusako (1945-) liderliğindeki radikal sol örgüt. (ç.n.)

zamanlar çok başarılı bir gerilla komutanıymış, fakat İsrail ordusunun eline düşüp ağır işkencelere maruz kalınca ruhsal dengesini yitirmiş. Örgüt onu gerilla faaliyetlerinde kullanamadığı için yabancı gazetecilere rehberlik gibi sıkıcı işleri ona vermeye başlamış. Bu adam gerçekten dengesiz hareketleriyle insana korku salan bir tipti.

İşte bu Halil bana musallat olmaya başladı; tabii Takami Bey'in, kameramanın ya da çekim ekibinden diğer arkadaşımızın olmadığı yerlerde! Tehdit kokan ürkütücü bir durumdu bu. Zor durumda kalmıştım. Elbette ki onun ahlaksız isteklerine boyun eğmek gibi bir niyetim yoktu. Kendimi sakınarak bir an önce şu çeviri işini bitirmek niyetindeydim. Fakat çok ısrarcıydı. Bir gece kapıma dayandı. Güya önemli bir telefon gelmişmiş. İşkillenip kapıyı açmadım. Önce Takami Bey'i uyandırmasını ve beraber gelmelerini söyledim. Orada biraz homurdana homurdana bekledikten sonra gitti. Bense, *Ya söyledikleri doğruysa?* diye, şafak sökene kadar bekledim. Ama ne gelen oldu, ne de giden! O deneyimi ucuz atlatmıştım. Ama nihayetinde Filistin Halk Kurtuluş Cephesi örgütünün yönetici kadrosundandı. Bu oteli de kendisi ayarlamıştı. Ne bileyim, örneğin, bütün kapıları açan ana anahtarı edinip tekrar gelebilir ve içeri dalabilirdi. Geceleri odamın kapısının önüne bir sandalye dayamayı bile düşünmeye başlamıştım. Diyeceğim o ki, endişeden sürekli diken üstündeydim.

Tüm bunlara rağmen bu durumdan Takami Bey'e bahsetmek istemiyordum. İş dolayısıyla orada bulunduğum için işle ilgili meselelerde her şeyi danışıyordum ona, ama Halil meselesini kendim çözmeliydim. Şahsi meselemdi. Tamam, işten dolayı ortaya çıkmıştı, ama yine de şahsi meselemdi. Takami Bey'i gereksiz yere rahatsız edip işine odaklanmasına engel olmamam gerekiyordu. Bu benim onun elemanı olarak temel tutumumdu. Bu yüzden, meseleyi kendi başıma halletmem gerektiğinden emindim. Ne var ki Halil bir türlü peşimi bırakmıyordu. Mümkün olduğunca onunla baş başa kalmamaya gayret etsem de bir şekilde beni yalnız yakalayıp yanıma geliyordu. Bu sıkıntı günlerce geçmeyen bir mide ağrısına neden olmuştu.

Halil'in kapıma dayandığı gecenin sabahı kahvaltı sırasında Takami Bey beni dikkatlice süzdükten sonra:

"Kaoru kızım, senin benzin solmuş. Hiçbir şey de yemedin" dedi.

"Pek iştahım yok da..."

"Bu sabah sana izin veriyorum git biraz dolaş, temiz hava al. Bak oradaki tepeye tırmanabilirsin mesela. Halil götürsün seni" dedi Takami Bey. "Halil baksana, bu arkadaşı şu tepeye götürüver de açılsın biraz."

Buyur buradan yak!

Sonuçta, istemeye istemeye de olsa Halil'le o tepeye tırmanmak zorunda kaldım. "Bana yaklaşma!" diye kesin bir dille Halil'i uyardım ve başımla önden gitmesini işaret ettim. O da, güpegündüz tepenin yamacında zaten bir şey yapamayacağına hükmettiğinden midir, yoksa benim sert tutumumdan mı çekindi anlamadım, ama benim yirmi metre kadar önümden tepeye tırmandı. Ben de onu takip ettim. O duraklayıp arkasına dönüp baktığında duraklayıp onun tekrar yürümesini bekliyordum. Bu şekilde yürüyerek aramıza, deyim yerindeyse "saat farkı" koyarak zirveye kadar çıktık ve elbette ki manzaraya falan hiç bakmadan tepeden indik. Ne için yapıldığı belli olmayan bir gezi olmuştu bu.

Sonuçta, o seyahatten son güne kadar Japonya Kızıl Ordusu lideriyle görüşemeden Narita Havalimanı'na döndüğümüzde Takami Bey'e Halil yüzünden çektiğim sıkıntıları anlattım.

"Demek öyle! Benim daha dikkatli olmam ve durumu fark etmem lazımdı. Kusura bakma kızım."

Takami Bey böyle demişti. Ben de bana çok emeği geçtiği ve saygı duyduğum birisi olduğu için Takami Bey'i affetmiş, olayı unutmaya karar vermiştim. Zamanla aramızdaki mesafe kalktı. Birbirimize nazımız geçecek denli bir hukuk oluştu aramızda. Ağabeyimi kurtarma konusunda rahatlıkla yardım isteyebileceğim biriydi Takami Bey, anlayacağınız. Ve ben onun bu ileti-

şim ağı sayesinde ağabeyimi bir şekilde içinde bulunduğu durumdan kurtarabileceğimize inanıyordum.

Öncelikle telefon edip acil bir mesele için görüşmek istediğimi söyledikten sonra yazıhanesine gittim. Ağabeyimin hapiste olduğunu bir üçüncü kişiye anlatmak için belli bir cesaret gerekiyordu. Ama, Takami Bey el âlemin ne diyeceğinden ödü patlayan sıradan Japonlardan çok farklıydı. Geniş bir bakış açısına sahipti. Her şeyden önce neredeyse tüm dünyayı gezip görmüşlüğü vardı. İşte böyle düşünerek bildiğim her şeyi açık açık anlattım ona.

"Bu işin hakkından gelirse İnagaki Yūzō gelir kızım."

Sesini çıkarmadan anlattıklarımı dinledikten sonra böyle demişti Takami Bey.

"Nasıl biridir?"

"Endonezya'da nüfuzlu biridir."

"Endonezya'da nüfuzlu mu?"

"Hımm, senin, Japonya'yla Endonezya arasında güçlü bir iktisadi bağ olduğundan haberin yok galiba? İki ülke arasında, ne kadar yoğun bir para, iş ve insan trafiği olduğundan..."

"Hayır, pek bilgili değilim bu konuda. Samimi olmak gerekirse, bu olay başımıza gelene kadar Endonezya denen ülkeyle ilgili hemen hemen hiçbir şey bilmiyordum."

"Sana kısa bir sunum yapmam şart oldu öyleyse!" diyerek Takami Bey, ilginç bir şey anlatmaya hazırlanan insanların yaptığı gibi oturduğu yerde hafif öne doğruldu.

"Endonezya II. Dünya Savaşı'ndan önce Hollanda'nın sömürgesiydi. Savaş sırasında Japon ordusu tarafından işgal edildi. O sıralar, tüm Endonezyalılar kendilerini Hollanda'nın tahakkümünden kurtardığını düşündüğü için Japon ordusunun gelişine pek sevindiler. Zaten savaştan önce de Japonya Güneydoğu Asya'da sevilen ve ilgi duyulan bir ülkeydi. Şimdi, 'gelişmekte olan ülkeler' dediğimiz ülkelerin hepsi Avrupa ülkelerinin sömürgesiydiler ve Asya'da Avrupa'nın sömürgesi olmayan iki ülke vardı sadece: Japonya ve Tayland. Üstelik Japonya muazzam Rusya İmparatorluğunu yenmişti. Kısacası, Asya ülkeleri için Japonya bir umut ışığıydı, bir büyük ağabeydi, tabiri caizse beyaz atlı kurtarıcı şövalyeydi."

Bunları ilk defa duyuyordum. Sessizce dinlemeye devam ettim.

"Fakat işin aslı Japon ordusu Endonezya'yı Hollandalıların tahakkümünden kurtarırken, Endonezya halkına hürriyetini vermek bir yana, ülkede Japon usulü bir sömürgeci tahakküm kurdu! Amacı, savaş ikmal malzemeleri temin etmek ve güç alanını genişletmekti. Üstüne üstlük, Japon askerleri son derece haşin ve küstahtılar. Yerli halka zalimce davranıyorlardı. Ayrıca, Japon sömürge yönetimi Endonezyalılara zorla Japonca öğreterek anadillerini, Şinto inancını dayatarak ise dinlerini değiştirmeye çalıştı. Nitekim, Endonezya dilinde kalan en iyi bilinen Japonca kelimelerin *rōmusha* {ırgat} ve *baka yarō* {aptal herif} olması bile, Japon sömürge rejiminin tavrı hakkında ipucu verir bize. Senin anlayacağın işgalden bir süre sonra olayın aslı astarı ortaya çıkınca Japonlar bir anda kurtarıcıdan nefret edilen kişilere dönüşmüşlerdi.

"Bununla birlikte, nihayetinde, her iki milletten insanlar bir süre beraber yaşamıştı. Birlikte yaşama deneyimi Endonezyalılarla Japonlar arasında bir tür yakınlaşmaya da zemin hazırlamıştı. Ordu dışında elli bin sivil Japon sömürge yerleşimcisinin Endonezya'ya gönderildiğini unutmamak lazım. Yani sonuçta, bütün Japonlar öyle küstahça üstünlük taslamıyorlardı. Kaldı ki, ırk ve milliyet farklarını aşan, kadın erkek ilişkisi diye bir şey de var tabii... Birbirini sevip aile kuran Japonlarla Endonezyalılar da oldu demek istiyorum. Bunun haricinde Japonya tarafı, işgal zamanında, *Büyük Asya Ortak Refah Alanı Projesi** çerçevesinde kâğıt üzerinde de olsa Endonezya'nın bağımsızlığını ilan etmeye yönelik bir tasarı oluşturmuştu. Bunun için anayasa yazımının hazırlıkları da sürmekteydi. Ve savaşın bitiminden iki gün sonra Sukarno bu hazırlıkları devralıp bunlara dayanarak Endonezya'nın bağımsızlığını ilan etti. Diğer yandan II. Dünya Savaşı bittikten sonra

* Büyük Asya Ortak Refah Alanı Projesi (*Daytōa Kyōeiken,* 大東亜共栄圏): II. Dünya Savaşı sırasında, Asya ülkelerini Batı'nın sömürgeci tahakkümünden kurtarıp Japonya merkezli bir "ortak refah alanı" yaratmayı amaçlar gibi sunulan, fakat aslında "Büyük Japonya İmparatorluğu"nun Asya üzerindeki emperyal tahakküm ve sömürü siyasetini meşrulaştırmak amacıyla geliştirilen proje. (ç.n.)

binlerce Japon subay ve er Japonya'ya dönmeyerek Endonezya'da kalmayı seçmişti. Yerli halk bu Japonlara *Japindolar* yani Japon Endonezyalılar adını verdi.

"Emperyalist emelleri olan Hollanda, Sukarno'nun bağımsızlık ilanını kabul etmedi ve II. Dünya Savaşı biter bitmez savaş öncesindeki tahakkümünü sürdürmek istedi. Buna karşı, Sukarno dört yıl süren bir kurtuluş savaşının ardından vatanını Hollanda'nın tahakkümünden kurtardı. Bu kurtuluş savaşına *Japindolar*'ın etkin biçimde katıldıkları rivayet olunur. Ben de bir kez bu insanlarla ilgili bir program yapmıştım. Şimdi *Japindolar*'ın sayıları epey azaldı tabii..."

Takami Bey'in yüzüne sanki bir şey anımsamış gibi bir ışıltı geldi. Belki de, o program için röportajlar yaptığı insanlarla yakınlaşmış ve yıllar sonra onlardan bir kısmının vefat haberlerini almıştı, kim bilir...

"Neyse, bu bir yana, Japonya Endonezya ilişkilerindeki en önemli nokta savaş sonrasındaki iktisadi ilişkilerdir. Japonya Endonezya'ya savaş tazminatı ödedi ve bu Endonezya'nın kalkınmasına büyük katkıda bulundu. Elbette ki Japon ve Endonezyalı siyasetçiler bu paraya üşüştüler. Japonya tarafı parayı veriyor, Endonezya tarafı bu parayla bir şeyler yapmak istiyordu. Ne var ki, örneğin baraj yapmak da, başka elektrik santralleri yapmak da, o zamanların Endonezya'sındaki teknik donanımla mümkün değildi. O yüzden doğal olarak Japon şirketleri üstlendi bu projeleri. Tabii bu süreçte, birçok kez, Japonya'nın ödediği tazminatın yeniden Japonya'ya dönüşü gibi bir durum oluştu. Yani şimdiki Resmi Kalkınma Yardımı, *O.D.A.* denen şeyin düzeneğiydi bu senin anlayacağın. Hibe edilen yardım parası, şirketler aracılığıyla sonunda Japonya'ya geri aktı. Bir kısmı da siyasetçilerin cebine tabii...

"İroniktir, Japonya'nın savaşta yenilmesi sayesinde, bu sözde 'yardım' sistemi aracılığıyla Japonya ve Endonezya savaş sırasında hayal bile edilemeyecek denli yakın ilişkiler kurdular. İnagaki Hoca da, bu sürece büyük katkıda bulunmuş biri. Somut olarak ne yaptığı konusunda bir fikrim yok, ama temiz, saf bir insan olarak ünü vardır."

"Gözü parada değil yani, öyle mi?"

"Duyumlarıma göre birincil hedefi para değil. Çeşitli girişim ve faaliyetlerde bulunarak Japonya-Endonezya ilişkilerinin gelişmesine katkıda bulunacağına inanıyor. En azından ben, onun rüşvet, komisyon alma falan gibi kirli işlere bulaştığını hiç duymadım."

"Peki, böylesine önemli bir adam beni muhatap alır mı ki acaba?"

"Denemezsek bilemeyiz değil mi? Hem senin şu durumda bunları düşünecek lüksün yok, değil mi?"

"Haklısınız."

Böylece, ne kadar önemli bir şahsiyet olduğunu öğrendiğim İnagaki Hoca'nın yazıhanesine korka korka gittim. Fakat daha en başta ciddi bir hata yaptım. Aslında görüşmeden önce tüm hazırlıklar tamam görünüyordu: Takami Bey'e bir tavsiye mektubu yazdırmakla kalmamış, bir de randevu alması için telefon etmesini rica etmiştim. Görüşmeye de tam zamanında gittim. Nihonbashi semtinde bulunan küçük bir şirketti burası. Kabul masasında kendimi tanıttım, tavsiye mektubunu verdim ve koridordaki sert, rahatsız bir sandalyede beklemeye koyuldum. Aradan on beş dakika geçtikten sonra, kabulde görevli olan genç kız beni pek de büyük olmayan bekleme odasına götürdü. Orada da on beş dakika kadar bekledim. Sonunda İnagaki Bey geldi. Ayağa kalkıp eğilerek selamladım onu.

"Otur, otur" dedi İnagaki Bey. Kısa boylu, yumurtayı andıran oval suratlı ve yine aynen yumurta gibi kel, yuvarlak yüzlü, kalın dudaklı bir adamdı. Gözleri siyaha çalıyordu. Yetmiş yaşlarında gibi görünüyordu, ama oldukça zindeydi.

"Takami'nin yazdığı tavsiye mektubunu okudum da, içinde kartvizitini göremedim!"

"Kartvizitim yok efendim."

"Ne demek 'yok'! Hem bize ricaya geliyorsun hem de bir kartvizit bile yaptırmamışsın! Kartvizit hazırlatmak bir adab-ı muaşeret kuralıdır. Bundan haberin yok mu senin?"

Böyle sert bir azarı işitince bir anda kafamın içi boşaldı. Boş, bembeyaz bir kâğıt gibi oldu. Hiçbir şey düşünemiyordum. Teççi'nin durumunu güzelce izah edip bana yardım etmesi için gerekirse yalvarmayı bile göze aldığım halde, nutkum tutulu-vermişti işte.

"Bu ne lakaytlık! Bu zamane gençlerinden ne köy olur ne kasaba!" İnagaki Bey böyle dedikten sonra elinde tuttuğu tavsiye mektubuna baktı ve "*Nishijima Kaoru, fevkalade vasıflı bir tercüman ve ko-, ko-or-di-na-tör,* ne demekmiş bu 'koordinatör'?"

"Televizyon programlarının çekim ve röportajlarına yardımcı olan asistan. Yabancı ülkelerde yapılacak çekimlere hazırlık amaçlı bilgi toplama, röportaj yapılacak kişileri bulma, görüntüye alınacak kişileri ayarlama, gerekirse bazı resmi işlemleri yerine getirme gibi işleri yaparım. Bunun yanında ulaşım araçlarını ve biletleri temin eder, ekiple birlikte çekim yerine gidip oradaki görüşmeleri ve düzenlemeleri yaparım. Eğer gerek görülürse sözlü çeviri de yaparım. Aşağı yukarı böyle bir iş."

"Hangi ülkelerde?"

"En ayrıntılı bilgi sahibi olduğum ülke Fransa. Fakat Takami Bey'le Arap ülkeleri ve Batı Afrika'ya da gittik."

"Anladım. Takami Endonezya'daki *Japindo*'larla ilgili program yaparken yanında buna benzer işleri yapan biri vardı. Pekâlâ, bana danışmak istediğin konu ne? Burada sadece 'çok önemli bir konuya dair bir rica' diye yazıyor..."

"Ağbim Bali'de tutuklandı ve şu an hapiste. İdama mahkûm edilme ihtimali olduğu söylentileri var..."

"Neden yakalamışlar?"

"Uyuşturucu bulundurmak suçundan..."

"Gerçekten bulunduruyor muymuş?"

"Evet. Geçenlerde Bali'ye gittim ve kendisiyle görüşüp teyit ettim. İki gram kadar bir miktar orada satın almış. Satın alma işleminden hemen sonra da polis baskın yapmış ve tutuklamışlar onu. Yani o sırada gerçekten uyuşturucu bulunduruyormuş."

"Satana ne olmuş?"

"Kayıplara karışmış. Ağbim tuzağa düşürüldüğü kanısında."

"Aa, bak kızarım ama ha! Öyle kabahati başkasına atmak hoş değil. Uyuşturucu bulundurmuş, onlar da yakalamış. Bu arada senin ağabeyin *keş* midir?"

"Efendim? Anlamadım."

"Diyorum ki yani, müptela mı senin ağabeyin?"

"Evet, öyleymiş, dediğine göre."

"Ne zaman tutuklandı?"

"Ocak başında."

İnagaki Hoca, duvarda asılı takvime baktı.

"Bir ay olmuş yahu! Bu kadar ağır hareket edilir mi be? Bu zamana kadar savcılık ve polis dava hazırlıklarına çoktan başlamıştır. Ne halt ediyordun sen bunca zamandır? Uyuyor muydun? Yapabileceğimiz bir şey olsa da yapamayız bu saatten sonra!"

"İş için Avrupa'daydım. Döner dönmez derhal Dışişleri Bakanlığı'na koştum, oradan da vakit kaybetmeden Bali'ye uçtum, konsolosla, sonra da ağabeyimle görüştüm, en son da emniyet müdürüyle görüştüm, akabinde hemen döndüm size geldim bu konuyu danışmak için. Ve...ve..."

Bunları söyledikten sonra, birden ne kadar çok günün boşa geçmiş olduğunu anladım. Bu beni şiddetli bir huzursuzluğa sevk etti. Belki de artık çok geçti. Teççi idama mahkûm olacaktı. Bu odaya girdiğimden beri süren gerginliğim bir anda gözyaşı oldu, gözlerimden akmaya başladı. Ağlıyordum. Ağlamamam, metin olmam gerektiğini biliyordum. Üstelik ben öyle salya sümük ağlayıp zırlayarak sonuç almaya çalışan sulugöz biri izlenimini vermek istemiyordum. Bu her şeyden önce benim mizacıma aykırıydı. Ama yine de, ne gözyaşlarım, ne burnumun akması durmak biliyordu ne de sesimin ağlamaklı çıkmasını engelleyebiliyordum. Başımı öne eğdim ve yüzümü ellerimle örttüm. O sırada omuzlarımın da durmadan sarsılmakta olduğunu fark ettim.

"Hoppala! Bu ne şimdi? Ben böyle önümde ağlanmasından hiç hazzetmem!"

"Ben de... Ağlamaktan... Nefret ederim..."

Ağlamamalıydım. Adamakıllı açıklamam gereken birçok konu varken bu şekilde hiçbir şey yapamazdım. Ağlamayı dur-

durmak için çantamdan mendilimi çıkarırken, Vayang'ın verdiği gazeteyi fark ettim ve çıkarıp İnagaki Hoca'ya uzattım.

"Buna bir göz atar mısınız? Ağbimin yakalanışıyla ilgili haber."

İnagaki Hoca haberi okurken ben de bir şekilde kendimi toparladım. Mendilimle gözlerimi sildim. Yüzüm rezalet bir halde olmalıydı.

"Bana bak, burada yazanlar senin anlattıklarına pek benzemiyor!" dedi İnagaki Hoca başını kaldırarak.

"Ne yazıyor?"

"Bali emniyet müdürü bir basın toplantısı düzenlemiş. Haber onunla ilgili:

Japon uyuşturucu mafyasının kuryesi tutuklandı. Yakalanan şahıs Tetsuron Nishijima adlı bir üniversite öğrencisidir. Tayland'dan getirdiği iki yüz gram uyuşturucuyla suçüstü yakalanmıştır. Bu iki yüz gram, Endonezya'da şu ana kadar ele geçirilenler arasında ender görülen yükseklikte bir miktardır."

"Külliyen yalan! Mafya'nın kuryesi falan değil o. Üstelik ağbimin adı da *Tetsuron* değil, Tetsurō. Öğrenci değil, ressam. Uyuşturucu miktarının da sadece iki gram olduğunu ve Tayland'da değil, Bali'de satın aldığını söylemişti. Tayland'dan geldiği doğru ama ülkeye uyuşturucu soktuğu yalan. Bu haberdeki yalanları şimdi siz tercüme edince öğrendim. Sadece ele geçirdikleri uyuşturucu miktarının epey yüksek olduğu iftirasını daha önce de duymuştum."

İnagaki Hoca bir süre sessizce düşünmeye koyuldu. O sırada sekreter kız içeri girip kısık bir sesle bir sonraki randevu saatinin yaklaşmakta olduğunu bildirdi.

"Beklesinler!"

Hoca gür bir sesle yanıtladı sekreteri. Acaba, bana yardım etmeye mi karar vermişti? Teççi'yi kurtaracak mıydı?

"İş bayağı büyümüş be. Meseleyi Bali'de halletmemiz çok zor. Dur bakalım, şu Cakarta'daki bağlantılarımızı devreye sokmayı bir deneyelim..."

"Efendim, ben sizden bir avukat ayarlamanızı rica edecektim. Yetenekli ve güvenilir birini. Bugün onu sizden rica etmek için geldim buraya."

"Tamam yahu biliyoruz. Biraz bekle."

Böyle diyerek İnagaki Hoca odadan çıktı ve elinde bir adres defteriyle geri döndü. Sonra deftere bakarak masanın üzerindeki telefonun ahizesini diğer eliyle kaldırıp kulağıyla omzunun arasına sıkıştırdı ve her bir numarayı tek tek teyit ederek ağır ağır çevirdi. Telefona çıkan kişiye bir şeyler söyledi. Sonra anladığım kadarıyla başka birisine bağladılar. Ona da bir şeyler söyledi. İkinci kişi de onu bir başkasına bağladı. İnagaki Bey bu üçüncü kişiyle yaklaşık on beş dakika kadar konuştu. İçeriğini anlamadım ama Endonezya dilini, anadili Japonca kadar akıcı bir şekilde konuşuyordu.

"Bir-iki gün içinde ben Cakarta'ya gideceğim. Henüz geç değildir, bir şeyler yapabiliriz belki. Sen de gel."

Telefonu kapattıktan sonra İnagaki Bey bunları söylemişti.

"Çok teşekkür ederim."

"Neden bilmem, sana yardım etmeye karar verdim. Öyle çok fazla umutlanmasan iyi olur. İşimiz zor. Elimizdeki bütün kartları oynar, bütün kapıları çalarız, ama bu işi kökünden halletmek zor görünüyor. Biz de harbin bittiği 1945'ten bu yana o ülkede, tıpkı senin gibi, ee, neydi ya, söyle şunu " Bunu söyledikten sonra benim tavsiye mektubuma baktı ve devam etti: "Hah senin şu, koordinatörlük dediğin işe benzer işler yapageldik. Ona göre de bağlantılarımız, dostlarımız vardır. Kolumuz uzundur yani. Durumu bir araştıralım. Böyle konularda müktesebatı olan dostlarımıza bir danışalım. İcap ederse bir de işinin erbabı bir avukat buluruz. Başka gereken bir şey olursa onu da yaparız. Bak, ben bu zamana kadar iki ülkenin çıkarı için çalıştım. Mamafih, arada çıkar beklemeden *adalet ve doğruluk ilkesi* için çabalaması da lazım insanın. Belki de, beni, ağabeyine yardım etmeye sevk eden şey, daha ziyade manevi *insani duygular*dır. Kim bilir?"

Cakarta uçağında İnagaki Hoca'nın ağzını bıçak açmadı. Sessizce önüne bakıp durdu. Pek bir şey düşünüyor gibi bir hali

de yoktu. Kâh uyuyor, kâh servis edilen yemeği yiyor, sonra yine suskunlaşıp dinginlik içinde oturuyordu. Adeta kafasının düğmesini kapatmış gibiydi.

"Varınca, orada biriyle görüşmem gerekiyor. Otuz yıllık dostumdur kendisi. Bu ülkede en güvendiğim insandır. Onunla görüşürken sen otelde beklersin. Zaten biz Endonezya dilinde konuşacağız. Bu tür davalarda uzman bir avukat bulana kadar senin üzerine düşen bir şey yok. Zaten ben kendisine meselenin genel hatlarından bahsetmiştim. Çevresi geniş bir adam olduğu için gerekli bilgileri toplamış ve durumu kavramış olduğunu tahmin ediyorum. O yüzden herhalde fazla bekletmem seni."

Ancak inişe yarım saat kaldığında bunları söyledi. Ağzından başka da bir şey çıkmadı. Kendisine teşekkür ettikten sonra neden buraya kadar geldiğini düşünmekten kendimi alamadım. Benim açımdan baktığınızda, bu adam Teççi'yi kurtarmak için yegâne umuttu. Bana yardımcı olacağını söylediğinde dünyalar benim olmuştu. Ama yine de nasıl olup da benimle konuştuktan sonra ağabeyimi kurtarma konusunda harekete geçtiğini bir türlü anlayamıyordum. O konsolos gibi 'bu benim vazife kapsamımın dışında kalıyor' deyip kolayca işin içinden sıyrılmak varken, bu adamı harekete geçiren ne olmuştu acaba? İnsanlar nasıl zamanlarda, hangi güdülerle bu şekilde kendilerini bir davaya adayıveriyorlardı? Şimdiye kadar hep çıkar için çalıştığını fakat zaman zaman adalet, doğruluk ilkeleri ve *insani duygular* doğrultusunda faaliyette bulunmanın da gerekli olduğunu söylemişti İnagaki Bey. Ama şimdiye kadar hep çıkar için çalıştığını söylese de, belki de bu doğru değildi ve salt çıkar için çalışmamıştı. Takami Bey'in dediği gibi parada gözü olmayan ve sadece iki ülkenin ilişkilerini geliştirme amacını güden biriydi belki de, kim bilir?

Cakarta Havalimanı epey büyüktü, Cakarta'nın kendisi gibi. Bu benim bir Asya başkentine ilk ayak basışımdı. Otele gidene kadar birçok sokaktan geçtik. Taksinin camından dışarı bakarken ana caddeler ile arka sokakların birbirinden tamamen farklı olduğunu gözledim. Ana caddeler, tertemiz, geniş ve şıkken,

arka sokaklar daracıktı ve yayalarla, otomobillerle, motosikletlerle ve de bisikletle (Japonya'da *cinrikişa* dediğimiz) çekçeği birleştirerek yapılmış gibi görünen binek vasıtalarıyla, tekerlekli seyyar tezgâhlarla tıklım tıklım doluydu. Tüm bunlar yolun her tarafında düzensiz, kaotik bir şekilde hareket ediyor, kaynaşıyordu. Buna ilaveten çeşit çeşit kokular, kağnı gibi ağır ağır ilerlemekte olan taksinin açık camından içeri sızıyordu. Evler küçüktü ve iç içe geçmiş gibi görünüyorlardı. Müthiş bir gürültü vardı. Bu arka sokaklar Endonezya'nın gerçeği olmalıydı. Çoğunluk bu sokaklardaki evlerde yaşıyordu herhalde. Ana caddelerin düzenliliği bir reklam panosundaki bir resmi ya da bir film setini çağrıştırıyordu. Diğer yandan ne ana caddeler, ne de arka sokaklar bende onları gezip görme arzusu uyandırmıştı.

İnagaki Hoca beni otele bıraktı ve görüşmesine gitti. Ben de tek başıma otele kayıt işlemlerini yaptırdım. Hem İnagaki Hoca'dan telefon beklediğim için, hem de şehri gezmek için en ufak bir arzum olmadığından akşama kadar otelde beklemeye karar verdim. Galiba, Asya denen o *muazzam bilinmeyen* ürkütüyordu beni.

Otel dünyanın herhangi bir yerinde bulabileceğiniz A sınıfı bir oteldi. Yani öyle beş yıldızlı oteller kadar lüks değilse de son derece rahat bir yerdi. On ikinci kattaki odam az önce sözünü ettiğim şık ana caddelerden birine bakıyordu. Hava kararana kadar bekledim, fakat arayan soran olmadı. Akşam yemeğini nasıl aradan çıkarmam gerektiğini düşünmeye başladım. Dışarı çıksam, İnagaki Hoca'nın telefonuna cevap veremeyebilirdim. O yüzden oda servisini arayarak, menüde "Nasi Goreng= Endonezya Usulü Pilav" diye yazan yemekle bira söyledim. Getirdiklerinde gördüm ki, üzerine sahanda yumurta konmuş, yağda kavrulmuş pilavdı bu yemek. Yanında garnitür olarak da karides krakeri vardı. Tuhaf kokusundan ötürü sadece yarısını yiyebildim. Bitang adlı bira hafif tatlı olduğu için pek sevmedim, ama hepsini içtim.

Teççi'nin yakınında olamadığım için huzursuzdum. Hâlâ suratı asık ve kendini bırakmış bir halde miydi acaba? Kendi-

sine yardım edilmesi konusunda isteksiz miydi? Her halükârda, şimdi Bali'ye gitsem de elimden bir şey gelmezdi. En fazla, onu ziyaret edip yüzünü görebilir ya da ihtiyacı olan şeyleri satın alıp ona ulaştırabilirdim. Bundan fazlası gelmezdi elimden. Ağabeyimi kurtarabilmem için bu başkentte, bu ülkenin ileri gelenleriyle görüşüp bir taktik belirlemek tek yoldu. Bunun pek iyi farkındaydım, ne var ki bu kent bana çok yabancı geliyor, huzursuz ediyordu beni. Açık denizde demirleyecek bir ada bulamayan bir geminin kaptanı gibi hissediyordum kendimi.

Teççi'nin meselesiyle ilgili gitgide tatsızlaşan gelişmeler de bana büyük kaygı veriyordu: Bir gazete dalaveresiyle Bali'de satın aldığı eroin Tayland'dan kaçak olarak ülkeye soktuğu eroine *dönüştürülmüş*, üstelik miktarı *yüz katına çıkarılmıştı*. Ayrıca, satan kişinin polisin yem olarak kullandığı bir tahrikçi olduğunu biliyorduk. Bunların hepsiyle ilgili gerçekleri ortaya koyup onu hapisten çıkarabilecek miydik? Sınır dışı edilmesine ya da iki üç yıl ceza almasına bile razıydım. Hatta bunlar beni sevindirirdi de, ama bunları gerçekleştirmek mümkün olacak mıydı? Mahkeme, çok daha kötü bir neticeyle sonuçlanırsa ne yapardım ben? Dava karara bağlanana dek, daha ne kadar süre bu ülkede kalacaktım? Kafamda aynı şeylerin dönüp durduğunu hissediyordum. Bu kısırdöngünün dışına çıkamıyordum. O en feci durumun gerçekleştiğini düşünmek bile istemiyordum. Fakat ne kadar kaçsam da o feci durum beni kovalayacak ve sonunda köşeye sıkıştıracaktı belki de. O emniyet müdürünün iğrenç suratı ve tehditkâr sözleri canlanmıştı gözlerimin önünde.

Bu tür düşüncelerle boğuşurken birden tepem attı. Burası nasıl böyle rezil, böyle fena bir ülke olabiliyordu? Bir yabancıya uyuşturucu sattırıp sonra onu tutuklayıp idam etmek, üstelik bunu o ülkenin polisinin yapması, bu kadar deli saçması olay nasıl olabiliyordu? Böyle bir ülkede mahkemenin nasıl yapılacağını düşünmek bile istemiyordu insan. Katiyen sevemezdim bu ülkeyi. Şu meseleyi hallettikten sonra bir daha adımımı bile atmazdım buraya. Gazetede bu ülkeyle ilgili bir haber görsem okumazdım. Bu ülkede bir doğal afet olsa, ben neşe içinde gülüp oynardım!

Böylesi aşırı düşüncelere kapıldığım ve beddualar ettiğim için kendimden utandım, kendimi çok sefil hissettim. Artık hiçbir şey düşünmemeye karar verdim ve gözlerimi kapatıp başımı ellerimle kavradım, dizlerimi göğsüme doğru çekmiş bir halde kanepede bir top gibi yusyuvarlak oldum. Ne uyuyordum, ne de uyanıktım, sadece zihnim bomboştu, öylece duruyordum.

İnagaki Hoca, gece on bir sularında aradı.

"Yarın sabah saat dokuzda avukatla buluşacağız. Kahvaltını et, lobide beni bekle."

Sadece bunları söyledikten sonra, hoca telefonu kapattı. Demek avukat devreye girecek. Mahkemeye gerek kalmadan Teççi'nin ülkeden çıkabilmesini sağlayamamıştı anlaşılan...

Kâbuslarla delik deşik, sığ bir uykuyla geçirdim geceyi.

Ertesi gün İnagaki Hoca'yla birlikte gittiğimiz yerde iki adam bizi bekliyordu. Yer, otuz katlı görkemli bir gökdelenin içindeki görkemli bir şirketin görkemli bir bekleme odasıydı. Hocanın Tokyo'daki yazıhanesinin bekleme odasından çok daha görkemliydi burası.

İnagaki Hoca'yla aynı yaşlardaki şişman adam, kendisinden biraz daha genç ve zayıf olan kişiyi hocaya tanıttı. İkisi el sıkıştılar. Ardından, hoca beni şişman adama Endonezya dilinde tanıttı, ben de başımı hafifçe eğerek selamına karşılık verdim. Aynı şekilde genç olanı da başımla selamladım. Fakat hoca bu ikisinin adlarını söylemedi.

Karşılıklı yerleştirilmiş görkemli iki kanepeden birine ben ve hoca oturduk, diğerine de iki Endonezyalı oturdu. Hocayla şişman adam neşeli neşeli bir şeyler konuşuyorlardı. Dün gece beraber içmeye gittiklerinde meydana gelen komik bir olayı anımsamış gülüyormuş gibiydiler.

"Bu Pirungadi. Çok eski dostum" diye hoca aradan epey bir zaman geçtikten sonra, benim de orada olduğumu anımsamış gibi eliyle şişman adamı göstererek tanıttı.

O da kötü bir telaffuzla Japonca *Konniçiva!** diyerek beni selamladı. Sonra da akıcı bir İngilizceyle "Japoncam bu kelimeden ibaret. İngilizce olarak devam edebilirim, değil mi?" diye ekledi. Ben de ona "Tabii, buyrun" dedim.

İnagaki Hoca Endonezya dilinde bir şeyler söyledi. Pirungadi Bey güldü.

"İnagaki *San***, İngilizce bilmiyormuş. Üç dilde konuşacağız. Benimle siz İngilizce, benimle İnagaki *San* Endonezya dili, sizinle İnagaki *San* da Japonca. Ah, sizi tanıştırmayı unuttum, bu Avukat Kadir Bey. O da İngilizce bilir."

O zaman, ilk defa, bu genç ve zayıf olan kişi yüzüme bakıp başıyla selamladı beni. Genç dediysem de, yaşı elli vardı herhalde. Zayıftı ve bakışları keskindi. Kulakları oldukça büyüktü; insanın gözüne ilk çarpan fiziksel özelliği buydu diyebilirim. Ten rengi en koyu olan oydu, sonra Pirungadi geliyordu, üçüncü sırada ise İnagaki Hoca vardı. İçlerinde en az esmer olan İnagaki Hoca'nın bile çok koyu bir ten rengine sahip olduğunu gözlemlemiştim. Teççi'ye işte bu koyu tenli adam yardımcı olacaktı.

"Kadir Bey eski savcıdır" dedi Pirungadi Bey. "Şimdiyse başarılı bir avukat. Öncelikle siz şimdiye kadar gelişmeleri Kadir Bey'e bir anlatın."

Teççi'den duyduklarımı, Bali'deki emniyet müdürlüğünde yaşadıklarımı bir bir anlattım ve kendisinden bana yardımcı olmasını rica ettim.

Akabinde Kadir Bey İngilizce olarak bazı açıklamalarda bulundu ve Pirungadi Bey onun söylediklerini İnagaki Bey için fısıldar gibi kısık sesle Endonezya diline çevirdi. Bütün dikkatimi dinlemeye vermiştim, çeviri yapacak halde değildim.

"Olayın ana hatlarını kavradım. Bundan sonraki süreçte geniş bir hareket alanımız ve çeşitli olasılıklar olacak. Bunların hepsini birer birer zorlayıp sonuç almaya çalışacağız. Bizim için en makbul netice dava açılmadan sanığın salıverilmesini sağ-

* Merhaba. (ç.n.)

** Türkçedeki "bey" ve "hanım" gibi, Japoncada kadın ve erkek isimlerin sonuna eklenen saygı sözü. (ç.n.)

lamak. Daha somut söylemek gerekirse sınır dışı edilmesi. Bir daha gelmemesi şartıyla serbest bırakılır bu durumda. Öncelikle bu ihtimali zorlayalım."

"Lütfen, elinizden geleni yapın."

"Eğer bu yöntemden sonuç alamazsak savcılık ağabeyinize dava açar ve mahkeme yapılır."

"Peki ya idam?"

"Yasal olarak böyle bir ihtimal var" diye yanıtladı beni Kadir Bey.

"Ağbim uyuşturucu bulundurmuştu tamam, ama dışarıdan ülkeye uyuşturucu soktuğu doğru değil. Üstelik polis miktarı da yüz kat 'arttırmış'."

"Gerçekten de sizin anlattığınıza bakılırsa, bunun bir polis komplosu olması ihtimali mevcut. Bu komplonun arka planında küçük bir olayı büyütme niyeti var. Ben de o gazete haberini okudum. Henüz iddianame dosyası mahkemeye gönderilmeden basın toplantısı düzenlemesi emniyet müdürünün bu küçük vakayı büyük bir olaya dönüştürme hırsının ifadesi kanımca. Muhtemelen bu müdür, Bali'nin yerlisi değil. Müdürlüğe de orada terfi ettiğini sanmıyorum. Bali'ye başkentten gitmiştir. Orada başarılı bir performans sergileyip puan toplayarak terfi etmeyi ve tekrar başkente tayin olmayı diliyor olması kuvvetle muhtemel. Ayrıca, eğer ağabeyinize uyuşturucu satan şahıs gerçekten bu müdüre çalışan bir muhbirse, mahkemede ifade vermesi söz konusu bile olamaz. Haydi diyelim ki mahkemeye geldi. O takdirde de savcılık lehine tanıklık yapmak maksadıyla gelecektir oraya. Ağabeyinizle, ondan eroin satın almak amacıyla görüştüğü yönünde yalancı şahitlik yapacaktır. Bu da bizim elimizi kolumuzu bağlar."

"Öyleyse hiç şansımız yok mu?" diye sordum heyecanla atılarak.

"Orası henüz belli değil. Kestirmeden neticelere varmaktan da, temelsiz beklentilere kapılmaktan da imtina etmenizi rica ediyorum. Davanın nasıl sonuçlanacağını şu aşamada kimse bilemez. Mahkeme denen süreçte ancak ilgili tüm merci ve kişiler sürece dahil olduktan sonra nihai karara varılır. Tüm

yolları deneyerek, müvekkilinin menfaatine uygun bir hükme varılmasını sağlamaya gayret etmek bir avukatın asli görevidir."

"Anlıyorum."

"Peki, devam edelim. Eğer uyuşturucunun yurtdışından ülkeye sokulduğu iddiasından yola çıkarlarsa, bu edim 'uyuşturucu nakliyatı' ya da 'ithalatı' olarak yorumlanacaktır."

"Yabancı olduğu için hoşgörülü davranılması gibi bir durum yok mu yani?"

"Bilakis, açık söylemem gerekirse, ağabeyinizin Endonezya'ya karşı çok ağır bir suç işlemiş olmasından şüpheleniliyor. Hoşgörünüze sığınarak şunu ifade etmeme izin verin: Anlamsız umutlara kapılmanızı istemiyorum."

(Ben avukatın bu söylediklerini, *olay ne kadar büyükse, bunun üzerine oynanan bahis de o kadar büyüktür*, diye özetleyerek *tercüme ettim* içimden. Endonezya otoriteleri ve adli mercilerinin ağabeyimi rehin aldığını ve benden fidye talep ettikleri fikrine dayanıyordu bu yorumum. Fakat eğer öyleyse, yani fidyeyle ağabeyimi kurtarabilecek olsam, bu benim için ne kadar da makbule geçerdi tahmin edemezsiniz!)

"Ülkeye pazarlama maksadıyla uyuşturucu sokmak demek, bu ülkenin insanlarını bağımlılık çukuruna düşürmek demek. Yani Endonezyalıları zehirlemek suretiyle kirli para elde etmek. Bağımlıların sonu sefalettir. Kölelikten bile daha büyük bir sefalet hem de. Bunu herkes bilir. Tabiri caizse, ağabeyiniz bu ülkenin insanlarını köle olarak satıp bundan kâr elde etmeye çalışan köle taciri konumundadır. Bu devlet öfkelenmekte haklı değil mi, sizce de? En azından, uyuşturucu suçlarına karşı kanunların ruhu budur. Ve bu ruh bütün ülkelerde aşağı yukarı aynıdır. Sizin ülkenizde de benzer kanunlar olmalı."

"Evet, fakat..."

"Fakat o kanunların bu davaya nasıl uygulanacağına, mahkeme çok derinlemesine düşündükten sonra karar verecektir. Lakin, siz daha pek genç olduğunuz ve ailenizden birinin yargılanması gibi bir durumla muhtemelen ilk defa karşılaştığınız için, şunu söylemekte fayda görüyorum: Mahkemeyi gerçekleri açığa çıkaran bir şey olarak algılamayın. Yerinden oynatılamaz

bir gerçek varmış da, mahkeme de bütün gücüyle bunu açığa çıkarmaya çalışıyormuş gibi bir şey söz konusu değildir. Az önce de söylediğim gibi, mahkemede önemli olan neticedir, gerisi fuzulidir. Gerçekte nasıl bir şey meydana gelmiş olursa olsun, mahkemenin gerçek olarak saptadığı şey gerçektir! Dolayısıyla, avukatın işi de, müvekkilinin menfaatlerine en uygun şekilde o 'gerçeğin' saptanmasına gayret etmektir."

"Ne yani, mahkeme dedi diye yalanlar gerçek mi oluyor?"

"Öyle de söyleyebilirsiniz, fakat ben başka bir şekilde ifade etmek isterim müsaade ederseniz: Mahkemelerin işi, bireyin doğrularıyla toplumun doğruları arasında bir uyuşmazlık meydana geldiğinde, etkili ve herkesin kabul edeceği bir adaletin hangi noktada uygulanacağına karar vermektir."

"Yani mahkemenin kararı, bireyin lehine de olabilir, toplumun beklentilerinin lehine de..."

"Birey ile toplum arasında bir anlaşmazlık söz konusu olduğu için her iki tarafta da bir hoşnutsuzluk vardır. Ve mahkeme ortaya çıkan hoşnutsuzluğu giderme yetkisine sahiptir. Dolayısıyla sadece hükmünü verir. Bu hükme dair soruları yanıtlamaz."

"Yani ağbimi idam edebilirler, öyle mi?"

"Maalesef şu aşamada öyle bir ihtimal yok diyemeyiz. Uyuşturucu suçlarının yargılanmasında birçok farklı etmen rol oynar. Sanığa verilen cezada da kamuoyu beklentilerini tatmin etme güdüsü baskındır. Bilhassa yabancılara verilen cezalar fazlasıyla şişirilir. 'Yabancılara ders vererek kamuoyunu tatmin etme' eğilimi sadece ülkemizde değil, son zamanlarda neredeyse tüm Güneydoğu Asya ülkelerinde görülüyor."

"Buna ilişkin somut bir örnek var mı?"

"Bittabi. Örnekler az değil: Mesela geçenlerde Malezya'da iki Avustralyalı yakalanmıştı. Bunların mahkemesi yapıldı ve ikisi de idama mahkûm edildi. Avustralya idamların infazını engellemek için diplomatik girişimlerde bulunduysa da bunlar ters tepti ve Malezya adli mercileri kararlarında diretmeye başladı. İdamlar ne zaman infaz edilecek belli değil. O iki insanın hayatı pamuk ipliğine bağlı."

Uyanık herif, aklınca içime korku salarak vekâlet ücretini artırmaya çalışıyor! Böyle düşünmekten kendimi alamamıştım.

Bu ülkenin polisine ve avukatlarına yönelik köklü nefretim nüksetmişti, bu duyguyu bir türlü bastıramıyordum. Teççi'nin yediği halt bir yana, burası sevimsiz insanlarla dolu, sevimsiz bir yerdi. Sadece burası değil, tüm Asya sevimsizdi! Ağabeyim de bu ülkede zamanını boşuna harcamak yerine benim gibi Avrupa'ya gelseydi ya!

Bunlar bir yana, Avustralya'nın vatandaşlarını kurtarmak için bir Asya ülkesine diplomatik baskı yapması hakkında avukatın söyledikleri çok önemli bir bilgiydi! O sünepe konsolos işe yaramazın tekiydi, tamam ama, buradaki Japonya Büyükelçiliği bir şeyler yapabilirdi belki de. Büyükelçi konsolosa göre çok daha büyük bir yetkiye sahip değil miydi hem?

"Peki şimdi ne yapılabilir. Ya da şöyle söyleyeyim, eğer sizi tutarsam, nasıl yardımcı olursunuz bana?"

"Öncelikle bu işi davasız halletmenin yollarını arayacağız. Eğer beni tutarsanız, Bali'ye gidip savcıyla görüşeceğim bu konuyu."

"Ben de Cakarta'da emniyet genel müdürlüğü ve başsavcılığa gidip oradan bir şeyler yapabilir miyiz diye bir yoklayacağım" dedi Pirungadi Bey.

"Eğer, tüm çabalarımıza karşın yine de mahkeme yapılırsa, biz yine çok yönlü olarak mücadelemizi sürdüreceğiz."

"Peki öyleyse sizden bu davayı üstlenmenizi rica ediyorum."

Oracıkta, İnagaki Hoca'ya bile danışmadan hemen bu şekilde kararımı bildirmemin nedeni, Kadir Bey'in meseleyi açıklama tarzının son derece makul, mantıklı ve kolay anlaşılır olmasıydı. Bali'deki o avukat bozuntusundan çok farklıydı. Bu ülkede mahkemelerin yapılış tarzı Japonya ya da Avrupa'dakilerden farklı olabilirdi. Ama hal böyle de olsa, ben bu ülkedeki mahkeme sisteminin burnuma kakılarak zorla dayatılmasını değil, anlayabileceğim bir dille izah edilmesini ve böylelikle ikna edilmeyi istiyordum. Aynı dilden konuştuğum birileriyle girişmek istiyordum ağabeyimi kurtarma işine. Tüm bu noktalardan bakılınca bu insanlara güvenebileceğimi düşünmüştüm.

"Lakin, eğer ki, davasız bir şekilde meseleyi halledemeyiz de mahkeme yapılacak olursa, sizinle değil ağabeyinizle sözleşme yapmam gerekecek. Ağabeyiniz buna ne der acaba?"

"Samimi söylemek gerekirse ağbim hapsedilmenin şokuyla epey zayıf düşmüş, biraz kendini bırakmış. Ama mahkeme yapılması durumunda ben konuşur, özgürlüğü için savaşmaya ikna ederim onu. Benim sözümü dinler."

"O halde ben de seni Bali'ye götüreyim" dedi İnagaki Bey bana. "Orada da, bize yardımcı olacak dostlarım var, hem onlarla tanışmış olursun. Hadi bakalım, hayırlı olsun. Biz şu aşamada yapmamız gerekenleri yapalım yeter. Senin de eğer tekrar buraya, Cakarta'ya gelme durumun olursa Pirungadi Bey'e söylersin, sana yardımcı olur. Hem kolu uzundur, hem de adalet duygusu güçlü, çok erdemli bir adamdır."

6. Tetsurō

Çünkü, ben senin kız kardeşinim!

Kaoru hafiften utanarak, çekingen bir edayla söylemişti bunu. Aslında, yelkenleri suya indirmen de, kurduğu bu cümleden ziyade, onun o kıpkırmızı, mahcup çehresinin sonucu olmuştu. Muhtemelen Kaoru'nun çehresi *yardımını istemiyorum* şeklindeki direncini kırmış, ruhunun kuytu bir köşesindeki bir gizli düğmeye basarak yüreğinin kepenklerini açıvermişti. Aslında, iyi bir avukat bulmak için Tokyo'ya gitmesi iyi fikir olabilirdi. Hem belki mahkeme sürecinde Kaoru'nun tutkulu mücadeleciliği sana da bulaşır ve özgürlüğün için azimle savaşmaya güdülerdi seni. Ruhunun mecalsiz kaldığı şu sefil halinden kendini kurtarmana yardımcı olurdu. En azından Kaoru'yu durduracak gücün yoktu. Kız kardeşinden yardım almak gururuna dokunsa da, kalbinin bir köşesinde minnet duyuyordun ona.

Fakat niye kız kardeşine kaldın ki sen? Neden ailenden birilerine muhtaç olacak kadar acınası bir hale düştün? Elbette bunun birçok sebebi ve makul açıklaması vardı: Yaban ellerde

seyahat ederken oyuna getirilip tuzağa düşürüldüğün için. Ahmakça merakından ötürü eroin denen belaya bulaştığın, sonradan bırakmayı başardığın halde bir kaza sonucu o illete yeniden başladığın için. *Küçük Hüzün Meleği*'nin telkin ve teşvikiyle ölümcül seviyedeki dozlarla kendini zehirlediğin, bir ara yakanı kurtarsan da yine bu bağımlılık denen belanın pençesine düştüğün için. Yoksunluk nöbetlerine alışıp sadece uyuşturucunun değil, bu nöbetlerin de bağımlısı olduğun için. İşte tüm bunlardan ötürü, nihai aşamada ailenden başka kimseye güvenemediğin için.

Sadece ailenden kişiler maddi çıkar beklemeden ya da benzeri menfaat hesapları yapmadan seni kurtarmaya girişirlerdi. Fakat annen de baban da artık genç değildi. Böyle uzun soluklu bir eyleme seferber olacak güçleri yoktu. Üstelik, olaylara bakış açıları, değer yargıları seninkilerle taban tabana zıttı. İşte bu yüzden Kaoru geldi. Senin için geldi. Seni kurtarmak için tutkusu da, gücü de vardı. Annenle babanın kalplerinde seni kurtarmak yönünde bir tutku uyanmış olsa bile, bunu gerçekleştirmek için güçleri yoktu. Kaoru iyi ki vardı! Ailenden birilerinin yardımını almak hem safça, hem de köhnemiş, modası geçmiş bir şeydi belki, ama eğer seni zamanında ölümden ya da zindanlarda çürümekten kurtarabilirse, çok kudretli ve nihai bir çare olacaktı.

Böyle kara günlerde senden yardımlarını esirgemeyecek dostlar edinemediğin ya da bir sevgilin olmadığı için ailenden başka hiçbir dayanağının olmaması, sadece ve sadece senin kabahatindi. Hiç dostunun olmaması meselesi bir yana, uzun süreli beraberlik yaşayamamanın nedeni ortadaydı. Başına buyruk züppenin tekiydin sen. Tabii bir de Tokyo'da yaşamak yerine resmi tercih etmiş olman. Eh, bir yerde, meşhur bir illüstrasyoncu ressam olman sayesinde, zaman zaman yakınlaştığın kadınlar olmadı değil. Fakat bunlardan hiçbiriyle uzun süreli beraberlikler yaşayamadın. Bir süre sonra bitiyordu ilişkiler. Sadece biriyle üç yıllık bir ilişkin oldu, fakat sonunda, o ilişki de seni boğmaya başladı ve bitirdin, ayrıldınız. Aslında bu senin için de kolay olmamıştı. O zamanlar bu ayrılık kalbini

acıtmış, kederlendirmişti seni. İlişkinin bitiminden bu yana beş yıl geçti. Onun dışındakiler hep kısa süreli beraberlikler oldu. İlişki biraz uzayacak gibi oldu mu, sen son veriyordun. Böyle yapmanda beş yıl önceki sevgiline karşı duyduğun suçluluk duygularının etkisi olmalıydı. Diğer kadınlara da aynı acıları çektirmek istemiyordun. Her neyse, kısacası daima seyahati kadınlara yeğledin sen. Beraber olduğun kadınla yakınlaşsan da, seyahate çıkmadan önce bitiriyordun birlikteliği. Tabii bu kesin bir terk etme değildi, ama genelde seyahatten döndüğünde o kadın başkasını bulmuş oluyordu. İşin ilginç yanı bu seni üzmek bir yana, vicdanını rahatlatıyordu. Kaldı ki, öyle beraber seyahate çıkmak isteyecek denli yakınlaştığın bir kız arkadaşın da olmamıştı.

An'ı özlüyorum. Eğer, şimdi, şuracıkta masallardaki gibi bir mucize olsa, kocaman bir cin önümde belirip "dile benden ne dilersen" dese bana... O zamana ve Vietnam'ın o köyüne dönmeyi dilerdim...

Oradan ayrıldıktan bu yana An'a üç kez mektup göndermiştin. Zarfın üzerine güzel Vietnamca tınılı *Ngyuen Ti An* adını özenle yazmıştın. Seyahat ederken yaptığın çizimlerden seçtiklerini de iliştirmiştin mektuba. Ne var ki Ingeborg'la karşılaştıktan sonra bir tane bile mektup yazmadın ona.

Buradan çıkabilirsem yine o köye gideyim! An ve Tayn'ı görmeye. Fakat ya gittiğimde o küçük şirin Vietnam köyünü bıraktığım gibi bulamazsam? An da artık yalnız olmayabilir. Kimse olduğu gibi kalmıyor, herkes yaşıyor ve değişiyor çünkü. Değişmemek taşlara, kayalara mahsus...

Kısacası kız kardeşinden başka sana yardım edecek kimsen yoktu. Bir sevgilin olsa bile böyle bir durumda seni yüzüstü bırakırdı zaten. Ve senin için gelen sadece kız kardeşin oldu. Nasıl bir ruh hali içinde gelmişti? "Üf ya! Böyle işler de hep beni bulur!" gibilerinden bir isteksizlik ile "Evet, artık sahneye çıkma sırası bana geldi ve ben elimden gelen her şeyi yapacağım!" gibilerinden coşkulu azim arasında bir şey olmalıydı bu. O halde, Çünkü, ben senin kız kardeşinim! ibaresi de onun ruh halini samimiyetle ortaya koymaktaydı:

Kabak başıma patladı! Mecburen yardım edeceğim sana, çünkü ben senin kız kardeşinim.

Geldim ve iki elim kızıl kanda olsa yine gelirdim! Doğal bu, çünkü ben senin kız kardeşinim

Üstelik Kaoru artık o küçük Kaoru değildi. Yurtdışına çıkmış, orada ekmeğini kazanmayı, kendi ayakları üzerinde durmayı başarmış, kendine göre birçok hayat tecrübesi edinmiş bir yetişkin kadındı o. Şu beş yıllık süreçte senden çok daha fazla değişim geçirmiş, olgunlaşmıştı. O artık ne okuldan dönünce çantasını bir kenara fırlatıp arkadaşlarıyla oynamaya sokağa koşan çocuk, ne de saksı çiçeğini kucağında taşıyarak sana poz veren kızdı. Senin baban ve annenle bitmek bilmeyen sürtüşmelerin sırasında ne yapacağını bilemeyerek bocalayan küçük kız da değildi. Geçenlerde karşına çıkan kadın irade ve kabiliyetle kendisini donatmış bir kurtarıcıydı. Ona güvenebilirdin, daha doğrusu güvenecek ondan başka kimsen yoktu! Kendini kandırmadan bu gerçeği kabul etmeliydin.

Kardeşlerin birbirine yardım eden, birbirine destek olan varlıklar olduğu yönündeki yaygın kanının aslında safsata olduğunu kim, nerede söylemişti? Böyle şeyleri hemen anımsarsın. Evet, evet, Hindistan'da Goa'daydı. Mandovi Irmağı'nın kıyısındaki otelin kafesinde... Muhatabın da, o seyahat sırasında bir süre beraber takıldığın o çokbilmiş, dikkafalı Finlandiyalıydı. Adı neydi? Anımsamıyordun. İnsanlardan önce, yerleri anımsarsın sen. Bir kez portresini çizdiğin için yüzünü de anımsıyordun, ama adını hayır.

O gün, yerli bir delikanlı, "Selam birader!" diye seslenmişti size. Yanındaki Finlandiyalı da buna karşılık, "Senin biraderin falan değilim ben!" diye terslemişti delikanlıyı.

"Ya, hani kardeşler birbirlerine yardım eder, destek olur ya, o misal, ben de senden yardım isteyecektim. Kenevirimden alırsan hem ben paramı kazanmış olurum, hem de sen güzel hayaller görürsün. Alan memnun satan memnun... Yanlışım varsa söyle."

Delikanlının satmaya çalıştığı şey marihuanaydı. O ayaktaydı sizse masada oturuyordunuz. *Tartışmalarda oturan, ayakta durana göre her zaman daha avantajlıdır!*

"Yanlışın bal gibi de var! Ticaret felsefen de hatalı. Bir kere, kardeşlerin birbirine yardım ettiği fikri safsatadır! Bak burasını iyi dinle: İnsanın kardeşi doğdu mu, hayattaki ilk rakibi de doğmuş olur. O andan itibaren kıyasıya bir yarış, bir rekabet başlar. Ve ağabeyini aşamayan biri sonradan bir işe girse de önemli bir kariyer yapamaz, başarısız olmaya mahkûmdur."

"Öyle diyorsun da, mesela benim ağabeyim başım her sıkıştığında yardımıma koşar."

"Öyle yapmasının sebebi, şimdi bolluk zamanında yaşıyor olmamızdan. Ama aslında yaşamak o kadar kolay bir şey değil. Kuşlara bak mesela. Ana kuş, mutlaka iki ya da üç yumurta yapar."

Bunları söyledikten sonra Finlandiyalı masada duran kibrit kutusundan üç adet kibrit çöpü çıkarıp masanın üstüne koymuştu. *Evet, anımsıyorum, pipo içiyordu.*

"Esasında bir tane yetiştirse yeter, ama üç tane yumurtlar. İkinci ve üçüncü yumurta var ya, yedektir yedek! İlk yavruya bir şey olursa ikincisi var, ona da bir şey olursa üçüncüsü... Ana kuş, yiyecek toplayıp besleyerek, koruyup kollayarak yavrusuna bir nevi yatırım yapar. Bu yatırım soyunu sürdürmek içindir. Yatırımında tutumlu davranmalıdır. Hesaplarının sonunda vardığı netice üç yumurtadır. Birinci yavru yumurtadan çıkar. Ana kuş gidip buna yiyecek bulur. İkinci çıkar. Bu sefer gidip ona da yiyecek getirir. Fakat üçüncü yavru yiyeceklerden neredeyse hiç nasibini alamaz. Halihazırda iki yavru varken üçüncü yavru fazlalık olarak görülür. *Yedek* artık gereksizdir. Anlayacağın ilk doğan her zaman rekabeti kazanır."

"Ama insanlar..."

"İnsanlar da aynıdır. Şimdi bolluk zamanı olduğu için herkes iyi beslenip büyüyor. Kardeşler bir lokma için birbirleriyle mücadele etmek zorunda değiller. Fakat ne zamanki durum kötüleşir, bereket biter, kıtlık başlar o zaman ilk önce kardeşler birbirleriyle kıyasıya bir rekabet içine girerler. İşte bu yüzden,

malını satarken müşterilerine 'birader' ya da 'kardeşim' diye seslenmemelisin. Satış için kullandığın ilk kelime yanlış olduğu için senden kenevir menevir almayacağım."

Delikanlı afallamış bir çehreyle oradan ayrıldı. Kendisiyle alay ettiğinizi düşünmüştü belki de. Sizin marihuanayla falan işiniz olmazdı zaten. Sen bir kez denemiş hiçbir tesiri olmadığını görünce ilgini çoktan yitirmiştin, o yüzden almadın. Finlandiyalıysa, Hintli satıcının ticaret mantığı kendi felsefesine uymadığı için almamıştı.

"Senin şu 'kardeşlik tezlerin' sakat bence" dedin Finlandiyalıya, kahvenden bir yudum aldıktan sonra.

"Neresi sakat?"

"Tamam, hayatın ilk evrelerinde kardeşler birbirleriyle rekabet edebilir. O yaşlarda tek başlarına hayatta kalmak için savaşmaları gerekir çünkü. Doğal olarak yiyeceklerinin yetmediği yerde birbirlerininkini kapmaya çalışırlar. Fakat bu aşamayı geçip belli bir yaşama gücünü edindiklerinde, bu kez işbirliği yapmanın bir yaşam stratejisi olarak çıkarlarına daha uygun olduğunu görürler. Ebeveynin de işine gelir bu. Zira ebeveyn de hem daha fazla kalıtsal özelliğini yaşatarak soyunun kalıcılığını güvence altına almış olur, hem de işbirliği içinde olan kardeşlerin, sürekli çatışan kardeşlere oranla çok daha fazla yiyecek edinebileceklerini ve düşmanlarını bertaraf edip daha fazla çocuk yaparak soylarını kalıcı kılacaklarını bilir."

"Hımm, söylediklerin ilginç. Açıkçası, katılmamak zor" diye, mağlup olduğu için morali bozulmuş bir halde kendi kuramının yanlışlığını kabul etti muhatabın.

"Benim kardeşim yok. O yüzden ebeveynimin eve getirdiği yiyecekler hep tekelimde oldu. Kimseyle paylaşmam gerekmiyordu. O zamanlar bu durum çıkarıma uygundu. Ama şimdi, işbirliği yapacak bir kardeşim de olmadığına göre daha zayıf bir durumda oluyorum herhalde senin tezine göre, değil mi?"

"Kardeşlerin ilişkisi çocukla ebeveynin ilişkisinden farklıdır. Ebeveyn çocuk için öteki değildir. Fakat kardeş diğer kardeş için bir nevi ötekidir. Bununla beraber, kardeşler aynı zamanda birbirlerine kan bağıyla bağlıdır. Tabii bunların her zaman iyi

anlaşacağına dair bir güvence yoktur. Ama iyi anlaştıkları zamanlarda içine girdikleri işbirliği ilişkisi, bir yabancıyla girdikleri işbirliği ilişkisine oranla çok daha sağlam olacaktır. Aşağı yukarı bütün anonim şirketleri, bu tür bir kardeşlik işbirliği sisteminin uzantısı değil midir zaten? Atıyorum, *Uha and Brothers Company Ltd.* gibi."

(Tartışmanın anısını kafanda yeniden kurunca, bu rezil kodeste o Finlandiyalının adını anımsamayı da başarmıştın: adı Uha'ydı!)

"Hımm, ilginç. Peki senin kardeşin var mı?"

Uha sana bu soruyu sorarken İngilizcedeki *brother* kelimesini değil *sibling* kelimesini kullanmıştı. *Brother* ağabey-erkek kardeş ilişkisini ifade ediyordu ama onun kullandığı *sibling* "kardeş" (ya da eski tabirle söylersek "karındaş" şeklinde), cinsiyet sınırlaması yapmayan, aynı karından, rahimden doğmuş kişi anlamına geliyordu. Yani abla-kız kardeş şeklindeki bir kardeşlik bağını da kapsıyordu.

"Bir kız kardeşim var."

"Rakibin miydi?" diye şakayla karışık sorunca, "Yok, değildi. Ebeveynimizin getirdiği yiyecekler yeterliydi" deyip gülmüştün sen de.

"Öyle çok yardımlaştığımız söylenemez. Hatta pek görüşmeyiz de. Yılda en fazla iki üç kez görüşürüz. Ama başına bir şey gelse herhalde işi gücü bırakıp yardımına koşardım."

"Belki de tersi olur!" diye yanıtlamıştı seni Uha, sen de katılmıştın ona.

"Bu arada, eskiden Japonya'da kız kardeşlerin ve ablaların manevi güçleri olduğuna, o güç sayesinde erkek kardeşlerini ya da ağabeylerini belalardan koruduklarına inanılırdı" dedin kafandaki bilgileri bir düzene sokarak. Konuşmanı sürdürdün:

"Kız kardeşler erkek kardeşlerinin üzerinde özel bir güce sahiptir. Aile-içi bir *miko** da diyebiliriz. Özünde bu inanışın Güney Asya'daki adalardan Japonya'ya geldiği sanılıyor. Örneğin balıkçılar açık denizlere ava çıkarken yanlarında kız kardeşle-

* Japon Şinto inancında çeşitli dini ayinleri icra eden kadın keşiş. Çoğunlukla evlenmemiş kızlar olan *miko*'ların (巫女) tanrılar ve öteki dünyayla iletişim kurmak gibi şamanlara özgü yetileri olduğuna inanılır. (ç.n.)

rinin bir iki saç telini götürürlerse güvende olacaklarına inanırlar. Keza, tekne kazanın eşiğine geldiği an, kız kardeşlerinin bir beyaz kuşa dönüşüp hemen imdada yetişerek onu kazadan kurtardığı yönünde bir inanç da vardı. Eski çağlara ait şeyler bunlar. Japonya'da devlet kurulmadan önceki devirlere dair şeyler... Böyle fikirler ilkel çağlarda pekişmiş olduğu için devlet kurulduğunda, insanlar ülkeyi yöneten 'özne'yi ikiye ayırmışlardı: Asillerle, halkla ve komşu ülkelerle olan bu dünyaya özgü, seküler ilişkileri yürütme işi erkek hükümdara verildi. Ülkeyi manevi olarak yönetme, koruma-kollama görev ve yetkisini ise hükümdarın kız kardeşleri üstlendiler. Başka bir deyişle, kız kardeşler ülkenin manevi sahibi yapıldılar. Eski Japonya'da böyle bir ikili yönetim yapısı oluşmuştu anlayacağın."

"Samuraylar zamanında kadınların toplumsal konumları aşağı değil miydi? Ben mi yanlış biliyorum?"

"O çok sonra olan bir şey. Aslında, başlarda kadınlar erkeklere göre çok daha muktedirdiler."

Bundan sonra nelerden konuşmuştunuz? Avrupa'da kadınların konumu meselesi miydi? Avrupa'da erkek ressamlar kadınların çıplak resmini yaparken kadın ressamların erkeklerinkini yapamaması... Kadın ressamların neden çok az sayıda oldukları...

Oradan başka bir sohbete atlamıştınız: Amerikalı erkeklerin kadınlara kur yapıp havaya soktuktan sonra, onları dışlayarak erkek erkeğe bencilce eğlenmeleri meselesi. Hemingway'in *Kadınsız Erkekler*'inden yola çıkarak...

Buna benzer konular üzerine konuşmuştunuz uzun uzun.

O gün Kaoru sadece giysi alıp sana ulaştırmakla kalmamış, Vayang adlı serbest çalışan makam şoförüne para verip dışarıdan yemek de göndermişti. Vayang emniyet müdürlüğünün yakınlarındaki bir lokantaya birkaç günlük yemek siparişi verip parasını peşin ödemişti. O gün, tam öğle vakti lokantanın genç çırağı kaba saba bir plastik kap içine doldurulmuş *nasi goreng*'i

hücrene kadar getirmişti. Tepside güzelce parlatılmış bir metal kaşık vardı. Yanında da bir bardak su. Biraz gücünü toplamış mıydın neydi, yemek çok lezzetli geldi. *Nasi goreng*'in yanına garnitür olarak koydukları karides krakerinin de tadına doyum olmuyordu. Polisin verdiği yemek iğrenç olduğu için bu yemek ziyafet gibi gelmişti sana. Plastik kap ve metal kaşıkların lokantaya iadesi gerekiyordu. Yemeği servis ettikten iki saat sonra çırak boşları almaya geldi. Japonya'daki *soba** lokantalarının "eve servis" sistemlerini andırıyordu. Mahkeme meselesini aklına getirmediğin sürece günlerin gayet sakin geçiyordu. Hücrenin demir parmaklı penceresinden çeşit çeşit kokular geliyordu.

O gün çırak gelmeden önce, *nasi goreng*'in boş kaplarını hücrenin bir köşesine yerleştirdin; hâlâ kız kardeşlerin manevi, doğaüstü güçleri meselesi üzerine düşünüyordun. Ama bunu Kaoru özelinde yapmıyordun (zaten o beyaz kuşa dönüşüp imdadına yetişmemişti). Genel olarak kız kardeşlik kategorisi üzerine düşüncelere dalmıştın. Eğer saç tellerini yanında götürseydin, acaba, Kaoru gerçekten de seyahat esnasında başına gelen felaketlerden koruyabilir miydi seni? Daha en başında Ingeborg'a rastlamamış mıydın? Ya da bir başka felaket müsebbibi olan *Küçük Hüzün Meleği* daha en başta peşine düşmemiş miydi?

Belki de böyle düşünmemeli. Sonuçta bu saç teli inanışı da aynen bir Şinto tapınağına gidip dileğinin gerçekleşmesi için dua etmek gibi bir şey değil mi? O saç tellerini bu şekilde manevi gücüne tam inanmadan taşıyarak hiçbir netice alamazdın. Böyle şeylere inanacak mizaçta biri de değildin. Aslında inanmadığın halde *yine de belki bir etkisi olur* diye üzerinde bulundurman epey çelişkili bir davranıştı.

*Bana bir şey çağrıştırıyor gibi sanki. Kız kardeşimin saçı mı? Hayır. Alev alev yanan ateşin yalazı gibi bir imge... Hani şu Cōmon Devri'nin*** kaen-doki *adı verilen perdahsız, yalaz şekilli toprak*

* Uzun, ince şeritler halinde kesilmiş karabuğday eriştelerinden yapılan yemek. (ç.n.)

** Japon tarihöncesi devirlerinden biridir. Jōmon Devri'nde (**縄文時代**), avcı-toplayıcı toplum yerleşik düzene geçmiş, karmaşık ve zengin bir kültür oluştur-

çanak çömlekleri gibi alev alev yanan ateş biçiminde bir imge. Bunun kız kardeşimle ne ilgisi var? Bir türlü anımsayamıyorum.

Yarım gün boyunca düşündükten sonra sonunda anımsadın:

Kardeşinin çatı kıllarının *fotoğrafı. Böyle bir roman okumuştum. Başkişi bu fotoğrafla birlikte yurtdışında bir ülkeye gidiyor ve bu fotoğrafı çalışma masasının üzerine yapıştırıyor ve masada çalışırken bu fotoğraf hep gözünün önünde oluyor. Bu yabancı edebiyatlardan bir çeviri falan değildi. Bir Japon yazarın eseriydi.* Başkişinin amacı da kız kardeşinin doğaüstü manevi gücünden yararlanmaktı herhalde. Alev alev yanan, Jōmon Devri toprak testileri gibi.*

Kaoru'yu hiç çıplak görmedin. Sadece portresini çizdin onun. Bir de o elinde çiçek tutarken çizdiğin resmi. Elbette ki çatı kıllarını falan görmedin. Çocukluğunda gördüğün çıplaklığı da belleğinde kalmamış. Belki de sadece havuzda mayolu olarak görmüştün onu. Çünkü bir kez annenin yerine yüzme okuluna götürmüştün. İlkokul ikiye gidiyordu o sıralar. Kaoru'nun ergenlik çağına girmesinden bu yana bir kez bile çatı kılı olduğunu falan düşünmemiştin. Âdet görmeye ne zaman başladığını da öğrenmedin. Bu senin zihninde bir tabuya dönüşmüştü belki. Senin farkında olmadığın bir gün ilk âdetini deneyimlemişti. Elbette ki ilk sevgilisini falan da tanımadın. O da bahsetmedi zaten. Aile bireyleri arasında cinsellik tabudur. Muhayyilenin adımları sınır çizgisinde durur. Onu çiçek taşırken çizdiğinde de senin için sadece bir çocuktu o.

Hayır, bu cinsellikle ilgili değil. Doğaüstü manevi güç meselesi. Kız kardeş bir kadındır, fakat ağabeyi onu cinsiyetsiz olarak görür. Kadın olarak gören bakış otomatik olarak sansüre uğrar ve silinir. Eskiden olduğu gibi ailenin kadın üyeleri aile içindeki işgücü olarak da görülemez. Geriye onları doğaüstü manevi güçlere sahip bir nevi şaman olarak görmek kalır. Ama sen kardeşini bir şaman olarak mı görüyordun yani? Senin için koşuşturması, iyi bir avukat bulmak için çırpınması... Sonuçta,

---

muştur. M.Ö. 12.000 ila 13.000'de başlayıp M.Ö. 2300-2400'e kadar sürdüğü tahmin edilir. (ç.n.)

* Tetsurō 1994 Nobel ödüllü Ōe Kenzaburō'nun *Eşzamanlı Oyunlar* (*Dōjidai Geemu*, 『同時代ゲーム』 1979) adlı romanına gönderme yapıyor. (ç.n.)

kız kardeşinin zihinsel ve bedensel işgücünden medet ummuş olmuyor musun?

Hayır, tam olarak buna da indirgeyemezsin. Düşünme yönünü değiştirmelisin. "Bir şeyleri ya da birilerini bulmak için çırpınmak" da bir nevi manevi iştir. İnsan ne kadar sağa sola koşuşturursa koşuştursun, bir şeyleri ya da birilerini bulmak için *talih* gerekir. Ve *talih*i yaratansa maneviyattır. *Talih, kader* gibi bir şeydir ve öteden beri vardır. Fakat kendini gizler. Bu gizli olan *talih*i görünür kılacak gücün kullanılmasıyla, *talih* somutluk kazanır. İnsan eğer aradığı kişiye belli bir bağla bağlı değilse kimseyi bulamaz, kimseye rastlayamaz. Bütün yeni rastlaşmalar, tanışmalar, manevi bir hazırlıktan sonra gerçekleşebilir. Görünmeyen bir zorunluluğun, kaçınılmazlığın zemini bir yerlerde hazırlanır.

Başına seninki gibi bir bela gelen birinin bu tür kaderci düşüncelere kapılması kadar doğal bir şey olamazdı. Tüm bu düşüncelerden sonra acı bir tebessüm etmekten kendini alamadın.

Ingeborg'a rastlayışını anımsıyorsun. Onunla tanışman, eroinle de tanışman anlamına geliyordu. Bir şeyler bu rastlaşmanın zeminini hazırlamış olmalıydı. Buna kimse engel olamamıştı. Yanlış zamanda yanlış yerde bulundun. Kaza yerinde. Yapman gereken şeyleri de savsakladın. Bir tutam saçını yanına alsan da almasan da, Kaoru'nun doğaüstü manevi gücü seni, ağabeyini korumadı. Üstelik çatı kıllarının fotoğrafını ya da portresinin taslak çizimlerini yanında bulundurmaman da kendini savunma gücünü oldukça azalttı. Tamam senin de kusurun vardı, ama kardeşin de kabahatliydi: Kaoru, ağabeyinin seyahatine hazırlık olarak, doğaüstü manevi güçlerini seferber etmeyerek işlediği günahın kefaretini şimdi ödüyordu. Sana yardım etmek için sağa sola koşuşturuyordu. Evet, geçmişe dair böyle bir maneviyatçı yaklaşım senin için epey ikna ediciydi.

Ingeborg da seni doğaüstü manevi güçlerini kullanarak bulmuş olamaz mıydı? O rastlaşmanın arkasında da, senin *talih*in ya da *kader*inle ilgili bir ön çalışma gizliydi belki de. En doyurucu tembellik haline girmen için seni baştan çıkarmaktı onun niyeti. Sakin, huzurlu, hazla dolu uyku... *Uyanıkken uyumak*

şeklindeki çelişkiyi olduğu gibi gerçek kılmak için bedeninin tüm sinir uçlarından ölüm hazzının salgılandığı o durum. Bitkilere özgü bir mutluluk, minerallere özgü ağrısız, sızısız uyuşukluk. Uyanık kafayla, uyuyan beden. *Uyuyan Güzel*'e dönüşmek...

Ey Inge! Sen haz satmaya geldin bana! Ey Inge! Senin Eros'un buz gibi soğuktu. Ölümle yaşam arasındaki ince sınır üzerinde, müthiş bir dinginlik ve fevkalade bir ahenk içinde dans ediyorsun ama bu dansta sıcaklık yok. Beden ısısı yok. Sen bedeninle maddeden varsın. Yaşıyorsun. Fakat gölge gibi dans ediyorsun. İnsan bir gün ölecekse eğer, ölüme karşı nafile yere direnmemeli, hızlı bir şekilde öteki dünyaya gitmeli, böylesi hem daha rahat, hem daha eğlenceli. Bir kez ölüm boyutuna geçtin mi, bir daha ölmene gerek kalmaz. Ne mutlu bize ki, ölüm sadece bir kez vuku buluyor. Canlı bir ölü olmak, bedeni sıcak bir ölü olarak, bilincini de koruyarak ince bulutlarla kaplanmış gökyüzüne doğru uçmak...

İşte seni böyle bir haz âlemine çağıran kişi baştan çıkarıcı Ingeborg olmuştu.

Ölümün çekim gücü üstün gelmişti. Belki kız kardeşinin gücünden mahrum olduğun için. Yaşam gücüyle dolup taşan bir Eros, örneğin alev alev tutuşmuş yanan çatı kılı fotoğrafından mahrum olduğun için. Vietnamlı An'ın taslak çizimini yapalı bir yıldan fazla olmuştu. O resim de işe yaramamıştı, belki de kudretini yitirmişti, kim bilir?

An'ı öylesine özlüyorum ki.

Aklı başındalığını her zaman muhafaza etmedin. Delirdiğin de oldu. Hücrenin içinde kimseyle konuşmadan gün boyunca beklemek. Ne olacağını bilmeden sürekli beklemek. Günde bir kez avluda spor yapma saati vardı. Spor yapma denen şey daracık bir yerde volta atmaktan ibaretti gerçi. Avluya çıkarılma zamanlarında da yapayalnızdın. Diğer tutuklularla ilişkin yoktu. *Avlunun bir köşesinde iki polis laflıyor, benden yana bakıyorlar. Ama öyle rahatsız edici bir şekilde değil. Ben volta atarken*

onlara yaklaşınca geriliyorlar. Nezarethanede tutulduğun zamanlara göre çok daha farklı bir muamele vardı şimdi. Artık özel bir tutuklu olmuştun. Bunun sebebini bilmiyordun. Bir süre o "halka açık kafes"te tutulmuş olduğun için ya da bir yabancı olduğun için falan değildi ama. İdama mahkûm edilme olasılığı olan tutuklular özel bir muameleye tabi oluyordu belki de. Evet, muhtemelen böyle bir şey olmalıydı. Nereden bakarsan sen artık, Ölüm denen cadının eline düşmüştün.

Bazen dehşete kapılıyordun. Kafesteki ilk günlerinde damarlarında kalan eroin sayesinde ölümle oyunlar oynayıp eğlenebiliyordun. Gerçeği algılama hislerini felç ederek, hayvanat bahçesindeki boz ayı kafesini andıran iğrenç yerde öğle şekerlemeleri bile yapabiliyordun. Ölüm denen cadının ifadesiz yüzünde canını alma arzusunu okusan da muhayyilen bu algıyı derhal silip yok ediveriyordu. Hatta kendi arzunla gidip onun yanına yatıyordun. *Oysa şimdi tamamen ayılmış durumdayım. Görmem gereken şeylerin hepsini görebiliyorum. Hapsedilmiş olmaktan kaynaklanan sinir bozukluğundan mıdır nedir, bende fobi yaratan tüm nesneler, olduklarından çok daha büyük görünüyorlar. Bunları engellemeye çalışsam da, başaramıyorum. Gözlerimin önünde beliriveriyorlar. Daracık hücrede kaçacak yer yok. En azından zihnimi azat etmek istiyorum. Ama olmuyor.*

Mahkemede tek başıma yargıcın karşısında dikilmişim. Yargıç hakkımdaki hükmü bildiriyor: "Sanığın idamla cezalandırılmasına..." Mahkeme bir anda sessizliğe gömülüyor. Dizlerimin bağı çözülüyor. Oracıkta yere yığılmamam için iki yanımdaki mübaşirler kollarımdan tutup sandalyeme oturmama yardımcı oluyor. Yargıç bir şeyler söylemeye devam ediyor, ama ben artık duyamıyorum.

Bu sanrılar nasıl bu kadar somut görünebiliyordu sana?

Bundan sonra ne olacak?... Bu ülkede idam nasıl infaz ediliyor? Ah, yiğitçe, alpçe, gözünü budaktan sakınmayan bir şekilde ölümle yüzleşebilsem! Ama beceremem bunu ben! Hazırlıksız bir ölüm. Kendimi hazırlamam için yeterli zamanım da yok. Sadece birkaç ay. Bir yılım bile yok. Bunları düşününce, kafanın içinde her şeyin birbirine karıştığını hissediyordun. *Böyle aptalca bir şey*

olamaz! Yumruklarımı sıkıyor, uzamış saçlarımı yoluyor, yüzümü ellerimle kapatıp böğürüyorum. Zindanın penceresinin demir parmaklıklarını ellerimle sarsa sarsa kırıp buradan çıkmayı istiyorum. Kendimi duvara çarpmak üzere ayaklanıyorum, fakat son anda kendime mukayyet oluyor ve gidip zindanın bir köşesinde çömelip büzüşüyorum. Bir yılım bile yok. Haydi hastalıktan olsa bir derece, fakat bir başkasının keyfi isteği üzerine hayatıma son verilecek. Daha otuzuma bile basmadan her şey bitecek. 21. yüzyıl, milenyum benim için meçhul bir dünya olacak. O günleri yaşayamayacağım. Kendi evim, ailem olamadan, çocuğumun yüzünü göremeden, dosta düşmana karşı gerçekten gururlanacağım kendi eserlerimi üretemeden, herkesin belleğinden gitgide silineceğim. Yarı yolda sonlanan muğlak bir seyahat. Tanrının "kusurlu eseri": Tetsurō!

Tetsurō adlı adam bu dünyada hiç yaşamamış gibi olacak.

Peki infaz edileceğim gün ölümle yüzleşecek gücüm olacak mı benim? Ya cesaretim? Cesaret öyle kendiliğinden doğal olarak ortaya çıkan bir şey değildir. Ancak ve mutlaka başkalarının desteğiyle oluşabilir. Gurur gibi. Devrimcinin diğer devrimci dostlarına yönelik sadakat hissi gibi. Katillerini, cellatlarını utandırma arzusu gibi. Aşk gibi. Fakat gel gör ki bende böyle şeylerin zerresi bile yok. İçimde hiçbir şey yok. Bomboş. Aptalca, ahmakça, yersiz bir ölümle yüz yüze olmaktan başka hiçbir şeyim yok benim. Haksızlık ve tedbirsizlik sonucu ölmek, budalalık işte. Kaoru kurtar beni ne olur!

Peki ne yapacaklar bana? Bu ülkede insanları nasıl "resmen" öldürüyorlar ki? O an geldiğinde, beni ölüme yollayanları utandıracak kadar onurlu bir duruş sergilemek, gözü pek bir tavır takınmak gibi şeyleri düşünecek halim olmayacak ki. Ne yaparsam yapayım, nasıl görünürsem görüneyim, öleceğim. Katledileceğim. Fakat nasıl olsa öleceğim için utanacağım bir şey de olmayacak.

İdamın esnasında hazır bulunan tanıkların belleklerine son halini kazımayı hedefleyerek asil bir duruş sergileme isteğine kapıldın.

Lüzumsuz bir tiyatro gösterisi olmaktan öteye gitmeyecek. Nasılsa öleceğime göre ne kadar çırpınsam, tepinsem, bağırsam,

çağırsam, iki üç gardiyanın ağzını burnunu dağıtsam da, hiçbir şey değişmeyecek. Sadece ölümü biraz daha geciktirme eylemi olacak, başka bir mantığı yok. Ama yine de, gardiyanları okkalı yumruklarla yere sermenin sevinci sağken tadacağım son sevinçse, bu sevinci tatsam iyi olmaz mı? Tamam belki o sırada, bunları düşünecek halim olmayacak. Fakat bunlar son anlarım olduğu için bedenimde kalan son enerjiyi sonuna kadar tüketip deyim yerindeyse pilimi bitirmek iyi gelecektir bana. Hem böylelikle ölümü daha rahat karşılarım belki. Ama, bedenimdeki bu son enerjiyi seferber edecek takati bile bulamayabilirim kendimde. Eğer hasta olsaydım, gardiyanları dövmek yerine enerjimi kendime saklar ve ömrümü bir altı yıl daha uzatabilirdim. Ne var ki hastalıktan ölmeyeceğim. İdam denen saçma sapan sistem yüzünden katledileceğim.

Asılacaksam, darağacının olduğu yere çıkacak kadar, kurşuna dizileceksem gözlerim bantlanmış bir halde duvara sırtımı dayayıp vurulmayı bekleyecek kadar gücüm olacak mı? Şimdi, o gün hazırlık olarak yapmam gereken şey o gücü biriktirmek olacak. Darağacı düzeneğinin olduğu platforma çıkan merdivenin basamakları bir yerlerde duyduğum gibi on üç taneyse eğer, bunların her birini ayağım takılmadan, dengemi kaybetmeden sağlam adımlarla çıkabilecek miyim? Aslında hükümlüye bu on üç basamağı tırmandırmak idamın kendisinden bile daha zalimce. İdam platformunu birinci kata kurup asılanın ayakları aşağıdaki bodrum katına sarkacak şekilde yapsalar olmaz mıymış yani? Düşündükleri sadece ibret falan vermek. Nasılsa öldürecekler ve her şey bitecek: Açıkçası beni "daha var, daha var" diye oyalamalarını ve bir gece ansızın gelip vurmalarını tercih ederim. Gece yemeğime uyku ilacı karıştırıp, ben uykudayken sessizce hücreme gelip, diğer mahkûmların duyup etkilenmemeleri için susturuculu silahı kapımın deliğinden içeri sokarak, mehtabın şavkı yüzüme vurmuş uyurken alnıma bir kurşun sıkarak işimi bitirmeleri hiç de fena olmaz hani! Hükümlünün ne zaman idam edileceğini bilmemesi çok daha iyidir.

Ah, lanet olsun! Yine bir ödlek gibi düşünmeye başladım. En zavallıca ölüm biçimlerinden medet umuyorum!

Hayır! Ölümün kendisidir insanı zavallı durumuna düşüren. Ey Inge! Bu ölüm, senin bana anlattığın ölümden çok farklı! İnsanın bir şeyi seçmesiyle, o şeyin insana dayatılması farklı şeyler. Şu senin sözünü ettiğin bir kayaya tırmanmak gibi deneyimlenen "ölüm sonrası" ile benim yüz yüze geldiğim "ölüm sonrası"nın anlamları da tamamen farklı. Hayır, aslında böyle de değil. Inge, senin ölüm hakkındaki fikirlerinin hepsi öteden beri yanlıştı. Şimdi seninle tekrar görüşme imkânım olsa bunu sana bir güzel açıklardım. Ama artık bir araya gelme şansımız olmayacaktır. Ya da görgü tanığı olarak mahkemeye katılırsın belki, kim bilir?

Son ana kadar ölüme hazırlanmaya zorlanmak... Böyle zalimce bir *ruhsal işkencenin* idamın "ibret verici" yönü olduğunu, bu ıstırabı bütün topluma yaymak suretiyle olası suçları engelleme amacı taşıdığını mı düşünüyor yani şimdi bu herifler? Yok canım! *"Kusurlu eser"leri temizleme harekâtının parçaları tüm bunlar. Siz, Tanrı'nın isteğini yerine getirmeye aracılık ettiğinizi falan düşünüyorsunuz ya, işte beni tiksindiren de bu! Siz de kim oluyorsunuz ulan adi herifler! Domuzların gönlünü hoş tutmak için kurdu öldürürlermiş. Kendimi kandırmayayım. Benim durumum o kadar karizmatik de değil. Bir devrimci değilim ben. Kendi zaafı yüzünden eroin batağına düşmüş sefil herifin tekiyim nihayetinde.*

Kurşuna dizilmek erkeksi, şerefli bir infaz edilme şekli. Gözleri bağlanan hükümlü bir duvarın önüne götürülür. Zira arkasında duvar olmasa, hükümlünün bedenine isabet etmeyen kurşunlar birilerine zarar verebilir. Böyle bir özen, böyle bir şefkat o adi heriflerde bile vardır. Hükümlü duvarın önünde dimdik durur. Kurşuna dizilmede en cazibeli ölüme gidiş şekli göz bandının bağlanmasını reddetmektir. Göğsünü gere gere durur orada ve gözlerini idam mangasındakilerin gözlerinin içine diker. Ve tüm bunları tamamlayacak unsur son bir sloganı haykırmaktır. Böyle bir ölüm şekli çok makbul olurdu. Ama benim atacak bir sloganım bile yok.

Kurşuna dizme yöntemi idealdi benim için. Karşı karşıya durmuş insanlar. Aracılık eden tüfek adlı "klasik" silah. Derler ki

eğer idam mangası altı erden oluşuyorsa bunlardan birinin tüfeği boştur. Ama, erler boş tüfeğin kime verildiğini bilmez. Doğru mu bilmiyorum. Cana kıymanın vereceği vicdan azabını altıda beşe indirme taktiği.

İdeal yöntem falan diyorsun da, o tüfeklerden çıkan kurşunlar küçük olmalarına karşın muazzam bir hızla uçarlar hükümlüye doğru. Sadece bir tanesinin bedene isabet etmesi, metal beyzbol sopası darbesinden onlarca kat daha şiddetlidir. Üstelik bundan aynı anda beş adet atılıyor hükümlüye. İnsanın kas gücünü aşan böylesi müthiş mekanik bir şiddete maruz kalmak... Bütün bedeni bir şiddetli darbe dalgası delip geçiyor ve bu dalga bedendeki bütün hücreleri mahvediyor. Saniyenin binde biri kadar kısa bir zaman diliminde iç organların tümü paramparça oluyor. Kurşunların girerken açtıkları yara küçüktür, fakat çıkarken çanak ağzı kadar büyük bir yara açarlar. Hükümlü, kurşunlar kendisine isabet ettiği anda muazzam bir gücün itmesiyle geriye, duvara doğru fırlar. Bedeninden et parçaları koparak duvara yapışır. Böyle bir son. Ateş eden askerler bile vicdan azabına kapılmaktan kurtulamazlar. Fakat bu türden bir vicdan azabı ancak infaz ettikleri kişi bir devrimciyse ya da bir isyan ordusu savaşçısıysa, yani bir halk kahramanıysa söz konusu olur. Bu Endonezya denen ülkenin adli mercileri senin gibi bir "keş"i öyle bir şerefe layık görmeyeceklerdir. O an geldiğinde sen yarı baygın, canından bezmiş bir halde olacaksın ve iki iri cellat seni kollarından sımsıkı kavrayıp tuttukları gibi darağacına götürecek. Darağacı düzeneğinin basamaklarından sürükleyerek çıkaracaklar. Sen salya sümük ağlayacak, hatta bayılacaksın oracıkta. Onlar buna aldırmadan kafana kara bir çuval geçirecek, çuvalı sabitlemek için, çuvalın ağzına geçirilmiş ipi hafifçe sıkacak, sonra bir adım gerileyecek, senin üzerinde durduğun kapağın çerçevesinin dışına çıkacak ve orada bekleyecekler. Sonra oradan ellerini uzatarak, ayakta duramadığın için seni ayakta tutmaya çalışacaklar. Akabinde verilen işaretle birlikte, kapak açılacak, gardiyanlar seni bırakıp kenara çekilecek, boynundaki urgana asılı bir halde aşağıdaki boşluğa düşeceksin. Düşüşün sonlanmasıyla gelen son darbe senin boyun

omurunu kıracak, felcin etkisiyle bedenine oksijen ikmali kesilecek, beyin hücrelerin birer birer sönecekler. Bir ateşin sönüşü gibi... Elveda!

Gülmekten kendini alamadın. Biraz deli olduğunu düşündün. Kendi ölüm anını düşünürken biraz sapıkça bir zevke kapıldın. Kendi yazdığın romanı okumak gibi. *Zindanda, böyle rezil bir yerde bile okunabilecek, mahpusu eğlendirebilecek bir serüven romanı. Neden hemen başlamıyorum ki, bir çırpıda yazar, tamamlarım. İdamdan sonra basılır, bir best seller yani çok satan olur. Telif ücreti de Kaoru'ya gider. Oh ne güzel!*

Bir *idam* hükümlüsünün son isteğinin gerçekleştirilmesine dair bir fıkra dinlemiştin bir zamanlar, onu anımsıyorsun:

"Yargıç Bey, ölmeden önce doğum günümü kutlamak istiyorum. Son dileğim bu."

"Peki. Doğum günün ne zaman?"

"29 Şubat."

Şubat ayının yirmi dokuz, dolayısıyla da bir yılın üç yüz altmış altı gün çekeceği zamana daha üç yıl dokuz ay var. İdam da bu süre boyunca ertelenmiş oluyor yani...

Fıkranın bir başka versiyonu ise şöyle:

"Yargıç Bey, ölmeden doğum günümü kutlamak istiyorum. Son dileğim bu."

"Peki."

"Seksen sekizinci doğum günümü."

İstasyondaydın. Tayland taşrasında bir istasyonun bekleme odasında. Onlarca kişi seninle birlikte tren bekliyordu. O günün sabahı, bataklıkta otlayan Asya mandalarının resimlerini çizmiştin. Etraftaki ağaçların yeşili, sığ suya yansıyan gökyüzünün mavisi, mandaların güzel bedenleri ve boynuzlarının hoş kıvrımları. Resimler güzel olmuştu, keyfin de yerindeydi.

İstasyona vardığında, gökyüzü yeşim taşını andıran açık yeşil bir renkteydi. Sıcak değildi, esen rüzgâr insanı ferahlatıyordu. Güzel bir akşamüstüydü. Tren de bekleyince gelecekti elbet. Zamanında gelmeyecekti belki ama mutlaka gelecekti. Zaten bura insanlarının kelime hazinelerinde "trenin zamanında gelmesi" diye bir kavram olduğuna ihtimal veremiyordun. İstasyona geldikten sonra beklemekten sonra yapacakları bir şey yoktu. Tatlı bir tembellik içinde... Böyle bir telaşsızlık, sakinlik havası bu yöreyi sarıp sarmalamıştı sanki. Arada sırada, yeni biri gelip bekleyenlerin arasına katılıyordu. Küçük bir kasaba olduğu için birbirini tanıyanlar oldukça çoktu. Orada burada insanlar selamlaşıyor, laflıyor, zararsız şakalar yapıp birbirlerini güldürüyorlardı.

Bir süre sonra bu kalabalığın arasında dengesiz bir adamın olduğunu fark ettin. Ses tonu diğerlerinden farklıydı. Kendi kendine homurdanıp duruyor ve sakin kalabalığın içinde dikkat çekiyordu. Şöyle çaktırmadan bir bakınca genç biri olduğunu gördün. Birilerinin yanına sokulup heyecanla bir şeyler anlatmaya çalışıyordu, ama muhatap alan olmuyordu. Herkes gencin farkındaydı, ama yokmuş gibi davranıyorlardı.

Kucağında çocuğu olan bir kadının yanına gitti önce. Ağzını yamultuyor, gözlerini fal taşı gibi açıyor, etrafa tükürükler saçarak aşırı bir coşkuyla konuşuyordu. Kadın çocuğuna sımsıkı sarılıp biraz kendini geri çekti. Çocuk da ürkmüş gibiydi, annesine daha fazla sokuldu. Etraftaki insanlar göz ucuyla bu manzarayı seyrediyordu, fakat henüz müdahaleye gerek olmadığını düşünür gibiydiler. Sonunda, genç adam, çocuklu kadını bırakıp bir başka muhatap buldu kendine. Oldukça şişman, orta yaşlı bir kadındı bu. Giyim kuşamı etraftaki diğer insanlarınkiyle kıyaslandığında bu yöre için varlıklı sayılacak biri olduğu anlaşılıyordu. Genç adam kadının yanına gittikten sonra durmadan ellerini sallaya sallaya bir şeyler anlatmaya başladı. Sonra birden küt diye yere çöküverdi ve sanki kadından bir şeyler istedi. Orta yaşlı kadın bir şey söyledi gence. Kale alınmanın sevincinden olsa gerek, gencin hareketleri iyice abartılı bir hal aldı. Tüm bunları uzak bir köşeden, merak, teyakkuz ve sevgiyle karışık bir ruh hali içinde izliyordun.

Şişman kadın koynundan kumaş parçası gibi görünen bir şey çıkardı. Uzunca bir iple boynuna asılı olmasından anladığın kadarıyla bu bir para çantasıydı. Kadın çantadan bir madeni para çıkarıp dengesiz gencin avucuna sıkıştırdı. Genç bağırarak bir şeyler söyledi. Akabinde yüzüstü yere kapanıp defalarca kafasını eğerek teşekkür etti. Fakat sonra, aniden o madeni parayı kadına geri uzattı. Sesi gitgide yükseliyordu. Etraftaki insanların gerginliği de biraz arttı. Orta yaşlı şişman kadın parayı hemen alıp para çantasına geri koydu. Çehresi gergindi. Kafasını yana çevirdi. Genç adam ne derse desin kadın artık duymazdan geliyordu.

Anlaşıldı ki yöre insanları bu genci tanıyordu. Davranışları biraz tuhaftı, ama dediklerine biraz kulak veriyormuş gibi yapmak yeterliydi. Zararsız bir tipti. Aslında o genç de yapabileceği şeylerle yapamayacağı şeylerin çok iyi farkındaydı ve bu iki alan arasında gerili ipte cambazlık yapıyordu. Deli olduğu söylenemezdi. "Denetim altında tutulan bir aykırılık" denebilirdi mesela. Sonuçta yaptığı tiyatroydu.

Daha sonra genç adam, bir Budist rahibin yanına gitti. Altmışlarında görünen rahip sakin ve bilge birine benziyordu. Gencin laf salatasına pek kulak asmıyor, ama sırf dinler gibi görünmek için başıyla onaylıyor gibiydi. Arada birkaç söz de o söylüyordu. Sanki hafiften vaaz verir gibi bir hali vardı. Genç, rahibin söylediklerini müthiş bir dikkatle dinledikten sonra yine laf bombardımanına başlıyordu. Genç adamın yaygaracılığı ve abartılı beden hareketleri durmak bilmiyordu. Genç, rahibe karşı çıkıyor gibi de değildi. Muhatabının söylediklerini dinledikten sonra kendi söylemek istediklerini söylüyordu olasılıkla. Sözlerinin sadece ilk kısmı rahibe yanıt niteliğindeydi, bundan hemen sonra zırvalamaya başlıyordu. Muhtemelen bunlar kendi dışındakiler için hiçbir anlamı olmayan kelimelerdi. Rahip kendine göre durumu idare ediyordu. Rahibin söyledikleri "Başkalarını rahatsız etme, e mi?" tarzında tembih türünden şeylerdi herhalde. Sen onların sohbet edişlerini seyrediyor gibiydin, ama aslında senin baktığın şey rahibin hoş turuncu tondaki kıyafetiydi. Oradaki kalabalığın içinde eriyip gittiğini, kimsenin seni fark etmediğini düşündüğün için rahatça seyrediyordun onları.

Ne var ki genç aniden önüne geldi. Taş döşemeye çöküp bağdaş kurdu, ateşli ateşli sana bir şeyler anlatmaya çalıştı. Ciddi bir edayla gözlerine baktı, birbiri ardına kelimeler yağdırdı üzerine. Sanki tazyikli suyla yıkıyordu seni. Öylesine yüksek bir basınca sahipti bu gencin ardı arkası kesilmeyen kelimeleri. Zor durumda kalsan da gözlerini muhatabınınkilerden ayırmıyordun. Sonra genç birden taş döşemeye yapıştırmış olduğu elini uzatıp senin ayağının hemen yanına koydu. Bunun üzerine sen gayri ihtiyari ayağını geri çektin.

"Söy-le-dik-le-ri-ni an-la-mı-yo-rum ben" diye gence açıklamaya çalıştın yavaş bir Japoncayla.

Muhatabın sanki senin bu yanıtından cesaret almış gibi gitgide yükselen, hatta biraz da üstünlük taslar gibi bir tona bürünen bir sesle laf yağmuruna tutmaya başladı seni. Cevap vermemeliydin ona. Hata ettin. Sen mecburen gözlerini ondan ayırdın. Genç bu sefer dizlerinin üzerinde emekleyerek sana yaklaştı. *Haydaa! Çattık ya!* Genç elini senin ayakkabının üstüne koydu. Usulca, çok sevimli bir şeyi okşarcasına senin ayakkabını ellemeye başladı. Buna karşılık kelimeleri gitgide daha şiddetleniyordu.

"Ben de böyle bir çift pabuç istiyorum. Siz böyle fiyakalı pabuçlar giyiyorsunuz bense yalınayağım! Doğduğundan bu yana insanın bir çift pabucunun olmaması haksızlık değil mi ulan!"

Ne olduğundan tam emin değildin ama en azından ayakkabı meselesiyle ilgili buna benzer şeyler söylediğini tahmin ediyordun. Sonra genç senin dizini okşamaya başladı. Ellerinin kir pas içinde olduğunu gördün. Bu iğrenç görüntünün de etkisiyle onu tekmeleyip savurma dürtüsüne kapıldın, ama tuttun kendini. Genç ise iyice cesaretlenmişti. Bir anda iki koluyla bacağına sarıldı. Yüzünü dizine yapıştırdı.

Tam bu sırada, iki üç adam derhal hareketlenip yanınıza geldi. Bir yandan bacağına sarılmış olan genci iki kolundan kavrayarak uzaklaştırırken diğer yandan kafasını tokatlayıp yumrukladılar. Sertçe bağırarak azarladılar. Muhtemelen, *Yabancı turisti niye rahatsız ediyorsun!* gibilerinden şeyler söylü-

yorlardı. Genç abartılı bir şekilde böğüre böğüre ağlıyor, ellerini sağa sola sallayıp durmadan özür diliyordu. Adamlar gencin *aklım başıma geldi, bir daha yapmam* türünden sözleriyle pekiştirdiği özürlerini iki üç yumruk daha indirdikten sonra kabul etti. Ortalık biraz duruldu. Aradan birkaç dakika geçtikten sonra bekleme odasındaki insanlar, sakin konuşmalarına döndüler. Bu konuşmalar gençle senin aranda kopan gümbürtüden öncekine göre çok daha dingin ve yumuşak bir havadaydı. Herhalde bu insanlar yaşanan tatsızlığı unutturmak istiyorlardı. Böylece sükûnet geri geldi.

O dengesiz gence elini kaldırmana gerek kalmadan mesele tatlıya bağlanmıştı sanki. Ne var ki diğerlerine fiziki temasta bulunmazken, sadece sana karşı sınırı aşmasının, orada en çok göze batan kişi olmandan kaynaklandığını düşündün. Bu da bir anda moralini bozdu. Kalabalığın içinde eriyip gittiğin falan yoktu, kendini kandırıyordun. *Burada sadece ben büyük bir sırt çantası yüklenmiş bir yabancı turistim.* Şöyle bir dikkatlice bakınca, bekleme odasındaki insanların yüzde onunun deri ayakkabı, yüzde ellisinin plastik terlik giydiğini ve geri kalanların yalınayak olduğunu görüyorsun. *Böyle bir yerde benim gibi spor ayakkabı giyen biri bile "zengin" sayılıyor* diye geçirdin aklından. Bu çoğu yoksul olan insanlar nasıl biri olduğunu çok iyi bildikleri için seni görmezden gelmişlerdi. Ve sadece o dengesiz genç bu sessiz uzlaşmayı takmayarak senin mahrem alanını ihlal etmişti. "Kimse tarafından görülmeden görebilme" şeklindeki yanılsaman böylelikle ifşa edilmişti. Sen de fark ediliyor, görülüyordun. Bu yanılsaman belki de ressam olmandan kaynaklanıyordu. Ama ressamlar da sadece el ve gözlerden oluşmuyordu ki! Ressamların da bedenleri, giysileri, uyrukları, kültürleri ötekiler tarafından görülebilirdi. Hele de turistsen. İster resim çiz ister çizme, turist olduğun sürece görünmeden gören olamazdın. Nereye gitsen bir "yabancı cisim" olarak göze batacaktın. *Ne yapalım, gerçek bu.* "Yabancı cisim" olmak dışında hiçbir niteliğin yoktu senin.

Inge'ye de Tayland'da rastlamıştın. O sıcak, nemli, bereketli ülke. Her zaman, az önce yağmur yağmış gibi körpe görünen renklerin ülkesi. Budist rahiplerin turuncu cennet hurması rengindeki kıyafetlerini dalgalandırarak yürüdükleri ülke. Taze sebze ve etlerin hafifçe pişirilmesiyle oluşan lezzetli yemeklere (damak zevkine göre ya da zorlama bir şekilde) acı pul biber, monosodyum glutamat ve şeker katarak afiyetle yiyen insanların ülkesi.

Inge'ye rastladığın köy, Chiang May şehrinden atla iki saat mesafede bir yerdi. (Aslında yayan gitmek niyetindeydin ama, yolda karşılaştığın bir süvari sana, sağ elinin başparmağıyla işaretparmağını birbirine sürterek para işareti yapıp belli bir ücret karşılığında boşta olan diğer ata binebileceğini söylemişti. Sen de bu teklifi kabul etmiştin. Neşeli, matrak bir tipti.) Aradan dört gün geçmişti. Orada ucuz bir otele yerleşmiş, her gün civarda dolaşarak resim çizmeye başlamıştın. Kamp için her zaman yanında taşıdığın yer silme kovasının içine su koyup bununla birlikte resim malzemelerini yüklenip köyün etrafında güzel bir manzaraya rastlayana dek yürüyordun. Fırçaları yıkamak için ise geçenlerde otelin yakınlarında, yerde bulup yıkayıp temizleyerek kullanmaya başladığın bir teneke kutudan yararlanıyordun. Yıkadıktan sonra pis suyu döküyor ve çizerken bir ağaca astığın yer silme kovasındaki suda fırçalarını ıslatıyordun. O seyahat esnasında çok resim çizince kâğıtlar azaldığı için Chiang May'daki bir kırtasiyeciden okullarda resim-iş derslerinde kullanılan resim kâğıtlarından almıştın. Çin malıydı. Olması gerektiğinden çok daha inceydiler ve boyayı tutamıyorlardı, boya kâğıdın altına geçiyordu. Fakat zamanla bunları kullanmaya alıştın. Alta geçmeyecek şekilde çizmeye çalışıyordun ve bir şekilde bu sorunu çözmüş oldun. Ama kâğıdın kalitesizliği yüzünden boyalarla istediğin renkleri yakalayamıyordun.

O gün köyün dışındaki tepenin ortalarında bulunan tapınağı dışarıdan çiziyordun. Önceki gün, yüksek merdivenleri tırmanıp tapınağın içine girmiş ve oturan Buda heykelinin yüzünü çizmeye çalışmıştın, ama olmamıştı. Buda'nın hafifçe gülümseyen dudakları, senin resminde insanların bencilce ar-

zularına gülüyor, insanlarla dalga geçiyormuş gibi görünüyordu. Kendini adamış bir kurtarıcı olan Buda'yı bu şekilde yansıtmak olmazdı. Ama bir türlü tam olarak istediğin gibi olmuyordu. Birçok defa karakalemle çizmeyi denemiş, olmadığını görünce taramadan vazgeçip fırçalarla denemiştin fakat sonunda bunu da bıraktın. Sonuçta epey bitkin olduğun için otele dönüp dinlenmeye karar verdin. Gülümsemeyi kâğıda geçirebiliyordun, ama bu gülümsemenin anlamını idrak edemiyordun. Aslında çizdiğin haliyle de fena değildi. Fakat yine de içinden bir ses, bu haliyle resmin olmadığını söylüyordu. Dünyada en derin anlama sahip olan şey insan yüzüdür, ne var ki sen karşındaki yüzün anlamını bir türlü çözemiyordun. Bu altın kaplı Buda'ya bir türlü ısınamamıştın.

Ertesi gün içeri girmekten vazgeçtin. Tapınağın arkasındaki tepeye tırmandın ve o açıdan tapınak binasının görünümünü çizmeye koyuldun. Alüminyum destekli sırt çantanı bir tabure olarak kullandın, çizim tahtasını kucağına koydun, üzerine kâğıt yerleştirdin, yumuşak karakalemle binanın ana hatlarını çıkardın. Siyah mürekkepli dolmakaleminle ince ayrıntıları oluşturdun. Paletini çıkarıp bu taslak çizimlerin üzerini boyamaya başladın. Yine kâğıdın üzerinde bir dünya ortaya çıkmaktaydı işte! Her seferinde ilginç gelirdi sana bu. *Çizgilerle nesnelerin ana hatları ortaya çıkarılabilir, ama dünya renklerle yaratılabiliyor.* O zaman böyle düşünmüştün. *Yüz metre ötedeki tapınağı çiziyor gibi görünsem de aslında kendimle tapınak arasındaki havayı çiziyorum ben. Nem içeren havanın kendisi, açık renkli bir ışık üretiyor. Bu önemli bir nokta. Tayland'da ışık dümdüz ilerlemez, havanın içinde dağılır.* Avrupa'yı "manzara" olarak görememenin nedeni de buydu. Orada çizgiler çok belirgin ve kesindi, bundan ötürü hava kendiliğinden parıldamıyordu. *Tayland*'ın bu nemi çok önemli.

Çizerken güneş ışınlarının açısı değişti. Çizimi mümkün olduğunca çabuk tamamlayıp başka bir yere geçtin. Böylelikle üçüncü resmi bitirdiğin zaman arkanda birinin dikilmekte olduğunu fark ettin. *Köylülerden biridir.* Böyle şeylere alışıktın sen. Tapınağın rahiplerinden biri de olabilirdi. Sessiz olduğuna

göre köydeki çocuklardan biri olamazdı. Arkana dönmedin. Birden aklına bir yaşlı Fransız ressamla ilgili işittiğin hikâyecik geldi: Genç ve güzel karısıyla Paris'e gittiğinde, kendisinin ressam sehpasını kurduğu yerin yirmi metre yan tarafına karısına sehpa kurdurmuş. Böylelikle resim yaparken etrafına toplanan meraklı kalabalığın karısının olduğu yerde birikmesi sayesinde rahat rahat resmini çizermiş. Eh doğaldır. Meraklılar, beceriksiz de olsa güzel kadının etrafında toplanırlar. Fakat burada sen tek başınasın. Güzel bir karın falan da yok. Sen bu son resmi de tamamladın, fırçayı yerine yerleştirdin ve ıslak kâğıdın kurumasını bekledin.

"Şahane!" diye İngilizce seslendi arkandaki meraklı. Kalın sayılabilecek bir kadın sesiydi bu.

"Sağ ol" diye arkana dönmeden resme bakarak yanıtladın kadını.

"Ne güzel benzetmişsin ya! O kadar ki, tapınağın içinde bir altın kaplama Buda heykeli olduğunu görür gibi oluyor insan."

Yok canım daha neler, diye düşünerek kafanı arkaya çevirip seslenenin yüzüne baktın. Beyaz, kadın. Sen oturduğun için midir nedir, epey uzun boylu gibi görünüyordu. İnsanın kendisinden farklı ırktan insanların yaşını tahmin etmesi zordur, ama otuz sekiz, otuz dokuz yaşlarında gibiydi. Böyle düşünürken, muhatabın çömeldi. Yakından bakınca genç olmadığını gördün. Olgun, düzgün bir yüz. Bitkin bir hali var. Açık mavi tondaki gözleri uzaklardaki bir gölü andırıyordu.

"Yok canım, tapınağın içine bir kez bile bakmadan buraya oturup bu açıdan çizsem yine böyle bir şey olurdu."

"Fakat ben Buda'yı görebiliyorum bu resimde."

Tekrar arkana dönüp bu kez alıcı gözüyle baktın kadının yüzüne. Farkında olmadan karşındakinin karakalem çizimlerini yapma huyun vardı kafanın içinde. Fakat bu sefer beceremiyordun. Son aylarda gördüğün insanların yüzlerinden çok farklıydı bu kadınınki. Film yıldızlarının portre çizimlerine benzerdi eğer çizseydin.

Nemli bir rüzgâr esti ve iki metre kadar ötendeki kadının parfüm kokusu geldi burnuna.

"Dün o tapınağa girdim ve Buda'yı gördüm. Fakat o gülümsemeyi bir türlü çözemedim ve çizemedim."

"Asyalısın ve Buda'nın gülümsemesindeki anlamı çözemiyorsun ha! Bu arada neredensin sen? Tayvan? Japonya? Yoksa Kore Yarımadası'ndan mı?"

"Japonum. Asya çok büyük bir yer ve Budizm yegâne din değil. Üstelik ben Budist değilim. Hem Japonlarda, öyle Amerikalıların her pazar kiliseye gidişi gibi, Budist tapınaklara gidip ibadet etmek gibi bir alışkanlık yoktur. Dinlerin biçimleri farklı bir kere."

"Hey! Amerikalı değil, Almanım ben!" dedi muhatabın. "Asya gibi Avrupa da büyüktür ve buna rağmen oraya sığamayanları Yeni Dünya'ya gönderdik biz! Ha ha ha!"

İnsanlar genelde seyahat ederken gittiği yerin insanlarından ziyade kendisi gibi yabancı turistlerle konuşur. Bunun bir çelişki olduğunu düşünürdün bir zamanlar. Ama öyle olmadığını anladın sonradan. Turistle yerli insanlar arasında mutlaka ince zar tabakası gibi bir duvar olur ve bu yabancı turistlerin yalıtılmasına yol açar. Örneğin, sen manzara resmi yaparken yere oturur, yanına da resim malzemelerini serer, etrafında toplanan çocukların portrelerini çizerdin. Bu özel yöntem, yerli insanlarla aranda bir bağ kurulmasını, onların seni daha rahat kabullenmesini sağlardı. Dahası, otel bulamadığın zaman köyde birilerinin evinde de kalırdın. Tüm bunlara karşın başka ülkelerden gelen turistlerle daha rahat sohbet ediyordun. Yabancı turistler zar tabakasıyla yalıtılmak suretiyle bir ortak aidiyet kazanıyorlardı.

Sonra, sen ve Alman kadın Asya üzerine konuştunuz. Bölgeyi çok iyi biliyordu. Merak edip sorunca, on yıldan fazladır her yıl buralara geldiğini söyledi. Bu köye de sık sık gelirmiş. On yıl önce tapınağa ilk girdiğinde Buda'nın gülümsemesinin anlamını kendisi de çözememiş.

"Ya şimdi?" diye sordum ben.

"Şimdi, hımm, ne bileyim. Anladığımı düşündüğüm oldu. Ama ben o gülümsemenin gizemini çözmek için farklı bir yönteme başvurdum."

"Nasıl bir yöntem?"

"İşte onu söyleyemem... Ama o yöntem sayesinde gülümseme bir sır olmaktan çıktı benim için ve birçok kez o Buda'nın bulunduğu boyuta geçtim. Onunla aynı mertebeye ulaştım. Neyse bunlar bir yana, resmin çok hoşuma gitti. Nemli havayı çok güzel çizmişsin."

Resim sanatının inceliklerini algılayabilen gözler var bu kadında! Seyahatte sık sık karşılaştığın havadan sudan konuşup ayrıldığın turistlerden pek farkı yoktu ilk bakışta. Ama görmesi gerekeni gören derinlikli biriymiş!

"Güneydoğu Asya'nın havası epey nemlidir."

"Profesyonel ressam mısın?"

"İllüstrasyoncu olarak profesyonelim, ama ressam olarak değilim. Fakat her halükarda *profesyonel ressam* diye bir şey olabilir mi ki?"

"Haklısın. Bu insanın kendisini nasıl algıladığıyla ilgili bir mesele."

Kendini bir anda böyle nitelikli bir sohbetin içinde bulman sevindirmişti seni. Artık genç olmayan, yorgun, güzel, harika biriydi. En başta İngilizcesi rahat anlaşılıyordu. Genç Amerikalıların İngilizcesinden hiçbir şey anlamazdın örneğin. Ama bu kadının basit İngilizcesi, senin konuştuğun İngilizceye benzediğinden gayet iyi anlıyordun. İkiniz de yavaş konuşuyordunuz. Dahası, gördüğünüz şeyleri anlatma şekliniz de benziyordu.

Asya'nın bu bölgesini sen de seviyordun. Bölgenin güzel manzaralarına bakıp insanların yüzlerini ve günlük yaşamlarını gözlemleyerek resimliyordun. Fakat gezip gördüğün yerlerdeki insanlarla bunlar üzerine konuştuğun hiç olmazdı. Gördüklerini çizerdin, kenardan sana bakan insanlar da çizdiklerini överdi. Fakat örneğin o çizdiğin manzaranın anlamı üzerine konuşmazdınız. Çünkü onlar için bu alıştıkları bir manzaraydı, orada ve o halde olması doğaldı.

Belki de bir mesele üzerine tartışma alışkanlığı Asya'da hiç olmamıştı. Avrupa'nın tartışma ve çözümleme usullerini öğrenmiş kentli enteller hariç tabii. Sıradan insanlar kendi yakınlarında olan şeyleri oldukları gibi algılar, kabul ederler. Fakat

dışarıdan gelen senin gibi gözlemciler bununla yetinemez. Gördükleri üzerine konuşmak isterler. Diğer yandan, hippivari turistlerle laflasan da, anlamlı bir konuşma olmazdı. Buna karşılık, sana seslenirlerse, derinlikli bir sohbet edemeyeceğini bilsen de yanıt verir, ayaküstü ondan bundan konuşup ayrılırdınız. *Fakat bu Alman kadın derinlikli bir insana benziyor.*

Karşılaştığınız sırada, güneş henüz tepedeydi, birkaç resim daha çizmek istiyordun, kadın da gezintisinin ortasındaydı. Üstelik seninle aynı otelde kaldığı için (zaten o civarda başka otel yokmuş) sohbete sonra da devam edebilirdiniz. Bunun üzerine kadın çömeldiği yerden kalktı, vedalaştıktan sonra yürümeye başladı. Uzaklaşan karaltısına baktın.

Gerçekten de uzun boyluymuş.

Ertesi gün yağmur yağdı. Tüm dünyayı yıkayıp insanları bütün günahlarından arındıracak yoğunluk ve miktardaki yağmur sabah saatlerinden itibaren muazzam bir şiddetle boşanıyordu gökten. Otel müşterileri, kahvaltı için karşıdaki yemekhane binasına gidene kadar sırılsıklam oldular. İçeride biraz olsun kurudularsa bile dönerken bir kez daha adamakıllı ıslandılar ve odalarına döndüklerinde pencereden yağmuru seyretmek dışında yapacak bir şey bulamadılar. Sen de onlardan biriydin. Dışarıdaki yağmurda ıslanan her şeyin nasıl parlak gri bir renge büründüğünü seyrediyordun. Resim malzemelerini çıkarıp yağmur manzarasını resimlemek konusunda da hevessizdin. Bir saat kadar sonra sıkılıp *gideyim de en azından giriş kapısından seyredeyim yağmurla ıslanan sokağı* diye düşünerek aşağı inerken, dünkü Alman kadına rastladın.

"Yağmur yağıyor" dedin, yüzüne bakarak.

"Evet" diye karşılık verdi sana.

Daracık koridorda karşılaşmak biraz germişti seni. *Gençken "ne kadar"* güzeldi acaba? *İlk olarak Almanya'da okuduğu kız okulunda sınıfının, sonra okulunun en güzel kızı seçilmiş olmalı. Sonra da, şehrinin güzellik kraliçeliğine layık görülmüş bile ola-*

bilir. (Gerçi Almanya, Amerika Birleşik Devletleri değildi. Dolayısıyla, orada Amerika'daki gibi böyle aptalca yarışmalar yapılmazdı herhalde.) Kadının gençliğinde aşama aşama, bütün güzellik yarışmalarını kazanacak kadar güzel olduğundan neredeyse emindin. Farklı bir ırktan olmandan kaynaklanan bir önyargıydı bu belki de, kim bilir?

Orası tamam da, bu kadın niçin böyle yorgun, böyle halsiz görünüyor acaba. Yüzü çok güzel. Bedeni de zayıf ve zarif olduğu için, daha çevik olması gerekirken, sanki kollarını ve bacaklarını denetleyemiyor. Her an yere yığılacak gibi...

"Baksana, ne dersin biraz laflayalım mı?" diye öneride bulundu kadın sana.

"İyi fikir. Hava da yağmurlu zaten, dışarı çıkılmaz."

Böyle dedikten sonra şöyle bir bakınca bu taşra otelinde, kent otellerindeki gibi bir lobinin olmadığını gördün. Sadece daracık bir koridor vardı. Az önce kahvaltı ettiğin yemekhaneye gidip çay içelim diye düşündün, ama yağmur şiddetini sabaha göre daha da artırmıştı. *Sakın dışarı çıkmayın, fena yaparım!* diye insanları tehdit eden bir sağanaktı.

"Odama buyrun" dedin.

"Nazik davetiniz için teşekkür ederim beyefendi" diye gülerek yanıtladı beni. *Dişleri ne kadar da düzgün!*

"Bu arada benim adım Ingeborg."

Kadın sen tam olarak anlayana kadar birkaç defa tekrar etmek zorunda kaldı Almanca, uzun adını. Sonra sen kendini tanıttın:

"Ben de Teççi. Memnun oldum."

Ingeborg Japonya'daki küçük apartman dairelerini andıran on metrekare genişliğindeki odana girince güçlü varlığının odanın yarısını kapladığını hissettin. Yatağın üzerinde bağdaş kurdun, o ise çaprazındaki bir konumda, döşemede oturuyordu. Elinde küçük pet su şişesi vardı.

"Dünkü resmin çok güzeldi. Bilhassa, resimdeki o hoş dinginlik havası."

"Sağ ol" diye yanıtladıysan da "dinginlik"le neyi kastettiğini anlamamıştın. *Bakanı kendine çekemeyen? Fazla uysal? Güçsüz?* Böyle düşünüyordun ve güçlü bir dürtü seni *Avrupa*'ya kafa

tutmaya itiyordu. "Dinginlik" kelimesini, Avrupa karşıtı Asya algısının ifadesi olarak yorumladın. Ama bu önyargılı bir tepki olabilirdi.

"Başka resim yok mu?"

Bunun üzerine tren ve otobüslerle Tayland'ın dört bir yanına yaptığın geziler esnasındaki çizimlerini çıkarıp gösterdin. Bu kadına bir açıklama yapman gerekmiyordu. Her bir eserle neyi dile getirme niyetinde olduğunu anlatman da. Görmesi gerekeni görebilen biriydi. İşinin ehli bir sanat simsarına eserlerini gösterip fiyat biçmesini bekleyen bir ressam gibi hissediyordun kendini. Ya da bir sanat müzayedesindeymiş gibi. *Sırf Avrupalı diye ondan eserlerime bir değer biçmesi beklentisi içine girmem uygunsuz, ezikçe bir tutum değil mi? Olsun. Bu kadın resimden anlıyor, harika bir sanatsal duyarlılığı var üstelik.* İşte böyle kafanın içinde birçok farklı ses uçuşuyordu.

Ingeborg döşemenin üzerine yaydığın resimlerine tek tek alıcı gözüyle baktıktan sonra şöyle dedi:

"Biçimdense renge ağırlık veriyorsun sanki, yanılıyor muyum?"

"Hı hı" diye kısık bir sesle yanıtladın onu.

Gerçekten de o sıralar renge ağırlık veriyordun. *Manzaraların bize görünen yüzünü ıslatıp üzerine kâğıt yapıştırıp cendereyle sıkarak renklerini kâğıda geçirmek mümkün olsaydı, ne güzel olurdu! Böylelikle renkler aynen gerçekte oldukları gibi geçerdi kâğıda.* Ama böyle bir yöntemi uygulamak elbette ve ne yazık ki mümkün değildi.

"Tamam renkler önemli de, *sumi-e* diye bir yöntem de var biliyorsun. *Sumi-e*'de daha en baştan, Çin mürekkebinin siyahı haricinde tüm renkler dışlanıyor."

"O renklerin dışlanması değil. *Sumi-e*'de bütün renkler siyah mürekkepte bütünleşir. Dışlama ve atma değil içerme ve katma var orada."

"Hımm, demek öyle." *Sanki kadın aydınlanmış Zen ustası, ben de çiçeği burnunda keşiş. Mondō denen soru-cevap yöntemini uyguluyor bana!*

"Sen de resim çiziyor musun?" diye sorarak karşı saldırıya geçmeyi denedin.

"Hayır, resimlere bakmayı severim ben."

"Ne iş yapıyorsun?"

"Ha ha ha! Resimle hiç ilgisi olmayan bir iş. Muhasebeciyim."

Yıllık hesaplar kapatılıp muhasebe bürosundaki yoğunluğun geçtiği bu zamanlarda, işleri memurlarına emanet edip Tayland'a gelmeyi alışkanlık edinmiş. Neden resim çizmediğini sorduğunda, sana incelikle işlenmiş bir yanıt verdi: Çocukluğunda resim yapmayı denemiş, fakat zamanla "içindeki eleştirmen" "içindeki ressam"a üstün gelmeye başlamış. O da bunun üzerine fırçayı bir kenara atmış. Yani başkalarının çizdiklerine bakıp atıp tutmayı sevdiği anlamına geliyordu bu. Kendisi de teyit etmişti resim sanatı konusunda eleştirel bir donanıma ve yeteneğe sahip olduğunu. Yorumlarının isabetli olmasının sırrını çözmüştün böylelikle. Belki de bu kadın, çok seçici bir resim koleksiyoncusuydu. Böylelerinin sadece Avrupa'dan çıktığını düşünmeden edemedin. O cılız güneş ışığından, soğuk taştan binalardan ve zeki yetişkinlerden başka hiçbir şeyin olmadığı diyardan...

Odada havanın durgun olmasına rağmen birden kadından dünkü sürüngüğüyle aynı parfüm kokusu yayıldı.

"Geçenlerde resim çizerken ilginç bir olay geldi başıma" diye anlatmaya başladın. "Laos'un güneyindeki bir köydeydim. Çeltik tarlaları, aralarından geçen ince yollar, tarlaların biraz ötesindeki mumağacı ormanı... Senin anlayacağın Asya'ya özgü tipik bir köy manzarası. Özellikle mumağacı ormanının görüntüsü hoşuma gittiği için kaçırmak istemedim ve suluboya malzemelerimi çıkarıp çizmeye koyuldum. Gökyüzü bulutlarla kaplı, ama ışık fevkalade. 'Önce renk!' diyerek, kalın fırçayı çıkardım ve tereddütsüz, kesin fırça darbeleriyle on beş dakikada tamamladım. Haydi bir tane daha, demeye kalmadan, gök birden karardı ve yağmur atıştırmaya başladı. İki dakika ya geçti, ya geçmedi, feci bir sağanağa dönüştü. 'Bu kalın bulutlar da nereden çıktı?' dedirtecek denli şiddetli yağıyordu. Çizdiğim resmi çantama koyacak vakit bile bulamadan resim ıslandı, bu

halde çantaya koysam da kurtaramayacağımı düşündüm ve o resmi öylece bırakmaya karar verdin. Her yanım sırılsıklam olmuştu ama sığınacak bir yer de yoktu yakınlarda. Oracıkta ıslanarak oturmayı sürdürdüm."

Bunları anlatırken orasının önceki gece kaldığın çiftliğe yirmi dakikalık yürüme mesafesinde olduğunu anımsadın. Çiftlikte kalma hikâyen de ilginçti. Köyün ortasında otobüsten inip orada, yakınlardaki bir evin resmini çizmeye başlayınca meraklı bir kalabalık etrafına toplanmıştı. Meraklı kalabalığın içinde en varlıklı görünen adamı gözüne kestirmiş, portresini çizmiştin. Adam hemen çizilenin kendisi olduğunu anlamış, buna sevinerek seni evine davet etmişti. Dillerini hiç bilmediğin o insanların evinde geçirmiştin geceyi. Artık bu tür "seyahati ucuza getirme teknikleri" konusunda da uzmanlaşmaya başlamıştın o sıralar.

"Öylece otururken resim gözlerimin önünde eriyip gidiyordu. Kâğıt ıslandıkça, çeltik tarlaları, mumağaçları ve gökyüzünü çizmek için kullandığım boyaların renkleri birbirine girdi, biçimleri puslandı. Hafif bir sis tabakasının ardındaki manzara gibi görünüyordu resim. Ya da sağanak yağmurun içinden görünen bir manzara gibi. İşte ben böyle bir sağanak yağmurun tam ortasında saçlarım, giysilerim sırılsıklam olmuş, kaşlarımın ucundan su damlaları akar halde, kımıldamadan, resmimin dönüşümünü seyrediyordum."

"Hımm..."

"Çok doğal görünüyordu. Yeterince hünerli olamayan ellerimle çizdiğim ve tamamlanmamış, yarım kalmış olduğu için yapay görünen resim, yağmur tarafından vaftiz edilerek gerçek doğasına, tabiat anaya dönüyordu. Evet, böyle bir izlenime kapılmıştım. 'Aşk olsun sana tabiat ana!' diye geçirdim içimden. Oluşum süreci bir yana, gözlerimin önünde güzel bir resim vardı. Gerçek sanat buydu belki de..."

"Güzel bir deneyimdi herhalde?"

"Evet. Fakat o resmi ben çizmedim. Nasıl manzara olduğu gibi güzelse, keza doğa da öyleyse, yağmurun da kendisi güzeldi, resmi değil. Yağmurun izleri güzeldi. Harikaydı. Orada tabiat ana resmime yardım etmişti, ama ben yine gidip sağanak

yağmurun altında aynı şeyi denesem, aynı sonucu alamazdım. Tabiat ananın yardımından yararlanmak için bir kez daha aynı şeyi yaparsam bu doğallıktan uzak olacaktı, resim sahiciliğini yitirecekti çünkü. Böyle bir çelişki var. Resim sanatı bu değil."

"Demek öyle..."

"İlla ki, bir ressam tabiat anaya resim çizdirmek istiyorsa, kendisi bırakır ressamlığı, olur biter. Gider güzel bir manzara bulur, önünde durur, hayran kalır, sonra da tıpış tıpış evine döner. Resim çizmek için, *resim çizmem için* o doğaya bir şeyler katmak elzemdir!"

"Sen olmasan da manzara oradadır ve güzeldir be genç ressam dostum. Ve her şeyden önemlisi sen manzara için değil, insanlar için çiziyorsun resimlerini!"

"Çok doğru! Enfes bir manzara ben olmasam da güzeldir. Bin yıl önce de güzeldi, bin yıl sonra da güzel olacak. Tabii o manzarayı görecek gözler, yani insanlar var olduğu müddetçe. Resim çizmek yerine, o manzarayı görmek isteyenleri oraya götürmek yeterli olur elbet... Ne var ki meseleye böyle yaklaşınca benim varoluş nedenim ortadan kalkıyor. Çünkü bu durumda 'Ressam' denen şeye gerek kalmıyor. İşte ben bu yaman çelişkinin daracık aralığında kendime bir yer, bir hareket alanı bulmak zorundayım. Benim için en can alıcı mesele bu!"

"Bak genç ressam dostum! Sen 'insanlar yani o manzarayı görebilecek gözler var olduğu müddetçe manzara güzeldir' dedin. Sana katılmıyorum. İnsanlar var olmasa da manzara güzeldir. Çünkü, o manzaraya bakanlar, onu gerçekten görenler bir zamanlar orada yaşamış ve ölmüş insanların ruhlarıdır. Ölüm âleminin ıssız dinginliğinden bakıldığında, manzaran daha da güzel görünecektir. Zira ölüler manzaraya müdahale edemez, katkıda bulunamaz. Ölüler sadece seyredebilirler."

Böyle söyledi Ingeborg kısık ve pes bir sesle. Her ne kadar yağmur yağıyor olsa da, Güney Asya'da bir sabah vakti olduğuna kimsenin inanmayacağı derecede karanlık havada onun bu tuhaf şeyleri dile getiren sesi tınlamıştı. Ölüm kelimesini telaffuz ettiği anda irkilmiştin sen. Söyledikleri seni düşündürmüştü: *Hımm, bin yıl gibi uzun bir süre boyunca huzur içinde kalabilenler sadece ve sadece ölüler demek! Sadece onlar her şeyin*

göreceli olduğu, kesin, kat'i, mutlak hiçbir şeyin var olmadığı, sonsuz bir izafiyet âleminden seyrediyorlar "manzara"yı.

"Dünya hiçbir zaman ölmez. Onu gören, ona bakan, onu seyreden insanlar ölür. Fakat insanlar ölmek suretiyle, evet, ancak ve ancak öldüklerinde dünyayı olduğu gibi görme hakkını elde ederler. Ve manzara ancak o zaman hak ettiği değere sahip olur. Eğer hayaletler resim yapabilselerdi, bu doğanın tıpatıp aynısı, 'manzara'nın tıpatıp aynısı olurdu. Ancak hayaletler o güzelliği, ona en ufak zarar vermeden kâğıda yansıtabilirlerdi."

Bir süre ne diyeceğini bilemedin, suskun kaldın.

"Sonra yağmur dindi" diyerek az önce yarıda bıraktığın Laos'taki deneyimini anlatmayı sürdürdün. "Tıpkı başladığı gibi aniden dindi. Güneş çıktı ve ısının etkisiyle her yandan buharlar yükselmeye başladı. Bu sayede saçlarım da kuruyordu. Islak resmi çizim tahtasından çıkardım, ucundan elimle güneşe doğru tuttum. Birden bir yel esti ve bu yel yerden buram buram yükselmekte olan buharları alıp götürdü. Bir süre sonra kâğıt biraz kurudu ve rengi azıcık soldu. Biraz bekledikten sonra, yarı yarıya kurumuş olan kâğıdı tekrar çizim tahtasına taktım; sırılsıklam bir halde, kaldığım eve geri döndüm. Evin damında, güneşte biraz daha kuruttum resmi."

"Ee, sonra?"

"Kuruduktan sonra, üzerinde lekeler olan kirli, hiçbir anlam taşımayan bir kâğıt parçası olmuştu. Resim denemezdi artık ona. Ben de çöpe attım."

"Resmin ömrü göz açıp kapayasıya doldu yani..."

"Evet. Sadece ıslakken güzelmiş."

"Resminde ölüme hak ettiği kadar yer verilmemişti de ondan öyle oldu bence..."

Ne demek istiyor acaba? diye düşündün.

Ölüm resme nasıl konur ki? Boya nasıl suda eriyorsa, manzarayı ölümde eritmek nasıl mümkün olabilir? "Eğer ölü değilsen, manzarayı kusursuz resmedemezsin" diyor. Fakat ölüler resim falan çizemez ki. Sağken ölülerin gözlerine sahip olmak gibi bir şey de uçuk kaçık bir hayalden başka nedir ki?

Ingeborg bunları bilinçli mi söylemişti yoksa sırf laf olsun diye mi? Ve her şeyden ziyade kafana takılan şey şuydu: Bir deri bir kemik kalmış bu Alman güzeli Tayland taşrasında, Asya yağmuru bardaktan boşanırcasına yağarken neden böylesine tuhaf bir şekilde ölümden bahsediyordu?

7. Kaoru

Ertesi gün sabah uçağıyla İnagaki Hoca ve Avukat Kadir'le üçümüz Bali'ye doğru yola çıktık. Uçaktan iner inmez yine o çiçek, olgun meyve ve toprak kokularıyla kuşatıldım. Bir an önce Teççi'yi kurtarıp tüm bağlarımı keserek bir daha gelmek zorunda kalmayacağım topraklardı burası. Kafamla böyle düşünüp kalbimle böyle hissetsem de, o koku gayri ihtiyari içimde bir tür yakınlık ve maziye özlem duyguları uyandırıyor, karmaşık bir ruh hali içinde ürperiyordum. Kendime kızıyordum, ama bu tür olumlu duyguların uyanmasına engel olamıyordum işte! Bali'ye ikinci gelişimdi, fakat bundan sonra da birçok defalar bu adaya gidip geleceğimi tahmin ediyordum. Nihai olarak burayı ne zaman terk edecektim acaba?

Önceden telefon edip havaalanına bizi karşılamaya gelmesini rica ettiğim Vayang oradaydı. Beni görünce elini havaya kaldırdı ve neşeyle gülümsedi. Ne cana yakın bir tipti şu Vayang; ona güveniyordum! Az sayıda da olsa her ülkede onun gibi elinden katiyen hiçbir kötülük gelmeyecek iyi niyetli insanlar

vardır. O yüzden, tekrar görüştüğüm için sevinçliydim. Ayrıca, bu kez İnagaki Hocalara az da olsa bir yardımda bulunabilmek, onlara bir kolaylık sağlayabilmek de memnun etmişti beni sanırım.

Arabaya doluştuk, İnagaki Bey Vayang'a nereye ve nasıl gitmesi gerektiğini söyledi ve Denpasar yönüne doğru hareket ettik. *Ah! Yine bu adanın renkleri kuşattı her yanımı!* diye düşünmeden edemedim. Yeşili koyuydu ve yeşilin içinde cırtlak kırmızı, sarı ve mor renkler parıldıyordu. Güneş ışığının vurduğu yerler, toprak bile göz kamaştırıcıyken gölgeler gece yarısı misali kapkaranlıktı. İnsanın nefesini daraltacak koyuluktaki renkleri Bali'nin... Ve işte yine gelmiştim bu adaya. İnagaki Hoca ile Avukat Kadir'i getirerek üzerime düşen görevi yapmak için dönmüştüm. Yine de kasvetliydim. Bu adada savaşmak için gerekli enerjiye hâlâ sahip değildim.

Doğrudan emniyet müdürlüğüne mi gidiyoruz acaba diye düşünüyordum ki şehrin girişinin hemen berisindeki iki katlı bir binanın önünde durduk.

"Seninle tanıştırmak istediğim biri var."

İnagaki Hoca arabadan inerken bana sadece bunları söylemişti.

Kafamı kaldırıp binanın üzerindeki levhaya baktığımda buranın bir Japonca dil okulu olduğunu gördüm. İnagaki Hoca'nın tanıştıracağı kişiyse bu okulun müdürüydü.

"Bu Kondra. Benim eski dostumdur kendisi" dedi İnagaki Hoca. "Mahkeme başlayınca bir çevirmene ihtiyacımız olacak tabii. Mahkeme olmasa bile, avukatla iletişim için de bir çevirmen şart. Bu adamı çevirmen olarak tutmanı tavsiye ederim."

Kondra Bey dediğim adam, ellilerinin ortalarında olmalıydı. Yumuşak, nazik bir çehresi vardı. Telaffuzu düzgün, dilbilgisi pürüzsüz bir Japonca konuşuyordu.

"Efendim, İnagaki Hoca'nın bize çok emeği geçti. Çok hatırı vardır. Ayrıca, sayesinde ülkenizde eğitim için bulunma imkânım oldu. Size yardımcı olabilirsem ne mutlu bana."

Çok kibar konuşuyordu.

Ben de başımı eğerek ve "Şimdiden size müteşekkirim" diye Kondra Bey'in kullandığına benzer Japoncaya özgü nezaket

ifadeleriyle karşılık verdim gayri ihtiyari. Gerçekten de eğer mahkeme aşamasına geçilirse bir çevirmen gerekli olacaktı. Tamam, bu konuda Vayang'a güvenemeyeceğim açıktı ve Kondra Bey bu işi en iyi yerine getirebilecek kişiydi belki, ama neyin nesidir, nasıl biridir bilmiyordum. Ağabeyimin meselesinin çözümü için seferber olan kişilerin sayısı neden bu denli artmıştı? Ve neden, İnagaki Hoca, böyle bir eyleme girişmeden önce bana danışmıyordu? (Nitekim, Cakarta'dayken biriyle tanıştıracağından falan bahsetmemişti.) Kimseye danışmadan tek başına kararlar almak bu adamın mizacı mıydı? II. Dünya Savaşı dönemini yaşamış bir kuşaktan olmasından mıydı yoksa bu? Her halükarda benim şu aşamada bu adamın dediklerini harfiyen yapmaktan başka bir şansım yoktu. İnagaki Hoca gibi birisine rastlamış olduğum için kendimi çok talihli saymalıydım.

Biraz konuştuktan sonra, hep beraber dışarı çıktık ve Vayang'ın arabasına bindik. Teççi'nin bulunduğu emniyet müdürlüğüne giden kişi sayısı dörde çıkmıştı. Arabada büzüşürken, bu acayip durumumuz bana Şeftali Oğlan masalını anımsattı. Evet, dostları köpek, maymun ve sülünle beraber uzaklardaki bir adayı canavarlardan kurtarmaya giden Şeftali Oğlandım ben, ama yanına azık olarak Kibi yöresine özgü pirinç hamuru tatlısını almamış bir Şeftali Oğlan*! *Oz Büyücüsü*'ndeki Dorothy adlı kız da olabilir. Hani o kız da Teneke Adam, Ödlek Aslan ve Korkuluk'la Oz adlı büyücüyü aramak için yola çıkıyordu ya... (Dorothy de benim gibi bir kız olduğu için bu benzetme sanırım daha uygun.)

---

* Şeftali Oğlan (*Momotarō*, 『桃太郎』). Çocuğu olmayan bir yaşlı kadın bir gün nehirde bir dev şeftali bulur. Bunu eve getirip kocasıyla yemeye yeltendiklerinde içinden bir erkek bebek çıkar. Bebek yaşlı çifte cennetten geldiğini söyler. Çocuğu evlat edinirler ve şeftalinin içinden çıktığı için ona Japoncada Şeftali Oğlan anlamına gelen Momotarō adını verirler.
Şeftali Oğlan büyüyünce, uzak bir adanın bir grup canavarın pençesine düştüğünü öğrenir ve adayı kurtarmaya karar verir. Yaşlı analığı ona azık olarak Kibi yöresi usulü pirinç hamuru tatlısı (*dango*) yapar. Yolda sırasıyla rastladığı bir köpek, bir maymun ve bir sülün lezzetli azığını kendileriyle paylaşması karşılığında ona yardım ederler. Böylelikle Şeftali Oğlan ve üç arkadaşı adayı canavarlardan kurtarır. Şeftali Oğlan canavarların elindeki ganimeti alıp evine döner ve yaşlı ana babasıyla mutlu bir hayat sürer. (ç.n.)

Emniyet müdürlüğünde Teççi'yle görüştüğümde yüzüne biraz olsun renk geldiğini gördüm ve rahatladım. Fakat, yine de çok beyazdı benzi. Belki de buralarda karşıma çıkan herkes güneşten yandığı için ya da doğuştan çok esmer tenli olduğu için Teççi beyaz görünmüştü, kim bilir? Nezarethanede güneş görmüyordu ki... Teninin beyaz kalması normaldi. Ben sağa sola koşuştururken Teççi *içeride* hiçbir şey yapmadan, hiçbir yere kımıldayamadan öylece duruyordu sadece. Tüm zorluklarına ve sıkıntılarına rağmen dışarıda sağa sola koşuşturmanın, günlerce bir hücreye tıkılıp kalmaktan çok daha iyi bir durum olduğunu düşünmüştüm.

"Ağabey!" diye resmi bir ses tonuyla başladım konuşmaya. "Bu, Endonezya konusunda çok geniş bilgi sahibi İnagaki Hoca, bu, Avukat Kadir Bey, bu da sözlü çeviri konusunda bize yardımcı olacak Kondra Bey."

Ağabeyim her birini sessizce başını eğerek selamladı. Sonra Avukat Kadir öne atıldı ve ağabeyimin yüzüne cepheden bakarak Endonezya dilinde konuşmaya başladı. Kondra Bey onun söylediklerini Japoncya çeviriyordu. İnagaki Bey ise sesini çıkarmadan dinliyordu.

"İlk olarak bugün öğleden sonra gidip buranın savcısı ile görüşeceğim, durumu şöyle bir yoklayacağım. Şu aşamada hedefim mahkemesiz çözüm. İhtimal babında şimdi bir şey söyleyemem. Lakin, mahkemesiz çözüm için umudum olduğunu bilmenizi isterim. Fakat ilk adım olarak, bu görev için beni tutup tutmayacağınız hakkındaki kararınızı bildirmenizi rica edeceğim sizden."

Akabinde, Avukat Kadir vekâlet ücreti hakkında açıklamalar yapmaya başladı. Savcıyla istişarede bulunup bunun dışındaki yollara da başvurarak mahkeme yapılmamasını sağlamaya çalışması durumunda ne kadar vekâlet ücreti talep edeceğini söyleyince Teççi başını kaldırdı ve:

"Yıllık gelirimin yüzde yirmisine denk geliyor bu. Meblağ bu kadarsa ödeyebilirim" dedi.

Adeta, "para" denen bir şeyin yeryüzünde var olduğunu uzun süreden beri ilk kez anımsamış gibi bir çehreye bürünmüştü. Sanki avukata, talep edilen meblağın kendi yıllık gelirinin yüz-

de yirmisine denk gelmesinin tuhaf bir tesadüf olduğunu söylemek ister gibi bir hali vardı. Kondra Bey ağabeyimin bu yanıtını çevirme konusunda bir an tereddüt ettikten sonra Teççi'nin yüzüne bakıp çevirmekten vazgeçti.

"Avukatlığımı üstlenmenizi rica ediyorum."

Ağabeyim kısık, fakat kesin bir ses tonuyla böyle söylemişti. Artık özgürlüğü için savaşmaya karar vermişti anlaşılan. Çok sevinmiş, rahatlamıştım. Buraya gelirken, ağabeyimin "Benim için hiçbir şey yapmayın" diyerek bizi reddedeceğinden çekiniyordum çünkü.

"O halde vekâletinizi üstleniyorum" diye biraz havalara girmiş bir şekilde yanıtladı ağabeyimi Avukat Kadir. (Daha doğrusu Kondra böyle Japoncaya çevirdi söylediklerini.) Ardından, ağabeyim Bali'ye gelişinden bu yana başına gelenleri, acele etmeden anlatmaya başladı. Avukat notlar alarak dinliyordu. Aslında bana da bu kadar ayrıntılı olarak anlatmadığı için benim de olayı bütünsel olarak ilk öğrenişim oluyordu bu. Onu dinlerken şöyle düşündüm:

Tamam, bu Agüs denen herif ağabeyime musallat olup ısrarla malını satmaya çalışmış. Ama kanunlara aykırı bir malı satın alıp bulundurmak suretiyle ağabeyim bir cürüm işlemiş. *Buna karşılık, malı dışarıdan* ülkeye sokmamış *ve elbette ki burada pazarlamak gibi daha ağır suçlara karışmamış. Dolayısıyla, ülkeyi terk etse ve bir daha buraya dönmeyeceğine yemin etse mahkeme yapılmadan mesele çözülür.*

İşte böyle bir sezgiye kapılmıştım. Belki de sezgi değil dilekti bu, kim bilir?

Ağabeyim polis sorgusunun son aşamasında iki tutanağa imza attığını söylediğinde Avukat Kadir hafifçe kaşlarını kaldırdı.

"Bu biraz şaibeli. Genelde tutanak tek nüsha olur. İki nüshanın da birbirinin aynısı olduğunu teyit ettiniz mi?"

"Hayır, diğer nüshanın tutanağın sureti olduğunu söylediler bana."

"Sizi oyuna getirmiş olabilirler. Arada böyle hilelere başvururlar. Özellikle de Endonezya dilini bilmeyen yabancılar söz

konusu olunca. Mahkemede sizin imzalayarak onayladığınızdan çok farklı bir ifade tutanağı çıkabilir karşımıza."

"Aman ne güzel!" diye karşılık verdi ağabeyim.

"Sağlık olsun diye düşünmekten başka çare yok. Hem zaten, hiç adil bir yöntem değil, ama o iki tutanağı imzalamasaydınız avukatla görüşme hakkı tanımazlardı size. Binaenaleyh, şimdi ben böyle sizinle konuşuyor olamayacaktım. Muhtemelen o tutanağın geçersiz kılınmasını talep etmemiz gerekecek."

"Geçersiz kılınmasını gerektirecek bir içeriğe sahip olduğu için mi?" diye sordum ben.

"Muhtemelen" diye yanıtladı beni Avukat Kadir. Polisin böyle hırçın bir tutum takınması biraz canımı sıkıyor açıkçası. Her halükârda ben gidip bir savcıyla görüşeyim."

Bugünlük bu kadar diyerek, üçü görüşme odasından ayrılıp otele döndüler. İnagaki Hoca tek söz etmemişti. Ben orada kalarak bir süre Teççi'yle konuştum. Vayang'dan sonra gelip beni almasını rica ederdim, olur biterdi.

"Sana resim kâğıdı ve pastel kalem getirdim. Çıkınca görevli polise veririm sana ulaştırır."

"Sağ ol ama çizecek bir şey yok ki."

"Nasıl yani?"

"Penceremden gökyüzü ve bir ağacın dalından başka bir şey gözükmüyor. Dalın üzerinde yedi adet yaprak var. Fakat çiçeklenecek gibi değil pek."

"Pek yakında büyük pencereli bir yere geçireceklerdir seni. O İnagaki Hoca'nın kolu uzun. Endonezya'nın olumlu olumsuz bütün yönleri hakkında müthiş bir birikimi var. Nüfuzlu biri anlayacağın."

Bin dereden su getirerek İnagaki Hoca'yı bulduğum için takdir bekliyordum, ama Teççi hiç oralı olmadı.

"Avukatı nasıl buldun?"

"Ne bileyim, ömrümde ilk defa bir avukatla karşılaşıyorum."

"Hımm, haklısın. Ben de öyle. Ama dediği gibi eğer mahkemeye gerek görülmezse, her şey çözülür!"

"Sevinmek için biraz erken. Sonuç bir belli olsun, o zaman seviniriz."

"Özgürlüğün için savaşma şevkinin uyanmasına çok sevindim!"

"Sonunda eroinin tesirinden kurtuldum da ondan" diye geçiştirir gibilerinden yanıtladı beni ağabeyim. "Dışarı çıkıp resim yapmak istiyorum ya!"

"Çıkacaksın, merak etme." Sorumsuzca bir şey yaptığımı hissederek usulca söylemiştim bunu. Bundan sonra Teççi sessizleşti, konuşmamızda bir canlanma olmadı. "Yarın yine gelirim!" diyerek Teççi'yi görüşme odasında bırakıp dışarı çıktım ve Vayang'ın beni almaya gelmesini beklemeye koyuldum.

Akşam yine dördümüz otelin restoranında toplandık. Öğleden sonra savcıyla görüşen Avukat Kadir bizi görüşmesiyle ilgili bilgilendirdi, biz de dinledik. İnagaki Hoca orada olduğu için avukat İngilizce değil Endonezya dilinde konuştu ve Kondra Bey söylediklerini benim için Japoncaya çevirdi.

Avukat önce, "Özetle söylemem gerekirse 'mahkemesiz çözüm' yolu biraz zor görünüyor" dedikten sonra tek tek her birimizin yüzlerine baktı. Ben cesaretimin kırılmasını bastırmaya çalışarak, bakışlarımı avukatın dudaklarına odakladım.

"Anlaşılan buranın emniyet müdürü Cakartalı seçkin bir tip ve bir an önce başarılı işlere imza atıp başkente muzaffer bir komutan gibi dönmek istiyor. Binaenaleyh, bu olaya özel bir ilgi gösteriyor. Eh tabii, bölge başsavcılığı da deliller toplanıp ifade tutanakları kendilerine gönderildiğinde dava açmak zorunda."

"Demek öyle..." dedim ben.

"Geriye Cakarta'daki Japonya Büyükelçiliği nezdinde girişimlerde bulunmak kalıyor. Bugün savcıyla bundan sonra izlenmesi gereken yol hakkındaki istişaremizden böyle bir sonuca vardık. Savcı başkentle sıkı bağlara sahip olmasına rağmen, bu bölgede görevini sürdürmek isteyen dürüst bir bürokrat intibaı bıraktı bende."

"Tutanakta ne yazıyor acaba?"

"Tabii savcılık açısından bakıldığında tutanak, mahkemede kullanacakları önemli silahlardan biri olduğu için teferruatlı bilgi vermekten kaçındı. Ama ben şunu sezinledim ki, tutanakta yazılanlar şu an şüpheli durumunda bulunan müvekkilimin bize aktardığı muhtevadan epey farklı. Samimi söylemek gerekirse durum pek iyi görünmüyor. Muhtemelen, satmak maksadıyla yüksek miktarda uyuşturucuyu ülkeye soktuğu gibi bir muhteva olsa gerek. Tabii, tahmin ettiğimiz gibi polisin sahte tutanak tuzağına düşmüş olma ihtimali yüksek."

Bir süre kimse ağzını açmadı, zaman öylece geçip gidiyordu. Böyle kurnazca hilelere başvurabilmelerine karşı duyduğum hayret tepemi attırmıştı. Ama öfkemi kelimelere dökemiyordum. Hem bir şey söylesem ne işe yarayacaktı ki? Ne yaparsam yapayım, mahkemenin yapılmasına engel olamayacağımı düşünüyordum.

"Ben yarın Cakarta'ya uğradıktan sonra Tokyo'ya döneceğim. Gider büyükelçilikteki yetkililere durumu çıtlatırım. Ama yardım konusunda sen git ya büyükelçiyle ya da orta elçiyle görüş. Şu ana kadar büyükelçilik yapmış kişilerin çoğunu tanırım, ama sırf böyle diye onlara emir vermek gibi bir durumum yok. Ben giderim, durumu bütün ayrıntılarıyla anlatırım. Ama asıl iş sana düşüyor; senin bizzat ricada bulunmandan başka bir seçenek yok" dedi bana İnagaki Hoca.

"Peki hocam. Teşekkür ederim" diye yanıtladım. İşlerin çıkmaza girmesinden kaynaklanan bir moral bozukluğu ile, İnagaki Hoca'nın, tanımadığı bilmediği bir el kızı olan benim ve keza Teççi için böylesine gayretle koşuşturmasına yönelik şükran hisleri birbirine karışmış durumdaydı. Bu karmaşık ruh hali içinde "teşekkür ederim"den başka diyecek bir şey bulamamıştım.

İnagaki Hoca ve avukat başka bir yere geçip ayrıntıları görüşmeleri gerektiğini söyleyip oradan ayrıldılar. Belki de benim işitmemi istemedikleri bir şeyler vardı. *Ben de işitmem öyleyse!* İçimden böyle söylemiştim, ama o sırada çok endişeli bir yüz ifadem olduğunu tahmin ediyorum. Bu geri kalmış ülkenin hileli mahkemeleri, sahte, uydurma ifade tutanakları... Böyle bir şey var mı ya!

Kendime geldiğimde karşımda Kondra Bey'in oturduğunu fark ettim. Bir kez daha şöyle bir cepheden yüzüne baktım: Gözleri kocaman, dudakları kalın, burnu yanlara doğru geniş ve saçları simsiyahtı. Güvenilebilir birinin yüzüydü bu. Belki de kendimi kimsesiz ve yapayalnız hissettiğim ve birilerine tutunma ihtiyacı içinde olduğum için öyle görünmüştü bana. Yine böyle çatışan düşüncelerle ve tedbiri elden bırakmayarak Kondra Bey'in yüzüne bakıyordum. O da yumuşak, nazik bir çehreye bürünmüş halde sessizce beni süzüyordu.

Usulca "Merak etmeyin" dedi. "Şu hayatta her şey yoluna girer."

"Haklısınız" diye yanıtladım onu fakat aslında bu sözleriyle beni ifrit etmişti. *Saçmalık! Eğer dediğin gibi olsaydı mutsuzluk denen şeyin yeryüzünden silinmesi gerekirdi!* diye geçirdim içimden. Bir an böyle olumsuz düşünceler geçmişti aklımdan, ama aslında Kondra Bey'in sözleri moralimi düzeltmişti. Ve beş saniyeliğine de olsa, neşeli bir ifade takınmaya karar verdim. Bu adamın güzel Japoncasını dinledikçe yavaş yavaş düzeleceğimi hissediyordum. Geçen gelişimde tek başımayken kendimi ne kadar çaresiz hissettiğimi anımsadım. Bir an önce kendime çeki düzen vermeliydim.

"Biraz burada konuşabilir miyiz? Müsait misiniz?"

"Elbette. Sizin gibi genç yaştaki birinin, böyle zor koşullar altında yılmadan mücadele etmesi bende müthiş bir hayranlık uyandırıyor."

"E o benim biricik ağbim..." dedim. Ve böyle der demez basmakalıp bir şey söylediğim için kendime kızdım. Bu sözler hiçbir şeyi açıklamıyordu ki. Örneğin, ağabeyim bir başkası olsaydı bu kadar koşuşturmayacaktım muhtemelen. Teççi olduğu için ona yardım ediyordum. Fakat benim Teççi'den başka ağabeyim yoktu.

"Mükemmel bir ressamdır kendisi. Şahane resimler yapar. Aynı manzaraya baksanız da o orada farklı bir şeyler görmüştür. Bunu hissedersiniz resimlerine baktığınızda. O kadar harikuladedir resimleri yani. Bir zamanlar benim resmimi de çizmişti."

"Ressamlık fevkalade önemli bir meslektir. Bu adada da hünerli ressamlar büyük saygı görür."

"Sahi, bana biraz Bali'den bahsetsenize."

Teççi üzerine konuşmak yüreğimi burkmaya başladığı için konuyu değiştirmek istemiştim.

"Bali Bali'dir işte. Çok özeldir benim için" diye yanıtladı Kondra Bey. Sözleri, aynen benim "E o benim biricik ağbim..." deyişime benzeyen duygusal ve kesin bir yargıya dayanıyordu.

"Endonezya büyük bir ülkedir. Büyük olması illa ki o ülkenin iyi bir ülke olmasını gerektirmez, ama büyüklük önemlidir. Siz Japonların sandığınızdan çok daha büyük bir ülke burası. Doğudan batıya kırk bir boylam boyunca uzanır; bu büyüklüğü Japonya'nınkini kat kat aşar. Yüzölçümü beş, nüfusu ise bir buçuk katıdır Japonya'nın."

"Demek öyle?"

"Kusuruma bakmayın. Okulda ders veriyormuş gibi konuştum sanırım."

"Rica ederim. Çok güzel anlatıyorsunuz, benim için takip etmesi kolay oluyor."

"Ne var ki Endonezyamız öteden beri var olan birçok küçük ülkeden mürekkep federal karakteri ağır basan bir ülkedir. Binlerce adadan oluşan bir takımada ülkesi olduğu ve her yörenin kendine has güçlü bir ferdiyeti olduğu için sanırım, ancak diktatörce eğilimleri olan sert bir siyasetçi tarafından idare edilebiliyor."

"Suharto Bey gibi mi?"

"Evet. Ondan önceki Sukarno Bey de. Neyse bu ayrı konu da, Bali denen topraklar bu ülkenin içinde çok özel bir yere sahiptir: Endonezya'da çoğunluk Müslüman olmasına rağmen buranın insanları İslam öğretisini kabul etmemiş, Hinduizm inancını korumuştur. Burada birçok tanrı, kötü ruhlar ve ecinniler vardır."

"O yüzden mi her yerde kutuların içinde çiçekler var? Bunlar tanrılara mı sunuluyor acaba?"

"Evet. Her gün evlerin üzerinde bulunduğu arsaların muhtelif köşelerinde tanrılara çiçekler sunulur. Onları teskin etmek

için müzik icra edilir, tiyatro oyunları sergilenir. Görkemli şenlikler yapılır. Daha neler neler. Böyle zor bir zamanda belki gerçekleştirilmesi imkânsız, ama size tavsiyem: Bali'yi biraz gezin görün. Aslında burası hiç de öyle ağabeyinizi tuzağa düşürecek bir yer değildir."

"Siz de tuzak olduğunu mu düşünüyorsunuz?"

"Eh bir anlamda öyle tabii. Bunu yapanın bir Balili değil, Cava'dan gelen bir bürokrat olduğunu söylesem, dar kafalı biri olduğumu düşünebilirsiniz. Fakat biz Balililere göre Cavalılar çok farklı mizaçta insanlardır. Kafaları çok iyi çalışır, ticarette iyidirler, kariyer basamaklarını hızla çıkarlar. Balililerse ağırkanlıdır, tanrılarla ecinnileri eğlendirmekten başka bir şey düşünmezler. Bu hem iyi hem de kötü bir şeydir."

"Nasıl yani 'eğlendirmek'?"

"Eğlendirmenin birçok çeşidi vardır. Öyle çok ki... Dansı, müziği, tiyatroyu, şenlikleri, cenaze törenlerini, oyma işlerini, horoz dövüşünü, resim çizmeyi sever Balililer eğlendirme yolu olarak. Mesela bir köyde biri ilgi çekici bir uğraş edindiği zaman, bütün köy halkı o uğraşa atlar, kendilerini kaptırıp ondan başka bir şey yapmamaya başlar. Bir süre sonra o uğraştan bıkar, başkasını bulurlar."

Bu adamla konuştukça yüreğime su serpildiğini, dinginleştiğimi hissediyordum. Sadece Avukat Kadir değil, İnagaki Hoca'ya göre de daha fazla yakınlık duyuyordum ona. Kondra Bey'in güzel Japoncasından dinleyince buranın nasıl bir yer olduğu kafamda çok somut bir şekilde canlanıyordu. Her gün yolda karşılaştığım Balililerin neler düşündüğünü, nasıl insanlar olduğunu anlamaya başlamıştım sanki.

Elbette tüm bunların doğrudan Teççi'yle bir alakası yoktu. Fakat eğer burada, Teççi için savaşacaksam, bu yörenin insanlarını yanıma çekmem, onları kendime müttefik yapmam iyi olurdu. Ağabeyimin düşmanı Bali*liler değil!* diye düşünmeye yönlendirmiştim kendimi. Böyle düşünmeye başlayınca epey rahatlamıştım.

"Biraz rahata erdiğinizde gezin görün Bali'yi. İlginç birçok şey vardır burada. Buna ihtiyacınız var, zira ağabeyinizin de, sizin de başınıza talihsiz şeyler geldi bu adada."

"Evet. İyi fikir" diyerek, *Rahata ereceğim gün de bir gün gelecek mi acaba?* diye düşündüm. Kondra Bey'in kelimeleri karşısında tuhaf duygulara kapılmış ve tiril tiril titremeye başlamıştım. *Benim için önemli olan Bali falan değil, Teççi!* Şu aşamada gezip tozacak halim yoktu. Gezmek tozmak gibi bir şey söz konusu bile değildi.

"Ağabeyimin aptal olduğunu düşünüyor musunuz?" diye damdan düşer gibi sordum. Birden bu soruyu sorma arzusuna kapılmıştım her nedense.

"Ne demek istediğinizi anlamadım."

"Yani ağabeyimin uyuşturucuya bulaşmasını kastediyorum. Her ne kadar yakalanması tuzak da olsa, bu tuzağın dayandığı şey bağımlılık sonuçta."

"Bağımlılık" kelimesini sadece ağzıma almak bile bende nahoş bir duygu uyandırdı. Aşırı sıcak bir içecekten dilin yanması gibi bir his. Kondra Bey bir süre düşündükten sonra şöyle dedi:

"Size Kral Nara'nın hikâyesini anlatayım."

Sonra yine biraz düşündü. Sanki bir şey anımsamış gibiydi.

"*Mahabharata** adlı eski bir Hint destanı vardır."

"Ha evet, biliyorum. Yani sadece adını. Hiç okumadım."

"Neticede burası Hinduların yaşadığı bir yer. *Mahabharata* yaşamın bir parçasını oluşturur burada. Bali'nin kültürünün tamamı edebidir, teatraldir ve mitolojiktir."

Bunları söyleyen Kondra Bey'in üslubunda bir tür gurur sezinlemiştim. Özellikle, Bali'den bahsederken bir böbürlenme tonu ağır basıyordu. Ben de tıpkı onun gibi bir sözlü çevirmendim, ama ben meslek ilkelerim gereği onun aksine Japonya'dan böyle bir gururla bahsedemezdim. Fransa'da yaşarken, Fransızların, o malum cahilane doğruculuklarıyla, en ufak bir şey bilmedikleri Japon kültürü hakkında ahkâm kesmeleri, kafalarına göre desteksiz atmaları tepemin tasını attırırdı. Ve böyle zamanlarda derhal onlara kafa tutmaya başlar, diklenirdim. Ama böyle durumlarda takındığım üslubun merkezinde "gurur"

* Eski Hindistan'ın başlıca destanlarından biridir. Destanda dini, felsefi ve mitolojik konular işlenmektedir. (ç.n.)

değil, "öfke" vardı (sadece böyle zamanlarda Fransızcadaki tutukluğum çözülür, sular seller gibi döktürürdüm). İnsanların, Japon kültürü hakkında hiçbir şey bilmedikleri halde, konunun uzmanıymış gibi çokbilmiş bir çehreyle nutuk çekmeye çalışmaları her zaman zıvanadan çıkarır beni. Fransızların kendi kültürlerine yönelik atıp tutuşlarına maruz kalan Amerikalı da olsa, Zimbabveli de olsa, Balili de olsa benim kadar öfkelenirdi kuşkusuz. Fakat Kondra Bey Bali'den gerçekten de gururla bahsediyordu.

"Kral Nara yakışıklı, eli yüzü düzgün, ülke idaresinde adil, kusursuz bir kralmış" diye başladı hikâyeyi anlatmaya. "Kral, bir başka krallıktaki güzelliği dillere destan bir prensese âşık olmuş. Hem de henüz yüzünü bile görmediği halde. Damayanti adlı bu prenses de aynı şekilde hiç görmediği Kral Nara'ya gönlünü kaptırmış (güzel dediysem, söz konusu olan bir Hint güzeli olduğu için epey şişmanmış bu prenses). Eh tabii, Damayanti bir ülkenin prensesi olduğu için evleneceği kişinin belirlenmesi halkın önünde icra ediliyormuş. Sadece fevkalade yakışıklı ve zeki erkekler değil, tanrılardan dördü bile bu adaylar arasındaymış. O derece güzelmiş yani.

"Elbette Damayanti bunların arasından Kral Nara'yı damat olarak seçmiş kendisine. Dört tanrının her biri Kral Nara'ya dönüştükleri için bunların arasından hakiki olanını bulmak epey zor olmuş; ne var ki tanrıların gölgesi olmadığı ve terlemedikleri için, iyice bakınca insan olmadıkları anlaşılırmış. Böylelikle ikisi evlenerek muratlarına ermiş, çok mutlu bir çift olmuşlar. Bir kızları, bir de oğulları olmuş.

"Bir kötücül tanrıça olan Kali, Nara'yla Damayanti'nin mutluluğunu kıskanmış. Damayanti'yi Kral Nara'nın elinden almak istiyormuş. Tanrıça Kali, Kral Nara'nın erkek kardeşini baştan çıkararak kendisiyle işbirliği yapmaya ikna etmiş. Kardeşi Nara'ya kumar oynamayı teklif etmiş. Tanrıça Kali, büyüyle kendi kendini zara dönüştürdüğü için Nara'nın oyunu kazanması imkânsızmış."

"Ne kadar sinsi bir plan!"

"Aynen öyle. Kral Nara, bu kumar oyununda sarayı süsleyen altın ve gümüş heykellerini kaptırmış, birçok faytonunu yitirmiş,

mücevherlerine, zırhlarına veda etmek zorunda kalmış. Malını mülkünü kaybettikçe, daha da hırslanıyor başka eşyaları üzerine oynuyor, bunları da kaptırıyormuş kardeşine. Fakat yine de bir türlü kumarı bırakamıyormuş. Gitgide bir felakete doğru sürüklense de, *şu zarları bir kez daha atayım, bu kez kaptırdığım malları geri alırım belki* diye geçiriyormuş içinden. Böyle düşündüğü için oyun uzadıkça uzuyor ve kral gitgide daha fazla yoksullaşıyormuş. Oyunu seyreden herkes bu halini görebiliyorsa da, kralın kendisi bir türlü nasıl bir sefaletin içine düşmüş olduğunu göremiyormuş. Karısı güzel Damanti ona ne kadar yalvarırsa yalvarsın, kulak asmıyormuş. İşte kumar böyle bir şeydir."

Kondra Bey bunları söyledikten sonra yüzüme baktı.

"Kumar oyunu aylar boyunca sürmüş ve kral tüm servetiyle krallığını kaybetmiş. Artık elinde öne sürecek hiçbir şeyi kalmamış. Bunun üzerine erkek kardeşi güzel karısı üzerine oynamasını teklif etmiş. Bunun üzerine, kral büyük bir hiddetle yerinden kalkmış ve sarayı terk etmiş. Karısı da arkasından gitmiş. Bir süre ayrı düşmüşler, çileli ve çetin şartlara direnmek zorunda kalmışlar. Tabii sonunda, onlar ermiş muradına biz çıkalım kerevetine..."

"Ee?"

" 'Ee'si, en zeki insanların bile kendilerini sakınamayacağı tuzaklar vardır bu dünyada. Kumar da, muhtemelen uyuşturucu da bu tuzaklardandır..."

"İçki de öyledir, değil mi..."

"Yo, Bali'de öyle bir illet söz konusu değildir. Buranın insanları daha en başından itibaren Bali'nin havasıyla sarhoş oldukları için içkiye ihtiyaç duymazlar. Hakikaten de, bu diyarda alkoliklik diye bir hastalık yoktur."

Ertesi gün, İnagaki Hoca'yla birlikte Cakarta'ya gittim. Sonraki gün İnagaki Hoca Japonya'ya döndü, ben de Japonya Büyükelçiliği'ne giderek orta elçiyle görüştüm. Görüşme için

tüm ayarlamaları hoca yapmıştı. Lafı uzatmadan neticeyi söylemek gerekirse, büyükelçilik benimle işbirliği yapmayacaktı. Bali'deki Japonya konsolosunun söylediklerinin aynısını tekrarladı orta elçi. Japon milletine hizmet etmek Japon bürokratlarının sorumluluk ve vazifesiymiş, lakin bu her bir Japon bireyine hizmet etmek anlamına gelmiyormuş. Başka bir ülkenin mahkemesine müdahale etmek hoş olmazmış.

"Sizin için kabullenmenin zor olduğunu biliyorum" diye söze başladı orta elçi, "lakin, Endonezya'nın adli mercilerine 'yargılamayın' diye bir talepte bulunamayız. Diplomasi ticarete benzer biraz. Şayet biz şimdi tutup Cakarta'daki merkezi hükümet aracılığıyla Bali bölge savcılığının mahkeme açmamasını sağlarsak Endonezya'ya karşı borçlu konuma düşeriz. İskambil oyununda, elinizdeki iyi bir kartı rakibinize kaptırmanız gibi bir şey olur bu. Bu milli menfaatlerimize mugayirdir. Diplomatlarda da aynen tüccarlardaki gibi gereksiz masraflardan, bedellerden kaçınma duyarlılığı vardır. İnagaki Bey'e de böyle söyledim."

"Yani ağabeyimin sizin için bir değeri yok öyle mi?"

"Efendim, bakın, tek tek vatandaşlara değer biçmek gibi işlerle uğraşmayız biz."

"Peki, geçen sene baharda gümrük memurlarına rüşvet vakası meydana geldiğinde elçilik olaya müdahalede bulunmamış mıydı?"

"İnagaki Hoca'dan işittiniz herhalde" diyerek, biraz rahatsız bir çehre takındı orta elçi. "Orada durum farklıydı. O zamana kadar, gümrük işlemlerini hızlandırmak için belli bir miktar parayı el altından ödemek bir nevi âdet haline gelmişti. Lakin, Endonezya hükümeti aniden bu konudaki tutumunu değiştirdi ve bu rutin ödemeler 'rüşvet' olarak görülmeye başlandı. Üstelik bu yeni vaziyet yabancı şirketlere ilan edilmedi. Bu yüzden çok sayıda tutuklanan oldu. Tamam el altından ödemeleri kaldır, o bizim için de makbul bir uygulama, ama bu yeni siyaseti oturtmak için illa ki seninle ticari ilişkileri olan ülkelerin ithalat ve ihracatçılarından yirmi kişiyi tevkif etmenin bir âlemi yok, değil mi efendim? Endonezya hükümetine bu yönde ta-

lepte bulunan sadece biz değildik ki! Avustralya, Lüksemburg ve Hindistan da oldukça sert bir şekilde kınamıştı buranın yetkili mercilerini."

"Anlıyorum."

"Devletlerin de bireyler gibi gururları vardır. Hatta yer yer, devletlerin kendi onurlarını muhafaza etme ve yüceltme arzusu bireylerinkinden daha da güçlüdür. Hiçbir ülke kendi iç işlerine karışılmasından hoşlanmaz. Hele hele, yabancıların işlediği suçlar söz konusuysa."

"Suç" kelimesini artık duymak istemiyordum. Genelde böyle durumlarda kendi fikirlerimde diretme konusunda pek becerikli değilimdir. Tartışmalarda çabuk pes eden bir mizacım var mı desem, ne desem? Her halükârda muhatabımın kendi fikirlerine inandığını ve bunu sonuna kadar savunacağını anladığımda, söyleyecek bir şey bulamam. Ağlasam da, yalvarsam da, bu adamın tavrı değişmeyecekti sonuçta.

"Biz de durumu biraz araştırınca gördük ki, şu sıralar, Endonezya hükümeti uyuşturucu suçuna karşı tavrını sertleştirme kararı almış. Bununla ilgili olarak Amerika tarafından da bir baskı olduğu kuvvetle muhtemel. Birkaç yıl önce başkan Reagan'ın eşi hanımefendi uyuşturucu karşıtı bir kampanya başlatmıştı. Suharto'nun eşi de bunu kendi ülkesinde uygulama vaadinde bulunmuştu. Belki o politika halen devam ediyordur. Nancy Reagan'ın yeğeni uyuşturucudan ölmüştü ya, biraz da ondan başlatmıştı o kampanyayı..."

"Böyle dışarıdan müdahale durumlarında ülkenin gururu devre dışı mı kalıyor?"

"Amerika denen ülke, Amerikan hükümeti bütün ülkelerde özel bir muamele görür. Bu zaruri bir durumdur."

"Nasıl olur bu?"

"Örneğin, Amerikan hükümeti vatandaşlarının sanık sandalyesine oturduğu davaların kötü sonuçlanması durumunda cezanın infaz edilmemesi yönünde girişimlerde bulunabilir. Geçmişte bunun örnekleri olmuştur."

"Mahkemeden idam kararının çıktığı durumları mı kastediyorsunuz?"

"Evet, o tür durumlar."

"Peki teşekkür ederim. İşin öyle bir sonuca varmaması için elimden geleni yapacağım."

O anda ancak bunları söyleyebildim. Mahkemenin yapılması artık kaçınılmaz görünüyordu. Mahkemeden idam kararı da çıkabilirdi üstelik. Yeniden korkmaya başlamıştım. Bu orta elçi gayet vurdumduymaz bir şekilde böyle bir sonucu öngörüyordu herhalde. Teççi'nin uydurma bir suçla Endonezya'ya yüksek miktarda uyuşturucu soktuğu bahanesiyle öldürülmek istenmesi gibi korkunç bir durumu, bu herif poker oyunu falan gibi görüyordu herhalde. Şimdi mahkeme yapılacaktı ve Teççi'yle ben, işte bunun gibi herifleri muhatap almak zorunda kalacaktık.

Mahkeme kaçınılmazdı. Bunu kabul etmiş ve kendimi buna hazırlamaya başlamıştım. Buraya kadar eleme maçlarını oynamıştık. Finaller şimdi başlıyordu.

Avukat Kadir'le buluştum. Mahkemede ağabeyimin savunmasını bu adamdan rica etmek zorundaydım ve bu yüzden para meselesini konuşmak gerekiyordu. İnagaki Bey, bu adamın çok başarılı, çevresi geniş, dolayısıyla da nüfuzlu bir avukat olduğunu, fakat tam da bu vasıflarından ötürü ücretinin epey yüksek olduğunu söylemişti. Fakat ücret yüksek de olsa, bir şekilde ödemekten başka çaremiz yoktu. Zaten, bu aşamada para bizim için ön planda olan bir mesele değildi.

Avukat Kadir'in talep ettiği vekâlet ücreti Teççi'nin yıllık gelirinin bir buçuk katına denk geliyordu. Bu ücrete çeşitli masrafların ve "hareket masrafı"nın dahil olduğunu söyledi. Bu "hareket masrafı"nın ne menem bir şey olduğunu sormadım. Netice hakkında elbette kesin bir şey söyleyemezmiş, ama idam kararının çıkmaması için de elinden gelen her şeyi yaparmış. Savcılık tarafını, iddianamelerindeki zayıf noktalardan vurmayı hedefliyormuş. Bittabi, uydurma ifade tutanaklarını reddedecekmiş. Mahkeme dışından da girişimlerde bulunacakmış.

Söylediklerine inanmaktan başka çarem olmadığını düşünüyordum. Bu adamdan başka seçeneğim de yoktu ki.

Öncelikle vekâlet ücreti için gerekli parayı temin etmeliydim. Bugüne kadarki masraflarımı Teççi'nin banka cüzdanından karşılamıştım. Eğer mahkemesiz çözüm gerçekleşmiş olsaydı, bunun için avukatın talep ettiği ücreti bir şekilde ödeyebilirdik. Fakat vekâlet ücreti için gerekli olan miktar, yani Teççi'nin bir buçuk yıllık geliri banka hesabında yoktu. Açık söylemek gerekirse hesabında pek bir şey kalmamıştı. Üstelik vekâlet ücreti dışında benim buradaki masraflarım için de para lazımdı.

Uçakla Bali'ye gittim ve Teççi'yle görüştüm. Büyükelçiliğin mahkemesiz çözüm için herhangi bir girişimde bulunmayacağını, artık mahkemenin yapılmasının kesin olduğunu söyledim. Tahmin etmiş miydi neydi, gayet dingin bir çehreyle dinlemişti söylediklerimi.

"Birilerinden borç almaktan başka yapılacak bir şey yok. Ben bir gün bu kodesten çıkıp yine resim çizerek para kazanmaya başlayabilirsem ve o zaman seyahate falan paramı israf etmeyip tüm gücümle çalışırsam, elbette o şekilde çalışacak kadar enerjim olursa, iki-üç yıl içinde ödeyebileceğimi tahmin ediyorum bu meblağı."

"Tabii ki."

"Sağ kalabilirsek tabii!" Bunları söylerken Teççi'nin çehresine feci bir kasvetin çöktüğünü fark ettim. Bu denli kendini bırakması beni afallatmıştı.

"Her şey yoluna girecek. Saçma sapan konuşma öyle..." diye, düşünmeden karşılık verdim.

"Bilemiyorum. Ne sana, ne de bana görünen, gizli bir güç devrede. Kendimi hayvanat bahçesinde fil kafesine konmuş bir fare gibi hissediyorum."

Teççi'nin sesi kısık, boğuk boğuk ve güçsüzdü.

"Şimdi bunları bir kenara bırakıp kendimizi mücadeleye vermeliyiz."

Ahh! Ne kadar anlamsız şeyler söylüyordum.

Ağabeyim "Evet..." dedikten sonra, hüzünlü bir tebessümle, "Şimdilik idamdan kurtulma hedefi doğrultusunda düşünelim.

Birilerinden borç alıp o yüksek vekâlet ücretini ödeyerek avukatı tutalım. Bir mahkemeye çıkalım bakalım. Bunun neticesinde belli bir süre hapis yatmam gerekirse de, tahliye olduktan sonra çalışarak borcumu öderim. Tabii hapisten çıktığım zaman hâlâ resimlerim satılırsa. Sanat modası tamamen değişmiş falan olursa, yandık!"

"Resimlerinin satılacağını farz etmekten başka bir şey gelmez elimizden şu anda. Kaldı ki sen hiçbir zaman, dönemin sanatsal eğilimlerini gözeterek resim çizmedin ki! İnsanlar modaya bakmadan senin kendine özgü çizimlerinin büyüsüne kapıldılar. Sana olan ilgi senin tarzından kaynaklanıyordu, başka şeyden değil. O yüzden, hapisten çıkıp çizmeye başladığında müthiş ilgi göreceksin. Milyonlara para demeyen bir büyük ressam olacaksın. O itibarlı Yıllık Japonya Güzel Sanatlar Sergisi'ne, seçici kurulda değerlendirilmeye bile gerek görülmeden doğrudan davet edileceksin. Kültür Nişanı'nı* alacaksın. Bu tür durumlarda iyimser düşünmekten başka çare yoktur. Eğer öyle yapmazsak, elimiz kolumuz bağlanır, kımıldayamayız bile."

Aslında, o sırada dokunsalar ağlayacak haldeydim. Teççi'nin yüzüne bakarken sanki birileri omzuma ağır bir yük koymuş ve bu ağırlığın baskısından ötürü nefes alamıyormuşum gibi bir hisse kapıldım. Mahkeme yapılacaktı. Gözlerimin önünde Teççi'nin hayatta kalıp kalmaması tartışılacaktı. Kanun kisvesi altında bir cinayetin işlenmesi soğukkanlılıkla mütalaa edilecekti. Terazinin bir kefesine hayat, diğer kefesine ise ölüm konacak, ağırlıkları ölçülecekti. Biz hayatın olduğu kefeye bulabildiğimiz bütün ağırlıkları koyacak ve kefenin ağır basmasını sağlamaya çalışacaktık.

Nezarethaneye hapsedilmiş Teççi de zor durumdaydı, ama dışarıda sağa sola koşuşturarak ona yardımcı olmaya çalışan benim de ondan aşağı kalır yanım yoktu. Ne kadar koşturursam koşturayım varmak istediğim yere varamıyordum. Fakat Teççi

* Kültür Nişanı (*Bunka Kunshō*, 文化勲章): Japonya'da akademi ve sanat alanlarında kültürün ilerletilmesi ve geliştirilmesine büyük katkılarda bulunan kişilere imparator (*tennō*, 天皇) tarafından verilen devlet nişanı. (ç.n.)

ölebilirdi. Bense ölmeyecektim. Bu koşullar altında, en zor durumda olan ölmeyecek olan, hayatta kalacak olandı. Aslında çok anlamsız bir düşünceydi bu. Ne var ki o sıralar böyle düşünmekten kendimi alamamıştım.

"Para meselesini, Japonya'ya dönüp annem ve babamla bir konuşayım. Onlar da yardımcı olurlar."

Bu polis nezarethanesinde, ağabeyimle şimdiye kadarki görüşmelerimde anne babamızdan neredeyse hiç bahsetmemiştik. Sadece ben en başta bir kez, onların çok meraklandıklarını söylemiştim o kadar. Bu mesele, ben ve ağabeyim gibi yabancı ülkeleri az biraz bilen insanların anlayabileceği bir meseleydi; annemle babama bunu nasıl izah edersek edelim, anlamazlardı. Ülke başka olunca, düşünce tarzları ve mantık da başka oluyordu. Şu an bir mantıksızlık silsilesinin tam ortasında olduğumuz için, halihazırdaki duruma Japon mantığını uygulamaya çalışmanın kimseye faydası olmazdı. Annemle babamın o halinin her nedense, Teççi'yle benim gözümüzün önünde somut bir şekilde canlanıverdiğini hissettim.

Tüm bunlar bir yana, onlarla para konusu konuşulabilirdi. Nereden baksanız, para konusu evrenseldi çünkü.

Bir uçağa atlayıp derhal Japonya'ya döndüm. Zaman yoktu ve acilen paraya ihtiyacımız vardı. Bunun haricinde Avukat Kadir, sanık Tetsurō Nishijima'nın kişiliğini, yeteneklerini ve ne kadar ünlü olduğunu ispatlamak için gerekli envai çeşit belgeyi hazırlamamı istemişti benden. Elbetteki Teççi'nin çizdiği bir resmi götürüp mahkemede göstermekle yargıcın hayran kalıp her şeyi çözmesi gibi bir şey mümkün değildi. Yine de Teççi'nin kim olduğunu ortaya koymanın büyük faydası olacaktı. İşte bunu kanıtlamamıza yardımcı olacak belgeler, annemle babamın, Teççi'nin dostlarının ve toplumsal olarak nüfuzlu kişilerin mahkemeye hitaben yazacağı tahliye talebini içeren dilekçeler, Teççi'nin resimlerinin yayımlandığı dergiler ve gazeteler, sergi duyuru kitapçıkları, röportaj metinlerinin kupürleri, tüm bu tür şeyleri toplamam gerekiyordu.

Bir yandan öyle bir programı kafamda kurarken, diğer yandan bunun aslında o kadar da işe yarayacak bir şey olmayaca-

ğına dair şüphelenmekten de kendimi alamıyordum. *Bu adam usta ve şöhretli bir ressam olduğu için biraz cezai indirim yapalım.* Yargıç böyle düşünür müydü ki? Teççi başarılı, anlı şanlı bir ressamdı. Pekâlâ, böyle bir konumda olmayan benim gibilerin kendi değerlerini ortaya koyacak belgeleri falan yoktu. Eğer sanık ben olsaydım, varlığı yokluğu belli olmayan, meçhul biri olarak yargıcın karşısına çıkacaktım. Öylece yargıcın karşısında dikilişim gözlerimin önünde canlanıverdi. Ağabeyim de, benim götüreceğim tüm belgeleri eğer yargıç görmezden gelirse, uyuşturucu belasına bulaşma hatasını işlemiş bir yabancı, tamamen savunmasız biri olarak yargıcın karşısında dikilecekti. Ve gerçekten de böyle olacaktı. Japonya'da illüstrasyoncu olarak ne denli şöhret sahibi olsa da, bu adada bunun en ufak bir anlamı yoktu.

Tokyo'ya varır varmaz, annemle babamın evine gidip mahkemeden kaçınılamayacak bir aşamaya gelindiğini anlattım. Bunları duyunca "Aptal herif!" diye söylendi babam; ne var ki ben bunun sahici bir öfke olmadığını, böyle bir durumda herhangi bir babanın söyleyeceği türden şekilsel bir şey olduğunu hissetmiştim. Babam için Teççi, sadece ve sadece kendilerini terk edip uzaklara gitmiş, kendileriyle arasındaki bağı oldukça ince olan bir varlıktı. Babam Teççi'nin resim tutkusunu anlayamadığı gibi şimdi başına açtığı bu mahkeme meselesini de anlayamamıştı işte. Oğlu uyuşturucu suçundan yargılanan bir baba durumuna düşürülmüş olmaktan biraz da utanıyordu.

"Bir şey yapılamaz mı acaba?" dedi annem. "Ne bileyim nüfuzlu kişileri araya sokmak falan gibi?"

"İnagaki Hoca epey nüfuzlu biridir. Onun elinden bile bir şey gelmedi. İyi bir avukat bulabildi ancak."

"Para meselesini bir şekilde hallederiz. Sonuçta biz ebeveyniz. Oğlumuzu yüzüstü bırakamayız."

"Var mı?"

"Var yok meselesi değil bu. Evi ipotek edersek, o meblağın üç katını temin edebiliriz."

Babamın bu sözleri üzerine annem:

"Burayı satsak da olur. Nasıl olsa siz yoksunuz. Sadece babanla ben oturacaksak daha küçük bir müstakil eve ya da bir apartman dairesine geçeriz, ne olacak ki?" diye ekledi.

"Aptal karı, o kadar da yüksek bir meblağ değil bu!"

"Ağbime sizden aldığı parayı faiziyle geri ödemesini söylerim" dedim ben de.

"Bir baba hiç çocuklarından faiz alır mı yahu, ne saçmalıyorsun sen!" diye çıkıştı babam.

Bunun üzerine kederle başımı önüme eğdim. Teççi bunları duysa, sevinmek bir yana, bilakis gücenirdi. Hapsedilmişti. Ablasının yardımına, ebeveyninin parasına muhtaç kalacak bir hale düşmüştü; üstelik resim de yapamıyordu. Parayı borç alsa da, belki iade edemeyecekti, ama yine de, kendisi de yüksek faizle makul bir sözleşme yapılmasını isterdi. Ben ağabeyimin anne babasına karşı olan minnet yükünün faizi ödeyerek hafifleyeceğini düşünmüş, o yüzden böyle bir teklifte bulunmuştum. Gelin görün ki bu kez babam bunu gururuna yedirememişti. Bu durumda benim de babama itiraz edecek lüksüm yoktu; üstelemedim.

Ertesi gün Teççi'nin dairesine gidip eserlerini, resim malzemelerini ve kitaplarını güzelce kutulara koyup bir kiralık depoya gönderdim. Kira pek yüksek değildi, ama zaman artık biraz tasarruf yapma zamanıydı. Aslında ağabeyimin pek fazla mobilyası yoktu ve satarak ya da atarak bunlardan kurtulmamı istemişti benden. Ağabeyimin birkaç arkadaşı da bana yardımcı oldu.

Birkaç gün boyunca böyle sağa sola koşuşturup bitkin düştüğüm bir sırada annem aradı.

"Bak ne diyeceğim, az önce gazetede gördüm de aklıma geldi, şu şeye bir müracaat etsen nasıl olur? Neydi yahu, hah, Uluslararası Af Örgütü denen yere... Her ülkeden masum insanlara yardım eden bir kuruluşmuş dediklerine göre."

Bu kuruluşu önceden de biliyordum. Fakat sadece siyasi vakalarla ilgilendiğini sanmış, Teççi'nin işine yarayacağını düşünememiştim.

"Nereden bakarsan Tetsurō da masum" dedi annem heyecanla.

Biraz düşünüp ertesi gün, kendisi Japonya'ya döndükten sonra Endonezya'da olup bitenleri aktarmak için İnagaki Hoca'yı aradığımda bu konuya değindim ve beklemediğim sert bir tepkiyle karşılaştım.

"Eğer öyle bir şey yaparsanız elimiz kolumuz bağlanır, yapabileceklerimizi de yapamayız. Siz gerçekten de durumu anlamadınız yahu. Bu örgüt Avrupalı ve Amerikalıların kendi doğruculuklarını cisimleştiren bir kuruluş. Sadece kendisinin adil olduğuna inanır ve bu 'adalet'i 'gelişmekte olan ülkeler'e dayatır. Amerika'daki kitle iletişim araçlarını körükleyip o ülkelere baskı yapar."

"Bu yanlış mı?"

"Yanlış!" dedi İnagaki Hoca. "Bak şimdi dinle beni. Şu dünyada birçok ülke var. Tutuklama kararı olmadan ya da mahkemesiz siyasi hasımlarını ya da muhaliflerini hapseden, onlara işkence yapan, onları infaz eden ülkeler. Bunu ben de biliyorum. Böyle durumlarda yabancı gözlemciler biraz olsun durumu iyileştirebilir. Lakin bu tür kuruluşların mensupları her ülkenin kendince bir gururları olduğundan habersizdirler. Diktatörlerin keyfî boyunduruğu altındaki halklar, zorbalıktan inim inim inledikleri zamanlarda bile ülke dışından birilerinin bu duruma dikkat çekmesine tepki gösterirler. Evet, böyledir işte."

Haklı olabilir diye düşündüm.

"Bak kızım, bu 'Uluslarası'cılar nihayetinde ulusal şeylerden, milliyetçilikten habersizdirler. Milletin birliğini sağlayan merkezi çekim gücü olmadan bir ülkenin varlığını sürdürmesi mümkün değildir. Nihayetinde en feci koşullardaki ülkelerin insanları bile ülkelerini vatansız olmaya yeğlerler. Ülkelerini yitirip mülteci konumuna düşmek bütün doğal afetlerden bile daha korkunçtur onlar için. Halklar bunu çok iyi bilirler. O yüzden milliyetçilik denen bayrağın altında toplanırlar. 1894-95 Japon-Çin Savaşından sonra Fransa, Almanya ve Rusya'nın işe karışması yani 'Üç Ülke Müdahalesi' adı verilen dış baskı neticesinde, uluslararası siyaset hakkında zerre kadar fikri olmayan

Japonya'daki kitleler büyük bir yaygara koparmıştı; bilirsin bunu. İşte o milliyetçiliktir. Gurur ve öfke. Söz konusu olan hesap değil, duygular olduğu için baş edilmesi zordur."

"Anlıyorum."

"Şimdi 'Af'çılar işe burunlarını sokarsa Endonezya medyası bunu abartılı bir şekilde ele alacaktır. Ülkeye uyuşturucu sokan bir Japon'a, öyle kötü bir adama 'kendine doğrucu' bir uluslararası örgütün kol kanat germesi gibi bir tablo çizeceklerdir. Bu tablo o ülkede gitgide daha şatafatlı bir havaya bürünecektir. Bu durumda en çok sevinecek kişi de Denpasar'daki o emniyet müdürü olacaktır şüphesiz."

"Haklısınız."

"Endonezya çok farklı etnik gruplardan oluşan bir ülke. Tam da bu yüzden ülkeyi bir arada tutmak için milliyetçilik gerekli. Sadece ülkeyi yönetenler böyle düşünmüyor, halk da bunu arzuluyor. Dışarıdan birileri *Siz hiçbir suçları olmayan yabancıları yakalayıp idam eden çok fena bir ülkesiniz*, deyince yerli halk da tepki gösterecek, medya da kusursuz bir hukuk devletine sahip olduklarını kanıtlamak için daha da yoğun olarak bunu gündeme taşıyacak ve yaygarayı koparacaktır. Adil bir mahkeme yapıldığını bas bas bağırıp duracaklardır. Kumardan örnek vermem icap ederse, ortaya konan bahis parasını artırmak gibi bir şey bu. Yüz milyondan fazla Endonezyalının baskısını ensesinde hissedince yargıç da ister istemez idam kararını vermek zorunda kalacaktır değil mi? Yanlışım varsa söyle..."

"Yo, hayır, haklısınız" dedim kısık bir sesle.

"Aslında mahkeme denen şey bir tiyatro, bir gösteridir. Doğrulukmuş, adaletmiş, hakikatmiş, böyle kelimeleri unut gitsin. Ben bu meseleyi mümkün olduğunca barışçıl bir şekilde ve kamuoyunun gözüne batmadan usulca halletmek niyetindeyim. İşte bu yüzden perde arkasındaki yetkili kişilere para vermek suretiyle mahkemesiz çözmeye yeltendim, ama karşı tarafta sorun çıktı. O emniyet müdürünün terfi etme arzusu bana mani oldu."

"Öyle mi?"

"Sakın meseleyi büyütme! Lüzumsuz kişileri çağırma! Bu olayı fırsat bilip şöhret kazanma derdinde olan insanlar

Endonezya'nın içinde de, dışında da bolca mevcut zaten. Japon medyasına da dikkat et! Bir yaygara kopar ve bunun ortasında ağabeyin bir kan şenliğinin kurbanı oluverir. Ağabeyinin ne yaptığı, ne yapmadığı gibi şeyler arka plana düşer, hatta bir sisin dağılışı gibi yiter gider. Anlatabiliyor muyum?"

"Evet."

"Kitleler her zaman kurban ister. Heyecanlanmak, coşmak ister. Birini öldürmeye çalışmak da, kurtarmaya çalışmak da aynı dürtüden ileri gelir. Bir kurbanı top yapıp futbol oynamak isterler. Canı sıkılan kitleler hep böyle bir yaygaranın kopmasını beklerler. Kitlelerin bu yöndeki beklentilerini doyuran araç da kendi ticari çıkarlarından başka bir şey düşünmeyen medyadır ve kimse de böyle bir oyunda tekmelenecek bir top olmayı istemez. Öyle bir aptal yoktur, değil mi?"

"Anlıyorum."

Gerçekten çok iyi anlamıştım. Böylece Teççi'nin içine düştüğü durumun berbatlığını istemeyerek de olsa kavramıştım.

Bu konuşmadan üç gün sonra Bali'ye gittim. Bu kez ne kadar kalacağımı kestiremediğim için Sanur'daki o lüks otelde kalmak istemedim, hippilerin kaldığı Kuta'da ucuz bir pansiyon ayarladım. Eskiden Paris'te bilet sattığım insanlarla bir arada olmak gibi bir şeydi bu. Fakat ben hippiler gibi gezgin değildim. Onlar gibi gezip tozup eğlenecek zamanım yoktu. Hiçbir şey yapacak lüksüm yoktu. Paradan tasarruf etmeli, gücümü korumalıydım. Halihazırdaki önceliklerim bunlardı.

Ağabeyimin tutuklandığı Pandora Cottage adlı mekânda kalmayı da bir an düşündüm. Ama bundan hemen vazgeçtim. Her halükârda göze batmamak çok önemliydi. İnagaki Hoca'nın söylediklerini kulağıma küpe yapmıştım. Dedektif olmadığıma göre, Pandora Cottage'da kalsam da, orada ağabeyimin suçsuzluğu ve haksız yere tutuklanması ile ilgili deliller bulmak gibi lüzumsuz işlere yeltenmemeliydim. Göze batmamalı, sükûnetimi korumalı, mahkeme sürecini usulca tamamlamalı. Teççi'yi ses-

siz sakin ülkenin arka kapısından çıkararak Japonya'ya götürmeliydim.

Bulduğum pansiyon Legian adı verilen bölgedeydi. Yaklaşık on metrekarelik küçük bir daireydi bana gösterilen yer. Bir yatak, küçük bir masa ve sandalye, ayrıca küçük bir mutfağı vardı. Kliması yoktu. Pencerelerinde bir sineklik ve panjur takılıydı. Burada bir iki gün kalacağımı değil, ikamet edeceğimi farz ederek hesabımı yaptım. Resmi bir sözleşme imzalamamıştık, ama Avukat Kadir faaliyetlerine başlamıştı, her gün nezarethaneye gidip Teççi'yle görüşüyor, ilgili ve yetkili kişiler arasında mekik dokuyarak konuyla ilgili bilgi toplamaya çalışıyordu. Sonunda Avukat Kadir, Çevirmen Kondra Bey, Teççi ve ben görüşme odasında buluştuk, Teççi sözleşmeyi imzaladı. Akabinde, ben Japonya'dan yanımda getirdiğim vekalet ve tercüme bedelinin ilk kısmını Kadir Bey ve Kondra Bey'e verdim. Böylece mahkeme süreci fiilen başlamış oldu.

Mahkemeye ilk olarak birinci duruşmanın yapıldığı gün gittim. Dışarıdaki çimlerle kaplı bahçeyi ve bekleme salonunu geçince duruşma salonuna ulaşılıyordu. Burası bir ilkokul sınıfının üç katı boyunda büyük bir salondu. Rüzgârın içeri girişini kolaylaştırmak için çok sayıda boylamasına uzun pencere vardı ve yüksek tavandan sarkan pervane ağır ağır dönüyordu. Duruşmaya dinleyici olarak katılanların sayısı epey çoktu; canımı sıkmıştı bu aşırı ilgi. Aralarında gazeteciler de olabilirdi. Yüzümü kaldırıp etrafa bakamıyordum. Keşke bu duruşma salonundaki kişilerin tümü mahkemeyle ilgili kişiler olsaydı. Sadece Teççi değil, ben de çevredekilerin bakışlarını üzerimde hissettim. Bundan böyle hep bu bakışlara maruz kalarak savaşacaktık. Ağabeyimi olduğu kadar beni de gerçekten zorlu, çetin günler bekliyordu.

Yargıç kürsünün arkasındaki kapıdan içeri girdi. Duruşma salonundaki herkes ayağa kalktı. Yargıç, yan yana konmuş iki televizyon ekranı gibi görünen kare çerçeveli bir gözlük takmış bir kadındı. *Yargıç hanım, iyice dinleyin, iyice gözleyin, iyice düşünün ve Teççi hakkında doğru yargıya varın lütfen*, diye içimden seslendim ona. Nasıl olsa bir "gösteri" olduğuna göre

gerçekleri ve olguları ortaya çıkarmasını mahkemeden ummanın nafile olduğu yönündeki İnagaki Hoca'nın sözlerini çok iyi idrak etmiştim, ama buna rağmen eğer yargıç bu davaya dair hakikatleri bilir ve bu bilgiye göre bir yargılama yaparsa vereceği hüküm o kadar da fena olmazdı herhalde. *Bu dava siyasetten etkileniyor olabilir, ama siz davanın siyasileşmesine izin vermeyin sakın, e mi yargıç hanım?*

Kürsünün sağ tarafındaki kapı açıldı ve Teççi'yi getirdiler. Elleri kelepçeliydi. İçeri girdiğinde başı öne eğikti, yargıcı selamlayıp sanık sandalyesine oturunca kelepçelerini çıkardılar. Teççi, benim gibi dinleyicilerin bulunduğu yere hiç bakmıyordu. Oturduğum yerden yüzünün yan tarafı görünüyordu. Teççi'nin hemen arkasında Kondra Bey oturuyordu.

Yargıç sandalyesinde oturuşunu düzeltti, salonun tamamı sessizleşti ve mübaşir mahkemenin başladığını ilan etti. Söylediği şeyler Endonezya dilinde olduğu için pek bir şey anlamadım, ama ağabeyimin uyruğunu ve adını seçebildim. Bu mahkemede davacı Endonezya milleti, davalı ise Nishijima Tetsurō'ydu.

Adı okununca ağabeyim ayağa kalktı. Yargıç önündeki kâğıda bakarak sanığın Japon vatandaşı, ressam Nishijima Tetsurō olup olmadığını sordu. Hemen arkasında oturan Kondra Bey bunu ağabeyimin kulağının dibinde Japoncaya çevirdi. Ağabeyim yargıç hanımın sorusunu "Evet efendim, doğrudur" diye yanıtladı. Kondra Bey, ağabeyimin sözlerini yüksek sesle çevirdi.

Sol tarafta oturmakta olan savcı ayağa kalkıp ilerleyerek elindeki belgeyi okumaya başladı. Ben elimdeki notlara bakınca, savcının şu an yaptığı şeyin "iddianamenin okunması" olduğunu anladım. Avukat Kadir mahkemenin işleyişiyle ilgili bize bilgi vermiş, ben de bunları not etmiştim. İddianamede Teççi'nin satmak amacıyla iki yüz gram eroini ülkeye soktuğu yazıyor olmalıydı. Polis onu tutuklamış, eroine de el koymuştu. Anlamlarını idrak edemeden işitmekte olduğum bu sözlerle ağabeyime böyle suçlar isnat ediliyordu.

Nihayet, iddianamenin okunması bitti.

Akabinde yargıç bir şeyler söyledi. Ağabeyim iddianamede kendisine yöneltilen suçlamaları reddetmek üzere kaldırılıp

yargıcın önüne getirildi. Bali'ye geldikten sonra iki gram miktarında eroin satın aldığını, fakat bunun haricindeki suçlamaları reddettiğini Japonca olarak söyledi. Kondra Bey bunu duruşma salonuna hitaben çevirdi, sonra söz alan Avukat Kadir de büyük olasılıkla ağabeyimin söylediklerinin bir özetini beyan etti. Kondra Bey bu kez ağabeyimin kulağının dibinde avukatın sözlerini çevirdi.

Hafiften sinirleniyordum. Mahkemenin en önemli yerlerini anlayamıyordum zira. Ağabeyimin Japonca söyledikleri hariç, o günkü duruşma bitip Kondra Bey'den bir özet sunum alana kadar, duruşma salonunda neler konuşulduğu, neler iddia edildiği hakkında en ufak bir fikrim bile olamadı. Yargıcın, savcının ve avukatın yüzlerini görebiliyordum, dinleyicilerin bedenlerini ya da gösterdikleri tepkileri, kıpırdaşmalarını ses olarak işitebiliyordum. Fakat telaffuz edilen sözleri anlayamıyordum. Benim için bu mahkeme, sonuna kadar böyle bir mahkeme olacaktı.

8. Tetsurō

"İnsanlar *hayat*'ın, hayatta olmanın ne kadar güzel bir şey olduğundan bahsedip durur" dedi Ingeborg dışarıda yağan yağmura bakarak. "Soğuk ölüm âleminden çıkıp bu dünyaya doğan insanlar bir süreliğine havayı solur, bedenlerinin içindeki protein zerrelerinin oluşturduğu orkestranın müziğiyle kendilerinden geçer (hayat denen şey sonuçta böyle bir şeydir), yemek yer, âşık olur, sahilde güneşlenir... Tüm bunların şu evrendeki en şahane şey olduğunu söyler dururlar. *Hayat*'a şükran şarkıları, ilahiler, Henri-Louis Bergson'un *élan vital*, yani 'yaşam atılımı' kavramı, bahar şenlikleri... Bunların hepsi hayata, hayatta olmaya yönelik güzellemelerdir."

Ingeborg'un sesi gitgide daha da pesleşti. Kadın iri bedenini büzüştürüp küçülterek yanına geldi ve tam önünde döşemeye oturdu. Yüzünü sana yaklaştırıp gözlerine dikkatle bakarak konuşmasını sürdürdü. Tayland taşrasındaki küçük bir otelde yağmurdan ötürü odaya kapanmış olduğunuzu tamamen unutarak kadının fısıltıyla anlattıklarına kulak kesilmiştin.

"Varoluştaki mucize insan hayatıdır. Şu evrende var olan yüz türden biraz fazla sayıdaki kimyevi öğenin kaynaşmasından oluşan en büyük, en görkemli eserdir. Belki de insan evrenin var olmasının yegâne nedenidir, kim bilir? Bu türden safsatalar herkesin dilindedir. Fakat tüm bunlar yanlış! İnsan hayatı denen şey binlerce metre derinliğindeki varoluş denizinin yüzeyindeki minik dalgalardan ibarettir. Sadece üç metre dalınca dalga diye bir şey kalmaz. Cansız şeyler canlılara oranla çok daha fazladır ve çok daha önemlidir."

"Fakat kayalar, yerküre, yıldızlar, bulutsular ve diğer tüm cansız gibi görünen şeyler, proteinlere dayanmasalar da, geniş bir zaman dilimi içinde gözlediğimizde canlıdırlar aslında. Doğar, değişir ve ölürler."

Ingeborg'un yüzü birden aydınlandı. Bir taşın içinde bir ışık kaynağı olsa dışarıdan böyle görünürdü herhalde.

"Evet, evet. Böyle işte. Ölüm diye bir şey yok. İnsanlar öldüklerinde değişimin olmadığı mutlak bir sıfır noktasında donmuş nesnelere dönüşmüyorlar ki. Sadece hareket hızları değişiyor. Öldükten hemen sonra insan bedeninin çürüyüp dağılma süreci hızlıdır, fakat bu, bedenin hayatın zorlama bir şekilde hızlandırılmışlığından kurtulmasından kaynaklanır. Bundan sonraki değişim aynen bir kayanınki ya da yıldızınki gibi son derece yavaş bir şekilde seyreder. Aslolan budur. Evet, kayanın ya da yıldızın hızına dönüş. İnsan hayatı aşırı hızlı!"

"Fakat insan hayatının bir anlık parıltısı çok güzeldir."

"Hayır, yanlış düşünüyorsun. İnsanın ölüm diye adlandırdığı şeye yakın olan organik olmayan yavaşlık âlemi çok daha güzeldir." Ingeborg'un bu yanıtı kötü yürekli kraliçenin kendisinin dünyadaki en güzel kadın olup olmadığı sorusuna sihirli aynanın verdiği yanıtı çağrıştırdı sana. "İnsanlar etraflarındaki hareketlerden başka bir şey göremez. Oysaki önemli olan varoluşun altındaki temeldir. Deniz yüzeyinde şırıl şırıl kıpırdaşan dalgalar değil, derinlerdeki, çok derinlerdeki suların kımıltısızlığıdır aslolan. Sonsuz karanlık. Bin yıllık aralıklarla değişen sabitlik. İnsan kemiklerin fosilleşmesinin hızında görmeli şeyleri."

"Fakat ben, mesela, sabah açıp akşam solan çiçeğin resmini çizmeyi severim."

"Senin resimlerin güzel. Ama sanatının güzelliği hemen solan çiçekleri çizmenden kaynaklanmıyor. Sadece böyle şeyler çizmenden gelmiyor yani o güzellik. Resimlerinde bir çiçeğin arkasında, o çiçeğin kısacık ömrünü aşan sonsuz zamanın göründüğü *an*, evet sadece o an senin çiçek resimlerin güzel oluyor. Ressamlar bir *an*'a meth-ü sena edermiş gibi yapsalar da, övdükleri şey aslında sonsuzluktur. Hayat kısadır, ama çok daha uzun, yavaş ve kayanın değişim hızında bir zamanla desteklendiği için güzel görünür. Aslında bütün bunları çok iyi anlıyorsun sen."

"Hımm, öyle mi dersin?"

"Önemli olan kıyaslamadır. Yüz yıllık bir ömre sahip bir insanla, yüz bin yıl boyunca değişmeyen bir kaya aynı *an*'da bulunurlar. Sabah sadece iki saatlik bir ömrü olan bir çiçeğin arka planında iki yüz milyon yıl boyunca değişmemiş bir gökyüzünün renkleri vardır."

"Resim çizerken bunları düşünmem ben."

"Belki kafan düşünmez, ama derinliklerinde bir yerde kalbin düşünür."

"Bunları nasıl anlayabiliyorsun sen?"

"Resimlerine bakarak."

Bu mantığın çürük olduğunu, sadece kendini meşrulaştırma işlevi gördüğünü düşünsen de, bocaladın, itiraz etmedin. Belki de iyi çizebildiğin resimlerle çizemediklerini ayıran şey yavaşlık ve hız şeklinde çift katmanlı zaman dizgesiyle ilgiliydi.

"Filmlerin dünyevilikten kaçınamamasının nedeni, gözümüzün önündeki zamandan kendini kurtaramadığı içindir. Zamanı yansıtan bir araç olduğu için hiçbir işe yaramaz sinema denen sanat. Bin yıl boyunca değişmeyen bir kayayı bin yıl boyunca filme çekemezsin. İşte bu noktada sinema, resim ve heykel sanatlarından ayrılır. Çünkü aradan bin yıl geçse de resimdeki kayada bir değişim olmaz. Lascaux Mağarası'nda resim kayanın kendisi olmuştur."

"O halde, hiç değişmeyen şeyler olan kayalar ve yıldızları, sürekli aklında tutarak mı çizmeli bir ressam?"

"Bunun o kadar kolay bir mesele olmadığını sen de çok iyi biliyorsun."

Ingeborg'un sözleri sanki seni on yıllarca öncesinden beri tanıyan, senin başarılarınla sevinen, başarısızlıklarınla üzülen birinin sözleriydi. Böyle bir şey nasıl mümkün olabiliyordu?

"Kaya olmak! Kaya olma sevincinin bilincini varmak! Yaşamanın hazzı fazla kısa sürüyor. Kaya olmanın hazzı çok daha istikrarlıdır. Ne olursa olsun, bir kaya ivedilikle değişemez çünkü. Bunu bilmek yeterlidir. Batılı olmama rağmen Batılıların ahmak oldukları kanısındayım. Onlar sadece ve sadece hızlı değişimin peşinden koşuyorlar. Ve aslında bu değişimi değişmeyen muazzam bir şeylerin desteklemekte olduğunu unutuyorlar. Hıristiyanlar büyük bir hızla mahşer gününe koşmak ister. Buna karşılık, kendi araştırmalarımdan anladığım kadarıyla Doğuluların ideali kaya olmaktır. Telaşlı ve acele yaşama kaidesini aşmış, yavaş bir zaman algısını edinmiş bir halde, kendilerini hareketsiz bir benliğe dönüştürerek etraflarındaki tüm şey ve görüngüleri temaşa ederler. Hareket halindeki insanın ıstıraplarını aşarak *gözleyen insan* olurlar ve nihayet sadece *var olan* şeylere dönüşürler. Japon *Nanga* resim okulunda*, şelalenin bir *an*'ı resmedilmiş gibi görünür oysaki orada 'şelale' fikri, *idea*'sı çizilir. Sonsuz ve dünyada yegâne olan bir şelale çiziyorlar. Böyle bir resmi çizen kişi artık kaya olmanın yolunu bilir kanımca. Batılılar şelaleden bir resim çıkacağını bile bilemezler. Batının manzara resimlerinde şelale yoktur."

"Peki ya mandalalar**?" diye sordun, damdan düşer gibi. Bunun üzerine Ingeborg birden dalgınlaştı.

Bir süre sessiz kaldıktan sonra, "Sen ne düşünüyorsun?" diye soruna soruyla karşılık verdi.

"Mandalalarda *hakikat*'ten başka bir şey çizilmemiştir. Sadece sonsuzluk katmanı vardır, dünyevi, seküler katman yoktur."

"Belki de... Bilmiyorum ben. Bilmiyorum."

---

* *Nanga* (南画, Güney Resmi) Edo Devri'nin son evresinde geleneksel Çin kültürüne hayranlık duyan bir grup sanatçının kurduğu kendine özgü bağımsız sanat akımına verilen addır. (ç.n.)

** Mandala Hinduizm ve Budizm'de meditasyon nesnesi olarak kullanılan manevi derinliğe sahip resimdir. Evrenin ve varoluşun simgesel temsilidir. (ç.n.)

Kadın, bunları söyledikten sonra boşluğa dikti gözlerini suskunca.

"Fakat bana sorarsan resim denen şey teknikten ibarettir. Usta ressamlarla, beceriksiz ressamlar vardır. Olay bundan ibarettir bence. Senin anlattığın gibi, karmaşık felsefeye falan gerek yok, bu kadar basit."

Senin gözlerini cepheden dikkatle süzerek "Hayır" dedi. "Eğer böyle düşünmeye devam edersen belli bir çizginin ötesine geçemezsin. Aşkın, evet, ustalıkta aşkın fakat sıkıcı bir ressam olursun."

Bu son söylediklerini duyunca, kadının bu tanımına uyan birçok ressam geldi aklına. *Onlardan biri olmak istemiyorum!*

"Resim denen şey uzaya en yakın olan sanattır. Andromeda bulutsusunun öbür ucunda bile resim yapılabilir. Hava olmadığı için şarkı söylenemeyen yerlerde, insan olmadığı için dilin ve sözlerin kullanılamadığı yerlerde bile resim çizilebilir. Orada, belli bir görme duyusuna sahip bir canlı gördüğü herhangi bir şeyin resmini yapabilir."

"Hah, işte bak, 'canlı' dedin. Kayalar göremez" diye zayıf bir noktasını yakaladığını düşünerek çıkıştın.

"Dil sürçmemden istifade etme! Kayalar pekâlâ görür. Çevrelerden ışık aldıklarına göre..."

"Hımm, aslında haklısın. Kayalar görür."

Bir süre sustunuz. Yağmur şiddetlenmişti. Sonradan bugünü anımsadığında, eğer böyle şiddetli bir sağanak olmasa bundan sonraki gelişmelerin meydana gelmeyeceğini düşünecektin.

Ingeborg bir süre sonra "Ben yılda bir kez buraya gelir, kaya olma hazzını, ölüm hazzını tadıp yurduma dönerim" diye fısıldadı.

"Ne demek istiyorsun, anlamadım?"

Anlamadığın için böyle sormuştun. *Acaba bu "teyze" Tayland'daki genç erkek fahişelerle mi takılıyor*, diye düşünmeden edemedin.

"Bir canlı, bir yaratık olarak yaşamak demek ufacık bir zaman birimi dahilinde dış dünyayla karşılıklı iletişime geçmek, karşılıklı birbirine tepki vermek demektir. Bununla beraber, çok

daha yavaş bir şekilde, hiçbir şey yapmadan yatmanın hazzı diye bir şey vardır. Bu hazda, dış dünyaya tepki, cevap gibi bir durum söz konusu değildir; tamamen kendi içine kapanırsın. Tek bir parmağını bile kıpırdatmadan, sadece seyretme, bakma şeklinde bir var olma durumu. Bu his temelinde bir dünya görüşü yaratmak mümkündür."

"Nasıl?"

"Ölümü henüz sağken deneyimleyerek."

"Tamam da *nasıl*? Onu soruyorum!"

"Gerçekten hoş bir histir. Kayaya dönüşerek on yıl, yüz yıl gibi zaman birimlerini bir kenara atıp her şeyi olumlamak... Canlıların hayatlarında haz ve ıstırap yarı yarıyadır. Yani böyle yaratılmışlardır. Kayanın hayatıysa uzun zamana yayılarak seyreltilmiş bir hazdan oluşur. Kaya ıstırap falan hissetmez. Kaya olma deneyimi uykuya benzer, ama bilincin bu deneyim boyunca açık ve berraktır. Rüya görmezsin, gözlerinin önündeki gerçeği bir kayanın gördüğü rüya gibi görürsün."

Huylanmış, teyakkuza geçmiştin. *Bu kadın neden bahsediyor yahu?*

"Resim içinde farklı türden bir ışık barındırır. Şu ana kadar en önemli şeyi görmezden gelerek resim çizdiğinin farkına varacaksın. Deyim yerindeyse kulağını tersinden gösterdiğinin farkına varacaksın. Öyle bir şey."

"Neymiş o önemli şey?"

"Bunu bir kez yaptın mı, arkası gelecek, sanatın farklılaşacak. Çelikten yapılmış bir bıçağa su verince keskinleşmesi gibi o bıçağın."

Ne yapmamı ima ediyor bu kadın, ah bir anlayabilsem!

"Ben yılda bir kez buraya gelir, kayalık hazzını edinir, birkaç saati asırlar uzunluğundaymış gibi yaşar ve bu deneyimden elde ettiğim kudretle geçiririm yılın geri kalan kısmını. İnsanlarla ilgili her şeyden tut da, komşularımla ilişkilerime, işyerimden uluslararası siyasete kadar her şeyden kendimi *aşkın* bir şekilde ayrıştırarak görmemi sağlayacak bakışı elde ederim bu *kayaya dönüşme deneyimi* sayesinde. Bu kudret bana gözü peklik verir ve bu sayede başıma ne gelse korkmam. İyi de *kötü* de göreceli

hale gelir. Her şeyi mutlak bir ölçüt aracılığıyla, kayanın gördüğü gibi gördüğüm için hiçbir şeyi kafama takmamaya başlarım. Diyeceğim o ki, ruhumu bir düzene sokmak için yılda bir defa buraya gelirim ben."

"Nasıl?" diye sormaya devam ederken muhatabının konuşmasını somutlaştırmak gibi bir niyetinin olmadığını anladın. Bir süreliğine soru sormayı bırakıp onu sessizce dinlemekten başka çaren yoktu.

"Bir köşeye uzanıp hiçbir şey yapmadan, hiçbir şey düşünmeden, kendinin orada o biçimde bir nesne olarak var olmandan sınırsız bir haz duymak. Ruh da, beden de olmadığını, sadece belli bir mekânı işgal eden bir nesne olduğunu duyumsamak. Parmaklarının her birinin o nesnenin hatlarını oluşturduğunu, o nesnenin konumunda bulunduklarını, parmakların derisinin içinde sana ait bir alan olduğunu... Deyim yerindeyse, oylum ve silindire indirgenmiş bir kütle olduğunu duymak... Bunları hissederim. O oylum ve silindirin tümü 'benliğim'le doludur ve bu sayede var olabilir. Bu olgunun idraki, olduğu gibi hazza dönüşür. Öyle, mantık yoluyla, zorlama ya da yapay bir haz falan değildir bu. Gerçekten de, başka yolla elde edilemeyecek türden sahici bir hazdır."

Sen artık sorularınla araya girmeyi bırakmış, karanlık odada arkasından vuran ışıkla karanlığa gömülmüş Ingeborg'un yüzüne, konuşurken hafifçe oynayan dudaklarına, gölgesinin etrafında hafifçe titreyen ışığa, onun sağlam kemik yapılı bedenine dalgın dalgın bakarak, gitgide pesleşen sesini çok uzaklardan gelen bir gök gürültüsünü dinler gibi dinliyordun.

"Eğer şimdi, şuracıkta seni baştan çıkarmaya yeltensem, buna cevap verir miydin?"

Ingeborg aniden çehresini gevşeterek böyle sordu.

"Tabii ki verirdim, hem de büyük bir zevkle" diye yanıtladın sen.

"Hımm, demek öyle?"

"Sen bu odaya girdiğinden beri, nezaket gereği ben öyle şeyleri düşünmemeye çalışıyordum. Uslu durdum. Gittiğim yerlerde kadınların peşinden koşmak gibi huylarım yoktur, ama

şu durumda seninle böyle konuşurken insan düşünmeden edemiyor. Bilincimin diplerinde ellerim bedenini okşuyordu! Elbette, sağduyudan gelen bir özdenetim gücüm var ve bundan ötürü sana saldırmak gibi bir şey yapmam, fakat yine de senin yaydığın cinsel cazibe ışığını gayet iyi hissediyorum."

"Demek öyle" dedi Ingeborg yine. "Fakat olmaz. Ben artık öyle şeylerle pek uğraşmıyorum. Almanya'dayken arada sırada oluyor tabii, hatta bir aralar altı ay kadar süren bir aşk ilişkim bile olmuştu. Fakat burada o tür şeyleri hissetmiyorum. Kayalar sevişmez hem..."

Kalktın, gidip kadının yanına oturdun.

"Kayalar ne böyle yumuşaktır, ne de sıcaktır."

Kadının elini tutup böyle söylemiştin. Dolgun göğüsleri hemen yanı başındaydı.

"Çok hoşsun ve kibarsın. Ama olmaz tatlım, yapamam" diyerek tutmakta olduğun elini geri çekti. Aslında sen de pek hevesli olmadığın için kadının bu hareketinden alınmadın. Sadece bir eğlence gerçekleştirilmemiş olmuştu.

Bunun üzerine kadının yanından kalkıp eski yerine döndün.

"Frankfurt'un en işlek kavşağında bir kamera asılıdır" diye sözlerini sürdürdü yeniden o ciddi çehresine bürünerek. "Bir seferinde, bütün gün orada kaydedilmiş görüntüleri ağır çekimde seyretmiştim. Önce insanların telaşla sağa sola gittikleri, trafik lambası her yeşile döndüğünde arabaların hızla geçtiği görülüyordu. Fakat oynatma hızı biraz yavaşlayınca hareket eden şeyler boya lekelerinin etrafa saçılışı gibi görünüyor, biçimleri kalmıyordu. Artık görünen şeyler sadece binalar, yollar ve yol boyunca dizili ağaçlar gibi hareket etmeyen şeylerden ibaretti (sadece ağaçlar rüzgârda sallandığı için onların dış hatları bulanıklaşıyordu). O zaman bunun kayanın bakış açısı olduğunu düşünmüştüm. Kayaya canlılar usulca akan küçük bir çay gibi görünürler sadece. Bir saatlik, bir günlük, bir yıllık zaman birimleri içindeki hareketlerin tümünü süzünce, ancak o vakit gerçek manzara ortaya çıkar.

Yağmur dinmiş, dışarısı aydınlanmıştı. Kadın arkasından vuran ışığın yarattığı karanlığa gitgide daha fazla gömülürken yüzü, konuştukça oynayan dudakları ve yanaklarındaki ince

tüyler odanın içindeki hafif ışıkla aydınlanıyor ve belli belirsiz görünüyorlardı. Bir an, kadının resmini çizmeye yeltendin fakat hızlı bir şekilde telaffuz ettiği kelimelerine takılarak yerinden kımıldayamadın.

"İnsan eseri olan şeyler de kayalara benzer. Sen hiç Kamboçya'daki Angkor Wat Tapınağı'na gittin mi?"

Kafanı iki yana sallayarak gitmediğini belirttin. Işık Ingeborg'un arkasındaki pencereden girdiği için o seni çok iyi görüyor olmalıydı. Çehrendeki en ufak mimikler bile gözlerine yansıyordu. Sen Kamboçya'daki Angkor Wat'a hiç gitmemiştin. Aslında gitmek istiyordun fakat oradaki iç savaşın çok şiddetli olduğunu ve seyahat etmeye elverişli asgari bir asayişin olmadığını duyuyordun.

"Ben, oraya on beş yıl önce gittim. Çok güzel bir şey. Görkemli bir bina. Sabahtan akşama kadar her yanını gezdim, heykellerin her birine baktım, beni çok fena etkilediler. Sarsıldım diyebilirim yani. Bunu yapan insanların kudretlerinin müthiş olduğunu düşündüm. Fakat bir şeyi anlayamamıştım. Orada insanların inşa ettiği mimari yapının ötesinde bir şeyler vardı. O taş kütleleri ve ışık kaynaşmasında, mühendislik hesaplarını aşan bir değer vardı. Yapılırken hesapta olmayan bir şeyler eklenmişti o binaya. Neydi bu? O zamanlar anlayamamıştım."

Sessizce dinliyordun. Anlattıklarını sonuna kadar dinlemeye, araya girmemeye karar vermiştin.

"On yıl önce buraya geldiğimde bir deney yaptım ve deney başarılı oldu. Kendimi kayaya dönüştürmenin yolunu bulmuştum. Bedenimi ve ruhumu ağır çekime aldım. Ve işte o zaman Angkor Wat tapınağının sırrına mazhar oldum. Orada gördüğüm, insan eliyle yapılmış bir şeyin zamanın filtresinden süzülüşüydü. İnsan eliyle inşa edilen bir bina on yıllık bir zaman biriminden fazlasını içeremez. Fakat aradan biraz zaman geçtikten sonra, bin yıllık bir zaman birimi usulca o binanın içine işler ve bina bambaşka bir şeye dönüşür. Benim orada gördüğüm esrarlı manzara, işte böyle bir şeydi. 'Mimari' denen şey aracılığıyla inşa edilmiş sağlam ve güzel bir bina, bin yıllık uzun zaman dilimlerini içinde biriktirebilme özelliğine sahiptir. Dağlarla ve denizlerle yarışabilir bu konuda."

Hâlâ dinlemeye devam ediyordun.

"Gelip geçici olan şeyleri atarak ve silerek, sarsılmaz şeylerin kalmasını sağlamak. Zamana bırakırsan, o, filtresiyle bunu zaten yapıyor. Örneğin, Angkor Wat'ın en cazibeli yeri o geçitlerdeki mitolojik heykellerdir. *Mahabharata*, orada, o heykellerde cisimleşmiştir. Onların o kadar güzel olması Hindu mitolojisinin zaman denen sınavı geçmiş olmasındandır. Mitoloji denen şey taştan yapılmamış olsa da aynı taşlar gibi zamana direnme gücüne sahiptir. Mitolojinin biçime bürünmüş halidir o heykeller."

Güneş yer değiştirdiği için, Ingeborg'un yüzünün sol tarafına hafifçe ışık vurmaya başlamıştı. Kulak memesinin arkasından geliyordu bu ışık.

"Ve ben burada, bir süredir sözünü ettiğim o deneyimle mitolojideki tanrılar gibi heykele dönüşüp sonsuz bir varoluş olmanın hazzını tattım. Tanrıya dönüşmenin ne olduğunu anladım. Haz bir görüngü değil, varoluştur. İşte böylesine engin olan *zaman*'ın bir *yer*'i vardır. Ona sahip oldum ben. İşte tam da bu yüzden her yıl buraya gelmeye başladım. Her şeyi idrak ettim, ölümün ne olduğunu kavradım, tüm korkularımdan kurtuldum."

Bunları söyledikten sonra, söylemesi gereken her şeyi tüketmiş gibi sustu. Sen de konuşmuyordun. Söyleyeceğin şeyi içinde tutuyordun. *Nedir bu bahsettiği şey? Ingeborg'un her yıl buraya gelerek yinelediği o eylem ne?* Sorman gerekiyordu bunu, fakat bu soru bir türlü kelimelere dönüşüp ağzından çıkmıyordu. Parmak uçlarını korkunç bir şeye yaklaştırmıştın, ama son adımı atarak o şeye dokunamıyordun adeta.

"Nedir o bahsettiğin şey?" diye sordun sonunda cesaretini toplayarak.

"Bilmiyorum."

"Nasıl yani?"

"Dayanabilir misin, bilmiyorum. Bu şekilde konuşuyorum, hatta seni onu deneyimlemeye davet ediyorum, ama şu aşamaya gelince sana onun ne olduğunu söyleyip söylememe konusunda emin olamıyorum. Bilemiyorum, belki de herkes kaya olamaz. Mitolojik bir tanrı olamaz, kim bilir?"

"Söylemezsen, deneyip anlayamayız."

"Haklısın. Dün resmini görünce düşündüğüm şeyleri söyleyivermiştim. Bakış açını bir metre kadar yana kaydırdığında bambaşka bir hal alacaktı resmin. Bu bir metre canlı yaratıklarla kayalar arasındaki mesafedir. Resmine baktığımda -şimdi böyle söyleyince kendi yargılarımı aşırı önemsiyormuşum gibi düşüneceksin ama- senin hâlâ seküler, yani *insanların dünyası*'na özgü kısa bir zamanın hareketlerine takılıp kaldığını düşünmeden edememiştim."

Susuyordun. Susarak, konuşmaktan çok daha etkili bir şekilde muhatabını meramını anlatmaya teşvik edebileceğini düşünüyordun.

"Samimi söylemem gerekirse, sen benim karşılaştığım ve yüz yüze görüştüğüm ressamlar arasında en güçlüsüsün. Dün resmin aklıma takıldığı için gözüme bir türlü uyku girmedi. O tapınağa bakarak sana söylediklerimi anımsadım. Resim çok etkileyiciydi. Ve *bu çocuk benimle aynı* özgürlük *deneyimini bir edinse, canlı yaratıkların zamanından kaçınarak kayaların zamanını edinse ne müthiş olurdu*, diye düşündüm. Bu da bakış açını bir metre yana kaydırarak olacak bir şey."

"Evet, son kez soruyorum, şu bahsettiğin şey ne?"

Vietnam, sana karşı nazik ve misafirperverdi.

Ho Chi Minh'den yola çıkmış, bir günlük bir yolculuğun ardından Hue'ye varmıştın. Dingin Hue'nin sokaklarının geleneksel beyaz *aodai*'larını giymiş kızların ve sarayın karakalem çizimlerini yaptın. Buradan sonra yine kısa bir tren yolculuğuyla kuzeydeki Kuan Tri'ye geçtin, orada da iki-üç gün kaldıktan sonra otobüsle Annam Sıradağları'na çıkarak Khe Sanh'a gittin. Bu Vietnam Savaşı'nın en şiddetli çarpışmalarına sahne olan yerde kalmaktan kaçınarak yine otobüsle dağ yolundan güneye indin ve oradaki bir küçük köye gittin. Orada sadece birkaç kişi inmişti. Her biri büyük bavullar taşıyordu. İnenler arasında üç adet canlı tavuğu ayaklarından sarkıtarak taşıyan biri vardı.

Senin taşıdığın şeyler ise, tabure olarak kullanılabilen alüminyum destekli küçük sırt çantan ve resim kâğıtlarıyla çizim tahtasından ibaretti. Ana sokakta biraz yürüdün. Bu köy dağın ortasında olduğu için yol önce aşağı doğru iniyor, sonraysa yokuşa dönüşüyordu. Yolda karşılaştığın insanlar, yabancı olduğun için meraklı gibiydiler, ama gözlerini dikip bakmak bu ülkenin adabı muaşeretine uymadığı için sezdirmeden bakıp geçmekle yetiniyorlardı.

Suya ihtiyacın vardı, ama nerede olduğunu bilmiyordun. Sırt çantanı yol kenarına koydun ve üzerine oturdun, pastel boyalarınla köyün evlerinin ve bunların ötesindeki dağların karakalem çizimlerine giriştin. Hafif sisli hava çok hoştu, fakat bunu pastelle kâğıda yansıtamıyordun. Üstelik kâğıt da pastele uygun olmadığı ve fazla kaygan olduğu için boyalar doğru dürüst tutmuyordu. Bununla birlikte yol kenarında resim çizmek sonunda işe yaradı ve çocuklar etrafına toplandılar. Birbirlerinin arkasından resmine bakıyor, itişip, bağırışa çağrışa bir şeyler söyleyip duruyorlardı.

İlk resmi bitirince başını kaldırıp çocuklardan yana baktın. Hepsi utangaçtılar, ama cana yakın bir şekilde sırıtıyorlardı. Birbirlerinin gölgelerine sığınmaya çalışıyor, resmine bakıp bununla ilgili yorumlar yapıyorlardı; çok canlı ve gürültücüydüler. Bunların içinde en zeki gibi görüneninden karşına geçip poz vermesini istedin. Çocuk arkadaşlarının yaygaracı çığırışları arasında ve onlar tarafından itile kakıla senin karşına geldi ve önüne oturdu. Yeni bir kâğıt çıkarıp resmini yapmaya başlayınca, birden ciddi bir çehre takındı. Etraftaki çocuklardan çıt çıkmıyordu. El hareketlerini dikkatlice seyrediyorlardı. Çocuğun dış hatlarını çizdin önce, sonra yüzünü çıkardın, gölgeleri de göz önünde bulundurarak ayrıntıları yaptın, senden yana bakmakta olan çocuğun bakışlarının yönünü azar azar kaydırarak, uzaklarda bir yerlere bakıyormuş gibi çizdin.

Sonra kendini gevşettin, çizim tahtasını çocuğa uzatarak gösterdin. *Kendi yüzünü görünce nasıl bir tepki verecek acaba. Bu çocuğun evinde ayna var mıdır ki? Aynaya yansıyan yüzle resimdeki yüz farklıdır. Yüzünün bu resimsel görüntüsünü beğe-*

necek mi? Bir süre baktıktan sonra çocuk utangaç fakat neşeli bir edayla güldü. Tepkisi fena sayılmazdı.

Bunun üzerine asıl meseleye girdin. Kumaştan kovanı çıkarıp el kol hareketleriyle su içermiş gibi yaptın ve su istediğini aktardın. Çocuk hemen anladı ve kovayı kaptığı gibi koşmaya başladı. Diğer çocuklar da arkasından... Bunun üzerine geçici olarak çocuğun portresini çanta işlevi de olan çizim tahtasının içine koydun.

Beş dakika sonra su geldi. Suyu alıp kalktın ve yeni bir manzara arayışına çıktın. Çocukların peşine takılmasına aldırmadan. Yokuşu biraz tırmanarak küçük bir tapınağın önüne çıktın. Etrafı kuşatan yeşil çok güzeldi. Bunun resmini çizmek de iyi bir fikir olabilirdi. Bu yeşil manzaranın önüne oturup büyük bir ciddiyetle bu kez suluboyayla manzaranın resmini yapmaya giriştin. Çocuklar yine arkanda toplanmış, uslu uslu seyrediyorlardı seni. Fakat bu sefer resmi yapman zaman aldı. Biçimler ve renkler, ışık ve gölge, bunun gibi birçok unsuru hesaplayarak yavaş çizdiğin için ancak bir buçuk saatte tamamlayabildin.

Çocukların yarısı sıkılıp dağıldı. Kalanlar da sağa sola koşuşturarak, arada bir resmin nasıl geliştiğini görmeye geliyor, fırçayı duruladığın kovanın boyalı suyuna parmaklarını daldırıyor, boyanıp boyanmadığını deniyor, sonra yine koşuşturmaya başlıyorlardı. Fakat az önce senin modelin olan çocuk hiç yanından ayrılmamıştı; *koşō*'lar* ya da muhafız tanrılar gibi yanı başında dikilerek emirlerini bekliyordu. Çocuklar arasında en büyük olanı oydu ve resme büyük ilgi duyuyor gibiydi. *Giderken boya kalemlerimi ve resim kâğıtlarımı bırakayım bari bu çocuğa.*

Resmi bitirdin. Biraz kurumasını bekledikten sonra çizim tahtasının içine koydun. Güneş batmak üzereydi. Geceyi geçirecek bir yer ayarlamaya gelmişti sıra. Ayağa kalktın, resim aletlerini topladın, artan suyu döktün ve çocuğa baktın. El hareketleriyle sırasıyla yemek yiyormuş, bir kolunu yastığa

* Modernite öncesi dönemde saray soyluları, Budist rahipler ve samuraylara hizmet eden çocuk uşak. Hizmet ettiği kişi için *koşō* (小姓) bir nevi eşcinsel metres işlevine de sahipti. (ç.n.)

benzeterek yatıyormuş ve (kalma ücretini ödeme anlamında) kâğıt paraları sayıyormuş gibi yaptın. Ve ellerinle havada bir ev şekli çizerek köyün içinde bir ev aradığını işaret ettin. Çocuk kafasıyla onaylayarak seni elinden tuttuğu gibi köye götürdü.

Seni götürdüğü ev kendi eviydi. Köydeki evlerin toplandığı yerin dışında, ön tarafı açıklık olan ve bir çeltik tarlasına bakan, orman ve dağlara sırtını vermiş saz çatılı bir küçük evdi. Buranın fazlasıyla küçük olduğunu düşündün. Gittiğin yerlerde birilerinin evinde sık sık kalırdın, ama kaldığın yerler genelde köyün ileri gelenlerinin evi olurdu. Birileri seni götürürdü o köyün en zenginin evine. Fakat bu çocuk öyle yapmamayı seçmişti. Yabancı bir ressamla arkadaş olmanın sevinciyle seni doğrudan kendi evine götürmüştü. Acaba ana babası ne diyecekti buna. Bir yaygara kopup da başka bir ev aramak zorunda kalırsan kırılacaktı muhtemelen. Bunları düşünerek evin önünde bekliyordun.

Kısa bir süre sonra, annesi olduğunu tahmin ettiğin bir kadın çıktı dışarıya. Çocuk kendinden emin görünüyordu, ama kadın zor durumda kalmış gibiydi, sana gözlerini kısarak bakmaktaydı. Vietnamlılar genç göründükleri için emin olamıyordun, ama otuzlarının başında gibi görünüyordu. Aynı oğlu gibi koyu esmer tenliydi; çok güzel bir benizdi bu. Siyah ve keskin bakışlı gözleri ve geniş burnu onu daha da çekici kılıyordu.

Annesi gelip önünde durdu.

"İngilizce konuşuyor musun?"

Muhatabının böyle bir soru sormasını beklemediğin için şaşırdın. Kadının İngilizcesi çok akıcı sayılmazdı, ama iletişim için yeterliydi. Çok iyi olmuştu bu. Sen de ona İngilizce anladığını söyledin.

"Seni getiren Tayn, benim oğlumdur. Kalacak yer mi arıyorsun?"

"Hı hı."

"Bizim ev küçük. Fakat Tayn illa ki burada kalmanı istiyor. Fakat benim kocam yok. O yüzden seni bizim evde yatırmam mümkün değil. Köylüler dedikodu yapar."

"Peki. Sağ olasın yenge. Başka ev arayayım ben."

"Ama Tayn burada kalmanı istiyor. Akşam yemeğini beraber yiyelim. Sonra sana orada yatak hazırlarım ben. Belki..."

Hafif utangaçlıkla karışık bir çehreyle böyle söyledikten sonra, "anne" evin arka tarafını işaret etti. Orada ne olduğunu henüz anlayamamıştın. Sonra "anne" birden eve doğru bedenini döndürürken ona baktın. Bedenini öte yana çevirdiği o anda arkadan vuran ışıkla basma bluzunu azıcık öne doğru şişkinleştiren göğüs kısmının hatları belirginleşti. Ve önünden eve doğru yürürkenki ritmik adımları, her adımda salınan sırtının omurga hizasındaki çizgiye, dimdik ensesine ve topuzundan taşıp sarkmış saçlarına, omuzlarının inceliğine bakıyordun sen. *Şimdi elimde karakalem ve kâğıt olsa hemen çiziverirdim*, diye aklından geçiriyordun. Bir erkek olarak bakışın ile bir ressam olarak bakışın iç içe geçiyor, giriftleşiyordu. Küçük Tayn neşeli neşeli seninle aynı hizada yürüyordu.

Hava kararana kadar, evin önünde Tayn'ın karikatürlerini çizerek, "anne"nin ivedilikle akşam yemeğini hazırlamasını bekledin. Yemekte pirinç pilavı, nehir balığı, ayrıca, *kūşinsay* yani ırmak ıspanağı kızartması vardı. Pilavdan bol miktarda koymuştu, balığın tuzu ve kişniş otu tam kıvamındaydı. Sarımsak ve balık sosu çeşnili ırmak ıspanağı kızartması da enfesti. Kısacası, basit fakat leziz bir yemekti. Aile anne ve oğul olmak üzere iki kişiden oluşuyordu. Evde bir babanın olmayışı geçici bir durum muydu, yoksa başka bir şey mi vardı, bunu öğrenmek için sabırsızlanıyordun. Kocasına ne olmuştu? Bir iş için bir yerlere mi gitmişti? Üstelik bu ülkede böyle tek çocuklu bir kadın olmak pek normal bir durum değildi.

Yemek yerken Tayn annesini çevirmen olarak kullanarak sana birçok soru sordu. *Japonya'dan mı geldin? Neden Vietnam'a geldin? Neden bu köye geldin? Her zaman resim çiziyor musun? Bu senin işin mi? Köyümüzde ne kadar kalacaksın?* Anlaşılan Tayn entelektüel anlamda açtı ve burada uyaran eksikliği içindeydi. Sen geçici bir süreliğine bu çocuğun kahramanına dönüşmüştün. *Bunda, çocuğun bir babaya ya da bir ağabeye olan ihtiyacının payı nedir, bilmiyorum*, diye geçirdin içinden.

"Anne" Tayn'ın sorularını sadece çevirmekle yetiniyor, kendi sorularını araya sıkıştırmıyordu. Sen ona İngilizceyi nerede

öğrendiğini sorduğunda da sadece gülümsemekle yetindi. Oğlunun söylediklerini yapıyordu. Ama bu oğlunun söylediklerine boyun eğdiği anlamına gelmiyordu. Bazen oğlunun sorduğu soruları uygunsuz bulup çevirmiyor, çocuğu da bir güzel paylıyordu.

"Daha uzun süre burada kalacak mısın?" diye çevirdi annesi Tayn'ın sorusunu.

"Bilemiyorum. İyi resim yapıp yapamayacağıma bağlı."

"Merak etme, yapıyorsun. Burada resmi yapılacak çok şey var."

Yemek bitince, çizim tahtasının cebinden öğlen çizdiğin Tayn'ın portresini çıkarıp "anne"ye uzattın. Sonradan mutlaka ödeyeceğin yemeğe karşı şükran bedelinden farklı, manevi bir bedeldi bu. Kadın kâğıdı iki eliyle gaz lambasının sarı ışığına doğru tutarak, resimdeki oğlunun yüzüne baktı. Abartılı bir övme tepkisi vermediyse de, resimdeki oğlunu onayladı. Bunu çizen seni de, koca bir yetişkin adamın resim çizmeyi iş edinip ciddi ciddi icra etmesini de onayladı. Kadının yarısı gölgede kalan ve sadece dış hatları arkasından vuran ışıkla belirgin olan yüzünün yandan görünüşünü çizme arzusuna kapıldın sen. *Tuhaf şey, günlük işlerden kaynaklanan yorgunluk da, güneşten yanmış teni de yaşından çok daha genç gösteriyor bu kadını.* Resmini çizmek bu kadının hayatını, canlılığını övmek demekti. Mutluluk ve mutsuzluk bir aradaydı yüzünde. Resimleştirilmeyi bekleyerek. Sana böyle görünüyordu kadının yüzü.

Yemek bitti. Evin arkasında kiler işlevi gören bir kulübe vardı. "Anne" ile oğul karanlık kilere girerek içerdeki tarım aletlerini dışarı çıkarıp dağınık bir şekilde yığılı duran pirinç çuvallarını kenara yığdılar ve bir şekilde yatabileceğin bir alan yarattılar. Ardından, ikisi ana binaya döndüler, sen de yere ince uyku tulumunu sererek üzerine uzandın. Bu sıcağa bakılırsa, gecenin geç saatlerinde hava öyle uyku tulumunu kullanmayı gerektirecek kadar serin olmayacaktı. Üst üste yığılmış çuvalların yıkılma ihtimali de olmadığı için endişelenecek bir şey yoktu. Kulübede pirinç, tarım aletlerinden yayılan demir, tahta ve de toprak kokuları birbirine karışıyordu. Bunları koklayarak

ve uzaklarda ötmekte olan horozun sesini dinleyerek uyudun. Uyurken duyman imkânsız olduğu halde anne oğulun uyku esnasındaki nefes seslerini duyduğunu hissettin.

Ertesi gün, gün boyunca Tayn'la birlikte köyü dolaşarak birçok manzara resmi ve başka şeylerin resimlerini yaptın. Gözlerinin önündeki manzaraya benzese de ondan farklı olan bir imgenin aşama aşama senin fırça darbelerin aracılığıyla ortaya çıkışı Tayn'ın çok ilgisini çekiyordu herhalde. Diğer çocuklar da etrafınızda toplaştılar ama kısa sürede ilgilerini yitirip ayrıldılar. Sen ve Tayn akşama kadar beraber zaman geçirip resimler yaptınız. Tayn'a kâğıt kalem verip resim çizdirdin.

Fevkalade olmasa da çizimi güçlü. Renk ahenginiyse cesurca yapıyor. Böyle durumlarda fazla övmek iyi değildir, ama merakı devam ederse bu çocuk kendisini geliştirebilir.

"Bugün yaptığın resimleri görebilir miyim?"

O akşam yemekten sonra "anne" böyle sormuştu sana. Tayn nerede ne çizdiğinizi, sizin o gün yaptıklarınızı, heyecanlı bir şekilde ve tüm ayrıntılarıyla anlattıktan sonra sormuştu bunu. Birçok resmini gösterdin kadına. Çizimlerdeki manzaraları ve binaları tanıyan birisi olarak baktığı için, neyi nasıl çizdiğini de anlıyordu. Merakla resimlerinin her birine uzun uzun bakıyor, gülücükler saçarak başını sallıyordu. Yapıtlarının niteliğini o gün de onaylamıştı.

Bir günlük yemek ve kalma ücretini nazikçe çıkarıp kadına uzattın. Döviz kurunu da düşünüp normal yemek ve kalma bedelinin biraz üstünde olacak şekilde hesapladığın parayı, anne önce kabul etmek istemeyip elinin tersiyle itti. Misafirleri ağırlamak doğal bir şeymiş. Fakat senin açından bakılınca, misafirin bu ağırlanmaya karşı gönlünden kopan uygun bir bedeli ödemek istemesi de doğal değil miydi? Bu ücreti almazsa, sen ertesi gün kalacak başka bir yer aramak zorunda kalacaktın hem. Nezaket ayrı, para ayrı. Dünyada bu iki ölçü vardır. Söylediklerin üzerine ikna oldu ve para bir elden diğerine geçti. *Benim burada bir süre daha kalmamı istiyor galiba*, diye düşündün. *Yük olmuyor muyum? Ya dedikodu meselesi? Tüm bunlara kıyasla Tayn'ın isteğine ağırlık veriyor belki de. Böyle şefkat dolu bir annedir o belki, kim bilir.*

Ertesi gün, sabah saatlerinden itibaren Tayn seni bir yere götürmek istediğini anlatmaya çalıştı. Kahvaltıdan artan pilavı bir küçük kutuya tıkıp bir şişeye su doldurduktan sonra bunları pamuktan yapılma mütevazı bir kumaş heybeye koydu. Heybeyi ağırlığına aldırmadan kendisi yüklendi, yolda etrafınıza üşüşen çocukları zalimce diye tanımlanabilecek bir sertlikle savuşturdu ve kendinden emin ve biraz da böbürlenen bir edayla önünden yürüdü. Niyetine saygı duyarak, sadece resim aletlerini sırtlandın ve çocuğu takip ettin.

Gideceğiniz yere kadar epey bir yürüdünüz. Khe Sanh'a giden yoldan bir süre ilerledikten sonra, yoldan ayrılıp vadiye doğru indiniz. Tayn'ın sana göstermek istediği şeyin ne olduğu konusunda en ufak bir fikrin yoktu. *Keşke "anne" aracılığıyla sorsaydım*, diye geçirdin içinden. Fakat, iki erkek arasında kalması gereken bir sır vardı belki de bu kır gezisinin sonunda.

Nihayet yol daralmaya başladı, sık ormanı adımlarken birden başınızın üstü yakın aralıklarla dizili ağaç dallarıyla kaplandı ve güneş ışığı kesildi. Sıcaktı, rutubet oranı yüksekti; kan ter içinde kalmıştın. Giysilerin sırılsıklam olmuştu. On yıldan fazla zaman önce, buralarda, şu anda sizin yaptığınız gibi dağlarda bir yerden başka bir yere ilerleyip durarak yıllarca inatla birbiriyle savaşan askerlerin hali bir an gözlerinin önünde canlandı, fakat hemen silindi. *Bir keşif mangası askerleri şuradaki dereyi, üzerinden atlayarak geçiyor.*

Vadiden aşağı inip küçük bir çayı aştınız. Yol yine yokuşa dönüştü. Tayn'da en ufak bir yorgunluk belirtisi bile yoktu. Dağın sırtına çıktığınızda rican üzerine biraz dinlendiniz. Neyse ki burada rüzgâr vardı ve yan yana dizilmiş ağaç gövdelerinin, yoğun ağaç yapraklarının, dallardan sarkan sarmaşıkların, dar patikayı iki taraftan sıkıyormuş gibi uzayıp giden otların arasından geçerek esiyordu. Yüzüne vurduğu için gözlerini kısıyordun, ama çok hoş bir histi bu. Sana bazı çiçeklerin kokularını da getiriyordu.

Fakat Tayn göz açıp kapayasıya kalkıp yeniden yürümeye başladı. Aklı seni götürmek istediği yerde olduğu için yolda zaman kaybetmek istemiyor gibiydi. Çaresiz, nefese nefese pe-

şine takıldın. En son geçtiğiniz yer dik bir yardı, oradan ağaç gövdelerine, sarmaşıklara takıla takıla indin. Tayn insan geçmemiş gibi görünen yerlerden alışkanlıktan olduğunu sandığın bir rahatlıkla geçebiliyordu.

Nihayet durdu. Otlar ve fidanlar sık aralıklarla dizili olsa da, eğimin yumuşadığı, büyük ağaçların bulunmadığı, dolayısıyla güneş alan, açık bir alandı burası. Uzun otları ayaklarının altında ezerek dikilen Tayn neşeli neşeli gülümsedi, eliyle aşağılardaki bir noktayı işaret etti. Gösterdiği yerde, uçurumun kıyısındaki çalıların arasında muazzam büyüklükte bir nesnenin bulunduğunu seçebiliyordun. Bu dev nesne, aşağı düşecekmiş gibiydi, fakat dikkatlice baktığında gövdesinin bir kısmı toprağa gömüldüğü için oraya sabitlenmiş olduğunu gördün. İnsan yapımı bir şeydi. Etrafına sarmaşıklar dolanmıştı. Nesne ağaç gövdelerine bedenini dayamıştı. Üzerinde yer yer yosunlar bitmiş metal bir şeydi bu. Büyük bir fabrikanın büyük makinelerinde üretilen kısımları hemen anlaşılıyordu. Uçak, muhtemelen Amerikan ordusuna ait bir savaş uçağıydı. Bulunduğu yerde, etrafındaki ağaçlara ve topoğrafik yapıya hiç uymayan bir büyüklükteydi. Oraya oturmuş bir yabancı maddeydi.

Yere devrilmiş birçok kalın ağaç gövdesinin üzerinden atlayarak o uçak enkazının kalıntılarına yaklaştın. Uçağın kuyruk kısmı sana dönüktü; devasa jet motorunun iki egzoz deliği yan yana dizilmişti. Dikey kuyruk dimdik dururken, yatay kuyruğun her iki kanadı da nedense *hiragana* alfabesindeki* "へ"= *he* harfi gibi bükülmüştü. Kırılmış gibi görünmediğine göre yapısı böyle olsa gerekti.

Buraya sık sık geldiğinden midir nedir, her zaman adımlıyormuş gibi bir rahatlıkla yere yatmış ağaç gövdelerinin üzerinde, birinden öbürüne zıplayarak ilerledi Tayn ve uçağa yaklaştı. Uçağın gövdesini kuşatmış sarmaşıklardan birine tutunarak kanadına çıktı. Sen de onu takip ederek aynı şekilde

* Hiragana (ひらがな): Japoncadaki üç alfabeden birinin adı. (ç.n.)

kanadın üstüne çıktın ve yanında dikildin. Uçak burnunu vadiye doğrultmuş olduğu, yani yokuş aşağı bir konumda olduğu için sarmaşığa tutunmadan ayakta durmak mümkün değildi. Yerden bakıldığında anlaşılmıyordu, ama durduğun yerden bakınca uçağın gövdesinin ne kadar uzun olduğunu gördün. Bir tren vagonu boyundaydı. Buna karşılık kanatları kısaydı, üstelik sağ kanadı da kopmuştu, kanadın olduğu yerde neredeyse hiçbir şey kalmamıştı. Gövdesi kalındı. Dikey kuyruğun bulunduğu kısım inceydi, fakat alt kısmı enlemesine oldukça şişkindi. Grotesk, müstehcen bir görünüşü vardı. Arkasında egzoz deliği bulunduğuna göre, bu şişkin kısım motoru barındırıyor olsa gerekti.

Uçağın gövdesine birçok sarmaşık dolanmıştı. Tayn bunlara tutunarak en aşağılara kadar, yani uçağın burun kısmına dek gitti. Sen de bir yandan onun peşinden aşağı doğru inerken, diğer yandan *acaba bir ölüyle mi karşılaşacağım*, diye ürkütücü bir düşünceye kapıldın. Ne var ki uçağın dik bir şekilde aşağı sarkık düralüminden gövdesi üzerinde yürümek eğlenceli ve korkutucu bir deneyim olduğu için, etrafta tutunacak bir şeyler arayarak ve oturarak kaygan metal satıhta kaymayı sürdürmüş ve nihayet kendini pilot kabininin hemen arkasında bulmuştun bile. Yukarıdan aşağıya doğru uzanan bir sarmaşığa Tayn'la birlikte tutunmuş halde, kabinin içine baktığında boş olduğunu gördün. Uçağın iki pilot kabini vardı, iki pilotun arka arkaya oturacağı şekilde yapılmıştı. Öndekinin de arkadakinin de kokpit üst camı yoktu, içerisi çok aşikâr biçimde görülebiliyordu. Üstelik pilot koltukları bile yoktu, sadece bomboş deliklerden ibaretti kabinler. Deliklerde ağaç yaprakları ve toprak birikmişti. Hem gösterge tablosu, hem de düğmeler çamur ve toz içindeydi.

Kimse yoktu; ne bir iskelet, ne de mumya, kimse... Bomboştu uçak. Düşürülmüş müydü yoksa bir kaza mıydı? Pilotlar uçağın düşeceğini anlayınca paraşütle atlamış olmalıydı. Sağ kurtulup ülkelerine dönebilmişler miydi?

Uçak ölmüş, burada ağaçların arasına gömülmüş, yıllarca da öylece kalmıştı.

Tayn sarmaşıklara tutunmuş ayakta mağrur bir edayla dikilerek bu "ganimet"i sana gösteriyordu. Sanki bu uçağı o düşürmüştü. Belki de bu enkazı keşfeden yegâne kişiydi bu çocuk. Bunu kendisinin sırrı yapmıştı. Ve sırrını ilk seninle paylaşıyordu. Uçak buraya düşeli kaç yıl oluyordu acaba? Vietnam Savaşı'nın hangi yıl bittiğini tam anımsamıyordun, ama üzerinden bir on yıl kadar geçmiş olmalıydı herhalde.

Uçağın düralümin gövdesine bir tekme savurdun. İçi boşmuş gibi bir ses geldi. Bu kadar büyük bir şey çok uzaklardan uçarak gelmiş, düşüp ölmüştü. Geniş, aydınlık ve düz bir fabrikada üretilmiş, mağrurluk ve kibirle bu ülkenin üzerine yüzlerce bomba yağdırmış, roketler fırlatmış, ne var ki sonunda buraya düşmüştü. Çürümeyi bile becerememişti üstelik; sadece kirlenip duruyordu. Ağaç ve toprakların âleminde kendisini eritemiyordu bir türlü. Uçağın bu duruma yönelik huzursuzluğunu, tekmelediğinde gelen o kör seste duymuştun sen. Ölememişti bile, sadece bir "şey" olmasına karşın canlı taklidi yapmış, muazzam bir gürültü çıkararak göklerde uçmuş, fakat sonunda "şey"liğine geri dönmüştü. Orman uçak enkazının varlığını onaylamıyor, kabul etmiyordu. Parçalarına ayırıp bir besin maddesi olarak yeniden değerlendirmiyordu. Doğa bu "şey"in varlığından nefret ediyor, onu ağaç yaprakları ve çamurla örterek saklamaya çalışıyordu. Ve tam da bu niyetini gerçekleştirecekken enkaz Tayn tarafından keşfedilmişti.

Başını kaldırdığında gökyüzünün dünyanın bu bölgesine özgü o güzel renklerine bürünmüş olduğunu gördün. Şatafatlı renklere sahip bir kuş, "Çupiyy, Çupiyy, Çupiyy" diye öterek geçti üzerinden. Resim takımların yanındaydı, ama böyle bir şeyi çizmeyi pek istemiyordun. Kaygan zeminde yokuş aşağı durup yer çekimine direnirken karakalem çizimi yapmak imkânsızdı. Bir süre Tayn'la oracıkta eğlendiniz. Yere çakılma esnasında paramparça olan uçağın burun kısmını kolaçan edip kopmuş sol kanattan arta kalan yerden sarkan kablolara dokununca plastiği elinde hissettin, uçak gövdesinin sathında yazılı olan "IN CASE OF EMERGENCY, OPEN WINDSCREEN HERE TO SAVE THE CREW" (yani "Acil durumda mürettebatı kurtar-

mak için buraya basarak camı açın", "DO NOT STAND HERE" (yani "Burada durmayın"), "DANGER! LIVE EXPLOSIVE INSIDE" (yani "Ölüm tehlikesi! Bu kısımda patlayıcı madde var") gibi yazıları kirli parmaklarınla dokunarak okudun. Artık kurtarılacak kimse yoktu. Biri kanadın üzerine çıkıp orada durduğunda azarlayacak bir komutan falan da yoktu. Ne de ölüm tehlikesi arz eden patlayıcı maddelere dikkat etmesi gereken biri. Çünkü ölmüş uçak bir canlı değil, bir "şey"di sadece.

Uçak düştüğünde çarpmanın etkisiyle birbiri ardına devrilmiş olduğunu tahmin ettiğin ağaçların arasından tırmanarak yukarıya, geldiğin yere döndün. Demek öyle. Bu "şey" göklerden düşmüştü buraya. Tayn'ın kılavuzluğunda buraya gelirken içinden geçtiğiniz açıklık alanı, bu devasa makine eğimli zeminde aşağı doğru kayarak düşerken ağaçları devirmek suretiyle oluşturmuştu. Alan uçağın kayma iziydi yani. Böylelikle, ancak muazzam bir güç kullanarak birçok ağacı öldürdükten sonra kendine rahat bir yer edinebilmişti.

Fikrimi değiştirdim. Kabaca da olsa çizeyim şunu.

Enkazın tamamı görünmediği için epey yorulmayı göze alarak vadinin sol tarafını dolaştın. Ağaçların perdelemesinden ötürü, onu net olarak görebileceğin bir yer arayıp duruyor, bir türlü bulamıyordun. Fakat bir süre sonra dalların ve yaprakların arasından enkazı gören bir yer bulmayı başardın. Bir ağacın gövdesine dayanarak, dengesiz bir duruşla karakalem çizimlerini yapıverdin. Ağaçlar, otlar ve metalden bir yabancı maddenin oluşturdukları tezat, bir de bunların birbirleriyle çatışıyor gibi gözükmeleri oldukça ilginç bir manzaraydı. Uçak acınası, sefil bir haldeydi. Tayn senden biraz daha uzak bir noktadan bakıyordu manzaraya.

Epey bitkin düştüğün için, buraya geldiğinizden üç kat daha uzun bir sürede eve gidebildiniz. Köye vardığınızda akşamüstüydü. Tayn'la beraber ırmağa yıkanmaya gittiniz. Kas ağrılarınızı gidermek için yüzdünüz biraz. Terden sırılsıklam olmuş giysilerinizi yıkadınız. Çocuğun çıplak bedeni güzel görünüyordu. Güneş ışığı tenine methiyeler yağdırarak dans etmekteydi. Bu manzarayı çizme arzusuna kapıldın.

Sadece bakmakla yetinmeyip nedense dokunmak da istedin. *Çocuğun bedenini yıkarken, tenine dokunmak hoş bir his yaratıyor. Bu bir köpeği sevip okşarkenki gibi bir his olduğu için, cinsel bir yönü yok. Sıcaklığı ellerinle dokunmadan anlayamaz insan. Hayır, hayır, böyle dememeli; böyle dersem resim çizemez olurum. Resimde beden ısısını yansıtmak elzemdir çünkü.* Bunu yapabiliyordun sen.

Çocukken yirmi dört renkten oluşan pastel boya takımı içinde "ten rengi"nden nefret ederdin. Diğerlerinin tümü mantıklı ve renk sistemine tekabül eden şeylerken ten rengi zorlama bazı taleplerin dayatması sonucu oluşturulmuştu. Bu boya türü "insan" teni çok zor yakalanan, üstelik çok da gereksinilen bir ton olduğu için hazırlanıp piyasaya sürülmüştü. Sen de kullanışlı olduğu için bu rengi kullanmak zorunda kalıyordun. Ne var ki sınıf arkadaşların arasında benzi bu renkte olan kimse yoktu. Bir şekilde düzeltmeye çalışsan da ucuz, bayağı ve inatçı olan bu renk düzeltilmeyi de kabul etmiyordu. Farklı etnik kökenlerden insanların birbirinden farklı benizlerini tek bir renkte birleştirmek faşizmin ideolojik düzeneklerinden biri değil miydi? Hayatta olan, canlı şeylere ölü muamelesi yapma yöntemi. O yöntemi kullanarak amatörler bile bir noktaya kadar gidebilir, ama o noktayı geçmelerine, bu zorlama homojenliği, tektipliği aşmaya çalışmalarına kesinlikle izin verilmez. Böyle ahmakça ve cahil kitlelere özgü bir düzeneği vardı. İşte tüm bunlar, ten rengi pastel kalemde ifadesini buluyordu.

Sadece bir kez gittiğin Amerika Birleşik Devletleri'ndeyken, bir büyük kentin bir köşesinde bu meseleyi düşünmüştün. Süpermarket raflarındaki ilkokul çocuklarına yönelik pastel setlerinde ten rengi boya yoktu. Çocuklar renkleri kafalarına göre birbirine karıştırıp zahmet çekerek, birbirlerinin deri rengini üretmek zorundaydı. Bu iyi bir şeydi. Hem de çok iyi bir şey.

Ondan sonra, bir ecza ürünleri mağazasına gitmiştin. Asyalılar ya da zenciler için yara bandı satıp satmadıklarını sormuştun. Satıcı suratını asarak, sana böyle bir şeyin bulunmadığını söylemişti. Piyasadaki yara bantlarının renkleri beyaz derili insanlar taktıkları zaman belli olmayacak şekilde tasarlanıyor-

du. Hispanikler, Asya ve Afrika kökenliler ten renklerine uygun olmayan, bundan ötürü de göze batan bantları takarak yaralarını teşhir etseler de olurdu! Bu da yine ten rengiyle ilgili bir çarpık düşünme tarzıydı işte.

Tayn'ın tenine yara bandı gerekmezdi. Nasıl bir yara alırsa alsın, onun içinden gelen bir sağaltım gücü o yaraları iyileştirirdi. Aynı şekilde bu ülkenin o Amerikan savaş uçağına ihtiyacı yoktu. Hayatta olan, canlı şeylerin üzeri ölülerle kapatılmaz. O gece işte böyle birbiriyle bağlantısız ve tutarsız düşünceler ve görüntüler arasında mekik dokurken, hoş bir bitkinlik hissinin eşlik ettiği bir uykuya usulca dalıverdin. Gitgide derinlere, derinlere doğru düşen bir uçak misali.

Gece, "anne" başucuna geldi. Uyanınca aniden onu karşında görmüştün; belki de uzun süredir oracıkta bekliyordu. Kulübenin içi zifiri karanlıktı, ama onu hemen tanımıştın. Bunun işaretleri ikinizde de belirmişti aslında. Irmakta yıkanıp eve döndüğünde de, akşam yemeğini beklerken de, akşam yemeği esnasında da, bakışlarınız defalarca birbirine temas edip düğümlenmişti mesela. Bedeninin üzerinde gezen bakışlarını fark etmişti kadın. Sense bakışlarının bir ressamın cinsellik dışı bakışları olduğunu düşünegelmiştin ya da düşünmeye kendini zorlamıştın, ama bunlara karışan başka hisler de vardı. Belki de o karışan kösnül hisler, bir ressamın profesyonel stoik gözlem niyetine göre fazlaydı. Ve kadın bunları görmüş ve buna yanıt vermişti. Resim çizme arzusuna cinsel yönelimli duygular ne oranda karışırdı? Sen o ana kadar bu meseleyi hiç düşünmemiştin.

Tayn o gün nereye gittiğiniz konusunu annesine anlatmamış olsa gerekti. O Amerikan uçağının enkazı gerçekten de bu çocuğun kendi sırrı olmalıydı. O yüzden akşam yemeğinde büyük ölçüde Japonya'dan bahsettiniz. Sen, Tayn'ın Japonya'ya yönelik, sadece büyük kentlerden ve zenginlerden oluşan harikulade bir ülke olduğuna dair önyargılarını düzeltmeye çalıştın. "Anne" sözlerini çevirirken seni destekler gibi bir tutum içindeydi. "Anne" ile oğlunun Vietnamca konuşmalarını anlayamasan da, para ve kent yaşamını boşlayıp taşrada mütevazı bir yaşam

sürmenin öneminden bahsediyordu sanki. *Bu kadın kentte yaşamış herhalde* diye düşündün. Bu her şeyden önce İngilizce konuşabilmesinden ve ressamlık diye bir mesleğin varlığından haberdar olmasından belliydi.

Tayn'i aranıza alarak sürdürdüğünüz sohbet esnasında bakışlarınız bir an düğümleniyor, sonra yine çözülüyordu. Bu kadını çizme ve ona sarılıp yatma arzusu. Gövdesi, sırtı ve elbisesinin üzerinden seçilebilen omurga çizgisi, kürek kemiğinin üzerindeki kaslarının kıvrımları, ensesinin yumuşak canlılığı, kafasını hoş bir şekilde yana eğişi. Dokunma arzusuyla tuvale yansıtma arzusu senin kafanda birbirine karışıyordu. Bir girdap misali.

Gece yarısı, yanında uzanmış olan kadını ilk fark ettiğinde, bir şey düşünmeden önce, elini uzattın. Şükürler olsun ki geldi bana. *Odasını kiralayan biri olarak ona ilk benim yaklaşmam yakışık almazdı. Onu kendime çekip kollarımın arasında sımsıkı kavrıyorum. Bağrıma basıyorum ve sürtünüyoruz birbirimize. Gırtlağı insan sesine benzemeyen iniltiler çıkaran kadını iki elimle kavrayarak iyice kendime çekiyorum. Sakladığım hisler büyük bir güçle yüzeye çıkıyor sanki. Bedenlerimizin içinden aynı anda ve aynı şekilde kopup gelen arzuların bilincine varıyoruz, ikimiz de bu arzuların gücüne kendimizi bırakmamız gerektiğinde hemfikir oluyoruz, bunu bir adım önce idrak edip yanıma gelen kadına karşı güçlü bir sevecenlik hissine kapılıyorum, sırtını daha da sıkı kavrıyorum. Güzel omurga kemiklerini ve kürek kemiklerinin üzerine el ayalarımla bastırıyorum. Sevinç, hüzün ve özlem gibi farklı duyguların yoğunluğuyla kendinden geçmiş bir halde bana daha bir sokuluyor. O da bana sarılıyor. Çekingence de olsa ısrarlı bir iştah içinde. Ben de onun bu iştahına cevap vererek ellerimi kalçasına doğru indiriyorum. Bu yuvarlaklık, bu sıcaklık, bu ağırlık, bu direniş ve teslimiyet, tenin nemi ve kokusu, senin önünde bedenlerini büzüştürmüş duran iki güvercin misali göğüsleri, usulca çıkarılan giysiler, okşayan ve kavrayan eller, tereddütle açılan bacaklar ve iki bedeninin birleşmesi. İki elle kavranmış bir bel ve hoyrat solunumlar. Ter içinde iki beden. Kadının birden işveli işveli konuşmaya başlaması. Böyle olunca*

tabii doğal olarak dayanamamak... Yo henüz değil, biraz daha ileri gidilebilirim. Daha değil, daha değil. Kıvır kıvır bedeni kadının, bereketli leğen kemiği. Terden ıslanmış güvercinler. Ve nihayet, uzun bir hazzın sonunda bu güç bir doruktan kendini aşıveriyor. Şimdilik buraya kadar. Ve o doruğu birlikte aşmanın, suç ortaklığının bilincinde olmak ne hoş!

Birincisi bitti. Hazzın parçalarının bir yerlerde kalmış olabileceğini düşünerek, bağlı kalma arzuları içinde olsanız da, yavaş yavaş bedenlerinizi birbirinden ayırdınız. Yavaş ve derin nefes alıyordunuz ikiniz de.

"Adın ne?"

"Hı?"

"Adını söylemedin henüz bana."

Muhatabın kulağının dibinde usulca fısıldadı. Bu hareketi de sizin içinizi gıdıkladı ve iştah verdi.

"Tayn'ın annesi."

"Sen sadece birinin 'anne'si değilsin ama. Bir adın olmalı."

"An."

"An mı?"

"Evet, An. Ngyuen Ti An. Senin adın ne?"

"Teççi."

"Teççi, Teççi." Ağzının içinde kısık bir sesle yineleyerek ezberlemeye çalışıyor gibiydi. İngilizceye özgü bir telaffuzla, Vietnamcanın tınısı birbirine karışıyordu. Bunu şirin buldun sen. O ana kadar adlarınızı birbirinize söylememiş olmanız tuhaftı.

Fısıltılarla yaptığınız sohbet sürüyordu. İç içe geçen kelimeler kulaklarınızın dibinde telaffuz ediliyor, her söylenişlerinde dudaklar kulaklara, bazen dudaklar birbirlerine değiyor, diller birbirine temas ediyordu. Dudakların kadının ensesine öpücükler konduruyordu. Bu sırada ellerin keşifler yapıyor, bu da kadının bacaklarını ve belini hareketlendiriyordu. An'ın elleri davetkârdı. An'ın kalçası avuçlarından taşıyordu. *O yuvarlaklık.*

"İngilizceyi nerede öğrendin?"

"Artık olmayan kentte. *Yitik kent* Saygon'da*."

* Vietnam Kurtuluş Savaşı'nı Vietnam Ulusal Kurtuluş Cephesi'nin (*Vietkong*) kazanmasıyla yeni yönetim Saygon'u Gia Dinh iliyle birleştirerek bu yeni kente kurtuluş savaşının önderi Ho Chi Minh'in adını verdi. (ç.n.)

"Saygon ha!"

"Evet. O canlı kentte. Burası dedemle büyükannemin köyü. Annemle babam Saygon'a göçmüş. Amerika'yla savaş bittikten sonra o şehirden soğudum. Buraya döndüm. Kocamla da burada tanıştım. Sonra Tayn doğdu. Mutluyduk. Fakat sonra kocam savaşa gitti. Bir daha da dönmedi."

"Başka bir savaşa mı?"

"Kamboçya'yla."

"Haa, Vietnam Kamboçya Savaşı."

Bir çayırlıkta yapılmakta olan bir muharebe imgesi aniden gözlerimin önünde canlanıyor: Makineli tüfek kurşunları, siper havanı mermileri, roketler, mayınlar, bombalar... Ateşlerin tokuşturulduğu alev alev yanan mahşerî savaş meydanında ilerlemeye çalışan bir askerin görüntüsü... Şu an senin kollarındaki bu bedeni bırakıp sefere çıkmış olmaktan dolayı duyduğu onulmaz pişmanlık ve öfke hissini hayal ettin ve sen o adamla bu kadını paylaşmakta olduğunun ayırdına vardın. *Savaşın heyecanı arasında bu cazibe kütlesini unuttun mu yoksa? Karının kollarımın arasında olmasına kızıyor musun? Daha ziyade bir tür "yoldaşlık" duygusu ağır basmıyor mu? Yanılıyor muyum? Şu belin inceliği, şu terden ıslanmış kaygan ten, pürüzsüzlük, şu oylukların kalınlığı, şu sarılan kolların gücü, iniltiler, işte bunlar ikimizi bağlamıyor mu birbirimize. Evet, ne dersin "yoldaş" ha? Sağsan ve bu dünyada bir yerlerdeysen, buraya gel de savaş benimle! Seninle tenlerimizi çarpıştırarak boy ölçüşmek ilginç olur hem. Dövüşmek de hoş bir şeydir. Yaşamak böyle bir şeydir işte. Eğer öldüysen, ölüysen yani, bizim burada böyle oynaşıp eğlenmemizi seyret de pişmanlık ve öfkeye kapıl! Kıskançlık ve çekememezlik hisleriyle sancılan dur! Kabullenememenin, sevgilini unutamamanın verdiği pişmanlık duygularıyla dolup taşan bir hayalete dönüş. Yakışır sana!*

An'ın bedeninden haz alıyordun, onun da senden haz aldığını görünce aldığın haz daha da artıyordu. Buna koşut olarak gündüz Tayn'la birlikte gördüğünüz uçak enkazı bilincinin diplerine batmaktaydı. Ölmüştü, ölüydü. İşlevini yitirmiş, paramparçaydı. Buna rağmen içinde bulunduğu çevre onu dışlı-

yordu. Etrafındaki ağaç ve bitkilere kendisini aralarına almaları, dalları, otları ve yapraklarıyla gövdesini kaplayıp kendisini saklamaları için yalvarıyordu. Fakat onun bu isteği ancak onlarca yıl sonra gerçekleşecek bir şeydi; o da eğer hiçbir insan tarafından görülmezseydi. Tayn'ın onu keşfetmiş olması uçağın doğanın içinde kaybolup gitme arzusunun gerçekleşmesini daha da zorlaştırmıştı.

An'ın bedenini tersine çevirip arkasından onunla birlikte olmaya başladın. Bir yandan kalçanı oynatırken, diğer yandan ellerinle kadının kollarının üst kısmını kavradın ve bütün gücünle kollarını iki yana açtın. An'ın hafif havada duran kalçasını hissediyordun ritmik olarak. Dudaklarının arasından ağlar gibi bir ses sızıyordu. Siz bir uçaktınız. Birlikte uçuyordunuz. Onun sırtıyla senin göğsün terden kayganlaşmıştı. Katiyen düşmeyerek stratosfer tabakasında uçmayı sürdüren bir uçaktınız.

Sevişmeniz sona erip bir süre mahmurlaştıktan sonra, yine birbirinizin kulağına fısıldayarak konuşmaya başladınız.

"Resmini çizmek istiyorum."

"Benim resmimi mi?"

"Mesela bak, şunları çizsem" deyip göğüslerini kavradın. Bunun üzerine burnundan gelen tatlı ve kısık bir inleme sesi çıkardı. "Şu sırtını. Enseden sırtına kadar olan yerlerini."

"Yer yok. İnsanların gözleri üzerimizde zaten."

"Dağda bir yerlere gitsek mesela?"

"Olmaz! Esas öyle bir şey yaparsak dedikoduya mahal vermiş oluruz. Dağlık yerde böyle bir şey yaptığımızı sanırlar" diyerek göğsünü okşadı ve "Mümkün değil. Burada kalman bile sorun şu anda. Dulum ben. Üstelik zaten, ben bu köye dışarıdan gelmiş bir yabancı olarak görülüyorum."

"Demek öyle?"

"Erkekler musallat olur bana. Muhatap almazsam kibirli, kendini beğenmiş derler. Öyle bir niyetim yok, ama diyelim ki birisini muhatap aldım, bu sefer de köyün kadınları başıma üşüşür, rahat bırakmazlar beni. Can sıkıcı durumlar ortaya çıkar, anlıyor musun?"

"Peki ya benim için bir şey diyorlar mı?"

"Tabii, dedikodu yapılıyor. Fakat önemli değil. Daha, Tayn'ın seni ilk buraya getirdiği gün burada kalmanı istemiştim."

"İşlerin bu noktaya varacağı aklına gelir miydi?"

"Katiyen!"

"Ha ha ha."

"Ölen kocamın anası bana karşı pek müşfiktir. Sever beni. Köyün zengin ailelerinden birinin reisi olduğu için köyde herkes saygı duyar ona. O kadın hep beni kollar. Tarla işlerimde yardımcı olmaları için ırgatlar, rençberler yollar. Seni de biliyor. Senin Tayn'la sağa sola gittiğini duymuş. Tek torunu olduğu için Tayn'ın mutlu olması herkesi mutlu ediyor. O yüzden burada kalmana ses çıkarmıyorlar."

"Fakat tüm bunlara rağmen seni çizemiyorum."

"İşte o mümkün değil. Haddimizi aşmak olur öyle bir şey yapmak."

Ertesi günden itibaren sen köylülerin yüzlerini resmetmeye başladın. An'ın yakın arkadaşlarından başladın ve köyün nüfuzlu kişilerinin resimlerini çizdin. Her seferinde iki adet çiziyor, bunlardan birini poz veren kişiye hediye ediyordun. En başta An'ın kaynanasının evine gitmiştin. Seni oraya götüren Tayn'ın havasına diyecek yoktu. Büyük ve tombul bir bedeni ve resme çok uygun güzel bir yüzü vardı. Bu kadın sayesinde senin köydeki varlığın onaylanmış oldu. Neredeyse bütün köylüler röntgen çektirmeye gider gibi sana resimlerini yaptırmaya geldiler.

Sadece An ve Tayn'la değil, köyle ve köylülerle böyle koparılması güç bağlar kurmak hiç de senin tarzın değildi aslında. Gezginin mutlaka bir gün Japonya'ya dönmesi gerekiyordu. Her gece gönül eğlendirirken An'a bundan bahsediyordun.

Bir gün yurduma dönmeliyim. Biliyorum. Ama daha erken. Bu gece de kal. Yine böyle birlikte olalım. Birlikte bir ömür geçirecek haliniz yoktu. Sen bir yabancıydın. *Yine geleceğim. Bekleyecekmiş beni. Gerçekten gelir miyim buraya acaba? Ya o beni bekler mi? Fakat bu şekilde konuşmak insanın gönlünü ferahlatıyor. Ne kadar da mutluyuz. Bedenlerimiz bu halde ne kadar da rahat. Evet, evet işte orası. Evet, çok hoş.*

Sonunda An'ı da çizdim. Bir gün, An Tayn'ı komşu köye bir şeyler aldırma bahanesiyle gönderdi ve siz de An'la anlaşarak, dedikodu olmasın diye ayrı ayrı bir dağa gittiniz, ağaç dallarının arasından sızan güneş ışığıyla aydınlanan ormanlıkta sen An'ın sırtının resmini çizdin. Yarı yarıya soyunmuş, öte tarafa bakarak poz veren kadının güzel sırtını resimlerken üçüncü kâğıt, dördüncü kâğıt, derken kâğıtları tükettin. Bu çizimler seni çok tatmin etmiş, istediğin gibi çizmeyi başardığını düşünmüştün.

Bunlarla uğraşırken aradan haftalar geçmiş, senin köyden ayrılacağın günler gelip çatmıştı. Çizeceğin her şeyi çizmiştin. Resim malzemelerin de tükenmişti. Japonya'daki işlerini de daha fazla boşlayamazdın. Hemen hemen hiç irtibat kurmadığın için iş bağlantıların senin kayıplara karıştığını falan düşünüyor olmalıydılar. Tayn'ın üzülmesi, An'ın yüreğinde ve bedeninde bir boşluk oluşması, dedikodular... Yaşadığınız hazların bedelini ödeme günleriydi bunlar... Arkanda bıraktığın günahlar. Bilmediğin bir köye girip samimi dostlar edinmenin cezası ödenecekti, fakat bu cezayı asıl çekecek olan sen değildin. Tayn seni otobüse bineceğin yere kadar geçirdi, An ise uzaktan bakıyordu. Ertesi ay gene gelecekmiş gibi bir çehre takınıp bunun yalan olduğunu bilerek otobüsüne bindin. Uzakta dikilen An'a ve otobüsün yanı başında dikilen Tayn'a bakarak, otobüsün hareket etmesini bekledin.

Yaşamak, canlı olmak işte böyle bir şey. Her zaman iyi şeylerle kötü şeyler bir ikili takım oluşturur. Ölmüş uçak anlamaz böyle şeylerden!

9. Kaoru

İlk duruşma bittikten sonra, Avukat Kadir ve Kondra Bey ile görüşerek davadaki gelişmelerle ilgili genel bilgi aldım. İddianamenin içeriği tahmin ettiğimiz gibi, ağabeyimin iki yüz gram miktarında bir eroini dışarıdan ülkeye soktuğu şeklindeydi. Savcılık ciddi ciddi hiç olmamış olayları olmuş gibi sunuyordu. İddianamede Agūs'un adı da geçmiyordu. Muhtemelen sorgu tutanakları da bunu doğrulayacak şekilde oluşturulmuştu. Ağabeyimin iki nüshalık sorgu tutanağına imza attırılarak söylemediği şeyleri söylemiş gibi gösterilmesine çok öfkelenmiştim, ama Kadir Bey tutanakları reddetmenin yeterli olacağını söylüyor, bu konuda oldukça soğukkanlı ve kendinden emin görünüyordu. İfade tutanaklarının delil olarak kabul edilip edilmeyeceğine yargıç hanım karar verecekti.

O yüzden asıl mesele, ağabeyimin iki yüz gramlık eroini Tayland'dan ülkeye soktuğu iftirasının nasıl çürütüleceğiydi. Onlar birçok delili mahkemeye sunacaktı şüphesiz. "Bunların

hepsini çürütüp geçersiz kılarak tümünün bir tertip, bir komplo olduğunu kanıtlamaya çalışacağız!" dedi Avukat Kadir. Mahkemeye sunabileceğimiz delil pek yoktu. Ağabeyimin kişiliği ve toplumsal konumunu ortaya koyan Japonya'da hazırlattığım dosyalar onun bir hippi olmadığını açıkça gösterecekti. Bali'ye gelme nedeninin de güzel resimler yapmak olduğunu söyleyebilirdik. Ben de tanıklık yapabilirdim. Fakat bunlar dışında elimizde hiçbir şey yoktu. Davanın asıl konusu ağabeyimin kişiliği değil, eylemleri, yaptıklarıydı çünkü. Fakat havalimanında yakalanmadığı için eroini yurtdışından getirdiğine dair kesin bir delilin bulunmaması beni biraz olsun rahatlatıyordu. Bali'de on gün geçirdikten sonra tutuklanmıştı. Ülkeye dışarıdan uyuşturucu soktuğunu ispat etmek o kadar kolay olmayacaktı kısacası.

"Agüs'u bulamaz mıyız ya?"

"İmkânı yok. Bir kere adı sahtedir, üstelik ağabeyinin belleğindeki imgeler haricinde elimizde onunla ilgili hiçbir ipucu yok. Bir resmi bile yok. Polis onu gizleyecektir, kaldı ki Bali'den çoktan ayrılmış da olabilir. Şimdilerde başka bir yerdeki başka bir emniyet müdürlüğünün muhbirliğini yapıyordur muhtemelen. Tüm emniyet müdürlüklerinin etrafında bunun gibi tipler asalaklık ederler hep. Onu bulsak bile çıkarımıza uygun bir ifade vermez ki. Daha en başından karşı tarafın adamı bu herif."

"Agüs'un oraya geldiğine dair Pandora Cottage Oteli'ndeki görevlilerin tanıklık yapmalarını sağlayabiliriz. Böyle birinin otele geldiği anlaşılmış olur."

"Adı üstünde, Pandora Cottage, 'cottage'lerden sağa sola dağılmış kulübelerden oluşuyor. Yani resepsiyondakilerin gözüne görünmeden oraya girip çıkmak çok kolay. Binaenaleyh onu kimse görmemiştir kanımca."

"Ya yargıç hanım savcılık makamının hikâyesini onaylarsa?"

"Fevkalade kötü bir netice ortaya çıkabilir o durumda."

O günün akşamı şehri gezdim. Teççi içerideydi, bense özgürdüm. Beni kaygılandıran birçok şey vardı kafamda, fakat hazır burada olduğuma göre etrafı gezip görmek istiyordum.

İlk geldiğimde kaldığım Sanur bölgesi lüks otellerin sıralandığı, otobüslerle turist gruplarının geldiği ve gece saatlerinde sokakları son derece tenha olan bir yer olduğu için dışarı çıkıp

gezme arzusuna kapılmamıştım hiç. Ne var ki şu an kalmakta olduğum Kuta ve Legian bölgeleri çok canlı, cıvıl cıvıl, çıfıt çarşısı gibi karman çorman bir yerdi. Dar sokakların her iki yanında hediye dükkânları ve lokantalar dizilmişti. Benim kaldığıma benzer küçük oteller çoktu. Sokaklarda aylak aylak dolaşanların çoğu hippiler ve sörfçüler gibi züğürt tiplerdi. Ve etrafları onlara bir şeylere satmaya çalışan, onları bir yere götürmek isteyen ya da sadece onlarla arkadaş olmak isteyen Balililer ve Cavalılarla çevriliydi.

Böyle bir semtte bulunmak, kimseciklerin tanımadığı bir *hiç kimse* olduğum duygusunu uyandırıyordu bende. Diyeceğim, keyfim yerine gelmişti. Bugün olduğu gibi duruşmalara katılarak, sonrası için planlar yapıp istişarelerde bulunurken kendimden, yani Nishijima Kaoru'dan başkası olamıyordum. Bu da beni fena halde yoruyordu. Fakat bu gece öylece sokaklarda dolaşırken o kimlikten kurtulup kimselerin tanımadığı meçhul birine dönüştüğümü hissettim.

Cıvıl cıvıl cadde boyunca yürüdüm ve köşeden saptım. Birkaç dükkânı geçtikten sonra bir *varung*'a girdim. Buralarda "kafe"ye "varung" dendiğini biliyordum. O kadar da cahil değildim yani anlayacağınız. Girdiğim mekân yabancı hippilerin sıklıkla toplandıkları bir yere benziyordu ve *Paris*'te takıldığım kafeleri andırıyordu. *Bali*'deyse böyle bir kafeye hiç girmemiştim.*

Dışarıda sokağa bakan masalar vardı. İçerisi de oldukça geniş görünüyordu. Girip bir masaya oturduktan sonra şöyle bir etrafa göz attım. Müdavim izlenimi veren iki grubun haricinde genelde çiftler ağırlıktaydı. Benim gibi tek başına oturanların sayısı iki ya da üçü geçmezdi. Kadın olarak tek başınıza seyahat etmenin erkeklerin size seslenip sizinle konuşmak istemesi gibi can sıkıcı yanları vardır. Ama ben bu tür durumlarla başa çıkma konusunda oldukça iyiydim.

Henüz akşam yemeği yiyecek kadar kendimi aç hissetmediğim için bir sütlü kahve, yani *café au lait* söyledim. İyi kötü

* "Bali", Japoncada "L"ye tekabül eden bir ses olmadığından "Bari" (バリ) şeklinde telaffuz edilir. "Paris" ise "Pari" (パリ) kelimesiyle ifade edilir. Dolayısıyla yazar burada, yazılışları da çok benzeyen "Bali"/*Bari* ile "Paris"/*Pari* adları arasında bir kelime oyunu yapıyor. (ç.n.)

günlük işlerimi bitirmiştim. Biraz formalite icabı olan ilk duruşma da geçmişti. Şöyle tadını çıkara çıkara bir *café au lait*'yi yudumlamak benim de hakkımdı. Böylece keyfim yerine gelirdi hem. Büyükçe bir kupaya doldurulmuş bir *café au lait*'nin hayalini kuruyor ve hevesle bekliyordum.

Tuvalete gidip beş dakika sonra geri döndüğümde siyah etek üstüne beyaz bluz giymiş garson kızın masama bıraktığı şeyin bir *café au lait* kupası değil, büyük bir tabak olduğunu gördüm. Tabağın ortasına tepeleme pilav doldurulmuş, etrafına da çeşitli yiyecekler yerleştirilmişti. Lezzetli görünüyordu aslında. Benim siparişim değildi ama.

"Bu benim değil" diye seslendim garson kıza, otururken. "Benim ısmarladığım şey *café au lait*."

Tam o sırada:

"O benim siparişim" diye seslendi yan masada oturmakta olduğunu sandığım biri.

Sesin geldiği yöne bakınca otuzlu yaşlarda bir Avrupalı adam olduğunu gördüm. Yeşil tişört ve *chino* pantolon giymişti. O da benim gibi tek başına oturuyordu masasında.

"*Nasi champur* benim."

Garson kız tam eğilmiş, o oldukça ağır görünen tabağı adamın önüne koymak üzere almaya yeltenmişti ki adam:

"Dur, dur, ben o masaya geçeyim bari. Tabağın ayakları yok ama benim var" dedi garson kıza, sonra bana dönerek "Sakıncası yok değil mi?" diye sordu.

"Sordu" dediğime bakmayın, yanıtımı beklemeden gelip masama kurulmuştu bile! Ne küstahlık ama!

"Eh tabii buyur!" demek zorunda kaldım adamın bu emrivaki tavrı üzerine. Aslına bakarsanız birileriyle laflamanın bana iyi geleceğini de düşünmüştüm. O kadar fena birine de benzemiyordu.

"Birini mi bekliyordun yoksa? Eğer rahatsız ediyorsam kalkayım" diye sorunca "hayır" anlamında başımı iki yana salladım.

"O yediğinin adı ne?"

"Dedim ya, *nasi champur*. Sen de ister misin?"

"Yok, almayayım sağ ol."

Tam o sırada, sabırsızlıkla beklediğim *café au lait* geldi.

İkimiz bir süre sessiz kaldık. O yemeğini yedi, bense içeceğimi yudumladım. Adam ne müthiş bir iştahla silip süpürüyordu önündeki yemeği.

"Ya, kusura bakma ben seni rahatsız ediyorum, değil mi?"

Uzun süre yemeğine dalıp benimle tek laf etmeyerek saygısızlık ettiğini düşünmüş olmalıydı ki, böyle sormuştu bana.

"Yo, rica ederim. Öyle iştahla yiyordun ki, bakakalmışım sana."

"Hiç sorma! Dün bütün gün uyuduğum için epey acıkmışım."

"Uyku tatlı geldi herhalde. Hiç öyle hasta gibi bir halin yok da..."

"Evvelki gün ölümden döndüm ben. Onun yorgunluğuyla kendimden geçmişim. Uyanamadım."

"Öyle mi, geçmiş olsun da... Biraz abartıyorsun sanki? Benim bildiğim insanlar öyle kolay kolay ölümden dönmez. Nasıl oldu bu?"

"*Eskimo kayığı* yaparken."

"Eskimo kayığı hani şu kısacık küreklerle sürülen küçük kayıklar var hani, o mu oluyor?"

"Evet. Doğu tarafında Nusa Penida isimli bir ada var. Oraya gitmiştim Eskimo kayığımla. Orası Bali Sahili'nden tam on kilometre uzakta olduğuna göre, oraya gidişim bir buçuk saat kadar sürmüş olmalı. O kadar da uzak değil yani. Ondan önceki gün Chandidasa'dan gitmiştim oraya."

Café au lait'yi yudumlayarak adamı dinliyordum. Esmer olmasından, boyunun fazla uzun olmamasından ve İngilizce konuşurken "R"leri fazla güçlü telaffuz edişinden Güney Avrupa'daki bir ülkeden olduğunu tahmin ediyordum.

"Orada geceyi geçirip ertesi gün öğle saatlerinde dönmek üzere kayığımla denize açıldım."

Konuşmasına bir süre ara verdi ve yemeğinden bir-iki lokma yedi. Sonra kaldığı yerden anlatmaya devam etti:

"Fakat gelirken kullandığım güzergâhtan gitmenin sıkıcı olacağını düşünüp adanın yarısının sahil şeridini turlayarak Bali'ye yönelmeye karar verdim. Bunun için de adanın güneyinden açıldım denize. Her ne kadar bu güzergâhı tutarak yolu uzatmış olsam da, normal koşullarda en fazla iki saatte Bali'ye varırdım."

"Ama ..."

"Ama adanın güneyinde tahmin ettiğimden çok daha güçlü bir akıntı vardı. Bu sporu yıllardır yaparım. Bali çevresindeki med cezirleri de, akıntıları da çok iyi bilirim. Ne var ki evvelki günkü akıntı hiç öngöremeyeceğim denli feci bir şeydi. Göz açıp kapayasıya kayığım sürüklenmeye başladı."

"Eskimo kayığı tehlikeli bir spor mudur?"

"Yok canım, kesinlikle değil. Güvenli ve eğlenceli bir spordur. Böyle bir olay ilk defa başıma geldi. Üstüne üstlük, rüzgâr da güneyden esmeye başlamasın mı? Rüzgâr beni kuzeye sürüklüyordu. Bütün gücümle küreklere asılsam da nafileydi; Chandidasa'ya bir türlü dönemiyordum. Senin anlayacağın akıntı beni doğuya götürürken rüzgâr kuzeye itiyordu. Neticede kuzeydoğuya doğru, Bali'yle Lombok Adası'nın arasındaki Lombok Boğazı'nın tam ortasına sürüklenmekteydim. Eğer böyle gitmeye devam edersem o büyük Bali Denizi'nde bulacaktım kendimi. Bali Denizi'ne bir kez girdim mi Sulavesi'ye kadar hiçbir kara parçası olmayacaktı; düşünebiliyor musun? Kayığımda biraz su stokum vardı, ama yiyecek hiçbir şey yoktu."

"O halde, hakikaten de ölümden dönmüşsün."

"Eh tabii ki. Sana kendimi beğendirmek için uydurduğumu falan mı sandın. Bu arada senin adın ne?"

"Efendim?" Birden gelen böyle bir soruyu beklemediğim için afallamıştım. "Kaoru."

"Ben de Manolo. Ne diyordum? Ha, öylece gitgide daha uzaklara sürükleniyordum. Kollarımda, omuzlarımda, kaslarımda derman kalmamıştı. Fakat neticede bir ölüm kalım meselesi olduğu için tüm gücümle küreklere asılıyordum. Diğer yandan, akıntıya direnmenin nafile olacağının, beni daha da yormaktan başka bir işe yaramayacağının bilincindeydim. O yüzden kayık akıntıyı dik kesecek, akıntının çaprazına gelecek şekilde çekiyordum kürekleri; böylece ilk fırsatta akıntıdan çıkmayı hedefliyordum."

"Çıkışını bulamadığın bir otoyolda boyuna ilerlemek gibi yani..."

"Aynen öyle! Gitgide daha da uzaklaşıyordu. Solumdaki Agung Dağı'nın görünüşü değişmeye başlamıştı. Adanın doğu-

suna gelmiş olmalıydım; Agung Dağı'nın üzerine Seraya Dağı'nın gölgesi düşmekteydi çünkü. Ve hızla Bali'nin kuzeyine doğru sürüklenmekteydim."

"Ee, ne yaptın?"

"Ne yapayım? Küreklere asılmaktan başka çare yoktu. Bali gittikçe daha fazla uzaklaşıyordu benden. Bu durum karşısında artık, her şey bitti, diye düşündüm. Bitkinlik son haddindeydi. Kaslarım, akciğerlerim, kalbim, her yanım ağrıyordu. Fakat biliyor musun son anda bu tehlikeden sıyrılmayı başardım."

"Öyle mi?"

"Batıya, hep batıya doğru yol alıp Amed Kumsalı'na yaklaştım. Kıyının yakınlarına gidebilirsem, akıntı olmazdı oralarda. Rüzgârı da Suraya Dağı keserdi. Bu son aşamada asgari düzeyde bir güç kullanarak kürek çekmekle yetindim ve yavaş yavaş kumsala yaklaştım."

"Ve kurtuldun ha?"

"Evet!"

"Geçmiş olsun tekrar... Hadi, biraz daha ye bence."

"Yok. Ne kadar acıkmış olursam olayım, bundan bir tabak yeter bana. Zaten bunun adı *nasi champur deluxe*. Normal porsiyonun iki katıdır. Şimdi kahve keyfi yapmak istiyorum."

Böyle dedikten sonra garsonu çağırıp Bali kahvesi ısmarladı.

"O dehşet verici anlarda dua ettin mi?"

Neden böyle bir soru sorduğumu hâlâ tam olarak anlayamıyorum. Dua etmek gibi uhrevi şeylere hiç ilgim olmamasına karşın, neden o anda, "dua" kelimesi dudaklarımdan dökülüvermişti acaba?

"Hayır, etmedim" diye yanıtladı beni. "Sonuçta, canımın derdine düştüğüm ve bütün zihnimi canımı kurtarmak için küreklere asılmaya yoğunlaştırdığım için dua etmeyi düşünecek lüksüm yoktu. Ayrıca, burada beni kurtaracak olan şeyin dışarıdan yardımıma yetişecek bir manevi güç değil, kendi kaslarım olduğunu anladığım için de olabilir. Üstelik, inançsız bir insanımdır ben, zaten normalde de dua etmem."

"Ben de öyle."

Onunla daha fazla konuşmak isterdim, ama birden, bir şeyler beni Teççi'nin içinde bulunduğu belaya, yani gerçeklere

dönmeye çağırdı. Bir süreliğine eğlenceli zaman geçirebilmiştim. Ne var ki Manolo'nun aksine Teççi'yle ben hâlâ denizde uzaklara doğru sürükleniyorduk. Tüm gücümüzle küreklere asılmazsak dehşet verici şeyler olabilirdi. Ve bunlara karşılık, bizim durumumuzda kürek çekmenin neye tekabül ettiğini, ne yapmamız gerektiğini bile tam olarak bilmiyordum.

Bu Eskimo kayığı hikâyesini dinlemenin içimde uyandırdığı büyük heyecan soğumuştu. Artık orada daha fazla duramayacağımı hissetmeye başlamıştım.

"Müthiş bir hikâyeydi. Sağ ol! Yine görüşelim, e mi?" deyip, bu tuhaf davranışım üzerine şaşkınlıktan ağzı açık kalmış Manolo'yu orada bırakarak otelime döndüm.

O gece yatakta öğlen yaşadıklarımı anımsadım ve mahkeme sürecine dair endişelerim üzerine düşündüm. Avukat Kadir'in mahkemenin adaletle de gerçeklerin ortaya çıkarılmasıyla da ilgisi olmadığına ilişkin sözlerinin anlamını sonunda kavramıştım. İki zıt gücün birbiriyle çarpışması gibi bir şeydi bu. Mahkemede birçok söz uçuşuyordu, ama bu sözler bir tek topu tekmeliyorlardı. Futboldaki gibi, rakip takım tarafından zayıf noktan tespit edilirse sana gol atarlardı. Yani savunman da hücumun da kuvvetli olmalıydı bu oyunda. Ne var ki mahkemenin futbol maçından farkı kimin kaç gol attığını dava sürecinde bilemiyordunuz. Gidişat hakkında bir fikir edinebiliyordunuz, ama netice sürecin sonuna kadar belli olmuyordu. Bu oyunda Teççi top değil, kazanana ödül olarak verilecek kupaydı. Ne olursa olsun, rakibin eline geçmemesi gereken bir kupaydı hem de.

Buraya kadar çok uğraşmıştım, ama durum pek iyi görünmüyordu. Ağabeyimle ben, güçlü akıntı ve rüzgâr tarafından sürüklenmekteydik. Kadir Bey, fevkalade kötü bir neticenin ortaya çıkabileceğinden söz etmişti. Bu da ağabeyimin işlemediği bir suçtan ötürü uzun yıllar boyunca kapalı duvarlar ardına kapatılıp zincire vurulması ya da en kötü durumda idam edilmesi anlamına geliyordu. O iğrenç emniyet müdürünün

terfi arzusu yüzünden öldürülmek; böyle aptalca bir şey olamazdı! Buna katiyen izin veremezdim! O herifi kendi ellerimle gebertmek istiyordum. O derece öfkeliydim, anlayacağınız!

Birkaç hafta içinde ağabeyimin kaderi belli olacaktı. Dehşet verici bir şeydi bu. Şimdiye kadar yüzlerce defa güçsüzlük hissine kapılmıştım, fakat bu kez güçsüzlüğüm, elimden bir şey gelmemesi feci bir sonuca yol açacaktı. Eğer kötü bir karar çıkarsa, sonraki süreçte, yaşamımızı nasıl bir ruh hali içinde sürdürecektik acaba? Düşünmeye başlayınca elim ayağım birbirine dolanıyordu. Biraz da, odam pek rüzgâr almadığı için çok nemli ve sıcak olduğundan o gece hemen hemen hiç uyuyamadım.

Ertesi sabah, girişin yanında bulunan otelin restoranına giderken resepsiyondaki genç oğlan eliyle bana işaret etti.

"Ne var?"

"Sen gazeteye çıkmak" diyerek, bana gazeteyi gösterdi. Bu Endonezya gazetesinin ilk sayfasında fotoğrafım büyük boy olarak yayımlanmıştı. Mahkemede otururken çekmişlerdi. Yaşadığım sarsıntıdan dizlerimin bağı çözüldü, yere yığılacaktım.

"Ne yazıyor?"

"Ee, *Bir Japon uyuşturucudan tutuklanmak... Mahkeme... Yargı süreci devam etmek... Bugün ilk duruşma....*"

Ağır aksak, beceriksizce ve vasatın altında bir çeviriydi, ama yine de, Teççi'nin mahkemesinin gazetenin ilk sayfasına çıkacak kadar önemli bir haber olduğunu anlamış oldum bu sayede.

"*Suçlu Bali'ye çok uyuşturucu sokmak... Duruşma salonunda suçlunun Japonya'dan gelen kız kardeşi olmak... Kara elbise giymek... Teni de beyaz olmak... O yüzden dikkatleri üzerine çekmek... Ciddi ve kaygılı görünmek... Dilimizi bilmemek... Güzel kadın... (Fotoğrafa bakmak)*"

Çevirdikten sonra resepsiyondaki genç oğlan yüzüme bakıp pis pis sırıttı. *Neresi gülünç ulan bunun!*

"Ver bakayım onu bana" deyip gazeteyi elinden kaptığım gibi odama döndüm.

Yatağımın kenarına oturup yeniden gazeteye baktım. Endonezya dilinde olduğu için tek anladığım şey fotoğraftı. Henüz mahkeme başlamadan önce, duruşma salonunda oturmuş halimi yandan çekmişlerdi anlaşılan. Fotoğrafımın çekildiğini hiç fark etmemiştim. Fakat bu fotoğrafı bu kadar yer kaplayacak bir şekilde gazeteye koymalarının haberin içeriğiyle en ufak bir ilgisi bile yoktu. Olaya magazin boyutu katmayı hedeflemişlerdi herhalde. Üstelik benim ten rengim diğer Japonlarla kıyaslandığında oldukça esmerdir. Şimdiye kadar bunu hiç kafaya takmamıştım, buna rağmen tenimin beyaz olduğu hayatımda ilk kez söyleniyordu. Kendimi adeta bir sirkte teşhir ediliyormuş gibi hissetmeye başlamıştım. Bundan sonraki her duruşmada böyle mi olacaktı? Belki de herkes yüzümü tanıyacak, sokakta yürürken arkamdan konuşacaklardı... "Bu kadın, hani şu uyuşturucu kaçakçısının kız kardeşiymiş" diye fısıldaşacaklardı... Bu sözlerin her birine teker teker karşı çıkmam mümkün değildi. Zaten dillerini bilmiyordum ki. Neredeyse söyledikleri hiçbir şeyi anlamıyordum. Böylece hakkımızda dedikodu yapılıp gidecekti. "Kötü şeyler yapmış Japon'la kız kardeşi" şeklinde bir imge oluşacaktı bu insanların zihinlerinde.

Haberin içeriğini anlayamasam da, Latin alfabesiyle yazılmış olduğu için okumaya çalışıyorum. Adımı, "Kaoru Nishijima" diye yazmışlardı. Bu bilgileri gazetecilere kim vermişti? Bunlar ancak otel çalışanları ve polisler gibi benim pasaportumu görmüş kişiler olabilirdi. Büyük bir genişlik ve yüzsüzlükle insanların isimlerini sızdırabilecek kadar aşağılık insanlardı bunlar! Zaten polisin açıklamalarını hiç sorgulamadan aynen aktarmışlardı bu habere. Ağabeyimin çok miktarda eroini ülkeye soktuğu yalanını yayıyorlardı.

İşte o zaman ilk defa bu Bali'deki insanların ağabeyimin durumunu nasıl algıladıklarını anlamış oldum. Şu ana kadar, ağabeyimin içinde bulunduğu yargı sürecinde muhataplarım Japon diplomatlar, İnagaki Hoca, avukat ve bizzat Teççi'ydi. Ardından, mahkeme başladıktan sonra, yargıç ve savcıları görünce bu insanların da muhatabım olduğunu hissetmiştim. O iğrenç emniyet müdürünü en somut düşmanım olarak tahayyül etmiştim. Fakat bu gazeteyi adadaki herkes okuyordu. Herkes

benim fotoğrafımı görüp "Bu kadın o uyuşturucu kaçakçısının kız kardeşi!" diye düşünüyor olmalıydı. Mahkeme yüzünden ben, gazetecilerin kafalarına göre fotoğraflarını çekip gazeteye koyduğu bir nesneye dönüşmüştüm. Başka bir deyişle gazeteci denen avcıların peşinden koştuğu avlanması yasal ve meşru bir av hayvanı olmuştum.

Gazetedeki haberde beni o kadar merkeze koymuşlardı ki, sıradan insanlar herhalde bu davada yargılanan ağabeyimden bahsederken onun adını doğrudan anmıyor, "hani şu gazetede fotoğrafları çıkan kız vardı ya, onun ağabeyi" diye beni araya koyarak dolaylı yoldan ondan bahsediyorlardı herhalde! Fotoğrafımın gazeteye çıkmasıyla birlikte, ağabeyimin olayı gitgide genişleyecek, git gide gündemde daha da büyük bir yer işgal etmeye başlayacaktı. Artık basın beni ve ağabeyimi bir ikili takım olarak satmaya başlamıştı. Sorumsuz kitlelerin ilgi nesnesiydik. Buranın medyası açısından nadir ve kıymetli bir haber malzemeleri ayaklarına kadar gelmişti. Haber programlarının yurtdışı çekim ve röportajlarında koordinatörlük yapan biri olarak bu düzeneği çok iyi anlıyordum. Anlaşılan *boyalı basın* ya da *tabloid basın* denen çağı yaşayan sadece Japonya, Fransa ve Amerika gibi gelişmiş ülkeler değildi; Endonezya da bu çağa girmişti.

Geçen akşam mahkemenin futbol gibi bir şey olduğunu düşünmüştüm. Bu benzetmeyi bir yerlerde birilerinden duyduğum hissine kapıldım ve gazeteye bakarken anımsadım. İnagagaki Hoca'dan duymuştum. Af Örgütü konusunda kendisine danıştığım zamandı. Ağabeyiminki gibi olayların milliyetçilikle körüklenerek, kitlelerin kurbanı top yapıp tekmelediği bir futbol maçına kolaylıkla dönüşebileceğini, fakat kimsenin o vahşi oyuna top olmak için kitlenin ayaklarına bile bile kendini atacak kadar aptal olmadığını söylemişti. Tesadüfen Teççi o top olmuştu işte. Ve gazetede çıkan fotoğrafımdan ötürü herkesin diline düştüğüm için beni de sadistçe tekmeleyeceklerdi. Elbette, ben idama mahkûm olmayacaktım. Fakat mahkeme bitene kadar bu adada kalmaya mecburdum. Ağabeyimin aksine şehri dolaşmam, oraya buraya gitmem gerekiyordu. Her gün, avukatla, Kondra Bey'le ve konsolosla görüşmek, banka,

seyahat acentesi ve benzeri yerlere giderek çeşitli işlemler yapmak gibi birçok işim oluyordu. Nezarethanede kalan ağabeyime yiyecek bir şeyler götürmek de cabasıydı. Ben de yemeğimi her akşam bu otelde yiyecek değildim. Fakat dün geceki kafe gibi yerlere gitme konusunda hevesimi yitirmiştim artık. Sürekli teşhir ediliyordum. Bu otelde bulunduğum zamanlarda bile, odamdan dışarı bir adım attığımda hemen insanlar tarafından görülmeye başlıyordum. Mahkeme bitene kadar olan zamanı nasıl geçirebilirdim? Yüzümü nasıl kamufle etmeliydim? Artık kaçacak hiçbir yer kalmamıştı belki de...

Sonuçta, bu sabah da iştahım kaçtı ve kahvaltı edemedim.

O günden itibaren bir tür *agorafobi*'ye kapıldım; dışarı çıkmak bana dehşet veriyordu. Şehre indiğimde herkesin bana bakıp benimle ilgili bir şeyler söylediğini sanıyordum. Her zamanki şehirde, her şey sanki benimle ilişkiliymiş gibi geliyordu. Mesela turistler bir mağazaya girdiklerinde onların satış elemanlarıyla konuştukları şeyin bir tişörtün fiyatı değil, bizim mahkeme olduğunu düşünmeden edemiyordum. *Bemo* dolmuşları her zamanki gibi köşe başlarında park etmiş müşterilerini bekliyordu ama kaldırıma oturmuş şundan bundan laflayan şoförlerin gevezeliklerinin içeriğini oluşturan şey mahkemeyle ilgili dedikoduydu belki de. Örneğin, dün akşam gittiğim kafenin iptila derecesinde müdavimi olmuş hippiler, keneviri edinme yöntemleri ve bunun riskli olup olmadığı gibi konuları somut bir şekilde konuşurken, laf lafı açıyor ve konu Teççi'nin durumuna geliyor olmalıydı. Sonra da gazetede fotoğrafı çıkan "suçlu"nun kız kardeşinden, yani benden bahsetmeye başlıyorlardı muhtemelen. Şu, adını unuttuğum, Eskimo kayıkçısı adam da benim fotoğrafımı görmüş olabilirdi.

Büyük çerçeveli bir güneş gözlüğü satın aldım. Üstelik bir taneyle içim rahat etmediği için dört tane aldım. Büyük bir otelin kuaförüne giderek uzamış olan saçlarımı kestirdim. Bu saç şekli hiç hoşuma gitmemişti, ama en azından bir süreliğine başka bir kimliğe büründüğümü hissetmiştim. Evet, kendim

olmayan, şu an buradaki kendimden farklı bir *ben*'e dönüşmek istiyordum. Geçici bir yüzü ödünç almak. Görünmez olmak. Ne var ki mutlaka bu adada bulunmam gerekiyordu. Avukat Kadir ve Kondra Bey'e her şeyi emanet edip geçici bir süreliğine Japonya'ya dönmeyi düşündüm bir an. Fakat öyle yaparsam bir nevi "firari" konumuna düşecek, Teççi'yi yüzüstü bırakmış olacaktım.

Aslında mahkeme başladıktan bu yana, artık benden belli konularda kararlar vermemi istemez olmuşlardı. Sadece, avukattan bir sonraki duruşmada nasıl bir taktik izleyeceği konusunda malumat alıyor, bu bitince de Kondra Bey'den o günkü gelişmeleri dinliyordum. Bunun dışında pek bir şey yoktu. Ama belki de benim en önemli işlevim ağabeyimi motive etmekti: Kadir Bey'le birlikte nezarethaneye gidip ağabeyimle görüşmek, ona cesaret vermek... Ağabeyimle yapılan o görüşmelerde en çok bulunması gereken kişi bendim. Ağabeyim için olmazsa olmaz bir manevi destektim çünkü. Bunu ben de çok iyi biliyordum.

Fakat mahkeme süreci boyunca neredeyse hiç dışarı çıkmadan otele kapanıp beklemek de hoş bir şey değildi. Teççi'nin çok zor bir durumda olduğunu, dışarıya adımını bile atamadığını biliyordum ama ben de çok zorlanıyordum. Resepsiyondaki genç oğlanların o sırıtan suratları beni ifrit ediyordu. Çevremdekilerin tepkilerine aşırı duyarlı hale geldiğim için otelin küçük restoranında yemek yemek bile zorlaşmıştı. İştahım kesilmişti. Zaten tek başıma dışarıda yemek yemekten hoşlanmazdım, ama şu son durumda, artık yediklerimin tadının yarısını bile hissedemeyecek hale gelmiştim. Her zaman sefil bir ruh hali içinde yemeklerimin çoğunu yiyemeden bırakıyordum. Bütün gün odada bir şey yapmadan oturmanın iyi olmadığını, gidip bir şeyler yemem gerektiğini düşünerek otelin restoranına gidiyor, rasgele bir şeyler ısmarlıyor, yemeğin gelmesini bekliyor, birkaç lokma yedikten sonra odama dönüyordum. Herkesin bakışlarını üzerimde hissettiğim için koşar adım dönüyordum odama. İçeri girip kapıyı kilitleyip yatağa oturuyordum. Nemli sıcak, bitmek bilmeyen uykusuz bir gece oluyordu sırada. Biraz uykuya dalabilsem de, gecenin bir yarısında nahoş bir rüya gör-

düğüm için kan ter içinde uyanıyordum. Bedenimin tamamı zaten bir tuhaftı, ama bununla kalmayıp zihnim de tuhaflaşmıştı. Bu daha ne kadar sürecekti? Ola ki kötü bir karar çıkıp da temyize gitsek bile, bu sefer yer Cakarta olacak ve dava birkaç yıl boyunca orada görülecekti. Bu adeta kör bir jiletle cızırtılar çıkararak midemi kazıyorlarmış hissi daha bitmeyecekti belki de. Ama düşünüyordum da, böylece mahkemenin ağır ağır yıllarca sürüp gitmesi, en fena neticeyle sonuçlanmasından çok daha iyi olurdu. Çünkü, mahkemeden en kötü karar çıkması durumunda ömür boyu sürecek bir cehennem azabının pençesine düşeceğimden emindim.

Bir sonraki duruşma, savcılık tarafının iddianameyi okumasıyla başladı.

Savcı epey heyecanlı bir tarzda nutuk çeken bir adamdı, elbette ki söylediklerinden tek kelime anlamıyordum, ama ne dediğini tahmin etmek zor değildi, herhalde şöyle bir şeyler söylüyordu: *Bu dalalet içindeki kötü yabancı, maddi çıkar amacıyla ülkemizin saf ve temiz gençlerini uyuşturucu batağına sokmaya çalışmak suretiyle bir ahlaki ve fiziki çöküntüye sürükleme teşebbüsünde bulunmuştur.* Yargıç ise, görece sakin bir çehreyle dinliyordu. Bu kadın için bu dava nasıl bir ağırlığa sahipti? Bu ülkede adalet ve siyaset kurumları birbirinden ne derece ayrıydı acaba? İnagaki Hoca aracılığıyla aldığım Cakarta haberlerine göre Amerika'yla eşgüdüm ve işbirliği içinde yürütülmesi öngörülen bir uyuşturucu karşıtı kampanyanın zincirlerinin bir halkası olarak bu davadan yararlanılması ihtimali vardı. Bu kadın yargıç da, eğer davanın boyutlarını büyütürse, terfi edip kariyerinde yükselme fırsatını yakalayacağını bir yerlerden duymuş olabilirdi. Gözlüklerinden başka dikkat çeken bir yönü olmayan ve her zaman dalgın görünen bu şahsın yüzüne, oturduğum yerden bakıyor ve böylesi siyasi baskılara boyun eğmemesini diliyordum.

Bundan sonraki aşama delillerin sunulmasıydı. Savcılık tarafının sunduğu "1 No'lu Delil" sorgu tutanağıydı. Savcı bunu

sonuna kadar okudu; tabii Kondra Bey'in çevirmesi için her bir paragrafta durarak... Sesini işitemiyordum, ama Teççi'nin zaman zaman okunan içeriğe başını iki yana sallayarak itiraz eder gibi hareketler yaptığını, duruşma salonunun arka kısmındaki yerimden görebiliyordum.

Bu tutanak delil olarak kabul edilecek miydi, yoksa edilmeyecek miydi? Kendisine söz verilince Teççi ayağa kalktı ve "Bu tutanaktaki ifadeler, benim savcıya verdiğim ifadelerden tamamen farklıdır. Bunlar benim beyanatım değildir" dedi.

Bu sözler üzerine, yargıç ağabeyimi yanına çağırarak önündeki sorgu tutanaklarındaki imzasını gösterdi.

"Bu imzanın benim olduğunu teyit ediyorum, ancak içerik bundan farklıydı."

Akabinde yargıç bir şeyler söyledi. "Tutanağın içeriğini dinledikten sonra imza atmadın mı?" anlamına gelen bir soru olduğunu ağabeyimin yanıtından anladım.

"Ben tutanağın tamamı bana yüksek sesle okunduktan ve bunun Japonca tercümesini dinledikten sonra imzalamıştım. Fakat o zaman bana tercüme edilen içerik şimdikinden tamamen farklıydı. Gözümün önünde, her cümlede durdurup çevirterek metnin tamamını dinledikten sonra imzalamıştım. O yüzden içeriğin bu kadar farklı olması mümkün değil. Ben sorgu sırasında iki yüz gram miktarında eroini Tayland'dan getirip Endonezya'ya soktuğumu suret-i katiyede söylemedim! Yapmadığım bir şey hakkında 'yaptım' diye beyanda bulunmam. Dolayısıyla, bu tutanakta benim imzamın olması çok tuhaf. Ne var ki şimdi düşününce, asıl ifade metniyle birlikte bunun bir sureti olduğunu ve imzalamam gerektiğini söyledikleri bir başka nüshaya da imza atmıştım. Bu iki nüshanın içeriğinin aynı olup olmadığını teyit etmemiştim. Bunu yapacak zamanım olmadı. İmzaladığım diğer nüshanın nerede olduğunu savcı beye sormanızı talep ediyorum."

Yargıcın bu konudaki sorusu üzerine ayağa kalkan savcı gayet soğukkanlı bir edayla ağabeyimin iddiasını yalanladı (sözlerinin çevirisini duyamamış olsam da, savcının söyleyiş tarzından ve yüz ifadesinden anlamıştım bunu). Bir hukukçunun böylesi bir genişlikle yalan söyleyebilmesi beni hayretlere düşürmüştü.

Bunun üzerine Avukat Kadir ayağa kalkarak bunun savcılık tarafının mahkemeyi kandırma girişimi olduğunu, sorgu tutanaklarının müvekkilinin beyanlarına dayanmadığını, bu yüzden de delil olarak kabul edilmemesi gerektiğini söyledi. (Tabii avukatın bu söylediklerini sonradan Kondra Bey'den öğrendim.)

Buna karşılık savcı söz aldı ve tutanağın son derece adil bir şekilde hazırlandığını, sanığın şimdiki ifadesinin suçu işlemesinin hemen ardından verdiği samimi ifadeyi sonradan reddetme teşebbüsü olduğunu ve bunun suçlularda sıklıkla görülen bir kendini koruma tutumu olduğunu söyledi. (Bunu da sonradan Kondra Bey anlattı bana.)

Bir süre savcıyla avukat bu konudaki atışmalarını sürdürdüler.

Akabinde savcılık tarafı ağabeyime ait olduğunu iddia ettiği bazı eşyaları delil olarak mahkemeye sundu. Duruşma salonunun tam ortasına bir masa kondu, bunun üzerine sırt çantası, çizim tahtası, giysiler ve buna benzer kişisel eşyalar dizildi. Savcı bunların her birini parmağıyla göstererek kendisine ait olup olmadığını soruyordu ağabeyime. Masanın yanına gitmiş olan ağabeyim de eşyaların her birine yakından baktıktan sonra yanıt veriyordu. Savcı çizim tahtasının içindeki kâğıtları çıkarıp gösterdi. Bunların hepsi boştu.

O sırada yargıç ağabeyime bir şeyler söyledi. Kondra Bey de çevirdi bunu.

"Bali'de resim yapmaya fırsat bulamadan tutuklandım."

Teççi'nin bu yanıtından yargıcın kâğıtlarda neden resim olmadığını sorduğunu tahmin ettim.

"Sorgu esnasında savcı beyin resmini yapmıştım. O resim yok mu acaba?"

Kondra Bey'in ağabeyimin sözlerini çevirmesi üzerine, yargıç savcıya bir şey sordu. Savcı da kayıtsız bir şekilde tek bir kelimeyle "*Tida*" diye yanıtladı. Bunun "Yok" demek olduğunu tahmin ettim.

"O halde şimdi bir daha çizeyim. Bana beş dakika zaman verin."

Bunu söyleyip yargıcın onayını aldıktan sonra Teççi delillerden olan beyaz resim kâğıtlarından bir yaprağı ve bir adet

kalın karakalemi eline aldı. Sol tarafa giderek savcının yüzünü çizmeye başladı. Savcı suratını asmıştı, fakat yargıç sessizce izliyordu. Avukat da sessizdi. Bir süre sonra savcı ciddi ve havalı bir çehre takınıverdi. Güzel çizilme arzusuna yenilmiş gibiydi. Biraz huzursuz olsam da, ağabeyimin bu kendine güvenli tavırları hoşuma gitmişti ve içimden gülüyordum.

Beş dakika sonra Teççi çizdiği resmi yargıcın önüne koydu ve sanık sandalyesine geri döndü. Yargıcın yüzü savcının resmini görünce yumuşadı. Eliyle işaret ederek savcıyı çağırdı. Kadir Bey de oraya gidip resme baktı. Yargıç ciddi bir çehreye bürünmüştü, ama avukat savcıya bir şeyler söyleyerek ona takıldı. Savcının yüzündeyse karmaşık bir anlatım vardı. Resmin değerini onaylamak kendi yüzünün değerini onaylamak anlamına geliyordu, kendisi de aşikâr bir biçimde bunu yapmak arzusu içindeydi, fakat böyle yaparsa sanığın kişiliğine yönelik olumlu bir değerlendirmede bulunmuş olacak, bu da onun halihazırdaki konumunu ve iddialarının sağlamlığını zedeleyecekti. Bu tür düşünceler çehresinden okunuyordu adeta.

Kadir Bey bu resmi tutup dinleyicilere gösterdi. Ağabeyim savcının yüzünü çok güzel çizmişti. Ciddi bir çehre, ahlaklı ve disiplinli, çok yetenekli bir hukukçunun yüzüydü bu. Dinleyici sıralarını neşelendirdi bu resim. Hafif gülüş sesleri duyuluyordu. Dinleyiciler Teççi'ye yakınlık duymaya başlamıştı. Savcı bir puan kaybetmiş olduğunun farkına varmış, suratını ekşitmekteydi. Bu resim hem mahkeme heyetini, hem de dinleyicileri etkilemiş, onların Teççi'nin hünerli ve profesyonel bir ressam olduğuna ikna olmalarını sağlamıştı.

Ardından, savcı kendini toparladı ve diğer delilleri getirdi. Her biri şeffaf plastik torbalara konmuş eşyalar masanın üzerine yerleştirildi:

Bir adet kırmızı ve beyaz renkleriyle şatafatlı, ağzı açılmış Marlboro sigara paketi,

Bir adet büyük Marlboro karton kutusu,

Marlboro kartonunun muhtevası olarak: Dokuz adet ağzı açılmamış Marlboro paketi, iki adet selofana sarılı beyaz toz (bu selofanlardan birisi yırtılmış olduğu için tutturgaçla tutturulmuştu), kullanılmış bir adet şırınga, ambalajı açılmamış iki adet

şırınga, bir Evian marka su şişesi, çay kaşığı, çakmak. Kullanılmış olan şırınganın iğnesinin kapağı da üzerindeydi. Savcı bunların her birini eline alarak duruşma salonundaki herkesin görebileceği şekilde havaya kaldırarak gösteriyor ve bunlar hakkında açıklamalarda bulunuyordu. Sanki bir tiyatro temsili gibi gösteriş kabilinden hareketlerdi bunlar.

"Bunlar size mi ait?" diye sordu yargıç. "İyice bakarak yanıt verin."

Teççi delillerin dizili olduğu masanın yanına kadar giderek özenli hareketlerle bu eşyaların bir kısmını sağa, diğer kısmını ise sola ayırdı. Selofana sarılı beyaz toz paketlerini, kullanılmış şırıngayı, ambalajı açılmamış iki adet şırıngayı, Evian marka su şişesini, çay kaşığını, çakmağı masanın sol tarafına topladı ve:

"Bunlar, Pandora Cottage'de kiralamış olduğum odada, kendisini Agüs olarak tanıtan satıcıdan iki yüz Amerikan Doları karşılığında aldığım şeylerdir" dedi.

Masanın sağ tarafına ayırdığı ağzı açılmış ve içinde iki adet sigara bulunan Marlboro paketini, ambalajı açılmamış dokuz adet Marlboro paketini ve büyük Marlboro kartonunu göstererek sakin bir edayla şunları söyledi:

"Bunlar benim satın aldığım şeyler değil. Bunu (sigara paketini gösteriyordu) Agüs o küçük torbalardaki eroini saklamak için kullandı ve işi bitince odanın bir köşesine attı. En azından böyle olduğunu tahmin ediyorum. Bu büyük kartonu ise bugün ilk defa burada görüyorum."

Savcı ayağa kalkıp söz aldı. Daha sonra Kondra'nın bana açıkladığına göre savcı şunları söylemiş:

"Selofan paketlerinde saflık oranı yüksek eroin vardır; paketlerden birinin miktarı bir gram, diğerininkiyse 0,6 gramdır. Ayrıca, Marlboro paketinde sanığın parmak izlerine rastlanmıştır. Bunun yanında, büyük Marlboro kartonunda yirmi gram miktarında eroin satışı kolay birer gramlık küçük torbalara pay edilmiş, hışırtı gibi sesler çıkarmamaları için pamukla sarılmıştır. Eroinin toplam miktarı iki yüz gram civarındadır. Eroinlerin konduğu paketlerin ağırlığı, on iki adet sigara ihtiva eden bir Marlboro paketinin ağırlığına tam denk gelecek şekilde yirmi gram olarak ayarlanmıştır. Dolayısıyla, görünümleri,

ağırlıkları, selofanla ambalajlanmış olmaları, normal bir Marlboro sigara paketinin neredeyse tıpkısıdır. Eroini yurtdışından sokmak isteyenlerin eroini saklamak için kullandıkları bütün yöntemler burada kullanılmıştır. Uzun sözün kısası bunun ince planlanmış bir suç edimi olduğu aşikârdır."

"Parmak izleri konusunu izah edebilirim" dedi ağabeyim ayağa kalkarak. "Tutuklandıktan sonra yapılan sorgu esnasında, aynen şimdiki gibi bu sigara paketinin bana ait olup olmadığı sorulmuştu. Bunu Agūs'un getirdiğini anımsıyordum. Bunun eroin ihtiva ettiği söylendiğinde tuzağa düşürülmüş olduğumu anladım ve bir an sinirlerime hâkim olamayarak sigara paketini sorgu odasının bir köşesine fırlattım. Parmak izlerimin ilk kez, o zaman pakete geçtiğini sanıyorum."

Savcı bir şeyler söyledi ve söylenen her neyse buna Avukat Kadir ayağa kalkarak "vahşi" diye tanımlayabileceğim bir hışımla karşı çıktı. Avukat Kadir bir şeyler sordu ve savcı onu yanıtladı. Buna cevaben avukat aynı haşinlikle başka bir şey söyledi, savcı karşılık verdi ve ikisi arasında bir süre hararetli bir atışma vuku buldu. Sonradan Kondra Bey'den öğrendiğime göre avukat önce büyük kartonda parmak izi olup olmadığını sormuş. Savcı, bunu "kartonda parmak izine rastlanmadı" diye yanıtlamış. Bunun üzerine avukat, eğer paketin kartondan çıkarılmış olduğu farz edilirse, kartona hiç dokunmadan sigara paketinin çıkarılması mümkün olmadığına göre kartonda parmak izi olmamasının çok garip olup olmadığını sormuş. Buna karşılık savcı, paketin üzerindeki parmak izini sanığın kazara bırakmış olduğunu, bir suçlunun dikkatine sahip olan sanığın kartonda iz bırakmamaya özen göstermiş ya da sonradan bunları silerek yok etmiş olabileceğini söylemiş. Avukatsa, müvekkilinin açıklamasının savcınınkine oranla çok daha mantıklı olduğunu iddia ederek sanığın kendisine ait olmadığını söylediği eşyaların delil olarak kabul edilmemesini yargıçtan talep etmiş.

Bu tartışmanın sonlanmasıyla birlikte bugünkü duruşma da bitti.

Tüm bunları sonradan çevirmen Kondra Bey'den Japonca olarak dinledikten sonra Teççi'nin söylemek istediği şeyleri söyleyebildiğini düşündüğüm için memnundum. Ancak, bu

memnuniyet hissiyle birlikte, Teççi'nin ifadelerini yargıcın nasıl değerlendirdiğini bilememekten kaynaklanan bir huzursuzluk da oluştu içimde. Bu iki hissin arasında kalmıştım, bir türlü rahat edemiyor, yerimde duramıyordum.

O günkü duruşmayı bir şekilde bitirmiş olmanın verdiği belli belirsiz bir tatmin hissi sayesinde gece az da olsa uyuyabilmiştim. Ertesi sabah uyanınca kahvaltı etmek üzere otel restoranının yolunu tuttum.

Otelin girişindeki koridora girer girmez, resepsiyondaki oğlanın bana el salladığını gördüm. Keyfim kaçtı, tabii. Fakat görmezden de gelemezdim. Yanına gittiğimde, yine ağabeyimin davasıyla ilgili bir haberin söz konusu olduğunu anladım. Bu kez hazırlıklıydım ve tüm gücümle zihnimi yoğunlaştırıp gardımı aldıktan sonra gazeteye baktım. Vayang'ın arabasından inip duruşma salonuna giderken çekilmiş fotoğrafım gazetenin ilk sayfasına oldukça büyük bir boyda yerleştirilmişti. Yürürkenki halimi cepheden çekmişler ve fotoğrafı boylamasına uzun bir dikdörtgen şeklinde düzenlemişlerdi. Anlaşılan fotoğrafçı beni çekme maksadıyla uzaklarda bir yerlerde uygun bir çekim açısı bulup konuşlanmış ve uzaktan uzun objektifli bir makineyle gizlice çekmişti.

Bu kez, ben farkında olmadan çekilmiş fotoğrafımı gazetede görme deneyimini geçen seferki gibi aniden yaşamadığım için fazla sarsılmamıştım. "Sağ ol!" deyip gazeteyi koltuğumun arasında sıkıştırıp sakin sakin yürüyerek restorana yöneldim. İçimse paramparçaydı. Fakat bir inat vardı içimde. Herkesin bana bakmakta olduğunun yarattığı baskı, beni güçlendirmişti adeta. Gazeteyi yanıma dikkat çekmeyecek bir şekilde koydum ve yemeğimden yiyebildiğim kadar yedim. Sonra gazeteyi bir elime alıp göğsümü germiş, çenemi içeri çekmiş bir şekilde, soylu bir yürüyüşle odama döndüm, yatağımın üzerine oturup gazeteyi önüme yaydım.

Böyle benim fotoğrafımı çekip durmalarının nedeni acaba duruşma salonunda Teççi'nin fotoğraflanmasına izin verilmemesi miydi? Gazetede her zaman küçük boyda yayımlanan Teççi'nin fotoğrafı, onu bir kötü adam gibi gösteren tutuklandığı zaman alınmış sabıka fotoğrafıydı.

Benimkiyse, beyaz bluzumla uzun lacivert eteğimi giymiş, omzumdan bir çanta asmış adliye binasından çıkarkenki halimi yansıtıyordu. Bir binanın gölgesinden çekilmiş bu boylamasına dikdörtgen fotoğraf Japonya'daki haftalık dergilerin yarısı büyüklüğündeydi ve gazetenin ilk sayfasının sağ tarafına yerleştirilmişti. Fotoğrafta gözümde güneş gözlüklerim, önüme bakıyordum. Duruşma salonundaki dinleyici koltuklarında değil de, dışarıda fotoğraflanmak çok canımı sıkmıştı. Her yerde fotoğrafımı çekebilecekleri anlamına geliyordu bu. Çevremin kötü niyetli dedikodularla köpürtülmekte olduğunu hissettim. Yatağın üzerine oturmuş halde bedenimi büzüştürdüm ve başımı ellerimin arasına aldım. Artık hiçbir yere gitmek istemiyordum. Bu odadan çıkmak bile istemiyordum. Aslını söylemek gerekirse, bu adada bir saniye bile kalmak istemiyordum.

O gün duruşmanın ertesi günü olduğu ve herhangi bir planım olmadığı için bütün günü odamda geçirdim. Neredeyse hiçbir şey yapmadan hem de. Aslında nezarethaneye gidip Teççi'yle dünkü duruşmanın bir değerlendirmesini yapmak ve bundan sonra neler yapacağımızı konuşmak, ihtiyacı olan şeyleri, yapmamı istediği şeyleri öğrenmek niyetindeydim, ama buradan çıkma konusunda pek bir isteksizdim. Bir şekilde kendimi toparlayıp lobiye kadar gidip Vayang'ı arayıp tek başına nezarethaneye gitmesini, bugün benim işim olduğu için gidemeyeceğimi, ağabeyimin ihtiyacı olan şeyleri bir kâğıda not etmesini rica ettim. Aslında, görüşme için her seferinde konsolosluktan bir kimlik belgesi ve bölge savcılığından izin belgesi almak lazımdı, fakat oradaki polisler, artık Vayang tek başına gitse de ağabeyimle ayaküstü konuşmasına müsaade ediyorlardı.

Böylece öğle yemeği yemeden, öğleden sonra bütün gün odada huzursuz bir ruh hali içinde vakit öldürmeye çalıştım. Ne var ki akşam olunca odada duramadım. Üç dört günden beri otelin tamamında her nedense fümigasyon, yani dumanla böcek ilacı sıkma işlemi yapıyorlardı. İlaç o kadar kötü kokuyordu ki odada duramamıştım. Sabretmeye çalışsam da başıma bıçak gibi bir ağrı saplanıyordu.

Daha fümigasyon cihazından çıkan "FISSS" sesini duyar duymaz, hemen o iğrenç kokuyu anımsadım. Ağır hareketlerle çantamı alıp dışarı çıktım. Bereket versin ki otel sahile yakın bir yerdeydi ve salına salına sahile kadar gidebildim. Kumsalın en yukarısındaki, sık aralıklarla bitmiş otlardan oluşan çayırla kumların arasındaki sınır noktasına çöktüm. O sıralar, henüz Kuta-Legian sahil yolu yapılmamıştı, denize doğru giden yol kumsalda son buluyordu. Akşam saatleri olduğu için sahilde pek kimse yoktu. Yüksek olmayan dalgaların, gelişigüzel, tembelce ve tertipsiz bir şekilde kıyıya vurduğu bir kumsaldı burası. Kumsalın karşısında göz alabildiğine uzanan deniz de düzdü, ifadesiz bir çehresi vardı. Ne kadar dikkatlice bakarsanız bakın sizde hiçbir his uyandırmayan, hiçbir izlenim bırakmayan bir denizdi.

Buna karşın, o günden itibaren akşamüstleri denize gitmeyi alışkanlık edindim. Zaten bu sahilden başka gidecek bir yerim de yoktu. Otelde o iğrenç kokulu ilaçlama dumanlarına maruz kalmaktansa bu tenha sahilden ılık denizi seyretmek çok daha iyiydi. Orada, öylece oturup denizi seyrederken kendimi çok sefil, çok acınası hissettim, bunun üstüne bir de Teççi'nin akıbeti konusunda kaygıya kapılınca gözyaşlarımı tutamadım. Böyle ikide bir gözlerim dolarken o an hissettiğimin bir tür kendine acıma duygusu olduğunu düşünmüştüm. Yirmi küsur yıllık hayatımda yaşadığım en içler acısı durumdaydım.

Birkaç gün sonra ağabeyim ve Avukat Kadir Bey ile beraber davanın bundan sonraki gidişatı hakkında görüş alış-verişinde bulunduk.

"Agüs'un varlığını yadsıdığına göre savcılık beni hangi vesileyle tutuklamış oluyor? O kadar turist varken neden ben? Neden tabancalarını çekip odamı basacak kadar beni hedef aldılar."

"Bir vesile bulmak onlar için hiç de zor bir şey değil. Otelden yapılan ihbar, sizi muayene eden doktorun polisle temas kurması, şüphe uyandıran hareketleriniz, bunlardan herhangi biri baskın vesilesini her zaman yaratabilir."

Avukatın bu sözleri üzerine, "Emniyet müdürü 'iyi niyetli bir vatandaş'ın ihbarda bulunduğunu söylemişti" diye araya girdim.

Ağabeyim "Bir mantık hatası bulamaz mıyız acaba savcılığın iddianamesinde" diye sordu avukata.

"İddianamedeki en büyük zaaf sizin ülkeye girişinizden tutuklanmanıza kadar olan on günlük boşluk. O eroin sizin olsa bile onu Bali'ye gelmeden önce edindiğinizi ispatlayamazlar. Ülkeye girerken tutuklamadıkları için bunu ispatlamaları imkânsız."

"O halde biz mi kazanacağız demek oluyor bu?" diye hâlâ olayları "ya bu, ya o" diye ikiye bölerek düşünme alışkanlığından kurtulamadığımı ifşa eden çocukça bir soru sordum.

"Efendim, onlar ülkeye eroin *sokulduğunu* ispatlayamıyorlar ama biz de *sokulmadığını* ispatlayamıyoruz. Agüs'un varlığını da, iki gramlık miktarın iki yüz grama çıkartılarak şişirildiğini iddia etsek de elimizde bir kanıt yok. Özetle, yargıcın önünde ülkeye dışarıdan uyuşturucu sokma tezi'yle, *polis komplosu tezi* şeklinde iki hikâye var."

"Ve yargıç bu ikisinden birini seçecek. Yabancı olan birinin tezi doğal olarak dezavantajlı oluyor bu durumda."

"Üstelik bu mahkeme gitgide daha fazla siyasileşti. Adliyeden arayıp bir dahaki duruşmanın bir süreliğine ertelendiğini söylediler bu sabah. Nedeni belli değil, ama bana öyle geliyor ki bu erteleme olayı ABD başkanının ülkeyi ziyaretiyle alakalı."

"Neden öyle düşünüyorsunuz?"

"Yogyakarta'da düzenlenecek zirvedeki gündem maddelerinden biri uyuşturucu karşıtı önlemler olacakmış. Zirvede alınacak kararlara göre Endonezya hükümetinin soruna yaklaşımı değişebilir. Bir önceki başkanının iktidarından bu yana ABD kendi ülkesinde uyuşturucu kullanımının çok yaygınlaşması ve denetlenmesi güç boyutlara ulaşmasından ötürü uluslararası bir kampanya yürütüyor. Elbette bu iyi bir şey. Uyuşturucu denen şey dünya yüzünden silinse ne iyi olur. Mamafih, bu tür kampanyalar hangi ülkede tatbik edilirse edilsin, bürokrat takımı köklü bir düzeltme ve iyileştirmeye girişmek-

tense, şekilsel, göstermelik sonuçlara meyleder. Zirveden ötürü bizim yargıca bir bürokratik baskı falan olmaz umarım."

"O yargıç hanım güvenilir biri midir?"

"Bilmiyorum. Bunu mahkemenin sonuna kadar öğrenemeyiz. Şimdiye kadar mahkemeyi adil bir şekilde yönetmiş olsa da, şu zirve olayından sonra nasıl bir tutum takınacağını son yargı kararı ilan edilene kadar kestiremeyiz. Şimdilik dürüst ve çalışkan biri izlenimini veriyor; ayrıca aldığım duyumlara göre öyle siyasal baskılara boyun eğen bir mizacı yokmuş. O yüzden ben en azından yargıç konusunda talihimizin yaver gittiğini düşünüyorum."

"Peki siyasi hırsları var mıdır?"

"Bilemiyorum, belki de vardır. Ve varsa bizim için felaket olur."

Neden bu kadar nahoş bir ruh hali içindeyim? Odamda bunu düşündüm uzun uzun. Seyahat etmek her zaman işimin bir parçası olmuştu. Tanımak istediğim ülkelere gitmek, orada bir süre kalmak, oranın manzaralarının tadını çıkarmak, oradaki binalarda geceyi geçirmek, yemeklerini yemek, insanlarıyla yakınlaşmak... O ülkelerin hep güzel yerlerini görür, güzel izlenimler edinirdim. Kötü yönlerine karşı teyakkuz içinde olur, dikkat eder, o ülkeden ayrılınca da bunları unuturdum. Tüm bunları işimin bir parçası olarak yapagelmiştim. Ne var ki burada bir türlü olmuyordu. Bali Adası'nın güzel yönlerini göremiyordum. Adanın güzel yönlerinin mutlaka olduğunu söylüyordu içimden gelen bir ses. Fakat bir başka ses *Asya'dan ümidi kes, bir halt olmaz ondan!* diyordu. Bu mahkeme kepazeliği Fransa'da herhalde ta yüzyıl önceki Dreyfus Olayı'nda yaşanmıştı en son. Doğu Asya genel olarak çok geri kalmıştı. Arap ülkelerinden bile çok daha rezalet durumdaydı. Üstelik Arap ülkelerinde insanı cezp eden türlü güzellikler varken buranın nasıl bu denli fena bir yer olduğunu kesinlikle anlayamıyordu insan. Turistik bir yer olmasına karşın hiçbir derinliği yoktu mesela. Arap ülkelerinde, her sabah bir caminin mina-

resinden insanları ibadete çağırmak için ezan okuyan bir müezzinin güzel sesi gibi insanı yüreğini titreten cazibeler yoktu burada. Buranın yerlilerinin neler düşündüklerini, nelere inandıklarını anlayamıyordunuz.

Galiba sorun bendeydi. Görmem gereken şeyleri görmüyordum. Fakat bu şekilde, yani otelle mahkeme arasında mekik dokurken, insanların bakışlarından rahatsız olup dururken, Teççi için ölüp ölüp dirilirken, gazeteler, polis ve meraklı tipler her gün, her saat beni zıvanadan çıkarırken güzel yerleri nasıl görebilirdim ki? Bu ülkeyle ilişkim talihsiz bir şekilde başlamıştı ve öyle devam etmekteydi.

Ertesi gün otelin restoranının bir köşesinde tek başıma huzursuz bir şekilde akşam yemeği yerken, birisi yanımda dikilerek bana seslendi. Başımı kaldırıp baktığımda genç şişman bir beyaz kadın olduğunu gördüm. Otelde birkaç kez görmüştüm onu.

"İngilizce biliyor musunuz?" diye sordu.

Hafiften teyakkuz durumuna geçerek "Evet" diye karşılık verdim kadına.

"Siz *Miss Kaoru*'sunuz, değil mi? Gazetede fotoğrafınızı görmüştüm."

Teyakkuz halimi bir derece daha güçlendirdim. Muhatabım beyaz ve kadın olduğu için hâlâ dinlemeye tenezzül ediyordum. Erkek ya da Endonezyalı olsaydı, derhal masamdan kalkmış odamın yolunu tutmuştum. İçinde bulunduğum teyakkuz hali yüz ifademden anlaşılıyor olsa gerekti.

"Ah, kusura bakmayın sizi ürküttüm. Endişelenmeyin lütfen. Ben Margaret. Avustralya'dan geliyorum. Hayır, hayır, sandığınız gibi gazeteci falan değilim, ben de neredeyse tamamen sizinle aynı durumdayım. Sevgilim uyuşturucudan tutuklandı ve mahkemesi görülüyor."

Bunu duyunca rahatladığımı söylemek biraz tuhaf olacak, ama rahatlamıştım. Böyle biriyle konuşup dertleşerek şu içinde bulunduğum "tek kişilik hücrede mahpusluk" durumundan çıkıp kurtulabilirdim belki.

"Buyrun, oturun" diyerek kadına karşımdaki sandalyeyi gösterdim.

"Az önce sıkıntılı bir şekilde yemek yediğinizi görünce, size seslenmek istedim. Benim de canım çok sıkkın.."

Bundan sonra beraber yemek yiyerek bir saat kadar dertleştik. Margaret karşıma oturduktan sonra da sakinleşemedi, ürkek gözlerle çevresine bakıp durdu.

Benim sözlerim, bu rezil ülke, onun adalet sistemi ve insanlarından yakınmaktan ibaretti. Margaret'in sevgilisi de tıpkı Teççi gibi ülkeye uyuşturucu sokmak suçundan tutuklanmış ve yargılanmaktaymış. Bu kadın Endonezya mahkemelerinin durumu konusunda benden çok daha kapsamlı bilgiye sahipti. Benzer durumdaki beyazların çok sayıda olmasından ötürü, bu insanların yakınlarının birbirleriyle konuşması bilgi ve tecrübelerini paylaşmaları sonucu, bir nevi bilgi havuzu oluşturmuşlardı çünkü. (Margaret kendisinin buna "Yabancı Uyuşturucu Suçları Fan Kulübü" adını verdiğini söyledi bir acı tebessümle.)

Neden öyle aptalca bir şey yaptı, anlayamıyorum!" dedi sevgilisi Barney için. Söylediğine göre Barney'in durumunda bir suç tasnii, yani uydurma suç meselesi yokmuş. Suçu gerçekten işlemişmiş. Ona ağabeyimin üzerine uydurma bir suç atıldığından söz etmedim. Burada adaleti hak edenin onlar değil, işlemediği bir suçtan ötürü iftiraya uğramış olan biz olduğumuzu ima etmek gibi bir saygısızlık yapamazdım. Margaret ve ben iki mağdur, iki güçsüz insan olarak bu masada karşılıklı oturuyorduk.

Margaret'in ısmarladığı yemek gelince ben de ona eşlik etmek için bir salata söyledim ve salatayı paylaştık. Küçük de olsa bir şeyler ısmarlamış olmuştum ona. İnsan biriyle yemek yerken tek başına olduğundan çok daha iştahlı olur.

Margaret farklı yabancıların türlü türlü mahkeme deneyimlerinden bahsetti. Mahkeme kararına itiraz edip sözüm ona çok vasıflı bir avukat tutup temyize gidince ilkinden çok daha ağır bir hüküm alanlar (bu davada savcılık da itiraz etmiş ve üst mahkeme heyeti savcılığın iddialarını haklı bulmuş). Avukatlara güvenmeyip Endonezya'daki hukuk sistemiyle ilgili birçok kitap okuyup savunmasını yapan ve sonuçta (tahmin edeceğiniz gibi) başarısız olanlar. Savcının *ahlaksız teklifte* bulunarak, tek-

lifini kabul etmesi durumunda dava açmama sözünü verdiği bir kadın (sonuçta kadın bu teklifi reddetmiş).

"Bana öyle bir teklif yapsalardı ne yapardım diye düşünüyorum zaman zaman" dedi Margaret fısıldar gibi bir sesle. "Eğer o sayede Barney'in hapis süresi iki yıl kısalacak olsaydı mesela, bu anlamlı bir pazarlık olurdu."

"Her şeyden önce, savcı konumunda birinin böyle bir teklifte bulunması mide bulandırıcı, insanı öfkelendiren bir şey."

"Elbette! İnsanların zayıf noktalarından istifade etmeye çalışmak alçakça bir şey. Fakat başta seni gazaba getirse de, bir süre sonra ne yapsam acaba diye düşünmeye başlıyorsun işte. Öfkelenecek bir konumda olmadığını fark ediyorsun çünkü."

"Barney'e danışır mıydın?"

"Danışmazdım. Katiyen. Eğer ki öyle bir teklif bana yapılmış olsaydı ömür boyu bundan bahsetmezdim ona. Bahsedersem her şey biter çünkü. Onun için de olsa yapılmaması gereken, çok fena bir şey bu. Yine de ben yapardım herhalde. Sevgilim için diyerek kabul edip sonradan belki ondan soğurdum. Ama belki sonra yeniden beraber yaşamaya karar verir, her şeyi unutup ölünceye kadar mutlu bir hayat sürerdik. Bilemiyorum!"

Kendim için olsaydı, belki de o türden bir ahlaksız teklifi kabul ederdim diye düşündüm. Fakat Teççi için yapmazdım bunu. Ağabeyim de olsa, sevgilim de olsa, kendim dışında kimse için böyle bir şey yapmazdım. Nedenini tam bilmiyorum, ama bunun insanlık onuruyla ilgili bir mesele olduğunu hissettiğim için böyle düşünüyordum belki de. Her şeye rağmen zor bir karar olurdu. Teççi için ya idam ya müebbet gibi iki seçenek olsaydı, onun hayatını kurtarmak için belki kabul ederdim. Ama o emniyet müdürü söz konusuysa, yanıtım kesinlikle "Cehennemin dibine kadar yolun var!" olurdu. Bunları düşünürken yine bu ülkeye karşı derin bir öfke uyandı içimde. Henüz kimse bana böylesine utanç verici bir teklifte bulunmamış olsa da, bunun ihtimali bile beni zıvanadan çıkarmaya yetmişti.

"Amerikalılar rahat ama!" dedi Margaret.

"Neden?"

"Tutuklanma durumunda elçilik devreye giriyor ve adli mercilere baskı yaparak tüm ceza kararlarını 'sınır dışı etme'ye çe-

virerek vatandaşlarını kurtarıyor. Diplomatik dokunulmazlık hakkını genişleterek, zor yoluyla tabii ki. Bu ülkenin tutumu, duruşu diğerlerininkinden çok farklı."

Margaret'in bu sözlerini işitince aklıma buradaki Japon konsolosunun, hiçbir ülkenin diplomatlarının görevli olarak bulundukları ülkenin yargı sistemine müdahale edemeyeceği yönündeki sözleri geldi aklıma. Konsolosun yalan söylediğini anlamıştım. Diğer yandan, ABD dışındaki ülkeler yurtdışında zor durumda kalan vatandaşlarına yardım etmediklerine ya da edemediklerine göre yalan da sayılmazdı. En azından Japonya ve Avustralya'da iş yoktu. Zayıf ülkelerdi bunlar.

Yemeklerimizi bitirip kahvelerimizi içerken Teççi'nin nasıl polisin kurduğu tuzağa düştüğünü anlattım. Satın alıp bulundurma gibi eylemleri Teççi'nin de kabul ettiğini, fakat yurtdışından ülkeye uyuşturucu sokma meselesinin savcılığın yalanı olduğunu da... Bunun üzerine Margaret, alıcının daha uyuşturucu satın alma aşamasında polisin ağına düşmüş olduğunu söyledi.

"Bunları yapar buranın polisi."

"Sahi mi?"

"Dahası, birçok ülkenin polisi bu tür dümenler çevirir aslında."

Susuyordum. Bu adadaki, bu otele kendimi kapatmış, iştahını tamamen yitirmiş bir halde olan benim için Margaret'le karşılaşmak beni cesaretlendirecek, yüreğimi ısıtacak bir şey miydi, yoksa bu kadın yenilgiyi, yılmışlığı temsil eden bir simge, cesaretimi iyice kıracak bilgilerin kaynağı mıydı? Birçok konuyu bilmesi gerçekten minnet duyulacak bir şeydi. Fakat bu bilgilerin çoğu olumsuz, insanı yıldıran nitelikte şeylerdi.

"Ben şu son günlerde çok korkuyorum" dedi sesini daha da kısarak.

"Neden korkuyorsun?"

"Birinin beni sürekli takip ettiğinden şüpheleniyorum."

"Kim? Polis mi yoksa?"

"Bilmiyorum. Her halükârda herif beni izliyor. Sarı batik gömlek ve altına da siyah pantolon giymiş. Tahminen otuz yaşlarında. Her arkama dönüp baktığımda orada oluyor ve hemen durup kafasını öte yana çeviriyor. Gudubet herif o kadar

huzursuz ediyor ki beni. Tenha sokaklara giremiyorum korkumdan."

"Sana öyle geliyor olmasın?"

"Ben de bir ara acaba benim kuruntum mu diye düşündüm. Arada işkillendiğimde herkes o adammış gibi görünüyordu gözüme çünkü. Fakat herifi peşimde o kadar çok gördüm ki suratı belleğime kazındı. Sanki beni takip ettiğini kasten belli etmek ister gibi bir havası var. Peşime takılarak elde edeceği bir şey de yok, ama lanet herif sürekli peşimde."

Margaret'in hiç de şaka yapar gibi bir hali yoktu. Gelip benimle konuşması çok iyi olmuştuysa da, sonuçta kasvetli bir ruh hali içinde birbirimize "Umudunu yitirme, cesur ol!" gibilerinden pek de anlamı olmayan sözler söyleyerek ayrıldık.

İşin kötü tarafı ertesi günden itibaren ben de *acaba takip ediliyor muyum* diye işkillenmeye başlamış, ikide bir arkamı kollar olmuştum. Emniyet müdürünün tehdidi şimdi etkisini gösteriyordu. Teççi'nin özgürlüğü için "Bir geceliğine benim ol!" diye bir ahlaksız teklif alırsam ne yaparım diye düşünür olmuştum o gece yarısından itibaren. Derin bir çukurda, çamur içinde çırpınıyor gibiydim. Bu sevimsiz ülkeye, bu sevimsiz adaya gitgide daha da derinlerden gelen bir nefret duymaya başlamıştım.

Gerçekten de ABD başkanının ziyaretinden miydi bilinmez, ama birkaç gün ertelenen davanın sonraki duruşması savcılığın tanıklarının ifadeleriyle başladı. Pandora Cottage'ın çalışanları, Teççi'yi tedavi eden doktor, Marlboro paketinin içinde saflık oranı yüksek eroin bulunduğu yönünde rapor veren adli tıp görevlisi... Avukat Kadir, çapraz sorgu esnasında bu adli tıpçıya müvekkili gözaltına alındıktan sonra kendisine *naline* testi yapılıp yapılmadığını sordu.

"O da ne?"

"Kişinin bedeninde eroin olup olmadığını ölçmek için yapılan bir testtir. Eroin bulundurma ve kullanımı gibi şüpheler varsa, bu test elzem değil midir?"

"O testi yapmadık."

Bilmediğinize göre yapamazsınız zaten!

Bir sonraki duruşmada savunma makamının tanıkları ifade verecekti, ama tanık kürsüsüne kimse çıkmadı. Teççi'nin mesleki özgeçmişi, aldığı ödüller, bu ödüllerin her birinin önemlerini anlatan metinler, aile yakınlarının, dostların ve yayımcıların Japonya'dan gönderilen referans mektupları yüksek sesle okundu. Kondra Bey'in bu belgeleri önceden Endonezya diline çevirmiş olmasına karşın, okunması iki saat sürdü.

Bundan sonra tanık kürsüsüne ben çıktım. Gerçekleri söyleyeceğime dair yemin edip Teççi'nin çok başarılı bir ressam olduğundan bahsettikten sonra, Japonya'da sık sık görüştüğümüzü (tabii biraz abartıyordum), birbiriyle tüm sırlarını paylaşan çok samimi bir ağabey-kardeş olduğumuzu, fakat Endonezya'da tutuklanmasına kadar eroin kullandığını hiç duymadığımı anlattım.

"Bu eroin meselesinin, ağabeyimin de belirttiği üzere bu seyahatinde bulaştığı, bir seferlik geçici bir şey olduğunu düşünüyorum... Hayır efendim, ağabeyimin maddi herhangi bir sorunu yoktu. Başarılı bir ressamdı ve rahat bir yaşam sürmesini sağlayan gayet iyi bir geliri vardı. Dolayısıyla, para için ülkeye eroin sokup satması gibi bir şey söz konusu olamaz. (Bu noktada, Kadir Bey'in tavsiyesine uyarak, ağabeyimin gelirinin meblağını söylemedim. Japonya ile Endonezya arasındaki gelir düzeyi farkı o kadar yüksekti ki, somut bir rakam vermem durumunda bu haset ve hoşnutsuzluk uyandırabilirdi.)"

Sadece bunları dile getirdikten sonra tanık kürsüsünden indim. İddia makamından savcı çapraz sorgu talebinde bulunmadığı için ifadem toplam on beş dakika bile sürmemişti, fakat belki de kendimi teşhir ediliyormuş gibi hissettiğimden ötürü bu süre bana çok uzun gelmişti.

O akşam içimde ağabeyim için bir şeyler yapabilmiş olmaktan dolayı memnuniyet hissi gibi bir şey kesinlikle yoktu. Boşa kürek çekmiş olduğumu hissediyordum sanırım. Ne yapsam işe yaramıyordu. Mahkemenin sadece formalite icabı olduğunu, aslında sonucunun da çoktan belli olduğunu düşünüyordum. Ağabeyimle bu adaya hapsedilmiştik ve meraklı insanların

bakışlarının üzerimize bir yağmur gibi yağmasına direnmeye çalışıyorduk. Teşhir ediliyorduk. Sadece buydu. İkimiz için de bir kaçış yolu yoktu.

Artık otelden hiç çıkamaz olmuştum. Küçük çapta bir işim olduğu takdirde Vayang'ı çağırıyor ve arabayla gidiyordum. Otelde de yemek ihtiyacı dışında odamdan dışarı adımımı atmıyordum. Tanık olarak ifade verişimden sonraki günün gazetelerinde yine güneş gözlüklü fotoğrafım büyük boyda yayımlanmıştı. Vayang'ın arabasından inerken çekmişlerdi. Can sıkıcı bir şeydi, ama artık böyle fotoğraflanmaya alışmıştım galiba. *Fotoğrafımın çekilmesi gayet doğal.* İçimde böyle bir teşhir edilme psikolojisi doğmaya yüz tutmuştu. Yine de böyle bir durumda olmak çok can sıkıcıydı. Böyle bir meseleyle ilgili olarak dikkatlerin üzerime odaklanmasını istemiyordum. Hayır sadece bu meseleyle değil, neyle ilgili olursa olsun, böylesine sorumsuzca başkalarının dikkatlerinin üzerimde toplanmasını istemiyordum.

Rezalet günler geçiriyordum.

Odamda gün boyunca, hayvanat bahçesinde kafese tıkılmış bir ayı gibi, kendi kendime homurdanarak bir aşağı bir yukarı volta atıp durdum. Kafesteydim. Herkes bana bakıyordu. Meraklı gözler bedenime sivri uçlu oklar misali saplanıyordu. Teççi'nin, Bali'de dışarıdan geçenlerin görebileceği hayvanat bahçesi kafeslerini andıran o nezarethanede tutulurken neler hissettiğini çok iyi anlamıştım. Ayı çok sefil bir durumdaydı.

Öylece odanın içinde dolanırken akşam oldu ve böcek ilacı fümigasyonu başladı. Otelin etrafındaki çimenleri müthiş bir ses çıkartarak ilaçlıyorlardı. Keskin koku odanın içine giriyordu ve ben buna tahammül edemiyordum. Odada kalırsam kokudan başım ağrımaya başlayacaktı. İlaçlama işine ifrit oluyordum. Böceklere zarar veren bir şey insanlara vermez miydi hiç! Sonra dışarı çıktım. Peşimde biri var mı diye arkamı kollaya kollaya kumsala kadar gittim, kumların üzerine oturdum; Ekvator'un hemen yanı başındaki bir adada olmama karşın, sanki bir kar fırtınasının ortasında üşümemek için bedenini büzüştürüp kanatlarıyla bedenini saran bir kuş gibi başımı iki elimin arasına aldım. Hiç kıpırdamadan o halde kaldım. Zamanın geçme-

sini, otelin bahçesindeki böcek ilacı kokusunun dağılıp azalmasını, restoranda bir şeyler yiyecek kadar iştahımın açılmasını, bu adadan çıkabileceğim zamanın gelmesini, tahliye edilen Teççi'ye eskisi gibi resmimi çizmesi için poz vereceğim günlerin gelmesini hayal ettim. Fakat zaman geçmiyordu.

Kumsalda bir çukur kazıp kendimi kumlara gömüp uyumak istedim. Birisi gelseydi de üstümü kumla örtüp görünmez kılsaydı beni. Kumların içinde mışıl mışıl uyusam da bu uyku ölüme dönüşseydi. Böyle olsaydı herkes benim var olduğumu bile unuturdu. Ne güzel olurdu...

Hayır, böyle düşünmemeliydim! Teççi için savaşmam gerekiyordu benim. Yo, hayır, böyle de dememeliydim. Teççi için falan diyerek onun sırtına yük olmamalıydım. Benim, kendim için yürütmekte olduğum bir şeydi bu savaş. Zaten bu, benim ne zaman olsa yapacağım bir şeydi. Son derece doğaldı. Kendimi bildim bileli böyle bir insan olmuştum ben.

Böylece, bütün gücümü seferber etmiş kendimi avuturken korkudan ürperiyordum. O sırada biri gelip bana seslense herhalde çığlık çığlığa yerimden sıçrayıverirdim. Derhal bir yerlere dönmek, insanların bakışlarına maruz kalmayacağım, böcek ilacı kokusunun olmadığı güvenli bir yerde saklanıp derin bir uyku çekmek istiyordum. Ne var ki kumsalda rüzgâr esiyor, dalgalar kıyıya vuruyor, akşam güneşi hiç de batacakmış gibi görünmüyordu. Zaman durmuştu. Ve ben donmuş bir zamanın buzlarının içine hapsedilmiştim. Acılar içindeydim.

Tüm bunlara karşın dua etmedim. Bütün sorunlar çözülse, Teççi hafif bir hüküm giyse, erkenden tahliye edilse ve yeniden resim çizmeye başlasa ne kadar da sevinecektim! Böyle düşünerek, o günlerin gelmesini bütün gücümle diliyor, günde yüzlerce defa bunu sözcüklere döküp yineliyor ve en sonunda da "Lütfen böyle olsun!" diye yüksek sesle söylüyordum. Fakat kanımca bu dua değildi. Dilek olabilirdi, ama dua değildi. Bir şeylere tutunmaya çalıştığımı da sanmayın. Zaten tutunacak hiçbir şey de bulamıyordum. Bir Eskimo kayığında kürek çekiyordum. Akıntı tarafından sürüklenmekteydim. Bütün gücümle küreklere asılıyordum. Tüm bunlara rağmen "İmdat!" diye bağırıp beni kurtarmasını isteyeceğim bir muhatap bulamıyor-

dum. Bu şekilde, hazırlıksız, tedbirsiz yaşayagelmiştim ve sonunda işte böyle lanet bir durumun içinde bulmuştum kendimi. Kürekleri çekmeyi sürdürmekten başka çare yoktu.

Şimdi geçmişe dönüp şöyle bir bakıyorum da, o gerçekten çok sıkıştığım, çok zorlandığım günlerin son safhasında dua etmiş olamaz mıyım? Belki de dua ettiğimi mağrurluğum ve kibrim yüzünden kabul edemiyordum, ama yüreğim bir tanrıya dua etmiş, yakarmıştı. Paris'teki o tuhaf vaftiz töreninin etkileri hâlâ kalmıştı içimde belki, kim bilir?

10. Tetsurō

"Eroin" dedi Ingeborg.

Şaşkınlıktan ağzın bir karış açık, yüzüne bakıyordun.

"Asla öyle bir şey yapmam!"

"Öyle mi?" diye karşılık verdi.

"Eğer senin dediğin gibi felsefi bir tesiri olsa bile benim için fazla tehlikeli bu."

"Hımm... Demek öyle düşünüyorsun."

İkiniz de bir süre sessiz kaldınız. Dışarıda yağmur vardı. Mahşer gününe kadar dinmeyecekmiş gibi yağan bir yağmur...

"Peki sağlığın yerinde mi? Eroinin hiçbir zararı yok mu yani sana?"

"Az önce de söylediğim gibi buraya yılda bir kez gelirim ve bir ay boyunca az dozlarda eroin alırım. O haz durumunda düşüncelere dalar giderim. Kaya olma düşüncesinin tadını çıkarırım. İnsanların dünyasına özgü şeyler, benden çok uzaklardaki bir yaygaraya dönüşür. Bunu aşarım ben. Kertenkele, kayanın üzerinde ne kadar yaygara koparak koşarsa koşsun,

kayanın umurunda değildir. İşte öyle bir şey. Belki de bünyem eroine yatkındır. İlk kullandığımda hiç kusmadan haz alabilmem o sırada yanımda bulunan kişiye epey tuhaf gelmişti. Üstelik, dozajı on yıldır hiç artırmadım. Burada bir ayım dolunca uçağa atlar dönerim. Dönerken elbette yanımda uyuşturucu götürmem; Almanya'da on bir ay boyunca tamamen unuturum eroini. Almanya'dayken, ciddi bir muhasebeci olarak ben eroine, bir dindar Müslümanın domuz etine mesafesi kadar uzağımdır. Bu durum hep böyle olageldi ve bundan sonra da değişmez. Herkes eroinin tehlikeli olduğunu söylüyor. Ama benim için öyle değil."

"Sende bir tuhaflık var belki de."

"Bu benim için en iyi yöntem. Bu bir aylık deneyim sayesinde bütün bir yılı rahat, tasasız geçirebiliyorum. Almanya'da ünlü biri olarak sosyal hayatımı sürdürürüm, gönüllü yardım faaliyetleri yapan bir derneğin de başkanıyım. (Muhasebecilik de Almanya'da çok saygı gören bir meslektir.) Dahası muhtelif modern sanat dergileri için modern sanat eleştirileri yazarım. Öyle iki yüzlü, içten pazarlıklı biri değilimdir ama, Almanya'daki hiçbir arkadaşıma her yıl burada bir ay geçirdiğimden söz etmedim. Bundan sonra söz etmeyi de düşünmüyorum. Buradaki insanlar da, eroin satıcıları dahil, beni yılda bir kez gelen sıradan bir Alman kadın olarak görürler. Bu kadarı da yeterli."

"Eroinle senin gibi bir ilişkisi olan başka kimseyi tanıyor musun?"

"Sadece bir kişi. Beni ilk defa buraya getiren ve kendi gözetimi altında bana eroin kullandıran o kişi de eroini azar azar ve uzun bir süre boyunca kullanabilen bir bünyeye sahipti. Artık yok. Fakat bağımlılıktan değil, kanserden öldü. Son zamanlarında çok sancı çektiği için hep morfin alıyordu. Ama eroinle morfin neredeyse tamamen aynı şeyler olduğu ve eroin kullanımından ötürü bedeninde morfine karşı bir tolerans, bir bağışıklık oluştuğu için pek tesiri olmamış. Sancılar arasında 'kendim ettim, kendim buldum' diyerek gülmüştü. Benim de ona benzer bir bünyem olsa gerek. Ben de eğer kanser olursam, morfini bol dozda kullanırım herhalde. Doktora da tembih

etmek gerekir, 'Bir ata ne kadar veriliyorsa bana da o kadar ver morfin' diye! Ya da daha en baştan baytar mı çağırmalı acaba?"

Bunları söyledikten sonra bir kahkaha attı Ingeborg. Kendini ne hor gören, ne de tiye alan neşeli ve canlı bir kahkaha.

"İşte bu eroin sayesinde, normal bir insan algısından aşağı yukarı yüz kez daha yavaş akan bir zamanı deneyimleyebiliyorum. İnsanlarda yeryüzündeki şeyleri değişen ve sabit kalan şeyler olarak ayrı ayrı düşünme alışkanlığı oluşmuştur. Senin resimlerin bana özünde değişmeyen şeyleri temel alan eserler gibi göründü. Bu pek rastlanmayan, ender bir şey olduğu için seslenmiştim o gün sana."

"Peki, doğuştan böyle bir bünyeye sahip olman iyi mi sence?"

"Eh, tabii. Mesela şimdi eroinsiz bir hayat tahayyül edemiyorum. Ömür boyu aynı yastığa baş koymuş, birbirini seven bir yaşlı karı kocanın ilişkisi gibi bizimki de. Kendilerine 'Başka biriyle evlenseydiniz nasıl olurdu?' diye sorulduğunda, onlar nasıl bunu hayal etmenin bile mümkün olmadığı yanıtını verirlerse, benim için de durum aynı. Bu arada, yaşlı bir çift değiliz, ama bana eroin kullanmayı öğreten kişi ağabeyimdi. İkinci Dünya Savaşı'nda ağır yaralanmış, sancılarını azaltmak için kendisine verilen morfine karşı bağımlılık geliştirmiş. Sonra morfin bağımlılığından sıyrılmayı başardıysa da, yirmi yıl sonra bu sefer eroinin pençesine düştü -vahşi bir hayvanın pençesine düşer gibi... Fakat onu hünerle evcilleştirmiş. Bunda tabii bünyesinin de etkisi var. Eroini evcilleştirmeye yatkın bir bünyesi olduğunu anlayınca kız kardeşinin de kendisi gibi olacağını düşünmüş."

"Ama ben senin erkek kardeşin değilim."

"Evet. Ama resimlerinde kendime yakın bir şeyler hissettim. Mesela, Almanya'daki bir sergide görmüş olsaydım, yere göğe koyamazdım onları. Avrupa'da değil de, böyle bir yerde senin eserlerine rastlayınca da onları çizen kişiyle konuşmak istedim."

"Peki, gerçekten de uyuşturucunun sanata yardımcı olabileceğini düşünüyor musun?"

"Bak, benim söylediğim şey Amerikalı caz çalgıcılarının kokain ya da *speed* kullanmasından tamamen farklı. Cazda

sorun, çalınan parçanın hızıdır. Bir ritmin vuruşlarının en küçük birimini mümkün olduğunca zenginleştirebilen, icra süresinin içine olabildiğince çok varyasyonu sığdırabilen kişi başarılı bir müzisyen olarak görülür. Üstelik caz özünde doğaçlamaya dayandığı için müziksel yaratı hızı çok önemlidir. Kısacası caz, zamanı sıkıştırıp yoğunlaştıran bir sanat türüdür. Dolayısıyla, çalgıcının zihni, parmak hareketleri ve kulaklarının duyum gücü ne kadar hızlıysa o kadar becerikli olduğu izlenimini edinirsin. Bana kalırsa bu bir sanrıdan başka bir şey değildir. O yüzden cazcılar kokain gibi *upper*'ları tercih eder."

"*Upper*?"

"Uyuşturucular tesirleri açısından iki türe ayrılırlar. Heyecan veren uyarıcılara *upper* denir. Aksine sakinleştiren, dinginleştirenlere ise *downer* adı verilir."

"Kokainle eroin farklı yani?"

"Evet. Taban tabana zıttırlar. O yüzden, eroin kullanmak daha iyi resim çizmeni falan sağlamaz. Öyle bir sanrı da vermez. Benim söylediğim çok farklı bir şey. Eroin deneyimi sayesinde resme baktığın zamanki gözlem gücün bambaşka bir boyut kazanır. Yani çizerken değil, bir sonraki resminde ne çizeceğini düşünürken işe yarar. Eğer resim çizebilseydim, yaratıcılığım eleştiri yetilerime üstün gelseydi, eroinle resmi birleştirerek yaratmayı denerdim sanırım."

"Ben kendi yolumda gayet güzel ilerliyorum. Eroinle beş yılda ulaşabileceğim ustalığa otuz yılda ulaşsam da olur. Netice aynıdır."

"Fakat senin hesabınla düşünürsek, eroinin gücüyle otuz yılda ulaşabileceğin ustalık için yüz seksen yıla ihtiyacın olacak. Buna da ömrün yetmez."

"Hımm, etkileyici bir mantık."

"Hayır, hayır! Kendin karar vermelisin. Ben sadece kendi deneyimlerimden edindiğim bilgiyi seninle paylaştım, o kadar."

Bundan sonraki üç gün boyunca, akşam yemeklerini birlikte yediniz. Artık ne o, ne de sen eroinden bahsediyordunuz. Genelde resimlerden konuşuyordunuz. O gün çizdiğin resimleri gösteriyordun. Bunun karşılığında, yerinde, hedefi vuran eleştiriler geliyordu. Ayrıca Avrupa'nın büyük ustalarından da bahsediyordunuz. Amerika'nın günümüzdeki başlıca ressamlarından da... Andy Warhol kurnaz ve kolaycıymış, ama Jasper Johns'un büyüklüğünü teslim ediyormuş. Güneydoğu Asya'da kendine özgü bir Fovizm oluşamaz mıymış acaba? Özünde Fovizm tropik iklime has bir şeymiş zira. Son zamanlarda Asya'ya gidenlerden en iyi iş çıkaran sanatçı David Hockney'miş. Resimlerini henüz görmemiş, ama *Çin Günlüğü* adlı kitabı hakikaten çok iyiymiş. Bunu duyunca, Japonya'ya döndüğünde Batı kitapları satan bir kitapçıya gidip bu eseri edinmeyi zihninin bir köşesine not etmiştin.

Böyle şeylerden bahsederken Ingeborg'un tutumunda herhangi bir değişiklik yoktu. Eroinin etkisi altında olup olmadığını anlayamıyordun. *Bu kadar sade bir deneyim mi bu?* diye düşünmüştün. Hiç bahsetmeseniz de eroin meselesi hep aklındaydı. *Son derece tehlikeli bir şey, ama eğer her şey yolunda giderse bambaşka resimler çizebilirim belki. Eğer yolunda gitmezse bunu o zaman düşünürüm. Bir tehlike sezersem derhal o bölgeden ordularımı çekerim olur biter. Peki ya, çekilmeyi başaramazsam? İnsanlar o* bölgeden *çekilemedikleri, bir türlü bırakamadıkları için buna bağımlılık denmiyor mu zaten?*

Böylece kendini bir ordu komutanına, eroini de yabancı ülkenin tehlikeli fakat cazibeli topraklarına benzettiğin düşünceler kafanda bir belirip bir kayboluyordu. Bastırıp saklamaya, kollarını büküp yere yatırmaya, söndürmeye çalışsan da, koru kalıyordu. Ve bu kor bir yelin esip kendisini yeniden harlamasını bekliyordu. Tuhaf birisiyle tanışmak gibi bir histi. Fakat durum henüz o kadar ciddi değildi. Henüz Ingeborg'a söylemeye niyetin yoktu.

Eroin morfinin güçlendirilmiş hali midir? diye düşünmeye başladın. Yani daha da köklere gidersen *afyon*'a varıyordun. Kimden işitmiştin şu afyon bağımlısı dedenin hikâyesini? Henüz

yabancı ülkelere seyahatlerine yeni başladığın zamanlardaydı. Yer Singapur'du. Resim çizerken sana seslenen, sonra konuşup arkadaş olduğun bir kız. Samimi olmuştunuz ama ötesi yoktu. Sadece arkadaştınız. Beraber bir kez akşam yemeği yemiştiniz. O sırada dedesinden bahsetmişti. Nasıl bir hikâye olduğunu anımsamaya çalıştın.

İhtiyar ömrünün yarısına geldiğinde afyonla tanışmış. Bir tersanenin işinin ehli ustalarındanmış ve birçok çocuğu varmış. İyi bir geliri olduğu için aslında maddi bir sıkıntısı yokmuş, daha ziyade bolluk içinde bir hayat sürmekte olmasına rağmen kazandığı paranın yarısı afyon dumanına dönüşüyor, uçup gidiyormuş. Gündüz çalışıyor, akşam yemeğinden sonra tavan arasındaki odasına çekilip afyon içiyormuş. İşte o zamanlar küçük bir çocuk olan Singapurlu kız dedesini böyle anımsıyordu. (*Karakalem çizim defterime resmini yaptığım bu kızın adı bir anda aklıma geliyor. Aynı kanji alfabesinin kullanıldığı bölgede yaşıyor olmanın ilginçliği. O kızın adı* **黃 素韻**, *Huang Suyin'di. Adını yazdığı bir kâğıtta, soyadı* **黃** *= Huang'ı eski harflerle, yani bizim kullandığımız karakterden bir çizgi fazla kullanarak yazdığı için aklımda kalmış olmalı.*) Dedesi aslında çok nazik, iyi yürekli bir insanmış; geceleri koridorda karşılaştığında torunu geçsin diye duvara yaklaşıp yol açarmış. Kız onu ne zaman görse neşeliymiş, yüzünden gülücükleri eksik etmezmiş.

Fakat parası olmayıp da afyon temin edemediği zamanlar durumu değişirmiş. Öyle zamanlarda odasına kapanır salyaları, sümükleri akmış bir halde yatağına uzanır, mütemadiyen kesik kesik ve gürültülü bir şekilde soluk alıp verirmiş. Bu dedesinin yoksunluk sendromu nöbetine direnme yöntemiymiş. Böyle zamanlarda bile ertesi gün yine işine gittiğini tahmin etmek zor değildi. Yeniden afyon satın alacak kadar para kazanana dek, normal bir şekilde günlük hayatını sürdürdüğünü de... En azından onun günlük temposunun hiç aksamadığını anlatmıştı sana Suyin adlı o kız.

"İhtiyarın ikinci oğlu olan Suyin'in babası eğer babam bu afyon denen şeye bulaşmasaydı, eve daha çok para getirebilecek ve biz çocuklarını da üniversiteye gönderebilecekti!" diye ha-

yıflanırmış. Ayrıca, eğer dedesinin afyon masrafı olmasaymış aileleri de maddeten bulundukları konumdan daha iyi konumda olabilirmiş. Sonra Suyin "Ben şu an Güzel Sanatlar Fakültesi'nde okuyorum, babam da zamanında üniversiteye gidebilirdi. Ama gidemedi. Dedemin afyon bağımlılığı ailenin parçalanmasına yol açmasa da, modern bir hayata adım atmamızı bir nesil geciktirdi" diye yakınmıştı.

Sen *modern hayat o kadar da iyi bir şey mi be güzelim* diye içinden geçirirken afyon denen illetin geliri iyi olan bir usta zanaatçının bereketinin yarısını nasıl alıp götürdüğünü çok iyi anlamıştın. Bu hikâyeyi dinlediğin zaman o ihtiyarın afyonla ilişkisini bir düşkünlük olarak algılamıştın. Fakat şimdi yeniden düşündüğünde, adamın uyuşturucuyla günlük hayatı arasına kesin bir çizgi çekmesi şeklinde bir hisse çıkarıyordun bu kıssadan. Demek ki imkânsız değildi. İhtiyarın tersanedeki işlerine, her gece çektiği afyonun bir katkısı olduğunu söyleyemezdin, ama en azından engel olmadığı da aşikârdı. Üstelik torunu Suyin'den işittiğine bakılırsa, bu ihtiyar epey mutlu bir adamdı -aksi takdirde kız, dedesinden bu şekilde bahsetmezdi.

Afyonla eroin birbirinden farklıydı tabii. Bunun farkında olmana rağmen gitgide daha fazla eroine meyleder olmuştun. Özellikle de resminin değişme ihtimali sana fevkalade çekici gelmişti. Sanatında bir tıkanma ya da verimsizlik yaşıyor falan değildin. Yine de, resminde yeni bir açılımın gerçekleşeceğinin kulağına fısıldanması yüreğini titretmişti. Bir yandan bu yolla resminin değişeceğine ihtimal vermezken, diğer yandan dünyanın bambaşka bir ışıkla dolup taştığını, ellerinin adeta yepyeni renkleri ve biçimleri dokuduğunu hayal edince için içine sığmıyordu. Kamboçya'daki Angkor Wat Tapınağı'na eğik bir şekilde vuran akşam güneşinin güzelliğini canlandırıyordun kafanda. Kayaları saran bin yıllık zaman birimini sonra... Sonra bir kayaya dönüştüğünü hayal ediyordun. Ve nihayet soğuk bir ağırlık kütlesine dönüşüp yeryüzünde hareketsiz yatmanın o müthiş bahtiyarlığının nasıl bir şey olduğunu...

Tapınağın bahçesinin bir köşesinde devrilmiş bir taştan heykelin karakalem çizimlerini yaptığın günün akşamı,

Ingeborg'un kapısını çaldın. Sandalyeye oturunca şöyle dedin ona:

"Bir defa, sadece bir defa denemek istiyorum."

"Öyle mi?" dedikten sonra, kadın sessizce ve dikkatli gözlerle seni süzdü. Seni tartıyor gibi görünse de, gerçekten ne düşündüğü çehresine yansımıyordu.

"Peki" dedi.

"Samimi söylemek gerekirse tek başıma denemeye korkuyorum. O yüzden seninle birlikte, senin gözetimin altında az miktarda denemek istiyorum. Yolunda gitmezse de hemen bırakmak niyetindeyim."

"Hımm, o biraz zor. Öncelikle, sadece bir defa denemeyle olmaz. Genelde ilk denemede tesirini göstermez. Feci bir mide bulantısı hissi olur ve pek haz alamazsın. Ancak ikinci ya da üçüncü defada sonuç alabilirsin."

"Bana uymayacağını düşünürsem bırakırım. Japonya'ya dönerim. Ben ne burada, ne de Japonya'da temin etme yollarını biliyorum zaten. Japonya'ya dönünce zaten kesmiş olurum. Senin Almanya'dayken kullanmaman gibi. Senin nasıl muhasebeci olarak işinin başına dönmen gerekiyorsa ben de ressamım ve bir işim var. Ne olursa olsun en önemli şey işimdir. Anlayacağın herhangi bir sorun yok."

"O halde, sorumluluğu üzerine alarak bir dene bakalım."

Bu yanıt üzerine kadının sözlerinin Alman ruhunu yansıttığını düşünmüştün. Eylem bireyin özgür iradesi ve insanlık onurunun sınırları içinde belirlenir. Yanındaki kişi sadece seyreder.

Akabinde, Ingeborg çantasından içinde beyaz toz bulunan ince bir cam tüp, ilaç sarmak için kullanılan saydam ambalaj kâğıdı ve bir küçük boy kefeli terazi çıkardı.

"Doz çok önemli olduğu için bu teraziyi kullanıyorum; ilk kullanım için beş miligram yeterli olur" dedikten sonra terazinin her iki kefesine saydam birer ambalaj kâğıdı yerleştirdi. Kefelerden birine en küçük ağırlığı koydu. Ağırlık olarak kullandığı şey, yedi milimetrekare ebadında ince bir metal levhaydı. Cımbızla tutmayı kolaylaştırmak için köşeleri hafif yukarı kaldırılmıştı. Üzerinde "10 miligram" yazılıydı.

Ardından, diğer kefenin üzerindeki saydam kâğıda cam tüpteki beyaz tozu azar azar döktü. Kefe hafifçe oynadı, gösterge iğnesi de sağa sola gidip gelmeye başladı.

"Bu on miligram. Bunu ikiye böleceğim."

Ingeborg, üzerinde toz olan saydam kâğıdı usulca masanın üzerine koydu, plastik sapı olan bir toplu iğneyle tam ortasından ikiye ayırdı, birbirine denk yükseklikte iki minik dağ oluştu.

Sonra, çantasından sigara paketini çıkardı. Paketin içinden bir sigara aldı, küçük bir makasla filtresini kesti, kesik ağza minik dağ şeklini almış toz kütlesinden birini tıktı. Sigarayı tersine çevirip masanın üzerine birkaç kez vurarak tozlarını iyice içeri yerleştirdi. Birkaç defa yineledikten sonra tozun tamamını sigaranın içine koydu ve sana uzattı. Bu yaptığı işlemin tamamı görkemli ve gergin bir merasim gibiydi.

"Çek, dışarı üfleme, hepsini içine çek. Toz bir santimetrelik yere kadar olduğu için sadece o kısmı içsen tamamdır."

Başlarda bir rahatsızlık hissettin. Feci derecede nahoş bir his. Tahripkâr bir şey bedeninin içinde dolaşıyormuş gibi... *İlk bira içtiğimde de böyle olmuştu*, diye bir düşünce zihninde bir anlığına belirip silindi. Sonunda bira ve diğer alkol ürünlerini bünyenin kaldırmadığını, bunlarla alakasız bir hayat sürmek zorunda olduğunu anlamıştın. Ha sahi, sigara da içmiyordun. Fakat bu sigaranın verdiği rahatsızlıktan farklı bir histi. Dumanın o nahoş kokusundan kaynaklanmıyordu. Böyle düşünürken mide bulantısı başladı. İçine sadece duman çekmiş olmana karşın, miden içine yabancı bir madde girmişçesine, onu dışarı atmak için bütün gücüyle uğraşıyordu. Hemen tuvalete koştun. Kusmaya çalışsan da midende bir şey yoktu. Sadece miden kusma tepkisi vererek şiddetli bir şekilde kasılıyordu. Bir süre sonra geçmişti.

Senin bu halini Ingeborg sessizce seyretmekle yetiniyordu. Tahmin ettiği ve hesapladığı gibi bir durumdu herhalde. Mide bulantısı geçmişti, fakat bu kez soğuk soğuk terlemeye başlamıştın. Rahatsızlık hissinde bir değişme yoktu. Dalgın dalgın oturup bekliyordun. Yine bulantı. Tuvaletin soğuk döşemesinde diz çökmüş bir halde buna direnmeye çabalıyordun.

Dönüp yeniden sandalyeye çökünce Ingeborg'a tekrar göz atıyorum. Hâlâ sesini çıkarmadan seyretmekte. Bulantı hissi birkaç kez tekrar ettikten sonra, birden bedenimin içine belli belirsiz bir hazzın yayıldığını duymaya başlıyorum. Çok bitkinim. Ama bitkinliğe direnmem falan gerekmiyor ki. Hiçbir şey yapmama gerek yok. Sandalyede öylece oturmam yeterli. Sandalye ağırlığımı destekliyor. Rahatıma baksam yeter. Böylece beklerken ne bitkinlik hissi kalıyor, ne de beden ağırlığı hissi ve bir kuş misali havada süzülüyorum sanki. İşte bu galiba! Tutunacak hiçbir şeyinin olmaması duygusu. Hiçbir şey düşünmek istemiyorum şu an.

Bir süre sonra doğruldun, Ingeborg'a "Sağ ol!" deyip odana döndün. Hâlâ içindeki o hoş haz hissi devam ediyordu. Yatağına uzandın ve resim üzerine düşüncelere daldın. *Bu hissi resmedebilirsem ne harika olur! Zor bir şey değil. Şu anda bitkinim, fakat birazdan gücümü toparlayınca çizebilirim. Güzel bir resim olur. Resim bir yana, çok hoş bir his bu. Aynen o Çin kökenli Singapurlu güzel kızın dedesi gibi hissediyorum kendimi. Güzel bir duygu.*

O akşam yemek yemeden yattın.

Ertesi sabah, doğal olarak çok acıkmış bir halde otelin yemekhanesine gittin. Orada Ingeborg'u gördün; sessiz sakin ekmek, tereyağı, bal ve kahveden ibaret kahvaltısını yapmaktaydı.

"Günaydın!" diye seslendin.

"Günaydın. Seninle konuşmak istediğim bir şey var. Otelin girişinde bekleyeceğim seni tamam mı?"

Ses tonu oldukça soğuk ve kayıtsızdı. "Tamam!" dedin ve kahvaltını yaptıktan sonra odana dönüp resim malzemelerini topladın.

Köy yolunu beraber adımlarken Ingeborg'un sana söylediği şey bundan sonrası için kendi kararını kendin alman gerektiğiydi.

Bu dünyada gerçekten de eroin yüzünden bedenini ve ruhunu mahveden çok insan varmış. Bunu o da çok iyi biliyormuş. Fakat en azından eroinle başarılı bir ilişkisi olan bir kişi de

varmış; yani kendisi. Elbette ki, kendisi böyle diye senin de sorunsuz bir ilişki kuracağının güvencesi yokmuş. Dikkatli olmalıymışsın. O zaten bugün Almanya'ya dönecekmiş ve sana daha fazla eroin vermeyecekmiş. Bundan sonrasını sen kendi sorumluluğunu alarak tayin edecekmişsin, fakat ilk seferde haz alman onu biraz kaygılandırmış. Bağımlılığa düşmeye müsait bir yapın olabilirmiş. O yüzden kendine mukayyet olmalıymışsın. İçki içenlerin hepsi alkolik değilmiş. Eroin için de durum aynıymış. Ne var ki eroinin tehlike oranı çok daha yüksekmiş. Bunu aklında tutmanı istiyormuş. Sonradan "Beni uyarmadı!" dememeliymişsin.

"Fakat bir şirkette ya da kurumda düzenli bir işi olan insanların bağımlılık tuzağına düşmesi riskinin çalışmayanlara göre daha az olduğu söylenir. Bütün hayatı eroinden oluşan insanlar dibi boylarlar. Ellerinde avuçlarında ne varsa buna yatırırlar. Çalışamadıkları için kötü şeyler yaparak, suç işleyerek para temin ederler. Özgüvene sahip bir şekilde toplumsal hayatlarını sürdüren insanların bağımlılığa karşı görece daha dayanıklı olduğu yaygın bir kanıdır. Bununla birlikte, bir konuda başarısız oldukları zaman bağımlılık batağına hemen düşüverdiklerini de duymuştum."

"Son günlerde aldın mı?"

"Bırakma aşamasındaydım, resim çizerken yanına geldiğimde artık hemen hemen hiç kullanmıyordum. Zaten, kullandığım zamanlar başkalarına hiç ilgi duymam. Biraz da dış dünyayla yeniden temas kurmak için seslenmiştim sana. Almanya'daki kimliğime bir an önce dönmek istiyordum."

"Öyle mi?"

"Nitekim, tamamen eroinin tesiri altında olduğum zamanlarda, odamdan dışarı adımımı bile atmam."

"Hımm... Demek öyle..."

"Artık bugün döneceğim için söyleyebilirim: Geçenlerde sevişmeye davet ettiğinde, aslında o kadar da isteksiz değildim. Hatta işve yapıyordum biraz da. Elimi tuttuğunda biraz daha şansını zorlasaydın, yani Avrupalı erkekler gibi ısrarcı olsaydın, pekâlâ birlikte olabilirdik."

Ingeborg bunları söyledikten sonra alaycı bir edayla yüzüne baktı.

"Tüh ya, yazık olmuş,." diye karşılık verdin sen de şakacı bir tavırla. Aslında senin aklın dün geceki o haz hissindeydi. Haz sana yapışmış, yakandan düşmüyordu adeta. Üstelik ruhun da buna uyumlu tepki veriyordu. Buna direnemiyordun. Sanki elin kolun bağlı bir halde cinsel olarak tahrik ediliyordun. Üstelik bu sana belli belirsiz, dingin ve devamlı bir haz vaat ediyordu. Zihnin hayal etmek ya da anımsamak suretiyle bu haz bulutunu takip ediyordu. Haz burada olmadığı için, bir sonraki fırsatı bekliyordun.

"Dünkü şey konusunda ne düşünüyorsun?" diye sordu Ingeborg.

"İyiydi. Fakat resmim için işe yarayacağından emin değilim. Yeniden deneyecek miyim, yoksa bir daha elimi bile sürmeyecek miyim, bunu kendim tayin edeceğim."

"Evet. Senin karar vermen gereken bir mesele o. İstersen minik terazimi sana vereyim. Ben Almanya'da yine alırım. Dozu artırmamak çok önemli."

Biraz düşündün. Bir daha denemeye niyetin var mıydı? Sen de Ingeborg gibi birkaç gün daha dener, bırakıp yola çıkabilirdin. O kadar da kötü bir fikir değildi bu.

"Peki. Alayım o zaman."

"Biraz eroin de artmıştı. Onları da vereyim sana. Ama karşılığında bir resmini isterim."

"Tamam, anlaştık. Hangisini istersin?"

"Hani o tapınağınkini. Sana ilk rastladığımda çiziyordun ya."

Böylece Ingeborg resimlerinden birini alarak Almanya'ya döndü.

O gün öğleden sonra Ingeborg'dan aldığın teraziyle eroini geçen günküyle tamamen aynı dozda tarttın, sigaraya karıştırıp içtin. Bu sefer iki defa kustuktan sonra hemen tesir etti ve kendini iyi hissetmeye başladın. *Katıksız bir edilginlik. Rahatlama hissi zihnimin ve bedenimin her köşesini dolduruyor, tüm heyecanlar, kavgalar, gürültüler bana çok uzak şeylere dönüşüyor, hareketsiz muazzam bir olumlama hissi salınmaya başlıyor içim-*

de. Buraya resim yapmak için geldiğimi düşünmeyi deniyorum, dışarıdaki manzaralar aklıma gelse de, dışarı çıkma isteği uyanmıyor içimde. Üşendiğim için ya da kendimi bitkin hissetmekten falan kaynaklanmıyor bu isteksizlik; böyle bir şey çok gereksizmiş gibi geldiği için. Dünya şu haliyle gayet güzel, tutup da onu bir kâğıda yansıtmak anlamsız. Evet, evet, dünya zaten yeterince güzel be!

Ayıldığında da haz hissinin tortuları henüz silinmemişti. Yoksunluk nöbeti belirtisi falan da yoktu. Pek iştahın olmadığı için hafif bir akşam yemeği yedin, gece biraz şehirde dolaştın ve mışıl mışıl uyudun. Ne kadar da rahat hissediyordun kendini. Herhalde içki seven insanlara içki böyle bir rahatlık veriyor olsa gerekti. İçki kullanıcıları arasında kafayı bulunca saldırganlaşan, ortalığı birbirine katan tipler de vardır, ama öyle olmayanlar çoğunluktadır. İçki içmiyordun, ama herhalde senin durumun bu sakin içenlerinkine tekabül ediyordu.

Ertesi gün biraz çalışmaya karar vererek, resim malzemeleri, bir kullanımlık eroin karıştırılmış sigara ve biraz da yiyecek alarak yola çıkıp şehrin varoşlarına gittin. Bir tepenin tam ortasına oturdun, ayaklarının altında serilen manzaranın karakalem çizimlerini yapmaya giriştin. Pek kendini veremiyordun. Hevessizdin, resim çizmek lüzumsuz geliyordu sana. Dünkü aylak ruh halinin tortuları hâlâ bir yerlerinde kalmıştı. *Eh, biraz aylaklıktan bir şey çıkmaz*, diye düşündün.

Yanında getirdiğin öğle yemeği kumanyasından çok az yedikten sonra sigaraya uzandın. Japon malı, plastik, ucuz çakmakla sigaranı yaktın. Derin derin içine çektin. Sigara alışkanlığın olmadığından Ingeborg'un tembihine uyarak hafif içimlik bir sigara almıştın. Tesir ettiği zaman hareketsiz kalacağını bildiğin için kimsenin olmadığı bir tepedeki bir düzlüğü seçmiştin yer olarak. Oradaki bir ağaca sırtını dayamış oturmuştun. Hemen tesir etti, bu kez kusmadın.

Mahmur bir halde akşama kadar orada oturup ayılınca otele döndün. O zaman bir bulantı hissettin fakat çok da önemli bir şey değildi.

Günlerini böylece geçirmeye devam ettin. Dozu artırmıyordun. Belli bir hazza ulaştığında, bu bir müddet sürüyor, sonra da yoğunluğunu yitirmeye, azalmaya başlıyordu. Odadansa dışarıda almaktan hoşlanıyordun, buna uygun birçok yer de vardı zaten. Hava açıktı, yağmur yağacak gibi görünmüyordu. *Sıcak ülkelerin işte bu yönleri güzel* diye şımarıkça düşüncelere dalıyordun.

Üç gün sonra bırakıyorum, aşamasına kadar gelmiştin. Ingeborg'dan aldığın miktar da tükenmek üzereydi. *O bitince bırakayım. Ve şartlar elverirse gelecek sene yine geleyim buraya. Hem Ingeborg'la da görüşmüş olurum. Aynı yöntemi uygulayan iki kullanıcı olarak yan yana bunun tadını çıkarırız.*

Üç gün sonra bırakıp köyden ayrılmak sana çok zor bir şeymiş gibi görünmemişti. Her ihtimale karşılık bu tür maddeleri edinmenin zor olduğu Japonya'ya gitmekte fayda vardı belki de. Rahatlatıcı bir şey olduğunu düşünsen de, buna bağlanacağını düşünmüyordun. *Eğer yasal bir şey olsaydı, hafta sonları alır, sonra da bir dahaki kullanıma kadar unuturdum* diye düşündün. *Sorun yok! Kendi sorumluluğumda kullandım, kimseye yük olmadım ve kendimi kaybedip yoldan çıkmadım.* Biraz tehlikeli fakat güzel bir deneyim gibi gelmişti sana.

Ertesi gün ırmağın kıyısına gittin. Nasıl olsa yemezsin diye bu kez yanında kumanya götürmemiştin. Biraz su içtikten sonra sigarayı çıkardın. Doz yine aynıydı. Yine kendini iyi hissettin ve zaman yavaş geçti. Bir kayaya olmasa bile, bir ağaca dönüşmüştün sanki; öyle bir histi bu. *Gövdem göğe doğru yükselmekte, dallanmış budaklanmışım, yapraklarım gür, güneş ışıklarıyla yıkanıyorum. Küçük dallarımın arasından rüzgâr geçiyor. Bir yılın bir gün gibi hissedildiği ağaca özgü zaman algısını edinmişim. Gerçekten güzel bir his bu.*

Irmak senden otuz metre kadar uzaktaydı. Eni iki yol şeridi genişliğinde olan küçük bir ırmağın bulanık suları müthiş bir güçle çağlıyordu. Kıyı toprak ve otlardan ibaretti, az ileride bir köprü vardı. Tüm öğleden sonranı o ırmağı seyrederek geçirmiştin. *Irmak akıyor, ama su hep aynı konumda. Irmak hareketsiz. Bu bana çok önemli bir şeymiş gibi geliyorsa da, neresinin neden önemli olduğunu anlayamıyorum. Boş ver!*

Çocuklar geliyor. Irmağın kıyısında oynamaya başlıyorlar. Kafamın bir köşesinde Tayn ve onu bir önder gibi görüp hürmet eden çocukların anısı canlanıyor, fakat hemen siliniyor. Irmağın yukarısında on yaşlarında, aşağı kısmındaysa üç-dört yaşlarında bir çocuk var. Yukarıdaki çocuk suda bir şey yüzdürüyor ve aşağıdaki de o şeyi sudan alıyor. Diğer küçük çocuklar bunu arkadan seyrediyorlar. Suyun üzerine koyduğu şey ağaç yaprağıymış. Irmak o yaprağı çocuğun elinin ulaşamayacağı bir akıntısına doğru sürükleyince, aşağı taraftaki çocuk abartılı hareketlerle kolunu uzatıyor ve coşkulu çığlıklar atıyor. Onların biraz yukarısında benim oturduğumu kimse fark etmiyor. Demek burada çocuklar böyle eğleniyor... Bu görüntü beni duygulandırıyor. Çok eğleniyor gibi bir halleri var. Her şey yolunda, her şey olumlanmakta. Eroinin tesiri bütün bedenime nüfuz ediyor, gerçek dünya benden çok uzak bir yerlerde şu an.

Sonunda çocuklar dağılıyor, gözden kayboluyorlar. Hayır, biri kalmış. İçlerinden en küçüğü, ırmağın kıyısındaki otluk alanda oturuyor. Ben bu manzarayı dalgın dalgın seyrediyorum. Demek buranın çocukları böyle eğleniyor. Güzel bir şey bu. Hem de çok güzel!

Çocuk ırmağa bir şeyler atıyor. Hımm şimdi anladım, otlar ve yapraklarmış attığı... Ağabeylerinin yaptığı şeyi taklit ediyor anlaşılan. Bıkmadan usanmadan tekrarlıyor bunu. Evet, tekrarda anlam vardır. Değişmeyen şeyler çok önemlidir. Bu şekilde evrenin akışı belirlenir.

Çocuk bedenini suyun üzerine uzatıyor -bir şeye erişmek ister gibi. Sonra dengesini kaybediyor, bedeni sallanıp ses bile çıkarmadan suya düşüyor. Irmak süratle çocuğu sürüklüyor. Ah, düştü çocuk diye düşündün sen. Suya gömülüyor. Artık görünmüyor. Bazen, işte böyle henüz olgunlaşmadan evren tarafından geri alınan hayatlar vardır. İşte her şeyi alıp götüren şu ırmağın suyu gibi. Doğaldır bu.

Uyuşmuş beyninle içine daldığın böyle zırvalıklardan uyanman, şiddetli bir şokla bilincinin geri gelmesi ne kadar zaman aldı, bilemiyordun. Bir dakikada mı olmuştu yoksa on dakikada mı hiçbir fikrin yoktu. Bilincin, rüzgârın sisi dağıtışı gibi aniden geri gelmişti.

Neden seyretmekle yetinmiştin? Küçücük bir çocuğu ölüme terk ettin ulan sen! Çocuğun suya düştüğünü gördüğün anda, hemen ayağa fırlayıp koşsan, yarın oradan aşağı insen, çocuğu ırmakta görünce suya atlasan ve onu kucaklayıp sudan çıkarsan çocuk kurtulmuş olacaktı. Hem iyi bir yüzücüydün, hem de bir yetişkinin boyunu aşacak kadar derin değildi muhtemelen o ırmak.

Böyle düşünceler dehşet verici bir şekilde, fakat ağır bir tempoyla kafanda canlanıyordu. Korkudan bedenin taş kesilmişti. Bedenini hareket ettiremiyordun. Sadece dehşetli düşünceler kaynaşıyordu kafanın içinde. Küçücük bir çocuğu ölüme terk ettin ulan sen!

Donmuş gibi bir süre kımıltısız kaldın. Sonra nihayet ayağa kalkabildin. Irmağa bir göz attın, fakat elbette çocuk görünürlerde yoktu. Çok uzaklara sürüklenmişti şüphesiz. Öylece sürüklenirken birileri tarafından görülüp kurtarılmış mıydı, hâlâ sürüklenmekte miydi, suyun dibine mi gömülmüştü yoksa? Bu sorulara bir yanıt bulman mümkün değildi artık. Onu ölüme terk eden sendin. Kenardan izlemiş, derhal harekete geçmen gerektiğinde kılını bile kıpırdatmamıştın! Küçücük bir çocuğun ırmak kıyısında oynamasının tehlikeli olduğunu sezinleyememiştin.

Şu aşamada yapılabilecek hiçbir şey yoktu. Bunu yadsıyamazdın, ama yine de ırmağın kıyısına gidip baktın. Irmağın aşağı tarafına da baktın. Irmağa düşmüş bir çocuğu görmek tabii ki olanaksızdı. Bir süre ırmak boyunca yürüdün. Giderek adımlarını hızlandırdın, koşar adım yürümeye, nihayet son hızınla koşmaya başladın. Çocuk yoktu. Yorulduğun için ırmağın yanı başına çöktün. Aradan biraz zaman geçince meyus, kederli otelin yolunu tuttun.

Artık evrendeki her şeyi topyekûn olumlayan o eroin tesirindeki ruh halinin zerresi bile yoktu. Sadece kendini, suç işlemiş benliğini tamamen olumsuzlamak, yadsımak mecburiyeti içindeydin. "İnsan" olarak adlandırılmayı hak etmiyordun sen. Bir çocuğu ölüme terk etmiştin. Irmağın kıyısından suya düşen çocuğun ırmakta sürüklenişi gözlerinin önünden silinmiyordu

bir türlü. Şiddetli bir kendinden nefret duygusu defalarca hücum ediyordu sana. Orada olanları kimseye anlatamazdın. Artık kimsenin yüzüne bakamaz olmuştun. Odana dönünce hemen yatağına girip uzandın. *Bir çocuğu ölüme terk ettim ben!*

Gece geç saatlere kadar yatakta titredin durdun. Uykun yoktu. Irmak kıyısında eroin denen illeti çekmeye kendini kaptırmış, onun verdiği keyifle kendinden geçerek *büyük olumlama, her şeyi olduğu gibi kabul etme* türünden zırva düşüncelere dalmış, rahatlıkla kurtarabileceğin bir çocuğun hayatını kurtarmamıştın. Aşağılık bir şey yapmıştın!

Istırap çekiyordun. Hem de çok. Kendini suçlama düşünceleri adeta kurşun yağmuruna tutarcasına saldırıyordu sana. Irmağın çok aşağılarına, ırmak ağzına doğru mu sürüklenmişti acaba o çocuk? Yoksa, birileri tarafından kurtarılmış, üşümüş bedeni endişeden sinir krizinin eşiğine gelmiş anasının kucağında ısıtılmakta mıydı? Farzımuhal, o çocuk (kocasını yitirmenin acısını avuttuğu biricik oğlu) Tayn'ın küçüklüğü olsaydı, An nasıl da kahrolurdu. Bunların hepsi senin suçundu adi herif!

Bu ıstıraptan nasıl kurtulabilirdin? Istırap diyorsun da, senin şu an çektiklerin o zavallı çocuğun boğulurkenki ıstırabıyla kıyaslanamazdı. Ne kadar uzun sürerse sürsün senin acıların sahteydi! Anlıyor musun beni? O çocuğu sen öldürdün!

Istırap bir türlü geçmek bilmiyordu. Şafak sökerken, yüreğinin acısını biraz dindirir diye arta kalan eroini de içtin. Aslında, şimdiye kadar kullandığın dozlara göre biraz fazlaydı, ama ölçüp tartmadan hepsini sigaraya karıştırdın. Tesirini göstermeye başlayınca biraz sakinleşmiştin. Kendini suçlayan ses gitgide uzaklaşmış, duyulmaz olmuştu. *Evrenin henüz çocuk yaşta hayatları geri almasının doğal olduğu* yönündeki düşünceler geri gelmişti. Bunların sonunda dingin bir uyku bekliyordu seni.

Ertesi gün, bavullarını hazırlayıp otelden ayrılmaya karar verdin. Eroinin tesiri artık tamamen geçmişti. Geriye kalansa kapkara bir çaresizlik duygusuydu. Köy yolunun orasında burasında insanlar toplanmış bir şeyler konuşuyordu. Sessiz,

fısıltı tonundaki bu konuşmalar, uğursuz bir konudan bahsettiklerini düşündürüyordu sana.

"Bir şey mi oldu?" diye kalma ücretini hesaplamakta olan otel sahibine hiçbir şey bilmiyormuş gibi yaparak sordun.

"Dün bir çocuk kaybolmak..."

"Öyle mi?"

Bundan başka bir söz çıkamamıştı ağzından. Alelacele parayı ödedin, bavullarını yüklenip Chiang May'a doğru yürümeye başladın. Sanki birileri seni kovalıyordu. Gelirken talihin yaver gitmiş ve ata binmiştin, ama dönerken o kadar talihli olamadın. Öğleden sonra bir otobüs vardı, fakat bekleyecek halde değildin. Eğer köylüler o çocuğu ölüme terk ettiğini öğrenirlerse senin için hiç hayırlı olmazdı. Korkuyor, oradan bir an önce ayrılmak istediğin için bütün gücünü seferber ederek yürüyordun. Suç mahallinden kaçan bir katil gibiydin. Eşyaların çok ağır, bedeninse bitkindi, bir yerlere oturup dinlenmeye çok ihtiyacın vardı, ancak duygularını bastırarak adımladın yolu.

Chiang May'a varınca bir otel buldun ve kendini odana kapattın. Gösterişsiz, kaba saba yatağın üzerinde dizlerini karnına çekerek bedenini büzüştürdün. Kafanı ellerinin arasına aldın. Artık güvende olduğunu düşünmek istiyordun. Ne var ki suya bir batıp bir çıkan küçük çocuğun görüntüsü her tarafını kuşatmıştı, kolay kolay silinip yok olacak gibi de görünmüyordu. *Tüm köylüler peşimden gelmişler. Onların başını çeken de gözyaşlarıyla sırılsıklam olmuş yüzüyle o küçük çocuğun annesi.*

"Onu sen öldürdün adi sapık!" diye bağırıyordu bana.

"Önce boğdun, sonra kirlettin, en sonunda da cesedini ırmağa attın!"

Hayır, öyle şeyler yapmadım ben. Baktım sadece. Hiçbir şey yapamadan seyrettim o an'ı. Eroinin yarattığı haz deryasında her şeyi olumlamakla yetiniyordum o esnada. Yanlış yaptım, ama elden ne gelir ki?

Istıraplar içinde böyle sanrılara kapılıyordun. Bundan nasıl kurtulabileceğini bilemiyordun. Ne olursa olsun, şu anki ıstırabını dindirmek istiyordun. Tüm bedenini sarmış olan bitkinli-

ğe direnerek, çarşıya çıktın -ayakta zor durabiliyordun. Turistlerin arasına karışarak canlı, hareket dolu çarşıda yürüdün. Köşe başında dikilmiş, huzursuz, yerinde duramayan bir halde turistlere bakan bir adam gördün ve yanına gidip kısık bir sesle eroin satıp satmadığını sordun.

"Sen *E.* istiyor?"

Bu adamda yokmuş ama seni başka bir satıcıya götürdü. Arka sokaklara bakan pis bir evde alabileceğin en düşük miktarda *E.* yani eroin satın aldın. *Ne kadar da kolaymış temin etmek*, diye düşündün. Sandığından çok daha pahalıydı, fakat neyse ki senin maddi bir sıkıntın yoktu. Bu sayede ıstıraplarından kurtulacaktın.

Otele döndün, açıp bir tel haline getirerek uzattığın bir tutturgaçla sigaranın içindeki tütün yapraklarının bir kısmını çıkardın, eroini terazide tartıp kâğıdın üstünde tütünle karıştırdıktan sonra sigaranın içine tıktın. Sigarayı yakıp derin bir nefes çektin. Bir süre sonra tesirini gösterse de her nedense önceki kadar etkili değildi. Bittikten sonra bir tane daha içtin. Nihayet rahatlama hissi ziyaret etmişti seni. Çocuğun ölümünün doğal olduğunu düşündün yine.

Fakat eroinin tesiri geçince acı çekmeye başlıyordun. Buzlarla kaplı Güney Kutbu'nun tam ortasında çırılçıplak dikilmek gibi bir huzursuzluk. Elbette yeryüzünde birçok hüzün vardı, ancak küçük yaştaki güçsüz bir kişinin hüznü çok daha saf ve hilesizdi. Yetişkinler gibi bunu gizleyemez, dağıtamaz, unutmuş gibi yapamazdı. Çocuklar hüznü cepheden yaşardı. *Keskin bir kılıç kuşanmış ve boğulan çocuğun hüznünü kendi sırtına* yüklenmiş *bir melek beliriveriyor önümde. Peşimi bırakmıyor, köşeye sıkıştırıyor beni. Ondan kaçacak delik bulamıyorum.*

Böylece doz gitgide arttı.

Satın aldığın miktarı üç günde tükettin. Başladığın zamanlarda olsa bir hafta gidecek bir miktardı oysa. Ertesi gün yine eroin almaya gittin çarşıya. Önceki miktarın beş katını aldın bu kez.

"Şırınga lazım değil mi?"

"Ha? Nasıl kullanılır o?"

"Sen bilmemek? Ben ilk defa senin gibi bir müşteriyle karşılaşmak... Ben sana öğretmek... Şırıngayla hemen tesir etmek..."

Satıcı sana şırıngayla vurmanın yöntemini tüm ayrıntılarıyla öğretti. Böylece sen iyiden iyiye eroin batağına saplanmaya başlamıştın. *Şimdi Ingeborg çok uzak, eroinin tesiri geçince ortaya çıkan Küçük Hüzün Meleği'yse çok yakın bana. 'Pusher'lar için ideal müşteriyim artık!*

Gerçekten de, eroin tesirini gösterdiği zaman kendini iyi hissediyordun, keyfin yerine geliyordu: Ebedi uzunlukta bir zaman diliminde yaşayan bir kayaya dönüştüğün söylenebilirdi. *Bin yıllık bir zaman diliminden bakıldığında bir çocuğun ölümü ne kadar da önemsiz görünüyor. Aşkın bir kişi için tek tek bireylerin kaderleri bir sorun teşkil etmez.* Önemli olan bütünlüktür, totalitedir. Her şeyi felsefi olarak kavramaktır elzem olan. Böyle diyerek meleği kovuyordun sen. Fakat ne zaman ki eroinin etkisi geçiyordu, o büyüklük taslayan duruşun çöküyor, dünyanın en sefil, en acınası insanına dönüşmüş buluyordun kendini. Artık resim diye bir şey zihnindeki bütün ağırlığını kaybetmişti adeta.

Hiçbir şey yapmadan, bir kaya olarak var olmak yeterliyse, bunun dışında bir şeyler yapmak için çaba harcamanın ne gereği var. Bir seferinde, kaya değil, gökyüzü olduğunu, stratosfer tabakası olduğunu düşünmüştün: *Meleklerin uçuştuğu stratosferim ben... Gökyüzüyüm, ince ince ve masmavi... Göz alabildiğine uzanmaktan başka bir işim yok... Yeryüzündeki canlı cansız tüm varlıkları seyrederim buradan; bu arş-ı âlâda saydam, soğuk ve asılı halde...* Gökyüzü olmak mutluluk vericiydi, ama gökyüzü hiçbir şey yapmazdı. Ve sen bu mutluluğun da uzun sürmeyeceğini gayet iyi biliyordun.

Tesir altındayken sadece ve sadece bir kez resim çizmeyi denedin. O gün bir yanlışlık mı olmuştu neydi, eroin sakinleştirici, dinginleştirici yani *downer* değil de, uyarıcı, uyandırıcı yani *upper* şeklinde tesir etmişti. Bir ressam olduğun bilinci canlanmıştı. Kâğıt ve suluboya malzemelerini hazırlamış, bir şey çizmeye karar vermiştin. Meleğin suçlayıcı, kınayıcı baskılarının şevkini kırmasına izin vermeyecektin. Fırçayı batırıp bir

çizgi çekerek başladın işe. Sonra çizgiler bir biçimi oluşturdu. Fakat bu biçimde gereksiz, fazla bir şeyler vardı. Fırçandan çıkan biçimin hiçbir anlamı yoktu. Nitekim, biçime ne gerek vardı ki? Şeyler bir biçimle bağlandıkları, sınırlandıkları için mutsuzdular. Biçimin dışına çıkılmalıydı. Kaya kendi yüzeyini oluşturan, onu çevreleyen hatlarının dışına çıkmalı, dışarıdaki havada akarcasına kendisini eritmeliydi. Suya girmek, suyla birleşip tek vücut olmak makbul bir şeydi. Herkes biçimin bağlarından kurtulup hür olmalıydı. İşte bunu çizmeliyim.

Birçok kez çizmeyi deniyor, beğenmeyince kâğıdı buruşturup çöpe atıyor, yeni bir kâğıt çıkarıp şeylerin özünü daha özgürce ifade etme arayışını sürdürmek üzere tekrar fırçana sarılıyordun. Mutlak olanı kâğıda yansıtmaktı niyetin. Feci yorucu, iğneyle kuyu kazar gibi bir faaliyetti, ama senin işindi bu. Çabalayarak, emek harcayarak bu aşılması güç, *biçim* denen bariyeri aşmalıydın. Çözüm bunun hemen ötesindeydi. Bariyeri aştın mıydı, insanoğlunun şimdiye kadar çizegeldiği tüm resimleri aşan bir şaheser çıkacaktı ortaya. *Meleğin burnunun dibinde Tanrı'nın portresini kâğıt üzerinde sabitleştireyim. Böyle fazla koyu oldu, hava daha ince bir tondadır. Bu haliyle fazla ağır. Evren hidrojen ve helyumdan oluşur. Hafiftir yani. Hafif, ince, açık, muğlak olmalı. Evren yüzüp duran bir şeydir. Sonsuzdur; yani ona kayanın zamanı işler. Yanılıyor muyum Ingeborg Hanım?*

Böylece durmadan resim çizmiştin. Uyuşturucunun tesiri geçiyordu. Bedensel bitkinlik, yeryüzüne dönen astronota saldıran yerçekiminin o muazzam ağırlığı gibi geri geliyordu. *En sonunda bir kovalamaca oyunu başlıyor.* Ağırlığa yenilmemek üzere fırçamı sımsıkı tutuyorum. Olacak gibi. Evet, tamamdır!

Sonunda, emsali görülmemiş, nihai bir şaheser çıktı ortaya. Becerikli bir manevra ile meleği alt etmeyi başardığını düşündüğün için derin bir memnuniyet hissi içindeydin. Uyuşturucunun verdiği saadet ve dermansızlık tortularının da etkisiyle yatağa yığılmış, uykuya dalmıştın. Çok büyük bir işi başarmış olmanın verdiği memnuniyet bir gülümseme olup dudaklarına yerleşmişti ve bir belirip bir siliniyordu.

Üç saat sonra, ilacın tortularının verdiği rahatsızlık içinde açtın gözlerini, uyumadan önce ne yaptığını anımsamış, çizdiğin "ulu" eserle yüz yüze gelmiştin. Kâğıt boştu. Hiçbir biçim, hiçbir renk yoktu. Anımsıyordun: Evrenin sonsuzluğunu hafif, açık tonlarla hidrojen ve helyuma indirgeme maksadıyla çizerken, boyanın sana zorluk çıkardığını fark etmiştin. Şimdiye kadar kimsenin o emsali görülmemiş nihai şaheseri yaratamamış olmasının nedeninin, eserlerini boyalara dayandırmış olmaları olduğunu idrak etmiştin. Evrenin sırrına mazhar olmuştun. Bir ressam olarak bütün dünyayı fethetmiştin!

O sırada böyle düşündüğün için resminin son safhasında sadece su kullanmışsın. Şimdi kâğıda baktığında, yüzeyi ıslandıktan sonra kuruduğu için dalga dalgaydı. Sadece suyla çizilmiş bir resim! Bu senin eserindi. Nihai, emsali görülmemiş şaheserin!

Oracığa çöküp sessizce ağlamaya başladın. Bu resim, hani şu bir zamanlar, sağanak yağmurun suları renklerini alıp götürdüğü için kuruduktan sonra pis bir kâğıt parçasını andıran suluboya resminden bile daha sefildi.

Bunun hemen ardından gerçek cehennem başladı. Irmak korkusu, daha da büyüyerek su fobisine dönüştü. Eroinin tesiri altında olmadığın zamanlarda, örneğin suluboyayı eritmek için kullandığın az miktarda suya bakmaktan korkar oldun. Bardaktan su içemiyordun. Tam su içeyim derken, *Küçük Hüzün Meleği* beliriyor, *o çocuk senin şimdi içtiğinden çok daha fazla su yuttu!* diyordu sana. O sesten kaçmak için eroin vuruyordun koluna.

Yoksunluk krizleri dehşet boyutlardaydı, seni mahvediyordu. *Küçük Hüzün Meleği* merhametsizdi. Dozu aşama aşama artırmıştın. Bu durum dört ay kadar sürdükten sonra, sen son bir kendini koruma içgüdüsü sayesinde minik teraziyi attın, şırıngayı ayağının altında ezdin ve doğru Bangkok'taki tapınağa gittin.

Geri dönüp baktığında en büyük sıçramayı gerçekleştirdiğin, sanatının en köklü şekilde değiştiği zaman ne zamandı? Bundan on iki yıl önce, onlu yaşlarının sonlarındaydı. Çocukluğundan beri hep kâğıt, pastel boya, renkli kalem ve suluboyayla eğlenegelmiştin. Ortaokulda yağlıboya takımı aldırtmıştın kendine. Şeylerin biçimleri, renkleri, ayrıca o şeylere vuran ışık, ışığın doğurduğu gölge, yani şeylerin renkleriyle ışığın oluşturduğu renkler, şeylerin satıhlarının dokuları, yüz ifadeleri, böyle şeylere hayrandın. Bunları kaleminle yakalayabilmek seni çok heyecanlandırıyordu. Çizmeye devam ettin.

Işık göz kamaştıran bir çayırda farklı, gecenin karanlığına gömülmüş bir odada farklı görünüyordu. Bundan sonra, şeylerin biçimlerinin insanlarda uyandırdığı izlenim meselesi vardı. Örneğin, insanların bir kedi eniği ya da küçük bir bebeğe yakınlık duyması fazlasıyla kolaydı. Böyle sevimli şeyleri konu alan üç resim çizerek "bayağı" ve "sıradan" kelimelerinin gerçek anlamlarını kavramıştın. Okulda sınıf arkadaşlarına kendini beğendirmek gibi bir niyetin varsa bu türden şirin resimler yapabilirdin. Böyle resimler sana itici geldiği için başını öte yana çevirmiş bir kedi ve korkutucu bir yanı olan çocuk resimleri çizdin. Fakat çiçek çizmek de benzer nedenlerden ötürü zordu.

Ya gün batımı ışığına ne demeli! Heybeti karşısında hayranlıktan ağzının açık kaldığı, nutkunun tutulduğu bir gün batımı ışığı görmüştün bir seferinde. Fakat çizemedin. Çünkü, gelmiş geçmiş bütün usta ressamlar bu manzarayı esaslı ve kusursuz bir şekilde çizmiş olduğu için, ne yaparsan yap o ressamlardan birininkine benzeyiveriyordu. Manzarayı yepyeni gözlerle görmeyi sağlayacak bir yöntem olmalıydı, ama sen bir türlü bulamıyordun onu. Leonardo da Vinci'den Roy Liechtenstein'a kimin resmi olursa olsun taklit edebilirdin. Hem de büyük bir hünerle yapabilirdin bunu. Fakat bunun hiçbir anlamı yoktu. Nitekim, bu dünyadaki güzel sanatlar tarihinde iki Leonardo'ya yer yoktu. "Taklit dehası" tabiri kendi içinde çelişkiliydi.

Lüzumsuz şeylere kafa yormadan sadece çizmek. Durmadan, bol bol çizmek. Öyle bir dönemin olmuştu. O dönemde sadece kalın fırça kullanarak yağlıboya tablolar yapıyordun. Fazla

büyük olmayan bir tuvale gelişigüzel vuruyordun fırçayı. Tabiatıyla ince ayrıntılarla uğraşmıyordun. Netice fevkalade iyiydi. Üç boyutluluk etkisini yakalamış ve büyük bir vakarla resmin tam ortasına oturtmuştun. Biraz Georges Rouault'yu andırıyordu.

Kız kardeşinin resmini yapman da bu dönemde olmuştu. Öyle planlı bir şey değildi. Ona önceden, poz vermesi isteğinde bulunmuş falan da değildin. Bir anda aklına esmişti. Bir ilkbahar günü, öğleye doğruydu (ikiniz de evde olduğunuza göre pazar günü olmalıydı), küçük çaplı bir alışverişten dönmüştün. Evin bahçe kapısını açıp içeri girdiğinde bir anda, önünde, evin bahçesinin iç taraflarından getirdiği bir saksı çiçeğini taşımakta olduğunu görmüştün. Çiçeğin türü begonvildi, epey ağır olduğu için Kaoru saksıyı sıkıca kucaklamış, her adımını dikkatle atmaktaydı. Onun bu duruşunun resim için makbul olduğunu düşündün. Ağır ve değerli, düşürürse kırılacak bir şeyi taşıyor olmaktan kaynaklanan gerginlik tüm bedenindeki kaslar vasıtasıyla yüzüne kadar ulaşmış ve yüz ifadesinde belirmişti. Oraya vuran ilkbahara has güneş ışıkları o gergin çehresini daha da belirgin kılıyordu.

"Duruşunu bozma!" deyip içeriye koştun, kâğıt kalem alıp geri geldin. Döndüğünde Kaoru kendisine söylendiği gibi, hareket etmemiş, aynı duruşunu koruyordu.

"Çok ağır ya! 'Annem götür antreye koy' demişti, ben de getirdim. Nereden çıktı şimdi bu?"

"Tamam, tamam. Biliyorum. Hemen biter. Sakın bozma duruşunu."

Kabaca biçimi çizdim. Gayet iyi!

"Artık dayanamıyorum. Canım çıktı."

"Bak, ne istiyorsan alayım sana. Ne istiyorsun söyle."

"Jumbo jet."

"Nasıl yani, maket mi?"

"Hayır gerçeği. Sekiz milyar yenlik. Havayolu şirketi kurup hostes olacağım."

"Uçak almaya ne gerek var, hosteslik sınavını geçersin olur biter" dedim bir yandan elimi oynatarak.

"Hayır. Hostes üniformasının tasarımını ben yapacağım."

"Peki peki, anladım. Alacağım sana jetini, biraz daha dur o şekilde."

"Çok ağır!"

Kaoru, artık dayanamayacağını söyleyene kadar sen kalemini oynatmayı sürdürdün. İçinde bir şeylerin doğmakta olduğunu hissediyordun. Tüm biçimin taslağını kâğıda yansıtmış, ışığın vuruşuna dair bilgileri harfler ve işaretlerle not almıştın. Daha sonra yağlıboya resme dönüştürmek üzere, şimdilik sadece karakalem çizimini yapacaktın.

"Bak ne diyeceğim. Şu saksıyı bırakayım da, sen de ya sadece beni ya da çiçeği çiz ha? Şu eşek ölüsü gibi şeyden kurtulmuş olurum hem!"

"Tamam, bırakabilirsin" der demez, Kaoru saksıyı biraz da abartılı hareketlerle yorulduğunu göstermeye çalışarak yere koyunca, ona şöyle dedin:

"Gerçekten ağır bir şey taşıdığın zamanki bedeninin biçimiyle, taşıyormuş gibi yaptığın zamanki biçim tamamen birbirinden farklıdır. Gerçekten taşıdığın zaman, omuzlarını, dirseklerini de kullanırsın, belinin seviyesi alçalır. Ayakların yere sağlam basar. Bütün bedenin gerilir. Seni de o biçimde görünce, güzel bir görünüm olduğunu düşündüm."

"Böyle bir resim daha önce hiç görmedim ben."

"O yüzden çizdik ya işte! Ben kimsenin görmediği resimler yapmak niyetindeyim. Çiçek güzel, ışık güzel, gerginlik hissi güzel."

"Yüzüm?"

"Yüzünü de çizeceğim. O da var manzarada."

"Onu demiyorum. Yüzüm de güzel mi?"

"Öz ağabeyin olarak ben öyle bir şey söyleyemem ki!"*

"Bu da ne demek oluyor şimdi?"

Onun bu sorusunu şakayla geçiştirmiştin. Bu bir yana, karakalem çizimleri gayet güzel olmuştu. Sonradan bunu tuvale geçirdin, belleğine dayanarak kabaca renklendirdin, birkaç gün

* Alçakgönüllülüğe büyük önem veren Japon toplumunda bireyin kendisini ve yakınlarını övmesi ayıp karşılanır. (ç.n.)

sonra takriben aynı vakitlerde bahçede ressam sehpasını kurarak genel havayı yeniden canlandırmaya çalıştın. Kaoru okuldan dönünce (ilkokul altıncı sınıflar erken paydos oluyordu), bu kez saksı çiçeğini taşımasına gerek olmadığını ve o günkü giysileri giymesini söyleyerek poz verdirdin. Ondan sonraki pazar günüyse, öğle öncesi sularının ideal güneş ışığı içindeki Kaoru'nun yüzünü titizlikle resmettin. *Henüz küçük bir çocuk olmasına rağmen ne kadar da olgun, oturaklı bir yüz!* diye düşünmüş ama kendisine söylememiştin tabii. Öyle "çok güzel kız" kategorisine girebilecek bir yüz de değildi hem...

Bu çalışma hoşuna gitmişti. Kendini iyice vererek çizmeye başlamıştın. İnce uçlu fırça kullanmaktan kaçınıyor, kalın fırça ve palet spatulası kullanarak sertçe çiziyordun. Boyayı bolca kullanıyor, kalınlaştırıyor, zaman zaman kazıyor, tuvale bir dünyayı yansıtıyordun. Bu sayede Kaoru'nun yüzünün genel hatlarını figüratif sanata has bir şekilde çizmiş olmak seni tatmin etmişti. Ancak, bu resim portre olarak pek başarılı sayılmazdı. Kaoru resmin tamamlandığını gördü, fakat hiçbir şey söylemedi. Muhtemelen ağabeyinin işine yaradığı için memnundu, fakat bunu yüksek sesle dile getirmedi.

Bu resim senin için bir dönüm noktası olmuştu. O zamana kadarki resimlerden farklı, yepyeni bir şey çizmiş olmak sana özgüven kazandırmıştı. Resimle geçimini kazanmanın iyi olabileceği fikri de işte bu dönemde somutlaşmıştı. Yıllar sonra fark ettin bunu. Peki değişen neydi?

Kendinle ilgili şeyleri iyi açıklayamazsın. Ama diğer ressamlardan örnek vermek belki yararlı olur. Gauguin'in *Yakup'un Melekle Güreşi* adlı tablosunu çizdiği dönem mesela. O resim Gauguin için nasıl bir dönüm noktası oldu, bilmiyordun. Fakat kız kardeşini çiçek taşırken resmettiğin sıralar bu tabloyu çok seviyordun. Gauguin'in bütün resimleri arasında da, özellikle o sarı kanatlı melek büyülüyordu seni. Yakup insan olarak gücünün yettiğince meleğiyle boğuşuyordu. *Her insanın kendi meleğiyle boğuşacağı gün* er ya da geç gelecekti. Bu gerçeği o tablo son derece güzel ifade ediyordu. O yaşlardayken böyle düşünüyordun. Resimden ziyade, bireyin kendi meleğiyle bo-

ğuşması şeklindeki edebi temaya ilgi duymuştun belki de. Bu resimsel ifadenin cesaretini, erişilmesi mümkün olmayan muazzam bir iş olarak yorumlamıştın. Kompozisyon müthişti. Gauguin, iki güreşen *figür*'ü uzak planda konumlandırmış, ön plana koyduğu dua etmekte olan kadınlara ise çok daha fazla yer vermişti. Güreşenler ölesiye bir çabayla güreşseler de, seyredenlerin elinden dua etmekten başka bir şey gelmiyordu. O mesafe, o uzaklık hissi muhteşemdi.

Tıpkı bunun gibi, kız kardeşin çiçek taşıyordu. Elbette taşıdığı başka bir şey de olabilirdi. Bir köpek eniği ya da içinde sıcak yemek bulunan bir tencere de... Önemli bir şey taşıdıkları zaman, insanlar titiz ve ciddi olurlar. Her adımlarını dikkatle atarlar. İşte böyle bir yoldan geçerek insanlar *bu dünya*'ya dahil edilmeye hak kazanırlar. Kız kardeşin, begonvil çiçeğini büyük bir tedbirle taşıması sayesinde bu ışıklardan oluşan *dünya*'ya girmişti. O müstereddit görünüşündeki bir şeyler seni kıskıvrak yakalamıştı. Çiçek saksısını taşırkenki o gerginlik hissinin bizzat kendisi resmin biçimini oluşturuyordu. İnsanlar bu şekilde, bundan sonra başlarına gelebilecek her şeye hazır olma azmiyle atmalıydılar dünyaya adımlarını. O gün, o begonvil çiçeği saksısı Kaoru'nun meleğiydi; aslında Kaoru da, orada Yakup gibi kendi meleğiyle boğuşuyordu.

Bunlar sonradan düşündüğün şeylerdi. Bir tür sonradan akla vurma... Kelimeler umurunda değildi o zamanlar. Aslolan sadece resmi tamamlamaktı. Kaoru'nun arka planına büyük ağaçları ve gökyüzünü yerleştirmiştin. Belki de buna arka plan demek uygun olmazdı. Nitekim, bunlar sol alt köşeye sıkıştırdığın Kaoru'yla çiçeklerden daha çok fazla yer kaplıyordu. Böyle bir kompozisyon oluşturarak bitirdin eserini. Resmi bu şekilde tasarlarken hiçbir tereddüt duymamıştın hem de...

Ve *Ağabeyine Çiçek Taşıyan Kız* adını verdiğin bu eser çok ilgi gördü, epey meşhur oldu. Japonya Liselerarası Sanat Yarışması'nın resim dalında altın madalyaya layık görüldü. Hatta bir güzel sanatlar dergisinde "Japon resmi bir deha kazandı!" diye seni biraz da abartılı bir şekilde öven bir makale bile yayımlandı. Ayrıca, resim çizerek geçimini sağlama planı-

na aileni ikna etme konusunda ödülün büyük etkisi olmuştu. Böylece, ressam olmayı bilinçli olarak seçmiştin sen. Sorumluluğu üzerine alarak bu kararı vermiştin. O ödül olmasaydı muhtemelen, lise yıllarında çok yaygın olan, adam gibi ders çalışıp üniversiteyi kazanmak, mezun olunca da sağlam gelirli bir işe girmek yolunu seçmek zorunda kalacaktın. O gün, kız kardeşine rastlaman vesilesiyle bu yolu bir kenara atmış, babanla bin bir türlü tartışmaya ve ağız dalaşına girip ailenden koparak kendi yaşam yolunu seçmiştin.

Heyhat, o yolu yürüdün de ne oldu ki? O yolun sonunda varıp varacağın yer, suyla çizdiğin anlamsız bir resimdi. Ressam olarak tükenmek üzereydin!

11. Kaoru

Kadın suya düşüyor... Bedeni ağırlaşıyor... Giderek daha derinlere batmaya başlıyor... Ne yaparsa yapsın yüzeye çıkamıyor... Nefes alamıyor, ıstıraplar içinde... Ne kadar çırpınsa o kadar batıyor... Çok su yutuyor...

Durumum buydu. Gidişat bu yönde devam ederse öleceğimden neredeyse emindim. Böyle zamanlarda umutsuzluk içinde de olsa, batma sürecini hızlandırıp dibe kadar inmek ve akabinde her iki ayağınızla yerden güç alarak kendinizi yukarı itmek, yüzeye çıkmak için en etkili yöntemdir. Yani, dibe ulaşana kadar çekeceğiniz ıstıraba dayanarak batmayı sürdürmekten başka çareniz yoktur. Sorun dibe vurana kadar nefesinizi tutabilip tutamayacağınız ve daha da önemlisi, batışınızın ucunda ayaklarınızı basabileceğiniz bir dibin olup olmadığıdır.

Mahkemenin gidişatı da, oteldeki yaşantım da dayanılmaz olmuştu. Endişeler her yanımı sarmıştı, ne yapacağımı bilemiyordum. *Ya mahkemenin vereceği karar kötü olursa? Ya dava Avukat Kadir'in tabiriyle "en kötü sonuç"la biterse?* diye gecele-

ri yatağımda içim içimi yiyor, gözüme bir damla uyku girmiyordu. Başka şeyler düşünsem rahatlayacağımı çok iyi biliyordum; ne var ki karanlık odanın içinde uyumaya çalışırken zihnim hep böyle olumsuz düşüncelere kapılıyordu. Örneğin, Tokyo'daki lezzetli restoranların yemekleri falan gibi konuları anımsamaya çalışsam da, bu konuların bana feci derecede uzak, gerçekliği olmayan şeyler olduklarını hissediyor, güzel şeyler düşünme şevkini yitiriveriyordum. Sabah akşam kafamı istila eden düşünceler nahoş, can sıkıcı şeylerden ibaretti. Yüreğimin hasta olduğunu biliyordum ama elimden hiçbir şey gelmiyordu.

Beni bu halde gören Kondra Bey biraz açılmam için bir yerlere gitmemi tavsiye etti.

"Öyle bir ruh hali içinde değilim."

"Zaten ben de ondan söylüyorum. Sizin moraliniz iyi olmazsa, Tetsurō Bey'inki de iyi olmaz. Göğsünü gere gere mahkemeye çıkamaz hale gelir."

Karşı çıkacak gücüm olmadığı için Kondra Bey'in söylediklerine uyup bir yerlere gitmeye karar verdim.

"Nereye gideyim?"

"Uluvatu olabilir mesela. Rüzgârı sizi ferahlatır. Vayang'a söylerim ben."

Henüz nerede olduğunu bile bilmeden (aslında elimin altında iyi bir seyahat rehberi vardı, ama bakmaya üşenmiştim), bu Uluvatu denen yerin adının çok hoş bir tınıya sahip olduğunu düşünerek, beni oraya götürmesi için Vayang'ın arabasına bindim.

Havaalanını geçtik, durmadan güneye doğru inmeye başladık, sonra dağlık bir alana girdik. Şehrin karmaşasından çıkıp doğanın içine dalınca manzaranın güzelliği etkiledi beni. Ağaçların yeşilinin çok hoş olduğunu düşündüm. Şimdi burası hangi mevsimi yaşıyordu acaba? Orada burada evler vardı. Sürekli yokuş olan ağaçlıklarla çevrili bir yolu çıkmayı yirmi dakika boyunca sürdürdükten sonra geniş bir park yerinde durduk. Vayang'ın söylediğine göre oradan biraz yayan tırmanınca görülmeye değer bir şey varmış.

"Burası mı?"

"Evet. Uluvatu Tapınağı."

Tapınakmış demek bana göstermek istediği şey.

"Şurada *sarong* ödünç almak siz..." dedi Vayang.

"Peki. *Sarong* şu, hani bele bağlanan kumaş mı oluyor?"

"Hı hı. Tapınakta pantolon uygun olmamak..."

Ben bana söylendiği gibi yaparak giriş masasına gidip bir yeşil *sarong* ödünç aldım ve belime bağladım. Çok sıcaktı, ama yine de bir tapınak ziyareti havasına girebilmiştim.

"Küpeleri de çıkarmak siz..." dedi Vayang. "Maymunlar haylazlık yapmak..."

"Maymun mu var burada?"

"Hı hı. İnsanların kafasına binmek... Kulaklarındaki küpeleri alıp kaçmak..."

Ne cins bir yer burası, diye aklımdan geçirerek küpelerimi çıkardım.

Vayang'ın beni aşağıda bekleyeceğini söylemesi üzerine, ben tek başıma merdivenleri çıktım. Sıcaktı. Hem de feci derecede! Pantolonum terden sırılsıklam olmuş bacaklarıma yapışmıştı. Bundan ötürü, dizlerimi bükmekte zorlandığım için merdivenleri çıkmak iyiden iyiye güçleşti. Güneş ışığı çok kuvvetliydi. Böyle olması da doğaldı, çünkü burası Ekvator bölgesiydi.

Merdivenleri çıkıp büyük bir taş kapıdan geçince aniden denizden esen rüzgâr hücum etti üzerime. Dağ olduğunu sandığım şey denize doğru uzanmış bir burnun uç kısmıymış. Rakımı deniz seviyesinden oldukça yüksekti. Sağım solum denizdi. Tapınak binasından görünmüyordu, ama tahminen ön tarafım da deniz olmalıydı. Mükemmel bir manzaraydı. Denize bakan dimdik bir uçurum olsa gerekti. Rüzgâr çok kuvvetli olduğu için terimi göz açıp kapayasıya kurutmuştu. Keyif vericiydi. Kondra Bey'in beni ferahlatacağını söylediği rüzgâr buydu işte.

Bulunduğum yer küçük bir mabet gibi görünen bir binanın ön bahçesiydi, birçok insan yere oturmuş dua etmekteydi. Hepsi Baliliydi. Şinto rahiplerini andıran bir adam (fakat muhtemelen rahip değildi, çünkü giysileri oradaki diğer insanlarla aynıydı), tek tek oradaki insanların yanına gidiyor, onlara çiçek

ve pirinç veriyor, başlarına su serpiyordu. İnsanlar da aldıkları çiçekleri her iki ellerinin parmak uçlarıyla tutup saygıyla havaya kaldırıyor, ıslak pirinç tanelerini de alınlarına yapıştırıyorlardı.

Uzun uzun seyrettim bu ayini. Ne güzeldi insanların böyle dua edebilmeleri. Ben dua edemiyordum. Dua edip dileklerimin gerçekleşmesini istediğim halde, nasıl yapıldığını bilmiyordum. Onların tanrısının adı konusunda da bilgim yoktu. Hal böyleyken onlar gibi çimenlerin üzerine oturamaz, o tanrıya yakaramazdım. Uzaklardaki bir şeyleri seyreder gibi bakıyordum önümde dua eden insanlara.

Vayang haklıymış, maymunlar vardı burada. Küçük, boz renkli maymunlar tapınağın avlusunda koşuşturuyor, taş binalara, tırabzanların üzerine tırmanıyor, etraftaki çalılıklara çıkıyor, hep birlikte kümeleşip hoplayıp zıplıyor ve ne olduğunu anlayamadığım başka şeyler yapıyorlardı. Keskin bakışları, beceriyle kullandıkları minik elleriyle analarının karınlarına yapışmış yavru maymunlar... İlginç fakat benimle hiçbir bağı olmayan uzak bir âleme ait bir manzaraydı önümdeki. Ne yaparsam yapayım duygularımı oraya yönlendiremiyordum. Yüreğimi açamıyordum.

Buraya gelmesem daha iyi olurdu. Nitekim böyle olacağını sezdiğim için gelmek istememiştim belki de. Gözlerimin önündeki insanlar, maymunlar, güneş, engin deniz, her şey ama her şey benimle alakası olmayan bir âleme aitti. Buraya gelmekle hiçbir şey değişmemişti. Biraz keyif almıştım o kadar. Zaten açılmak isteyecek bir ruh halinde değildim, dahası böyle bir şey yapmanın ne yeri ne de zamanıydı. Yalpalaya yalpalaya yürüyerek oradan ayrıldım, taş kapıyı geçip birkaç basamaktan ibaret merdiveni ağır ağır indim. Kafamın içi bomboştu. Solumda park yeri, sağımda ise uçurumun üst kısmına koşut uzanan bir yol vardı. Hemen arabaya gitmeyi pek istemediğim için sağdaki yola doğru ilerledim.

Kızıla çalan kuru bir toprak yoldu. Yolun denize bakan tarafında, yani uçurumun olduğu tarafta göğüs hizasında taş korkuluklar vardı. Bir süre yürüdükten sonra korkuluklardan

aşağı baktım. Hafif sarktığımda, uçurumun çok sarp olduğunu ve denizin hemen üzerinde bulunduğunu gördüm. Epey aşağılarda mavi denizin yüzeyi görünüyordu. Beyaz köpükler girdaplar oluşturuyordu. Denizin yüzeyinin tamamı ağır bir ritimle hareket etmekteydi. Öylece bakarken gözlerimi bu panoramadan ayıramaz oldum.

Açıklardan büyük bir dalga çağlayıp coşarak geliyor, kıyıya yaklaşınca baş kısmı biraz kırılıyor, bu kırılan beyaz kısım sağa sola doğru uzuyor, dalga kendi kendisini içine alıp kıvrılıp daha da coşarak kıyıya yaklaşıyordu. Mavi renkli su bembeyaz oluyor, binlerce küçük köpük göz alabildiğine etrafa yayılarak kıyıya kadar tüm su yüzeyini kaplıyor, dalga tüm kuvvetini toplayıp karaya çarpıyordu. Akabinde, beyazlık biraz bocaladıktan sonra usulca incelip genişliyor ve sessizce açıklara dönüyordu. Böylece beyaz siliniyor, deniz yeniden mavileşiyordu.

Manzaradan gözlerimi ayıramamamın sebebi denizin dinginleştirici ritminin beni kıskıvrak yakalamış olmasıydı. Deniz dalgalar kıyıya vururken su yüzeyinin müthiş bir erkeyle kabarması, hemen akabinde parçalanıp dağılarak geriye çekilmesi şeklindeki ritmik hareketi kendisinin tayin ettiği hızda bilgece bir dinginlikle yineliyordu. Coşup kabardığı anda dalga bana yaklaşır gibi oluyor, kendi kendisini içine aldığında med cezir kokusu daha da güçleniyordu. Beyaz köpükler yayıldığında, dalgaların çıkardığı "fışşş fışşş" seslerini işitir gibi oluyordum. Tabii, denizden epey yukarıda olduğum için dalga seslerini işitmem mümkün değildi. Su yüzeyinin hafif kıvrımlarının üzerindeki su kabarcıklarının ince ipek kumaş gibi açılıp dört bir yana dağılmaya başladığı esnada "foşşş" diye bir ses işittiğim izlenimine kapılıyordum. Denizden yukarı doğru esen rüzgâr kısa saçlarımı dağıtıyor, bozuyordu. Bütün bedenimi seferber ederek hırslandım ve aşağıdaki denizle boğuşmaya başladım.

Denizin parmakları bedenimin içine girmiş, en derin yerlere kadar ulaşmıştı. Yüreğimin çarpışının yavaşladığını, büyük fakat yavaş hareketlerle raks eden dalgaların ritmine uyarak, sessizleşmiş ve yumuşamış olduğunu anlıyordum. Deniz dinginlikle raks ediyordu.

İçimde bir şeylerin değiştiğini hissediyordum. Hâlâ denizi seyretmekteydim. Adaya ilk kez geldiğimden beri, sürekli Teççi için endişelenip telaşlanarak *allegro* temposunda koşuşturmuş olan yüreğim, şimdi burada, böylece denizi seyreylerken yavaş adımlarla yürümeye başlamıştı. Orta karar *moderato cantabile* temposuna dönebilmişti. Solunumum da ağırlaşmış ve derinleşmişti, denizin o baş döndürücü havası parmak uçlarıma kadar işlemişti. Katılaşmış ruhum gevşiyor, rahatlıyordu. Benim yüreğim de denizle ahenk kurarak, ağır bir tempoda raks etmeye başlamıştı. Ruhumdaki kördüğümler çözülüyor, orada açılan boşluklardan rüzgâr geçiyordu. Rüzgâr bedenime çarpmıyor, onun içinden geçiyordu!

Korkuluklardan bir adım geri çekilerek çimenlerin üzerine oturdum. Masmavi, engin gökyüzüne baktım. Yüreğim az önce buraya geldiğim zamankine göre bambaşka bir durumdaydı; müthiş ferahlamıştı. Korka korka düşüncelerimi Teççi'ye yönelttim. Niyetim *Teççi'nin durumunu paniğe kapılmadan düşünebiliyor muyum?* diye kendimi sınamaktı. Tamamdı, her şey yolundaydı, meseleye cepheden yaklaşarak düşünebiliyordum işte!

Teççi için elimden gelen her şeyi yapacağım. Teççi için tüm gücümü seferber edeceğim. Ve ona yardım etmek için gerekli güce sahibim ben!

Ne var ki bunun için yüreğimin normal bir durumda olması lazımdı. Yüreğimin şu son zamanlarda hiç normal bir durumda olamadığını, bugün burada anlamıştım. Boşa kürek çekmiş, fevri hareket etmiş, kendi kendimi, çevremde bize yardımcı olmaya çalışan tüm insanları ve içinde bulunduğum durumu yıpratmış, kemirip durmuştum. Japoncada içinde bulunduğumuz "durumun bizi kemirdiğini" söyleriz, doğal bir ifadedir bu. Ama belki bende bunun tam tersi söz konusuydu: Durum beni değil, *ben durumu kemirmiştim*. Yani benim menfi, fevri ve aşırı telaşlı ruh halim, içinde bulunduğum duruma yansımış, giderek kötüleştirmişti onu. *Durumu kemirmek* gibi bir şeyin imkânsız olduğunu düşünmeme rağmen, "belki gerçekten de öyle olmuştur" şeklinde bir düşünce, zihnimin orasında burasında bir belirip bir yok oluyordu.

O halde eğer ben değişebilirsem, her şey değişebilirdi. Davayla ilgili gidişat da değişirdi belki. Uçurumun üzerinden göz alabildiğine uzanan engin deniz manzarasına bakınca görüş alanımın açılmasıyla aynı şekilde, şimdi her şeyi daha iyi kavrıyordum. Orada, öylece, dinginlik içinde otururken kafamın müthiş bir hızla çalışmakta olduğunu anlamıştım. Ve bu boşa kürek çekmek gibi bir şey de değildi, gayet sağlıklı düşünceler kafamda birbiri ardına uyanmaya başlamıştı.

Öncelikle etrafıma bakmalıydım. Şu toprağın üzerine ayaklarımı sağlam basmalıydım. Olay bu adada meydana gelmişti ve mahkeme yine bu adada görülmekteydi.

Evvela şu deniz ve gökyüzü. Şu doğa. Adanın insanları denizin ritmine kendilerini uydurarak yaşıyorlar. Bali'ye geldiğimden beri gözlerime yansımasına karşın, doğru dürüst bakıp görmediğim şeyler, gökyüzündeki bulutların biçimleri, ağaç yapraklarının salınışları, efil efil esen rüzgârın okşadığı çeltik başakları (*adada yılda kaç kez pirinç hasadı yapılabiliyordu acaba? Şöyle bir geriye baktığımda, başakların ağırlığından bükülüp sarkmış çeltiklerle dolup taşan tarlaları anımsıyorum*), insanların yürüyüş tarzı, gülücükler saçan yüzleri ve bunun gibi görüp de görmezden geldiğim birçok şey, derin bir anlama bürünerek yüreğime dönüyordu.

Orada oturmuş denizi ve gökyüzünü seyretmekte olan bana, gökyüzünde bir yerlerden bakmakta olan *bir diğer ben* vardı. O kadar yüksek bir bakış açısından görmeme karşın, denizi seyretmekte olan benim halim, duruşum gayet dengeliydi. Herhangi bir tehlike içindeymiş gibi de değildim. Büyük bir huzur içinde denizi seyrediyor gibi görünüyordum. Üstelik etrafımdaki manzaradan da yalıtılmamıştım. Keyifli bir ruh hali, benimle manzara arasında mekik dokumaktaydı.

Tam bir saat boyunca orada öylece denizi ve gökyüzünü seyretmiş olmalıydım. Nihayet, doğruldum ve arabaya döndüm. Koltuğuma oturduktan sonra, küpelerimi çıkarmış olduğum aklıma geldi ve tekrar taktım. *Elimin kulağıma değdiğini hissediyorum. Parmaklarım kulak mememi okşamakta.* Normalde bilinçsiz olarak yaptığım şeyleri şimdi bilinçli olarak yapıyordum.

Şehre dönerken yoldaki manzaraya boğazı kurumuş birinin suyu kana kana içişindeki iştahla bakıyordum. *Ben bu adadayım. Bu manzaranın içindeyim.* Tek tük köy evlerinin arasında kurumuş, yaprakları neredeyse tamamen dökülmüş ağaçların dallarında beyaz pamuk kütlesine benzer şeylerin meyve gibi asılı olduklarını gördüm.

"Vayang, şunlar ne?"

"*Kapok* meyvesi. O meyveden pamuk yapmak."

Kapok, *kapok*, ne güzel tınılı bir kelimeydi bu!

Bir çeltik tarlasından geçiyorduk. Eğilmiş, tarlada çalışmakta olan bir çiftçi kadın birden belini doğrulttu, bizden yana baktı, sonra, şaşılası şey, bana el salladı. Kadın için gayet sıradan, kendiliğinden bir hareket olabilirdi, ama onun bu jestiyle yüreğim dolup taştı, sevinçten ne yapacağımı bilemedim. Çiftçi kadın geride kalmış, arabanın hızıyla bir anda görünmez olmuştu. Yine de onun görünüşünü kafamda canlandırarak, camdan usulca, uzun uzun el salladım.

Gözlerim doluyordu. Küçük bir bardağı kısılmış bir musluktan incecik akan bir suyla doldururken suyun yavaş yavaş taşacak gibi oluşu misali, gözlerimde yaşlar birikiyordu. Öylesine mutluydum ki!

Ne yapacağımı bilemiyordum. Yaşlar akmaya başlamış, durmuyordu. Öylece, arabanın arka koltuğunda bir bebek gibi büzüşerek, ağlama dürtüsüne kendimi koyverdim ve doya doya ağladım. Önümdeki koltuğa çarpa çarpa ağlıyordum. Artık sevinçten mi, yoksa kederden mi ağladığımı anlayamaz olmuştum. Anlayabildiğim sadece, duygu dalgalarının kabarıp coşarak beni kıskıvrak yakalayıp kollarının arasında sıktığı ve muazzam bir güçle sarstığıydı. Kendimi toplamak maksadıyla, önce saçımı çektim, sağa sola sallandım ve tüm kaslarımı sıkıp bedenimi gererek gücümü toplamaya çalıştım. *Off! Ne yapacağımı bilmiyorum!*

Vayang benim bu durumumu görmezden gelip dikkatini arabayı sürmeye veriyordu.

"Vayang, beni deniz kıyısına götür!"

Bu kez, denize yüksek bir yerlerden bakmak değil, kendi ellerimle denize temas etme isteği doğmuştu içimde birden.

Öyle yapınca belki deniz bu ne yapacağını bilemeyen ruhuma kulak verir, bir deva olurdu.

"Nereye gitmek, efendim?"

"Neresi olursa. Herhangi bir kumsala. Ama rica ederim, tenha olsun."

"Peki, Jinbaran'a gitmek..."

Katetmekte olduğumuz geniş yoldan sağı solu evlerle dolu bir köy yoluna girdik. Orayı geçip biraz daha gidince bir kumsala vardık. Çocuklar koşuşturup oynuyorlardı. Fakat sahil şeridi boyunca ilerleyince, kumsalın tenha olduğunu gördüm. Deniz, dalgasız ve sakindi.

"Hemen dönerim. Biraz bekle, e mi?"

Ayakkabılarımı arabada bırakıp indim ve kuma çıplak ayaklarımla basarak denize doğru yürüdüm. Dalgaların kıyıya vurduğu yere kadar gittim, pantolonumun paçalarını kıvırıp suya girdim. *Eğilip ellerimi suya sokuyorum. Ellerimi suyun içinde çırpınca yüzüme su sıçrıyor. Her bir soğuk damla serinletici. Küçük bir dalga geliyor. Sıvamış olduğum paçalarım ıslanıyor.*

Dayanamayıp denizin içine kadar yürüdüm. Su düşündüğümden de çabuk derinleşti. Henüz on adım kadar ilerlememe karşın kalçamın hizasına kadar geliyordu. Tüm bedenimi suyun içine sokmak istiyordum.

İki adım daha ilerledikten sonra suyun içinde oturdum. Soğuk su giysilerimin içine girmiş, tüm bedenimi ıslatmıştı. Tenimle giysilerim arasındaki boşluk suyla dolmuştu. Su beni kucaklıyordu. Kendimi ona bırakmıştım. Hoş bir histi.

Başım dahil, tamamen suyun içindeydim. Saçlarımın arasına suyun nüfuz ettiğini, med cezirle ıslandığımı tüm bedenimde duyduktan sonra başımı sudan çıkardım. Bu sabahkinden farklı, bambaşka bir insana dönüştüğümü hissediyordum.

Bir süre bu durumda kaldıktan sonra sahile doğru yöneldim. Bedenim sudan çıktıkça giysilerimden sular şarıl şarıl akıyordu. Sutyenim göğsüme yapışmıştı. Vayang'a böyle görünmek istemediğim için kollarımı göğüs hizamda bağlayarak arabaya döndüm.

Vayang arabanın bütün kapılarını açmış, şoför koltuğunda kestirmekteydi. Koltukları ıslatıp adamcağıza zahmet vermemek

için arka koltuğun önündeki zemin kısmına diz çökerek beni otele götürmesini rica ettim.

Uluvatu'dan dönerkenki o başa çıkamadığım heyecan dinmiş, bedenimi bir memnuniyet, bir tatmin hissi kaplamıştı. Yine de, hâlâ içimden bir şeylerin fışkıracağı duygusu tam olarak silinmiş değildi.

Ancak otele geldiğimizde arabadan inerken Vayang benim giysilerimin sırılsıklam olduğunu fark etti ve gözleri fal taşı gibi açılıverdi.

"Biraz denize girdim de. Çok sağ olasın."

Sadece bunları söyleyip otele girdim, beni görünce gözleri tıpkı Vayang'ınkiler gibi açılan resepsiyondaki oğlandan anahtarımı aldım, büyük bir hızla odama gittim, doğrudan banyoya geçtim, tenime yapışmış giysileri çıkarıp sıcak bir duş aldım. Bu şekilde tüm bedenimi yıkarken o heyecan geri geldi. Bu durumla nasıl başa çıkacağımı, ne yapmam gerektiğini bilmiyordum.

Bedenimi banyo havlusuna sardım, banyonun tam ortasında dikilmiş bir halde her iki kolumla bedenimi kucakladım. Kendimi salıp boşta bulunursam yine hüngür hüngür ağlayacaktım. Yatağın ucuna oturup heyecanlanmış bir çocuğu yatıştırır gibi sağ elimle sol kolumu sıvazladım. Sonra banyo havlusunu çözerek aynı şeyi sağ elimle yaptım. Sessizce ve dingince... Kendi elimi bir yabancının eli gibi hissediyordum. Birisi bana dokunuyor, beni avutuyordu.

Yatağa girdim, gözlerimi yumup kendi bedenimi okşadım. Sessizce ve dingince...

Derinliklerden taşıp gelen bir şeyler vardı. Elimi uzatıp karnıma dokundum. *Demek öyle, bana dokunulmasını istiyorum...* Bu duyguyu uzun süredir ilk defa hissediyordum. Tenim hâlâ nemliydi.

Oda klimadan ötürü serin ve alacakaranlıktı. Sessizdi de.

Tüm karnımı okşadım. Hoş bir histi. Ne istediğimi şimdi anlıyordum. Bedenim geri gelmişti. Göğsümü kavradım sonra usulcacık. Ürperdim. Evet, buydu. Bu histi. Dokunmak. Kavramak. Sarsmak. Hoştu. Arada uykuya dalar gibi oluyordum, sonra yine gözlerim açılıyordu.

Bu hoş his giderek güçlendi. Şiddetlendi. Karnımın içinde sıcak hava gibi bir şeylerin birikmiş olduğunu seziyordum. Bedenim ağır ağır ısınıyordu. Göğüslerimi, göğüs uçlarımı elledim. Haz azar azar birikiyor, gitgide yükseliyordu. Bali'nin tanrılarından genç ve güzel biri yanıma gelmiş, üzerime eğilmişti. Tüm damarlarımdaki kan çekiliyordu adeta. Kanın damarlarımda akış sesini işitiyordum. Elimi aşağı doğru uzattım.

Uluvatu'nun büyük dalgaları beni almaya gelmiş, o suların içinde boğulmuştum. Bir zamanlar terk ettiğim bir âleme geri dönmek gibi bir şeydi bu.

Sonraki duruşmada oldukça tuhaf bir durum meydana geldi. O gün savcılık tarafının tanıkları ifade verecekti. Teççi'yi tutuklayan polis memurları operasyon esnasında yaşanan gelişmelerle ilgili bilgi vereceklerdi. Marlboro kutusunun odada olduğu yönünde yalancı şahitlik yapacaklarından neredeyse emin olduğumuzdan, bu iddialarını çürütmek için bütün gücümüzü ortaya koymaya niyetliydik. Bizim için dönüm noktası gibi bir şeydi o günkü duruşma.

Fakat mahkeme başlayıp yargıç hanım her zamanki gibi savcıdan tanıkları çağırmasını isteyince savcı ona kısık bir sesle yanıt verdi, yargıç sözlerini yineleyince savcı yine aynı şekilde karşılık verdi. Yargıç cesareti kırılmış gibi bir çehreye bürünmüştü, belli belirsiz de olsa. Duruşma salonunda bir homurdanma oldu. Kondra Bey, Teççi'nin kulağına bir şeyler fısıldadı.

Oturduğum yerden durumda bir acayiplik olduğunu anlamıştım. Tanık henüz anlamadığım bir nedenden ötürü mahkemeye gelememişti. Hastalanmış ya da yaralanmış mıydı acaba? Ya da birilerinden tehdit alıp kayıplara mı karışmıştı? Bu ülkede böyle şeyler pekâlâ olabilirdi.

Ama hayır, mümkün değildi bu! Hem kendi çağırdıkları tanığı tehdit etmek ve mahkemeye çıkarmamak gibi bir şeyi neden yapsınlardı ki? Bu olsa olsa, bizim, yani savunma tara-

fının başına gelebilirdi. Kadir Bey'den duymuştum bunu. Böyle bir tehdit ya da şantaj gibi bir durum polis konumundaki insanlara işlemezdi. Hastalanmıştı herhalde. Fakat operasyonda sadece bir tek polis yoktu ki! Orada hazır bulunan memurların sayısının onu bulduğunu Teççi söylemişti. Bunların aynı anda hastalanması gibi bir ihtimal de yoktu. Toplu gıda zehirlenmesi? Yok canım, daha neler! Ne olduğunu bir türlü kestiremiyordum.

Avukat Kadir ve savcı, yargıcın kürsüsüne yaklaşarak bir süre istişare ettiler. Neticede mahkeme bir sonraki tarihe ertelendi. Duruşma sadece on dakika sürmüştü.

Arabaya bindiğimizde Avukat Kadir'in anlattığına göre, savcı yargıca çağırdığı tanıkların gelemeyeceğini söylemiş. Üstelik sebebini soran yargıca ikna edici bir yanıt da vermemiş.

"Çok sayıda olmalarına karşın, polis memurlarından hiçbiri mahkemeye gelmediğine göre, duruşmaya katılmalarına kişisel bir işlerinin mani olduğu söylenemez değil mi?" diye sordum ben.

"Evet, ortaya öyle bir netice çıkıyor."

"Savcılık tarafı bir taktik değişikliği falan mı planlıyor acaba?"

"Hayır, halihazırda iddia makamının böyle bir hazırlık içinde olduğunu zannetmem..."

Kadir Bey soruma bu şekilde muğlak bir yanıt verdi ve yapacak başka bir şey olmadığı için savcı ve yargıçla bir sonraki duruşma tarihini belirlemekle yetindiklerini söyledi. Ayrıca yargıcın savcıya, bir dahaki sefere bir tanığın ikna edici bir mazeret göstermeden mahkemeye gelmemesi halinde mahkemeye hakaret suçu çerçevesinde yasal işlem yapacağını söylediğini de anlattı.

"Ne oldu acaba?"

"Bilmiyorum. Mamafih, bu bizim için avantajlı bir gelişme oldu. Şayet bu şekilde iddia makamının tanıkları mahkemeye gelmezse, iddiaları temelden çökmüş olacak zira."

Söyledikleri keyfimi yerine getirmeye yetmişti. Bir şeyler değişmeye başlamıştı. Uluvatu'ya gittiğimden bu yana güneş beni aydınlatmaya başlamıştı. Ve bunun etkisi sadece benimle

sınırlı kalmamış, Teççi'ye de ulaşmıştı. Hislerim böyleydi işte. Diğer yandan bu alametlerin yanıltıcı olabileceğini de düşünerek tedbiri elden bırakmamaya gayret ediyordum. Ne var ki arabadan dışarıdaki manzarayı seyrederken gidişatın değiştiğine dair hislerim güçlendi. Artık insanların bakışlarından korkmuyordum. Bundan sonra dışarıda göğsümü gere gere dolaşabilirdim.

Ertesi gün, akşam fümigasyon saati gelince dışarı çıktım. Önceki gibi olsaydım o tenha kumsala giderdim, ama o gün şehre gitmeye karar vermiştim. Sanki cesaret gelmişti. Sahil şeridindeki yolu güneye doğru adımlayıp köşeden sapınca, capcanlı bir sokağa girdim. Başkalarının bakışları eskisi gibi rahatsızlık vermiyordu. Birkaç gün öncesinde olsa herkesin bana baktığı hissine kapıldığım, benimle ilgili kötü şeyler söylediklerini, uğursuz fısıltılarla arkamdan konuştuklarını sandığım için yürüyemezdim bu yolda. Fakat şimdi gayet rahattım. Kimse bana bakmıyordu. Sadece seyyar satıcılar yanıma gelip bir şeyler söylüyordu, onlar da ben oralı olmayınca rahat bırakıyorlardı beni. Gazetede çıkan resmimi de kimsenin anımsadığı falan yoktu. Herkesin kendi derdi başından aşkındı zaten, kendileriyle alakası olmayan bir yabancının mahkemesiyle ilgili bir haberi gazeteyi katlayıp bir kenara atar atmaz unutuveriyorlardı. Kimse benim yüzümü tanımıyordu. Emindim bundan.

Daha önce şu Eskimo kayığı hikâyesini dinlediğim *varung*'a girdim. Bu kez sokağa bakan bir masaya oturdum. Güneş gözlüklerimi çıkarmamıştım, fakat dışarıdan geçenler yüzümü görebiliyordu. Ne var ki camın önünden erkek kadın, yerli yabancı birçok kişi geçiyor, ama bunlardan hiçbiri yüzüme bakmıyordu. Ben bir turist olarak orada erimiş, o manzaranın bir parçası olmuştum. Hoş bir histi.

Beyaz bluzlu ve siyah etekli garson kız az önce ısmarladığım kahvemi getirdi. Kahvemi yudumlayarak düşüncelere daldım. Tahmin ettiğiniz üzere Teççi'nin davasını düşünüyordum. Davanın gidişatı gerçekten de lehimize mi değişmişti? Şu an sadece bir alamet olan bir şeye inanıp rahatlamak doğru muydu? Acaba nereden bakarsam olayların genel gidişatını, akışını gö-

rebilirdim? On yıl sonraki ben, bu davanın sonucunu biliyor olacaktı. Ya şimdi bunu kim biliyordu acaba?

Geçen, Uluvatu'da denizi seyrederkenki beni, *diğer ben* gökyüzünden görmüştü. *Gökyüzüne sevk edilmiş gözlerim* otların üzerine oturup denizi seyretmekte olan bana bakmıştı. Tıpkı bunun gibi zamanın genel gelişim hattını topyekûn görmek mümkün değil miydi? Gelecek yıl Asya'nın taşra yörelerinden birinde keyifle resim yapan Teççi'yi görmek mesela...

Masanın uzak taraftaki yarısına güneş vuruyordu, bana yakın olan yarısıysa gölgedeydi. Burada bir karınca yürümekteydi. Gölgede kalan kısmı adımlamakta olan karınca biraz daha ilerlerse güneşlik yere ulaşacaktı. Ne var ki karınca bunu henüz bilmiyordu. Güneşli kısma ulaşınca karıncanın bedeni ısınacak, hareketleri canlanacak, daha sağlıklı ve neşeli olacaktı.

İnsanlar da aynen böyle aslında! diye düşündüm. Teççi yolunda yürürken gölgelik bir alana girmiş, onu takiben ben de aynı gölgelikte bulmuştum kendimi. Karanlık, soğuk bir yerde debelenip duruyorduk. Buna karşın, yukarılardan bir yerlerden bizi seyretmekte olan birileri bizim birazdan ışığa çıkıp aydınlığa kavuşacağımızı biliyordu. Ya da gölgelik alanın içinde kalmayı sürdüreceğimizi...

O bizi yukarıdan gören kişiye dua etmenin bir anlamı var mıydı? O tanrı ya da Buda, sadece seyretmekle yetiniyor olmalıydı. Ne olursa olsun o karıncayı tutup karanlıktan kurtarmazdı. Aydınlığa, sıcaklığa kavuşmasına yardımcı olmazdı. Karınca tek başına yürümeliydi. İşte hep bu şekilde düşündüğüm için dua edemiyordum ben.

Karınca güneşli alana kavuştu. Sonra, yeniden baktığımda karınca gözden kaybolmuştu. Muhtemelen, masanın bacaklarından geçerek yere inmiş, göz kamaştırıcı güneşin altında zemini adımlamayı sürdürmüştü. Aniden karnım acıktı. Menüyü isteyip özenle inceledikten sonra, *nasi champur*, *soto ayam* ve bira söyledim.

Nasi champur büyük bir tabağın tam ortasına tepeleme doldurulmuş pilav ile çevresine konmuş et, balık ve sebzelerden oluşuyordu. *Soto ayam* çok koyu bir tavuk çorbasıydı. Biraysa,

Endonezya birası Bintang'dı. Müthiş bir iştahla silip süpürdüm bunları. Adeta bir elektronik cihaz misali kendimi gıda yoluyla şarj ediyordum. Bu kez de eski âlemime dönmüş gibi hissettim kendimi.

Ertesi gün Avukat Kadir aradı.

"Vaziyet değişti. Emniyet müdürü görevinden alınmış."

"O lanet herif mi?"

"Evet" diye yanıtladı beni Kadir Bey. Acı acı tebessüm ettiğini görür gibi oluyordum. "Bulaştığı bir kirli iş açığa çıkmış duyduğuma göre."

"Çok sevindim bu işe! Peki bu, mahkemeyi nasıl etkileyecek?"

"Gidişat değişecektir. Savcıyı da davadan alırlar. Onun müdürle arası çok iyiydi çünkü. İddia makamının başına yeni bir savcı verilebilir. Ya da bu şekilde davayı yürütmenin mümkün olmadığını düşünürlerse bütün mahkeme yeniden düzenlenir."

"Bu ağabeyim açısından iyi bir şey mi olacak peki?"

"Öyle olma ihtimali kuvvetlidir diyebiliriz... Yani öyle sanıyorum."

Avukat Kadir henüz tedbiri elden bırakmak istemiyor gibiydiyse de, ben epey rahatlamıştım. İçimde ağabeyimin özgürlüğüne kavuşacağına dair bir inanç oluşmuştu.

Bundan dolayı, keyfim yerine mi gelmişti nedir, o gün Teççi'yle görüşmeye gittim.

Mahkemeye dair toplantılarımızdan ötürü, Kondra Bey ve Avukat Kadir'le dördümüz sık sık bir araya geliyorduk, ama son zamanlarda baş başa hiç görüşmemiştik. Durum kötüyken onunla görüşmeye cesaret edememiştim bir türlü. Muhtemelen ağabeyim de aynı hisler içindeydi ki, bana hiç *sen tek başına gel* gibilerinden bir şey söylememişti.

İkimizin de kafasına "en kötü durum" -yani idam- ibaresi çöreklenmişti, onunla görüştüğümde her ne kadar günlük hayata dair bir konudan (örneğin ona getirdiğim bir yemekten ya da iç çamaşırından) bahsetsek bile, o nahoş ibare bize hücum

edip moralimizi mahvediyordu. İşte bundan ödüm patlıyordu. Eğer, o en kötü durum gerçekleşseydi -yani idam hükmü verilseydi- o zaman her gün oraya gider, ağlayarak da olsa onunla daha fazla zaman geçirirdim. Bunu yapmaya kararlıydım. Kendimi, hayatımı tehlikeye atarak da olsa, örneğin helikopterle hapishanenin avlusuna konup onu oradan kaçırmak gibi uçuk firar planları yapmayı dahi ciddi ciddi düşünmüştüm.

Ne var ki bu durum kesinlik kazanana kadar, o belirsizliğe her birimizin kendi başımıza direnmesi daha makbuldü. Hem ben, hem de Teççi birbirimize söylemesek de böyle düşünüyorduk. Son gelişmeler sayesinde, artık o sancılı dönemin bittiği kanısındaydım.

Ağabeyimin çehresi geçen seferkinden pek farklı değildi. Üstelik tek başıma geldiğime pek şaşırmış görünmüyordu.

"Son gelişmeleri duydun mu?"

"Hı hı. Emniyet müdürünün görevden alınmasını diyorsun, değil mi? Duydum, duydum."

"Artık davanın gidişatı değişecek."

"Öyle mi düşünüyorsun? Hımm, belki de. Ama daha bir şey belli değil ya..."

Ağabeyim de, tıpkı avukat gibi temkinliydi. Sahte bir umuda kapılıp sonradan tepe üstü düşmekten çekiniyordu anlaşılan. Bunda haklıydı da. Bu umut sahteyse eğer bundan sonrası için tüm umutlar tükenmiş olurdu çünkü. Fakat ben emniyet müdürünün görevden alınması haberine değil, benim kendi gidişatımdaki değişime, biraz abartılı bir deyiş mi olur bilmem ama, kaderimdeki değişime inanıyordum. Nitekim, Uluvatu'da değişen şey bendim. Bu değişim iki şeye alametti:

Mahkemede işler yoluna girecek, Teççi kurtulacak.
Teççi'ye ne olursa olsun, sen bundan zarar görmeyeceksin.

Her ne kadar ikincisi biraz fesatça bir mahiyette de olsa, ben artık ruhumun kurtulduğuna inanıyordum. Bununla birlikte Teççi'nin başına kötü bir şey gelmesi durumunda benim hiçbir şey hissetmemem ihtimali itici geliyor, bunu düşünmek bile istemiyordum.

"Merak etme. Her şeyin yolunda gideceğini hissediyorum ben."

"Buna inanmak istiyorum aslında ama... Bu ülkenin ne kadar çarpık bir sistemi olduğunu düşününce, bir emniyet müdürünün görevden alınmasıyla içim rahat etmiyor."

Konuyu değiştirmeye karar vererek şöyle dedim:

"Geçen gün Uluvatu denen yere gittim."

"Tapınağı diyorsun. Orada bir burun olacaktı."

"Demek biliyorsun..."

"Yok, sadece birilerinden duymuştum."

"Harikulade bir yer! Uçurumun tepesinden bakıyorsun, ayağının altı deniz. Deniz şahlanıp geliyor, kıvrıla kıvrıla kocaman bir dalga oluyor, vuruyor kıyıya, bembeyaz köpüğe dönüşüp geri çekiliyor. İnsanın başını döndüren bir şey, görsen. Müthiş coşturdu, sarhoş etti beni o manzara."

"Şu delikten çıkabilirsem, giderim!"

Ağabeyimin ses tonu gergin ve sertti. Kızdırmıştım onu galiba. Birden maziye özlem duygularıyla dolup taştım. Eskiden, çocukça ve budalaca şeyler söylediğimde ağabeyim böyle huylanır, sinirlenirdi. O yıllara dönmüş gibiydik adeta. Fakat bu kez doğruları söyleyen bendim. Her şey düzelecekti. Tabii *Teççi, öbür gün tahliye olur, Uluvatu'yu gezmeye gider*, falan demiyorum. O kadar da kolay ve çabuk olmayacaktır, ama bundan sonra her şey aşama aşama yoluna girecekti.

Bunları, orada ağabeyime söylememin nafile olduğunun farkına vardım. Bunları söylesem bile hayal kurduğumu düşünürdü. Ağabeyim hâlâ korkuyor, temelsiz umutlara bel bağlamak istemiyordu. Benim "Merak etme! Her şey yoluna girecek!" gibi sözlerim kesin bir güvenceye dayanmıyordu. O yüzden burada tesiri olan şey sözler değildi. Bu konuda başka bir şey söylememem daha iyi olacaktı.

Sözler değil, davranışlardı önemli olan. Nezarethaneye gidip, neşeli neşeli konuşup, keyifle Uluvatu'dan bahsetmem ağabeyimi değiştirecekti. Benim bu davranışlarımdan yayılan pozitif enerji tesirini birkaç gün içinde gösterecekti. Yine gelmeliydim.

Fakat bu inancım, bu özgüvenim nasıl doğmuştu? Dışarıdan birisi bu duruma çok daha temkinli yaklaşırdı; bense gidişatın değişeceğinden neredeyse emindim. Uluvatu mucizesiydi bu. Bali tuhaf yerdi vesselam!

Canı hâlâ sıkkın görünen ağabeyimle vedalaşarak oradan ayrıldım.

Akşam, her zamanki *varung*'a giderek, bir şey düşünmeden kahvemi içmek ve orada erken bir akşam yemeği yemeyi alışkanlık haline getirmiştim. İnsan zırhlarını çıkarınca, sosyalleşiyor, çevresindeki tanıdıkları çoğalıyor. Oraya her gün aynı saatlerde gidiyordum ve hep aynı müdavimleri görüyordum. Bu insanlar benimle ilk kez karşılaştıklarında "Bunu dün de görmüştüm" gibilerinden bakıp başlarını hafifçe eğerek selamlıyorlardı beni. Ertesi gün bu, "Selam!"a, "N'aber?"e, "Nerede kalıyorsun?"a doğru dallanıp budaklanıyordu. Japon olduğumu, iyi kötü İngilizce ve Fransızca konuşabildiğimi anlayınca, benimle laflayanların sayısı artmıştı. Sanki Paris'teki sosyal hayatımı yineliyor gibiydim. Bunların çoğu *hippi kültürü* çocuklarıydı, benim de seyahat deneyimim çok olduğu için onlarla sohbet etmekte hiç zorlanmıyordum. Artık hippilerin nesli tükenmeye yüz tutmuş, en sahicileri, en hakikileri kalmıştı. Ve onların buldukları son cennet Bali'ydi. Anlattıklarından ortaya çıkan tablo böyle bir şeydi işte.

En samimi olduklarım ise adları Agnes ve Jean olan çiftti. Fakat onlarla yaptığımız sohbet de, öyle derinlikli bir şey değil, deyim yerindeyse seyahatle ilgili "geyik muhabbetleri"ydi. Ağabeyimin durumu hakkında kimse bir şey bilmiyor gibiydi. Biliyorlardı da, bir şey söylemiyorlardı belki de.

"Bu akşam bir dans gösterisi var, sen de gelsene! Herkes gidiyor" dedi Agnes bana bir akşam.

"Ne dansı?"

"*Legong* ustaları geliyormuş."

Bali'nin geleneksel dansıymış bu. Nasıl bir şey olduğunu bilmesem de gitmeye karar verdim. Enerji doluydum, bir şeyler

yapmak istiyordum. Hafif bir şeyler atıştırdıktan sonra, on beş kişi iki taksiye (epey zorlama bir şekilde) doluştuk ve şehir dışına çıktık. Bir grup üniversite öğrencisi havasındaydık. Yurtdışında olmanın verdiği özgürlük duygusu neşemizi daha da artırıyordu. Bir şeylerin olduğu bir yere götürülüyorduk. O âlemin yeni ziyaretçileriydik biz.

Bir süre yol aldıktan sonra taksi durdu, birbirine dolaşmış, düğümlenmiş bedenlerimizi çözercesine indik. Etrafı yaprakları gür, kasvetli ağaçlarla çevrili bir açık hava tiyatrosuydu geldiğimiz yer; içerisi tıklım tıklımdı. Kalabalığın arasına girip bulduğumuz boşluklardaki çimenlik yere oturduk. Böylelikle Balili yerlilerin arasında erimiş, dağılmış, göze batmaz olmuştuk. Yabancılar şeklinde kümelenmeyişimizin iyi olduğunu düşündüm. Çünkü bu sayede çevremdeki insanlar beni görmezden geliyorlardı.

Hafif bir rüzgâr esse de nemli bir sıcak vardı. Güneş batmak üzereydi. Birçok koku birbirine karışıyordu: Toprak kokusu, ağaçların kokusu, insanların ter kokusu, yedikleri şeylerin kokuları, süründükleri parfümlerin kokuları... İnsanların kısık sesle konuşmalarından oluşan bir gürültü işitiliyordu. Bir şeyin başlamasından hemen önceki o gergin, sabırsız dakikalar. Serin çimen üzerinde oturmak beni keyiflendirmişti. İşte böyle bir yerdeydim.

Sahne gibi bir şey yoktu, iğne atsan yere düşmeyecek şekilde toplanmış insanların tam ortasında dörtgen şeklinde, üzeri hasırla kaplanmış bir boş alan vardı. O kadar. Bunun arka kısmında daha önce hiç görmediğim çalgılar vardı. Kulak kesildiğimde çalgıcıların çoktan icraya başladıklarını fark ettim. Etrafın yaygarasının içine yumuşak müziği yağ gibi azar azar akıtıyorlardı.

Seyirciler sonunda sessizleşti. Biraz daha bekledik. Hava neredeyse tamamen karardığı sırada, müzisyenlerin önünde oturmakta olan bir kız hasır serili alana ağır ağır yürüdü, sonra durdu. Şatafatlı kıyafetler giymiş, saçlarını çiçek tacıyla süslemiş olmasına karşın henüz bir çocuk olduğu için, sadece açılış dansını yapıp çekileceğini zannettim.

Birden müzik değişti. Asıl dans müziği başladı. Birçok vurmalı çalgının sesleri birbiriyle çarpışıyordu. Bununla birlikte o ana kadar orada dikilmekte olan kız sanki birileri düğmesine basmış gibi hareketlendi ve dansına başladı. Esnek ve çevik ayak hareketleriyle sekiyor, ellerini uzatıyor, parmaklarını oynatıyor ve müziğin her güçlü ritme geçişinde tüm bedenini bir lastik gibi geriveriyordu. Bu bir çocuğun yapabileceği türden bir dans değildi. Yüzlerce provanın birikimiyle mükemmelleştirilmiş bir bedensel akıcılık ve keskin bir duyarlılık vardı burada. Ancak bir profesyonelin yapabileceği bir danstı. Dansçının çocuk değil, ufak tefek yapılı bir yetişkin olabileceğini düşündüm bir an. Fakat nereden baksanız çocuktu.

Ayaklarından başına bedenini ince devinimlerle sallıyordu. Zarif fakat şiddetli salınmaların ürettiği enerjisi dansçı kızın bedeni aracılığıyla yerden göğe doğru akıyordu. Bu akış durunca, bedenin hareketlerinden bağımsız bir ritimde el ve ayaklarını oynatıyordu. Birkaç defa yana sıçrıyor, ritmin her vuruşunda yeni duruşunu alıyor, bizim *kabuki* tiyatrosu oyuncularının yaptığı gibi *mağrur yandan bakma* pozunu takınıyor, hareketsizlik-hareket döngüsünü tekrarlıyordu. Gerçekten de çok güzeldi.

Dansçı kız hasırın üzerindeki iki yelpazeyi eline aldı. Yürür adımlarla ve dingin bir edayla icra ettiği dansa bir süre devam etti. Onun mıknatısına takılmış gibi iki dansçı kız daha ayaklandı ve dansa katıldı. Bu iki kız önceki dansçıya göre çok daha şatafatlı ve daha hacimli kıyafetler giymişti. Başlarına *plumeria** çiçeğinden taç takmışlardı ve altın rengi kumaş mı, sırma telden mi ya da altın kaplama süs mü olduğunu çıkaramadığım minyatür motiflerle kaplı bir kıyafet giymişlerdi. On ila on iki yaşları arasında bir çocuğun bedenine sahiptiler.

Sonradan anladım ki bunlar akşamın ana dansçılarıydılar. İlk sahneye çıkan kız elindeki yelpazelerin her birini bu yeni dansçılara vererek çekildi. Kalan iki dansçı kız birbirleriyle

* *Apocynum* ailesinden çiçekli, kışın yapraklarını döken bir küçük ağaç türüdür. Orta ve Güney Amerika ile birlikte tropik ve subtropik iklimin egemen olduğu bölgelerde yetişir. Rayihalı beyaz ve pembe çiçek açar. (ç.n.)

ahenk içinde, birbirlerini coşturarak zarifçe fakat şiddetli bir şekilde dans ettiler uzun uzun.

Ay doğmuştu. Bu akşam ay, dolunay safhasındaydı. Dans pistinde suni ışıklandırma yoktu. Akşam güneşinin silinip gitmekte olan ışıkları altında zorlukla seçilebilen dans, mehtapla aydınlanarak can bulmuştu adeta.

Dansın bir hikâyesinin olduğunu yarısında anladım. Seyirciler biliyordu. Bu konuda hiçbir fikrim olmasa da cezbeyle seyrediyordum. Nefes almaya bile çekinir bir halde, orada diğer seyircilerle bu gösteriyi izlemekte olduğumu unutacak kadar kendimi kaptırmıştım. Dansın şahaneliği karşısında birçok kez içimi çektim. Bu adada böyle güzel şeyler olabileceği aklımın köşesinden bile geçmemişti.

Bu adanın halkı acaba nasıl insanlardı? Bu çocuklar böyle dans etmesini ne zaman, nerede öğreniyorlardı? Otelle mahkeme salonu arasında mekik dokumaktan başka bir şey yapmamış, bu adaya hiç dikkatlice bakmamış, o yüzden bir şey de görememiştim ben! Bu dansın kültürel arka planı neydi? Çocukların kendilerini dansa verdiklerini düşünürsek, yetişkinler tutkularını nelere yöneltiyorlardı acaba?

İki küçük kız mükemmel tekniklerini gitgide daha da çok sergilemeye başladılar. Müthiş bir süratle devinmelerine karşın aralarındaki ahenk kesinlikle bozulmuyordu. Bu coşkulu ve hızlı danstan sonra birden durup hareketsiz kaldıklarında, bedenlerinin vaziyeti birbirinin aynısıydı. El ayalarını gererek ve ayak tabanlarını bükerek oluşturdukları yay ile dizlerini öne çıkarmalarıyla bacaklarının oluşturduğu yay arasındaki uyum, belden yukarılarını büküşleri, çenelerini içe çekişleri, bunların hepsi mükemmel bir eşgüdüm içindeydi.

Olduğum yerden göremiyordum, ama o *kabuki* oyuncularının *mağrur yandan bakma* pozuna benzer pozu takındıklarında gözlerinin akının mehtapla parladığından neredeyse emindim. Buğday tenli dansçı kızların sadece, mehtabın vurduğu ellerinin arkası bembeyaz görünüyordu. Yüzlerini aya doğrultmuş bir halde dans ediyorlardı.

Dans epey bir zaman sonra nihayet bitti. Artık gece karanlığı her yeri kaplamıştı. Etraftaki ağaçların gölgeleri biçimlerini

toprağa yansıtmaktaydı. Dansı izlerken, dansın yoğunluğu beni nefessiz bıraktığı için, bir yandan bir an önce bitmesini dilerken, diğer yandan bu hazzın sürmesini arzuluyordum. Bu iki zıt eğilim arasında kalmış bir halde, ne yapacağımı bilemiyordum.

Bitti. Herkes ayağa kalkıyor. Takatsiz, bitkin, ağır ağır doğruluyorum, gece rüzgârının serinliği beni neşelendiriyor, insan güruhunun akışına kendimi bırakarak mehtabın altında dışarı çıkıyorum, beraber geldiğim arkadaşlarımı arıyorum gözlerimle. *Ve buluyorum.*

"Neydi o öyle ya?" diye Agnes'e sordum.

"Legong dansı."

"Ee?"

"İşte öyle bir şey. Balililer çok sever. Sık sık böyle etkinlikler yaparlar. Gene çağırırım ben seni."

"Yok ben onu sormuyorum! Mesela neden çocuklar yapıyor bu dansı? Nasıl bir hikâyesi var?"

"Bilmiyorum. Fakat o çocuk var ya (bir de hangi çocuğu kastettiğini anlayabilseydim!) müthiş meşhur bir dansçıymış."

"Hikâyesi ne?"

"Bilmem."

"Manuel'e sor sen, Manuel'e. O bilir bunları" dedi erkek arkadaşı Jean lafa karışarak.

"O da kim?"

"Bu konularda bilgili bir kardeşimizdir. Bali'yle ilgili her şeyi bilir."

"Şu anda burada bizimle mi?"

"Hayır. Bugün yoktu. *Varung Made*'ye takılır. Orada bulursun onu."

Ertesi gün yine duruşma vardı. Fakat fazla uzun sürmedi, göz açıp kapayasıya bitti. Önceki savcının yerine görevlendirilen savcı yargıç hanıma kendisinin diğer savcının durumundan ötürü bu davada yeni görevlendirilmiş olduğunu ve davayla ilgili bilgileri inceleyip kavramak ve iddia makamı nezdinde

yeni bir yörünge belirleyebilmek için zamana ihtiyacı olduğunu söyledi. Yargıç hanım da istemeye istemeye kabul etti yeni savcının talebini. "Yeni bir yörünge" belirleneceğine göre eski yörünge değişecekti. Uydurmalara, sahte sorgu tutanaklarına, emniyet müdürü ve eski savcıya yakın kişilerin yalancı tanıklıklarına dayanan sert ve zorlama yörünge bir kenara bırakılacaktı demek ki. Ondan daha kötü bir durumu tahayyül edemediğim için bundan sonrası için gelişmelere olumlu bakıyordum. Rahatlamıştım. Keza duruşma bittikten sonra Kadir Bey'in önceki gerginliğinden eser kalmadığını, yüz ifadesinin rahatlamış olduğunu görmüştüm.

O gün öğleden sonra hep beraber nezarethaneye giderek Teççi'yle görüştük.

"Sizce ne olacak bundan sonra?"

Kadir Bey'e doğrudan böyle sormuştum.

"İki yüz gram eroini ülkeye sokma iddiasından vazgeçeceklerdir. Lakin, Agüs adlı adamdan uyuşturucu temin ettiği yönünde ifade verdiği için davanın düşmesi ve beraat gibi bir hükmün çıkması güç. Mümkün mertebe hafif bir cezayla davanın sonuçlanması bizim bundan sonraki stratejimiz olacak."

"İdam cezası ihtimali ortadan kalktı mı?" diye sordu Teççi birden.

Ağabeyim ilk defa böyle doğrudan bir soru sormuştu. Sorusu ondaki değişimin bir işaretiydi; artık kendi geleceğine sahip çıkmaya başladığını ve bununla yüzleşmekten korkmadığını gösteriyordu. Neşelenmiştim.

"Cakarta'dan iddia makamına sert bir yörünge izlemeleri yönünde bir baskı olmadığı müddetçe, bu ihtimalin söz konusu olmadığını söyleyebiliriz. İşittiğim kadarıyla, yeni görevlendirilen savcı siyasi bir misyon yüklenmiş bir kişi değil."

Kadir Bey temkinli konuşuyordu. Fakat, ben söylediklerinin satır aralarında işlerin yoluna gireceği mesajını okuyordum.

"Kendisi benim bir tanıdığımın uzak akrabası olur" dedi Kondra Bey. "Doğma büyüme Balilidir. Üniversiteyi dışarıda

okumuştur, ama mezun olduktan sonra görevini hep burada ifa etmiştir. Yani Cakarta'yla herhangi bir siyasi bağı olduğunu sanmıyorum. Düzgün, dürüst bir adamdır."

"O halde, içimiz biraz olsun rahatlamış bir şekilde, sonraki duruşmayı bekleyebiliriz sanırım" dedi ağabeyim.

Ben o kelimeyi, "rahatlamak" kelimesini ağabeyimin ağzından işitince o kadar rahatlamıştım ki anlatamam. Muhtemelen, o ana kadar "rahatlamak" ağabeyimi en çok korkutan kelimeydi. Boş bir umuda kapılarak fütursuzca rahatlayıp mahkemeden çok kötü bir sonuç çıktığında bütün benliğinin paramparça olması ihtimali onu öylesine dehşete düşürüyor olmalıydı ki, ruhsal bütünlüğünü muhafaza edemez olurdu öyle bir durumda. İdam hükmü, daha ilan edildiği anda öldürür hükümlüyü. Kaldı ki ilanın öncesinde mahkeme sürecinde de idam ihtimali arttıkça o hükümlünün boğazı sıkılmaya başlar. Ben de azımsanmayacak derecede ıstıraplı bir dönemden yeni çıktığım için Teççi'nin bütün umutlara temkinli yaklaşmasını gayet iyi anlıyordum.

Geleceğe dair hiçbir şey düşünmek istemiyorum!
Hiçbir şey düşünmemek için kafamın durmasını istiyorum!

Ağabeyimin yüzünde, hep böylesi ifadeler okumuştum. Şimdi bu ifadelerin hepsi silinmişti. Umuda yönelik temkinliliği de erimiş gitmişti. Sınır dışı edilerek sıyrılmak artık mümkün değildiyse de, birkaç yıl hapis cezasına tahammül edebilirdi. Ben de burada olur, daha doğrusu Japonya'dan buraya gelir gider, ağabeyime destek olurdum. Belli bir gelecek imgesini kafamda çizmeye başlamıştım.

Ama, *bu değişim benim ağabeyimle birlikte mücadele ederek kazandığımız bir şey miydi?* diye düşünmeden edemedim.

Paris'te öğrendiğim en önemli şey "tartışma" fikriydi: Avrupalılar bunu temel alarak yaşarlar. Bu düşünce en ufak ayrıntılarına kadar inceltilmiş, pekiştirilmiş bir şeydir. O yüzden Avrupalılar için dil çok önemlidir. Savaşa benzer, fakat "tartışma"da genelde şiddete başvurulmaz. Buna karşın

"tartışma"nın *ancak tartıştığın kişiye kendi isteklerini kabul ettirdiğin zaman somut bir güç işlevi görmeye başladığını* düşünür Avrupalılar. "Tartışma" fikri böyle bir zemini temel alır. Dil kelimeler aracılığıyla güçlü olanın tayin edilmesini sağlar yani. Tamam "tartışma"nın aracısı dildir, kelimelerdir. Tamam "tartışma" yumruklaşmayı, boğuşmayı dışlar. Fakat "tartışma"nın güçlüyle güçsüzü ayrıştıran ayrımcı tutumu savaş gibi şiddet eksenli şeylerden hiç de farklı değildir.

Fakat belki de Asya'da farklı ilkeler işlemekteydi. Margaret'in anlattığı Avrupalıların Endonezya'daki mahkeme deneyimleri geldi aklıma. Ağabeyimle aynı sebepten ötürü tutuklanıp mahkemeye çıkarılan Batılılardan biri bu ülkenin avukatına güvenmeyip Endonezya kanunlarını öğrenerek kendi savunmasını kendisi yapmaya kalkışınca sonuç çok kötü olmuş, kendi başını yakmıştı. Ya da yüksek vekâlet ücreti talep eden bir nüfuzlu avukat tutup sonra onunla anlaşmazlığa düşen bir başkası neticede haksız bir hüküm giymekle kalmayıp avukata ödediği paraları da kurtaramamıştı.

Özetle ahmaklık, bönlük, aptallık; ne diyeyim... Yüksek meblağda paraya ve uzun bir ceza dönemine mal olan bir ahmaklık! Her seferinde de bu hükümlüler ya da onların ülkeleri Asya'nın geri kalmışlığından dem vurur. *Mahkeme mantıklı, makul bir şekilde yapılmıyor*, falan derler. Mahkemenin ülkedeki karanlık güçler tarafından manipüle edildiğini söylerler. Toplumsal adalet seviyesinin çok düşük olduğundan yakınırlar.

Fakat Asyalıların olaylara yaklaşımlarının daha en baştan farklı olduğunu düşünüyorum ben. Dünyanın bu tarafında insanlar tartışmaları, münakaşaları kazanmaktan önce olayların akışını okuyup buna karşı çıkmayarak, bu akışa kendilerini bırakır gibi yapan bir tutum içindeler. Yani tam olarak akışa kendini bırakmak da değil. Bunu ben de tam anlayamıyorum. Ama hissettiğim şu: Asyalılarla Avrupalıların temel tavırları farklı. Duruşları farklı. İşte böyle hissediyorum.

Asyalılar pes eder, vazgeçer diye bir şey de yok. Öyle bir şey yok, ama tam cepheden çarpışmaktan farklı bir tutumları vardır onların. O Güney Avrupalı adamın Eskimo kayığı hikâyesini

anımsadım. Akıntı sürüklediği zaman, buna direnerek küreklere asılsa da ilerleyemeyecek, eline yorulmaktan başka bir şey geçmeyecekti. Yine de sürüklenecekti. Fakat hiçbir şey yapmazsa daha kötü; bu kez daha da uzaklara sürüklenecekti. O yüzden akıntıya dik kürek çekmişti. Evet, böyle anlatmıştı bana. Bu şekilde sürüklenmişti, ama akıntının eni sınırlı olduğu için bir süre sonra o ne kadar güçlü olursa olsun akıntının menzilinden çıkabilirdi. Öyle de olmuştu neticede. Tabii o noktadan denize açıldığı kumsala dönmek artık onun gücüne bağlıydı.

Uluvatu ziyareti, benim o güçlü akıntının menzilinin dışına çıktığım andı. Orada, içinde bulunduğum evrene koşut olarak varlığını sürdüren bir başka evrene geçmiştim. Bir başka kaderin sırtına binmiştim, bir attan diğerine atlar gibi. Sonuç kısmında ağabeyimin kurtulacağı bir başka olay örgüsüne geçmiştim.

Hayır, hayır, belki de sadece talihim yaver gitmişti. Emin değildim. Bundan sonra ne olacağını bilmiyordum ki. Fazla iyimser olmanın âlemi yoktu.

Uluvatu'ya gitmeden önce, hani en çok umutsuzluğa kapıldığım zamanlarda, acaba dua etmiş miydim? Ya da o sözler, muhatabı olmayan bir boşluğa fırlatılmış güçlü birer dilek miydiler?

Dua denen şeyde bir çelişki vardı. Zira gerçekleştirildiği anda tanrının bir siparişi yerine getirmesi gibi bir şeye dönüşüyordu. Örneğin, bir lokantada sipariş verilen bir içkinin bir müşteriye ulaşması gibi. Kısacası, dua denen şey ancak, o duada istenen şey gerçekleşene kadar saf bir dua olarak kalıyordu. O yüzden şu soruları soruyordum kendime: *Davanın gidişatının düzelip herkesin rahatladığı* şu anda *acaba duam gerçekleşmişti de muradıma mı ermiştim*? *Bu dava boyunca söylediğim tüm o dilek* sözleri *birer dua mıydılar?* İçki masama ulaşmıştı. Fakat bu talihimin yaver gitmesi sonucu bana gelen bir tür *yanlış teslimat*'tı bu belki de; çünkü ben değildim o içkiyi sipariş eden.

Kibrimden mi böyle düşünüyordum yoksa?

Fakat Asya'da, dünyanın bu köşesinde insanların istedikleri bir şeyleri sipariş etmek yerine *yanlış teslimat*'ı beklemeyi tercih

ettiklerini düşünmeden edemiyordum. Bir de böyle bir hayat tarzının da var olduğunu...

İnsanların tanrıyla bireysel bir sözleşmeleri olduğu için dua ettiklerine dair akıl yürütmem yanlıştı belki de. Burada, Asya'da dua etme tutumu, insanın bütün zihnini yoğunlaştırarak bir dilekte bulunması tutumudur. Tanrılara çağrıda bulunmak gibi bir şeydir. Bali'de birçok tanrı vardır ve eğer biz bütün yoğunluğumuzla dua edersek bizimle ilgilenirler. Bize "İnan!" diye baskı yapmaz, inançla kâr-çıkar takas etmez, sadece şefkat duygularıyla yüzlerini bize çevirir, yardımcı olurlar insanlara.

Endonezya'nın çoğunluğunda İslam inancı yaygınken, sadece bu adada Hinduizm inancı olduğunu anımsadım. O Hindu tanrılarından biri, bu yabancı genç kızın sözlerine kulak verme nezaketinde bulunmuştu. O halde, Uluvatu'ya gitmeden önceki o ıstırap ve kasvet içinde geçirdiğim kötü günlerde dua etmiş oluyordum ben. Evet, onlar duaydı. Yüreğim dua etme tutumunu takınmıştı. Ve bu sayede ben ağabeyimin kurtulmaya yazgılı olduğu bir başka kadere geçmeyi başarmıştım.

Daha doğrusu, bu şekilde düşünmeye karar vermiştim.

12. Tetsurō

İlkokul üçüncü sınıftaydın.

Yaz başlarında bulutsuz, güneşli güzel bir gündü, kocaman resim malzemelerinizi alıp öğretmenlerinizin eşliğinde okul binasından ayrılmıştınız. Gideceğiniz yer okula on beş dakika yürüyüş mesafesindeki meydandı. Orada beş tane itfaiye kamyonu düzenli aralıklarla sıralanmıştı. Bu itfaiye müdürlüğünün Afet Önleme Haftası vesilesiyle iki yüz ilkokul öğrencisinin katılımı ile düzenlediği bir özel resim çizme etkinliğiydi.

Sen bu beş kamyondan en büyük olanını seçtin ve gidip kamyonun yakınlarında bir yer bulup oturdun. Güzel bir kırmızıydı. Canlı bir parlaklığa bürünmüştü, üzerine gökyüzü ve bulutlar aksediyordu. Kamyon büyüktü. Kromu pırıl pırıl parlıyordu. Mat simsiyah tekerlekleri ve hortumunun donuk kumaşımsı tonu... Bunu çizmenin o kadar da zor olmadığını düşünmüştün. Resim kâğıdının tümünü kaplayacak şekilde kocaman kocaman çizmeye karar vermiştin.

Kurşunkalemle görece koyu bir siyah renkle ana hatlarını çiziyor, sonra bunların içini suluboyayla dolduruyordun. Koyu tonlarda boyuyor, kuruyunca daha da koyulaştırıyor, bu şekilde aşamalı olarak itfaiye kamyonun kırmızısını oluşturmaya çabalıyordun. Güneş ışığının vuruş açısına bakarak, tampon gibi tezat oluşturan kısımları beyaz lekeler ekleyerek yapabilirdin. Daha önce de yapmıştın böyle şeyler. Ona benzer bir şey olacağından neredeyse emindin.

Çizerken arkadaşların resmine göz atmaya geldiler. Kendi resimlerini çizmeyi bırakıp dalga geçen tiplerdi bunlar.

"Lan, şuna baksana! Süper! Nishijima'nın resimleri harbiden müthiş. Aslından farkı yok ha!"

Söylediklerine kulaklarını tıkadın. *Şu an resmime yoğunlaşmış durumdayım*, şeklinde bir tavır takınmıştın. Nereden baksan, resim konusunda sınıfta senin fevkalade özel bir yerin vardı. Sadece bu konuda herkesten üstündün.

Öğretmenin geldiğinde bile dönüp yüzüne bakmadın. Öğretmen omzunun üzerinden resmine bakıp "Evet, böyle devam et!" mealinden bir şeyler söyleyip gitti. "Böyle şahane bir resmin üzerine söze ne gerek var?" der gibiydi.

Fakat işlerin sarpa sarmaya başlaması bundan sonra olmuştu. Rengi tutturamamıştın! Azıcık zincifre kırmızısına çalan rengin üzerine gökyüzü mavisinin ışığı vurmuştu. İşte bu tonu yansıtmaya girişip o kırmızıya fırçanın ucuyla çok az bir turuncu karıştırıp incelterek kâğıda sürünce her şey bozuldu. Renk uymuyordu. Önceki haline döndürmeliydin. Biraz su mu eklemeliydin?

Böylece didinmeyi sürdürünce daha da bozuldu. Bir süre, kuruyuncaya kadar renk meselesini bir kenara koyup biçime bakmaya karar verdin. İtfaiye kamyonunun görkemini biraz daha vurgulamak istiyordun. Bir şeyler taşmalıydı o biçimden. O kamyonun içinden dışarıya doğru bir şeylerin coşması, çağlaması gibi bir gücü oluşturmalıydın. Kurşunkalemle çizdiğin hatlar hâlâ fazlasıyla belirgindi. O halde renkleri bu çizgilerin dışına taşıyormuş gibi çizmeyi denemek iyi bir fikir olabilirdi. Biçim ve renkleri ayrıştırarak düşünüyordun.

Zor olabilirdi, ama yine de denemek istiyordun. Ne var ki bu da iyi olmadı. Çizgilerden taşan renkler etrafa yayılmış lekeler gibi pis bir görünüm veriyordu. Nerede yanlış yapmıştın acaba?

Renklerde olabilir miydi? Boya kurumuştu, fakat olmamıştı işte. Çizmekte olduğun kamyonun renklerine çok uzak, bulanık renklerdi bunlar. Renkler de, biçimler de kâğıdın üzerinde leke gibiydiler. *Gerçeklik* kâğıdın üzerinde yamuk yumuk bir haldeydi. Niyetinden çok farklı bir şey çıkmıştı ortaya.

Biraz daha düzeltmeliydin. Fakat neresine nasıl rötuşlar yapman gerektiğini bir türlü kestiremiyordun. Üzerinde ne kadar çalışsan o kadar kötüleşiyordu. Telaşlanmaya başladın. Dünya kendi kusursuz bütünlüğü içinde karşındaydı. Fırçan, boyaların ve suyla bunu kâğıda yansıtacaktın. Aslından çok daha parlak, çok daha hoş bir dünyayı kuracaktın kâğıt üzerinde. Böyle düşünmene rağmen, itfaiye kamyonunun parıldayan kırmızısı, ön çamurluğunun yuvarlak kıvrımlarına yansıyan gökyüzü rengi, ağaçların yeşili, beyaz bulutlar bunların hepsi kâğıt üzerinde bulanık renklere bürünmüşlerdi. Her zamanki gibi çizememiştin. Nasıl böyle olmuştu, bir türlü anlayamıyordun?

Telaşın artıyordu. Kâğıdın arkasından güçlü bir ışık vuruyormuş izlenimi veren, saydam fakat kurşun gibi ağır resim tarzını bir şekilde yeniden edinmeliydin. Fakat bu umutsuz bir çabaydı. *Acaba bir resim kâğıdı daha mı istesem öğretmenden* diye düşündün, fakat bu da, senin için onur kırıcı olabilirdi. Böylece bocalarken size tanınan zaman doldu ve toplanma düdüğü çaldı.

Boğazına bir şey düğümlenmişti. Dokunsalar ağlayacaktın. Çizdiğin resmi buruşturup atmak istiyordun. Onu ne öğretmenine vermeyi, ne de arkadaşlarının görmesini istiyordun. O bir saat belleğinden silinse ne de sevinirdin! Ya da bir saat öncesine dönsen ve beyaz bir kâğıda o itfaiyeyi yeniden çizme imkânın olsa... Bu kez hata yapmazdın zira. Ağır ağır malzemelerini topladın, ayağa kalktın, diğer öğrencilerin toplandığı yere doğ-

ru yürümeye başladın. Keşke resim konusunda yetenekli olmasaydın da beden eğitimine ve spora yatkın olsaydın. Öyle olsaydı, hem herkesin beğenisini ve hayranlığını kazanırdın, hem de böyle hatalar yapmazdın.

Artık resim çizmek istemiyordun!

İki yaşındayken biri sana bir tebeşir vermişti.

Eline alıp nesnelerin satıhlarına bastırıp sürtülen şey. Sürtülünce ardında beyaz bir iz bırakıyordu. Ne matrak bir şeydi!

Elini oynatışına göre şekil alıyordu çizgiler. Kolunu gererek tebeşiri yana doğru sürtünce, canlı, koca bir yay belirmişti. Sonra dikey bir çizgi çizmiştin. Güçlü bir dikey doğru.

Bir şeyin etrafını turlar gibi oynatıyordun elini. Tebeşir bir tur atıp yine başladığı yere dönüyordu. Çember çizmeyi başarmıştın. Senin dünyan bu çemberin içi ve dışı olarak ikiye bölündü. İçi sana aitti, senin bölgendi. O halde daha da büyütmeliydin kendi "topraklar"ını. Daha büyük bir çember çizmeliydin.

Bir ara bu çemberin ortasına başka bir şey çizmeye karar verdin. Küçük bir yuvarlak çizdin. Merkezleri kaymış, boyları da farklı iki çember sanki müthiş derin bir anlam içeriyorlardı. Tam olarak anlayamıyordun, ama bu biçim içinde sakladığı derin anlamı iletmeye çalışıyor gibiydi.

Bir tane daha küçük bir yuvarlak çizdin. Şimdi iki küçük yuvarlak yan yanaydı.

İrkildin. Biri sana bakıyordu. Sadece yere bir büyük çember, içine de iki yuvarlak çizmiş olmana rağmen, bu birinin yüzüne dönüşmüş, sana bakmaya başlamıştı. Evet, anlamıştın, bu bir insan yüzüydü. *Ben benim*, diye sana kendisini göstermeye çalışan bir yüz.

Yüz kimsenin yüzü değildi. Tüm yüzlerin ilk örneği, *arketip*'i. Son derece derin bir yerlerden, yerin içinin daha da içlerinden, yerin dibinden, o yüz sana kendisini göstermeye, bir şeyler anlatmaya çalışıyordu. *Bana bak! Hadi bak! Beni sev!* Bakmak

sevmektir. Çizer sevdiğini yokluğun, hiçliğin içinden çağırabilen kişidir. Parmakların basit hareketlerinden özlem duyulan bir yüz doğuverir. Bu dünyaya gelmeden çok daha önceden tanıdığın birinin yüzü. Sonsuz bir şekilde uzayıp giden *reenkarnasyon*, yani ruh göçü, ölüp yeniden doğma döngüsünün en başından beri tanıdığın bir yüz.

Bir yuvarlak daha çizdin. Büyük çemberin içine, aşikâr bir şekilde iki gözü ifade eden iki yuvarlağın altına çizdin bu küçük bir yuvarlağı. Ağızdı bu.

Şimdi yüz daha da güçlü bir şekilde kendisini göstermeye çalışır olmuştu. *Beni sev. Bana bak.* Ağzı bunları söylüyordu işte. Yuvarlak ağzından çıkıveriyordu bu sözler. *Elbette ki seni seviyorum. Sevmeseydim seni çizer miydim? Bu dünyaya, bu yolun yüzeyine çağırdım seni. İstediğin kadar kalabilirsin burada.*

Sana bir burun takayım. Burun çok önemlidir. Yuvarlak büyük bir burun vereyim sana. Sonra, kafanın tepesine çok sayıda saç teli koyayım. Müthiş, oldu işte! Çok harikasın sen. Hem de çok.

Biraz daha tebeşirini oynattıktan sonra, şöyle bir baktın. Artık yapacak bir şey kalmamış, yüz tamamlanmıştı. Böyle gayet güzeldi. *Bak seni böylesine aydınlık bir güneşin altına çağırdım, yokluktan varlığa dönüştürdüm, bu kadar güzel bir yüz verdim sana, artık tatmin olmuşsundur herhalde. Kör karanlık yerden böyle aydınlık bir yere çıkardım seni. Güneş ne güzel parlıyor, ılık güzel bir sıcaklık saçıyor. Hoş bir rüzgâr da esiyor efil efil. Bak orada çiçekler ne güzel açmış. Yan tarafta bir köpek havlıyor. İşte böyle bir yerde sen* var'*sın.*

Bunları söyledikten sonra, çömelip iki adım kadar geriledin. Şimdi üzerine hiçbir şey çizilmemiş bir asfalt vardı önünde. Bir başka çember çizdin. Bir başka yüz. Gözlerini çizdin, ağzını yaptın, burnunu ekledin, hızlı ve sert darbelerle saçlarını çıkarttın. *Sen kimsin?* Tanımadığın bir yüz vardı orada.

Böylece art arda birçok yüz çizmeye başladın. Bir tane çizdin mi, iki adım geriliyor, yeniden çiziyordun. Bir tane, bir tane daha. Bir insan, bir insan daha.

Yüzler gittikçe çoğalıyordu. Azar azar gerileyerek çizmeyi sürdürüyordun yüzleri. Çevrenden tamamen kopmuş, kendini

sadece yüz çizmeye vermiştin. Uzun uzun bu şekilde resim çizip eğlendin.

Arkanda ne olduğunu anlayamadığın "CİİİYYIIIKK" diye tiz bir ses işittin. Sonra "PAT PAT PAT" diye bir takım başka sesler. Nedir bu şamata diye bir an meraklansan da unutup yine resim çizmeye verdin kendini.

Arkanda kocaman bir şeyin olduğunu hissediyordun.

Ne var ki bundan ziyade şimdi ellerinle yarattığın şeyler daha çok ilgini çekiyordu. Bir de baktın, o da nesi, bu sefer ortaya korkunç bir yüz çıkmıştı! Neden bu kadar korkunçtu bu yüz. Acaba nasıl çizmiştin de böyle korkunç bir şey olmuştu. Gözlerden mi yoksa ağızdan mı ileri geliyordu bu korkunçluk.

Bütün gayretinle çizmeyi sürdürürken aniden arkandan bir şey seni havaya kaldırıverdi. Yerden uzaklaşmış, o korkunç yüzden koparılmıştın, çok değerli tebeşirin elinden düşmüştü. Sen kıyameti koparıp, debelenip havayı tekmeleyerek, seni yakalayıp sımsıkı kavramış o ellerden kendini kurtarmaya çalışsan da, bir türlü bırakmıyordu seni o güçlü ellerin sahibi. Sigara kokusu duyuyordun. O halde evine doğru götürülmekteydin.

"Yenge, alo! Yenge, kimse yok mu ya! Alo, hop?"

Evinizin kapısının önünde seni yakalamış o leş gibi sigara kokan adam ortalığı birbirine katarcasına bağırıyordu. Nihayet, mutfak önlüğünü takmış olan annen açtı kapıyı.

"Bu sizin çocuğunuz mu? Olur mu ya! Oturtmuşsunuz sabiyi yolun ortasına resim çizdiriyorsunuz. Bak az kaldı benim kamyonun altında kalıyordu ha! Çocuk oynayacaksa evde oynasın. Valla var ya, çocuğu eziyorum diye korkumdan ömrümden otuz yıl gitti be! Ayıptır ayıp!"

Annen ağlamaklı bir sesle özür dileyerek seni kucağına aldı, terliklerini ayağına taktı, evin önüne çıktınız. Gerçekten de büyük, yeşil bir kamyon biraz beride durmuştu.

Ve evinizin önünden ileride duran kamyonun tamponunun hizasına kadar yolun asfaltı onlarca yüz resmiyle doluydu. Ezelden beri bu yeryüzünde yaşayan tüm insanların yüzleri orada sıralanmıştı. Üstelik epey neşeli görünüyordu bunların her biri.

13. Kaoru

O günün akşamı yine *varung*'a gittim.

On gün öncesine kıyasla bambaşka bir insan olduğumu hissediyordum. Uluvatu'ya gittikten sonra tüm gidişat değişmişti.

Peki neydi beni ve her şeyi değiştiren şey? Yükseklerden dalgaları seyrederken deneyimlediğim şey nasıl bir görüngüydü? Doğayla bedenim birbirleriyle ahenk kurmuştu. Doğanın hisleriyle benimkiler birbirlerine yakınlık duymuşlardı. Bu deneyim, bir demiryolu makasçısı gibi kaderimin yolunu değiştirivermişti.

Neticede, doğanın olmadığı yerde hisler körleşiyordu. Örneğin, benim gibi kentliler *Eros*'larını yitiriyor, bunu telafi etmek için aşırı bir çabaya girişiyor, sonuçta kendilerini acayip bir durumun içine düşürüyorlardı. Sürekli kendi kuyruğunu yakalamaya çalışan bir yılan olup çıkıyorlardı -ben burada doğayla temasa geçerek bu durumdan kendimi kurtarmıştım.

"*Kâğoğru*! Naber?"

Arkama dönüp baktığımda bana seslenenin Agnes olduğunu gördüm. Yanında Jean vardı, gülümsüyordu.

"İyiyim, sağ ol. Hem de çok iyiyim!"

Böyle desem de henüz onlara ağabeyimden bahsetme isteğini duymuyordum. Zaten bu dükkânda tanıştığım kişilerin hiçbiriyle o kadar samimi değildim. Ayaküstü sohbet ettiğim tiplerdi.

Böyle düşünürken aklıma Margaret adlı o Avustralyalı kız geldi. Acaba onun durumu ne olmuştu? Mahkeme nasıl sonuçlanmıştı? Aynı otelde kalmamıza rağmen ona bir daha rastlamamıştım. Birden kayıplara karışmıştı.

"Geçen günkü dans gösterisi güzeldi. Yeni bir gösteri yok mu bu aralar?

"Bilmem. Aa, bak, sana sözünü ettiğim Manuel orada. Hani bahsetmiştim ya, Bali'yle ilgili her bir şeyi bilen bir arkadaş var diye. Dur, çağırayım. Heyy Manuel!"

Agnes, böyle biraz ham biriydi işte. Dükkânın iç taraflarında oturan biri bize baktı, el salladı, sonra ağır ağır doğrularak yanımıza geldi. İnce uzun, siyah saçlı, esmerdi. Güney Avrupalı ya da Güney Amerikalı olmalıydı.

"Manuelciğim, n'aber?" diye onun hatırını sordu Agnes.

"Selam Agnes, Jean, iyidir ya, ne olsun."

Aa, bir de ne göreyim; bu o adamdı! Hani şu Eskimo kayığıyla ölümden dönen ve olayın ertesi günü de masama gelip bir ton yemeği silip süpüren. Adı neydi, anımsayamıyorum, ama Manuel değildi.

"Bak tanıştırayım, bu *Kâğoğru* Japonya'dan. Bu da" diyerek Agnes bana döndü, "Manuel. Madrid'den."

Demek İspanyol'du.

"Daha önce tanışmıştık seninle. Ölümden döndüğün günün ertesi. Bu dükkânın şu masasında oturuyorduk hani."

"Ah, evet, sen o gün benim hikâyemi dinleyen kızsın. Ondan sonra hiç karşılaşmadığımız için Bali'den ayrıldığını düşünmüştüm."

"Vay be, demek tanışıyordunuz?" dedi Agnes.

"Ayaküstü öyle laflamıştık...."

"Hah, bak ne diyeceğim Manuel, bu *Kâğoğru legong* dansı hakkında bilgi almak istiyor. Ona bu konularda en bilgili kişinin sen olduğunu, yakalarsam sana danışacağımı söylemiştim. Ve işte yakaladım şimdi seni."

"Adım Kaoru - *Kâğoğru* değil."

"Evet, şimdi anımsadım. Ben de Manolo."

"Manuel ne oluyor peki?"

"Agnes gibi arkadaşlar beni öyle çağırır. Ama sen özelsin, Manolo diyebilirsin bana."

"Hımm, sağ ol. Manolo, *legong* dansını soracaktım. Gerçekten bu konuda bilgili misin sen?"

Agnes, sohbetin dışında bırakılmış olmaktan ötürü biraz içerlemiş gibiydi, ama görmezden geldim.

"Hiç seyrettin mi?" diye soruma soruyla karşılık verdi Manolo.

"Evet, geçen gün ilk kez seyrettim. Müthişti. Başımı döndürdü."

"Müthiş olan *legong* dansı değil, Bali!"

"Ya, biraz daha ayrıntılı olarak anlatsana. Bali'nin neresi müthiş?" dedim. O akşamki coşku sanki yeniden canlanmıştı içimde. Hafiften başım dönüyordu.

"Bali hakkında bilgin var mı?"

"Hayır, hiç yok."

"Ne zaman geldin?"

"Ee, iki ay önce."

"O kadar kalmana rağmen hiç *legong* dansı seyretmemiştin ha?"

"Özel bir durum vardı. Onu ancak halledebildim, bu yüzden Bali'ye geçen hafta gelmiş gibi hissediyorum kendimi."

"Bali'nin neresi müthiş diye sordun, yanıtlayayım: Her yeri! Fakat bunu izah etmek üç gün sürer. Tapınakları falan beraber dolaşarak anlatsam o da bir ayımızı alır. Şenlik ve çeşitli merasimlerin her birini görelim desek bir yılımızı ayırmamız gerekir."

"Zamanım bol, anlatabilirsin."

"Güzel! Sana *legong* dansını anlatırım, ama bir şart var: Bir fincan kahve ısmarlarsan."

Böylece, bir fincan kahve karşılığında Manolo'dan *legong* dansının hikâyesini dinlemeye başladım.

Bir varmış, bir yokmuş. Zamanın birinde Langsari adlı bir kraliçe varmış. Rasem adlı başka bir ülkenin kralı Kraliçe Langsari'ye evlenme teklifinde bulunmuş. Fakat Rasem kibirli ve itici bir adam olduğu için kraliçe onun teklifini reddetmiş. Bunun üzerine Rasem kadını kaçırmış ve kendisiyle evlenmeye zorlamış. Langsari yine teklifini reddedince Rasem bu kez babasına savaş açmakla tehdit etmiş kadını. Buna rağmen kadın yine de "Evet" dememiş. Rasem hiddetlenmiş ve dediğini yaparak kraliçe Langsari'nin babasına savaş açmış. Savaşın tam ortasında kötüye alamet olan bir kara kuş Kral Rasem'in önünden uçarak geçmiş. Rasem bu alamete aldırmadan inatla savaşmayı sürdürünce savaş meydanında can vermiş. Onlar ermiş muradına biz çıkalım kerevetine...

"Peki ya, o üç dansçı ne oluyor?"

"Birincisi Çondon. Yardımcı dansçıdır. Diğer ikisiyse Legong'durlar. Yani baş dansçıdırlar. İkisi sürekli farklı rollere bürünerek bu hikâyedeki farklı karakterleri canlandırırlar. Seyirciler dansçının beden ve yüz hareketlerinden o sırada hangi karakteri oynadıklarını anlar."

"O kızlar kaç yaşında?"

"On dört yaşında dansçılığı bırakır onlar. On bir yaşından on dört yaşına kadar yapılabilen bir danstır bu yani. Fakat çocuk sanatı değildir. Kusursuz bir sanattır."

"Onu biz de gördük, söylemene gerek yok."

"Eğer dansçı hünerliyse, çocuk yaşlardaki o üç yıllık performansıyla ömrü boyunca dillere destan olur. On yedisinde de, doksanında da, on iki yaşındaki o performansıyla ünlü bir sanatçı olarak bir hayat sürmeye hak kazanır. İşittiğime göre şöhretleri yüz yıl boyunca süren usta dansçılar bile olmuş geçmişte."

Böyle kendinden geçmiş halde *legong* dansından bahseden Manolo'dan hoşlanmaya başlamıştım. Sizce de iyi bir tip değil mi?

"Fakat hikâyenin Kral Rasem'in ölümüyle bitmesi, pek Bali'ye özgü değil kanımca."

"Nasıl yani?"

"İyi kötü ayrımı çok kesin de ondan. Çünkü Bali'de iyiyle kötü sürekli yer değiştirir. İyi kötüdür, kötüyse iyi. Muğlak mı desem, düalist mi desem... Kısacası, bu ikisi arasındaki ayrım basit değildir."

"Neden?"

"Yani bunu şimdi şak diye açıklamak da zor. Az önce söylediğim gibi anlatması üç gün sürer. Özetleyerek söylersem, anlam yoğunluğu çok koyu bir adadır burası. Her şeyin bir anlamı vardır. Üstelik bu anlamlar iki-üç katmanlıdır. Adanın tamamı mitolojiler ağına takılmış bir balık gibidir ve bu adada kutsalla dünyevi, temizle pis, iyiyle kötü, hayatla ölüm birer çifttirler. Fırıl fırıl döner, birbirlerinin yerine geçer ve hep ikili takım halinde hareket ederler. Adalılar tanrılara şık sunaklarda güzel yiyecekler sunarlar. Ama şeytanları da ihmal etmezler. Aşağılık, alçak şeyler olarak görülen şeytanlara çürümüş, bozulmuş şeyleri sunağa değil, yere koyarak verirler gerçi, ama burada önemli olan şeytanlara da bir şeyler sunmalarıdır."

"Vay be!" diye hayretimi dile getirdim.

"Ama var ya, bu kadar karmaşıklığına karşın, *Barong* dansıyla kıyaslandığında *legong* dansı pek bir basit kalır."

"Barong dansı nasıl bir şey?"

"Canavar Barong ile Cadı Rangda'nın savaşı. Bu gerçekten çok karmaşık, garabet bir hikâyedir. İnsanın kafasını altüst eden bir şey. Hikâyenin kaynağı Hint *Mahabharata Destanı*'dır."

Bunu bir yerlerde duyduğumu düşündüm. Birisi bana *Mahabharata Destanı*'ndan bahsetmişti. Evet anımsadım, Kondra Bey'di o. Kendisini kumara verip çok sevdiği karısını yitiren bir kralın öyküsü olduğunu hayal meyal anımsıyordum. Çok uzun bir hikâyenin bir kısmıydı. O halde şimdi Manolo'nun anlattığı farklı bir hikâye olmalıydı. Manolo'nun yüzüne bakarak hikâyenin devamını bekliyordum. Agnes karşıdaki bir masada birisiyle, her zamanki şımarıkça tavırlarıyla bağıra çağıra laflamaktaydı.

"Öncelikle Kunti adlı bir prenses var. Bu prenses oğlu Saduva'yı ölüm tanrıçası Durgha'ya kurban etmek zorunda kalır."

"Neden?"

"Sus da, dinle! Bu çok çok uzun bir hikâyenin bir kısmı sadece. Dansın başında Canavar Barong ve maymunlar sahneye çıkar ve çiftçilerle kavgaya tutuşurlar. Fakat bu sadece giriş kısmıdır. Bundan sonra biraz *legong* dansı yapılır."

"*Legong* dansı da mı var?"

"Hı hı. Ondan sonra asıl hikâye başlıyor. Prens Saduva'nın iki hizmetkârı sahneye çıkıp efendilerinin kurban edilecek olmasına yana yıkıla ağlarlar. Ha, söylemeyi unuttum, bu prens Ölüm Tanrıçasına kurban edilecek ya, işte bu öldürme işi Cadı Rangda'ya verilir, prensi cadının yanına götürürler."

"Neden?"

"Yahu bir sözümü kesmesen de dinlesen be kardeşim! Modern roman değil ki bu. Tutarsız noktaları varsa da bunları olduğu gibi alman, hazmetmen lazım."

"Demek öyle..."

"Evet, öyle. Bu ağlayan hizmetkârların yanına Cadı Rangda'nın ecinnileri gelir ve onları tehdit ederler. Bunun üzerine hizmetkârlar, prensin emrinde ve ona sadakatle bağlı olan bir bakandan yardım ister."

Artık sesimi çıkarmadan dinlemeye karar verdim. Manolo'ya takılıp onu kızdırmak çok zevkliydi, ama hikâyenin devamını da merak ediyordum. Onun yüzüne bakmak da beni mutlu ediyordu.

"Sonra o bakan, Prenses Kunti ve Prens Saduva sahneye çıkarlar. Prenses Kunti'nin oğlunun bahtsızlığına ağlamaya başlamasının hemen ardından Cadı Rangda'nın gönderdiği ecinniler gelir ve prensese büyü yaparlar. Bunun üzerine prenses bilincini kaybetmiş, büyülenmiş bir halde, bakana prensi kurban edileceği yere götürmesini emreder."

"Ee, sonra?"

"Nasıl ilginç mi?"

"Evet, hem de çok."

"Fakat bu neresinden baksan, Barong ve Rangda'nın dansının zeminini hazırlayan bir kurgusal düzenektir. O dansı mutlaka seyretmelisin."

"Seyredeceğim. Götürsene beni o gösteriye."

Gerçekten de bu adamın kılavuzluğunda Bali'yi gezme arzusuna kapılmıştım.

"O halde al sana devamı: Bakan tereddüt eder, ama ecinniler bakana da büyü yaparlar. Sonra, prensi Cadı Rangda'nın yaşadığı ormana götürüp bir ağaca bağlarlar. Prens artık kaderini kabullenip ölümü beklerken birden orada en kudretli tanrı Şiva beliriverir ve prense acıyıp onu ölümsüz kılar."

"Samimi fikrimi söylememe izin verirsen, çok tutarsız bu hikâye."

"Demek öyle. Senin bu şekilde düşünmen *Cartesian*, yani *Descartesçı* olmandan kaynaklanıyor. Modern Batı'nın akılcılığından kendini kurtaramamışsın."

"Ne yani ben şimdi *Descartes*çı mı oluyorum?"

"Evet, canım! Sus da bir dinle."

"Peki, tamam. Bu sefer söz, tek kelime etmeyeceğim. Tıp, sustum!"

"Ne diyordum, ha, böylelikle prens ölümsüz olur. Cadı Rangda sahneye çıkıp onun canına kıymaya çalışsa da, prens ölümsüz olduğu için bunu başaramaz."

"Cadı güzel mi?"

"Hem de nasıl! Baştan çıkarıcı bir güzelliğe sahip."

"Cazibeli bir cadı, desene!"

"Evet. Böylelikle prensi öldüremeyeceğini anlayan cadı, prensten kendisini öldürmesini ister. Eğer prens tarafından öldürülürse cennete gidebilecektir çünkü."

"Demek öyle."

"Prens de bu isteğine uyup cadıyı öldürür. Bunun üzerine bu kez Rangda'nın kız kardeşi Kalika çıkar sahneye. O da ablası gibi cennete gitmek istediği için kendisini öldürmesini talep eder, ama prens onu öldürmez."

"Öldürüverse ne çıkardı sanki!"

"Akabinde ikisinin boğuşması başlar. Kalika önce bir insandır, kadındır, fakat sonra sırasıyla yabandomuzu, kuş gibi farklı hayvanlara dönüşerek savaşır prensle. Fakat yenilir."

"Çok saçma!" Yine çenemi tutamamıştım. "Yahu, bu kadın kendisini öldürmesini talep ediyor, prens de bunu reddedince

boğuşmuyorlar mı? Sen diyorsun ki prense yeniliyor. Yenilmesi zaten ölmesi, muradına ermesi anlamına gelmiyor mu? Haksız mıyım?"

"Prens galip gelse de Kalika'nın canına kıymaz. Bunun üzerine Kalika daha da hırslanıp kız kardeşine dönüşür ve onun güçlerini edinerek tekrar prensle dövüşmeye başlar. Hal böyleyken dezavantajlı duruma düşeceği için, Prens Saduva da Canavar Barong'a dönüşerek mücadelesini böyle sürdürür. Sonuçta yenişemezler. Kısacası Barong ve Rangda'nın güçleri arasında bir simetri, bir denklik vardır."

"Mızrak ile kalkan misali..."

"O da ne yahu?"

" 'Çelişki, yani *mu-jun*'un* eski Çincedeki söylenişi. Zamanın birinde, çarşıda 'emsalsiz güce sahip bir mızrak' ile 'kusursuz bir kalkan' satan bir adam varmış. Oradan geçen müşterilerden biri 'O emsalsiz güce sahip mızrakla bu kusursuz kalkanı delersem ne olur, kusursuzluğu kalır mı?' diye sorunca esnaf öylece kalakalmış, cevap verememiş. Öyle bir hikâye."

"Hımm, ilginç bir hikâye. Çinliler de ne kadar tuhaf şeyler düşünüyor. Fakat bu mantıkbilimin meselesi olmaktan ziyade, reklam stratejisiyle ilgili çelişkilere parmak basan ya da 'mızrakla kalkan'a dair bir mesele gibi geliyor bana. Bir ürünün reklamını yapanlar o ürünün niteliğiyle ilgili kelimeleri abartılı kullanır, ürünün hatasızlık payının oranını kafalarına göre artırırlarsa, o ürün yüzde yüzden bile daha fazla hatasızmış gibi bir 'çelişki' ya da senin *mu-jun* dediğin şey ortaya çıkar. Bu pazarlama-tanıtım işlerinin öteden beri böyle olduğunu ortaya koyması bakımından bu hikâye Çinlilerin ne müthiş insanlar olduğunu gösteriyor."

Manolo'nun bu yorumu beni çok etkilemişti; çok zeki bir insan olduğunu düşünmeye başlamıştım.

"Gerçekten de öyleler! Eskiden çok daha müthişmişler tabii. Nitekim, nereden baksan Japonya tam bin yıl boyunca Çin'in

* Kaoru burada Japonca ve Çincedeki "çelişki"=矛盾 (*mu-jun*) kelimesinin Kanji karakterleriyle yazılışına gönderme yapıyor. Birinci 矛=*mu* karakteri 'mızrak', ikinci 盾=*jun* karakteriyse 'kalkan' anlamına gelir. Bu kelimeler tek tek, farklı okunuşlarla "mızrak" (矛=*hoko*) ve "kalkan" (盾=*tate*) anlamını verse de, birleştirilince "çelişki" (矛盾) kavramını gösterirler. (ç.n.)

uydu devleti'ydi. Fakat uydusu olduğu Çin adlı 'gezegen'in ömrü 19. yüzyılda dolunca Japonya bir süre bocaladıktan sonra Amerika Birleşik Devletleri denen 'gezegen'in *uydu devleti* olmaya çalışmaya başladı."

"Hımm, demek öyle. Senin bu yaklaşımın açısından bakınca Japonya denen esrarengiz ülkenin davranışlarını daha iyi idrak edebiliyorum."

"Haklıyım değil mi? Hep öyle anlaşılmaz, iki arada bir derede ve özgüvenden yoksun bocalayıp durur Japonya. Fakat Japonya'yı boş ver şimdi. Bali konusuna dönelim."

"Haa evet, ondan bahsediyorduk, değil mi... Rangda ve Barong'un güçleri birbirine denk olduğu için yenişemezler. Sonunda Barong'un adamı olan bir grup genç gelir, kılıçlarını çekip ona yardım etmek isterlerse de kendi kendilerini öldürürler. Cadı Rangda'nın büyüsüdür bu; genç fedailerin ellerine hâkim olamamalarını, kendi kendilerine düşman olmalarını sağlayan bir büyü."

"Sonra?"

"Sonra, bu boğuşma bitmeyecek bir şekilde sürüp gider. O kadar uzar ki, artık civardaki bir tapınağın rahibi gelip dövüşenlerin üzerine kutsal su dökerek onları içinden çıkamadıkları boğuşma döngüsünden kurtarır. Bu dans gösterisi de burada biter."

"Ama bu da iyi ve kötünün muharebesi değil mi?"

"Biraz öyle, fakat burada iyi mutlak iyi değil; kötü de mütemadiyen bertaraf edilmesi gereken bir şey değildir. İyi ile kötü, güzel ile çirkin, fazlalık ile yetersizlik bunların hepsi bir ikili takım oluşturur. Bu ikili takım fikri Bali Adası'nda her şeye uygulanmıştır. Burada insanlar sadece iyi şeylere bağlanmayı istemezler. Çünkü bunun bir tür dengesizliğe sebep olacağına, işlerinin yolunda gitmesini engelleyeceğine inanırlar."

"Hımm..." diye muğlak bir tepki verdim. Tam anlayamıyordum ne demek istediğini, söyledikleri fazla soyuttu.

"Mesela" diye devam etti Manolo, "Barong'un olmadığı sadece Cadı Rangda'nın sahneye çıktığı bir dans tiyatrosunu düşünelim. Böyle versiyonlar da var zaten. Arada sırada sahnelenir.

Fakat tehlikelidir. Barong olmadığı için Rangda zaman zaman denetlenemez hale gelir."

"Tehlikeli diyorsun da, önünde sonunda tiyatro değil mi bu?"

"Burada sanatla gerçek arasındaki sınır muğlaktır. Rangda'yı canlandıran dansçının koşa koşa açık hava tiyatrosunun dışına çıkıp köyün içinde dolaşarak kayıplara karıştığı olur. Dışarı çıkmasa da kendini kaybedip taşkınlık yapmaya başlar ve seyirciler tarafından tutulup kendine getirilmeye çalışılır. Böyle kendinden geçen Rangda rolündeki dansçıların tüm müdahalelere rağmen deliliği üzerlerinden atamayıp sonuçta tımarhaneye kapatıldıkları görülmüştür! Senin anlayacağın Rangda'nın ruhu tarafından esir alınmıştır dansçı."

"Gerçeklik âlemiyle ruhlar âlemi arasındaki sınır kalkıyor yani, öyle mi?"

"Sana dedim ya, burası anlamların aşırı derece yoğun olduğu bir âlemdir. Senin gördüğün manzaranın arkasında birçok *anlam manzarası* iç içe geçmiş şekilde bulunmaktadır. Köylüler bu anlamların hepsini görme yetisine sahiptirler. Senin göremediğin şeyleri onlar rahatlıkla görür. O yüzden, bak ben kaç yıldır burada kalsam da hiç bıkmıyorum."

"Kaç yıldır buradasın sen?"

"Tabii yıl boyunca burada kalmam, ama nereden baksan on yıldır düzenli olarak buraya gelir, her yıl iki-üç ayımı burada geçiririm."

"Başka nerelere gidersin?"

"Katmandu, Avrupa ve bir de Goa."

"Goa'ya ağabeyim de gitmişti."

Buraya geldiğimden beri ilk defa davayla hiç alakası olmayan birine ağabeyimden bahsetmiştim. Şimdi ağabeyimle ilgili sorular sorarsa ne kadarını anlatayım diye bir an düşündüm. Henüz her şeyi anlatmak için erkendi. Fakat Manolo'ya bir gün her şeyi anlatacağımı sezinliyordum. Anlatırsam çok rahatlayacaktım da. Fakat Manolo başka bir şey sordu.

"Ya sen?"

"Ben Japonya Avrupa hattında gider gelirim. Arada sırada Ortadoğu ve Afrika'ya da giderim. İş için."

"İş mi?"

"Televizyon programlarının yurtdışı çekim ve röportajları için koordinatörlük ve çevirmenlik yapıyorum. Senin mesleğin ne?"

Karşı hücuma geçmeye karar vermiştim.

"Manuel de Sanchez kulunuz tam zamanlı bir hippidir efendim! Üstelik öyle dilenci hippilerden değil, bankadaki servetinin faiziyle geçinen en aşağılık hippi türüdür."

"Harikulade bir meslek!"

"Sağ ol. Belki de öyledir. Eskiden benim de bir mesleğim vardı."

"Neydi mesleğin?"

"Söylesem de inanmazsın. Ben diktatör Franko'nun baskı rejimi esnasında faaliyet gösteren gizli polis teşkilatında ajandım."

"Aman ne harika! Ülkende en nefret edilen meslek olduğuna şüphe yok."

"Evet, gerçekten de öyle. Bunu öğrenen herkes benden nefret ediyor, hatta tiksiniyordu. Ama bunların içinde bana en büyük nefreti duyan kişi kim diye sorarsan, kendimdim."

"Ha ha ha! Çok gülünç. Fakat neden öyle bir meslek seçtin?"

"Ailem İspanya'nın önde gelen soylu ailelerinden biriydi. Fransa'daki *Les Trois Cents Familles* yani Üç Yüz Aile gibi varlıklı bir aileydik yani. İşte böyle bir ailenin üçüncü erkek çocuğuydum ve samimi söylemek gerekirse yetiştiriliş tarzım bende "Büyüyünce çalışmasam da olur", hatta "Çalışmasam daha makbul olur" şeklinde bir bilinç oluşturmuştu. Zaten servetimizin denetimi gibi önemli işlerle ağabeylerim ilgileniyordu. O yüzden geçimimi sağlamak, kişisel vasıflarımı geliştirmek ya da önemli, başarılı biri olmak gibi hırslarla alakasız bir meslek olarak gizli polisliği bana uygun görmüştü ailem."

"Çok yazık!"

"Gerçekten de öyle. İşimden nefret ediyordum. Görmek istemediğim bir sürü şeye tanıklık ettim. İki yıl sonra istifa edip gazeteci oldum."

"Bak o yakışmış sana!"

"Tam işin sırlarını biraz öğrendim diyordum ki, beni savaş muhabiri olarak Vietnam'a gönderdiler. Orada da iğrenç bir ton şey gördüm. Feci bir savaştı. İyi bir muhabir olup olmadığımı söylemek bana düşmez, ama dürüsttüm ve ne gördüysem onu yazdım. Diyeceğim, görmek istemediğim şeyleri bile dikkatlice gözlemleyip tüm ayrıntılarıyla yazdım. Bu gazetecilik tarzımla çok ilgi görmeye başladım."

"Vietnam ha! Ağabeyim de gitmişti oraya. Tabii ki savaştan sonra."

"Ağabeyin nasıl biri?"

"Sonra anlatırım. Şimdi senden bahsediyoruz. Sonra ne oldu?"

"Ondan da bıktım. Sonunda gazeteciliği de bıraktım. Benim mizacım bu, ne yaparsın işte... Sonra, artık genç olmayan bir hippi olarak yollara vurdum kendimi. Bir süre sonra bunun bana en uygun hayat tarzı olduğunu anladım. Bir unvana falan ihtiyacım yok. Herhangi bir işlem esnasında form doldururken 'Mesleği' kısmını boş bıraksam da bir şey çıkmaz. Kendim gibi olmam bana yetiyor. Bu şekilde anlamlı bir hayat sürebiliyorum hem."

"Demek öyle!" diye kelimelerin üzerine basa basa söyledim. Bu adamın sözlerinin ikna gücü epey yüksekti.

"Tabii bu hippilik yıllarımda kendimi geliştirdim, epey bir birikim edindim. Mesela çok iyi *tabla* çalarım. Sörf konusunda da fena değilimdir."

"*Tabla* şu Hint vurmalı çalgısı mı? Hani *sitar*'la birlikte çalınan."

"Evet, evet. Nepal'de zaman zaman dinletiler veririm. Para almam. Birçok dostum gelir beni dinlemeye."

"Ne tuhaf birisin sen ya!"

"İnsanlar hep etraflarındaki kişilerin kendileri hakkındaki görüşlerini önemser, kendi kimliklerini de buna göre oluşturur. Vietnam'dan ayrılırken, ben böyle bir kimlik algısından kendimi kurtarmaya karar vermiştim. Artık sadece kendi ölçütlerimi önemseyecektim. Elbette, bunda zengin bir ailenin çocuğu olarak doğmuş olmamın büyük payı vardı. Talihliydim yani.

Komünistlerin söylediği gibi eğer servet sömürü yoluyla edinilen bir şeyse, ben çalıntı mallardan ve paralardan yapılmış bir dağ üzerinde lüks bir hayat süren bir kopuktum. Fakat onları yağmalayan ben değildim. Ailemden o serveti devralmıştım sadece. Ve o serveti kullanarak kendimi geliştirmeye karar verdim. Hayatımı bir sanat eseri olarak yeniden yaratacaktım!"

"Bunun için mekân olarak Bali'yi seçtin, öyle mi?"

"Evet, o yüzden Bali'yi seçtim. Hippilik dediğin bir nevi hacdır. Daha doğrusu haccın yapılacağı kutsal toprakları aramaktır. Ben bir noktada bunun farkına vardım. Başlarda ABD'nin Batı sahil şeridinin bu türden bir anlamı vardı hippiler için. Avrupa'da bir şey yoktu, ama 'Şark'a gidince belki bir şeyler bulabiliriz' diye düşündüler ve hepsi Doğu'ya gitmeye başladılar."

"Evet, bunu gayet iyi biliyorum. O insanlara Paris'te uçak bileti satmıştım bir zamanlar."

"Öyle mi?"

"Evet. Bir yandan Quartier Latin'in köşesinde, küçük bir seyahat acentesinde ucuz uçak biletleri satıyor, diğer yandan Sorbonne'da okuyordum. Mezun olamadım ama."

"Üniversite mezun olmak için değildir zaten."

Bunu söyleyip sırıttı Manolo. Güzel bir gülüştü.

"Ha ne diyordum, evet hippiler" diye sözlerine devam etti. "Önemli olan yerdir. Topraktır. *Topos*'tur. Bunun hayattaki en belirleyici şey olduğunu düşünen kişiler gerçek hippilerdir. İşte bu hippiler, gruplara ayrılarak dünya kazan onlar kepçe dolaştılar ve sonunda buldukları yer de işte bu Bali Adası oldu."

"Burası cennet mi yani?"

"Evet, ama kadınları güzel, yemekleri leziz, havası her zaman iyi falan gibi edilgin koşullar açısından düşünmek yeterli olmaz. Buranın bir kültürel zenginliğe ve derinliğe sahip olması, yabancılara açık olması gibi unsurlar da var. Bilhassa kültürel yoğunluk bakımından burası çok özel bir yerdir. Adanın sakinlerinin her biri ya şarkıcı, ya dansçı, ya medyum, ya ressam, ya heykeltıraş, ya şenlik düzenleyicisi, üstelik büyüleyici bir dinin coşkulu müminleri. Dünyada böyle bir yerin eşine benzerine rastlayamazsın."

"Anlıyorum. Sen de o yüzden yıllardır buranın büyüsüne kapılmış durumdasın."

" 'Büyüsüne kapılmış' da diyebilirsin, ama neticede on yıldır burada olduğum için bunu bilinçli, ayık gözlerle seyretmek olarak tanımlasak daha uygun olur sanırım. Bitmeyen, sonsuz bir danstır Bali. Az önce Barong ve Rangda'nın boğuşmalarının güçleri birbirine denk olduğu için sonsuza kadar devam ettiğini söylemiştim. Buranın insanları da dansın ve tiyatronun sonsuza kadar süren bir şey olduğuna inanırlar. Günlük hayata özgü nedenlerle bir rahip dövüşenlerin üzerine kutsal su dökerek onları ayırsa da, aslında dansçılar danslarını sürdürme isteğindedir ve seyirciler günlerce oturarak bu dansı izlemek isterler."

"Bir dans gösterisinin bir hafta boyunca sürmesi müthiş bir şey."

"Evet, eskiden o kadar sürdüğünü tahmin ediyorum. Bunu ilk fark ettiğimde Bali'yle arama bir mesafe koyup onu seyretme arzusuna kapıldım. Çünkü bu adanın tamamında sonsuza kadar süren bir tiyatro sergilenir ve adanın her yerinde o tiyatronun farklı sahneleri oynanır. Yani bu hem bir *süper tiyatro*, hem de bir *meta tiyatro*. Bu gözlerle bakınca bir yaşlı teyzenin çöpü atmaya gidişi bile bana tiyatro gibi görünür. Gün boyunca herkes birbirinin bakışlarıyla kuşatılmıştır."

"Daralmıyorlar mı peki?"

"Buranın insanları bundan hiç rahatsız olmazlar. Manzara sahnenin arka perdesi, binalar dekor, komşular oyuncular; böyle bir âlemde doğup büyüyünce sahne olmayan bir dünya düşünülemez bir şey olur. Fakat seyredenler arada yorulurlar. Nasıl sekiz saatlik bir tiyatroyu aynı yoğunlaşma gücüyle seyredemezsen, bu insanlar da zaman zaman dinlenmek isterler."

"Ha evet, bizim *kabuki* tiyatrosunda da sekiz saatlik oyunun aralarına *kyōgen* denen güldürü piyesleri konur. Bu piyesler aslında biraz da yorulan seyircilerin azıcık kestirip dinlenmeleri içindir."

"Evet, onun gibi. O yüzden ben zaman zaman Bali'nin dışına kaçarım. Aslında ben burayı asıl memleketim gibi görürüm.

Gurbete gidip arada sırada buraya 'döndüğümü' söylesem belki daha uygun olur. Burayla kıyaslandığında Avrupa çok yavan kalıyor. Yani senin anlayacağın Bali böyle müthiş bir yerdir işte!"

Manolo'nun çehresi hoşuma gitmeye başlamıştı. Ateşli bir şekilde konuşurkenki yüz ifadesiyle, hafifçe içine kapanmış bir halde uzaklara dalıp gidişi arasında büyük bir fark vardı. Havada asılı kalmış gibi boşlukta görünüyordu zaman zaman. Kendisi için bir hayat yaratma fikrini gerçekleştirmeye çalışması ne kadar da gözü pek bir tutumdu. Fevkalade şık bir tutum!

"Gerçekten de Bali'yi hiç gezmedin mi?"

"Uluvatu'ya gittim."

"Nasıldı?"

Bunun muhtemelen bir sınav olduğunu düşündüm. Bu adam, kendisinin kafa dengi olup olmadığımı sınıyor olsa gerek. Legong dansıyla ilgili merakım ve sorduğum sorular sayesinde sınavın ilk kısmını geçtim. Sınavın ikinci kısmı başlamıştı. Bu kısma da girsem mi? Uluvatu'yla ilgili samimi izlenimlerimi paylaşsam mı? Bu sınavı geçersem iyi bir ödül beni bekliyordur belki de. Müfredatını kusursuz hazırlamış iyi bir öğretmendi Manolo.

"Tapınak beni hiç etkilemedi. Belki de yüreğime vuran bir derdi yanımda götürdüğüm için orada dua eden insanlar görsem de hiçbir şey hissetmedim. Fakat sonra o uçurumun üzerinden o muazzam dalgaları seyredince bana bir müthiş bir şeyler olmaya başladı. Başka bir âleme götürülüyormuş, göklerde bir kuş gibi süzülüyormuş, uyuşturucu etkisinde kendimden geçmiş gibi ya da sevişiyormuş gibi bir şeyler..."

Yüreğime vuran dertten bahsetmeyip sadece Uluvatu'da yaşadığım o tuhaf deneyimi tüm ayrıntılarıyla anlattım.

"İşte az önce söyledim ya" diye konuşmam biter bitmez söze girdi Manolo. "Burada doğa bile tiyatro gibidir!"

"Fakat var ya, ben bu deneyim sayesinde tüm dertlerimden kurtuldum. O ana kadar çok feci bir bunalım içindeyken, birden öylesine rahatladım ki!"

"İşte bu ada böyle gizemli bir kudrete sahip bir yerdir."

Bunları söyledikten sonra gülümsedi Manolo. Üniversitede bir spor ya da kültür kulübündeki tecrübeli bir öğrencinin,

kulübe yeni gelen çaylağa yönelttiği 'Aramıza hoş geldin!' gülüşüydü bu.

Yeni savcı Avukat Kadir'i arayarak duruşmadan önce bir görüşme talep etmiş. Kadir Bey, savcıyla görüşmesini nezarethanedeki ziyaretimiz esnasında ağabeyim, ben ve Kondra Bey'e anlattı.

"Aşağı yukarı tahmin ettiğimiz gibi" diye söze başladı Avukat Kadir.

"Yani davanın içeriği değişecek mi?" diye sordum ben.

"Evet. Tutuklamaya giden polis memurları tanık olamayınca, o odada yüksek miktarda eroin ele geçirdikleri yalanını ispatlamaları imkânsızlaşıyor zira."

Bunun üzerine Teççi "Bizim iddiamızı kabul edecekleri anlamına mı geliyor bu?" diye sordu.

"Hemen hemen. Bundan sonraki süreç formalite icabı bazı işlemlerin yapılması şeklinde olacak. Hem iddia makamı hem de mahkeme heyeti için davaya yeni baştan, iddianame aşamasından başlamak çok zor ve meşakkatli olacağı için sorgu tutanağını geçersiz kılıp yerine *diğer sorgu tutanağını* sunmaktan başlayacaklarını beyan etti savcı bana."

"Benim verdiğim ifadelerden oluşan sorgu tutanağını saklamışlar demek?" dedi Teççi.

"Evet. Bürokratlar evrakları çok olağanüstü bir durum olmadığı sürece atmazlar. Savcılık şimdi, önceki uydurma tutanağı temel alan delillerin bir kısmını geri çekecek ve tanık ifadelerinin büyük bölümünü ise muhafaza edecek."

"Şu ana kadar hiçbir tanık aleyhimize delil olarak kullanılabilecek türden bir ifade vermediği için sorun yok herhalde" diye fikrimi belirttim.

"Evet, önümüzdeki süreçte, evvela savcı durumu açıklayacak, ağabeyinizin verdiği ifadeden oluşan tutanaktan yola çıkarak birkaç yeni delil sunacak ve bundan sonra da, savcının esas hakkında mütalaasına geçilecek."

"Yani?"

"Yani bu davayı bir an önce bitirip kurtulmak istiyorlar. Savcılık makamının devirdiği çamlar o kadar ayyuka çıktı ki, yeni savcı durumu kurtarmak niyetinde doğal olarak."

"Ağabeyimin durumu, uyuşturucu satın alıp bireysel kullanım şeklinde hafif bir suçtan yargılanma çizgisine mi kaydırılacak demek oluyor bu?"

"Aşağı yukarı öyle olacağını tahmin ediyorum."

Kadir Bey her zamanki gibi temkinliydi.

"Savcılığın bu yöntemine uyarak savunmamızı icra etmemizin uygun olduğu kanaatindeyim ben. Ne dersiniz?"

Herkesin bakışları bir anda ağabeyime dönmüştü.

"Hı hı, uygundur avukat bey. O şekilde yapmanızı rica ediyorum."

"Mahkeme nasıl bakıyor bu meseleye?" diye sordum. Sonuçta mahkemenin kararını sadece savcı ve avukat belirlemiyordu.

"Savcı şayet yargıç hanımla iyice istişarede bulunmamış olsaydı, benimle görüşmezdi. Hatta şöyle söyleyeyim, onun bu yön değiştirmesinde yargıçtan aldığı telkinlerin payı büyüktür. Zira savcının kendi şahsi düşünceleri bir yana, savcılık bürosunun itibarı açısından baktığımızda savcılığın kendi inisiyatifiyle böylesine köklü bir yön değişikliğine göz yummasına imkân yoktur. Yani yargıç hanımın muradı, davayı sade ve yumuşak bir hükümle sonuçlandırmak olsa gerek."

"Ağabeyimin Agüs'tan satın alıp sadece bir kez kullandığı yönündeki ifadesini temel alan bir karar mı çıkacak yani?"

"Evet, o istikametten fazla sapmaz diye düşünüyorum ben."

Bunları söyledikten sonra Kadir Bey her birimizin yüzüne tek tek baktı.

"O halde, artık müsterih olabiliriz!" dedi Teççi.

"Bir süre hapis ve para cezası şeklinde bir karar çıkacağını tahmin ediyorum. Buna razıysanız mesele yok. Beraat ya da sınır dışı edilme gibi bir netice mümkün değil. Ayrıca, böyle çok da fena olmayan bir ceza almanız durumunda temyize gitmemek daha münasip olur. Tabii yine sizin tercihiniz, ama böyle bir vaziyette temyize gitmek pek makbul neticeler getirmez genelde."

"Beklediğimizden ağır bir ceza çıkmadığı müddetçe temyize gitmemeyi düşünüyorum. Bir an önce cezamı tamamlayıp tahliye olmak istiyorum çünkü. Nitekim, yediğim haltı düşününce beraat etmeyi beklemek de biraz fazla hayalperestlik olur. Mahkemede uyuşturucu satın aldığımı ve kullandığımı itiraf ettiğim için zaten ortada nesnel bir masumiyet durumu da yok."

"O halde bu hedef doğrultusunda mahkemenin sonraki aşamalarına hazırlanalım. Ben müsaadenizi isteyeyim."

Avukat oradan ayrıldıktan sonra üçümüz de suskunlaştık ve düşüncelere daldık.

"Böylece biraz esenliğe kavuştuk, değil mi ama?" dedim ben kısık bir sesle.

"Evet, çok iyi oldu" dedi Kondra Bey.

Teççi hâlâ suskundu.

"Her şey tamam da, acaba bu emniyet müdürü neden görevden alındı? Onu anlamadım" diye sordum ben.

"Aa, bilmiyor musunuz?"

"Yoo, kimse bir şey söylemedi ki bana!"

"Ben de bilmiyorum" dedi Teççi.

"Öyle mi, kusura bakmayın unutmuş olmalıyım. O halde, hazır siz sormuşken şu dergide çıkan makaleyi size yüksek sesle tercüme edeyim. Bu olayın merkezindeki kişinin kaleme aldığı bir metin olduğu için siz de meseleyi iyice kavramış olursunuz."

Bunları söyledikten sonra Kondra Bey çantasından bir Endonezya dergisi çıkardı.

"Endonezya'da birinci gündemi oluşturmasına rağmen, bu olayın merkezindeki sizlerin bundan habersiz olmanız.... Efendim, bu satırlarda insana vecd-ü cezb veren muazzam bir macera tahrir eylenmiş!"

Bu Kondra Bey de nereden buluyordu böyle eski Japonca ifadeleri!

"*Nasıl Öldüm ve Dirildim – Bir Gizli Polisin Gerçek Macerası*".. Makalenin başlığını böyle çevirdikten sonra, bizden yana bakarak sırıttı. *Nasıl başlık ama, ilginç, değil mi ?* der gibiydi.

Adım Ancal Ani, polis memuruyum. Daha özgül olarak söylersem, Cakarta Emniyet Genel Müdürlüğü Bağımsız Teftiş Dairesinin bir elemanıyım. Bu teşkilatın ana amacı ülkenin çeşitli bölgelerinin polis birimlerindeki dahili yozlaşma sorunlarını soruşturmaktır. Maalesef ülkemizde bu tür sorunların ardı arkası kesilmiyor.

Neyse... İki ay önce Bali'ye gönderilmiştim. Birkaç ay önce oraya tayin edilen emniyet müdürüne dair pek hoş olmayan söylentiler dolaşıyordu, amacım bunların aslının olup olmadığını araştırmaktı. Bu söylentilere neden olan şey o müdürün emrindeki bir polis memurunun yazdığı bir ihbar mektubuydu. Mektuba göre söz konusu müdür uyuşturucu operasyonlarıyla mafyaya göz açtırmıyormuş gibi bir izlenim verirken, aslında yörenin uyuşturucu baronları ve diğer sabıkalı kişileri örgütleyerek uyuşturucu ticaretine bizzat bulaşmıştı. Müdür operasyonlar esnasında el konan uyuşturucuları satarak kazanç sağlamakla kalmıyor, gizlice yurtdışından ülkeye uyuşturucu sokup satarak muazzam bir kazanç elde ediyor, kurduğu örgütü daha da büyütüyordu. Üstelik bu kirli faaliyetlerine Bali'ye geldikten sonra başlamadığı, Cakarta'da görev yaptığı dönemden bu yana yeraltı dünyasıyla işbirliği yaparak yasal olmayan büyük bir gelir elde ettiği, bundan sağladığı sermayenin bir kısmını âmirlerine rüşvet olarak vererek terfi ettirilmesini sağladığı yönünde de söylentiler vardı.

Uzun sözün kısası, bu ihbar mektubunun içeriğini teyit etmek vazifesini üstlenmiştim. Elbette ki, doğrudan açık kimlikle teftişe giderek bir sonuç elde etmek mümkün değildi. O yüzden taşra bölgesinde staj yapmak üzere gönderilmiş bir komiser yardımcısı kimliğine bürünerek başkentten Bali'ye gönderildim. Ve orada aşk cinayeti gibi suçları araştırıyormuş gibi yapıp gizlice müdürün kirli işlerini ispatlayacak deliller aramaya koyuldum. O ihbar mektubunu yazan polis memuru benim kim olduğumu sezip bana kendisini tanıtsaydı her şey tereyağından kıl çeker gibi hallolacaktı, ama deşifre olmaktan korkması ve benim gerçek kimliğimi tahmin etmesinin neredeyse imkânsız olması gibi nedenlerden ötürü, böyle bir şey ihtimal dahilinde değildi. Kaldı ki, ben de bu işi tek başıma daha rahat araştırabileceğimi düşünmüştüm.

Sözde işimin yanı sıra yürütmekte olduğum iki aylık ajanlık faaliyetlerim neticesinde bazı dolaylı deliller temin etmeyi başarmıştım. Böylece ihbar mektubunun gerçeklere dayandığını teyit edebilmiştim. Fakat daha etkili delillere ihtiyacım vardı. Suç örgütlerinden gönderilen kişilerin gelip makamında müdürle konuştuklarına birkaç kez şahit olmuştum (bunlar müdürle makamında "iş" görüşecek kadar cüretliydiler), ama ne konuştuklarını işitemiyordum. Özellik-

le bir ikili çok sık geliyordu. Ne var ki bunlarla görüşürken müdürün odasının kapısı kapalı oluyordu.
Odada konuşulanları kaydetmeyi denemeye karar verdim. Bereket versin ki, başkentte beni buraya göndermeden önce Japon yapımı yüksek nitelikli, mini ses kayıt cihazı vermişlerdi. Bu cihazla, küçük bir kasete on saat kayıt yapılabiliyordu. Mesaiye kaldığım bir gece geç saatlerde, yani etrafta kimsenin olmadığı bir esnada cihaza pil ve kaset takıp müdürün odasına götürdüm ve çalışma masasının altına selobantla tutturup kırmızı kayıt düğmesine bastım. O sırada saat sabah 4'tü. O uyuşturucu taciri ikili eğer on saat içinde gelirlerse işime yarayacak bilgileri edinebilirdim.
Ulu Hindu tanrıları bana yardım etti. Ertesi gün öğleden sonra saat bir buçuk gibi, o şaibeli ikili müdürün odasına girdi. Eğer yarım saat içinde aralarında önemli bir konuşma geçerse istediğim delili elde etmiş olacaktım. O gece, araştırmam gereken bir konu olduğunu söyleyerek kendi isteğimle mesaiye kalmak için gönüllü oldum ve yine etrafta kimseciklerin olmadığı bir anı kollayarak müdürün odasına girip kayıt cihazını geri aldım.
Ne var ki ertesi gün öğleden sonra kaseti dinlediğimde hevesim kırıldı. Şaibeli ikilinin gelip müdürün onlarla samimi bir şekilde konuşması kaydedilmişti, ama bu konuşmaların büyük kısmı havadan sudan sohbet şeklindeydi ve tam benim beklediğim önemli konuya geçeceklerken kayıt bitiyordu. Diğer yandan, havadan sudan sohbetin içinde bir yabancının uyuşturucu suçundan yargılandığı mahkemeye değiniyorlardı ve müdür "O proje iyi gitti. İki yüz gram mal etkili oldu. Bu sayede burada kamuoyunun takdirini kazanıp Cakarta'ya muhteşem bir dönüş yaparım artık!" diyerek kahkaha attığı işitiliyordu. Şu sıralar kamuoyunun gündemini işgal etmekte olan Japon turistin mahkemesini kastettiğini tahmin ediyordum, ancak iki yüz gram diyerek neyi kastettiği benim için tam bir muammaydı.
Aynı şeyi denemeye devam ettim. Sonraki iki girişimim tam anlamıyla boşa kürek çekmek oldu. Kayıt cihazını yerleştirdim, fakat o ikili gelmedi. Ama ondan sonraki girişimimde talihim yaver gitti. Dördüncü kez cihazı yerleştirdiğimin ertesi günü daireye gittiğimde müdürün odasının kapısı kapalıydı. Bundan on dakika sonra ikili dışarı çıktı. Kayıt süresinin dolmasına daha çok vardı. Bu kez konuşmanın tamamını kaydetmeyi başarmış olmalıydım.
Ertesi günün gecesi kayıt cihazını kazasız belasız geri aldım. Cihazı eve götürüp dinlediğimde, müdürün uyuşturucu satışı konusunda talimatlar veren sesini işittim. "Şey şu an Cinbaran'da. Agūs'a oraya intikal etmesini söyledim. Oradan alacak şeyi."

Şu Cinbaran Köyü'ndeki "şey" neydi acaba? Bu kaset, mahkemede delil olarak kullanmak için şu haliyle yetersizdi. Benim kesin bir delil olarak aradığım şey emniyet müdürüyle doğrudan bağlantısı olan bir yerde uyuşturucu bulmaktı. Arama izni bile olmadan o sözü edilen yere baskın yapsam da, bunun bir anlamı olmayacaktı. Fakat en azından yeri tespit edersem başkentten takviye güç talep edebilirdim.

Cinbaran'a vardığımda birden aklıma geldi: Müdürün ikametgâhı Denpasar'daydı, ama Cinbaran'da metresinin evi vardı. Bu da teşkilattaki söylentilerden biriydi. Birden o evin operasyonlarda el konan uyuşturuculardan müdürün gasp ettiklerini sakladığı yer olabileceğini düşündüm. Eğer o eve müdür dışındaki kişiler de sık sık girip çıkıyorsa, oranın malın saklandığı yer olması ihtimali yüksekti.

Çaktırmadan, oradaki meslektaşlarımdan müdürün metresini sakladığı böyle bir evin olduğunu teyit ettim. Bir sonraki tatil günümde sivil kıyafetlerle o evin olduğu yere gittim ve evi gizlice gözetledim. Etrafta çocuklar koşturup oynadığı için gözetlemek epey zor oluyordu, fakat zaman zaman yanıma gelen çocuklarla konuşup şakalaşarak gözetlemeyi sürdürünce, o ikili yanlarında benim ilk defa gördüğüm genç bir adamla birlikte geldiler, içeri girdiler ve on dakika sonra dışarı çıktılar. Tanımadığım o genç, ses kayıtlarında adı geçen Agüs olabilirdi.

Yarım saat daha gözetledikten sonra başkentten takviye güç çağırmaya ve evi basarak mahkemede delil olarak kullanılacak uyuşturucuları ele geçirmeye karar vermiş, oradan ayrılmak üzereydim. Tam o sırada çocuklar futbol oyunlarına katılmam için bana yalvarınca onları kıramadım (bunda benim başkentteki emniyet müdürlüğünün futbol takımının forveti olmamın da etkisi olmuştur sanırım) ve iki saatten fazla bir süre top oynadıktan sonra oradan ayrılmaya karar verdim. Böyle amatörce bir hatayı nasıl yaptım hâlâ anlamıyorum.

Tam çocuklara el sallayıp orayı terk ediyordum ki, karşımda müdürü gördüm. Gelirse de resmi makam aracıyla geleceğini zannetmiştim, fakat her nedense yayan gelmişti. "Eyvah, yandık!" diye geçirdim içimden. Fakat bozuntuya vermeden, ona görünmemek için tam sırtımı dönmeye yeltenmiştim ki, fark etti beni. Burada yakalanırsam neden burada bulunduğuma bir mazeret uyduramayacaktım. Kaçmaya karar verdim, fakat vuruldum. Çok kalabalık, üstelik de çocukların da yoğun olarak bulunduğu bu köy yolunda ateş etmeye cesaret edemeyeceğini düşünerek kaçmaya başlamıştım, ama müdür acımasızca silahına davranmış ve ateş etmişti. Sivil olduğum için tabancam yoktu. Tam sokağın köşesinden sapıp kayıplara karışabile-

ceğimi düşünmüştüm ki, bir kurşun baldırıma isabet etti. Kalın bir sopayla bacağımı sertçe darp etmişler gibi bir şok hissiyle oracıkta yere yığıldım.
Müdür hemen yanıma koştu, tabancasının kabzasıyla kafamı birçok kez darp etti. Top oynadığım çocuklar uzakta toplanmış bakıyorlardı, fakat müdür tabancasını onlara doğru sallayınca hemen kaçıştılar. Akabinde müdür beni yakamdan tutup yerde sürükleyerek metresinin evine götürdü.
Eve girer girmez, müdür hiddetle bağırdı:
"Ne arıyorsun lan burada?"
"Peki, müdür bey ya siz ne yapıyorsunuz burada? Ve neden, aniden kendi adamınızı vuruyorsunuz? Beni derhal hastaneye götürün!" dedim her şeyden habersizmiş gibi bir tavır takınarak. Soluk benizli bir genç kız odanın bir köşesinden bana bakıyordu. Bacağımdaki yaradan aşırı denecek denli çok miktarda kan akıyordu fakat bunun çok ağır bir yara olmadığını anlamıştım. Kemiğe isabet etmemişti. Darp edilmiş kafam çok daha fazla acıyordu.
"Tesadüfen burada olmana imkân yok. Zaten kıllanıyordum senden. Ne arıyordun burada?"
"Hiçbir şey. Buradan geçiyordum, çocuklar çağırdı top oynadık biraz. Şimdi bunları bırakın da, yaramı sarın, çok kan kaybediyorum!"
Müdür, tereddüt ediyordu. Ben hakikaten oradan tesadüfen geçiyorduysam, müdür, yanlışlıkla kendi adamını vurmuş durumuna düşecekti. Diğer yandan, burada evinin yakınında olmam onu huylandırıyordu. Yeraltı faaliyetlerini araştırdığımı anlarsa beni sağ bırakması söz konusu bile olmazdı. İki ay önce başkentten gönderilmiş olmam onda şüphe uyandırmış olmalıydı.
Emniyet müdürü genç metresine işaret etti ve kadın bir kova su ve bir bez parçası getirip yaramı silmeye başladı. Kovaya baktım, içindeki su bir anda kıpkırmızı olmuştu. Benim kanımdı bu. Kurşun baldırımdan girip çıkmıştı, üstelik ana damarlardan birine isabet etmemişti şansıma. Bu koyu makyajlı kız yarayı silme işini o kadar isteksizce yapıyordu ki, sonuçta elinden bezi alıp yaramı kendim temizledim ve getirdiği beyaz bezle sarmaya koyuldum. En ufak bir boşta bulunmalarından faydalanıp kaçabileceğimi düşündüm bir an, ne var ki müdür silahını ve bakışlarını bana doğrultmuş olduğu için bu pek de akıllıca olmayacaktı.
"Kızı kaçmak için rehin alayım" diye yaramı sararken soğukkanlı bir şekilde aklımdan geçirdim bir ara. Fakat muhtemelen müdür buraya tayini çıktığından beri, yani sadece altı aydır bu kızla takılıyordu. Üstelik kadının onunla parası için birlikte olduğu anlaşılıyordu. Do-

layısıyla, kaçarken kendime kalkan yapsam da, müdürün kadını vurmaktan çekinmeyeceğini tahmin etmek zor değildi. Otuz sekiz kalibrelik tabancasının dev mermileri bu etine dolgun genç kızın bedenini delip bana isabet edecekti. Zaten, öyle bir rehin alma fırsatı da olmamıştı. Sadece bir kez müdürle arama girecek gibi olduğunda müdür bağırarak kadını yanımdan uzaklaştırmıştı. Sonra müdür benden gözlerini ayırmadan telefon edip birilerini çağırdı.
Kalbimin her vuruşunda daha da sızlayan yaramın sancısına direnerek beklemekten başka çarem yoktu. Müdür gözlerini benden ayırmıyordu. Pencereye doğru atılıp camı kırıp atlamayı becersem bile fazla koşamazdım. Kaldı ki bir kurşun daha yersem, hayatta kalma şansım sıfırdı. Görece hafif bir yaraydı ama, her halükarda bedenime bir kurşunun isabet etmiş olması cesaretimi kırmıştı.
Yarım saat sonra oldukça uzun boylu, iri yapılı, izbandut gibi bir adam geldi. Boyu kapının yüksekliğine denkti. Batı Cavalı olmalıydı. Polis merkezinde hiç rastlamadığım bir tip olduğu için organize suç şebekesi üyesi olduğuna şüphe yoktu. Emniyet müdürü böyle bir durumda çok güvendiği memurlarını çağıramazdı. Müdür ve o "izbandut" beni sürükleyerek, evin önünde bekleyen bir arabaya bindirdiler. Arabayı da "izbandut" kullandı, müdürse tabancasını bana dayayarak arka koltukta yanımda oturdu.
Denpasar'ın arka sokaklarında üsleri olduğunu sandığım bir binadaki, pis bir odaya soktular beni. Odada, hep polis merkezine gelen ikiliden biri ve müdürün metresinin evinin civarında görüp Agüs olduğunu tahmin ettiğim genç adam vardı. Beni bir sandalyeye oturtup ellerimi arkadan bağladılar, ayaklarımı da sandalyenin ayaklarına bağladılar. Durmadan dövüyorlardı.
"Ne arıyordun lan orada?" diye sordu müdür.
"Az önce söyledim ya. Geçiyordum oradan. Tamamen tesadüf."
"O halde neden beni görünce kaçmaya başladın?"
"Efendim, olayların sırasını karıştırıyorsunuz! Sizin öyle sert bir yüz ifadesiyle tabancanıza davrandığınızı görünce ben de telaşlandım ve kaçmaya başladım."
Bıkmadan usanmadan bunları tekrarlayıp duruyordum.
"Bana bakın, ben şimdi gidip bu yavşağın masasına bir göz atacağım. Ta başından beri bu herif Cakarta'dan ne için geldi diye işkilleniyordum zaten." Sonra merkeze sık sık gelen ikiliden biri olan adama dönerek, "Sen de git bunun evinin altını üstüne getir" dedi. Akabinde Agüs'la "izbandut"a "siz de gözünüzü üzerinden ayırmayın!" diye emretti.
Bu bana iki saat kazandırmıştı. Bir şekilde "izbandut"u kandırıp neredeyse el ve ayaklarımdaki bağları çözmeye ikna etmiştim ki, Agüs

buna engel oldu. Tuvalete gitmeme bile izin vermedi. Bunun üzerine gerçekten de altıma kaçırdım, "izbandut" biraz telaşlandıysa da, Agüs hiç oralı olmadı.
O arada emniyet müdürü ve evimi aramaya giden adam geri döndüler. Müdür aramasından bir şey elde edememişti, ama diğeri benim resmi kimliğimi bulmuştu. Delil olarak kullanacağım kasetleri ve ses kayıt cihazını muhitimde erişte çorbası satan teyzeye emanet etmiş ve her ne olursa olsun bunları benden başka kimseye vermemesi ve emanet aldığını söylememesi konusunda yemin ettirmiştim. Genç kadınlara güven olmaz, ama yaşlı teyzelere güvenebilirsiniz. Üstelik, emanetimi alana kadar günlük yirmi Rupiah emanet ücreti ödediğim için bu kadına itimadım tamdı.
Ne var ki gizli ajan olduğumu gösteren, kimlik kartımı, belki acil bir durumda lazım olur diye, kiraladığım dairedeki masanın altına bantlamıştım. Bu kimlik, benim emniyet müdüründen bile daha yetkili biri olduğumu ortaya koyuyordu. Fakat onu bulan polis değil, uyuşturucu taciri ikiliden biriydi. Ve şu anda bulunduğum yer de emniyet müdürlüğü değildi.
Artık ne desem boştu, o yüzden sustum. Yine dövdüler, yüzümde sigara söndürdüler, suçları hakkında ne kadar bilgi sahibi olduğumu, kimlerle irtibatta olduğumu sordular. Fakat ben ağzımı açıp tek kelime etmedim.
Nihayet, bana eziyet etmenin faydasız olduğuna hükmedip bundan vazgeçtiler ve beni infaz etmekten başka çarelerinin olmadığı sonucuna vardılar. Yeniden arabaya bindirdiler. Bu kez beni götürenler sadece Agüs ile "izbandut"tu. Elim kolum bağlıydı ve beni arka koltuğun önündeki boşluğa yatırmışlardı, sırtımda Agüs'un ayakları vardı. Kaçmak istiyordum, ama öyle bir şansım yoktu.
Arabayla birkaç saat gittik. Tenha bir yere götürüyor olmalıydılar. Sonunda "izbandut" arabayı durdurdu. Beni indirdiğinde bir dağ yolunda olduğumuzu gördüm. Beni sürükleyerek götürüp aşağısı uçurum olan yolun kenarına oturttu. O sırada Agüs tabancasını çıkarıp bana doğrultmuştu. Bunu görünce kendimi uçurumdan aşağı yuvarlamaya yeltendim, fakat tam o sırada Agüs tetiği çekti. Yarı oturur durumdaydım, göğsüme aldığım şiddetli darbeyle savruldum ve uçurumdan aşağı düşmeye başladım. Düşerken bağlı ellerimle başımı ve yüzümü kollamaya çalışıyordum. Oraya buraya çarparak epeyce bir yuvarlandım. Düşerken kafamı bir yere çarptım. Bir şeylere takılmıştım.
Bayılmışım. Orada saatlerce kalmışım. Soğuk yağmur damlalarının yüzüme çarpmasıyla uyandım. Nerede olduğumu anımsadım, usulca bedenimi oynatmaya çalıştım. Bunu yapar yapmaz da bedenimin

her yanına şiddetli bir acı yayıldı. Saatler geçmiş, gece olmuştu. Adamlar artık gitmiş olmalıydılar. Her şeyden önemli olan şey hâlâ hayattaydım.
Sadece ne yapacağımı düşünmeye çalışmak bile beni yoruyordu. Kafam bulanıktı, bir şok yaşıyordum. Kan kaybından olmalıydı. Böylece ölmekten korkuyordum. Kımıldamasaydım o kadar kan kaybetmezdim, ama nasıl olsa, böylece burada hareketsiz yatarsam da ölecektim. Şafak sökene kadar bekledim.
Yavaş yavaş ortalık aydınlandı. Yağmur dinmişti. Etraftaki otlar hâlâ ıslaktı. Acıya direnerek bedenimi biraz oynattım ve nerede olduğumu anlamaya çalıştım. Benim takıldığım şey yüksek bir ağacın yere yakın dallarıydı. Korka korka aşağı baktığımda üç metre kadar aşağıda, uçurumun bitip yumuşak eğimli bir yamacın başladığını gördüm. Bunun üzerine cesaretimi toplayıp bedenimi hareket ettirerek üzerinde bulunduğum dallardan aşağıya attım kendimi. Yine bütün bedenime keskin bir sancı yayıldı. Yine bayılmışım.
Kendime geldiğimde güneş yükselmişti. Bundan sonra artık kendimi kaybedemezdim. Biraz bedenimi oynattım. Ellerimi ve ayaklarımı iple değil telle bağladıklarını fark ettim. Telin ucu benden taraftaydı. Bu ucu dişlerimle gevşetebileceğimi düşündüm. Bir yandan telin ucunu dişlerimle kavrayıp gevşetirken diğer yandan ellerimi eğip büktüm. En ufak bir harekette her yerim ağrıyordu, fakat azar azar teli gevşetmeyi başardım. Sadece gevşetmek bile saatlerimi aldı. Vaktim sınırsız gibi görünse de kanım ve takatim sınırlıydı. Böylece azar azar gevşetmeyi saatlerce sürdürdükten sonra en sonunda telden kurtulabildim. Sırada ayaklarım vardı. Ama artık ellerimi kullanabildiğim için ayak bileklerimi bağlayan telleri çözmekte zorlanmadım. Ağır ağır doğruldum.
Çalıların dallarından destek alarak sendeleye sendeleye yürüdüm. Agüs'un tabancasından çıkan kurşun göğsümün sağ yanına isabet etmişti. Hâlâ kanıyordu, ama bu kanda köpük yoktu. Bu da kurşunun akciğerlerime isabet etmediği anlamına geliyordu. Fakat birkaç kemiğim kırılmıştı. Ani bir hareket durumunda bunların akciğerime saplanıp onu zedelemesi kuvvetle muhtemeldi. Emniyet müdürünün tabancasından çıkan kurşunun isabet ettiği baldırım çok acıyordu. Yanıyor gibi ateşli bir sancıydı. Yaranın iltihaplanmaya başladığını tahmin ediyordum.
Arada gözlerim kararıyor, yürüyememeye başlayınca olduğum yere çöküp gücümü toplamaya çalışıyordum. Yürümeyi sürdürürken etrafımın tarla olduğunu fark ettim. O sırada bir anda tüm takatimi yitirerek dizime kadar gelen bitkilerin (kentte büyüdüğüm için bunların ne olduğunu bilmiyordum) arasına yığılıverdim.

Bereket versin ki, yeniden kendime gelebildim. Uçurumun kenarında vurulduğumdan bu yana birçok kez bilincimi yitirmiş, fakat her seferinde kendime gelmiş, "Şükürler olsun, hâlâ sağım" diye düşünmüştüm. O tarlada bayıldıktan sonra bilincim geri geldiğinde karşımda bir yüz gördüm. Tarlanın sahibi olmalıydı. O haydutlardan değildi bu adam. Ülkemizin dürüst çiftçilerinden biriydi.

Durumu izah etmeye yeltendim, ancak konuşacak takatim yoktu. Çiftçi bana su içirip olduğum yere tekrar yatırdıktan sonra, "Bekle!" dedi. Ben de bekledim. Sadece bekledim.

Epey bir bekledikten sonra çiftçi bir arkadaşıyla geldi. Ellerinde, iki uzun değnek ve büyük bir bez parçasından yaptıkları bir sedye vardı. O derme çatma sedyeyle çiftçi beni evine götürdü. Samanla kaplı yere yatırdı. Ben yine kendimden geçmişim.

Gözlerimi açtığımda, çiftçinin kabaca da olsa, elinden gelen en iyi şekilde göğsümdeki yarayı dezenfekte edip pansuman yapmış olduğunu gördüm. Bana yine su verdi, içtim. Ve ben hayatımı borçlu olduğum bu kaba saba adamla konuştum.

"Kim vurdu be seni?"

"Söyleyemem."

"Polise haber vereyim mi?"

"Aman sakın öyle bir şey yapma. Beni zaten polisler vurdu."

"Niye? Haydut musun yoksa lan sen?"

"Haydut ben değilim, asıl haydut polisler!"

"Anladım, kardeş."

Çiftçi, bu sözlerim üzerine ikna olmuş gibiydi. Sıradan insanların polise olan güvensizliği burada gayet güzel işime yaramıştı.

"Ama hastaneye götürmezsek, ölürsün."

"Araban var mı senin?"

"Yok. Şu ileride bir kodaman oturur. Onun arabası var. Bir sorayım bakalım, ne diyecek."

"Denpasar'ın kuzeyinde kara kuvvetlerine ait bir askeri hastane var. Oraya götürür mü diye sor, sana zahmet. Polis olmaz ama orduya derdimi anlatabilirim."

Arabayı beklerken yine bayılmışım. Bu seferki baygınlığım epey uzun sürmüş olmalıydı, zira gözlerimi açtığımda kara kuvvetlerine ait askeri hastanedeydim ve bana kan nakli yapılıyordu. Ateşim vardı, kafam bulanıktı, fakat artık hayatımın kurtulduğunu anlamıştım. İçim rahat uykuya daldım.

Yeniden konuşabilmeye başlayana kadar üç gün geçti.

"Uyandın mı?"

Yatağımın yanında dikilen askeri doktor böyle sormuştu bana.

"Evet. Burası kara kuvvetlerinin hastanesi, değil mi?"

"Doğrudur. Sen ne kuvvetli adammışsın yahu! O yaralar ve kaybettiğin onca kanla sağ kalman bir mucize."
"Ben de hayret ediyorum."
"Özel bir nedenden dolayı durumunun polise bildirilmesini istemediğini söylemişsin o çiftçiye ha?"
"Ben başkentteki emniyet genel müdürlüğüne bağlı gizli ajanım."
Bu askeri doktora başıma gelenleri kabaca anlattım ve başkentle irtibat kurmasını istedim. Bundan birkaç gün sonra da bir askeri uçakla Cakarta'daki askeri hastaneye nakledildim. Emniyet müdürünün emrindeki gizli uyuşturucu örgütüne yönelik bir operasyon düzenlenip örgütün tüm üyelerinin yakalanması da bundan bir hafta sonra gerçekleşti. (Sadece uçurumun kenarında beni vuran Agūs kayıplara karışmıştı. Ne yazık ki bu şahıs halen yakalanabilmiş değil.) Kasetleri ve diğer delilleri emanet ettiğim erişte çorbacısı teyze emaneti almak üzere yanına giden meslektaşlarıma, bunları sadece ve sadece bana teslim edeceğini söylediği için, iyileşip kendimi toplayınca Bali'ye gittim, o güne kadar geçen saklama ücretini günlüğü yirmi Rupiah'tan hesaplayarak ödeyip emanetimi aldım.

Son

Kondra Bey'in uzun, tercümeli okuması bitmişti. Bir süre kimse ağzını açmadı.

"O ölümsüz, yedi canlı gizli ajan sayesinde kurtuldum demek!" dedi birden ağabeyim.

"Agūs gerçekten de varmış işte!"

"Agūs herhalde gerçekten var! Ben gördüm onu, hem de kaç kez!"

"Yok ağbi, onu demek istemedim. Yani herkes anlamış oldu böylece onun varlığını."

"Doğru."

"Bir gün, bu ajana gidip teşekkür etmeliyiz bence."

"Bir gün... Bir gün etmeliyiz, evet."

Bundan iki hafta sonra mahkeme, kararını açıkladı.

Aslında biz bu hükmün içeriğini önceden biliyorduk. Yani emniyet müdürünün tutuklanması ve savcının değiştirilmesiy-

le mahkemenin gidişatı tamamen değişmişti zaten. Önceki savcı tarafından Teççi'ye isnat edilen, ülkeye iki yüz gram miktarında eroin soktuğu yönündeki ana suçlamanın Agūs denen provokatör kullanılarak tertiplenmiş bir kumpas olduğu ortaya çıkmıştı. Yeni savcı sağduyulu bir insan olduğu için eski suçlamalarla davanın sürdürülemeyeceğine hükmetmiş, mahkemeyle ve avukatımız Kadir Bey'le görüşerek Teççi'nin, itiraflarının haricinde kalan suçlamaları geri çekmişti. Sorgu tutanağının da tahrif edilmemiş aslı bulunmuş ve savcılık makamı mahkemede bu sorgu metnini temel almıştı.

Bir ara mahkemeyi en baştan yeniden yapma yönünde bir görüş de ortaya atılmıştı, fakat bu o zamana kadar sarf edilen zaman ve emeğin boşa gitmesi olacaktı. Kaldı ki, bir skandala karışmış olmaktan ötürü rahatsız olan bölge savcılığı da mahkeme ne kadar çabuk biterse kamuoyunun skandalı o kadar çabuk unutacağı kanaatindeydi. Bizim için de (eğer olumlu bir sonuç çıkacaksa) mahkemenin bir an önce bitmesi makbuldü. Üstelik Teççi Agūs'dan iki gram miktarında eroin aldığını itiraf etmiş olduğu için, mahkeme sil baştan yapılsa da beraat etmesi gibi bir durum söz konusu değildi. O halde, bu davada elimizden gelen en iyi sonucu almaya çalışmak en mantıklısıydı.

Sonuçta, ağabeyim dört yıl hapis ve beş yüz bin Rupiah para cezası aldı. İki ceza için de temyiz hakkı tanınmadı. Fakat bunun karşılığında gönderileceği Yabancılar Cezaevinde kaldığı sürece iyi hali görülmesi halinde şartlı tahliye hakkı taahhüt edildi. Hem Teççi hem de ben bunun çok da kötü bir hüküm olmadığını düşündük. İki buçuk yıl sonra sınır dışı edilme şartıyla tahliye olabilecekti. Tutuklanmasından mahkemenin sonuçlanmasına kadar olan süreyi de kattığınızda hayatından sadece üç yılını yitirmiş olacaktı.

Yan yana konmuş iki televizyon ekranı gibi görünen kare çerçeveli gözlüğüyle yargıç hanım kararı okurken, nasılsa kararın içeriğini bildiğimden ve Endonezya dilini anlamadığımdan kendi kendime *sakin olmalıyım* diye telkin ediyordum. Fakat yine de gözyaşlarımı tutamadım. Sonuçta, elimden pek de bir şey gelmemişti. Mahkeme sürecinin büyük kısmını hep kötü

şeyler düşüne düşüne geçirmiştim; bu da sinirlerimi yıpratmıştı. Bu alışkanlıktan kendimi bir türlü kurtaramamıştım; *Eğer emniyet müdürü o gizli ajan sayesinde yakalanmasaydı mahkemenin hükmü nasıl olurdu?* Eğer o gizli ajan ölseydi ağabeyimin akıbeti ne olurdu? diye tasalanmaktan kendimi alamamıştım. Aklıma böyle şeyleri getirmeye artık gerek olmadığını düşünmeye çalışırken, gözyaşlarım gözkapaklarımın ucundan taşarak yanaklarımdan aşağı yuvarlandı. Artık sakinleşmeli, rahat olmalıydım. Teççi'nin idama mahkûm olması gibi bir şey söz konusu bile değildi artık. Bunları düşününce rahatladım, üç gözyaşı daha düştü gözlerimden.

Mahkeme kararının ilanının ertesi günü derhal Japonya'ya döndüm. Annem ve babam, İnagaki Hoca, Takami Bey ve ayrıca durumdan haberdar olup bizden desteklerini esirgemeyen, ağabeyimle benim az sayıdaki dostlarımıza sonucu duyurmak öncelikli amacımdı. İnagaki Hoca, hani şu Kondra Bey'in ağabeyimle bana çevirerek okuduğu dergi makalesini okumuştu, ama sonucu bir kez de benim ağzımdan duyduğuna çok sevindiğini söyledi, hatta gözleri doldu.

Ona ne kadar minnettar olduğumu söyledikten sonra:

"Ağabeyim hiç tanımadığınız bir yabancı olduğu halde o kadar büyük bir gayretle yardım etme nezaketinde bulunmanıza rağmen böyle bir soru sormak kabalık ve vefasızlık olacak, ama gerçekten merak ettim. Neden ağabeyime yardımcı olmak istediniz?" diye sordum.

"Eh, nasıl desem bilmem ki..." Hoca bir anda utangaç, mahcup bir çehreye bürünüverdi. Onu ilk defa böyle görüyordum.

"Sanırım bunun sebebi sana âşık olmamdı..."

"Ne?"

"Yok, yok, dur öyle korkacak, telaşlanacak bir şey yok. Nasıl desem... Beni mütehassis ettin, beni etkiledin demek belki daha uygun olur. Sözün kısası, ben o gün buraya gelip hüngür hüngür ağlamaya başlamana, o güzelim ağlayışına âşık oldum. Ağab-

"Mesela... Batukau ya da Besaki'ye desem de bu yer adlarını ilk kez duyuyorsundur herhalde... Nitekim, tam da oraları bilmediğin için götürmek istiyorum seni. Anlatacak tonlarca şey var. Giderken yolda, o yerleri gezerken, dönüş yolunda hiç durmadan anlatsam da bitmez. Bali'yi anlata anlata bitiremezsin. Bali sınırsızdır. Görülmesi gereken şeyler sınırsız sayıdadır ve bunların her birinin mitolojik hikâyeleri var. Şu dünyada insanların gündelik hayatlarını mitoloji denizi içinde yaşadıkları Bali gibi bir yer daha yoktur. Burası öyle bir yer işte!"

Kısacası, bana kur yapıyordu işte; neşem yerine gelmişti. Burada gezip eğlenmenin ne sakıncası vardı? Zor günlerin cefasını çekmiştim. Biraz sefa sürmeyi hak etmiştim. *Bu motosiklet seyahatini kendime ödül olarak vereyim.*

"Tamam gidelim hadi! Önce nereye?"

"Bir Bali turu! Motosikletimle en azından iki haftalık bir seyahat. Bir bakarsın üç ay sürmüş. Belki de on yıl, kim bilir? Ha ha ha!"

14. Tetsurō

İki aydır Angkor Wat'ta olduğumu söyleyerek başlamak istiyorum mektubuma. Ben, özgür biri olarak, özgür bir gezgin olarak geldim buraya. Dilediğim gibi resim çiziyorum. Senin anlattığın Angkor Wat'a seninkinden çok farklı gözlerle bakıyorum.

Aslında, sana mektup yazmam için hiçbir neden yok ortada. Sana karşı en ufak bir yakınlık hissetmiyorum. Şu anda sen benim bu dünyada karşılaşmak istediğim en son insansın; seni bir kent kalabalığının içinde görsem, hemen arkamı dönüp oradan uzaklaşırdım. Benim için böyle birisin sen!

Başıma o belayı sararken kötü bir niyetin yoktu belki. Fakat o kadar tehlikeli bir şeyi o şekilde tavsiye etmen, kullanmam için beni baştan çıkarman kötü niyete oldukça yakın bir tutumdu. Tamam sorumluluğun bende olduğunu söyledin. Ayrıca, *Küçük Hüzün Meleği* tarafından takip edilmeye başlamama neden olan olayın da uğursuz bir kaza olduğu söylenebilir. Ne var ki senden nefret etmemin nedeni bilerek ve isteyerek bir

yin için kederlenişindeki saflığın güzelliğine vuruldum desem, *Yeni Dalga Tiyatro*'dan* bir sahne gibi olacak ama, eh bir ihtiyar adamın geçici bir hevesi demeli belki de buna."

Hayretten ağzım açık bir halde dinliyordum.

"Sakın başka bir niyetim falan olduğunu sanmayasın. Tamam ben kadınlara düşkünümdür, Japonya'da da, Endonezya'da da birçok kaçamağım olmuştur. Fakat senin gibi gencecik bir kızla aynı yatağa girmek aklımın ucundan bile geçmez. Öyle bir şey değil. Nasıl desem, hani şu eski hikâyedeki prensesi kurtaran ihtiyar samurayın duyguları gibi bir şey benimki!"

İnagaki Hoca bunları söyledikten sonra bir kahkaha attı.

"Ama, o gün ağlayan kadınlardan hoşlanmadığınızı söylememiş miydiniz?"

"Evet, öyle söyledim. Ama, o gün içimden şu kıza yardım etmek için elimden gelen her şeyi yapmalıyım diye düşünmüştüm. Benim yaşlarıma gelince insan, en eski dostların bile bir ricada bulunsa, bunu maddi karşılık beklemeden yapmaya başlıyor. Buna alıştım artık. Arada sırada ihanete uğradığım da olur. Üstelik senden para almak istemedim. Bazen insanın böyle maddi karşılık beklemeden insanlara yardım etmesi de gerekir diye bir hisse kapılmıştım. O sıralar, hem ben hem de Pirungadi Bey büyük bir şevkle dişimizi tırnağımıza takmıştık. Bir prensesi kurtarmak için, uzun süreden sonra ilk defa, kollarını sıvamış iki ihtiyar samuray gibiydik. İkimiz de öyle heyecanlıydık ki yeniden doğmuştuk sanki. Tabii bunları o zaman söyleyemezdim, şimdi söyleyebiliyorum."

"Öyle mi?" dedikten sonra başımı eğerek bir kez daha teşekkür ettim.

"Ama aslına bakarsan bizim elimizden bir şey gelmedi. Bir şey yapamadık."

---

* Yeni Dalga (*Shinpageki*, 新派劇) Japon sahne sanatlarında bir akım. Hem geleneksel Kabuki tiyatrosundan hem de modern Batı tiyatrosundan öğeler içerir. Japonya'nın Batı'yı model alarak modernleşme reformlarını uyguladığı 19. yüzyıl sonlarında Batı Avrupa tiyatrosunu Japonya'ya tanıtan aktör Otojirō Kawakami (1864-1911) tarafından kurulmuştur. Melodram unsurlarına ağırlık veren bu akım, yeni doğmakta olan Japon sinemasının şekillenişinde de önemli rol oynamıştır. (ç.n.)

"Yo, hayır. Çok yardımcı oldunuz. Eğer siz yardımcı olmasaydınız, ben mahkemenin sonuna kadar ağlıyor olurdum. Beni Avukat Kadir'le tanıştırmasaydınız, şimdiye ağabeyim idam edilmiş olacaktı."

"Hayır, yanılıyorsun. Ben geçenlerde Cakarta'ya gidip Pirungadi Bey'le de konuştum. O da benimle aynı fikirde. Neticede ağabeyini kurtaran sen oldun. Olayların gidişatını değiştirip iyi talih getiren kişi sendin."

"Benim öyle bir kudretim yok ki..."

"Hayır, var. En azından bu mahkeme sürecinde vardı. Her şey kötüye giderken, iyice köşeye sıkışmışken sonuna kadar işin ucunu bırakmadın ve en son noktada her şeyi lehinize değiştirmeyi başardın. Bizim gibi ihtiyar samuraylardan da ninjalardan da çok daha güçlüydün sen."

"Gerçekten de öyle mi acaba?"

"Artık bunu sana söyleyebilirim: Aslında en son noktada müdahale edip tanıdığım nüfuzlu bir siyasetçiyi devreye sokmak niyetindeydim. 'En azından bu kadarını yapmalıyım' diye düşünmüştüm. Fakat o kişiyi devreye soksam bile gidişatı değiştirme şansımız yüzde elliden azdı. Buna gerek kalmadı ama. Çünkü sen tamamen kendi gücünle bütün gidişatı dönüştürdün."

"Fakat, ben sadece kendimi köşeye sıkışmış gibi hissediyordum ve büyük bir umutsuzluk içindeydim."

"Zaten senin kudretin de o umutsuzluktan doğdu ve o kudretle olayların bütün akışını değiştirdin."

"Gerçekten öyle olduysa ne mutlu bana."

"Duyduğuma göre Bali denen ada öyle bir yer. Endonezya'nın içinde de çok özel. Birtakım tuhaf ruhlar ve tanrılar orada her şeyi belirliyor ve onların dostluğunu kazanan kişinin sırtı yere gelmiyor. Yani sen nasıl benim dostluğumu, desteğimi kazanıp bundan belli bir güç edindiysen, bundan çok daha fazlasını o tuhaf tanrıların dostluğunu kazanarak yaptın. Senin kudretin buradan geliyordu işte."

İnagaki Hoca'yla görüşmemizden üç gün sonra oldukça yüklü miktarda bir parayı yanıma alarak Bali'ye gittim. Mahkemenin verdiği ceza bedelini, Avukat Kadir ve çevirmen Kond-

ra Bey'in ücretlerini ödemek için babamın Teççi'ye verdiği borç paraydı bu. Bu gelişim zorunlu Bali seyahatlerimin sonuncusu olmuştu.

İki haftada bütün işlerimi halletmiştim. Fakat adada hâlâ yapmam gereken bir şeyler olduğu hissine kapılıyordum. Sonraki iki günümü bir şey yapmadan geçirdim. Aslında işime dönmem gerekiyordu. Özel dönem bitmiş, sıradan günlük hayat başlamıştı.

Fakat dönmek istemiyordum. *Biraz daha burada kalsam mı?* diye düşünüyordum. Akşam olmasını bekleyip her zaman takıldığım *varung*'a gittim. O akşam nedense tanıdığım hiç kimseyi göremedim orada. Tek başıma camdan sokağa bakarak kahvemi yudumladım, düşüncelere daldım.

O gün öğleyin yabancılar cezaevine gidip ağabeyimi ziyaret etmiştim. Söylediğine bakılırsa cezaevinin koşulları gayet iyiymiş. Adeta spor tesisleri olan bir yurt gibiymiş. Hemen hemen bütün gün serbestlermiş, yemekhanede verilen yemek tatsız da olsa, dışarıdan malzeme alıp yemek yapmalarına izin veriliyormuş. Şu anda bir İtalyan hükümlü herkesten para toplayıp yapıyormuş yemekleri. Yani cezaevinin içinde yemekhaneye alternatif bir restoran olması gibi bir şeymiş bu.

Tek kişilik hücrede kalmıyormuş, ama bolca boş alan varmış ve Teççi avluya çıkıp resim çizebiliyormuş. Japonya'dan ya da Paris'ten ona resim malzemesi göndermemi istedi.

"Ne çizeceksin?" diye sordum.

"Avludaki otları. Gökyüzünü ve bulutları. Tabii her şeyden önemlisi kendim gibi hükümlülerin portrelerini. Bir portre üstadı olacağım."

"Eli yüzü düzgün tipler var mı ki?"

"Ha ha ha. Öyle tiplerin kodeste ne işi olsun? Nereden bakarsan buradaki tiplerin hepsi kötü insanlar."

"Hepsinin suratları haydut gibi mi yani?"

"Yok, şaka yaptım. Fakat kendine özgü yüzler. Sonuçta hangi yüz olursa olsun benim için iyi bir alıştırma olur."

"Sırf erkek olması da kötü, değil mi?"

"Eh, ne yaparsın. Birilerine para verip portresini çizmek

üzere bir kadın getirmesini sağlayabilirim belki... Beni ziyarete gelen bir arkadaşımmış gibi yaparak..."

"Vayang ya da Kondra'ya bir sor istersen."

"Eh, bakalım, ileride olabilir."

İşte böyle, yeni ortamında Teççi'nin keyfi yerine gelmişti. Orada rahat eder, diye geçirdim içimden önümdeki kahveye bakarak. Ben yılda birkaç kez onu görmeye gelecektim. Yüzünü görüp rahatlayacak, nelere ihtiyacı olduğunu soracak, yine geleceğimi söyleyip oradan ayrılacaktım.

Ve her gelişimde bu ada hakkında yeni şeyler öğrenecek, daha çok bilgi sahibi olacaktım. Burası garip bir yerdi ve benim henüz bilmediğim birçok ilginçlikle dolu olmalıydı. En azından benim bu ülkeye ve bu adaya karşı hissettiğim güçlü nefret silinip gitmişti. Yüreğimdeki o ağır yük erimişti. Her ne kadar bir hükümlü olarak da olsa ağabeyimin bulunduğu yer olduğu için, buraya karşı duyduğum ilgi oldukça güçlüydü.

"Selam!" diye bir ses duydum.

Dönüp baktığımda Manolo yanımda dikiliyordu.

"Selam, naber?"

"İyidir, sağ ol. Güzel haberlerini aldım. Gözün aydın!"

Manolo bunları söyleyerek yanımdaki sandalyeye oturdu. Yüreğimdeki yükten kurtulmuş bir halde şöyle alıcı gözüyle baktım ona: Zeki, neşeli ve yakışıklıydı.

"Sen o meseleden haberdar mıydın yahu?"

"Tabii ki! Fakat sen bir şey söylemediğin için ben de sesimi çıkarmadım. O gizli ajanın maceralarını duymayan kalmadı ki. Üstelik buradaki yabancı turistlerden uyuşturucuyla ilgili haberler kaçmaz."

"Öyle mi? Eh tabii, öyle olmalı."

"Ama artık her şey geçti gitti, değil mi? Ve sen artık sadece Bali Adası'na duyduğun saf ilgiden dolayı buradasın, yanılıyorsam söyle!"

"Henüz o kadar değil... Ama belki de öyledir."

"Seni motosikletimle gerçek Bali'yi görebileceğin yerlere götüreyim mi, ne dersin?"

"Mesela nereye?"

kötülük yapmış olman değil; bana lanetli bir uğursuzluk yüklemiş olman!

İşte böyle bir muhataba mektup yazmaktayım. Samimiyet ya da özlem duygularından değil, gururumdan yazıyorum. Ben şu anki kendimle gurur duyuyorum. Bunu sana iletmek, senin baştan çıkarmalarının işe yaramadığını söylemek istiyorum. Az kalsın idam edilecektim. Fakat son anda kurtuldum. Kız kardeşimin kudreti sayesinde yeniden ayağa kalkma arzusunu edinmem ve o yedi canlı, ölümsüz gizli ajanın kahramanlığı beni ipten aldı. Mahpusluğumu örnek bir mahkûm olarak tamamladım.

İyileştim. Hem de tamamen. Eğer öyle olmasaydı sana bu satırları yazabilir miydim hiç?

Angkor Wat'a geleli on gün oluyor. Bu süre boyunca kafamda tasarladığım şekilde resimler çizdim. Şaheser çizmek gibi bir derdim yok. Önemli olan bir ressamın kafasında tasarladığı gibi çizebilmesidir. Artık özgüvenimi geri kazandım. İleride bir gün yine şaheser çizebilirim. Bundan en ufak bir kuşkum yok. Yeniden resim çizmeye başlamış olmak güven veriyor bana. Hani seninle Chiang May iline bağlı o köyde karşılaştığımız zamanı anımsarsın; o tapınağın resmini çizerkenki kendime döndüm ben. Seninle karşılaşmamızın hiçbir izini, etkisini bırakmadım resimlerimde. Ben kazandım. O yüzden buradayım.

Bundan önce de "Artık her şey yoluna girdi!" diye düşündüğüm olmuştu. Ama eroinle ilişiğimi tamamen kestiğimden emin olmam, ironik bir şekilde cezaevinde vuku buldu. O dehşet verici düzeyde gevşek cezaevinde paran varsa her şeyi alabiliyordun. İnanılması güç, ama bu parayla temin edebileceğin şeyler listesinde eroin bile vardı. Gardiyanlardan biri benim ne sebeple içeri girdiğimi elbette bildiği için, oraya gelişimden bir hafta kadar sonra yanıma gelip eroin almak isteyip istemediğimi sordu. Güldüm ona. Uyuşturucu hiçbir şekilde cezp etmiyordu beni. Sonra onunla konuşmayı reddedip eğer bir daha beni böyle rahatsız ederse emniyet genel müdürlüğüne ihbar

mektubu yazacağımı söyleyerek onu tehdit ettim. Evet, o gözü kara polis ajanının çalıştığı emniyet genel müdürlüğüne. İşte o akşam artık eroinle tüm bağlarımı kestiğimden emin olmuştum. İçeride olduğum süre boyunca o gardiyanla her gün karşılaşıyordum, teklifini de unutmuş değildim, ama bu konuda bir kez bile bocalamadım. "İkinci Agüs"u yenmiştim!

Fakat resim yeteneğimin, resim yapmaya yönelik arzularımın henüz eski haline döndüğünü söyleyemem. Cezaevindeyken resmi bırakmadım. Çizilecek manzara olarak duvarlar, gökyüzü ve otlarla kaplı geniş avludan başka bir şey olmadığı için, neredeyse sadece mahkûm arkadaşlarımın portrelerini yaptım. Genelde Batılılar, biraz da Japon ve Korelilerdi modellerim. Resim malzemesi temin etme konusunda herhangi bir sıkıntım yoktu, o yüzden birçok farklı yöntem kullanarak çizdim resimlerimi. Yağlıboyayla yaptığım cezaevi müdürünün portresi (Jacques-Louis David'in *Napolyon*'una öykünen abartılı bir tablo) hâlâ odasının duvarında asılı olmalı.

Fakat bunların hepsi sıkıcı ve niteliği düşük resimler oldu. Yeni bir şeyler yapmak istemiyordum. Duvarların arasına kapatılmış bir haldeyken öyle bir arzu doğmamıştı içimde. Ne var ki el becerim, tekniğim körelir de birkaç yıl sonra yeniden resim çizmek istediğimde çizememem diye endişelendiğim için mekanik bir şekilde gözlerimi ve ellerimi çalıştırarak bir şeyler karalamaya devam ettim.

Chiang May iline bağlı o köyde karşılaştığımızda Angkor Wat'tan bahsetmiş, mutlaka görmem gerektiğini söylemiştin. Bu sözlerini hep aklımda tuttum. Sana, senin anlayışına bir tepki olarak bir gün oraya gitmeye karar verdim. Bir ressamın gözüyle o tapınakla savaşıp ona sahip olacaktım.

Fakat o sıralar bunu yapmama imkân yoktu. Pol Pot'un denetimindeki bir bölgeye girmek can güvenliğimi tehlikeye atmak olurdu çünkü. Ne var ki bu fikir bende takıntı haline geldi. Cezaevindeki sıkıntılarıma, buraya gelip resim yapacağım günlerin hayalini kurarak direndim. Tahliye olup Japonya'ya döndükten ve oradaki işlerimi yoluna koyduktan sonra gerekli hazırlıkları yapıp nihayet gelebildim buraya. Burada her şeyin

kontrol altında olduğuna hükmedince sana bu mektubu yazmaya karar verdim.

Aslında can güvenliğimi sağlama konusunda yüzde yüz güvence veremeyeceklerini söyledi yetkililer. Kaldığım yerin yakınlarında hükümet birliklerinin karargâhı var, ama Pol Potçu Khmer Krohorm'un, yani Kızıl Khmerler'in bundan korkacaklarını sanmak saflık olur. Onların ne zaman nereden gelip kurşun ve bomba yağdıracaklarını kimse bilemez. Öyle bir saldırı durumunda derhal güvenli bir yere sığınacaksın. Her yerde mayınlar olduğu için özellikle otluk yerlere girmeyeceksin. Basıla basıla otsuz kalmış yerlerde ve dikkatlice yürüyeceksin. Katiyen tek başına hareket etmeyeceksin. Zaten o yüzden, sağ olsun, yetkililer bana iki koruma tahsis ettiler. Bunlar sürekli etrafı kolluyorlar. Çok genç, hatta çocuk yaşta askerler bunlar. Dünkü korumaların ikisi de kızdı. İkisi de pek şirindi. Kocaman, ışıl ışıl gözleri vardı. İri dudaklarıyla gülümsediler mi aklımı başımdan alıyorlardı. Bu iki Khmer güzelinin birçok resimlerini çizdim. Güzel dediysem, hanım hanımcık kızlar olduklarını sanmayasın. Savaşçıydı bunlar. Omuzlarında taşıdıkları taramalı tüfekler de oyuncak değil, bir insanın bedenini paramparça edecek gerçek mermiler kusan ölümcül silahlardı. Ve ben bunun gayet iyi farkındaydım.

Angkor Wat'a gelip ayrıcalıklı bir muamele görmemde elbette ki buraya gelmeden önce, Japonya'dayken yaptığım ayarlamaların payı büyük oldu. Yani buraya bir hippi gibi amaçsız, hazırlıksız gelmiş değildim. Bir sanat simsarı Angkor Wat'ı resmetme projemle ilgilenmiş ve siyasi bağlantılarını devreye sokmuştu. Bunu kimlerle nasıl yaptığı konusunda en ufak bir bilgim yok, ama bir tanıtım ve bir seyahat acentesi, bir de Kamboçya Büyükelçiliği projemi desteklemeye karar vermişti. Benim gibi genç bir ressamın çizdiği Angkor Wat'ın güzelliğini yeniden Japonlara gösterme fırsatıydı bu neticede. Angkor Wat'ın göreni cezp eden harikulade bir tarihi eser olduğunu, turistik ziyaretlerin güvenli olduğunu, başkent Phnom Penh'deki hükümetin tüm bölgeyi kontrolü altında tuttuğunu ispatlayabilirlerdi projem sayesinde. Bu yüzden oraya gönderilmemi desteklemişlerdi. Sponsorlarım ülkenin bir yıl içinde güvenli

hale geleceğini söylüyorlardı. Artık bir yıl içinde mi, yoksa üç yıl içinde mi olur, onu bilemem. Fakat her halükârda bizden sonra birçok turistin oraya gideceğine şüphe yoktu.

Evet yanlış okumadın, biz dedim. Yalnız değilim burada. Bir fotoğrafçı ve asistanı da benimle beraber geldi. Yanlarında da bir sürü malzemeyle tabii. Her gün müthiş bir enerjiyle yüzlerce fotoğraf çekiyorlar. Ayrı takılıyoruz, ama akşam yemeğinde görüşüp o gün edindiğimiz bilgileri paylaşıyoruz. Fotoğrafçı arkadaş yemeklerin tatsızlığından yakınıp duruyor. Japonya'ya dönünce uçaktan iner inmez ilk işinin lüks Ginza semtindeki bir suşi lokantasına gitmek olacağını anlatıyor sık sık. Onun aksine ben buranın sebze ve tavuk yemeklerine bir de pilavına bayılıyorum.

Angkor Wat bir harika. Apsaras ve Devatas kabartmalarındaki yüzler beni büyülüyor. *Samudra Manthan* yani "Süt Denizi Çalkalanması" adlı kabartmanın güzelliği beni girdap misali içine çekiyor. O güzelliği burada kelimelere dökmenin lüzumu yok. Sen de kendi gözlerinle gördün zaten. Genç André Malraux'nun buradaki taş heykellerden ve kabartmalardan bir kısmını çalmaya yeltenip yakalanma hikâyesini biliyorsundur. Bir an, o sıralar Malraux'yu güzelliğinle baştan çıkarıp o suçu işlemeye sevk edenin de sen olabileceğin şüphesine kapıldım. Tabii bu çılgınca bir şüpheydi; o tarihlerde henüz doğmamıştın bile.

Malraux'nun hırsızlık eylemi bağışlanamaz. Böyle bir eyleme girişmesinin altında güzelliği sadece kendisinin idrak edebileceğine inanmasından gelen bir kibir var. Üstelik bu budalaca kibir kişisel bir mesele de değil; Batılıların bilincinin derinlerine kök salmış *İdrak Eden Batı = Biz ile İdrak Edilen Doğu = Onlar* şeklinde bir karşıtlık şemasıydı onu yönlendiren. Parthenon'daki mermer heykelleri ülkesine götüren Lord Elgin'in kibriyle aynı kibirdi Malraux'nunki.

Aslında heykelleri burada karşımda görünce bunları çalma arzusunu anlamıyor değilim. Gözlerinin önünde şahane bir güzellik var. Bu güzellik sende şiddetli bir hayranlık uyandırıyor. Vecd duygularıyla kendinden geçiyorsun, elin ayağın birbirine dolaşıyor. Güzelliği gördüğün, onunla doğrudan temasa geçti-

ğin zaman içinde uyanan ilk tepkiler bunlar. Güzelliği algılıyorsun. Peki sonra ne yapıyorsun? Saf güzellikle karşılaştığın zaman bundan sonra yapabileceğin hiçbir şey yoktur. Güzellik büyüdür. Elin kolun bağlanmış, ayakların oracığa çivilenmiş gibi öylece seyretmekten başka elinden hiçbir şey gelmez. Fotoğrafını çeksen de, sadece yüzeyinin kopyasını çıkarmak gibi bir şey olur bu, güzelliğin içine giremezsin. Onunla tek vücut olamazsın. Bunun farkına varıp kımıldayamayacak hale geldiğinde, *ben* ile *güzellik* şeklindeki ikili karşıtlığa, bir başka kişinin dahil olma ihtimali belirdiği anda, sahip olma arzusu aklını başından almaya başlar. Ona her gün bakmak istersin. Yatıp kalkıp onu yanında bulmayı arzularsın. Kendi mülkün yapmak istersin. Kendi mahremiyet alanına götürme tutkusu kaplar yüreğini.

Ben yine de çalmanın yanlış olduğunu düşünüyorum. Güzelliğin evrensel ve tüm insanlığa ait olduğu şeklinde basmakalıp bir ahlak ilkesi değil beni güdüleyen. Çalmadan da güzelliğe kendini adayabileceğin, o güzelliğin bir müridi olabileceğin kanaatindeyim ben. Güzelliği içinde bulunduğu ortamdan koparıp gizlice kaçırmak değil, ortamıyla birlikte ona sahip olmak! Aslında gerçekten de çok kolay bir yöntem bu. Sadece ciddi bir karar vermeyi gerektiriyor; ama çalmaktan çok daha rahat yapılabilecek bir şey. Uzun sözün kısası, o güzelliğin bulunduğu yere yerleşmek! Orada kalıp yurduna dönmemek. Teşbihte hata olmaz demişler; Devatas kabartmalarının önüne konmuş bir taş parçasına dönüşüp o tebessümü sürekli seyretmek gibi. Başka bir deyişle, Devatas kabartmalarını yeryüzündeki yegâne güzellik olarak kabul edip diğer tüm güzellikleri bir kenara atmak... Malraux da Paris'ten vazgeçip buraya yerleşebilirdi mesela. Fakat Malraux Batılı olduğu için vazgeçmeyi, feragat etmeyi, atmayı bilmez; sadece sahip olmak ister.

Benim durumumda, evet, benim gibi birinin durumunda güzellikle ilişki konusunda başka seçeneklerin de olduğunu söyleyebilirsin. Yani ressam olduğum için, bana göre karşılaştığım ve büyüsüne kapıldığım güzelliği çalmak ya da her şeyden vazgeçerek onun bulunduğu yere yerleşmek dışında da bir yol vardır: O güzelliğin resmini çizmek. Böylece o güzellikle tek vücut olabilirim sana göre. Tam da senin söyleyebileceğin bir

şey bu! Fakat sevgili Ingeborg, imkânsız bu. Böyle muazzam, ulu bir eseri çizmeye çalışınca ortaya çıkan bunun küçültülmüş bir yeniden üretiminden başka bir şey değildir. Şu oval yüzlü Aprasas'ın o güzel ve gizemli gülümseyişini, o göksel kutsallığa bürünmüş dudaklarının biçimini tam olarak çizsen, onu kâğıdın üzerinde tatmin edici bir şekilde yeniden kursan ne olacak ki? Ne kadar çabalasan da, sonuçta kopyadan başka bir şey olmaz çizdiğin.

Ben şimdi, burada kopyalama hazzının tadını çıkarıyorum. Bunun sonuçta müthiş bir esere dönüşeceğini falan da düşünmüyorum. Buna "gereç" diyebiliriz belki. Ya da "malzeme". Fakat bir başka insanın yarattığı bir şeyi, o şey ne kadar müthiş olursa olsun, olduğu gibi çizmek bir sena ifadesi olmaktan öteye geçmez. Güneş ışınları *Samudra Manthan* kabartmasının üzerine eğik bir şekilde vurduğunda çok güzel göründüğü için, onu övme arzusuyla çiziyorum. Onu suluboyayla kâğıda yansıtıyorum. Yaratılabilecek en güzel eserlerin benden çok daha önce yaratılmış olmasından ötürü duyduğum rahatlama ve cesaret kırıklığı hisleri içinde yapıyorum bunu. Eski zamanlarda neredeyse tamamen meçhul zanaatkârların iskarpelalarına övgüler düzerek, o iskarpelaların ritmine uyarak oynatıyorum fırçamı. Biz, hepimiz eski insanların eserlerini beceriksizce taklit etmekten başka bir şey yapmıyoruz ki zaten! Doğa biraz daha öne atılıyor, bu duvar kabartmasına vuran eğik ışıklar daha da koyulaşıyor, bu bana daha bir şevk veriyor. Doğa insanın yarattığı bir şey değil. Doğa güzellik değil, güzelliğin cevher damarı. Güzelliği kazarak gün ışığına çıkarmamız için bizimle işbirliği yapan başlıca müttefikimiz. Bereket versin ki doğa henüz insanları yüzüstü bırakmıyor, onların müttefiki oluyor.

Dört gün önce Batı Baray suni gölünün ortasındaki bir adacıkta bulunan Mebon tapınağına gittim. Orada tapınağın uzaklardan görünen karaltısını, cengeli ve gökyüzünü çizdim. Burası güzel! Müthiş güzel! Burası konusunda cahil olduğunu tahmin ettiğim için izah etmeme izin ver: (Şaka, şaka! Aslında burası hakkında ayrıntılı bilgi sahibi olduğunu tahmin edebiliyorum! Sadece takılıyorum. Başımı soktuğun beladan, onun zehirli cazibesinden kendimi kurtardığım, sırtını yere getirdiğim

için hava basıyorum sana, anlasana!) *Baray** dikdörtgen şeklindeki muazzam su rezervuarları, Mebon ise bu *baray*'ın içinde bulunan bir suni adadır. O gün şehirde konuşlanmış olan ordu birliklerinin komutanından rica ederek gitmiştim adaya. Bütün gün orada kaldım. Oradan uzaktaki tapınağa bakınca, tapınağın cengelin bir parçasına dönüştüğünü, doğanın içinde eridiğini gördüm. Güzeldi. Hem gönül rahatlığıyla doyasıya seyretmiştim, hem de resmini çizebilmiştim. Bakanları kendisine çeken büyük bir manyetik güce sahip olan Devatas kabartmalarının aksine (kurbanını büyük bir ağın içine düşürüp kendine çeken bir devin çekim gücüne benzetiyorum ben bunu), uzaktaki o tapınağın karaltısı yumuşak bir ses tonuyla "Uzaktan seyredebilirsin beni evladım" der gibiydi adeta. Hayır, hayır, bir şey söylemiyordu. Bir dağ nasıl suskunsa, o da öyleydi. Sadece çiziyordum ben.

Peki neden buraya geldim? Tapınağın karaltısını çizersem, sadece bu karaltıyı çizersem, çatışmaların ortasında kalmak gibi bir riskim olmayacaktı. Ben burayı bir tema, çizilecek bir nesne, bir model olarak seçmedim. Bir ölçüte sahip olmak istedim. Sonunda varmak istediğim yerin koordinatlarını edinmek... Oraya varamasam da, varmayı amaçladığım yerin neresi olduğunu gösteren bir ibreyi murat ettim. Sanki hiç yapılmamış bir şeymiş gibi Angkor Wat'ı çizerek şöhret kapmaya çalışan safdil bir ressam değilim ben katiyen. Nitekim, tarihi eserleri çizmenin yeniden yorumlama dışında bir anlamı olmadığı kanaatindeyim.

Çok mütevazı duygularla geldim buraya. İnsanların yaratabileceği güzelliklerin yetkinliğini görmek niyetindeydim. Resim çizerek ulaşabileceğim bir hedef belirlemeyi diliyordum. *Venus de Milo* heykelini de, *La Gioconda* (namı diğer *Mona Lisa*) tablosunu da, Japonya'daki altın Buda heykellerini de değil, burayı görmek istedim. Angkor Wat'taki o taşlara oyulmuş gülümsemeye erişmeliydim. Hiç erişemeyecek olsam da, o hedefe yöneldiğimi düşünüp rahatlasam bana yeterdi. O hedefe

* Baray, Khmer İmparatorluğu'nun (802-1463) mimarisinin ana unsurlarından biri olan, dikdörtgen şeklindeki dev su rezervuarlarına verilen addır. Görünüş itibariyle gölü andırırlar. (ç.n.)

çok uzak olmadığımı anlasam... Böyle düşünmüştüm. Bu sezgi gibi bir şeydi. Ve sezgim doğru çıktı, yanılmadım. Ressam olarak sarsılmaz bir eksen edindim. Seni yendim Ingeborg! O yüzden yazıyorum bu mektubu. Tahayyül edeceğin üzere keyfime diyecek yok. Bu zaferim göğsümü kabartıyor, gurur duyuyorum kendimle. Eh dile kolay, o çetin muharebeyi ben kazandım sonunda.

Asya sudur. En azından benim için öyle. Baray'ın o engin suları... O sularda biriktirilmiş gökyüzünün maviliği... Uzaklardaki tapınağa kadar olan havanın içerdiği suyu hissetmek... Manzaranın havaya işleyen hatları. Bunu çizmek istedim ben ve çiziyorum da işte.

Dün gece ay hilal safhasındaydı. O yüzden bugün benim bir şey yememe günüm. Dün akşam yemeğimi saat 9'da bitirdiğim için bugün gece saat 9'a kadar sadece su içeceğim. Bu orucu o günden beri bir alışkanlık haline getirdim. Bir kez olsun aksatmadım. Dahası, bu şekilde ayın safhalarına dikkat etmeye başladım. Bu alışkanlığı edinmemden bu yana gecenin karanlığıyla samimi iki dost olduk. Karanlık koyulaştıkça, bedenim kendiliğinden kısa orucun, yüreğimse *Küçük Hüzün Meleği*'yle yapacağı söyleşinin hazırlıklarına başlar oldu. Aslında o bana hiçbir şey söylemez. Ne kınayıcı, ne de beni affettiğine dair ifadeler çıkar ağzından. Sadece susar, benim söylediklerimi dinler ve başını sallamakla yetinir.

Oruç alışkanlığımı cezaevindeki diğer mahkûm arkadaşlarım da öğrenmişti. Zira orada birbirimizin gözlerinin önünde yaşıyorduk. Bireysel sırları saklamak çok zordu. Orucu bir kez tutsaydım kimse farkına varmazdı. İkinci defada birkaç arkadaşım şaşkın bir çehreyle bakmışlardı yüzüme. Ne sabah, ne öğle ne de akşam yemekhaneye gitmeyişimi tuhaf karşılamışlardı. İçlerinden en meraklıları gelip "Miden mi ağrıyor?" diye sormuştu.

Başlarda kaçamak yanıtlar verip konuyu geçiştiriyordum, ama sonra daha etkin bir tutumla karşı atağa geçmeye karar verdim.

"Özel bir durumdan ötürü, ayda bir oruç tutuyorum ben."

"Ne durumu? Zen Budizm olayı mı yoksa?"

"Eh işte, öyle bir şey."

"Yahu, bırak yeme beni! Manitan seni boynuzlamasın diye dua niyetine yapıyorsun biliyorum ben!"

"Belki de..."

"Ama öyle biri bir kez bile ziyarete gelmedi ki.."

"Evet, her zaman gelen kız, benim kardeşim olur."

"Ah bak ne iyi kız. Ağbisini düşünüyor. Hem tatlı. Hem zeki."

"Hayranlık mı duyuyorsun ona?"

"Sen ne diyorsun birader, bu kodese atılmış herkes hayran senin kız kardeşine... Adı neydi?"

"Kaoru."

"Teççi be, Kaoru bir daha ne zaman gelecek seni ziyarete?"

"Hop, ne oluyoruz! Benim oruçtan nereye atladın!"

"He ya, ondan bahsediyorduk."

"Bak, insanlar kendi ruhları ya da bedenleriyle ilgili çeşitli sebep ve amaçlarla oruç tutarlar. Benim de ayın hilal safhasının ertesi günü oruç tutmak için de bir ton sebebim olabilir. Muhayyilen yettiğince düşünebildiğin şeyleri sıralayabilirsin. Sonuçta zamanımız bol."

"Anlaşıldı, sen bu meseleden pek bahsetmek istemiyorsun. Ben ne kadar sıralasam da sen bunlardan doğru olanı söylemeyeceksin."

"Aynen öyle. Her halükârda bugün geceye kadar bir şey yemeyeceğim ben."

Gerçekten de o trajediden bu yana çok ağır bir yük taşıyagelmiştim sırtımda. Şimdi bile *Küçük Hüzün Meleği* omuzumda oturuyor. Fakat artık bu durum benim için çok doğal. Ölen o küçük çocuğu içime aldım ben. O çocuk, melek ve ben üçümüz birlikte yaşıyormuşuz gibi hissediyorum.

Şöyle bir karar vermiştim bir ara: Eğer o çocuk benim yüzümden öldüyse, onu sırtımda taşıyarak yitirdiği onlarca yıllık hayatı yaşatmalıydım ona. Başka yapılacak bir şey yoktu.

Çocuk aradan ne kadar zaman geçse de çocuk kalacak, ama benim aracılığımla dünyayı görüyor, hayatının yarıda kesilmesinden sonra yaşayacağı şeyleri doğrudan yaşayamasa da hafif

utangaç bir edayla izleyebiliyor. Biz onunla tek vücut olduk. *Küçük Hüzün Meleği* de muhtemelen bu bütünleşmenin aracılığını yapmak üzere elçi olarak gönderildi göklerden. Ayın hilal safhasında, her ay bu tek vücut olmaya dair sözleşmemizin uzatma işlemini yaparız onunla. Ve ben bu işlem gününü hiç unutmam. Unutmayacağım da!

Ben cezaevine konunca Kaoru Bali'de bir süre kaldıktan sonra Japonya'ya döndü. Ondan sonraki dönemde yılda birçok kez buraya gelip kâh ihtiyacım olan şeyleri getirerek, kâh Japonya'daki işlerimi hallederek bana çok yardımcı oldu. Eksik olmasınlar, hem Kondra Bey hem de Vayang ara sıra beni ziyaret edip halimi hatırımı sordular. Hatta ihtiyar İnagaki bile aniden çıkıp geldi bir gün. Ağlamaklıydı, "İdamdan kurtulmana ne kadar sevindim bilemezsin!" diyerek hüngür hüngür ağladı. "Kaoru kadar ağabeyini düşünen bir kız kardeş yoktur şu dünyada! Ne talihli bir ağabeysin sen!" dedikten sonra yine gözyaşlarına boğuldu. O "ağabeyini çok düşünen kız kardeş" Kaoru, iş için gittiği Avrupa'dan dönerken sık sık Bali'ye uğruyordu. Ama bir süre sonra, bu sık ziyaretlerinin sebebinin sadece ben olmadığımı anladım; Bali'de düzenli aralıklarla buluştuğu bir erkek arkadaşı varmış.

Bali benim için tuzakların, mahkemelerin ve mahpuslukların diyarı oldu. Fakat kız kardeşim gerçek Bali'yi buldu. Bunu kendisi anlatmıştı bana. Bali'ye âşık oldu o. İspanyol olduğunu söylediği erkek arkadaşıyla Bali kazan onlar kepçe dolaşıp şenliklere katılıyor, geleneksel halk danslarını izliyor, tapınakları ziyaret ediyor, dağlara tırmanıyorlarmış. Zaman zaman bir güzel manzaraya kendilerini kaptırıyor, günlerce o manzarayı seyre dalıyor, tuzlaya gidip tuz alıyor, bunun dışında daha birçok şey yapıp dolu dolu geçiriyorlarmış Bali'deki günlerini.

Bali'ye gelmesini ben sağladım. Sebebi bir yana, nihayetinde öyle oldu. Burada bana çok yardım etti, ölümden kurtardı beni. En takatten düştüğüm, kendimi bıraktığım dönemlerde güç verdi bana. Onun bu iyiliklerine karşılık ben hiçbir şey yapamadım. O yüzden "Bali'ye gelip burada mutluluğu bulma fırsatını ona ben verdim!" gibi şeyler söyleyip böbürlenmenin bir âlemi yok. Bence aile yakınları arasında, acele acele manevi borçların

muhasebesini yapmak gereksizdir. Büyük bir olay meydana geldiği zaman, bunun muhtelif sonuçları olur. Hapse girişim de Kaoru'yu o zamana kadar hiç bilmediği yeni topraklara davet etmişti. Öyle bir sonucu oldu yani. Böylelikle kaderinde yeni bir yol açıldı ve o yoldan gitmeye başladı Kaoru. Talih karşımıza birçok farklı renkte ipler çıkarır; bunlar birbirine dolanır, bir ara kopsalar da yine bağlanırlar, düğümlenirler birbirlerine. Tıpkı çözgü iplikleri gibi mekik yardımıyla bu rengârenk iplikler birbirine geçirilir ve hayat kumaşı böylece dokunur gider.

Bali'deki yabancılar cezaevinde disiplin gevşekti. Cezaevinden ziyade bir sosyal yardım merkezini andırıyordu. Mahkûmlar sürekli olarak cezaevi yönetiminin nezaket ve hoşgörü sınırlarını sınıyor, sıradan bir cezaevinde karşılanması imkânsız olan taleplerde bulunuyorlardı. Üstelik cezaevi müdürü de bunların çoğuna izin veriyordu. Örneğin, inanmayacaksın ama, bir mahkûmun cezaevinin dışındaki bir koşu yolunda yürüyüş yapma isteğini bile onayladılar. (Arkadaşlardan biri müdürün bu iyi niyetini suiistimal ederek firar etti. Fakat bunun akıllıca bir hareket olup olmadığı tartışılır. Diyelim ki Bali'den ve Endonezya'dan ayrılmayı başardı, ne pasaportu ne de benzeri herhangi bir kimlik belgesi olmadan ülkesine dönebilmesi, yasal hiçbir konumu olmadan yaşamını idame ettirebilmesi mucize olurdu herhalde.)

Bir defasında üç günlük izin bile verdiler bize. Tek bir şartı vardı, geri dönmek. Bu yüce gönüllülüğün vesilesi başkent Cakarta'daki bir kutlamaydı. Müdürle konuşup üç günlük izin hakkımı bir süre sonraya ertelettikten sonra Kaoru'ya mektup yazarak iznimde beni güzel bir yerlere götürmesini rica ettim. Bali'de Kuta haricinde hiçbir yeri bilmiyordum. Kaoru iznimden bir gün önce ziyarete geldi.

"Üç günlük izin çok az ya! İzin konusunda pintilik eden özel şirketler gibiler!"

"Kızım ne diyorsun? Şirket olsa tamam pintilik falan dersin de, cezaevi söz konusuysa muazzam bir hoşgörü oluyor bu üç gün."

"Aslında haklısın. Burası gene iyiymiş. Duyduğuma göre ileri ülkeler arasında cezaevleri en rezalet olan yer Japonya'ymış."

"Geçenlerde bir Yunanlı geldi buraya. Söylediğine göre II. Dünya Savaşı'ndan önce hafta sonu eve dönüş izni veren cezaevleri varmış ülkesinde."

"Çok tuhaf! Ee, pazartesi gene 'işbaşı' ha, öyle mi?"

"Hı hı."

"Peki, yarın nereye gidelim? Ne görmek istersin?"

"Önerebileceğin bir yer yok mu? Her gelişinde Bali'yi karış karış geziyorsun, artık avcunun içi gibi biliyorsundur buraları."

"Geçen gelişimde dolunay zamanı Uluvatu'ya gittik."

"Uluvatu hani, şu senin *satori*'ye ulaştığın, aydınlandığın yer değil miydi?"

"*Satori*'ye ulaşmak mı? Ha ha ha... Belki gerçekten de öyle olmuştur. O gün uçurumun üzerinden dalgaları seyretmiştim. Bu sefer dolunay zamanı gittik, beyaz kıyafetler içinde dua eden insanların arasına karıştık. Müthişti. Senin mahkemenin bitişinden bu yana, ben çok iyi dua etmeye başladım."

" 'Çok iyi dua etmek' derken dualarının kabul olduğunu mu kastediyorsun?"

"Yok canım, nerede... Dua ettiğim tanrının hangi dinin tanrısı olduğunu, hatta tanrı olup olmadığını bile bilmiyorum ki... Sadece, tüm benliğimi boşaltıp mümkün olduğunca uzun ve büyük bir dileği, bencilce olmayan bir dileği söylüyorum içimden. Kendimi silip başkaları için dua ediyorum. Çiftçilerin yaptığı bereket duaları gibi bir şey. İçimdeki çıkar arzularını, hırsları bir kenara atıyorum. Dünyevi çıkarlardan vazgeçtiğim zaman her şey yolunda gidiyor."

"Çok iyi bir şey yapıyorsun."

"Şaka ediyorsun, değil mi?"

"Yo hayır, gayet samimi söylüyorum. Hayatım senin dualarının sayesinde uzadı."

"Yok be ağbi. Senin resimlerinde kaderi değiştiren bir gizil kudret vardı bence. Tanrılar senin yaşamanı ve yeryüzünde resim çizmeye devam etmeni istediler."

"Henüz göklerdeki tanrılar beni çağırmamıştı, öyle mi?"

"Evet."

"Böyle tanrıların olduğuna gerçekten inanıyor musun sen?"

"Bu 'gerçekten'i hangi anlamda kullandığına bağlı. Her halükârda, çok soyut bir inanç benimki. Neyse, Uluvatu'ya gidiyor muyuz yarın?"

"Hayır. Öyle özel bir şey görmeyeceğim, sıradan bir yere gitmek istiyorum."

Bunlar gerçek düşüncelerimdi. Bali'de görülecek çok şey olduğunu biliyordum. Cezaevinin kütüphanesinde Bali kültürüne dair birçok kitap vardı, bunlar çeşit çeşit illüstrasyonlarla, resimlerle süslüydü. Özellikle Meksikalı ressam Miguel Covarrubias'ın karakalem çizimlerine pek bir imrenmiştim. Bir dışarı çıksam burada resmedilecek bir sürü şey vardı. Heyhat! Buraya ilk geldiğimde, Kuta'da o Agūs ve Bandō Şunmey denen herifleri muhatap almamalı, Bali'nin taşrasına gitmeliydim.

Neyse... Zaten üç günde hiçbir şey yapılamazdı. Henüz, ciddi ciddi resim yapacak şevk de oluşmamıştı içimde. Bu kadar kısa bir izin süresinde, ucundan kıyısından resim yapmaya girişip sonra da kalan cezamı hüsran içinde geçirmeye hiç mi hiç niyetim yoktu. Üç günlük tatil, özgürlüğü ucundan koklatması anlamında, bir kere beraber olup da unutamadığın bir hayat kadını misali huzursuz edici bir şeydi aslında.

"Bir şeyler dinleyebileceğim bir yer yok mu mesela?"

"*Bir şeyler dinlenecek yer*... Hımm, *gamlan* müziği dinlemeye ne dersin? Çok güzel *gamlan* icra eden çalgıcıların olduğu bir köy biliyorum."

"O da iyi de, öyle dikkatimi vermeden dalıp gidebileceğim bir şeyler olsa daha iyi olur. Sinirlerimi gevşetecek, keyif verici sesler dinlemek istiyorum. Koyu tonlu bir rüzgâr uğultusu mesela."

"Ne zor bir sipariş verdin yahu! Ne kadar rahatına düşkün bir mahkûmsun sen öyle."

Akabinde, aklında bildiği bir yer varmış gibi bir edayla, ertesi gün beni almaya geleceğini söyleyerek oradan ayrıldı.

Ertesi gün, sabah saat 9'da Kaoru Vayang'ın arabasıyla beni almaya geldi. Cezaevi idaresinin verdiği üç günlük geçici kimlik belgemi yanıma alıp cezaevinden çıktım ve arabaya bindim.

Yola çıktığımızda gözlerimi manzaradan ayıramadım. Başta arka koltukta oturuyordum, sonra Kaoru'yla yer değiştirerek ön koltuğa geçtim, görüş alanıma giren hiçbir şeyi kaçırmadan manzarayı soğurdum. Zaman zaman arabayı durdurdum ve yürüdüm. Yol kenarına oturup oradan geçenleri müthiş bir iştahla seyrettim. Balililerin yüzleri mükemmel görünüyordu gözüme. Giysileri güzeldi. Beden hareketlerinin her biri şahaneydi. Kadınların yüzleri, adeta içlerinden ışık fışkırıyormuş gibi capcanlıydı.

Bu güzellikleri çizmeden yapamazdım. Bir köyden geçerken Vayang'dan arabayı durdurmasını istedim ve oradaki küçük bir tapınağı resmettim. Gri taşlarla kırmızı tuğlalardan yapılmış kapısını çizdim. (Kapının her iki yanı son derece simetrikti.) Birkaç tane siyah şapkayı üst üste başına geçirmiş gibi görünen pagoda kulesinin de resmini yapıverdim. Sonra, Kaoru'nun fazla zamanımız olmadığını söylemesi üzerine tekrar arabaya bindik ve doğuya doğru yola koyulduk. Arabanın sürati, dışarıdaki manzara ve zincirlerinden azat edilmişlik hissi, bunların hepsi beni sarhoş ediyordu.

O köye güneş batmadan az önce vardık. Arabadan indik, dar bir yoldan yürüyerek geniş bir yerleşkeye girdik. Bu yerleşkenin orasında burasında birçok bina vardı, bunların arasında tavuklar ve çocuklar aşağı yukarı, sağa sola koşuşturuyorlardı. "Ah, uzun süredir ilk defa çocuk görüyorum" diye geçirdim içimden. Koşuşturarak oynayan çocuklara bakakaldım bir süre. (O çocuklara bakarken suya düşen çocuğu düşünmediğimi sonradan fark ettim. O derece tek vücut olmuştuk onunla.)

Yerleşkenin sahibi karşıladı bizi. Kaoru'yla tanışıyor olmalıydılar, hafifçe gülümseyerek samimiyetle selamlaştılar. Kız kardeşim kekeler gibi de olsa buranın diliyle konuştu; dili muhatabına derdini anlatacak kadar bildiği belli oluyordu. Beni tanıştırırken de o ifadeyi önceden ezberlemiş gibiydi. Onun bu çabasına saygı duydum. Fakat beni nasıl tanıttığı aklıma takılmıştı, acaba "Bu benim ağabeyim. Şu an bir mahkûm, izinli çıktı" falan mı demişti?

Bir süre sonra yerleşkenin sahibi, tersine çevrilmiş bir çanak gibi görünen bambudan kabaca örülmüş beş kafes getirdi. Her birinin içinde ikişer güvercin vardı.

"Bu yoksa..."

"Evet" diye yanıtladı Kaoru henüz tamamlamadığım cümlemi.

"Güvercin ötüşü mü dinleyeceğiz?"

"Biraz bekle, göreceksin."

Nihayet yerleşkenin sahibi, evine gidip elinde küçük bir sepetle geri döndü. Güvercinleri kafeslerinden birer birer çıkarıp her birinin boynuna o sepetten çıkardığı bir şeyi takıyordu. Elime alıp baktım; şarap mantarı büyüklüğünde içi oyuk ahşap bir nesneydi. Nesnenin içinden güvercinlerin boynuna takılmak üzere bir ip geçirilmişti.

"Düdük bu, düdük." Kız kardeşim böyle söyleyince sepetten bir tane alıp ağzıma götürüp üfledim, fakat ses çıkmadı.

"Bekle biraz" dedi bunu gören Kaoru.

Düdükleri taktıktan sonra yerleşke sahibi güvercinleri saldı. Uçmaya başladılar. Bir kısmı gidip yakınlardaki bir evin saçaklarına kondu. Sonra üçü kümelenerek uçtular, havada taklalar atarak oyunlar oynadılar, nihayet bir karara varmış gibi daha da yükseldiler. Diğerleri de onları takip etti.

Yükselen güvercinler gökte büyük bir halka oluşturunca "Hyuun, Hyuun, Hyuun" diye düdüklerin ötüşü kulağıma geldi. Neden o düdüğü üflediğimde ses çıkmadığını anlamıştım. Düdükler, güvercinler uçunca oluşan rüzgârın etkisiyle ötüyordu.

"Ne hoşmuş bu ses!" dedim kız kardeşime.

"Daha dur, bu bir şey değil."

Güvercinler hâlâ büyük bir halka oluşturarak kümelenmiş bir şekilde uçmayı sürdürüyordu. Artık düdüklerin tek bir ses halinde "Hyu lu lu lu lu" diye ahenkle öttüğünü işitiyordum.

O arada güvercinler çoğaldı. Dikkatlice baktığımda oradan buradan başka güvercin kümelerinin onlara katıldığını gördüm. Onların da boyunlarında düdükler asılıydı. Hep beraber, daha da büyük bir halka oluşturup düdüklerini öttürerek aynı yöne doğru uçmaya başladılar. Üstelik bu yeni katılan güvercinlerin

boyunlarındaki düdüklerin tonu farklıydı. Bu farklı tonlardaki sesler birleşip bir armoni oluşturuyordu. Güvercinlerin uçuş yönlerine göre, bu armonik düdük sesleri alçalıp yükseliyordu.

Güvercinler çok yükseldikleri için ses çok az geliyordu kulağıma. Fakat çok sayıda güvercinden çıkan bu üst üste gelmiş sesler uzun bir kuyruk oluşturuyor, gökyüzünün kendisinin çıkardığı ahenkli sesler misali usulca sarıp sarmalıyordu bizi.

"Müthiş ya!"

"Bu köyde birkaç yıl önce başlamış bir eğlence bu. Herkes en iyi uçan güvercini yetiştirmek konusunda birbiriyle yarışıyor burada. Düdükleri de kendileri yapıyor. Akşam olduğunda bu şekilde herkes kendi güvercinlerini uçuruyor."

"Ne kadar zarif..."

"Buralarda eğlence söz konusu olunca koca koca adamlar, kadınlar işi gücü bırakıp o eğlenceye kaptırırlar kendilerini. Resim, heykel, dans gibi eğlenceler biraz turizmin de etkisiyle para kazanılan şeylere dönüşebiliyor, ama bu güvercin eğlencesi için öyle bir sorun yok. Henüz turistler bu tuhaf dinletiyi keşfetmedi."

"Her şey bir yana, bu insanlar böyle bir eğlenceyi nasıl da akıl etmişler!"

"Değil mi ya! Buraya her gelişimde Balililerin ne kadar müthiş insanlar olduğunu düşünüyorum."

Hava kararmaya başlamıştı. Gökyüzü güzel bir maviye bürünüyordu. İnce bir ay doğmuştu ve güvercinler o ayın etrafında süzülüyorlardı. Gök âleminin müziği işitiliyordu hâlâ.

Ve bu benim Bali'de işittiğim en güzel sesti.

Bundan dört gün önce iki asker korumamın eşliğinde Batı Baray'daki Mebon'a gittim ve bütün günümü orada geçirdim. Güzel resimler çizdim.

Akşam olunca *baray*'ın sularında yüzmek arzusuna kapıldım. Giysilerimi çıkarıp usulca suya girdim. Kuru mevsimin başlarıydı; dolayısıyla, geride bıraktığımız yağmur mevsimindeki yoğun yağışlardan ötürü *baray* oldukça derinleşmişti. Ağır ağır

yüzdüm. Suyun serinliği keyif veriyordu. Zaman zaman ayaklarıma yosunlar dolanıyordu. Bu *baray*'ın bir ucundan diğerine sekiz kilometre kadar vardı, ama benim o kadar yüzmeye niyetim yoktu. Sadece küçük bir tur atıp dönmek niyetindeydim. Mebon Adası'ndaki iki asker korumam endişeyle beni izliyordu. Az önce suya beraber girmeyi önerdiğimde "Çıldırdın mı sen?" der gibilerinden bakmışlardı. Yüzme bilmiyorlardı muhtemelen. Bir savaş belasından diğerine çocukluklarını doğru dürüst yaşayamamış olmalıydılar.

Suyun içinde bedenimin yunup arındığını hissediyordum. Belki de, buraya bunun için gelmiş olduğumu düşündüm yüzerken. Geçmişte işlediğim hataları, başarısızlıkları, yıkayıp akıtıyordu su. Suya girdiğimde dehşet verici çetin bir imtihandan geçiyormuş gibi bir hisse kapıldım. Fakat cesaretimi toplayıp karşı kıyıya kadar dipten giderek suyu aşıp da başımı çıkardığımda, belki de Devatas'ın gülümseyişi beni bekliyor olacaktı.

Geçmişte yaşadıklarımı düşündüm. Tüm o çetin deneyimler bu su gibiydi. Ben o derin ve geniş suya dalmış, onu aşmıştım. Ölüm korkusu, üç yıllık mahpusluk ve bir yıllık kendimi toparlama döneminin ardından geldim buraya. Ve böylece kurtuldum senin lanetinden!

Sudan kıyıdaki iki askere bakarken, bu topraklarda, Kamboçya'da savaşırken can vermiş bir Vietnam askerini anımsadım. An'ın kocası ve Tayn'ın babası olan askeri. Nasıl bir adamdı acaba? An onu kendisine koca olarak seçtiğine göre iyi biri olmalıydı. Onunla tanışmak isterdim. Yakınlaşıp iki sıkı dost olduğumuzu hayal ettim bir an.

Fakat o asker suyu geçememiş, çetin imtihanda başarısız olmuştu. Yaşamak, karşımıza çıkan bütün suları, zaman zaman dibe batsak da yine yüzeye çıkarak aşmaktan ibarettir. Şimdi, Kamboçya'da iki genç Kamboçyalı askerin taramalı tüfeklerine bakarak, bu ülkenin topraklarındaki savaşta can veren komşu ülkeden bir askerin pişmanlık ve öfke duygularını tahayyül ediyorum. *Senin An ve Tayn'ın yanına dönememekten ötürü duyduğun öfkeyi çok iyi anladım asker. Bahtsızlık öfke vericidir.*

Ben de onların yanına dönemiyorum henüz.

Mahkemede yargılanırken de, mahpusluk günlerimde de hiç aklımdan çıkmamışlardı. Vietnam'da onlarla birlikte geçirdiğim günler hayatımın en güzel dönemiydi. Ateşten gömleği giydiğinde insana en çok güç veren şeyin güzel anılar olduğunu anlamıştım. Cezaevindeki rahatsız, sert döşeğimde uykusuz geceler geçirirken Vietnam'ın o köyündeki her bir günümü tüm ayrıntılarıyla yeniden yaşadım. Tayn'ın güler yüzlü çehresini ve An'ın bakışlarını çekingence kaçırarak tebessüm edişini görüyordum. An'ın hayali her gece beni ziyarete geliyor, kısık, yumuşak bir sesle beni teskin ediyordu. O ses sayesinde dayanabildim ben mahpusluğun türlü cefasına.

Tüm bunlara rağmen An ile oğluna bir mektup yazamadım. Yaptığım şeyden çok, ama çok utanıyordum. Bunu mektupta izah edemeyeceğimi düşünmüştüm. Başıma gelenleri, yanına gidip bir gece boyunca ancak anlatabilirdim. An'ın elimi tutması gerekiyordu anlatırken. Yakın bir zamanda gelip çatmak zorunda olan o günü farklı şekillerde kafamda canlandırdım.

Özgürlüğüme kavuştuktan sonra da hemen Vietnam'a gidemedim. Biraz daha kendime gelmeden, onlarla geçirdiğim o güzel günlerdeki kendime dönmeden oraya gitmeye cesaret edemedim. Aklımdan çıkmamalarına, çok özlememe rağmen Ho Chi Minh Havalimanı istikametine giden uçağa bineceğim günü sürekli erteledim. Hayallerimde canlandırdığım An ve Tayn'a alışmış olduğum için gerçekleriyle yüzleşmekten korkuyordum. Üstelik An birini bulmuş da olabilirdi. Tayn da uzun süredir haber alamayınca unutmuştu beni belki de, kim bilir?

Tahliye olduktan sonra, bir mektup yazıp durumumu açıklamayı düşündüm. Fakat cezaevindekiyle aynı sebeplerden ötürü bundan vazgeçtim. Istırap içindeydim. Salıverilmiş olsam da An'larla görüşmeden bu sıkıntılı günlerimin sonu gelmeyecekti. Ne olursa olsun onlarla görüşmeye gitmeliydim.

Bu karara Angkor Wat'a geldikten sonra vardım. Artık hazır olduğumu hissediyorum. "Sizi ziyaret etmeyi düşünüyorum, müsait misiniz?" gibi kısa bir mektup yazarak mı, yoksa, hiç haber vermeden mi gitmeli? Ne şekilde olursa olsun, bir şekilde oraya gitmeli ve An'ı karşıma alıp o onur kırıcı üç yılımı anlatmalıyım.

Şimdi burada, Tayn'ı öylesine özlüyorum ki. An'ı kucaklamayı öylesine istiyorum ki. Acaba kaç hafta sonra kavuşabileceğim onlara?

Ingeborg, sana yazdığım bu mektubu ne yapsam acaba?

Şu son birkaç yıl içinde varlığın zihnimde gitgide daha az yer kaplamaya başladı, silinmeye yüz tuttu; var olup olmadığın konusunda bile şüpheye düşüyorum. Evet, gerçekten eroin belasına bulaşmıştım ve beni bu belaya davet eden de sen olduğuna göre gerçek olman gerekir. Fakat emin değilim bundan. Ben, senin daha çok beni ressamlık yolundan çıkarmak için *Avrupa*'nın gönderdiği bir cadı olduğun hissine kapılıyorum. "Cadı" gerçekten var olan bir şey midir yoksa değil mi, bundan da tam emin değilim. Avrupa'nın bana resim çizdirmemek için böyle bir işe tenezzül ettiğini düşünmek beni şişiriyor, mağrurlaştırıyor.

Eğer gerçekten *varsan*, gerçekten Frankfurt'ta muhasebecilik yapıyor ve güzel sanatlar eleştirmeni olarak tanınıyorsan seni bulmak çok da zor olmayacaktır. Bu mektup da sana rahatlıkla ulaşacaktır. Buna karşılık ben iki duygu arasında bocalıyorum: Bir yandan mektubu postalayıp sana okutmak isterken, diğer yandan senin gerçekten var olup olmadığını teyit etmek istemiyorum; dahası korkuyorum bundan.

Bir zamanlar Kaoru'dan dinlediğim bir Bali hikâyesinde Rangda adlı cadı ile Barong adlı canavar birbirleriyle sonsuza kadar savaşıyorlardı. Belki biz de bu iki mitolojik karakterin ilişkisini kendimize model almalıyız, ha ne dersin? Nitekim ben bundan sonra daima Asya'yı çizeceğim ve senin resim görüşünü kökünden değiştirecek eserler üretmeye çalışacağım. Malraux'nun buraya geldiğinde hissettiklerini sana da tattırmak istiyorum çünkü.

Bir süre bu mektubu yanımda taşıyacağım ve yeterince iyi olduğunu düşündüğüm resmi çizince bu mektuba ekleyip sana göndereceğim.

İkimiz arasındaki savaşın sonsuza kadar sürmesi temennilerimle...

Tetsurō

Ağabeyine Çiçek Taşıyan Kız, 1980'lerin başında, Paris'te çevirmen ve koordinatör olarak çalışan Kaoru adlı genç kızın, Endonezya'daki Bali Adası'nda, uydurma suçlamalarla uyuşturucu kaçakçılığından tutuklanan ve idamla yargılanan ressam ağabeyi Tetsurō'yu kurtarma çabalarını anlatır. Roman, Dostoyevski'nin *Suç ve Ceza* (1866), Franz Kafka'nın *Dava* (1925) ve Albert Camus'nün *Yabancı* (1942) eserlerinde olduğu gibi içsel ve dışsal mahkemelerin iç içe geçtiği çok katmanlı bir kurguya dayanır. Tetsurō'nun yargılandığı mahkeme sürecine koşut olarak ilerleyen diğer iki "içsel mahkeme"de Tetsurō ve Kaoru kendi geçmişleri, sanat anlayışları ve dünya görüşleriyle keskin bir hesaplaşmaya girişirler.

Birçok Batı dilini bilen, ağabeyinin aksine "Üçüncü Dünya"yı sevmeyen, ne var ki, özellikle mesleğinden ötürü, Filistin gibi dünya siyasetinin odağındaki "Doğu" ülkelerine sık sık gitmek zorunda kalan Kaoru "Batıcı" bir karakter olarak karşımıza çıkar. Diğer yandan, Batı ülkelerini sevmeyen, her yılın altı ayını resim yapmak için gittiği, çoğu eski Japon sömürgesi Güneydoğu Asya ülkelerinde geçiren Tetsurō ise "Şarkiyatçı" bir karakterdir. İkezawa bu iki anlatıcının içsel ve birbirleriyle olan diyalogları aracılığıyla "emperyal siyaset", "medeniyet", "modernite" ve "ulusal kimlik" gibi kategorileri sorgular.

Gerek yaşam tarzı gerekse eserleriyle son yılların en özgün ve üretken yazarlarından olan İkezawa *Ağabeyine Çiçek Taşıyan Kız*'da felsefi dinamizmle sürükleyiciliği başarıyla kaynaştırmakta. Yazar her karaktere kendi mizaçlarına özgü "ses"ler atfederek metne zenginlik ve derinlik katıyor. Bu "ses"ler aracılığıyla Doğu'yla Batı'nın bakış açılarındaki farklılıkları, uyuşmazlıkları, çatışmaları ve örtüşmeleri fevkalade kozmopolit bir atmosfer içinde betimliyor. İkezawa'nın romanı okurunu 21. yüzyıl Japon edebiyatının cazibelerini deneyimlemeye çağırıyor...

9 786053 141464